

په نجه کان یه کتری ته شکینین

دیوی ناوهوهی روداوه کانی کوردستانی عراق ۱۹۷۹-۱۹۸۳

نهوشیروان مسته فا ئەمین

توته، برای توته، بالابهرزه، دۆشامژه، ئەسپیکوژه، پینج برا برون.

توته وتی: بابچین بو دزی!

برای توته: له کوی؟

بالا بهرزه وتی: له مالی خوا!

دۆشامژه: حهرامه.

ئەسپیکوژه وتی: له دینی ئیمه دا هیچ شتی حهرام نیه.

له ناو خویمان دا بو به شهریان، چواریان یهك كهوتن بو راونانی پینجهم.

ناوهرۆک

۱. نهبوی یەكەمی ۷۹ (ل ۷ - ۳۴)
بەنگە ئاوەزەنگ. كۆمەڵە و كاری فەكری. كۆمەڵە و كاروباری رەكخراوەیی.
كۆپونەوی كۆمیتەیی سەرکردایەتی. ئێران لە دوا قوتاغی ئینقیلاب دا. گەرانەوی حدكا.
گەرانەوی تێمام خۆمەینی. پادگانێ مەهاپاد. نەورۆزی سنە. شەری نەفەدە. حەش: ئاردی
ناو دەرک. جیاپونەوی بۆتەنەو. سەرۆان و زەرینجۆ.

۲. بە بۆنەیی مردنی مەلا مستەفاو: مەلایی و جەلالی لە تەرازو دا. (ل ۳۵ -

۱۱۶)

۳. نهبوی دوومی ۷۹ (ل ۱۱۷ - ۱۴۵)
خۆزەینەو. كوچەیی عەرەب. تەقووسی ئێرانی. بۆردومان. رەگای حەشیشە.
سەفەری مامجەلال بۆ تاران. هاتنی سەددام. «وێدە» ی سوریا و عێراق. كەلكی بارەکی.
شەری ۳ مانگی كوردستان. دادگاكانی خانقالی. ناوژی مامجەلال. هەپنەتی نوامبەندەگی
خەلكی كورد. خواستەكانی كورد. پێكەینانی حەسك. گەتوگۆی حەسك - بەعس. شەفیق
و قوورەبەرازە. كەیتەلی سەبجن. كۆنگرەیی نۆهەمی پارتی. دەپشید هەیرەست لە ناوهرۆنگ.
كاری بەرەیی.

۴. سالی ۸. (ل ۱۴۷ - ۱۸۰)
لە تەرمینالی فرۆكەو بۆ چاپیری ستور. كۆنگرەیی چوارەمی حدكا. كۆپونەوی
سەرکردایەتی یەكەتی. یەكەتی و حدكا. سەفەری مامجەلال بۆ دەرەو. «عەلاقی ئمی».
دامەزراندنی رادپو. نەخۆشخانە. بۆردومان. زیندان. دەرستكردنی خانوی تازه. گرتنی
پێگانه. گروهي حەوت نەفەر. جەنگی عێراق - ئێران. شەری راگەیاندن. هاتنی لەشكەری
پارتی بۆ دولەتو. جوقد و جود. جەمیل رەنجبەر و پیرانە رەش. ستاری سەعید خەلف.
بەروونەو لە چلەمەین فرین دا.

۵. سالی ۸۱ (ل ۱۸۱ - ۲۳۲)

بزجی چوم و توشی چی بوم. گارویاری کزمدله. بهکسین کزنفره‌نسی کزمدله. حدک و پدک. لاک. گمل. تیکچونی بهکیتی و نیران. پشپوانی هلمومرچی کوردستان. بهکسین شمیری جود - بهکیتی. پاسوک و. بهکیتی. حسک و بهکیتی. حشع و بهکیتی. لشکرکیشبه‌کمی سهد کاکه. گمله کزمدکی ی چوار قزلی جود. ناکزیده‌تی. هندی وشمی جوگرافی. ورتی.

۶. سالی ۸۲ (ل ۲۳۳ - ۲۷۷)

شیرکز و چلورده‌فروشه‌کان. دوهن به ناش. میتروزلوجی. همولی ناشتوبنوه. نهنودر حسمن و قازان. بهکیتی نوسمرانی کوردستان. همولیکی سمرنه‌کوتو له گمل حسک. میدانی نازاد. خزیشاناندانی شاره‌کان. قاسملو و ناوژی. خواسته‌کانی بهکیتی. شورش بی موسیقا. ریککوتنی پنک - پدک. دوهمین کزنفره‌نسی کزمدله. پیکهپنانی بهکیتی شورشگیران. هیزی پشتپوان. پیکهپنانی مهلبنده‌کان. بهکیتی و حکومت. سزشیال دیموکرات. توری په‌پوهندی بیتمل. تفسیری قورنان.

۷. سالی ۸۳ (ل ۲۷۹ - ۳۳۵)

ریککوتنی ۱۹ قزلی. سهد صادق و بالانتهمران. کمسینیکی کویر. داره‌کمی حسک. شممال و باداوان. شمر له شارهازیر. شمیری بهکیمی جود. تفسیری جود بز روداوه‌کان. نیتیهامه‌کانی حشع. خوشناوه‌تی. سماقولیه‌کان. حسمن مارگر. رقی نافره‌ت. ناژاوهی ناو نهدپان. شیرکز بیکس. حسز له جاسوسان. هاتنی مامجه‌لال بز خوشناوه‌تی. جیممال تایر. شمیری دوهمی جود. همتگوانی. شمره جنیو به هوکی تزکی. حسسز له کونه‌کوتر. گبرانی بارزانه‌کان. پهره ناسوس. پهری مهرگه. مهلبندی پدک له ناو شمیری عیراق و نیران دا. شمر له ۳ مهیدان دا. نازادکردنی بیتواته. مفاوضه له گمل به‌عس.

۸. پلنگه (ل ۳۳۷ -)

کورتکراوه کان

پاسۆک: پارتنی سوسپالیستی کورد

پدک: پارتنی دیموکراتی کوردستان

توع: التجمع الوطني العراقي

جود: الجبهه الوطنيه الديمقراطيه

جوقد: الجبهه الوطنيه والقوميه الديمقراطيه

حاع: الحركه الاشتراكيه العربيه

حدکا: حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئیران

حسک: حیزبی سوسپالیستی کوردستان، سه ره تا ناوی:

حیزبی سوسپالیستی په کگرتوی کوردستان بو.

حشع: حیزبی شیوعی عیراق

کاژیک: کۆمەڵە نازادی و ژبانهوه و په کگرتنی کوردستان

سازکا: سازمان انقلابی زحمتکشان کردستان ایران، په کوردی:

کۆمەڵە سۆرشگیری زحمه تکیشانی کوردستانی ئیران

قم: قیاده موهقهته (سهردهمی پارتنی بهم ناوه ناسرا بو)

کۆزهک: کۆمەڵە ره نهجدهرانی کوردستان

لاک: لەشکری ئیسلامی کورد

م: مهلبهند

م س: مهکتبهی سیاسی

م ع: مهکتبهی عسکری

م ق ت: مجلس قیاده الشوره

ه: ههريم

هنک: په کتبهی نیشتمانیهی کوردستان

بنکمی ناوزهنگ

ناوزهنگ تا نعتا ناوهدانتر و قهرهباختر نهور. زهلی و قولهمهرمی پارهگایان تی دا

دانرا.

له ناوزهنگ، جگه له مامجهلال له نعتامانی سرگردابهتی: سالار، مهلاپهختیار، عومهری حاجی عبدالله، فاضیل کریم، هیرهها د. محمود عملی عوسمان و قادر جهباری و، ژمارههک له کادرهگانی کومله وهکو سهید کریم، نهوراهیم جهلال، رهباز کز پورنوه. رسول مامندپش هات پوه زهلی. بهلام بهشداری کوبونهگانی سرگردابهتی نتهکرد. وستممان کارهکان ریک پخهبنوه. من کاروباری کوملمم ههکنهسوراند. سالار و جمعفر له گیل مامجهلال کاروباری مدهکتبهی سیاسیبیان نهکرد. د. محمودپش له زوری کوبونهکان دا بهشداری نهکرد. له میژ پوه مدهکتبهی سیاسی نوینهری بزوتنوهی تی دا نهمابو، قادر عسزیزیان دانا پوه به نوینهری بزوتنوه لای م س. بهلام قادر نه نعتامی سرگردابهتی بزوتنوه پوه، نه هی سرگردابهتی بهکیتی. له زوری کوبونهکان دا بهشداری نهکرد، بهلام له همهریان دا وهکو پی بان وت پوه کپنشی دروست نهکرد و، زورجار له گیل مامجهلال قسهیان له بهک نهگیرا.

کاروباری پیشمرگه به ملازم عومهر و راگهپاندن به فاضیل سپهردا.

ناوزهنگ ناوهدانی تی دا نهور. همهرمان له خیرهوت دا پوهن. خیرهوتهکان زور قهرهبالخ پون. له بهر نهور هم مشوری خیرهوتی زورترمان نهخوارد و، هم هی خانو دروست کردن. پیشمرگه لادیبهکان شارهزاتر و گورجوگولتر پون له خانو دروست کردن دا. هیر زو نومان هندی نوایان پز خزیان ساز کرد.

من و، ملازم عومهر، حمسهسعيد، هاوری جهبار.. خیرهتیکي گورهمان ههلا و، له نایلوژمان گرت. نایلوژنیکي نعتسورمان راخست پوه له سهری نعتوستین بهکی بهک بهتانیمان ههپو. چرای غازمان له نهورانوه پز نعتا. خیرهتهکمان له پال شاخهکدا ههلا پوه، زوری پی نهچو نهورهکمی پوه به ناوهزی، کسانیهکی تی دا تهمی پوه، به جیوگا ناوهزیهکمان پز دهرهوه پز کرد.

له ناوزهنگ چمند جیگاههکمان دپاری کرد خانوهگانیمان تی دا بهکری. سالار و فاضیل مان راسپارد پوه خهریکی دروستکردنی خانو پهن. خانوهکان نهگهرچی له هممان ناوچهدا پون، بهلام له ۳ لای جیباوازا دروست نهکران. دستهبهکیان فاضیل پز خزی و مامجهلال و د. محمود و، دستهبهک سالار، پز خزی و عومهر و من و، دستهبهک عملی نامنخان پز پیشمرگهکان. هندی له فرماندهی کهرتهگانی ههریمی پاریزگاریش له نزیک نهور پارهگایانوه خهریک پون. شوینهکان به ناوی سهریرهشتیکرهکانوه ناو ترا پون: سالارناوا، جمعفرناوا، عهلیشاوا... نهم ناوانهمان پز خوشیسی لی ناپون، بهلام سالار و جمعفر (فاضیل) پیپیان ناخوش پوه، له بهر نهور وازمان لی هینا. خانوهکان، له گیل

خانوی تنگ و تاریک و دواکوتوی جوتیاره‌کان دا هیچ جیاوازه‌کچیان نیو، به ههمان کمرسته و همندهسه دروستکرا بون.

*
من نعو ساوه‌به کارم زؤو بو: نوسین و سهرپرشتی چاپ و پلاو کوردنوعی پلاو کسراوه‌کان، به تایه‌تی و مزناصی «کۆمهله». وه لاسدانوعی زوری نعو ناسانی له ریکخراوه نهینه‌کان و، له ههریم و لقه‌کانوه نه‌گه‌بشتن. بینه‌ن و گفتوگۆ له گه‌ل نعو گادر و پشهمرگه و هاوولاتیپانی بۆ نیشوکار نهاتن. تایپ و رۆنهورکبشی همهه سه‌عید و هاوری جهبار نه‌یان کرد.

به لاسوه گزنگ نه‌بو له کوی هم. گزنگ نعوه بو نوایه‌کم هه‌بی ستاری تی دا به‌گرم و نه‌شه‌کانی تی دا به‌کم. له بهر نعوه نه‌بهنده گویم نه‌ه‌دابه شوینی ژهان و نه‌بهنده‌پش کاتم نه‌بو خهریکی دروستکردنی خانو و، گه‌پروگرفتنی رۆژانه‌ی په‌رسه‌تبه‌کانی باره‌گا و، پشهمرگه‌کانی هم. راستبه‌گه‌ی نهرکی باره‌گا له‌و شاخه‌ جه‌زه زؤو بو: دا‌به‌نکردنی نان و خواره‌مه‌نی، سوتمه‌نی، رایه‌خ و پیخه‌ف، به‌ری کردنی مه‌وان. من هه‌زم نه‌کرد، بۆ نعوه له‌و دهرده‌پسهریانه دور هم. خانوی به‌ کۆمه‌لان هه‌بی په‌یکه‌وه بۆین. به‌لام سه‌هر نعوه بو زۆدی براده‌ره‌کان، ته‌نانه‌ت هه‌ندی له‌ له‌په‌رسراوه‌کانه‌ش، خویندنه‌وه و نوسین و چاپیان به‌ کاری مانه‌کوهر داننه‌نا، لایان واپو نه‌مه‌ش سه‌رگه‌مه‌که بۆ خو‌خلاقاندن وه‌کو داسه و نه‌زنیف و تاوله‌!

که خانوه‌که‌مان: ژوریکی درۆ و دالاتیک، سه‌ری گه‌پرا، هه‌بشتا ته‌ر بو چوینه ناویه‌وه. شوینه‌که‌مان تنگ و مه‌وانمان زوو بو. نعو زستانه به‌فر زوو به‌ری، من له بهر دهرگای دالاته‌که‌دا نه‌نوستم.

*
ساواک له‌ ئه‌یران ده‌سه‌لاتی نه‌ما بو، خهریک بو هه‌له‌شه‌شا. به‌ ناسانی به‌ ئه‌یران دا هاترچۆ نه‌کرا. نه‌مه‌ نهدرسی هه‌ندی له‌ دۆسته‌کانی ناو ئه‌یرانمان نارد بو بۆ هه‌قلاتی دهره‌وه بۆ نعوه به‌ ره‌گای نه‌وان دا، بۆ به‌شداری له‌ کۆپونه‌وی کۆمه‌په‌تی سه‌رکردایه‌تی دا، به‌گه‌رنه‌وه کوردستان. سالار به‌ ههمان ره‌گه‌دا گه‌را به‌وه. زستانی ۷۸ - ۷۹ عومهر شه‌خوس، عومهر مسته‌فا، د. فوناد مه‌عصوم، د. که‌مال خو‌شناو، عادل موراد گه‌بشته ناوزه‌نگ. که‌مال و عادل هاتنه‌ لای نه‌مه. نه‌وانی ته‌رش چونه‌ لای مامجه‌لال.

*
کۆمه‌له و کاری فیکری
نعو ساوه‌به‌ی له‌ که‌ندیل بوین چهند وتاریکم نوسی به‌ ناوی کۆمه‌له‌وه چاپ و پلاومان کوردنوه له‌وانه:

- دهراره‌ی په‌رسه‌ستی بونی ریکخراوی تایه‌تی چینی که‌ریکار و ره‌نجده‌رانی کوردستان (۲۲ ل)

- مه‌سه‌لی نه‌نه‌سه‌تی (۹ ل)

- ریکخه‌ستی یه‌نگ به‌هیز به‌کن!

ریکخه‌ستی که‌لک به‌هیز به‌کن و، به‌که‌یتی به‌رووا، وه‌ست، ریکخه‌ستن و کوردوه له

ره‌زه‌کانی دا، به‌ دی به‌په‌نا!

- فرمانه‌گانی قزناغی نیستای خیماتان

نم زنجیره وتاره، که هر یه‌گه‌بان نامیلک‌بک بو، له ماوه‌بکی کورت دا به دوی بک دا پلاو کرانموه، کارکی باشی له کادره‌کان و، تیکرای ریک‌خستن کرد. بوژانوه‌بکی تی دا به دی هینان و، ریزه‌گانی بک و بک‌گرتو کردن. بهلام نمانه بلس نه‌بون نه‌بو پلاو‌کراوه‌بکی ده‌وی ده‌یکمین. بز نه‌وی «کومله» باشتر بناسری له ناو ختلک دا بره‌مان دا پلاو‌کراوه‌بک‌پشمان ره‌کو ریک‌خراوه‌کمان ناوی «کومله» بی و، هر وه‌ریه ژماره‌بکی لی ده‌یکمین.

«هوالنامه» که بز ده‌نگوباس ترخان کرا بو، من وتاره‌کانیم ناماده نه‌کرد و، سرپرستی له چاپدانیم نه‌کرد، بز نه‌وی ده‌ستم بز کومله به‌تال بی، تیر ده‌ستم لهو هیلگرت و، خوم بز ده‌گردنی کومله ترخان کرد.

*

ژماره‌ی بک‌می کومله له وه‌ری پایزی ۱۹۷۸ دا ده‌چو. پاس و باه‌ته‌گانی برتی بو له:

سروتار: به بزندی وه‌ری‌نامه‌ی کومله‌وه (ل ۱ - ۲) فاشیسته‌کان سوپاکه‌بان بز کوی نمین: بز (جه‌به‌ی شمالی و بانی جولان) یاخود بز چپاکانی کوردستان؟ (ل ۳ - ۵) خیماتی گلان: نیران: جزیره‌ی نارام یا گومی خون؟ (ل ۶ - ۱۲) باه‌تی جزاوجور: به سر ناوی حمامیشوه پیاوه‌تی وه‌ها ناگری. خومه‌ینی ده‌رته‌کمن و پیشوازی له شاهانو نه‌کمن. رؤسی عیراق چمند مروف دؤسته. ده‌زگاکانی توتوتومیه درؤزته‌که نو ده‌سه‌لاتانی دراوه‌تی که نین. (ل ۱۴ - ۱۵) له ده‌فتری سروره‌ی دا: جسم‌ساله ره‌ش، به‌لگه‌ی قاره‌مانتی (ل ۱۶ - ۲۳) پاسیکی تیوری: چون مارکسیزم - لینینیزم فیر بین؟ (ل ۲۴ - ۲۹) نازادی بز تیکوشهرانی کوردستان. بزینباخی ستولیبین، بزینباخی به‌عیسی (ل ۳۰).

*

بو شارده‌زا بون له ریمازی گؤفاره‌که و، مه‌بست له ده‌گردنی لیردا سرورتاری بک‌مین ژماره‌ی وه‌کو خزی نه‌نوسمه‌وه:
به بزندی وه‌ری‌نامه‌ی کومله‌وه

له رؤژه‌لاتی ناوه‌راست دا نه‌نوه‌بک نه‌زی که نیشتمانه‌کمی له دوی بک‌م جنگی جیه‌انیتی‌وه به پی‌ی قازانجه ستراتیجی، سیاسی، ناویری و پترولیه‌گانی نیسپیرالیزمی جیه‌انی و کؤنیه‌پرستی تورک، عه‌ره‌ب، فارس و کورد، بی گوی دانه نارنوی دانیشتوانی ناوچه‌که، به سر ده‌وله‌ته‌گانی تورکیا، نیران، عیراق و سوویا دابه‌ش کراوه.

نه‌گه‌چی نم نه‌نوه‌به هم‌سوی به سر بک‌م، به ژماره، له هندیک میللت و نه‌نوه‌ی تری رؤژه‌لات زؤتره و نیشتمانه‌کمی له کون دا مه‌لمندی شارستانیته بوه و، خاکیکی به پیت و فیری همه‌ه و خنوشی له زؤر کؤنوه له پیناوی رزگاری دا له خیماتیکی بی وچانی خونباری دابه به جزریکی نه‌تو که بشیکی گه‌وره‌ی میژوی جنگیکی ناوچه‌که بک دبت له پیکادانی نم و میلله‌تانی دراوسی و له‌شکره‌گانی بیگانه و داگیرکر، بی نه‌وی سرکوتنیک نه‌تو بی دس هینا پیت و گه‌بشته‌بته بک‌بک له

نامانجه نتموه بیهکانی.

پهلام سمره‌رای چموساندنوهی سختی نتموایه‌تی و دابهشکردن و پچرپچر کردنی سیاسی و ناپوری و زمان و فسره‌هنگ، سمره‌رای سیاستی فراموش کردنی ناپوری و کزومه‌لایه‌تی، سیاستی راگوزان و جی پی گوزین و دهریدور کردن و جنسیه لی سمندنه‌وه، برسی کردن و هژار خستن و ملک و مال زومت کردن، به نیازی له ناو بردن و تمفروتوناکردن و توانندنه‌وهی... هیشتا:

- له سر زوویه‌کی پیکوه پستراودا نژی که مه‌لمندی کونجیتی و به درژیایی میژو تیا جیگیر بوه و گمشه‌ی کرده و پی گه‌پشتوه.

- چکه له جیباوازیه‌کی کمی نیوان له هجه‌کانی، پنچینه‌ی زمانیکی په‌گگرتوی ناخافتن و له په‌ک گه‌پشتنی هه‌به، که نشی بیهته زمانی نتموه‌یی نوسین و ناخافتن.

- میژویه‌کی شارستانی و جنگی و سیاسی ناوکویی هه‌به.

- خاوه‌نی خورده‌وشتی کزومه‌لایه‌تی، نهریت و دای له په‌کچوی شپوهی ژبان، فزولکلور و به‌روورا... که خزی له پیکهاتنی سایکولژی له په‌کچودا نتمونینتوه.

- سمره‌رای سنوری سیاسی و له په‌ک داپرینی ناپوری و پستترانه‌وهی به‌چند رژیسی جیا جیاوه پنچینه‌ی ناپوره‌کی په‌گگرتوی هه‌به که تا نیستاش خزی له بازرگانی قاپاخنی سر سنوره‌کان و هاتوچزی خیل و هوزه ره‌ونده‌کان و هاتوچزی کریکارانی لادی دا نتمونیت.

نم میلله‌تمی که رنگه له دنیای نمرودا، تنیا نتموهی گه‌وره بیت که هیشتا نیک به مافی سمره‌ستی چاره‌ی خونوسین و رزگاری نتموه‌یی نگه‌پشتوه، بلکو له نیشتمانه‌کی خنژی دا به‌هنگانه و ناحمز نتموسردیت و مافی مان و خسلاندن و گه‌شکردنی نیه، میلله‌ته پش پش و دپله‌کی نیمه‌به که ناوی: کورده.

گملی کورد له خاکه‌کی خوی دا بیگانه‌به، بی پشه له هسو مافیکی نتموه‌یی و دیسوکراتی، بگره له هسو مافیکی سرژنی نم سردمه، ولاتیکی به‌بیت و جوان و دهولمندی هه‌به که شونیکی جوگرافی گرنگی هه‌به و دابهشکراوه و له چمند سمره‌وه نهموسینریتوه:

- چموسینره‌کانی هاونه‌تموه: دهره‌بگ، بورجوازی کزوسمپولیت و کومبرادوری

کورد.

- چینه‌کونه‌پهرست و چموسینره‌کانی نتموه ده‌سه‌لاندازه‌کان، به تایه‌تی بورجوازی به‌روکراتی.

- نیمپریالیزم و کولونیزالیزمی نوی.

له به‌ر نوهی گمل و نیشتمانه‌کیمان هرده‌کو له ریزی ولاته هره دواکوتوه‌کانی دنیا‌دپه، هرده‌ها له ناو هر په‌کیک لو دهوله‌تانه‌ی به سمریشیان دا دابهش کراوه له ریزی ناوچه هره دواکوتوه‌کانی نو ولاتمش داپه.

نیمه‌گه‌ره‌کسانه و خیمات نه‌که‌ین بز گوزینی نم دؤخه ناله‌هاره. خیمات نه‌که‌ین بز نه‌پشتنی چموسانوه به هسو شپوه‌کانیموه: هی ره‌گزی، نتموایه‌تی، چینایه‌تی، دینیی، مازه‌یی...

خیمات نه‌که‌ین بز گوزین و نه‌پشتنی په‌په‌وندی زالمانه‌ی نیوان کورد و کورده، هی

نیوان کورد و حکومته داگهرکهره‌گانی کوردستان، هی نیوان کورد و نیمپریالیزی جیهانی.

نیمه نماننوی به خزوشی و تهری وه‌کو مرؤف، به سره‌ستی و نازادی دور له چوسانوه و نازار و زؤرلیکران له سر خاکی باووپیرافان به ناشتی بژین.

خهباتی کۆمەڵمان له پهنای نهم نامانجه رهوا و پسرؤزانه‌دابه، که نامانجه گه‌گه‌کمانه..

خهباتی وهرزنامهی «کۆمەڵه» پش که کۆنونهوی فراوانی کادرائی کۆمەڵه له تشرینی دوهمی ۱۹۷۸ دا به‌ریاری دهرکردنی داوه، به‌شیکه لهم خهباته رهوا و پسرؤزه کۆمەڵمان و گه‌گه‌کمان.

وهرزنامهی کۆمەڵه له قۆناغیکا دپته کۆری خهباتوه که خهباتی گه‌گه‌کمان گه‌بشترته به‌زترین و بالاترین پلهی، واته پلهی خهباتی چه‌کدارانه، واته لابه‌لا کردنی ناگورکی سروشت دۆژمانانه و سه‌ره‌کی نیوان به‌رجوازی به‌رورکرائی ره‌گه‌زبه‌رست و شؤفینی عه‌ره‌یی عه‌سراق و نه‌توهی کورد له ره‌گای به‌کار هه‌بنانی زه‌ه‌روه‌نگی شورشگیرانه و چه‌که‌وه.

کۆمەڵمان، لهم قۆناغه گرتگ و باه‌خدارهی میژوی کوردستانی عه‌سراق دا که ره‌ه‌ری فرمانه میژویه‌گانی سه‌رشانی به‌وه، له مه‌یدانه جیاجیایانی خهبات و تیکۆشانی سیاسی، نا‌به‌رپولجی، پشیمه‌رگه‌یی، ره‌که‌راوه‌یی.. دا هه‌ول نهدات بژ ته‌واو کردنی نهم ته‌رکانه له ره‌گای دهرکردنی وهرزنامهی کۆمەڵه‌وه که نه‌به‌ت نوینه‌روه‌ی ره‌یازی سیاسی، فه‌یکری، پشیمه‌رگه‌یی کۆمەڵه و هه‌لگری مشخه‌لی به‌روراکانی نه‌و به‌ت و هه‌ول نهدات له به‌ر تیشکی چرای مارکسیزم لینینیزم دا ره‌گای سه‌رکوتنی خهباتی گه‌گه‌کمان ره‌وشن به‌کاتوه و به‌شدار به‌به‌ت له گه‌به‌اندنی مه‌رجه‌گانی سه‌رکوتنی دا.

دهرکردنی وهرزنامهی کۆمەڵه سه‌به‌مین ته‌مه‌للی کۆمەڵه‌به بژ دهرکردنی به‌لاو کراوه‌به‌کی دهری ره‌که‌به‌یک، که به‌به‌ت زمانی حالی کم‌لک و به‌رورا و هه‌لوسته‌گانی نه‌و دهربه‌ت له روداوه‌گانی کوردستان و عه‌سراق و دنیا‌دا.

ته‌مه‌للی یه‌که‌م - دهرکردنی ئالای سور به‌ له سالی ۱۹۷۳ دا که شه‌هیدی نهمر هاوری شه‌هاب شه‌خ نوری دهری سه‌ره‌کی گه‌سرا و له دوابی دا به‌ هژی هه‌لومه‌ری نه‌و کاتوه هر ۳ ژماره‌ی لی به‌لاو کرایه‌وه.

ته‌مه‌للی دوهم - دهرکردنی ئالای شورش به‌ که له نه‌هلوی ۱۹۷۷ دا ژماره‌ی یه‌که‌می به‌ ده‌س به‌شکه‌ری و ره‌جه‌ی شه‌هیدی نهمر هاوری شاسوار جه‌لال (نارام) چاپ و به‌لاو کرایه‌وه، به‌لام شه‌هید به‌نی هاوری نارام یه‌کی دهرچونی به‌لاو کراوه‌که‌بشی خست.

ته‌مه‌للی سه‌به‌م - دهرکردنی وهرزنامهی کۆمەڵه‌به که نه‌مه ژماره‌ی یه‌که‌مه و، نه‌وه‌سمان وابه به‌ هه‌ول و خهباتی هه‌مه‌ر لابه‌کمان به‌توانین هه‌چ نه‌بی هر وهرزه‌ی ژماره‌به‌کی لی دهریکه‌ین.

*

ژماره‌ی دوهمی کۆمەڵه له وهرزی زستانه‌ی ۱۹۷۹ دا دهرچو. به‌س و باه‌ته‌گانی به‌تی به‌ له:

سه‌رتاره: له یادی قاره‌مانه‌یکی نهمردا (ل ۳۱) چه‌ند ره‌واله‌تیکی نوی ی په‌یلاته‌گانی

هنگام یز به گواچونی شورشی کوردستانی عراق (۳۲ - ۴۰) بزی و مرزنامه کمان ناری فراوه «کومله» (۴۱ - ۴۴) ره گزپه رسته گانی عراق پیشکوتن و ناودانی هیننه کوردستانهوه (۴۴) گرتنی هیلای راست و دروستی سیاسی و نایدیولوجی سرکوتن نهینته دی (۴۵ - ۴۶) روله قاره مانه گانی کوردستان به خونی گمش میژوی نوی ی گله کمان نمونسهوه (۴۶) له دهفتیری سروروی دا: نموبه گرش شیخ نوری، لوتکی بلندی بیروباور (۴۷ - ۵۳) فاشیسته گانی عراق چوزن رفتار له گله هاوپه مانه کانیهان نه گمن؟ (۵۳) نمبی کی له کی بیوریت؟ (۵۴ - ۵۵) کاره بدسته فاشیسته گانی عراق حورمندی پهیمان و ریککوتنه جیهانیدکان ناگرن (۵۵) وهرن به دهنگ نازادپخوازانی عراق و کوردستانهوه (۵۶ - ۵۹) بانیکه و دو هوا (۵۹) خباتی گلان: نیران - چاره نوی شورش (۶۰ - ۶۴)

*

ژماره ی سیممی کومله له وهری زستانی ۱۹۷۹ دا درچو. پاس و باهته گانی برتی بو له:

سروتار: گلانی قاره مانی نیران! په کمین سرکوتنتان پیروز و همبو رژیکتان هر سرکوتن بی (۶۵) بهرو پیکهینانی حیزی پیشروی کریکاران و ره نهدرانی کوردستان (۶۶ - ۱۱۷) باهتی جزواوجز: نازار و بهار (شیر). نمی نازادپخوازانی دنیا وهرن به دهنگ نازادپخوازانی کوردستانهوه. روله قاره مانه گانی کوردستان به خونی خویان میژوی نوی ی گله کمان نمونسهوه. سروروی یز هاوری د. بهختیار خالید. خونی شهیدان خانمی موعینی و محمد حسین کریمی به فیرز ناچیت (۱۱۷ - ۱۱۸)

*

ژماره ی چواره می کومله له وهری بهاری ۱۹۷۹ دا درچو. پاس و باهته گانی برتی بو له:

سروتار: ناشه تالی ۱۹۷۵ - بهروربه کی تال بهلام پر تیجری می هیژا (۱۱۹ - ۱۳۱) له سالرژوی شهید بونی هاوری محمد نمین پولا (۱۳۲ - ۱۳۴) فروقیله گانی شورشی چواشه شارهزا بن (۱۳۵ - ۱۴۰) هندی له گپروگرفته گانی نیستای جمنگی پارتیزانی (۱۴۱ - ۱۴۶) له دهفتیری سروروی دا: هیزی بیروباور له بهراسهر باروت و قورقوشم و پولا دا (۱۴۷ - ۱۵۴) شهید بونی ماوستا عزیز محمودی قاره مان (۱۵۴)

*

پشی زوری باهته گانی تم چوار ژماره به (به ناوی جواصهر یان به بی ناو) من نویسومه یا من نامادهم کرده. د. جمعه نوی شفیمی (به ناوی پوشو) له ژماره ی په کممی و دوهمی دا دو وتاری دریزی له سر راه پرنه کممی نیران و، مامجهلال (به ناوی توانا) هندی پاسی تیوری و، د. محمود (به ناوی هیوا) هندی کورته تعلیقی نویس. نیتر کومله بهر دوام دهرنچو. هندی له هاوریگانی ترش، لهوانه: فاضیل کریم (به ناوی ج. صادق)، ملا بهختیار (به ناوی هاوکی ناواره)، دوایتر فیره بدون عهدلقادریش بهنداری نویسین بون.

به کارهینانی وشعی «ومرنامه» شتیکی تازه بو. نمانیست هندی وشه و

تنگه‌بشتنی دیار یکر او وه کور: «روژنامه» بز بلاوگراوهی روژانه، «حسفتنامه» بز بلاوگراوهی حسفتانه، «مانگنامه» بز بلاوگراوهی مانگانه، «وهرزنامه» بز بلاوگراوهی ۳ مانگه و، «سالنامه» بز بلاوگراوهی سالانه له روژنامه‌وانی کوردی دا بچمسیپینن. نهاره‌کان وهرزنامه‌که‌بان ناو نابوین: وهرسنامه.

کومله و کاروباری ریکخراوه‌یی

دوای نوهی نارام هات بوه شاخ هه‌مو ریکخستنیان بک خست بو له ژیر ناوی «کومیتهی هملت» دا. چهند خمتی تر و کسی گمش به جیا لمان هه‌بون. جمال تایر (سهرکبوت) دینمزی کومیتهی هملت بو. پاش ماوه‌بک نم کومیته‌به‌مان کرد به «کومیتهی سهرکرده‌تی ریکخستنی ناوخه».

جگه لم کومیته‌به دو ریکخستنی گه‌ورهی ترمان هه‌بو به‌کیکیان «کومیتهی راپهرین» بو که حسمن کویستانی لپهرسراویان و، نوهی ترمان خه‌تیک بو د. خسروه خال (زۆراب) لپهرسراویان بو.

کومیتهی راپهرین تۆپکی فراوانی ریکخستنی له چزمان، قسری، گه‌لاله، رهواندز، شفقلاوه، هه‌ولیر.. هه‌بو.

کومیته‌که‌ی زۆراپه‌ش تۆپکی ریکخستنی فراوانی له نهندازار و پزیشک و ماموستا و ئه‌فسر و موچه‌خۆری گه‌وره له سلیمانی و هه‌ولیر و به‌غداد دامه‌زراند بو.

ریگمان دا‌بو به هه‌مو گاداره سیاسی و پیشمهرگه‌به‌گانی بکیتی هه‌ر کسه له لای خۆبه‌وه، چهندی له توانای دا‌بی، کسانێ دلسوز ریک بخوا و، به‌ره‌و روی ناوه‌ند یا ده‌زگا ریکخراوه‌به‌گانی بکاتوه. نه‌و ریکخستنه تازانه ماوه‌بک له ژیر سهرپهرشتی خزمان دا نهماه‌وه، نه‌گهر به‌ تواری دلنبا به‌ینه‌به له خاوه‌نی ریزه‌گانی نینجا به‌ره‌و روی بکئی له ریکخراوه‌گانی شار نه‌کرانه‌وه.

سالانی ۷۶ - ۷۹ هه‌زاران تیکۆشهری تازه هاتنه ریزی ریکخراوه‌گانی کۆمه‌له‌وه به‌ ده‌بان شانه، شانێ سهره‌کی و ریکخراوی تازه‌بان له سهرانه‌سهری کوردستان دا دامه‌زران. سهرکرده‌تی بزو‌تنه‌وه و، لقه‌گانی بکیتی پش هه‌ر بکه‌بان له لای خۆبه‌وه چهن‌دین تۆزی ریکخستنیان پیکه‌وه نا بو. بکیتی ریکخراویکی سیاسی بو زیاتر له‌وهی پیشمهرگه‌به‌یی بی و، خه‌باته‌که‌به‌شی نامانجی سیاسی هه‌بو نه‌ک عه‌سکری. هه‌ر له سهره‌تاوه با‌وه‌رمان و‌بو که نه‌بی خه‌باتی چه‌کدار بو پشتیوانی بی له خه‌باتی سیاسی، چونکه خه‌باتی سیاسی نه‌گهر پشتیوانیکی چه‌کداری نه‌بی به‌عس به‌ ناسانی ورد و خاشی نه‌کات. هه‌ر له به‌ر نه‌وه ترسی دا‌و‌ده‌زگا سهرکۆتکه‌ره‌گانی به‌عس له ریکخراوه‌ نه‌ینه‌گانی شار زۆرتر بو وه‌ک له ریکخراوه‌ ناشکرگانی پیشمهرگه‌به. به‌و به‌ری درنده‌به‌تیه‌وه سۆزخی نه‌کردن و، له هه‌رجه‌به‌ک سوسه‌ی بکه‌رده‌به به‌ گرتن و نه‌شکه‌نجه و کوشتن هه‌ولی نه‌دا له ره‌گوریشه‌وه ده‌ریان به‌ینی.

*

سالی ۷۶ ریکخراویک له سلیمانی گه‌را ۱۲ کسپان لی ئه‌هدام کردن له‌وانه: یاسین محمد حسمن، ئه‌سماعیل قاسم عه‌لی، محمد محمد قاسم عه‌لی، خسروه عه‌بدوللا، نه‌سه‌رده‌ین نه‌جمه‌ل‌دین، مسته‌فا قادر، سه‌لاح مه‌جید، فه‌ره‌ه‌دون عه‌بدولقادر.. نهما‌نه

پهوندیپان له گڼل فرهادی مولا رفا کرد بو. فرهاد زمانی لی داپون.

سره‌تای ۷۷ عبداللا حسن گپرا و په نښکجه کوژا.

سالی ۷۷ ریکخراویک له هویلر گپرا چندد کسپیکان لی نهدام کردن لعوانه: عوسمان گچکه که په نښکجه کوژا. په‌وندیپان له گڼل موختاری یدکی له گڼره‌گه‌کاتی هویلر کرد بو. موختار زمانی لی داپون.

سالی ۷۸ ریکخراوی «هلزی سور» له پغدغا گپرا و چندد کسپیکان لی نهدام کردن لعوانه: جوامیر سیامیر، سلمان داود، عبدالولسه‌لام عبدالرذاق، سلام، شپرو. په‌وندیپان له گڼل کاوه فانج کرد بو. کاوه زمانی لی داپون.

سالی ۸۰ ریکخراویک له هویلر گپرا لعوانه: کمریم رسول، طه‌ها فملی یوسف، نیسماعیل حسن. کمریمپان په نښکجه کوشت و نوانی ترپان نهدام کرد. نمانه په‌وندیپان کرد بو په جدال کاکو. جدال زمانی لی داپون.

جگه له مانعی که په کوزمیل نگیران، په سدان کسی تر په بیانوی هاوکاری له گڼل ریکخستن و هاوکاری له گڼل پیشمرگه نگیران و زرد جار له سیداره ندران.

*

دوای لیکولینموی همسو نو روداوانه بزمان دمرکوت که هزی نم ناشکراپونانه چندد شتیکه:

۱. په‌وندی کردن په نژکوانی داوودزگا سرکوتکمره‌کانی به‌عس.

۲. تیکه‌لاکردنی کاری ریکخراوی و کاری پیشمرگیی.

۳. شپوی هرهمی ریکخستن.

بژ نموی نیتر ریکخراوه‌کان له لیدانی دوژمن و قویانی دانی بی هوده پپارین، رپوشوی نویمان دانا بژ کارکردن.

*

جیاکردنموی کاری پیشمرگیی له کاری ریکخراوی

ریکخراوه‌کانی کوزمله بو کاری سیاسی ترخان کرا بون. نمرکی سره‌کسیان بلاوکردنموی پیرپاوری کوزمله و پروپاگانده بو بژ یدکیتی و جولانموه‌که و، راکیشانی کساننی تازه بژ ریزی تیکوژشان. بژ نموی توشی لیدان نهن، نمانه تیکه‌لاو ننه‌کران په پیشمرگیی ناو شار.

ریکخراوه‌کانی ناوشار سرچاوه‌پدکی گزنگی پیگه‌پاندنی کادر و پیشمرگه بون.

هرروه‌ها سرچاوه‌پدکی گزنگی ناگاداری جزواو‌جزو و زانیاری په نرخ بون له سر هلمو‌مرجی سیاسی، ناپوری، کوزملاپدتی، سپایی عراق. پیشمرگیی ناوشار له مفروضی تاییدی دا ریکخرا بون. راستموخو به‌سترا بون په لپرسراوی سرکرداپدتی ناوخو بان په ناو‌ندی کوزملموه.

*

گورینی شپوی هرهمی په تزییح و هیشو

ریکخستننی کوزملمش وه‌کو ریکخستننی حسینیی شپویی له سر پنجینیی داپشپونی نهداری و ریکخستننی هرهمی له سرروه بو خواروه دامسزرا بو. نم جزوه ریکخستننه که پیر لیدانی داوودزگا سرکوتکمره‌کانی به‌عس نکهوتن، تازاری زلفان بی

نگهبانست به تاپه‌تی ته‌گمر یه‌کی له گسراوه‌کان یا زیاتر خۆی له بهر نه‌شکله‌بیدا یی
نه‌گسراوه و قسمی به‌گراوه. له سۆزنگی نه‌مه‌وه زۆر له ریک‌خراوه تازه‌کانی کومه‌له، به
تاپه‌تی له هه‌ولیر، بهر لیدان کهوت.

ریک‌خستنی «هه‌رمی» مان گۆزی به ریک‌خستنی «هیشوی» و «تەزبەحی»

له ریک‌خستنی هیشوی دا بۆ نمونه:

أ له سلیمانی داننه‌شت چهند کسه‌کی ریک خست بو یه‌کیکیان ب بو.

ب له هه‌ولیر چهند کسه‌کی ریک‌خست بو یه‌کیکیان ج بو.

ج له نووردوگاکانی گه‌رمیان چهند شانه‌به‌کیان دامه‌زاند بو.

له‌مجۆزه ریک‌خستنه چهند هیشوی جی‌هاو‌زی لی نه‌که‌وتوه یی نه‌وی هیچیان
نه‌وانی تر بناسی. له‌م ریک‌خستنه‌دا وه‌کو گۆی نه‌شه‌دراوه شوین و شار، گۆی نه‌شه‌دراوه کار
و پیشه و، ژن و پیاو. تیکه‌لاو بو له پهبشی جی‌هاو‌ز و تهننی جی‌هاو‌ز و داننه‌شتوانی
ناوچه‌ی جی‌هاو‌ز.

له ریک‌خستنی تەزبەحی دا چۆن دهنکه‌کانی تەزبەحکه‌که یه‌ک به یه‌که‌وه به‌ستراون،
له‌میش دا شانه و کۆمپته نه‌ی و، زه‌لامی تهنیا له گه‌ل دو کس پهبه‌ندی هه‌به یه‌کیک له
سه‌رو خۆی و یه‌کی له خواروی خۆی.

هه‌ندی جیار له ناو هیشوه‌کانی ریک‌خستن دا بۆ سه‌لامه‌تی زیاتر پهبه‌روی
ریک‌خستنی تەزبەحیش نه‌کرا و، هه‌ردوکیان تیکه‌لاو نه‌کران.

هه‌رچهنده پهبه‌ندی کردن دژوار و زوری نه‌خایاند به‌لام له چاو هه‌مو شیبه
ریک‌خراوه‌یه‌کانی ترا سه‌لامت تر بو. که‌متر دوژمن زه‌فه‌ری یی نه‌برد.

* کۆبو‌نه‌وی کومپته‌ی سه‌رکه‌راپه‌تی

دوای کارساتی هه‌کاری سه‌رکه‌راپه‌تی توشی جووری له هه‌له‌وشان به‌بو، پهبه‌ستی
به ریک‌خستنه‌وه هه‌بو. له سه‌پۆر بو کوبه‌نه‌وی سه‌رکه‌راپه‌تی یه‌کیه‌تی نه‌کرا بو. داوا له
نه‌ندامه‌کانی ده‌روه کرا به ئیران دا به‌گه‌ر نه‌وه بۆ کوبه‌نه‌وه. ئیران یی سه‌رو به‌ری تی کهوت
بو به ناسانی ها‌تو‌چو‌ی یی دا نه‌کرا. دۆسته‌کاغان له ئیران هه‌ندی نا‌د‌ری‌سیان بۆ نا‌رد بو‌ین
بۆ نه‌و جۆزه ها‌تو‌چ‌یا‌نه به‌کاریان به‌سین. به‌و ریک‌گه‌ها‌دا عوم‌سه‌ر مه‌سه‌نه‌فا، عوم‌سه‌ر
شه‌خ‌م‌وس، که‌مال خو‌ش‌نا‌و، عا‌دل مو‌را‌د، فو‌ئا‌د مه‌ع‌ص‌وم... گه‌به‌شته نا‌و‌زه‌نگ.

پار و دۆخی یه‌کیه‌تی پهبه‌چو‌نه‌وه‌یه‌کی هه‌مه لایه‌نه و قو‌لی گه‌ره‌ک بو، کاروباره‌کانی
یه‌کیه‌تی له‌قو‌به‌ی زو‌ریان لی کهوت به‌وه و، نه‌که‌کان زو‌ر و جو‌را‌و‌جو‌ر بو‌ن، ده‌زگا
سه‌رکه‌راپه‌تیبه‌کان پهبه‌ستیان به‌ پر کردنه‌وه و به‌هیز کردن هه‌بو.

له ناو سه‌رکه‌راپه‌تی یه‌کیه‌تی دا دو قه‌لی به‌فدا‌یی؛ عه‌به‌د‌له‌ر‌ه‌زاق مه‌یرزا عه‌زیز،
عا‌دل مو‌را‌دی.. تی دا‌بو. عه‌به‌د‌له‌ر‌ه‌زاق نه‌عات به‌وه، عا‌دلیش له‌م کۆبو‌نه‌وانه‌دا زیز بو
رو‌ی‌شته تا‌ران.

*
که‌ره‌که‌ی به‌که‌ر پهبه‌ر
شا وه‌کو دو چاره، که‌که‌مه‌ته‌که‌ی جه‌نه‌رال نه‌زه‌اری لی خست، له ۹ ی کانونی
دوهمی ۷۹ دا شاه‌پوری به‌ختیاری کرد به سه‌رۆکی وه‌زیران.

شاپور، تاسمى ۶۳ سال و، سىرۆكى حىزى ئىران بو، كه يەكى له حىزىهكانى «جىبهى مىللى» بو. له وهزارهتهكى موصددهق دا چىگرى وهزىرى كار و، به توهسى سوكايتى به «مىقاسى سىلتىمت» ۳ سال زىندانى كرا بو. شاپور بىلنى گوىنى زود شتى دا، چونكه له لاهىن شاوه دانرا بو خومىنى دژى وهستا و، داواى كرد دىژه به قىيام بدى. حىزى ئىران و جىبهى مىللى حاشاهاى لى كرد. «قىيام» تا نهات زياتر تىشمى نهكرد و، گىبهشت بوه نوو كىرتانى خىلك كه له ژبانى كۆمىل دا كارىگر بو، وهكو سانگرتى كىركارانى نىوت و، له نىقاسى نووش دا كىمىسونهوى دهرهئانى نىوت و دهرهئانى داراى ئىران. سانگرتى كاركرانى بانگهكان. مانگرتى رۆژناموانهكانى تاران و، راوهستانى همىو رۆژنامهكان. سانگرتى كاركرانى رادىو و تىلفىزىون. سىرەراى مانگرتى بازار.

لىو سىرەمىدا ولاخ بۆ راپىراندنى كار و پىرسى بارهگاكانى پىشمىرگه و رهپىه و سىنگىرهكانى هىزهكانى حكومت هۆدهكى بىنرخى گوىزانوهى كىلپىل بو. بارهگاكى بىكر پىرۆت له نىزىك گۆرەشىر بو. بىرزاىهكانى گۆرەشىر هىزى ئىرانى لى بو. كىرهكى بىكر پىرۆت بىلمسه بوو هىلى تىزان بو بۆ گۆرەشىر. سىرەزىه ئىرانىهكان كىرهكهپان وهكو دىسكوتىكى به نىرخ، گل داپوهه بۆ خۇيان. بىكر جواى بۆ نارد بوژ كىرهكى بىدنهوه. گوىيان نهداپوه. له سىر نوو چوه سىرەيان سىرەزىهكانى كىرت و كىرهكى لى سىندىنوه. پاش چىند سىمىتى سىرەزىهكانىيان نازاد كرد بو.

بىختىار بىهانىكى دىرگىر مامجىلالى تاوانهار كرد به دىسوردانه كاروبارى ناوخۆى ئىران. حكومىتى عىراق جولاىنوهكىمانى له «تعمىم اعلامى» بىهىزدا خىنگاند بو. له مىژ بو دىزگاكانى راگهباندن هىچ باسىكى جولاىنوهى كوردەيان نهكرد بو. هىرچۆنى باسىيان بىكردىناپه هىر پىسان خۆش بو تىنانىت نهگىر به هۆى رىكوتىكى وههپىشموه بوابه. له بۆنهدىكى وهها دا شىخ رىزا وتوهتى:

بۆ كىرى ئىعلاى حىرى كرد له سىرمان شىخ حىسەن
سىرى كىن پاران! چ گۆمىدىكى گىرا نىم كىره؟

* ئىران له دوا قوناعى ئىنقىلاب دا

له كاتى قىيام دا، شار و ناوچهكانى كوردستان، هىندىكىيان نارام و هىندىكىيان جىمىجولىكى كىمى تى دا بو. له كاتىك دا له سىرەانسىرى ئىران دا ساواك كرا بوئه كۆنوه و، له هىندى جى داوودىزگاكانىيان پى پىچا بوئوه، كىچى له زور شىونى كوردستان ساواك هىروهكو چاران هوكرانى نهكرد.

كوردستانى ئىران بۆشايى سىياسى و رىكخراوهى تى دا بو. كادىرهكانى حدىكا هىشتا له عىراق و ولاتانى ترى ئىوروپا بو. كۆمىلدى شورشگىرى زىحمىنكىشانى كوردستانى ئىران (سازمان انقلابى زىحمىنكىشان كوردستان ايران: سازكا) ژمارههكى كىم كادىرى هىبو، نىشمىست خۆى تاشكرا بكات و هىندى بىسرواى سىرەيان هىبو دىرهارى كارى جىمىاوهى و سىياسى و رىكخراوهى. رىكخراوه ئىرانىهكانى وهكو حىزى توده، جىبهى مىللى، چىركى فىداىى و موحاهىدىنى خىلك له كوردستان نهبون. چىند

مهلاهدک له مهبلدانی سیاسی دا چالاک بون و، خملک، لموان کوز بونوه، وه کو شیخ عزیزدینی حوسهینی له مهاهاد، مهلا شیخ جهلالی برای له بانه، محمدی موفتی زنده له سنه... کاتی غمنی بلوربان و هندی له گیراوه سیاسیبهکان، دوی پهردرانیان، گهرانوه مهاهاد، مهلا شیخ عزیزدین رهبری کورنوهی پیشوازی کهرهکانی کرد.

به هملو شاندنی ساواک و رویشتنی شا و، دانانی شاپوری بهختیار به سمرهوزیران و، گهرانوهی خومهینی و تیکچونی وزارتهدکی بهختیار، به کردهوه له کوردستانی نیران دا دسهلاتی حکومت نمسا بو. له زوری شارهکانی کوردستانی نیران دا «شورا» یان له پیاوه ناسراوهکانی شارهکه پیک نهینا بو پهریوهردنی کاروباری شارهکهپان.

* گهرانوهی حدکا

کادرهکانی حدکا دهستان کرد به گهرانوه بز کوردستان. د. نورهحماتی قاسلو، سکرتیری حیزب، گهرایوه. زوریان له قهلاذروه نهاتن و، به نزدیک نهدا تی نهپهرین، بی نوهی خزبان له نیمه بگهینن.

تغیا کسبان که له گهرانوهدا له ناوزهنگ سردانیکی کورنی کردین «هیمن» بو. نوه بهگممین جار و دواجار بو من هیمن بهینن. له گهل ماسجهلال و هاوریکانی تر پیشوازیبهکی گهرمان کرد. هیمن لو سردانه کورتدا له گهل من لوتفی نواند، له ناو قسهکانی دوستی پاس کرد: بهکیکیان پاسی نو و تارهی کرد که له ۱۹۷۲ دا دهرارهی زاراوهکانی کوزی زانیاری کورد له ئیبهناوه بز حفتهنامی هاوکاریم نارد بو. وای پیشان دا که بزچونهکانی به دل بون. هیمن نو کاته له کوزی زانیاری کاری نهکرد. بیگومان نمه نیشانهی زیرهکی بو نو ههسو ساله نهمی له بهر ما بو. دوه میان وتی: «شهریکم بز شههاب و، شهریکشم بز لههلا قاسم نویسه» شهرهکی بو شههایی دانا بو بهتیکیان تبهلکیش بو له گهل نپوه بهتیکنی نالی که نلی: «نمستیرهکانی رادهکشین وهک شههایی نور» نوهی بز لههلاپسی دانا بو، چوارینهکه بو. نازانم بز مرجامهلی نیسه «نیرتیجالی» دای نا بون، یان پیشتر دای نا بون و له بهر هملومرجی سیاسی عیراق بلاوی نهکرد بونوه، چونکه له هیچ بهرهمیکی تری دا بلاوی نهکرد بونوه.

لو و تارهدا که له سمر «زاراوهکانی کوز» نوی بوم، پیشنیارم کرد بو بهر له داتاشینی وشمی تازه کوره و، بهر له بهرگرتنی وشمی بهگانه، وشه خزمالیهکان کوزیکرینهوه و بز بکرین و بهراورد بکرین له گهل زاراوه زانستهکانی زمانهکانی کدا. نوهی ههرو له جی ی دهنری و، نوهی نهو نینجا وشمی بز داپتاشری یا بهخواری. وهکو نمونهکه له جیبهجی کردنی نم منتهوه بز کوزکردنوهی وشمی کوردی لیرهدا به پادی ماموستا هیمن هندی زاراوی جوتیاری که نهچسته خانمی زانستی کشتوکالوه تومار نهکم.

گنم له داچاندنوه تا هارین

گنم، به مادههکی ستراتیجی دانهنری بز ژبانی مرؤف و، ههپونی له ولات دا به نهدازهی کافی ژبانی دانیشتون، بهکیکه له مدرجه سرهکهپهکانی داپنهکردنی «ناسایشی خوراک» که نهمیش کولهکهپهکی بنهروهی «ناسایشی نهتوهی» و.
پیش نوهی مهکهنی جوت و دروینه و ناشی ناگر دابی. پهرهم هینانی گنم

کار یکی سخت بود.
 زهوی بز ناماده نکره. نمرز نگمر چمند سالی بی نه کیلرا بی پنی نملین: «بهیار»
 خالصی به شیخ محمود نملی:
 بهیار کیلان و گای لمر، پیر و کچ خواستن، ژن و تدبیر،
 سهگ و جز، نسپ و نیسقان، جرج و ناو کانی
 نگمر بهک سال بی نه کیلرا بی: «هور» و، نگمر بهکچار کیلرا بی «شیف»
 پیشینان وتویانه: «شمر له شیف و ناشتی له خرممان»
 نگمر دو چار کیلرا بی: «وورد».

نمرز به دو گاجوت بان به دو نیستر نه کیلرا. دزگای جوت پیک هات بو له
 «گاسن» که له ناسن دروست نکره بز کیلان و، به «هوجار» نهیسترا به «مژان» و
 مژانیش به «ویژانیر» نهیسترا به «نییر» وه. نیجر (نیل، نیله) «کدلمه» ی ملی
 گاکانی به یکوه نهیست. جوتیار به «نمقیزه» گاجوته کانی لی نمخوری و بز هاندانپان هز
 هزی لی نهکردن. پیشینان وتویانه: «هز هز حساب نیه، کز کز حساب»
 داچاندنی گنم پشت به باران نهیستی. پیشینان وتویانه: «چی بچینی، نهوه
 ندرویتموه». دوی «وهشاندنی تزوه» چاوهروانی بارانی پدله نهون. تینچا گنم «چهکیره»
 نهکا و سمر دهر نهینی. پیش نموهی گول بکا پی ی نملین: «قرسیل». هندی جار
 کارزوله و بدرخزلهی بز لمر تی نهکسن. گنم «بنج» ی له خاک دابه و «سروت»
 لاسکه که بهتی و «گول» نهگری. پیشینان وتویانه: «به هزی گوله گدنیکوه چندها گوله
 مرزور نار نمخواتموه». سمری همو دنکیکی «داسو» بهکی پیوه به.

نگمر باران به نمندازی پیوست بهاری و خاکه کی «ریژن» و به «پیت» بی،
 نهوساله «هات» نهی و گنم به «پرشت» نهی. پرشت له برهن داتاشراوه، گنم بهکوده یا
 زیاتری بریوه. نگمر باران له نمندازی پیوست زیاتر بهاری «ژهنگ» له پنجده کی نهاد.
 نگمر له نمندازی پیوست کمتر بهاری، یا نافهتی بز بی وهکو سون و کیسه له «شیره»
 که لی نمون نهی به «کویرو» و بان کولله که هموی نمخوا، نهوساله «نهات» نهی.
 نگمر زو داچینرا بی و، زو گوره بوی «همراش» و، نگمر درهنگ داچینرا بی
 و، درهنگ گوره بوی «کوپه» به.

بز نموهی له چاوهزار به دور و، له زهوری ناحمز و نهیار پاریزاو بی قورنان له نار
 پدلی گمده کمددا هلمشواسرا و، بز نموهی چوله که و مدلی زیانمخوری لی دور بهخمنوه
 «داهول» بان داتننا. داهول زهلامیکه له پمرو دروست نهگری.
 که بی نهگیمی دروینه نکره. بز دروینه خاوهنی گنم هندی کسی به کری نهگرت
 پییان نموت: «پاله» بان «مزور» پیشینان وتویانه: «له بی کسی دا رهجنب سمرپاله به».
 بان له گدل بهکیکا ریک نهکوت تا له هلمگرتنی خرممان نهیتموه کاری تی دا بکا
 بهرامسهر به بهشیکی بهرمه که پییان نموت: «سهپان». پیشینان وتویانه: «شا به
 سهپانی خزی راناگری»، همروه ها: «داس له سهپان نمشاریتموه»، همروه ها: «خزمی
 خمزوری سهپانی لهتکه همرمی ی مالی شبخه»

گوله گنم که تازه بی تگات و هیشتا فریکه، هندیکی لی ندرورن و به ناگر
 هلی نهپروین، نهی به «گولپروزه» (قره خرممان).

«دروینه» به کوزمل «گله درمو» پان به تنبا نکره. «درو» به دس و به «داس» نکره. دروینه کمر بز نموی دستی پریندار نمبی «قه پغان» ی له دس نکره و، بز نموی خنز کاری تی نکا «کلاوقزوی» له سر نکره. قه پغان له ناسن و کلاوقزوی له لباد دروست نکران. له کاتی درویندا سپان هر قولی گنم که به داس نمبری له شویی خویا له سر نمز دانمی، پیمان نموت: «گوزلم» پان «سواله» دوی نموی چندم گزلیکی نمبری کزی نه کرده نمو به «مئلز» و چندم مئلزیه کی کز نه کرده نمو به «شارا». گوزلم چه پکیکه به دس و مئلز به پاموش و شارا به کوزل هملشه گیری. له شاراکانوه به کوزل «کنشه» نکره یو سر «خرمان». له هندی ناوچه به خرمان نملین: «جوخین».

جیگای خرمان له سر نمزکی رهق ناماده نکره و خاوین نکره ایوه «گرشه» هکان به خری هملشه چتران.

«گیزه» به گا پان به نیستر پان به جهنجر نکره. جهنجر به نیستر رانه کیشرا. نکره گیزه به گا بکرایه سن تا چوار گاپان به تمنیشتی په کوه نمبستهوه و «گیزهوان» به نعیزده لی ی نمخورین. نمو گایه له ناوه راستی خرمانه کسدا به کزله کسه کسوه به ستراوه نموه، پی ی نملین: «گای بنه».

حاجی قادر له پاسی سولتان عهدولحمیدا نملی:
 حاکمی ریگری معموره به، قازی دزی رزؤ،
 وزهرا و وکلا گورگن ره عیبت گله به
 بز ره عیبت نمه، نم گیره و دهره کی داناوه

زهجر و تو بیخی مکه، چونکی خدای «گای بنه» به
 گای بنه نکره راهاتو پی باش گیره نکا و، نکره خراب پی گیره که نشپوینی.
 «گیزه شپوین» له نموه داکموتوه.

شوگری فزولی به شیخ محمود نملی:
 گیزه شپوینی که گای کونی به پادا له کنت
 چاکه هر لی ی خوی، سمیری دم و کاویزی نکه کی

به زهلامی زوخورد و به میز، به لام پی بهرم نملین: «نملی ی گای گیزه نکره»
 کنشه و گیزه دو کاری سخت و نالوز و مانوکورن. بز به نکره کاری دوزار پی
 نملین: «گیزه و کنشهی زوره»

دوی نموی خرمان کوترا و، دان و پوشه کی له پهک جیسا به ووه، نکره کی به
 «تارم» نیواران به فینکی که «پای شمال» هلی کرد «شمن» نکره. پیشینان بز پیاری
 هملپرست وتویانه: «له هر لایه کوه با پی، نمز شمن نهکا». شمن وهکو پنجه کانی دس
 له شولی دار پان له ناسن دروست نکره و، دسکیکی دریزی هبو. کوتراوه که ندرایه بهر
 پا. دانه کی قورسه له شویی خوی دا بهر نموه و خرمانه که «سور» نمو و، «کا» په کی
 سوکه با نمبرد و دور نکره نموه. پیشینان وتویانه: «له سوری دوزاندوه، نمبوی له لپای
 تی هملبه نستهوه». «لایا» نمو گنمه که با به توکلوه برده میتی.
 گنم به جیسا و کا به جیسا خرمان نکره. گنمه که بز نموی نکره دزی لی بکری
 دیار پی تا نکره زوایه به به تمخته کی لوسی پان «شعل» نکره.
 هر له سر خرمانه که له پیش دا به «کمو» (کلگیر، سمرن) گیواویانه گلستک

و نه‌گوتراوه‌گمی لی جیسا نه‌کراپوهه، نینجا جاریکی تریش په «بېژنگ» (؛ قسملییر) نه‌بېژاپوهه پز نموی «سورگوزره» ده‌کی بگرڼ. پیشینان وتویانه: «قسه بېگپوهه، بېبېژه، نینجا بېوژده». گلگېر. شاشتره له بېژنگ. پیشینان وتویانه: «پری روژ په بېژنگ ناگیرت»

حریق له ستایشی شیخی پورهان دا نملی:

پز گمناری سموزه‌یی دوری گولی روت شین ده‌کم

خاکی کزی عیشتت په بېژنگی سرم بېژاپوهه

دوای پاکگردنی نه‌پسورا. گمن په «ره» و «تغفار» نه‌پسورا. پز نموی په چاودهه نملی له کاتی پیوان دا ژماره‌کانیان له گمل ناویکی پیروژدا لیک ئدا. پز نمونه له رمی په‌کم دا نه‌پانوت: «پدک هر خواپه» و، له رمی چوارم دا نه‌پانوت: «چوار پاری پیښمیر» نپتر په مجوره.

گمن په «تېر» و «هوزر» و «جسوال» نه‌گوسوزاپه پز مال و، کسا په «روشکه» نه‌گوسوزاپوهه پز «کادان» و تررخان نه‌کرا پز نالیکي ناژول و ولاخ. پیشینان وتویانه: «نموی له مشک پی جمول ئدری». پز زورخوژی هوانتچی نملین: «نه‌گمر کاکه هی خوت نپه کادانه‌که هی خوته». پز کاری پی هوده نملین: «کسا له پوش نه‌بوزی». پز هلگیرسینمیری شم و فیسته نملین: «ناگری بن کسا» په. پز پدکی شتی خدلیکی که په خوزایی پېخشنی نملین: «خنمیر له کسا ئدا»

گمن هندیکي هلته‌گسرا پز «پنه‌تو» ی وهرزی داهاتو و، هندیکي نه‌کرا په «ساوهر» و هندیکي پز خواردنن خوزیان نه‌کراپه «کمندو» یا «چال» و هندیکي نغروشا.

پز هارپن نمیرا پز ناش. ناش په ناو نه‌گسرا. ناشموان له نرخی هارپنی دا پاری نمئسند، پدلیکو «مزه» ی ورنه‌گرت. مزه پمشیکي دپارپکراوی «پاراش» ده‌که بو گلی ئدایپوهه. پیشینان وتویانه: «ناش له خمه‌پالینگ و ناشموان له خمه‌پالی»، همره‌ها: «ناشی نغان خوا نه‌بگپزی»، همره‌ها: «ناش په نوره نه‌گموی».

نارد په «هېله‌ک» نه‌بېژاپوهه و «که‌پدک» (؛ سوس) ی لی نه‌گیرا.

نالی نملی:

دپورانپه، وه‌ک هېله‌کی سودا، سمری گپژم

پزیه په ده‌قبی مده‌کله همرچی ده‌بېژم

نارد پز نان و که‌پدک تررخان نه‌کرا پز ولاخ. له ناردی «په پیز» نانی باش و له ناردی «پی پیز» نانی خراب دروست نه‌کرا.

* گمرانه‌وی تیمام خومه‌یني

خومه‌یني له پارسموه تارانی هژاند بو، گرنگی دزگای راگه‌پاندنی نغانی. وه‌کو هېکمل نملی: نو کاتمی له نوقیل لا شاتو بو، زوری کاتی له پهر عمده‌سی تلفظیون دا په سمر نمیرد، روژی ۴ تا پینج گفترگزی روژنامسوانی نه‌کرد و، له ۳ سانگدا تا گمراپوه تاران زیاتر له چوار سمد گفترگزی روژنامسوانی له گمل هزکانی راگه‌پاندن: رادپو، تلفظیون، روژنامه.. کرد بو. پی بی سی، پدکی بو له گرنگی نملی نو دزگاپاندی

رای گشتی نبرانی دژی شا و، به قازانچی شورش نوروژان.

نو تاکتیکی خومهینی بز بدکخستنی همو خملک دژی شا و، بز بیلاپنکردنی نورتش به کاری هینا، تا نمدازدهگی زرد سرکوتو بو. دسهلاتی شا و داوودیزگاکانی پرمو هملویشان نمپون. خومهینی خزی ناماده کرد بز گمراهنوه.

که رهختی گمراهنوی هات، خومهینی له گمل چندن کسی له دسهپوهندهکانی لوانه: نهورخسمنی بنی صدرا، نبراهیم یزدی، قوطیزاده.. و نریکی ۱۰۰ روژنامانوان به فروکهدکی «نمبر فرانس» پرمو تاران به ری کومتن. کس نمیشزانی چیپان لی به سر دی: فرۆکه که بیان پرم ندرستوه، یان به سلامهتی له تاران نمیشیتوه؟ خومهینی له نهومی سرهوهی فرۆکه که دوی نهوی نویزی کرد، دژشکیان بز راخست، نیتیر نوست و، تا گهپشتنه ناسمانی تاران هملنستا. چندن ملیون کس چو بون بز پیشوازی.

هنندی شتی سهیر لم سفیره نهگیرنهوه، وهکو:

– لو کاتندا که له فروکه داهیزی و پی ی ناپوه سر نوزی نیران یهکی له روژنامانوانهکان لی ی پرسی: «دوای نو همو ساله دوریه که نیستا هاتیتوه بو نیشتمانهکی خوت و بهمجوره پیشوازی لی نهکن، هستت چیه؟» له وهلام دا وت پوی: «هیچ»

– مورخسینی رهفقدوست، که دوایی بو به وزیر ی پاسداران، نوتومی یلهکی نیمام خومهینی لی خوروه بز نهوی له فروکخاتوه بیبا بز شوینی خوی. له ریگا زهبللاهیک قولی خوی هملکردوه و، به خال و میل نمخشانندیته، دپته پوردهمیان چندن جاری دست نعالی به جامی پیشوهی نوتومی یلهکی خومهینی دا و، به خیر هاتنهوی نیمام نکا و جنبو به دایک و ژن و کچی شا نندا، چندن جاری نمه دوباره نهکاتوه، رهفقدوست جامهکی لای خوی دانداتوه و، بز نهوی دوری بخاتوه به تورهپسوه پالی به کاپراوه نمنی. نیمام نملی: «بز وای لی نهکی؟». رهفقدوست نملی: «بی ندهی نهکا». نیمام نملی: «لی ی گبری با قسهی خوی یکا، هر کسی به زمانی خوی عیبادهت نهکا»

*

له پرم قسرهپانچی ریگا نهپانتوانی به نوتوموزییل درپژه به رویشتی بدن. به هالیکزیتسر چو بز «بهمشتی زهرا» و، دوای نموش بز «حوسهینیسه» یهکی تاران. لهپوه کاروباری شورشهکی پرموه نمبرد. به گمراهنوی پیشهوی شورش حکومتهکی بهختیار هررسی هینا و، مهندی بازرگان ووزارهتیکی تازه له سر داوای نو دامزواند.

سوردانی وفدی یهکیتهی له خومهینی

دوای سرکومتنی شورش به چندن روزی، له کوزایی شوباتی ۷۹ دا دستهی نوینرایهتی یهکیتهی که پیک هات بو له: عومر مستفا، د. فوناد معصوم، فاضل کرم له ناورهنگوه چون بز تاران بز سوردانی نیمام خومهینی، د. جمعفری شفیعیش بز ترجومه له گلبان چو.

پیشتریش له پاریس وهفدیکی یهکیتهی که پیک هات بو له: د. فوناد معصوم، عادل مراد، محمد بافرنی له تشرینی دوهی ۷۸ دا سوردانیان کرد بو. نهمجارهپان عادل نخره پوه نم وهفدوه، لمه نارهدت بو.

وهفدهکه، له دیدارهکدا پشتیوانی یهکیتهی نیشتمانی له شورش نیران دهرنهرن،

دیده‌ارگان‌پاریسی به بیر نهینتویه، داوای لی نه‌کمن که پشتیوانی بکا له خهباتی گملی عبراق به گشتی و خهباتی گملی کورد به تایهتی و، پیوستیه‌گانی جولانویه‌گمی نه‌خنه پیش چاو.

خومهینی نملی: «من کابرایه‌گی روحانیم پاش چمند روژیکی تر نه‌چسوه بز قوم، نو شتانهی نیوه داوای نه‌کمن کاری ده‌وله‌ته!»

نو‌انیش تکی لی نه‌کمن دستور به دولت پدا کاره‌گانیان بو جیهیجی بکا.

خوسه‌ین نملی خومهینی، نو زهمانه زور نزیکمی پاپسری بو، نملیش له دانیشتنه‌کدا نهی، تیمام به حسین نملی: ناگاداری ده‌فتیری بازرگان بکا کاره‌گانیان جیهیجی بکمن. لئو کاتدا موهندیس مهندی بازرگان سفروزییری نیران بو.

روژی داوایی ناگاداریان نه‌کمن، که ده‌فتیری بازرگان کاره‌گانی به‌رو روی داروشی فروهر کردوتوه سردانی نو بکمن. فروهر وزیری کار و سروکی چیزی میلیتهی نیران بو. وه‌فده‌که سردانی فروهریان کرد. په‌پوهندی له نیوان حکومهتی نیران و به‌کیتی دا دروست بو.

قسه‌گانی خومهینی وه‌کو «فتوا» حساب نه‌کران، له بهر نوه نه‌نهر قسه له قسه‌گانی دا بکری و، مورناقمشی قسه‌گانی بکری. بزیه نملی نه‌چر بو لای و، بهیوستایه پاسیکی له پاری سفرنجی خویوه بز رون بکاتوه، نه‌و دس پیشکمری بگردایه له قسه کردن دا، بیروراکاتی و خواسته‌گانی پاس بگردایه، داوای نو که خومهینی قسهی نه‌کرد، باسه‌که کوتایی پی نه‌هات و دانمفرا. زور کس نه‌همان نه‌شزانی.

*

جولانویه کورد له عبراق دا لئو کاتدا داهش بهیو. لایه‌گی بنمالمی بازانی و، لایه‌گی تری به‌کیتی بو. بنمالمی بازانی و، سمرانی پارٹی، تاوانبار بون بهوی دؤستی شا و هارکاری ساواک بون، له ناو نیران دا به‌دناو بون. مه‌لا مستهفا له نه‌سرمیکاهه بروسکه‌به‌گی پیروزایی و پشتیوانی بز خومهینی نارد، به‌لام هیچ رژؤنامه‌به‌گی نیرانی به‌لاوی نه‌کردوه، ناچار خویان به پاره وه‌کو «نه‌علان» له هندی رژؤنامهی تاران دا به‌لاویان کرده‌وه. زوری نه‌خایاند بنمالمی بازانی له گمل سمرانی شؤش و، کاره‌ده‌ستانی تازهی نیران دؤستایه‌تهیان تازه کرده‌وه.

تازه کارساتی هه‌کاری قوما بو، به‌کیتی و پارٹی به خونیی سمری به‌کتری تهنر بون. همدولایان له لای کاره‌ده‌ستانی نیران همولیان تعدا، نیران به لای خوی دا راه‌کیشی و لایه‌گمی تر له لای نیران به‌دناو بکا. زوری نه‌خایاند لایه‌نی سپه‌میش، که حسک بو، په‌یدا بو. نو‌انیش، به هژی محمده‌مد رحیم (خاله حاجی) وه، گه‌بشتنه لای سمرانی شؤش و، دره‌خپیان نه‌کرد له همولدان بز به‌دناو کردنی همدولای ناکۆک. به داوای نوان دا هندی کس و تاقمی تریش هاتنه کاپوه.

له ناو ریکه‌خراوه کوردیه‌گانی عبراق دا، به‌کیتی دو نوقتمی لاوازی هه‌بو، نه‌پاره‌گانی به ناسانی نه‌پانتوانی لای نیران بو دژایه‌تی به‌کیتی به کاری به‌پان: به‌کمیان، هارکاری پیشمه‌رگه‌گانی به‌کیتی بو له گمل حدکا و کزمه‌لمی زه‌حمه‌تکیشان دژی داوودزگا‌گانی نیران. لئم پاره‌به‌وه همر ناگادار به‌کیان هه‌پایه، داوای لی زیاد کردن و زل کردن، نه‌مان گه‌پانده کاره‌ده‌ستانی نیرانی. دوه‌میان، به‌کیتی چمپ بو، له ناو نملیش دا

ریکخراویکی مارکسی - لنینی تی دا بو، تاوانبار کردنی به کیتی به کومونیزم، که سمرانی شورش له نیران دا به دوژمنی دین و نیسلامیان دائفا، کاریکی ناسان بو. نه گبر ریکخراوه کوردهدگانی عیراق، له لای نیرانیهکان دژی به کتری قسه بیان نه کردایه و، نه پنه گانی به کتری بیان بز نیران ناشکرا نه کردایه، به دهنگیچی به کگری داواکانی خزیان به خستایه ته به رده میان، بیگومان ریزی کوردی عیراق زیاتر نه بو، لوانهش بو زژی داواکانیان که بریتی بو له پشتیوانی سیاسی و یارمیتیدانی مادی دژی به عس، جیهی بیوایه. به لام هرزو پارتی، بز نموی باوهری کار به دستانی نیران به دس به پنی، بو ژاندموی ریکخراوه کان و هیزه گانی، خزی خسته خزمه تی نیرانوه.

*

خملکی کوردستانی نیران، بو به کمین جار بو، هست به نازادی بکن. چندین تاقی سیاسی له شاره گانی کوردستان دا کوتنه هملی پیکومنانی ریکخستن. کادره گانی حدکا که تازه گسرا بونوه، خدیگی کز کوردنوه و سازدانی خملک و پیکومه نانی ریکخراوی ناشکرا بون. کادره گانی کوملهی شورگیری زحمه تکیشانی کوردستانی نیران (سازکا) پیش خدیگی پیکومنانی «ریکخراوی چتر» بون به ناوی جیا جیاوه. چریکی فیلیای و، حیزی توده و، دهیان ریکخراوی تری وه کو: سازمانی مورجا هیدین، پهبکار، وه دته کومونیست. خدیگی خز ریکخستن بون. نمش رهنگدانموی هلمو مریجی سیاسی تاران بو.

له ناو تم ریکخراواندا، سازکا، له چاو نموانی تردا له همویان زیاتر کادری خوشناو و ناسراوی هبو، هر له ناو نیران دا ما بونوه، ناوکیچی پچوکی ریکخراوه بیان هبو. زه میندی گمشه کردن و پهرسنندی نمان له همویان له پارتی بو، به لام به هزی جزوی به رکردنوه بیان و شپوهی کار کوردنیهانوه نمانتوانی بون به گسوره ترین هیزی کوردستانی نیران. له کاتیک دا حدکا به هوی نمو ناویانگوه که له سدردهمی قازی محه محمد و جمهوریتی مهابادهوه به میرات بزبان به جی ما بو، له ماوه به کی کورت دا هزاران کسپان کو کردهوه و، هزاران چه کداریان ریکخست و، توانیبیان بون به هوکمرانی راستمینی زور شار و ناچه. تم زه بونه کتوره سمرانی حدکای غمرا کرد بو.

*

قازی و مهلا

حدکا له لایمن قازی محه محمد و پ د ک له لایمن مهلا مستمفاوه دامسزورنراوه. قازی محه محمد دواي نهدام کرانی نیرت حیزه کی ماوه به کز بو، تا سرکومتی شورشی نیران خزی بز ریک نه خرا بوه. به لام کس له کادره گانی حدکا هرگیز به بیان لهوه نه کرد بوهه که به کیک له بنمالمی قازی بکن به سرزکی حیزه که بیان، نه گمرچی زور کسی ناسراویان تی دا بو. به پیچموانی پارتی که هر له سدره تاوه مهلا مستمفا و، دواي مردنی نموش کوره که بیان کرد، به سرزکی خزیان، بیگومان نمه نیشانی پیشکومتی فیکری حدک ی نیران بو له چاو پدک ی عیراق دا.

*

لهو زهماندا پهنبارمان بز سازکا و بو حدکا کرد که:
- رزؤنامه کی کوردی - فارسی رزؤانه له تاران دس بکن. به لیمان پی دان بز

کاریکی وها نیمش هاوکاریان بکمن.
- یه کیستی پیشهیی بز خرمندکاران، لوان، نافرستان، سامزستانان.. دروست بکمن.

- له تاو خویان دا تمبا و گونجاو بن و، له گدل کارمدهستانی تازهی نیران هول بدن به زمانی نرم بدوین و، به گفتوگو کیشه گانیا چاروسر بکمن.
هدردولایان گالتیمیان به پیشناره گانی نیمه نهات. لایان واپو، چونکه نیمه له پاش چمندین سال خیمات هیچ سرگوتنکمان به دس نهیناوه، تبحرویدی کوردستانی عیراق بز نموه ناشی چاری لی بگری یا سوری لی وونگیری و، تدهبیره گانهشمان به کملکی کوردستانی نیران ناپن.

* سازکا به بیانوی نموی کادره گانی ناشکرا نمین، له پاتی نموی ریکختنیک سیرانسری، به ناوی خزیوه، له همو شاره گانی کوردستان دا داپنزینی، له هر شاره به ناویکی جیواوزوه، ریکخراویکی دامزراوند له گدل ریکخراوی شاره گانی تر پهبوندی نمبو. ناوه گان دریژ و، له ژپانی سیاسی دا بملگی توندروی بون. وه کو:

- جمعیت دفاع از حقوق خلق کرد، له ورمی.
- جمعیت دفاع از حقوق زحمتکشان و حقوق ملی خلق کرد، له سقز.
- جمعیت مبارزه برای آزادی و حقوق ملی خلق کرد، له بزکان.
- جمعیت دفاع از آزادی و حقوق زحمتکشان، له نغده.
- جمعیت راه رهائی زحمتکشان در کوردستان ایران، له مهاهاد.
- جمعیت دفاع از آزادی و انقلاب، له سنه.
- اتحادیه دهقانان مروان.

* کمال فوناد دهراری نم همو ناوه دریژ و جیواوزانه قسه بکی خوزی گبرایهوه: کابراهکی رهپوار له ریگایدک توشی کابراهکی سنهیی نمبی، لی ی نمپرسی: «برا ناوت چیه؟» نلی: «به نلفاز گدل عجببو و نلفا و گدل شپرنهوه، مرحوم جمنایس باوگم نامی نیگم موللا محمد نسیمی شه کمری؟» کابرا به توره بیوه تی ی نمخوپی: «نیزم نامت چس!» یه کسر نلی: «حمه»

حیکمت له جیواوزی ناوه گان و، لم ناوه دریژانه چی بو؟ نه گمر بز نمویی که خنلک نم کومیتانه به سریمخو له سازکا و، کاری جمناور بزانی، سیرانی سازکا لمودا به هله چوبون، همو کس نمو کومیتانهیی به دهسکردی سازکا نغزانی.

* پادگانی مهاهاد

روژی ۱/۱۲/۵۷ ی نیرانی، سرکردایهتی حدکا پلاتیکسی دانا به هاوکاری چمند نمفسرکی کورد دستتی به سر پادگانی مهاهادا گرت. ۱۸ تانک و ۳۶ توپی سنکین و هزاران پارچه چمکی تی دا بو. حدکا هیشتا زور لاواز بو نهیتوانی به ریکوپیکسی دهست به سر کملرملی نار پادگانه کهدا بگری. خنلک رژانه ناوی تالانیهان کرد و، نموی بز حدکا مایهوه تمنیا نمو شتانه بو که خنلک پیمان نمه گوزرایهوه. حدکا، وه کو حمزب،

کملکچکی نوتوزی له چهک و دسکموتهکانی ناو پادگان و مونهگرت، بهلام نم کاره که تغیا ۸ روژ دوی سرکموتنی شورش روی دا، ده لاقههکی گمورهی کرده نیوان سمرانی شورش و کوردهوه، به تایهتی حدکا که، وهکو کاریمدهستانی نیران نهپانوت، هیچ دوریکی نهو بو له «قیام» دا دژی شا، کچی دوی سرکموتنی «قیام» راستوخو کموته دوژمنایهتی «نینقیلاب».

*

نوروزی سنه

نهمدهی موفتی زاده، که لایهنگرهکانی خوی به «ععلامه» ناویان نهبرد، له سنه بههیزترین کسایهتی گوی لی گبراو بو. دژی ریکخراوه چهپهکان بو به گشتی، به تایهتی دژی ریکخراوه مارکسیهکان بو، له گمل حدکایش نیوانی نهو، خوی لعوان به زلتر نغزانی. نایهپهرستیکی سوننی شارهزا بو، کیشمی نهتوایهتی کوردی به لاهه گزنگ نهو. له دوی سرکموتنی شورش بو هو به ناوهندیکی دهسهلات له ناو شاری سنه و دوروپشتی دا. ژمارههکی زور نایهپهرستی له دوری خوی به ناوی «مهکتبی قورنان» وه کوژ کرد بووه. کاریمدهستانی شورش نیرانیش هندی ناخوندی شیعهیان به نونپهراپهتی خویان نارد بو بز سنه، نوانیش «دفعتمر» پان دانا بو دهسهلاتهکانسان له سمره ههمبو دهسهلاتیکوه بو، کارپایهک سمرپهرستی نهکردن ناوی صفدمری بو.

حدکا، سازکا، چریکی فیدایی، پهپکار، توده و زور ریکخراوی تریش له سته پاره‌گایان دانا بو چالاکییان نغواند.

له نیران لایهنگرانی موفتی زاده و لایهنگرانی صفدمری دا هندی کیشه روی داپو، بو بو به هزی تیکههلهچونی چهکدار. نهمه تمشنهی کرد. خهلیک ههلیان کوتایه سمر داوودهزگاکانی حکومت. «شهرههانی» پان چهک کرد و، چونه سمر «پادگان» ی سنه نغوش بگرن. پادگانی سنه گموره و قهرهبالخ بو. هیزی پهلاماردههکانیش ناریکوپیک و تیکهمل و پیکهمل هون. زوری بز تالان چو هون. پادگانهکه خوی نهدا به دهستموه بهوگری کرد و، له کرماشانموه به هالیکوپتیر هیزی پشتیوانییان بز هات و، نهگیرا. بهلام شار کموته پوه دمس خهلیک و، خروشانهکه نه نیشته بووه. له تارانموه دهستههکی نونپهراپهتی پاپهپهرز که پیک هات بو له: نایهتوللا سهدید مهحمودی طالقانی، نهپولخهسنی بهنی صدر، هاشمی رهفسنجانی.. چون بز سنه بز لیکولینموه له هوی شهرهکه و، گفتوگو له گمل نونپهرانی ریکخراوه سیاسیهکان.

نونپهرانی ریکخراوه سیاسیهکان له ناو خویان دا یهکگرتو نهبون، بهرنامههکی سیاسی هاومشپان نهو، ههر یهکهپان شتیکی نموت و شتیکی داوا نهکرد، ههموشپان دژی سرکردایهتی دینی شورش هون. نمانویست له سنوه نیران بگوزن. سمرهغیام پیکهاتن له سمر نموهی که دانیشخوانی سنه خویان شورایهک ههلبویرن بز بهرپوهردنی شارهکهپان و، له تارانموه کسپان به سردا نهمپین.

لهو روژاندا چمنهپن گزوپنموی جهمامهری فراوان کیرا بو، نونپهرانی ریکخراوه سیاسیهکان قسه، پان وهکو خویان نهپانوت «سوخنرانی» پان تی دا نهکرد، له یهکی لهو گزوپنمواندها که دهپان ههزار کسی تی دا ناماده بو، غننی بلورپان قسهی کرد بو. غننی بلورپان زیاتر له ۲۰ سال له زیندانی شادا بو بو، له روژانی قیام دا نازاد بووه، نهگهرچی

له سرکردایهتی حدکا بو بهلام به بیروباور تودهیی بو، به هوی سالانی درهژی زیندانهوه له دنهبا دابراو و یی ناگیا بو له گورانهکانی هلمو صرجهی کوردستان. قسهکانی پیچسوانهیی چاومروانییهکانی خهلمک و، خواستهکانیان نهیی. ههزاران کس به یهک دهنگ قسهکانی یی نهبرن و هاوار نهکن: «مامه غهنی بلوریان، بهجزوه بو زیندان!»

* شعری نهمده

حدکا وستی به خهپیشاندانیهکی سیاسی - چهکدار بارهگاکی له نهمده بهکاتوه. بو نمو مههسته له ههمو شارهکانی کوردستانی نهیرانهوه چهکدارهکانی خوی بانگ کرد بو کۆنونه له شاری نهمده. زهراپهتی دانیشترانی نهمده نازهرین و، کورد کهمایهتیه له ناو شارهکهدا. نم خهپیشاندانهی حدکا بو به هوی ترس و ورهژاندنی نازهریهکان. چهکدارهکانی نهوانیش دامهزران. خهپیشاندانهکه بو به شعری کورد و نازهری. شهر چهند رهژیکی خاپاند و، سهدان کسهی تی دا کوهژا و، سهدان مال و دوکانی تی دا تالان کرا. زهزی کوردهکانی نهمده ناواره بون.

نم روداره سهرنجی منی راگیشا. کهمقه لیکولینهوهی پهپههندی کورد و نازهری. کهرستهیهکی زهزم له لا کۆ بهوه. کتیبی «کورد و عجم» ی لی پهپدا بو.

*
گهرتنی پادگانی مههاباد له ۵۷/۱۲/۱ و، گهمارژدانی پادگانی سنه له ۵۷/۱۲/۲۷ و، ههلمگیرسانی شعری نهمده ۳۱ فروردین ۵۸ (۷۹/۴/۲۴) نم روداوانه به دواي یهک دا که ههشتا حکومهتی شورش خوی نهگرت بو، بهیروباوهکی زهز خراپی له لای سهرانی شورش و کاربهدهستانی نهیران دروست کرد.

بهشدازانی قهبا، سهرهراي جیباوازی بهیروباور و پاهیی کومهلاههتیبهیان، تهنیا له سهر یهک مهسهله رهک بون، نهوش: دوهمنایهتی شا بو، نهگهنا بهرنامهیهکی پهپشهکی یا نامادهکراویان نهبو بو قهناغی دواي شا. تهنیا کس که بهرچاوی رون و نهیزانی چی نهوی خومهینی بو، خومهینی بهش له ههمویان به دهسلاتتر بو. مملسانی له سهر دهسلات له ناو بالی دهنیی دا، مملسانی له نیوان بالی دهنیی و بالی نهدهنننن، له ناو سهرکردایهتی شورشهکهدا ههشتا به لادا نهکوت بو. جهوری رهیمی داهاونی نهیران و، جهوری دارهشتی پهپههندهیهکانی له گهلم دنهباي دهوه، گرهنگهرینی کبهشهکانی ناو سهرکردایهتی بو. نهوهی خومهینی و سهرانی تری شورشهکه بهیران لی نهکرد بهوه: مهسهلهی نهتهواپهتی بو.

شهرهکانی مههاباد و سنه و نهمده، خواسته سیاسییهکانی کورد که دران به نوینههرانی حکومهتی شورش و خومهینی، کاربهدهستانی نهیرانی ههژهار کردوه.

* حشع: ناردی ناو درک

له ۹ ی نیسانی ۱۹۷۳ دا حکومهتی بهعس «پهیمانی دهستهپهتی و هاوکاری» له گهلم پهکیستی سوکیت نیمرزا کرد. نم ههنگاوهی بهعس به لای سهرانی حشعوه نهونده گرهنگ بو، نهتر ههمو جهزه هاوکارییهکی بو ههلال نهکردن. بهعس بو پهشوکردنی رهزهکانی ناوخهپشی وستی «جهبهه» یهک له گهلم پارتی و حشع نیمرزا بهکا. لهم جهبههپهپدا:

۱. بهعس له بهیاردانی سیاسی ناو جهبهه و دهولعت دا، «جهیزی قاتبهد» و،

حیزبه‌گانی تر حیزبی دوه‌م نهبون. ههمو ره‌خندهک له داووده‌زگا‌گانی حکومت و حیزبی دهسه‌لاتدار نهبو له ناو چوارچیموی جمبه‌دا نهبیره‌ته دهره‌وه.

۲. ریکه‌خستنی سیاسی له ناو حیزبه چه‌کداره‌کان دا: جه‌پش، جه‌پشی شمعی، شورطه، نمن.. به تمنیا پاوانی به‌عس نهبو، هیچ حیزبه‌کی که بزی نهبو حیزبه‌په‌تیبان تی دا بکا.

۳. ریکه‌خراوه پیشمیی و دیموکراتیه‌گانی کریکاران، جوتیاران، قوتابیان، مامزوستاپان.. نهبو بهک به‌خرین.

۴. حوکمی عیراق له ریگای «مجلس قیاده الشوره» وه به تمنیا له دهس خوی دا نهبی.

له ناو سرگردایه‌تی پارتی دا ههمو، به تابه‌تی هندی له‌وانمی وه‌زیر بون، به‌شدار بونی له‌م جمبه‌په‌دا به چاک نژانی، به‌لام مه‌لا مسته‌فا بی سیودو رته‌تی کرده‌وه. شخ به‌و مرجه قورسانه به تمنیا له گمل به‌عس چوه جمبه‌په‌وه، به‌لام «به‌ره‌به‌کی سیاسی ناهرامبهر» بو.

* سالی ۱۹۷۴ که شعری به‌عس و کورد دهستی بی کرده‌وه، دوسال زیاتر بو شخ هاوپه‌یمانی به‌عس بو. چالاک‌ی قانونی دهس بی کرد بو: ریکه‌خراوه‌گانی پاره‌گای ناشکرایان له شاره‌کان دا دام‌فرزاند بو، رۆژنامه‌ی «طریق الشعب» و هفت‌نامه‌ی عمره‌بی - کوردی «الفکر الجدید - بیری نوی» ی له به‌غدا دهرته‌کرد و، له به‌ردها بویون به نندام و، به دو وه‌زیر: عامیر عه‌بدوللا و موکهره‌م تاله‌پانی، به‌شدار ی له وه‌زارت دا و، به چند نندامی: یوسف همتا، شیروان عقی نمنین، نحممد حامید قادر، نحممد دلزار، نیبراهیم حاجی محمود، حممه سعید جه‌په‌ب، قادر ره‌شید، خه‌پیری عه‌بدولعهمید قازی، محمود فهقی خدر، سامیه شاکیر، له داووده‌زگا کارتۆنیه‌گانی حوکمی زاتی به‌عسی دا (مجلسی تمغیزی و مجلسی تشریحی) دا، به‌شدار ی کرد بو.

شخ له سه‌ره‌تادا هسوا ی زوریان له سر هاوکاری خویان و به‌عس هه‌لچنی بو، «په‌یمانی دۆستایه‌تی و هاوکاری» له گمل به‌کیتی سوئیت و، «ریگای ناسره‌ما‌په‌داری» به‌عس و دروشمه به‌په‌داره‌گانی، به جۆری سهری له سهرانی شخ شه‌واند بو، کسکی خاوه‌ن نژمونی درۆی وه‌کو عزیز محه‌مه‌دی سکرته‌ری به‌کمی کومیتهی ناوه‌ندی حیزبه‌که، چاوه‌روانی نه‌وه بو صددام حسین به‌په‌ته «کاسترۆ» ی عیراق و، سه‌ره‌نهام حیزبی شه‌ویی و حیزبی به‌عس ته‌که‌لا و بێن و، بێن به به‌ک حیزب.

له مملاتی ی به‌عس و کوردا سالی ۱۹۷۴، شخ ههمو قورسای خوی خست به‌وه لای به‌عس. له سهر ناستی دنیا، هه‌ولیکی زوری دا، شورشی کورد به‌دناو بکا و، له ههمو حیزبه کومونیستی و سوسیالیستی‌گانی دنیا ی دا‌بهری. له سهر ناستی ناوخۆش، ههرچه‌کی بی گرا له بواری سیاسی، راگه‌پاندن، چه‌کدار، تنانعت کوکرده‌نوه‌ی ده‌نگوپاس و هه‌وال بۆ حیزبی به‌عس و ده‌زگا نمنیه‌گانی کردی.

* شخ سالی ۱۹۳۴ دام‌فرزاهه. له ۱۹۳۴ هه‌ه تا سالی ۱۹۷۹، کاتی جیا‌په‌نوه‌ی له به‌عس، تمنیا ۳ جار کۆنگره‌ی گرتوه.

کۆنگره‌ی سێیەمی حیزب، له تەمەنی ٤٢ سالی حیزب دا، له ژێر دروشمی: «دەس له ناو دەس بۆ پیشەوێ بەهێز دامەزراندنی سۆشیاڵیزم له عێراق دا» له ناوەراستی ئایاری ٧٦ دا له باره‌گای حیزب له گهره‌کی مسیح له بغداد به ناماده بونی ٣٠٠ تەندام بەسترا. بەلگه‌نامه‌کانی کۆنگره‌که به زوری تهرخان کرا بو بۆ پها هه‌لدانی دهمکۆته‌کانی هوکم و، به‌ره.

عەزیز محەممەد لێو تەقریرەدا که به ناری کۆمیسەتی ناوەندبەسوه له به‌رده‌می کۆنگره‌دا خۆیندیبه‌وه له چەند جیگه‌یه‌کی دا به‌مجۆره پاسی جۆلانەوه‌ی کوردی کرد:

- «ویقف فی مقدمه منجزات الجبهه وضع قانون الحکم الذاتی لمنطقه کردستان و تصفیة التمرد الیمینی الرجعی فیها»

- «ان انهيار التمرد الرجعی المسلح خلق امكانیة موضوعیة افضل لتطبیق الحل السلمی - الديمقراطية للمسألة الكردیة»

د. موكسروم تالهبانی، كه تومسا به‌کی بو له دو وه‌زیره‌كه‌ی حشع له ناو وه‌زاره‌ته‌كه‌ی به‌عس دا، له ستایشی ئه‌و عه‌فوه‌دا كه به‌عس بۆ به‌شدارانی جۆلان‌ه‌وه‌كه‌ی ده‌ركرد، سه‌ر و تاره‌یكه‌ی به‌ عه‌ره‌یی له ژێر ناوێشان: «اشداء علی الكفار رحما - بینه‌م» بۆ گۆفاری «رۆژی كوردستان - شمس كوردستان» نوسی. له و تاره‌یكه‌ی كه‌دا كه به كوردی بۆ هه‌مان گۆفاری نوسی بو به بۆنه‌ی گرتنی دو كۆنگره‌ی جیباواری كۆمهلای خۆیندكارانه‌وه به هێزی ناكۆکی به‌كستی و پارتیبه‌وه، ئه‌م دو لایه‌نی شو به‌اند بو به سه‌گه‌كانی له‌پلان و ته‌په‌لو.

په‌نجوشه‌حالی ئاشكرای حشع به تیشكانی بزو ته‌نوه‌ی كورد و، په‌شتیوانی له ریه‌كه‌وتنی جه‌زائیر، له لایه‌ك بۆ رازی كوردنی سه‌ركرده‌یه‌تی به‌عس، به تابه‌تی سه‌ده‌دام حسین و، له لایه‌کی تهره‌و له به‌ر ئه‌وه بو وای ئه‌زانی ئه‌و بۆشایه‌به گه‌وره‌یه‌ی له ئه‌نجیاسی ئاشبه‌تالی سه‌ركرده‌یه‌تی بارزانی دا دروست بو، به‌مان پر نه‌كریته‌وه. ئه‌مه خه‌یالیکی به‌تال ده‌رچو. به‌عس ئه‌به‌وست خۆی بۆشایه‌به‌كه‌ پر به‌كاتبه‌وه. كه له مه‌سه‌له‌ی كوردا به‌ك چاو به‌وه و، ئیتر ئه‌بشیکی به حشع نه‌ما، كه‌وته تەنگ هه‌لچینه‌ی به پشه‌كانی حیزب و، ئازاردانی تەندامه‌كانی هه‌لكانی خواره‌وه.

كۆمیسەتی ناوهندی له ئازاری ١٩٧٨ دا كۆمونه‌ی تواری تەندامه‌كانی كورد و، راپورته‌یكه‌ی دره‌زی له سه‌ر هه‌لومسه‌رچی جیهانی و، عه‌ره‌یی و، ناوخۆ به‌لا كرده‌وه. مانه‌شی راپورته‌كه ئه‌مه بو: «صيانة التحالف الوطني وتعميق المسيرة الثورية مهمة كل قوى شعبنا التقدمية».

سه‌ره‌تا راپورته‌كه به‌مجۆره دەس پی نه‌كا:

«شهد العالم خلال السنة المنصرمة - منذ انقضاء الاجتماع الكامل الاعتيادي للجنة المركزية فی ١٨ / شباط ١٩٧٧ - استمراراً لعملية تغير میزان القوى لصالح القوى الثورية العالمية، وفي طلبيتها المنظومة الاشتراكية.

فقد تحققت في بلدان المنظومة الاشتراكية، وفي مقدمتها الاتحاد السوفيتي، انجازات كبيرة في تنفيذ خطط تطوير الاقتصاد الوطني على طريق تعزيز اسس المجتمع الاشتراكي المتطور، وبناء القاعدة المادية والتکنیکیة للشیرعية، و احراز منجزات ضخمة في ميادين العلم والتکنیک، وتعزيز القدرة الدفاعية، وتوطد التلاحم والتعاون الوثيق بين الاحزاب الشیرعية

فی بلدان المنظومة الاشتراكية، ویتعزز التكامل الاقتصادي فیما بینها. »

له باسی هلمو مخرجی تاوضوذا دواى نوعی ستایشی سیاسه تی عیراق نه کا له دوژمنایه تی پیلانه کانی نیمپریالیزم و سوسیالیزم و کونه پرسی دا، باسی خوش بونی گوژمرانی زور له کمتره کانی گهلا و، بدهیجانی مافی شارستانی نافرمان، نه کا، نهنجا نفوسی: «وواصل العراق سياسته المعادية للامبريالية، على الصعيد الدولي، وساند سياسة التعاضد السلمي والانفراج الدولي ونزع السلاح، و عارض بحزم سباق التسلح وانتاج القنبلة النووية. وقدم الدعم السياسي والمادي لحركات التحرر الوطني في اسيا وافريقيا وامريكا اللاتينية. وكان موقف العراق في منظمة الامم المتحدة ووكالاتها والمنظمات العالمية بارزا في الدفاع عن مصالح الشعوب والتصدي للسياسة الامبريالية.»

ان مسیره العراق التقدمية هذه تشير حقد الدوائر الامبريالية والصهيونية والرجعية، التي راحت تخطط، ضمن الهجمة الشرسة على حركة التحرر الوطني العربية للتامر على العراق. واصبح العراق هدفا مباشرا لهذا التامر، خاصة بعد التطورات الاخيرة، في اوضاع المنطقة، اثر زياره السادات للقدس المحتلة وتزايد المساعي لاجياء الاحلاف العسكريه الرجعيه - الامبرياليه، وتوريد السلاح الامريكى بكميات هائله ونوعيات متطورة الى الانظمة الرجعيه في المنطقه.

ومما له دلالتة الخاصة، بهذا الصدد، اتساع الحمله الفكرية والاعلاميه الامبرياليه - الرجعيه ضد العراق. اذ داهت وسائل الاعلام، بشكل ملحوظ مؤخرا، في بعض الدول الرجعيه في المنطقه والقوى الرجعيه واليمينييه في الداخل، على السعي لشق الصف الوطني، واثارة الخلافات بين اطرافه، ومهاجمه الجبهه الوطنيه والقوميه التقدميه، والتحالف بين حزب البعث العربي والحزب الشيوعي العراقي. وتسمير العداء للشيوعي والتشكيك بعلاقات الصداقه والتعاون مع الاتحاد السوفيتي، ومهاجمه تعزز القدرات الدفاعيه للعراق، والتهديد باثاره المصاعب الداخليه وتقديم المساعدات للعناصر المعاديه للسلطه الوطنيه. »

هبركس به چاوی بهرورد و رمختهو لهم راپورته ورد ببيتموه بهزهی به جمماویری حشع دا دیتموه، چ سرکردهایه تی ههوه و، چونی سرکردهایه تی کردوه، دههاری حیزی بهس ههمر بژچونه کان پیچموانه دههچون:

- عیراق له چوارچهوی سیاسه تی ئهسریکی دا پهیمانی جهزانی له گهلا شا مور کرد بو، بز نوعی کیسهی کوردی له گول بپیتموه و، دهستی بهتالی بی بز دوژمنایه تی سوریا، چونکه سوریا لهو کاتندا دژی ریککوتنی «فصل القوات» ی نیسرائیلی - عهری بو.

- عیراق خیریکی دوستکردنی چهکی کوشتنی به کوزملا بو: چهکی ناوکی، کیمایی، باهولوی.

- عیراق سیاسه تی پیکوه ژبان به ناشتی نهگرت بو، له گهلا دراوسپکانی: سوریا و ئیران ناگوک بو، زوری نهخایاند هیرشی کرده سهر ئیران جندگیکی خونواوی دروی ههلیگرساند له ههرو میللت سمدان ههزار کس کوزرا و، سمدان ملیار دولار زیانی ماددیهان لی کوت.

- ستایشی بهکیتهی سزگیته و پیشکوتنی ناووی و تهکنولوی به راست دهه نهچو، چونکه نفوش ههرسی ههنا و، که حشع بهر لیدان کیموت نه سزگیته و، نههیچ

ولایتیکی تری «منظومه» ی ولاتانی سوسیالیستی له سمری ههل نهدایه و، له سمری نهکردهوه.

*

بعمس لئو کاتوه هات پونه سمر کار دهستی به سمر ههمو رۆژنامهکانی عیراق دا گرت بو:

- النوره، رۆژنامهی سمرکردایهتی حیزبی بعمس بو.
- الجمهوریه، رۆژنامهی وزارهتی ئیعلام، واته رۆژنامهی حکومت بو.
- الساخی، رۆژنامهی پارتی بو، دواى دەس پی کردنوهی شمر بعمس خۆیان به ناوی حیزبه کارتۆنیبهکانی کوردهوه دهریان نهکرد. دواپتر ناوهکهیان گۆزی به العراق.
- طریق الشعب، رۆژنامهی حیزبی شیوعی بو.
- حهفتهنامه و مانگنامهی عهرهبی، ئینگلیزی، کوردی، تورکمانی که له عیراق دهرنچون، ههمویان مولکی دهولت بون، رۆژنامه و گۆفاری نازاد یا مولکی تایبهتی نهما بو.

- الراسد، کۆلکه رۆژنامهیهکی عهرهبی بو له پاشماوهی رۆژنامهکانی سمردهمی عارف، کاپراپهکی قهلممفرۆش به ناوی: مصطفی عبداللطیف الفکیکی، ناو به ناو به فرمانی بعمس، بۆ پاسی باههتیکی تایبهتی، پلاوی نهکردهوه.

دواى پلاوکردنوهی راپورتهکی حشع، «الرأسد» ههر چوار لاپههکهی ژماره ی ٤٢٨ ی رۆژی ٢٩ ی نیسسان - ١٢ نایاری ١٩٧٨ ی بۆ بهرپهرچدانوهی نهم راپۆرتیه تهرخان کرد بو. به مانشیتیکی گهوره نوسی بوی: «نهج غیر موضوعی علی حساب الحقیقه: مناقشه تقدیه للتقریر السیاسی للجنه المركزيه للحزب الشیوعی العراقی». دهار بو بعمس ئیتر نیشی به حشع نهمابو، گهری پی نهکرد، حشع نهبو له فیکهی خۆی تی بگهشتایه.

ههمو نهم مداح و سمنایه، حیزبی بعمسی رازی نهکرد، له مانگی مایس دا ٣١ نهمدای حیزبی شیوعی، به تاوانی نهوهی له ناو ریزی هیزه چهکدارهکانی عیراق دا ریکهستنیان دروست کرد بو، به ئیعدام حوکم دا و ئیعدامی کردن و، کهوته گرتن و راوتانی نهمدایهکانی. سمرکردایهتی حیزب چارهروانی هیرشی وهای نهئکه کرد له بهر نهوه ههچ پلاتیکی نهبو بۆ خۆپارستن. ههمو ههولهکهیان نهوه بو عزیز محهمهد چو بۆ بپیننی صددام بۆ نهوهی تکای لی بکات نهگهر ههر ئیعدامیان نهکات، له رۆژی دامفراندنی حشع دا ئیعدامیان نهکات، بهلکو جیبهمی کردنهکهی چهند رۆژی دوا بهخات، بۆ نهوهی نهو یادهیان لی تیک نهچی و سوکاپهتییان به سمردا نههت. نهمدایانی سمرکردایهتی به دواى بهک دا چونه دهرهوی عیراق. به ولاتانی سوشیالیستی و پهمین و لوبنان و سوریهادا پلار بونهوه. چهند کهمیکیان له بهغداد و کوردستان ماپونهوه. دهمزگانی نهمن شیوعیهکانیان زهلیل نهکرد، نهیان گرتن و پاکانهیان پی نهکردن و، نهترافیان پی نهنوسین.

لئو ههلمومرجه سهختندا که شیوعیهکانی تی کهوت بو، مهلا نهممدهی بانیهیلاتی: نهمدای کومبتهی ناوهندی حشع، له شوهاتی ١٩٧٩ دا گهپشته ناوزهنگ. مامجهلاتی بپنی. مهلا نهممدهی نهشهراتی حیزبهکهیان به تهمای چیه و چی نهکا. لئو کاتهدا دهسلاتی حکومهتی ناوهندی له کوردستانی ئیران دا نهما بو. حدکا خهریک بو دهسلاتی پهپدا

نه کرد. چو بز نهران لموی سردانی حدکای کرد. به تمعای نموه بو کادر و نمندامه راوتراو و لبقومواوه کانیان له کوردستانی نهران دا نیشتهجی بکا تا ناسوی سیاسی رون نمیهتموه و، دهرته کموی که په پوره نندیه گانی نهران نموان و حیزی بهعس به کوی نهگا. وا دهار بو حدکا به دنه گیموه نمهات بو. مهلا نحممد گهراپهوه ناوزهنگ پاره گایهکی پچوسکی دانا. سرکردایهتی بهکیتی همندی چهکیان به دهای دایه و، خورجی ژهانی پاره گایهکی وه کو همو پاره گایهکی تری بهکیتی دایهین کرد. تاک و تورا شیوعیهکان نهگه شسته بنکه کموی خویان و، بهکیتی «تعلیمات» ی دایه به همو ریکخراوه کانی و پشیممرگه کانی له هر کوی بهک هر شیوعیهک پهویستی به پارمتهتی بو کومهکی بکن. به تابهتی بز دهرهز بون له چنگ داوود مزگایه کانی بهعس. له نمندامانی کومیتدی ناوهندی حشع: فاتح رسول و توما توماس و، همندی له کادره ناسراوه کانیان گه شسته ناوزهنگ. بهمجوره سندان شیوعی دهرهز کران و، زوری پی نهپو ژماره یان گه شسته چند سد کسی.

مامجهلال و هاوریانی تر به خوشبیهکی زورهوه جیاهونهوی بهعس و حشع یان وهرگرت. بهکیم، چونکه لایان واپو به هاتی حشع بز شاخ، پشیموانی بهکیتی سؤقیبت و همو حیزه شیوعیه کانی دنبا له گدل خوی نههینی بز شاخه کانی کوردستان. دوهسیان، بزچونه کانیان سهارهت به حیزی بهعس و سروشتی رژمه کموی و، پاشمروژی هاوپهیمانیستی شیوعی - بهعس، به راست دهرچو بو.

*
له مانگی نیسان دا بههاندین نوری و کمریم نحممد به دوا ی بهک دا گه شسته ناوزهنگ. همدوکیان له سوریاوه به ریگای تاران دا هات بون. نموان هاوریانی خویان و نیمه یان ناگادار کرد که حشع بریاری داوه خنهایی چهکدار بکا بز روخاندنی رژمی بهعس و، نهیمانیستی بهر بهکیتی سیاسی فراوان له همو هیزه عیراقیه کانی نهیاری بهعس پیک بهین. بههاندین و کمریم زور نمانوه گهراپهوه بز نهران لهپوره چونوه بز سوریا. مهلا نحممدیش زوری وخته که له نهران بو، به زوری فاتح رسول له ناوزهنگ بو. تا نمو کاته جگه له ناوزهنگ له هیچ جیگایهکی تر بنکه یان نهبو و، هیشتا مفرزه ی چهکدارشیمان دروست نه کرد بو.

سمرانی حشع به بهک چاو سهیری بهکیتی و پارتیبیان نه کرد. له ناکوکی نیوان بهکیتی و قم دا، نهیمانیستی دهوری ریش سهی بهین. کمرته هولدان بز نموی له گدل قم یش دوستایهتی دا بجزرین. قم نمو کاته هیزیکی سیاسی بهدناوی داپراو بو له هیزه کانی تر، پهویستی به دوستایهتی حشع همو، بز نموی ناویانگی خوی چاک بکا له ناو کوزه پیشکوتنخوازه کان دا، حشع یش چونکه له گدل بهعس هاوکاری کرد بو دژی شورشی کورد و پارتی، نهیمانیستی نمو راپورهوه ناشیرینه ی خوی له گدل پارتی پاک بهکاتمهوه. راستیه که هیشی حشع پهویستی بهکی زوریان به پارتی همو، چونکه نموان له بادینان نهیمانیستی بز کاری حیزی و هاتوچوی سوریا، ریگیان بهدن یا ریگیان لی بگرن. سمرانی حشع بهرامسهر بهعس باوهریان واپو: بهعس لهو رژزهوه خراپ بو که له مانی داوه.

له هموی سهیرتر نموهبو، حشع نموسا و نیستایش خوی به نوینتری (تیار) ی دیموکراتی داتنا. که هیزه کانی موعارهضی عیراقی پزل پزل نهکران بز (تیار) ی قومی

عربی، دینی، کوردی... نو خوی به نوینتری تمییری دیموکراتی داننا. له کاتیک دا کۆمۆنیزم، به تاپستی لهو زمانه‌دا، باوری به دهکاتوره‌تی پرولیتاریا هه‌بو نەک به دیموکراسی.

من خۆم پیشتر هیچ تیکه‌لارییه‌کم له گه‌ل سهرانی حشع نه‌بو، کسم له سهرکرده‌کانیان له نزیکه‌وه نه‌دی بو، و نهنناسی، به‌لام له سهرده‌می «اتحاد الشعب» و «نازادی» وه تا سهرده‌می «طریق الشعب» و «الفکر الجدید» و «الثقافه الجدیده» به‌رده‌وام رۆژنامه و به‌لاو کراوه ناشکرا و نه‌په‌یه‌کانم خه‌بند به‌نوه و، چاره‌بری ره‌وتی سیاسی و ناگۆکییه‌کانی ناو ریزه‌کانیانم کرد بو. زۆر له هاوریکانم که پیشتر ناوی هه‌ندی له سهرکرده‌کانی حشعی به‌ست بو، که ده‌یان سال نهنامی کۆمیتهی ناوه‌ندی و، مه‌کتبه‌ی سیاسی به‌ن و، له سۆفیت خه‌بند به‌یان و، سهرانی چه‌ندین کۆنگره‌ی جیهانییان کرد بو، وایان نهنانی نهنانه سیاسی زانا و به‌یسمت و، فه‌یلمه‌سوفی هه‌لکه‌وتون، تین و ته‌وژمیکه‌ی سیاسی و ئایدیۆلۆجی به‌ جوله‌نه‌وه‌که نه‌دن. دوا‌ی ناسه‌ین و ناشنا به‌ن، وه‌کو نه‌لین: «ده‌نگی ده‌هزل له دور خۆشه‌!» ده‌رکوت زۆری نهنانه کسانه‌ی به‌ی ناگا به‌ن له روداوه‌کانی کوردستان و عیراق و ناوچه‌که و دنه‌با. سه‌رچاوه‌ی سه‌ره‌کی رۆشنه‌بیریه‌یان هه‌ندی له نامیلکه و کتبه‌یه‌کانی «دار التقدیم» و، سه‌رچاوه‌ی ناگاداری و زانه‌ارییه‌کانیه‌شیان به‌شی عه‌ره‌ی راده‌ی مۆسکۆ بو.

* جیاپونه‌وه‌ی بزوتنه‌وه

ئیه‌مه له خۆشبه‌ی روخانی شا و سه‌رکوتنی گه‌لاتی ئه‌یران دا به‌ین، هه‌زار و به‌ک هیوا‌ی سه‌وز و سورمان له سه‌ر هه‌لچنی بو، له پر به‌کیتی ده‌لاقه‌یه‌کی تی کومت. نوورۆزی ۷۹ ره‌سول مامه‌ند به‌ره‌گاکه‌ی خۆی له زه‌لی وه گویزایه‌وه بز گۆرمه‌شهر و، د. مه‌حمود عه‌لی عه‌سه‌مانیش له ناوزه‌نگه‌وه چه‌و بز لای. به‌مجوره بزوتنه‌وه جیاپونه‌وه‌ی خۆی له به‌کیتی راگه‌یه‌اند و، د. مه‌حمودیش ده‌رکوتنه‌وه‌ی خۆی ناشکرا کرد و، «بزوتنه‌وه» و «کۆمیتهی ناماده کردن» په‌یکه‌وه کۆتونه هه‌ولی ده‌وسته‌کردنی چه‌ینه‌یکه‌ی تازه. چه‌ند روژی به‌و هازم له سه‌رپاوه هات بو. هازم نوو زمانه «امه‌ین سه‌ر» ی «قیاده‌ی قطری» ی چه‌ینه‌ی به‌عسی سه‌ر به سه‌ریا و، له‌سه‌ر سه‌راوی «مه‌کتب شه‌ون العه‌راق» بو له «قیاده‌ی قه‌ومی» له شام. هه‌ولیکه‌ی زۆری له گه‌ل دا به‌ن، جیاپونه‌وه‌که‌یه‌ان دوا به‌خه‌ن و، نوو به‌کۆتیه ناوژی بز چه‌ر سه‌رکردنی ناگۆکییه‌کانی نه‌وان به‌کیتی و نه‌وان. هه‌وله‌که‌ی سه‌ری نه‌گرت بو.

نم تاقمه له‌م جیاپونه‌وه‌یه به‌ ته‌مای چه‌ند شتی به‌ن:
- لایان وابه‌ر نه‌گه‌ر له به‌کیتی جیا به‌نه‌وه و، سه‌ره‌خوی سیاسی و ره‌که‌راوه‌ی و په‌شمه‌رگه‌یه‌یان هه‌می، زۆرتر گه‌شه نه‌کهن و زیاده نه‌کهن و، به‌هه‌ز نه‌ین.
- لایان وابه‌ر نه‌توان خه‌تی سه‌هه‌م له نه‌وان جه‌لالی و مه‌لای دا ده‌وست به‌کهن و، هاره‌هنگی نه‌وان نم دو چه‌ینه‌یه ته‌یک به‌دن. زۆری په‌شمه‌رگه‌کانی هه‌ردولا و، نه‌ندام و کاده‌ره‌کانه‌یان که له ناگۆکی نم دولا به‌ه و، شه‌ری به‌راکۆژی به‌زار به‌ن، له مان کۆ نه‌نه‌وه.

- لایان و ابرو حکومتی عیراق ناماده به به ریگای گفتوگویی سیاسی چاروسری کپشوی کورد بگا، بهلام په کیتی بز رازی کردنی سوریا و توج دروزه به شهر نندا، نه گمر نعمان سره بخو بن به جیا له په کیتی نه توانن له گنل به عس ریگ بکمون.
بز جیا بونوه که پیشان چمند بیانو په گیان نه بینا بوه:

- مامجدلال تاکروهه، گوی ناداته سر کردا بهتی به کومله، بیروراکائی خوبی نسمپینی، توره نمبی و ریزی شعوری هاوریکائی ناگری.

- مامجدلال به لای کومله دا دتشکینی، کومله له سر حسابی بزوتنوه به هیز نکا. له داپشکردنی چدک و پارهدا زورتر بهشی کومله نندا، کومله بهش «ساوی» و «مطرف» ن، دژی دین و ملان و، دژی ناغا و سروک عشیره تن.

هیچ همول و تمه لایهک بز پیشمان کردنوه بیان لم هنگاهه سمری نه گرت. سور بون له سر هملوستی خزیان. حدگایش، به تایبهتی د. قاسملو، که شو کاته بیون به هیز یکی گسرتگ له ناوچه کدا، هانی دابون و بهلمینی دابونی یارمه تیبان بدات و کارناسان بیان بز بکات.

*

رسول ماممند له سره تادا که چوه گوروشیر و جیا بونوهی بزوتنوهی له په کیتی راگه باند، له نمنداصانی سر کردا بهتی: تاپیری عملی والی، حاجی حاجی نبیراهیم، سه بد کاکه، قادر عزیز، ملا ناصیح و، د. محمودیش، قادر چهاری و عدنان موفتی له گنل رویشت بو. به همسویان ۱۵۰ کسبیک نه بون. جیا بونوهی رسول شتیکی چاوه روانکراو بو، بهلام رویشتنی د. محمود بز همومان کتوبر بو، چونکه هیچ کاتی باسی شتی وای نه کرد بو. بهلام دواپی دهورکوت د. محمود دهستیکی بالای همبو له هاندانی رسول و هاوریکائی دا بز نم کاره. نیمه که دانیشتین بز لیکولینوهی کپشه که و، دیار کردنی هملوستی په کیتی لغوان، گه پشینه شو باوهری ماده نموان به هاوخبهاتی نیمه رازی نین خواحافیزیان بی و، هرکسبیک کیش نمروا بز لایان ریگی لی نه گرن خوا حافیزی بی.

نم کاره هیزه گائی په کیتی و ریگخراوه گائی بزوتنوهی له سرانسری کوردستان دا لغت کرد و، پشیوی و ناژاوهی قولی خسته ناو ریزه گائی پیشممرگوه. پاش چمند روژی هندی له فرممانده گائی پیشممرگه بش جیا بونوهی خزیان راگه باند. به کرده بهشی هرروزری سر کرده گائی بزوتنوه و، ریگخراوه گائی و کادره گائی و پیشممرگه گائی لیسان جیا بونوه. عومر مستعفا ما بوه، نموش کسی له بزوتنوه به دهوره نه بو.

مامجدلال حفزی نه کرد شو راسته بهلمینی که: بزوتنوه له په کیتی جیا بزتوه، بهلکو نموت نمه بالیکی بزوتنوه به و بزوتنوهی راستمقینه له گنل په کیتی ماون. له گنل کاک عومر قسسی کرد بز نموهی بزوتنوه دروست بکنمونه. نامهان بز هندی له کادره گائی شار نوسی که له ریزی بزوتنوه دا کاربان نه کرد و، زوریان کوزه جهلالی بون بینه دهوره. به دواپی پهک دا هانن. له راستی دا بزوتنوه کوی نعمان له چا نموهی رسول دا لاواز و، تا راده پهک دروستکراو بو، نه پتوانی کادر و فرممانده گائی بزوتنوه راهکپشیتوه بز لای خزی، هرگیز نه پتوانی شو بز شایبه له ناو په کیتی دا پر بکاتوه که به جیا بونوهی رسول و هاوریکائی دروست بیو.

*

سپروان و زیرینجوز

شوی ۲۹ - ۳۰ ی نیسانی ۷۹ جاشه‌کائی زیرابن، به سرکرده‌تی حمه خانی حاجی دارا، بزسه‌مکی گوره‌بان له تزیک ناوایی زیرینجوز له دهشتی شاره‌زور دانا. سپروان (فیه‌صلم تالهبانی) و، تاقسی له پیش‌مرگه‌کائی هریمی کمرکوک که له سرکرده‌تیه‌مونه گمرانمونه بز بهری قهره‌داخ کموتنه ناوی. پیش‌مرگه‌کان له ناو عمره‌بانئی تراکتوریک دا سوار بویون. له بزسه‌کندا ۵ پیش‌مرگه: سپروان (فیه‌صلم تالهبانی)، صدیق نیراهیم (حاجی چاووشین)، حسن محمد خاوی بی، عدلی چلمبی، نجات رحیم کریم و، دوهاولاتی: کوژران و، نهوانی تریان زور به زحمت دهریاز بون.

حمه‌خان و هکو دواپی درکوت جاش - پیش‌مرگه‌ی پارتی بو، که قم له ناوچه‌یدا چاند بوی.

سپروان، هاوری ی کومله و، به‌کی بو له پیش‌مرگه‌کائی مفرزه‌کائی سره‌تای ده‌سپه‌کردنموی خیماتی چه‌کدار. له پیش‌مرگه‌تیه‌مونه دهستی بی کرد بو، بوو به فرماندهی مفرزه و، کورت و، نینجا فرماندهی هریمی کمرکوک. به‌کی بو له باشترین فرمانده‌کائی پیش‌مرگه. شاره‌زاییکی زوری له ناوچه‌که و دانیش‌توانی و، هیزه‌کائی دوژمن دا پیدا کرد بو. سرکرده‌تیه‌ده‌بان چالاکي کرد بو. داوودزگا سرکوتکره‌کائی رژیم به تابه‌ستی جه‌بش زور به داخ بون لی ی. له مایسی ۷۹ دا هاته ناوزه‌نگ. ساوه‌به‌ک مایه‌وه، چند روزیکی میوانی من بو. لهو بی سر و بره‌دا که نیرانی تی کورت بو، زوری پادگان و پاسگاگان تالان کرا بون، چه‌ک و تفاتی جه‌نگ له بازاری شاره‌کان دا مفرزهران. هندی چه‌کی سوک و ناوینجی و نارنجوک و مین و هوکی توکی مان بز هریمه‌کئی کری و، گراهیمه بز ناوچه‌ی قهره‌داخ.

سپروان له ناو پیش‌مرگه و خلک دا خزش‌مویست بو، کوژرانی زهره‌یکی گوره بو له کومله و به‌کتی.

نم خیمزانه تیکوشمه له شورش دا زهره‌ی زوریان لی کورت. جکه له سپروان، براکانی تری: نایوب و غریب و عومر، هریمه‌که‌بان له مه‌دانیکی تیکوشان دا کوژران.

*

به بزنهی مردنی مەلا مستفاره:

مەلایى و جەلالى لە تەرازودا

رۆژى ١ى مارتى ١٩٧٩ ئاژانسەکانى دەنگوھاس بەلایان کردووه که مەلا مستەفای بارزانى لە نەخۆشخانەى واشنتون گۆچى دواى کردووه. ئێم هەواله چاوەروانکراو بو، چونکه له مەژ بو مەلا مستەفا توشى سەرەتانی سى بوو، هەر بوو بێانوشه له ئێرانوه چو بوه ئەمەریکا و لەوى ماپوووه. رۆژنامەى «دەپلى تەلەگراف» ی لەندەنى له ژماره رۆژى ٣ى مارت دا نوسى بوى که بارزانى له سەر حسابى «سیا» تیسار کراوه. بەلام ق م ئێم هەوالهى به درۆ خستەوه و، نوسى که خۆیان خەرجى نەخۆشخانەکەیان داوه، داوايان له رۆژنامەکە کرد به درۆ خستەوه کهیان بەلو پکاتەوه، رۆژنامەکە پشت گوى ی خست.

گۆچى مەلا مستەفا له کوردستان و، له ناوچهکە و، له ناو حیزبه کوردیهکانى کوردستان دا، به جۆرى جیا جیا دەنگى داپوو.

ناوبانگى مەلا مستەفا و پارتى له ئێران دا باش نەبو. به نۆکەرى شا و ساواک ناسرا بون. له ناو کوردا به بەرپرسى خۆینى سلیسانی موعینى و چەندین کەس له کوردهکانى ئێران ناسرا بو. هەر ئێمەر ئهوش له خۆپیشاندانى شارهکانى کوردستانى ئێران دا، بەکى لەو هۆتافانەى دوپارهیان ئەکردووه:

قبادەى موهەتە - گۆرگه له ناو مېللەتا.

کى پر کاک سولهیمانى گوشت؟ بارزانى بو بارزانى!

له گۆبونووهى نوینەرانى شورای شارهکانى کوردستان دا له مەهاپاد بەکى له داواکانیان له نوینەرانى حکومەتى ئێران دەوکردنى سەرانى قبادەى موهەتە بو.

مردنى مەلا مستەفا له ناو ئێران دا به جۆرى جیاواز دەنگى داپوو. رۆژنامەکانى تاران، به تايپتى ئەوانەى لای چەپ بون، به خرابى له سەریان نوسى. قسەکەریکى حدکا له رۆژنامەکانى تاران دا دژى قسەى کرد و، کۆمەلەى زەحمەتکیشان بەیانیکى درۆى له سەر دەوکرد کردووهکانى مەلا مستەفای پەرامەهر کوردهکانى ئێران به بېر هینا بووه. بەلام هەلوێستى رەسمى حکومەتى ئێران جیاواز بو. رێگەیان دا تەرمەکەى له ئەمەریکاوه بیهێنوه بۆ تاران و، حکومەتى ئێران خۆى به هالیکۆپتەر گۆزایانوه بۆ شنۆ و، رێگەیان دا به پارتى ئێمە پکا به موانسەتیک بۆ خۆپیشاندانى سیاسى و چەگدار.

بەنمەلەى بارزانى و سەرانى پارتى و یەستیان ئێم روداوه بکەن به بۆنەى کرێنوهى ئابووى خۆیان. سالى ١٩٤٥ که بارزانیهکان چۆنەتە ئێران به هۆى نەخۆشى تیفوسوه چەند سەد کەسپکیان لى مرد بو، له شنۆ نوژا بون. تەرمى مەلا مستەفایان به فەرۆکه هیناپوه تاران و، حکومەتى ئێران به هالیکۆپتەر گۆزایانوه شنۆ. پارتى هەر دۆستپکیان له کوردهستانى ئێران دا هەبو نەمەیان بۆ هەمویان نوسى، هەروەها هەمو بارزانیهکان و ئەندامەکانى پارتى و چەگدارەکانیان پانگ کرد له شنۆ کو بیهنوه. مەراسیمى ناشتنى تەرمەکەیان به جى هینا. چەند کەسى بەم بۆنەپوه شەیریان خویندووه و مەسعودیش له

هاتی بنمعاله که بیان سیاسی به شداره کانی کرد.

بهیگومان مهلا مستمفا بهکی بو له گهوره ترین سرکرده کانی کورد لم قهرنندا. له ناو خفلکی کوردستان دا له ههمو سرکرده کانی که زیاتر پشتیوانی لی گراوه، له ههمویان زورتر سرکرده هتی جولانوه کهمی کردوه و، له ههمویان زیاتر له سیاسی ناوهوی عمیراق و، له سیاسی هتی کوردی دهولتانی ناوچهیی ئیران و تورکیا و، دهولتانی گهوره: بهریتانیا، به کیتی سوئیت، ئهممریکا دا دهوری ههوه.

به زور زمانی جیواوز، وتار و نامیلکه و کتیب له سر مهلا مستمفا و پارزانیه کان نوسراوه. زوری ئم کتیبانه بهلاین نین، یا دهویشه کانی پارزانی نوسپوهانه بز ستایش و پیا هلدان، یا دوژمنه کانی نوسپوهانه بز شکاندن و سوکاپهتی پی کردن. هتا ئیستا بهوگرافی مهلا مستمفا و لیکولینوه بهکی بهلاین، پشت ئیستور به بهلکه کانی کورد خزی و، به بهلگی ناو ئارشیفه کانی عمیراق، ئیران، تورکیا، به کیتی سوئیت، بهریتانیا و ئهممریکا، له سر خزی و جولانوه کانی نمنوسراوه. بهیگومان ئمعه ناتموایه بهکی گهوره به له روشنبهری کوردی دا.

ئوانه هاروچرخ و هاوکاری مهلا مستمفا هون، کسپان شتیکی ئوتوزیان له سر نمنوسیره. هندیکیان مردون و هندیکیه شپان به ریگاوهن بهرو مردن. رهنگه زور مسئلهی گزنگ که رونکردنوهی بز میژوی کورد پیوست بی، به مردنی ئمعه بهچته زیر گل.

به مردنی مهلا مستمفا دهوری بنمعالی پارزانی له ناو جولانوهی کوردا توار نهو. ناکوکی نیوان به کیتی و پارتی همرما. بز تیگهیشتن له پیشینهی میژوی ئم ناکوکیسه لیردا به پیوستی ئمزانم ناگاداریه کانی خۆم، که هندیکیم له کتیب و سرچاوهی جزواوچور وهرگروه و، هندیکیم له هاوکاره کانی بیستوه و، هندیکیشی خۆم تیا زیاد، بهم بۆنه بهوه بهگهرمهوه. خۆزگم ئهوی ئم هاسی من ئمخوینیتوه، هاسه کهمی ههزاری موکریانی پشی ئمخویندوه که کردوهتی به پاشهکی چاپی تارانی «شهره فنامه» بز ئهوی تیگهیشتنیکی باشتری له لا دروست بهی. هیوادرم له پاشهروژدا کهسانی که لیکولینوهی زانستی له سر لایهنه جیواوازه کانی ژبانی مهلا مستمفا بنوسن.

*

شیخ محمدهادی پارزانی

ناوی بنمعالی پارزانی له میژو نهبه کهوتوته ناو میژوی سیاسی کوردهوه. ریچهله کیشپان بز دور ناچی. ههرچهنده هندی نوسهری تازهی کورد، ریچهله کیان ئهبنهوه بو سر میره کانی ئامیدی و، لهوانیشوه بز سر خهلیفه کانی عهیباسی، بهلام جگه له ئیدیهههکی بی بناغهی مهلا مستمفا خوی، که له سالانی دوایی ئممنی دا کردوهتی، هیچ بهلکه بهکی میژوی پشتیوانی لم چهبروکه ناکا. بهیگومان مهلا مستمفا ئهوی خهلیفه کانی عهیباسی بی یا نهی هیچ له مسئله که و، له ههلسنگاننده کان ناگوری. ناوی ئم بنمعالیه، بز به کهمین جار له سردهمی شیخ عهبدولسهلام (؟) - ۱۹۱۴ دا کهوتوته ناو ناوان.

شیخ عهبدولسهلام برا گهوری شیخ ئهمهد، مهلا مستمفا، شیخ محمدهادی صدیق، شیخ بابز به و، کوری شیخ محمدهادی به. شیخ محمدهادیش کوری شیخ عهبدولسهلام.

نعمانه شیخی نیرشادی تعریقتی نعلشی بون له بارزان. لمو سردمه‌سدا سمدان خانقا و تکیه له کوردستان دا هه‌بوه. شیخانی بارزان تعریقتیان له شیخانی نه‌ری وهرگرتوه و، خانقای بارزان سر به خانقای نه‌ری بوه. دوی روداوه‌کانی ۱۸۸۰ که خانقای نه‌ری تیکچو، شیخ عوبه‌دوللای نه‌ری و کوره‌کانی دور خزانوه بو حیجاز، خانقای بارزان نیتر نازاده‌کی زورتی هه‌بوه. بملگه‌بکی نوسراو له سر شیخانی بارزان و خاتماکیمان، که بگه‌رتوه بو سردمی پیش شیخ عبدالسه‌لام، ژبانی کوسه‌لایته‌تی، سیاسی، فرهنگیان رون بکاتوه، له هر دس دا نه‌ه. عوسمان صبری، ئه‌دیپ و سکرته‌ری پارتی دیموکراتی کورد له سوریا، چه‌روکیکی له سر مردنی شیخ محمد محمد نوسیه، نه‌بی له خوینی به‌ست بی، چونکه ماوه‌بک له ناو بارزانیه‌کان دا ژباوه.

عوسمان صبری له ژماره‌ی ۱۷ ی دوهمین سالی گۆناری «روناهی» ریکوتی ۱ ی تایی ۱۹۶۳ که له شام له لایهن «میر جه‌لادت به‌درخان» وه چاپ و بلاو کراوه‌توه، نم چه‌رژکی بلاو کردتوه.

*

شیخی بارزانیان چون هه‌لفراند؟

ئهم‌رۆ له ناو کورده‌کانی خوارودا کاتی باسی شیخی بارزان نه‌کمن، به‌سار شیخ محمدی به‌ر نه‌کوتتوه که به خودانی بارزان ناسراوه. نم شیخی که هه‌لفرناوه، شیخ محمدی خودانی بارزان نه‌ه، به‌لکو شیخ محمدی پاوکیتی. دهره‌ق خودانی بارزانی، له ژماره‌کانی تردا، من زانیی خۆم ئهنوسم.

نم چه‌روکی که ئهم‌وی به‌گیرمته‌وه، شتیکی خه‌هالی نه‌ه، به‌لکو شتیکی قه‌وماو و راسته. له پیشوه من نم چه‌روکم له ده‌می شیخی گارسی شیخ نه‌وره‌حمان به‌ست، پاشان دوردریژ پرسیم و دوابی که چومه پنج‌پناوانی، سه‌کانی شیخی گارسی ره‌هستی به تهاوی راست دهرچو.

شیخ محمدی بارزان به‌کی بو له شیخه‌کانی تعریقت، لمو شیخانه‌ی که نازان شیخایته‌تی و موریدایته‌تی چه‌ه، به تمنیا له نهمزانی میلیت که‌لک وهرته‌گرن و، خوین له ژیر ناوی شیخایته‌تی دا به سر کوردی هه‌ژاره‌وه نه‌کمن به گه‌وره و ره‌گای دهرباریکی شاهانه بو خوین و ره‌گای مهنزایته‌تی بو کوره‌کانیان خوش نه‌کمن. سه‌ره‌رای ئهمش شیخ محمد مرۆڤیکی به‌را‌دای نه‌بو له زور شیخ چاکتر و باشتر بو. وه‌ک شیخه‌کانی ترمان ری ی بی فرمانی خوا‌ی نه‌گرتوه، نه‌گه‌ر گوناه‌کیشی هه‌بوی، نه‌وه بو بی نه‌وی هیزیکی مهنه‌وی هه‌بی، خۆی به خاوه‌ن مهنه‌ویست پیشان دا‌بو و له قه‌زای زه‌بار دا زۆر کس‌ی به مورید له ده‌وی خۆی کو کرد بوه‌وه، هر نم گوناه‌ش بو که بو به هۆی هه‌لفراندنی.

له سه‌ره‌تای سه‌ده‌ی به‌ستهم دا له قه‌زای زه‌بار شیخ محمدی بارزان له ناو عمشیره‌ته‌کانی مزوری، شه‌روان و به‌رۆه‌یان دا ناوه‌بانگیکی باشی په‌یدا کرد بو، خه‌لکی نه‌وی نه‌ه‌نده‌بان خوش نه‌ویست، له په‌ناوی شیخ و داخو‌ان‌په‌سه‌کانی دا، مرده‌بان به به‌ختیار‌په‌کی گه‌وره دانمنا. سه‌ره‌رای ده‌پاکی خه‌لکی، ده‌پاکی و روخۆشی شیخ نم خوش‌ه‌ویسته‌ی رۆز به رۆز زه‌اد نه‌کرد. هه‌مو رۆزی دوی نه‌وی ئه‌واری، شیخ نامۆزگاری ده‌بی موریدکانی نه‌کرد و، دژواری رۆزی قه‌امت و ناگری دۆزه‌خی به به‌ر نه‌ه‌نانوه.

شیخ، رژی له رژیان له ناو ناموزگار به کانی دا باسی راہونی جہنابی مہدی نہکا، لوی دا ہدی له موریدہ بہ سالاچوہکان ناو و سیفہتہکانی مہدی و چونہتی و دەمی راہونی له شیخ نەپرسی، شیخ ہم جزوہ وەلامی موریدہکەمی ئەداتەوہ:

- مہدی، له دواي پیغہمەر چاکترین پیاری خواہ، ناوی محەمەدە، ملی له ہی ہمو کس دریزوترہ، گونای روصتی نوری لی ئەہاری، ہموہک شمشیر ناہیری تەفنگیش کاری تی ناکا، کاتی ہەلسانی زۆر نزیکہ، رەنگہ نەمر و ہاتہیتہ دنیاوہ. ئو رژیی کہ خوا فرمانی پی ئەدا دەرئەکەوی..

موریدہکی تر ہەلئەستی و نەپرسی:

- قوریان! ہو شپوہی کہ ئیمہ له شیخمان ہیست، جہجالیش وەک مہدی ہەلئەستی و کەرہکەشی زۆر خیرایہ، ئەتوانی بہ رژیی ریگای سالیک ہیری. گەلز، جہنابی مہدی چۆن لەم زالمہ رزگار نہی؟

ہیگومان ئو کاتە شیخ باسی جہجال و کەرہ خیراکەمی ہز موریدہکانی کرد ہو، شپوہی رزگار ہونی مہدی بہ ہیروا نہات ہو، بەلام وا ہدی له موریدہکان نەپرسی و پوسیارہکەش نہی وەلامی ہدرتەوہ. نەزانن له لای شیخان نہا کاتی شیخ ہینی ہمو گوہرہکان چاریان تی ہرہو و چاوہروانی وەلامیکن، شیخ ہی ریمان نیلی:

- نەفری، نەفری کورم نەفری..

له ہیچ کتیبیک دا حیکایەتی فرینی مہدی نہہ. بەلام ہز ئوہی شیخ خزی بہ نەزان پیشان ئەدا نەمە و ت موریدہکانیش باورەیان پی کرد، بەلام نازانم خواہش نەم دروہی له شیخ قبول ئەکرد یا نە. نەمہ له سەرئەجامی شیخ دا ئەہینن. دواي ئوہی شیخ ناموزگار بہ کانی تەواو ئەکا له مزگوت دەرئەچی و نەچی ہز دیوہخان.

ئوانەدی کہ مالی شیشی پارزانیان ہینوہ نەزانن شوینی دیوہخانی شیش چەند ہەرزہ. قاتی خواروہی مزگوتہ، ہی دوہ خانەقاہ (تەکی) و، ہینی سہیمیش دیوہخانہ. کاتی شیخ له مزگوتوہ نەچی ہز دیوہخان، موریدہکان له ناو خویان دا له سەر ناموزگار بہ کانی ئو رژیی شیخ (سیفہتہکانی مہدی) ئەدوین. ئەہانویست بزانی کہ نەم سیفہتانہ له کی دا ہەہہ. له ہەر ئوہی ئو سیفہتانہی شیخ باسی کرد ہون ہموہی له خزی دا ہەہون، ہندی له موریدہکان ئەلین: ہمی و نەمی شیشی ئیمہ خزی مہدیہہ. ہندیکی تریان ئەلین: کە شیخ راستیی له ئیمہ شارڈوتوہ تا نەمرز لیمان ہشارتەوہ، ئەگەر ئو مہدی ہواہ خزی پی ی ئوتین. له سەر نەم قسەہہ ہرای گہورہ نیلی:

- ئەی ناہتہ ہیرتان کہ شیخ وتی: «دەمی راہونی زۆر نزیکہ، لەوانہہ نەمرز ہاتہیتہ دنیاوہ و ئو رژیی کہ خوا فرمانی پی ئەدا دەر ئەکەوی». بەلی شیخ، مہدی خزیہتی، بەلام بہ فرمانی خوا دەرئەکەوی.

ہرای دوہم له سەر قسەکەمی سورہ کہ شیخ مہدی نہہ. نەم گفتوگۆہیان دروہ ئەکیشی و له ہردو لا کەسیان ناتوانی ئوہی تر ہەہینتہ سەر قسەمی خزی. ئوسا ریش سہپہک له موریدہکان بہ ہردو ہرا نیلی:

- کہ عەقل ہمی پەہوہست ناکا ہم شپوہہ بہ گۆ بەکتری دا ہچن. ناہتہ ہیرتان شیخ وتی: تەفنگ کار له مہدی ناکا. وەرن ہچین ہز دیوہخان بیدہتہ ہەر تەفنگ، ئەگەر مہدی ہی گوللہ ناہیری.

نم ناقلی بارزان بهری لهو نه کرد بوده که نه گفر شیخ مهدی نمی، همه شمیری.
تعمه به بهری هردو برایش دا نهات. قسمی همویان له سر نم ته گبیره نمی به بهک.
شمش پیارو تفنگه کانیان هلمه گرن و نمچه دپوه خان. له پر همر شمشیان لولی
تفنگه کانیان له شیخ نکمن و پدغه نمخنه سر پهلپیتکه.

له دنگی تفنگان و راچله کینی دواي نمو، شیخ تیگه بهشت که تعمانه به بی
بهختی نمیکوژن. بویه به کسر هلمستی و را نکا. موریده کان له بهر دهرگا نهیگرن.
سیر نکمن همو گولله کان به جله کانی کوتون و به لمشی نه کوتون. دواي نم تجرویه به
نیرت گومانیان نامینی که شیخ مهدیه.

بهلام همدیک له موریده کان دپسان ناپانوی باور همه بهین، بزه له نیوان
تعمان و نموانی تر (نموانی باورمان به مهدیتی شیخ هیناوه) نمی به دمه قالی. نموسا
نم ناقلی که ریگای تفنگ به شیخوه نانی پیشانی موریده کان دپو نه کوتیه بهینان و
نملی:

- نایا نم قسانمی نیوه پیوست بهم دمه قالیه نهکا؟ نایدته بیرتان شیخ وتی:
مهدی نموانی بهری؟ ورن با تاقی بکهینوه.

نم قسمیه نهچی به میشکی همویان دا و پیکوه نمچه لای شیخ و بهم شیویه
داواکمانی بی نملین:

- قوریا، زورمان باورمان وایه که شیخ مهدیه، بهلام هندی بی نیمان له ناو
نیمدا هن باور همه ناهین. تعمانوی شیخ نم گومانیهان له دل دهرگا

- من چون نموانم نم گومانیهان له دل دهریکم و کی بی ی وتون که من
مهدیم؟

- قوریا، دلی نیمه همو نملی تو مهدیت. نمی شیخ نه پوتوه دلی چل موسولمان
له سر همر شتیک بی به بهک نمو شته راسته و درو نه؟ همر گومانی له دلی هندی له
موریده کان دا همی نموانی تو بهم فرینه له دلپان دهریکمی.

- کوره نیوه چمن نممقن، من چون نموانم بهرم؟
نموسا ناقله کوی بارزان، نمو موریده که پیشتر ریگای تجرویه تفنگه کوی
پیشانی هاوریگانی دپو، نملی:

- گملی موریدان، له بهر نموی دمی راهونی مهدی هیشتا نهاتوه. بزه شیخ
خزی ناشکرا ناکا، بهلام نیمه نموانین تاقی بکهینوه. ورن با دست و قاچی شیخ بهرین
و له سر خانقاوه بهری بدهینوه خواری، نمو کاته ناچار نمی بهری

هیشتا ناقله کوی بارزان قسمه کوی نمواو نه کرد به موریده کان دست و لنگی شیخ
نه گرن و بی نموی گوی بدنه داد و هاواری نمو رهینه له سر خانقاوه نه بهاروژن بو
خواری.

شیخ محمد که زهلامیکی کهته بو به سهلامتی ناکاته حموشه. هردو دست و
قاچیکی و ملی و پشتی له شمش جیگاوه نشکی و شیخ به راستی نمی به مهدی
دواي نموی وقان پشت و ملی شیخ شکا بو، نیرت پیوست ناکا پلین روژی دواي گیانی
به گیانکیش سپارد و و لمشی به گورا نمو کاته نم شیخ محمدی که به خودانی بارزان
ناسراوه تعمنی شمش سال بو. عوسمان صهری

*

نم چپروکه هندی لایمی باوهری بارزانیه‌کان و شیخه‌کانیان رون نه‌کاتوه.
عوسمان صبری وه‌کو بالینی دا بر له ژماره‌کانی ترا زانباریه‌کانی خزی له سر خودانی
بارزان بنوسی، پهلینه‌کمی به جی نه‌میناوه. هزکمی چی بوه، دیار نیه.
نم چپروکه راست بی یان هلمبسترار، نوباله‌کمی له نستوی عوسمان صبری دایه،
که به دروژیایی ژبانی و هدتا مردیش دلسوزی مه‌لا مستفا بو.

*

شیخ عبدولسه‌لام

له دوی مردنی شیخ محمد، شیخ عبدولسه‌لامی کوری له جیگای دانیشته.
عبدولسه‌لام برا گه‌ره‌ی شیخ محمد، محمد صدیق، شیخ باهر، مستفا بو. بارزان
گون‌دیکه گه‌وتوه نیوان ره‌واندز و ناگری و سنوری تورکیا و له به‌ینی هه‌ردو ره‌واری زی
ی بادینان و روکوچک دایه.

شیخه‌کانی نموی توانی بو‌یان هندی له عه‌شپه‌ته‌کانی ده‌وری خو‌یان له‌وانه:
شیروانی، دوله‌میری، مزوری، به‌روژی، نزاری و، به‌شکی گه‌ردی و هه‌رکی به‌نجی، به‌یننه
سه‌ر باوهری خزیان. ئه‌وانمی چو‌بونه سه‌ر ری و ره‌وشتی شیخی بارزان، خو‌یان به
«میلله‌ت» یک داتفا که دلسوزی و گه‌برایلی بو شیخی بارزان پیکه‌می نه‌ستان، لغناو
خو‌یان دا هاوکاری به‌کتره‌یان نه‌کرد، به‌ده‌نگ په‌کوه نه‌چون و ژن و ژنه‌خوازیان تغنا لغناو
خو‌یان دا نه‌کرد. به شیخی «بارزان» یه‌شیان ئه‌وت «خودان» که به‌مزترین ده‌سه‌لاتی دینی
و دنیایی ئه‌وان بو. «خودان» واتمی خاوه‌ن و، جو‌ریکه له «صاحب الزمان» ی شیعه.

شیخ عبدولسه‌لام پی‌اوکی هه‌لکه‌وتو بوه. له سه‌رده‌می ئه‌ودا بارزان نه‌مه‌یه‌تی
په‌یدا‌کرد، نفوزی زه‌ادی کرد، «خودان» بو نه‌هیشتی زولی کومه‌لایه‌تی لغناو میلله‌ته‌کمی
خوی دا هه‌ندیک ره‌فوسمی نا‌ه‌وری، کومه‌لایه‌تی کرد، مولکیه‌تی زه‌ویازی هه‌لو‌ه‌شانه‌وه
کرده خاوه‌نیتی گشتی هه‌موان، ژن و ژنه‌خوازی ناسان کردو ماره‌یی هه‌لگرت، هه‌ولی دا
عه‌شپه‌ته‌کانی ژیر ده‌ستی خو‌یان چه‌کدار که‌ن، بارزان به‌وه په‌ناگای زورلی‌کراوان.

شیخ عبدولسه‌لام نیوانی له‌گه‌ل مسیحیه‌کان خوش بو، خو‌رمه‌تی نه‌گرتن و،
له‌گه‌ل میسیونیره‌کانی ئینگلیزیش برایان: «ویگرام» دو‌ستایه‌تی خوش بو. له کتبه‌که‌یان
دا: «کوردستان: به‌شکمی شارستانیتی» باسی نم دو‌ستایه‌تی نه‌که‌ن.

شیخ عبدولسه‌لام په‌به‌ندی له‌گه‌ل ره‌خراوه سیاسی کورده‌کانی نه‌سته‌مول هه‌بوه،
که دوی ئه‌نقیلابی عوسمانی (۱۹۰۸) دامه‌زایه‌ن، به تابه‌تی له‌گه‌ل شیخ عبدولقادی
شهمزینی، که ناشناپه‌تیبه‌کی دیرینه‌ی به‌نمه‌اله‌یه‌یان هه‌بوه. به‌لاو کراوه‌کانی نم ره‌خراوانه
نه‌گه‌ه‌شته خانقاکه‌یان له بارزان.

په‌کی له هه‌وله نه‌شته‌مانیه‌کانی شیخ عبدولسه‌لام تله‌گرافیکه که بو کاربه‌ده‌ستانی
عوسمانی ناره‌وه ده‌ره‌اری هندی صافی روشنبیری و به‌به‌به‌راهیتی و دینی کورد، پی
نه‌چی ئه‌می به هاندان و بز پشتیوانی له شیخ عبدولقادی شهمزینی بوی، که ئه‌وسا
په‌شو‌ای بزوتنه‌وی نه‌توه‌یی کورد بوه له نه‌سته‌مول.

دالده‌دانی زورلی‌کراوان له بارزان و ره‌فتاری خودان له‌گه‌ل میلله‌ته‌کمی و،
ره‌فوسمه‌کانی که به‌ون به هوی په‌ژاره‌ی سه‌روکی عه‌شپه‌ت و شیخه‌کانی ده‌وره‌یشتی و،

گازانندی پرمردومی توانه لرهفتاری خودانی بارزان له لای کاربدهستانی تورک، همرهها ناردنی نم تلهگرافه و کمپونوئی دهسلاتی عوسمانی لغناچهکه، کاربدهستانی عوسمانی له موسل توره نهکار، بریار تمدن شیخی بارزان تسی بکنن و ناوچهکه بهسیننموه ژیر دهسلاتی حکومت. فریق محمد محمد فاضیل پاشای داغستانی سرکردایتی هیزیکی گهوری عوسمانی نهکا بو هیرشی سر بارزان. عمشیرهتهکانی دراوسی بی بارزان نهک هاوکاری عهدولسلام ناکمن، بملکو نالیکاری عوسمانی نهکمن بو داگیر کردنی ناوچهکه. بارزانیهکان چمن روزیک پهرهنگاری هیرهکه نهکمن، سرهنجام خویمان پی راناگیری. شیخ عهدولسلام خوی ئشارنموه پنا نهاته پهر مارشمعون له ههکاری. مارشمعون دالدهی نهدا. داغستانی بارزان داگیرتهکا، هندی له گوندهکانی تالان نهکار نموتینی و، هر کسی پرمدهس نهکموه به دلی ئهیا بو موسل. لغناو دیلهکان دا مالا مستفا و داپکی نهگیرن.

شیخ عهدولسلام به نهینی گهراپوه بارزان چهکدارهکانی لهچسای شیرین کوکردهوه، کموه پلاماردانی هیزهکانی عوسمانی، ناچاری کردن له ناوچهکه بکشینموه. والی نوی ی موسل به نهمی لهگلی جولاپوه، کموه گتوگو لهگلی، دیلهکانی پمردان، هندی زهری بو بژاردن، ژهانی ناسایی گهراپوه بو ناوچهکه.

له ۱۹۱۳ دا والی موسل سولهیمان نهظیف، که روشنپهیری کوردی «نتیحاده» ی بو، هیزیکی گهوری ناره سر بارزان بو گرتنی شیخ عهدولسلام. سرخهلهکانی کورد، به تابهتی فارس ناغای زیباری، هاوکاری لشکری تورکیان کرد. شیخ ئهجارهش خوی نهدا به دستموه و سرلغنی خوی شاردهوه، به نهینی چو بو راژان بو لای سهد طهای شمزینی و، سردانی سمکوی کرد و، پیکوه چون بو تفلیس بو دپتی جینشین قیسیری روسیا، بو نهوی داوای پشتیوانی لی بکنن. کاربدهستانی تورک خهلاتیکیان دانا بو بز نو کسی شیخ عهدولسلام به زندهوتی یا به مردوتی بگری. شیخ له گهراپوهدا له گوندیکی ناوچی سزما برادوست له لاین کاراپهکی شوکاگوه لهگلی ۳ پاسهوانی دا به فیل له خمو دا گهران، و له پایزی ۱۹۱۴ دا له «سپرو» تسلیسی کاربدهستانی عوسمانی کردن. لهیوه به گهراوی برانه زندانی موسل. پاش محاکمههکی روکش له ۱۴ کانونی بهکمی ۱۹۱۴ دا شیخ عهدولسلام و هاوریکانی له دار دران.

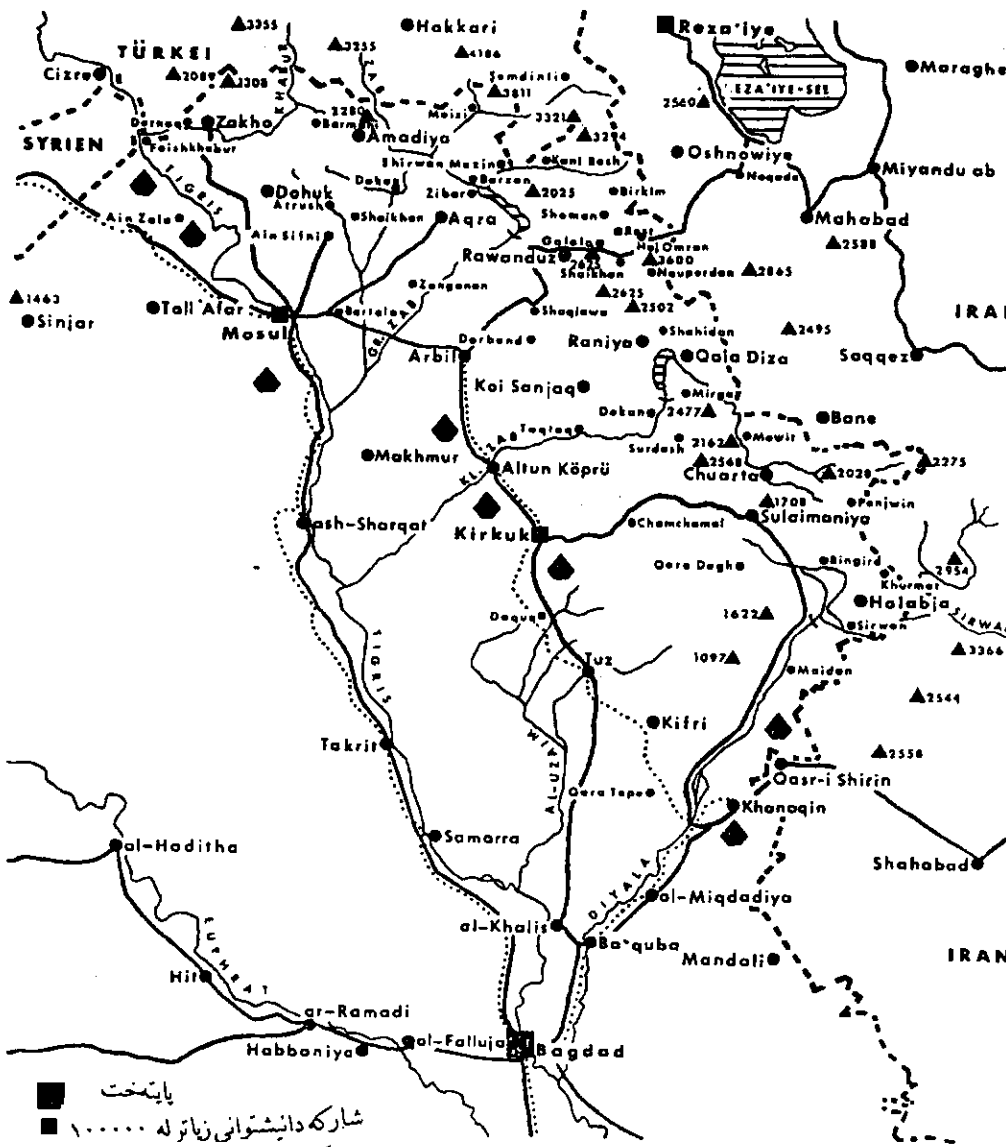
*

شیخ محمد

لهپاش هلواسینی شیخ عهدولسلام، شیخ محمدی برای جهگای گرتوه. شیخ محمد دومین کوری محمد و، براگهوری محمد صدیق و شیخ باهز و مالا مستفا بو.

شیخ محمد سالی ۱۸۹۶ له بارزان له داپک پوه، سالی ۱۹۱۴ که عهدولسلامی برای له موسل هلواسرا، شیخ محمد له جهگی ئو بو به «خودانی مهلهتی بارزان».

شیخ محمد خوندواری نهبو، بهلام له پهرهبردنی کاروباری بارزانیهکان دا شارهزا بو، جهگی پروای همویان بو، گهراپهلی بی چمن و چونیان نهکرد، تنانمت مالا مستفاو براگانیشی که ئچون بو زهاردتی ئبو لهبردهمی دا به «چزک» دا بین. بهلام

- پایتخت
- شارکه دانشتوانی زیاتوله ۱۰۰۰۰۰
- شارکه دانشتوانی کمتر له ۱۰۰۰۰۰
- شاروچکه
- ▲ شاخ
- روبار
- == دمریاچکه
- سد
- جاده
- ..... خدی شسهندهر
- ◆ بیری نهوت

کوردستانی عیراق

1 : 2 500 000

رؤشنه‌پرسی گشتی نه‌بو، شاره‌زای کاروباری سیاسی کوردستان و عیراق و دنبا نه‌بو، هه‌روه‌ها شاره‌زای کاروباری جه‌نگی نه‌بو. بایه‌خیشی پی نه‌ه‌دا. هه‌ولی نه‌دا خوی و عه‌شیره‌ته‌که‌ی له کاروباری سیاسیه‌وه نه‌گلین، به گوشه‌گیری دور له کارته‌کردنی ده‌ورو پشت بژین.

له‌سه‌ده‌می عوسمانی دا به هوی هه‌لواسینی براه‌کی و له‌شکرکیشی عوسمانیه‌کانه‌وه بو سر ناوچه‌که‌هان، هه‌لوستی له حکومت سه‌له‌ی بو، بروای پی نه‌ه‌کردن و دوا‌ی هاتنی نه‌نگلیزیش ۱۹۱۸ دیسان هه‌لوستی له پهره‌ه‌ه‌ندنی ده‌سه‌لاتی حکومت سه‌له‌ی بو، به ناگاداری نه‌م هه‌ندی له بارزانه‌که‌هان به‌شداری دانانی نه‌و بوسه‌به بون که له ۱۴ ی تشرینی ده‌می ۱۹۱۹ له «بیره‌ که‌پره» بو حاکمی سیاسی موسل کولونیل بیل و حاکمی سیاسی ناگری کاپتن سکوت دانراو هه‌ردو که‌هان کوژران، له‌ده‌س به‌سه‌راگرتنی شاری ناگری یش دا به‌شدار بون. هه‌روه‌ها توشی چمن ته‌که‌ه‌له‌چونی چه‌که‌دار بون له‌گه‌ل ناسوره‌که‌هان کاتیک نه‌نگلیز نه‌بوست له ناوچه‌کانی نه‌وان دا نه‌شته‌می هان به‌کن. دوا‌ی نه‌وه تیرتر له بارزان گوشه‌گیری هه‌له‌وارد، خوی له کاروباری سیاسی و حکومتی هه‌له‌نه‌ه‌ورتاند.

شیخ نه‌محمد هه‌ولی دا نه‌وته‌کانی شه‌خه‌کانی بارزان دایان هینا بو به‌سه‌سپینی، هاوکاری به‌که‌تری، دامه‌زاندنی په‌ه‌ه‌ندی له‌سه‌ر به‌نچه‌ه‌می دا‌ده‌ه‌ه‌وی و وه‌که‌به‌کی، گو‌برایلی بی چمن و چرنی مه‌للت بژ خردان، پاریزگاری مه‌للتی بارزان له تیخزانی نوفوزی حکومت و به‌سو باوه‌ری ده‌روه. هه‌ولی نه‌دا مه‌للتی بارزان وه‌کو گو‌مه‌لیکی داخراو به‌نیه‌تیه‌وه، نوفوزی ده‌وله‌تی تی نه‌ه‌ت، له‌ه‌ر نه‌وه: ده‌ی دامه‌زاندنی ده‌سه‌لات و ده‌زگا نه‌یداره‌کانی حکومت و، ده‌ی دامه‌زاندنی قوت‌باخانه و، ده‌ی ته‌که‌لاوی بو له‌گه‌ل کاریده‌ه‌ستانی حکومت له شاره‌کان، نه‌ه‌ه‌ت براه‌کانی نه‌خسته به‌ر خوه‌ندن بو نه‌وی فه‌ری خوه‌نده‌واری نه‌بن، هه‌روه‌ها ده‌ی چالاکی پارتایه‌تی بو له‌ناو بارزانه‌که‌هان دا.

شیخ نه‌محمد نو‌یژ و حه‌می له سه‌ر بارزانه‌که‌هان هه‌له‌گرت. نه‌ه‌ش له لایهن دراوسپه‌کانه‌یه به له دین ده‌ه‌چون دانه‌را.

ناوچه‌ی ژهانی بارزانه‌که‌هان مه‌له‌ه‌ه‌دیکی شاخاویه، نه‌زی کشته‌کالی که‌سه، به‌ه‌ه‌ومی زوری نه‌ه. سازوچنن و کۆکردنه‌وی تروی کنگر و، ناژه‌لداری، به تابه‌تی راگرتنی بژن، به‌که‌یک بو له سه‌ه‌ه‌ه‌ه‌کانی ژهانیان، له‌ه‌ر نه‌وه له سه‌ر مه‌سه‌له‌ی له‌ه‌ه‌رگا و پاوان هه‌مه‌شه له‌گه‌ل عه‌شیره‌ته‌کانی دراوسی پاندا: براه‌وست، زه‌بازی، سووچی، هه‌رکی، ره‌کانی ... که‌شه‌هان بو.

*

شورشی بارزان ۱۹۳۱ - ۱۹۳۲

له هاوینی ۱۹۳۱ دا براه‌وستیه‌که‌هان هه‌ر شه‌که‌هان کرده سه‌ر گو‌نده‌کانی: کرکال، کوله‌ک، باه‌کی، له ناوچه‌ی شه‌روانیه‌که‌هان، هه‌ندی خاتویه‌ان سوتاندن، ناژه‌لد و گاو گو‌تالیه‌ان به تالان به‌ردن. هه‌زیکه‌ی بارزانه‌که‌هان به‌سه‌ه‌ه‌ه‌ه‌تی مه‌لا مسته‌فا چون به دویه‌ان دا، له ده‌شتی هه‌رتی په‌لاماریان دان تالانه‌که‌هان لی گه‌رانه‌وه.

زنجیره‌به‌ک ته‌که‌ه‌له‌چونی چه‌که‌دار له نه‌وان براه‌وست و بارزانی دا روی دا مه‌لا مسته‌فا که برا به‌چوکی شیخ نه‌محمد و براه‌کانی تری بو وه‌کو قاره‌ه‌مانی نه‌و شه‌رانه ناوی ده‌رکرد. قاتیه‌قاصی زه‌بار بو ناو‌یژ کردنی هه‌ردو عه‌شیره‌ت سه‌رانی هه‌ردو که‌ه‌انی پانگ

گروه، شیخ محمد چونکه له کوزنوه له حکومت بدگومان بو، هیره ها گومانی نه کرده که قانینقام بهلای دوژمنه کاتبان دا داپشکینی، خوی نهچو، بدلکو یهکی له براکانی له جیگی خوی نارد. له بهیانی ۹ ی کانونی یهکسمی ۱۹۳۱ دا هیزیکی جهیشی عیراتی که پاره گاکهی له « بهله » بو په سرگردایهتی عقیده برقی العسکری دوری گوندی بارزانی گرت و داوای له شیخ محمد کرد خوی بهدستوه بدا. شیخ محمد ناماده نهبو خوی بهدستوه بدا، بارزانهکان هملیانکوتایه سر هیزهکانی عیراق و شکاندیان.

جموجولی سپایی به هوی زستانهوه راوستا. له ۱۲ ی کانونی دوهمی ۱۹۳۲ دا نهچومندی وهزیران په بهمانی یاخی هونی شیخ محمد و پهلاماردانی شو عشمیره تانمی سریان بژ دسهلاتی حکومت دانمنواندوه و، به بهمانی ندانی باجهوه... بو دامفراندنی « اداره مدنیه منظمه » که معیستی مخفیری پولیس و دوزگای مدیری ناحیه بو بریاری دا جهیش بنهریته سر بارزان، جیهجی کردنیشی سپارد به وهزارهتکانی دفاع و کاروباری ناوخر.

له ۱۰ ی مارتی ۱۹۳۲ دا وهزارهتی داخلیه نینزاری شیخ محمدی کرد که له ساوهی ۴ روژدا بو دهرینی گویرایلی و دلسوزی بو حکومت له بهدومی قانینقامی زبهاردا ناماده بی، هیره ها حاکمی سیاسی نینگلیزیش همان داوای لی کرد. بهلام شیخ محمد ناماده نهبو بهچی چونکه نمترسا بیگرن، بدلکو خوی بو بهرگری ناماده کرد. له ۱۵ ی مارتی ۱۹۳۲ هیزی زمینی عیراق به پارمندی فروکهکانی بهریتانیا هملیان کوتایه سر بارزان، ناوایههکان زهری زوریان لی کسوت، بهلام ندیانتوانی شیخ محمد بگرن، وه ندیانتوانی بهتواوی دست بهسر ناوچهکدا بگرن. دو فروکهی بهریتانی کوتنه خواری، پهکیکیان فروکهوانهکانی تی دا مرد و، نهوی کههان دو فروکهوانی به پهرهشوت لی دابهزی و گیران. کاپتن هولت بو بهردانی فروکهوانهکان چو بو دیدنی شیخ محمد، لهبراصبر نازادکردنی ۲۵ بارزانی گیسراودا بهردران. دواي شو شیخ محمدی نورهیدنی بهرفکاتی به نوینماریهتی حکومتی عیراق چو بژ گفتوگو له گیل شیخ محمد. شیخ محمد هیچ خواستی سیاسی یا نهتوهی له حکومت نهبو، بدلکو نهپوست: « عفو » بکری و وازیان لی بهیقن له شونی خویان بوین، حکومت دست وهرنهاتنه کاروباری ناوچهکهپانوه، له ناکوکی نهوان و عشمیرهتکانی تردا بهلای دوژمنهکانی دا دانمشکینی. بهلام حکومت هیچ یهکی له خواستهکانی قبول نهکرد و، داوای خونهدستوهدانی بی صبرج و، ریگه نگرتن له دامفراندنی دوزگاکانی پولیس و نهدارهیان لی کرد.

دواي چمند پیکادانیک جهیش له ۱۸ ی مایسی ۱۹۳۲ دا به بی شهر بارزانی گرت و پیشرویی کرد بژ چمند شوینیکی تر. شیخ محمد بریاری دا خاکی عیراق بهچی بهیلی و بهچینه تورکیا. نامههکی مالئاوایی بژ قانینقامی زبهار نوی. له گیل ۴۰۰ خیزان روژی ۲۲ ی حوزهبرانی ۱۹۳۲ پهرینهوه گوندی گرانه لئاو تورکیا که سرپازگههکی تورکی لی بو، لهوی چهکهکانبیان داننا. کار بهدستانی تورک شیخ محمدیان برده نمنقسه، چمن مالیکیان گویزانوه نمرزوم، پاش ماوههک مهلا مستهفاز بارزانهکانی کههان ریگه دا بگمرینهوه ناوچهی شمعزبان.

لشکرکیشی جهیشی عیراق دژی شورشی بارزان ۳ مانگ و ۵ روژی خایاند. ۶ فوجی پیاده و ۲ بهطریهیی چبایی و کهتیههک سواره بهشدار بون که هعموی نهبکرده:

۲۰۵ نفر و ۴۴۳۷ سرباز. به هموی ۴۸ کسبان لی کوژرا (لوانه ۳ نفر) و ۷۸ کسبان بریندار بو. له شورشگیرانی بارزانیش ۱۹ کس کوژراوه.

*

لیبوردنی گشتی و دور خزانوهی شیخه‌کانیان

تورکیا و عیراق و بهریتانیا کسوتنه گشتوگو بو دیار بگردنی چاره‌نوسی بارزانییه‌کان. سوره‌لجام عیراق له ۱۳ ی نیسانی ۱۹۳۳ دا «لیبوردنی گشتی» بز دورگردن. مهلا مستمفا و شیخ محمد صدیق و نولوه‌گ له گمل ۲۰۰ کس که له ۲۹ ی حوزه‌برانی ۱۹۳۳ دا له شیسروانی مهن خزان به دستموه دا. دوی توانیش شیخ محمد گهراپوه.

عیراق شیخ محمد صدی له موسل دس بهسر دانا و پاش ماوه‌به‌ک ریگهان دا بگه‌رتوه بارزان. تاقمیک له بارزانییه‌کان بهسر کرداپه‌تی خلیل خوشموی به چه‌کداری له ناوچه‌کهدا ماپوتوه، تسلیم نهمون، چونکه بهر لیبوردن نه‌کوت بون، عیراق نه‌ترسا سهرلغوی راه‌په‌رنیکی چه‌کدار بقموسی. شیخ محمد و براکانیان بانگ کردنه موسل لهوی ده‌به‌سر گل درانوه، بو داپه‌شکردنی ژانیان حکومت موچه‌به‌کی کس بو پرینوه. له کوتای ۱۹۳۶ دا گوپزانوه بو بهغداد و له وپوه برانه ناصرپه. که جینگی جهانی دوهم ههلگیرسا، بهریتانیا نه‌پوست کورد نارام بکاتوه و له‌گملی نهم بی، شیخ محمد و براکانی لیسر داوای خویان له ناصرپه‌سوه، که شاریکی عه‌ره‌بی بو، گوپزانوه بو سلیمانی، که شاریکی کوردی بو (۱۹۳۹)، نوسا دورخراوه‌کان به ژن و پیاو و، گوره و منالوه ۸۶ کس بون.

*

بارزانییه‌کان له سلیمانی

مهلا مستمفا به منالی نه‌مرا بوه بهر خویندن. هرگیز خویندن مه‌لایه‌تی نه‌خوند بو و، لای هیچ کس و له هیچ مزگوتیکیش دا «تبه‌جازه» ی مه‌لایه‌تی وهرنه‌گرت بو. مه‌لایه‌تیه‌کی له نازناویک زیاتر نه‌بو. نرو ماوه‌په‌ی له سلیمانی بو هندی دهرسی لای مه‌لا عه‌بدوللای چروستانی و هندی دهرسی لای مه‌لا مستمفای صفوت خویندن.

مه‌لا مستمفا ناتومید بو لهوی ریگای بدهن بگه‌رتوه سهر چه‌گاوریگای خوی له بارزان، خزان تمعین کرد بو به «تزلجی غابات» و هندی له خزمه‌کاتیشی به «حس‌حس شو». نرو موچه‌په‌ی به‌یان بری بونوه به‌شی ژانی نه‌نه‌کردن. به‌ری لهوی کرده‌وه به بی موافقه‌تی حکومت به نه‌پنی بگه‌رتوه بارزان و، زور بز حکومت به‌نی ریگای شیخ محمد و بارزانییه‌کان بدا بگه‌رتوه ناوچه‌کانی خویان. شیخ له‌تیفی حنفید له مددا یارمه‌تی دا. چمند کسبکی بز هاودنگی و شارزایی له گمل نارد، لوانه محمی ساله سور، مه‌جیدی قالدی حمامچی، تا به لای پنجون دا، به نه‌پنی به‌گه‌پهنه‌ بانه له دهوی نهران.

مه‌لا مستمفا رژوی ۱۲ ی تموزی ۱۹۴۳ سلیمانی به‌جی هیشتم به‌رو بانه و مه‌هاباد و به لای نه‌غده‌دا بز ناوچه‌ی شنو و، له وپوه چه‌روه ناوچه‌ی برادوست له دهوی عیراق و رژوی ۲۸ ی تموز گه‌شته‌وه بارزان.

مه‌لا مستمفا له ریگای گه‌رانوهی دا بز بارزان، چمند کسبکی لهو بارزانیانه‌ی له

گونده‌گانی نزیک نهمده و شنو دانیشته بون، له گمل خزی برد بوهوه و، له برادوستیش تا قلمی بارزانی له حکومته قاچاخ بون نوانیشی دوزیموه. نمانه هسو په‌کیان گرتوه. مه‌لا مستهفا، به هوی نامیر مخفهری شیتنوه خزی هوالی بز حکومته نارد کوا: گه‌شوتنوه ناوچه‌که و، له هر خرابی هلموهرجی ژانپان و، ره‌فتاری کاره‌ده‌ستان ههلاتوه، نیازی شهر و خرابی نیه و، ناماده‌به په‌گفتوگوز هسو گپروگرفته‌کان چاره‌سهر پکا. حکومته خرواسته‌گانی مه‌لا مستهفای پشت گوی خسته و، شیخ نهمده و بارزانیه‌گانی له سلیمانیه دور خستهوه بز حبلله.

به دره‌زایی مانگی تاب و نه‌بلول به ناوچه‌که‌دا گه‌را، تا نه‌هات هیزه‌که‌ی زیادی نه‌کرد. مه‌لا مستهفا که زانی حکومته گوی ی نادانی کموته گوشا‌بردن. له مانگی تشرینی په‌کیم دا کموته په‌لاماردانی مخفهره‌گانی ناوچه‌که. هندی له بارزانیه‌کان بو بون به پزلیس، لم مخفهراند‌ا هلاو بو‌نوه، نهمه‌یش کاره‌که‌ی مه‌لا مستهفای ناسان نه‌کرد. مخفهره‌گانی: شاندر، خیره‌زوک، بهره‌که‌پره، زیت، چمی، سیلکی، سه‌رژا، نرگوس، طبل، شنگیل، کانی بزت، بیدپال، شیروان، ریزان، شیتنه، بیدارون، کانی ره‌ش.. گه‌ران. بارزانیه‌کان پر چه‌ک بون و هیزه‌که‌پان گه‌وره بو. به‌لام مخفهره‌گانی: میرگه سور، بارزان، بله، که له وانی تر گرنگتر بون نه‌گه‌ران. عیراق لیواپه‌ک سه‌ریازی جه‌پشی نارد بز میرگه سور. نم لیواپه ره‌زانی ۶ و ۸ و ۱۰ ی تشرینی دومی ۴۳ په‌ پشتیوانی فره‌که، چمند هیرشیکی کرد، به‌لام له ههمریان دا شکا، راستیه‌که‌ی چمند نهمسهریکی کورد‌په‌روهر لم لیواپه‌دا بون، له‌وانه: نوری مه‌لا مارف، نوره‌حمان قازی، نوری مه‌لا حد‌کیم، نوری نهمده و طه‌ها.. به نه‌پنی هاوکارپان له گمل مه‌لا مستهفا نه‌کرد.

*

پوهندی و گفتوگو له نه‌وان مه‌لا مستهفا و کاره‌ده‌ستانی عیراقی و به‌ریانی دا دست‌ی پی کرد. داواکانی مه‌لا مستهفا له سنوری گپروگرفت و خرواسته‌گانی عه‌شیره‌ته‌که‌ی ده‌رنه‌پچو. داوا ی نه‌کرد: ره‌گای شیخ نهمده و بارزانیه‌کان به‌ری پگه‌رنه‌وه شوینه‌گانی خویان و، لهو سه‌رده‌مه‌دا که خوراک به هوی جه‌نگی جیه‌پانیه‌به په «کارتی تمسین» دا‌په‌ش نه‌کرا، به‌شی نمانیش نازوقه‌پان بز دا‌پین به‌ری. نهمانیه‌رانی تمسین لهو کات‌دا بارپان به قوتی هه‌زاران نه‌کرد.

*

هیزی هیوا و شورشی بارزان حیزی هیوا، گه‌وره‌ترین ره‌کخروای سیاسی نهمسای کورد، وستی گه‌شه به جولانیه‌که‌ پدا له به‌زوتنوه‌به‌کی خه‌په‌کی دا‌پراوهه به‌گوری بز به‌زوتنوه‌به‌کی سیاسی نه‌توه‌یی. په‌پوهندی له گمل مه‌لا مستهفا دا‌مه‌زاند. بز پشتیوانی له شورش و تاوانبار کردنی حکومته له به‌غداد به‌پانی ده‌رنه‌کرد و، به‌رخه‌روه‌ی به سفاره‌تی ده‌له‌ته گه‌وره‌کان نه‌دا.

جولانیه‌ی کورد له و زهمان‌دا پی په‌په‌شوا بو. بزشایی سه‌رکرد‌په‌تی تی دا دروست بو. شیخ محمود له کوردستان دور خرابوهوه و، دست‌ی له کاری سیاسی هه‌لگرت بو. ره‌فیت حبللی که بو بو به سه‌ره‌زکی حیزی هیوا، له ناو حیزه‌که‌ی دا جیگای پی لیژ بو، حیزه‌که‌پشی خه‌ریک بو هه‌لشه‌شا. کسه‌یکی وا هه‌لنه‌گه‌وت بو نم بزشاییه پر

بکاتوه. لور کاتهدا کورد پیوستی به یهکی بو، بان وهکو نوو زمانه وتویانه به «زعمیم» هبو، رهبری بکا. حمزی هیوا و نفوسر و روشنبیرهکانی کورد نم «زهعامت» بان به شیاوی مهلا مستفا نوزانی و، هر نوو زمانه به «زعمیم مهلا مستفا» ناویان نهرد.

*

لور کاتهدا هیشتا دوهمین جمنگی جهانی به لادا نهکوت بو. پشپوی و ناآرامی به قازانجی بریتانیا نهرو. بریتانیا داوای له مهلا مستفا کرد، دس له شورش هلبگری، هرهشمی لی کرد، که دروژدان به شورش دژی عسراق، واته دوژمنایهتی بریتانیا و دولهتانی هاوپهیمان و، داوای له حکومتی عسراقیش کرد کبشهکه به خوشی چارهسهر بکا.

*

نوری سمعید، له ۲۵ ی کانونی یهکمی ۴۳ دا وهزارهتیکمی نوی ی بیک هینا. ۳ کورد له وهزارهتیکمی دا بو. دوانیان: محمد موختار باهان و عومر نهظمی، پهوندپیمان به جولانوهی کوردوه نهرو، بهلام سی بهمیان، سیاسی ناسراوی کورد؛ ماجید مستفا بو، که ماوهبهکی دروژ هاوکاری شیخ محمود بو له شورشهکانی دا و، دواپتر پاش کوتایی شورشهکانی شیخ محمود چو پوه ناو دزگای پهروهپراپهتی عسراقوه، کرایه وهزیری دولت. چارهسهرکردنی کیشی کورد بهم سپهر درا.

*

ماجید سردانی شیخ محمدی کرد له حیلله. داوای لی کرد یهکی له کورهکانی بنیری بزی مهلا مستفا بز راگرتی شمر و دانانی رهشویی گقتوگو. شیخ محمد، محمد خالیدی نارد و، دوا موافقهتی مهلا مستفا، رژوی ۲۹ ی کانونی یهکمی ۴۳ گهراپوه. به دواي تمهدا ماجید مستفا رژوی ۷ ی کانونی دوهمی ۴۴ چو بز سردانی مهلا مستفا له میرگه سور. ماجید دواي یهک رژو گهراپوه بهغداد.

ماجید مستفا له دپهدنی بارزانی دا هانی داپو، که له باتی خواستی ناچهیی داوای مانی نهتوهیی بکا و، نفوسرهکانی پهوندهتی بش همان ناموزگاری و داوایان له مهلا مستفا نهکرد و، بهلنپان نهاده هاوکاری بکن و، له جموجولی جهیش و حکومت ناگاداریان نهکرد.

دواي نهه نهتر، ناوهروکی شورش بارزان خهریک بو نهگورا. نهگور تا موسا شورشیکمی خیلهکی بو، دژی زولی کومهلاهتی و، له پیناوی چهسپاندنی دادی کومهلاهتی دا، بو به شورشیکمی کوردی خاوهن داوای سیاسی.

*

له سر داوای ماجید وهزارهتیکمی نوری سمعید له دانیشتنی رژوی ۲۵ ی کانونی دوهمی ۴۴ دا بهاری دا چند نفوسریکی کورد، که تا موسا له ریزی جهیش دا بون، داپنی به نفوسری پهوندهتی له ناوچهکانی کوردستان دا. تمهانه زوریان تمنداسی حمزی هیوا بون، کران به نفوسری پهوندهتی؛ بههادین نوری بز سلیمانی، تمعن رهواندزی بز رهواندز، عزیزت عزیز بز بارزان، مستفا خوشناو بز بهله، مهراج محمد بز تاگری، مهجید علی بز نامیدی، سهد عزیز شهمزنی بز میرگه سور، فوئاد عارف بز پشدر. حکومت دهسلاتی سپایی و شارستانی داپنی بز چاودیری جویری دابهشکردنی نازوقنی

تعمیر و، رفتاری کارمندان و، نهی فرمانبرانی حکومت رفتاری خراب بکن. نم نفعسرا نه بستر بوز به وهزری دولت، ماجید مستفاده.

*

رؤی ۱۲ ی شوپاتی ۴۴ شیخ محمد و خیزانه کی و دستوپورنده گانی گرانوه بز بارزان.

رؤی ۲۲ ی شوپاتی ۴۴ ملا مستفا گمشته بغداد. لم سفردا وهسی، نوری سعید، سفیری بریتانی، وهزری په پورنده دار، سرانی چیزی هیوا و، گملی کسایته کورد و عمرهیی.. بیی. سردانه کی هفته په کی خایاند و گنایوه بارزان. بیگومان نمه سرکوتیکی سیاسی گوره بر له ژانی ملا مستفادا گزینیکی گوروی په دی هینا. له کابرایه کی خپله کی ناواره و دس به سری موحتاجی موچی حکومت بر په پیشوایه کی نه توهیی، جیگی تومیدی کورد و، جیگی پایخ پی دانی حکومته گانی عراق و بریتانیا.

*

نوری سعید گمشتیکی بز کوردستان کرد. له کبروک له گمل سرانی خپله گانی کورد کز پوره، بلینی سلانندی مافه نه تروایه تپه گانی کوردی پی دان. وزارت، سهارت به مافه گانی کورد، له ناو خوی دا ناگزوک بو. له دوهوهی وزارت تپش له ناو هندی له کوره نه تروایه پورسته گانی عرب دا نارزایی هبو. له ۳ ی حوزهرانی ۴۴ دا نوری سعید دهستی له وزارت هلگرت و، سعیدی پاچهی وزارتیکه نوی ی پیک هینا.

نم وزارت تپش دو کوردی تی دا بو؛ محمد موختار و توفیق وهیی، هلام ماجیدی لی دور خرایوه. کاری نفعسرا پی پورنده تروا بو، داوایان لی کرا بگرینهوه شورنگانی خویان له ناو جهیش دا.

همسو لایان و ابو که حکومتی تازه بلینه گانی حکومتی پیشو سهارت به مافه گانی کورد جیجی ناکا.

*

نفعسره گان چالاکه سیاسی زویان دس پی کرد. هندیکیان له بارزان مانوه بز هاوکاری ملا مستفا و، مستفا خزشار و میراج چون بز کوردستانی تیران و، عیزت عزیز چو بز سوریا بز پورندی له گمل چیزی خوبون، بز به دهسینانی پشتوانی بز جولانده کپان.

ملا مستفا له نوی دوهی سالی ۱۹۴۴ دا، له گمل هندی له نفعسره گانی هاوکاری، گمشتی سیاسی دس پی کرد بز سردانی همسو سرانی تپل و پساوه دس ریشتره گانی زباری، سورچی، هرکی، خزشار، شملاره، دشتی هولیر. هر لم گمشدا سردانی سعید قزاز، موصلرینی هولیری کرد.

حکومتی عراق له گمشته کی ملا مستفا و، چالاکه نفعسره گان کبوته گومان و پزاره. هیزه گانی جهیش و شورطی ساز ندا.

*

له ۱۷ ی تشرینی په کسمی ۱۹۴۴ دا ملا مستفا یادداشتیکه دا به وهزری

کاروباری نارخز. کورته‌کمی نهمه بو:

۱. یه‌گخستنی ناوچه کوردنشینه‌کانی کمرکوک، سلیمانی، ههولیر، دهوک، خانقین.

۲. دانانی وزیریکی کورد له وزارت دا که به‌پرسی کوردستان بی.

۳. له هه‌ر وزارتیک دا جیگریکی وزیر له کورد دا‌پیری.

۴. کاروباری روشبیری، ناویری، کشتوکال، جگه له کاروباری جه‌بش و شورطه، له

دسه‌لاتی نهم وحده اداریه بی.

بۆ یه‌که‌مین جار خواسته‌کانی مه‌لا مستفا له داوای تابه‌تی و خه‌له‌که‌پوه گورا بو
بۆ خواستی سیاسی و، له پاتی کورد نهدوا. کاره‌ده‌ستانی حکومست نهم گزورینه‌بان به
نهیستی نهمسره کورده‌گان دائننا.

عیراق گه‌وته راوانان و گرتن و دورخستنوه‌ی نهمسره‌کانی گومانی لی نه‌کردن.
به‌لام نهران له چالاکي نه‌گه‌وتن و، عه‌زته‌ عه‌زیز، مستفا خۆشناو، مه‌رحاج نهمسهد،
مه‌مه‌مد مه‌مه‌مد، جه‌لال نهمین به‌گ.. دا‌پانه پال مه‌لا مستفا.

له ۱۵ ی کانونی دوهمی ۴۵ دا نهمسره‌گان ریک‌خراویکی تازه‌بان به سه‌رزکاپه‌تی
مه‌لا مستفا به ناوی «هه‌په‌ته‌تی نازادی» هوه دامه‌زاند. به‌رنامه‌که‌بان به کورته‌ی به‌تی بو
له:

۱. یه‌گخستنی عه‌شیره‌ته‌گان.

۲. رزگار کردنی کوردستان به ریگای سیاسی.

۳. دامه‌زاندنی په‌په‌ندی له گه‌ل حه‌یزه سیاسی‌کانی کورد.

۴. دانی خواسته‌کانی کورد به نوینه‌رانی سیاسی ده‌وله‌تانی بیگانه.

۵. کاری راگه‌باندن و به‌لاز کراوه.

۶. خه‌پات دژی سیه‌ستی نیسته‌مه‌اری عیراق.

۷. ریک‌خستنی هه‌زی چه‌کدار.

*

نهم هه‌په‌ته‌ته، وه‌کو له نامه‌کانی دا بۆ سه‌رکرداپه‌تی حه‌یزی هیوا و لقه‌کانی دا
ده‌رنه‌که‌وی، نه‌بو سه‌رکرداپه‌تی شورش به‌کا. له‌و کاته‌دا حه‌یزی هیوا هه‌بو، نهم نهمسره‌انه‌بش
هه‌مه‌ریان نهمدانی هیوا بون، به‌زی ریک‌خراویکی تازه‌بان دامه‌زاندوه. ره‌نگه‌ به‌کی له‌م دو
هه‌زی هه‌به‌وی: بان له توانا و به‌ستی حه‌یزی هیوا نا‌نوه‌مید بون سه‌به‌رته به به‌شداری و
سه‌رکرداپه‌تی شورش، بان نهم هه‌په‌ته‌ته‌بان دامه‌زاندوه به‌سکی جه‌نگه‌ی شورشه‌که و، حه‌یزی
هیوا به‌سکی سیاسی جه‌وله‌ته‌که بی.

*

له نامه‌به‌ک دا که له ۳ ی کانونی دوهمی ۴۵ به تهمزای سه‌رزکی حه‌یزی هیوا
بۆ مه‌لا مستفا نو‌سراوه، نه‌لی: «هه‌مه‌ بۆ‌وته‌به‌که‌ نه‌ته‌وه‌ی نه‌گه‌ر به ریک‌به‌یکی به پی
ی به‌رنامه‌به‌کی ورد ریک نه‌خه‌ری، به‌گومان نهم‌بانه‌که‌ی سه‌رگه‌ردانی و مه‌الو‌یرانی و
سه‌رنه‌که‌وتن نه‌بی. هه‌روه‌که‌ شه‌ره‌ش نه‌زانن بۆ‌وته‌وه‌ی نه‌ته‌وه‌ی نه‌بی سه‌رکرده‌به‌ک و دو
ده‌ستی به‌هه‌زی هه‌بی: ده‌سته‌کی سیاسی و ده‌سته‌کی چه‌کدار.»

*

نم نالوگوزانه چیزیی هیواپان شلمقاند و، توشی تنگوچدلممهدهکی ناوخوی قولیان کرد. نازادی تی کموت و په کیتی ریزه‌گانی تیکچو. له سر دو مسئلهی سمره‌کی له ناو خزیان دا ناکوک پون؛ په کمسیان، پشتیموانی له شورش بازران بکری یا دستی لی هلمگیری، دوی نموی دهرکوت ټینگلیز دوژمنایه‌تی نکات؟ دوه‌سیان، کورد له خبایتی روزگارخواری دا پشت به ټینگلیز بان به په کیتی سزفیت بیستی.

نوسا و ټیستایش، بی نموی هیچ پلمگه‌یک به دستوه بی، زور کس ماجید مستفا تاوانبار نه‌کنن به نوکرایه‌تی ټینگلیز و، به پیلانگیران بز تیکدانی چیزیی هیوا.

*

نه‌گورچی هه‌بته‌تی نازادی له گمل چیزیی هیوا پپوهندی به هیزی هبو و، داوای لی کرد نامه و بیرخه‌روه پدا به سفارته‌تی دوه‌لته‌گوره‌کان، په‌لام خزیشی کموته چالاکي: بیرخه‌روهی بز حکومتی عیراق نوسی، داوای لی کرد کوزونموی هیزه‌گانی بلاوه بی بکا و، مافه‌گانی کورد پسملینی. نامه‌ی بز سفارته‌کان نوسی. به‌یانی ناراسته‌ی گملی عیراق کرد دهرای رهوایی خبایتی کورد. ټیشوکاری به سر نندامه‌گانی دا داهش کرد.

*

به دروایی ۳ مانگ له مارتوه تا حوزه‌بران چمن‌دین په‌کتره‌نین له نیوان مه‌لا مستفا و ټفسرانی به‌ریتانی و کارمه‌دستانی عیراقی دا و، له نیوان هندی له ټفسره‌کان و، نوینرانی به‌ریتانی و عیراقی دا بو. لم دیده‌نیبانددا داوایان له مه‌لا مستفا نه‌کرد: ریگه له موناوره و له‌شکرکیشیه‌گانی جه‌ش نه‌گری. ټفسره‌گورده‌کان به‌ریتوه سر کاره‌گانی خزیان له ناو جه‌ش دا.

نیشتمان‌په‌روهانی کورد هیواپه‌کی زوریان له سر مه‌لا مستفا و جولانوه‌کی هلمچنی بو.

*

وه‌کو له نامه‌ی رژی ۳ ی مارتی ۱۹۴۵ دا که به ټیسزای سرزکی هه‌بته‌تی نازادی بز چیزیی هیوا نوسراوه، هه‌بته‌تی نازادی به‌رنامه‌ی بز شورش ناماده نه‌کرد، کورته‌ی خاله سهره‌کپه‌گانی:

- مانگی مارت به مانگی شورش دابنن.
- چیزیی هیوا دسه‌لاتی هه‌بی نامه و به‌یان و یادداشت به ناوی «زه‌عیم» هوه بلاو پکاتوه.

- پپوهندی له گمل نوینرانی دوه‌لته‌تانی. بیگانه پکن.
- دوی دس بی کردنی جولانوه‌که، به ناوی هه‌بته‌تی نازادپوه به‌یانیک بز گملی عیراق دهریکن تاماچه‌گانی رون پکاتوه.

- توانه‌ی ټهانوی به‌شدار بن له ټفسر و روشنیر به‌نیرن بز لایان.
- له گمل دس بی کردنی شورش دا نم کارانه بکری: مانگرتنی قوتا‌پیان له شاره‌کان. خزی‌پیشاندان و به‌یان دهرکردن له هه‌مو شاره‌گانی کورده‌ستان دا. تیکدانی ریگایان و به‌ینی تملی تلگراف و ټقه له ناوه‌نده‌گانی حکومت. هاوکاری نه‌کردن له گمل حکومت و، له ناوردنی ټوانه‌ی هاوکاری نه‌کنن.

*

حیزی هیوا به ناوی خزی و زمعیم و بهکیستی لاوانوه بهیانی بز گلی عیراق و،
نفسمرانی جهیش ددرکرد و، یادداشتی بز سفارتهکانی نهمسریکا، فمره نسا، بهکیستی
سؤفیت و چین نارد.

*

بارزانیهکان به چهکداری هاتوچی داوود مزگاکانی حکومه تیان نکرده. رژی ۸ ی
نایی ۴۵ له ناو مخفیری مبرگه سورد له مشتومریک دا له سر نازوقمی تمسین وهلی
بهگ کوژرا. وهلی بهگ خزی نژیکی خودان و، بهکی له پیاوه ناسراوهکانی بارزان بو. له
ناو مخفیرهکدا بو به شهر و چمند پولیسیک کوژرا و، مخفیرهکه گهرا. بارزانییهکان، له
تولمی خونی وهلی بهگ دا، له چمند جیگای تر هملیان کوتایه سر مخفیرهکانی
نارچهکه. نیوانی بارزانیهکان و عیراق تیک چو.

حکومت نینزاری مهلا مستفایان کرد تاوانارهکان تسلیم بکا و، خزی له
پردهمی کارهستانی حکومت دا ناماده بی. له همان کات دا حوکمی عورفی له ۱۹ ی
تاب دا له موسل و هولیر راگه بندرا و، جهیش خزی ناماده کرد بز لشکرکیشی.

رژی ۲۵ ی نایی ۴۵ بهکسین پیکادان له قولی رهواندز روی دا.

سر له نوی شهری بارزانی - عیراقی هملگیرسایوه.

مهلا مستفایا همو هیزهکانی و نفسرهکانی هاوکاری له دهوری بارزان کو کرد
بووه و، جهیه بهکی لی دامنزاند بو بز بهرننگاری هیرشی گموری جهیش عیراق. پی
نچی نامانجی سرهکی پاراستنی ناوچی بارزان بوی، نهگینا نهبو: هیزهکانی له سنگمردا
دانم سزینی بز شهری جهیه بی له گمل جهیش عیراق، هیزهکانی و هاوکارهکانی له
سراوسری کوردستان دا بلاوه پی بکا. چالاک پیشمهرگی بی له همو شینهکان بنویتن.

عیراق همو هیزهکانی خزی به پشتیوانی هیزی ناسمانی له سر بارزان کو
کردهوه. بیگومان هیزی خبلهکی ناریکوپیکی بی پشتیوان و پارمندی، چمند نازا و
له خز بودو بی، له پردهم جهیشکی نیزامی دا، له شهریکی جهیه بی دا، خزی پی
راناکیری.

*

کشانهوی بارزانیهکان بز تیران

دانوسندنی بارزانی - عیراقی تیکچو، جهیش عیراقی لشکرکیشی دهس
پیکرد (نایی ۱۹۴۵ - تشرینی بهکمی ۱۹۴۵). بارزانی بریاری دا بهر له بارینی بهشر
و گیرانی رهگاکان بکشیتوه کوردستانی تیران (تشرینی بهکمی ۱۹۴۵) که نوسا له
ژیر دسهلانی سؤفیتی دا بو. رژی ۱۱ ی تشرینی بهکمی ۱۹۴۵ له کیلهشین ناوا
بون.

*

لهم لشکرکیشیسانمی جهیش عیراق دا ۵ جهفهل لپوا: لپواکانی ۱ جگه له
فوجیکی، لپواکانی ۳ و ۴ و ۵ و لپوای ۱۵ جگه له فوجیکی، فوجیکی لپوای ۱۴ و
۵ فوجی شورطه و، هیزی عمشاربری کوورد، بهشدار بون. به هموی ۳۷۴ کوژراو و
برینداریان همو. له شورشگیرانی بارزان ۲۲ کس کوژراوه.

*

مهلا مستمفا له كوردستاني ئيران

پارزانهكان چونه ئيران له ناوچهكاني شنو، نهمدهه، تهرگومر و مهرگومر بلار پوتوه. كارمهستاني سزايي تاگادار بون له نالوگوري نامه و هاتوچزي نوينهراي بارزاني و پهرتانيا بژ لاي پهگتري. باوهريان به مهلا مستمفا نهبو. گومانيان لي نهكرد به نيتي ئينگليز چو بيته ئيران بژ ناژاوه نانوه. له بهر نهوه داوايان لي كرد ماوهپهك خزي ون بكا و، له بهرچاروان نهميني. قازي محمدهد و سهراني ديموكراتيش گوييان نهواني. مهلا مستمفا چوه ميراواي سردهشت داناشت.

مهلا مستمفا خهريك بو ناتوميد بي. دونامي بژ ئيبراهيم محمد نارد پهگهكيان بژ خزي و نهوي تريان بژ باهعملي شيخ محمود. داواي لي كرد بو نامهكي به باهعملي پهگهيني. ئيبراهيم محمد و هاوريكاني له ژ ك لقي كوردستاني عيراق نامهگهپان كرد پوهوه. مهلا مستمفا داواي له باهعملي كرد بو قسه له گيل كارمهستاني عيراق بكا لهپان خوش بهي بژ نهوي به كوزمل پهگهينوه و تسليسي حكومتي عيراق بهنوه. نهگهر ههر ليهوردنيشيان بژ ددرناگن وا تامادهن پهگهينوه عيراق و بهچنه زندانوه بهو مهرجهي حوكمي ئيعدامهكانيان بژ پهگورن به مونههد. ئيبراهيم محمد نامهكه تاگهيني به باهعملي له باتي نهوه به يارمتهي شيخ لهتيني شيخ محمدهد مهنهتهپهك نهنوسن به ناوي كوردهكاني عيراقوه، به زور سرزوكي عمشيرت و پياوي ناسراوي كوردستاني عيراقى ئيمزا نهكمن، كهوا مهلا مستمفا نوينهري كوردهكاني عيراقه و ريزگرتن و يارمتهي داني واته ريزگرتن و يارمتهي داني كوردهكاني عيراقه. دواي گهپشتني ئهم مهنهتهپه ئينجا قازي محمدهد لا له مهلا مستمفا نهكاتوه و، بانگي نهكمن بژ مههاباد و، پارزانهكانيان كرد به پيشمهرگه و پلمي «چينرال» يشيان دا به مهلا مستمفا.

چوار لك له پارزانهكان پيك هينرا و، نهمسره كوردهكان بون به فرماندهپان و، پاريزگاري لاي سفقزيان به سپهردرا. نازاپانوه به دلسوزي تا روخاني حكومتي كوردستان ناوچهكيان له هيرشي نهرتمشي ئيران پاراست.

*

دامفرانندي پارتى

ئهو ماوهبهي له مههاباد بون به چاوليكيري حيزبي ديموكراتي كوردستاني ئيران، مهلا مستمفا و نهمسرهكاني هاوكاري له گيل همزه عبهوللا قسهپان كرد به پهك بژ دامفرانندي حيزبيكي لهو باهته كه جيگهي همو ريكخراوه كوردهكاني عيراق پهگهينوه. بژ ئهم مههسته همزه عبهوللاي ناردوه بژ كوردستاني عيراق. همزه پيهوندي له گيل سرگردايي حيزبهكاني: شورش، رزگاري، لقي كوردستاني عيراقى ژ - ك.. كرد بژ پهگرتن لم حيزبه نوي بهدا. له ۱۶ ي ئايي ۱۹۴۶ دا له بهغدا پهكسپين كونگرهي دامفرانندي «پارتى ديموكراتي كورده» بهسترا. لم كونگره بهدا پروزي ئهو پروگرامي همزه له ئيرانوه هينا بوي پسند كرا و، كوميتهبهكي ناوهندي بژ ههلبهردرا و، مهلا مستمفايش به سروكي حيزب داترا. زوري سرگرده و نهمداهكاني شورش و رزگاري چونه ئهم حيزبه تازه بهوه. ئيبراهيم محمد نهگهرچي لم كونگره بهدا بهشداري كرد، بهلام لهو كاتدا تاماده نهبو ريكخراوهكي خزي: ژ ك ههلبهوشهينتهوه و تهكهلاوي پارتى بهي. كه جمهوريهتي مههاباد روخا پارزانهكان خويان نهدا بهدمستوه، كهوتنه گفتوگو

له گەل نهران، مەلا مستەفا چو بۆ تاران، شا و سەروەزەران و، گەورە ئەفسەرانى ئەرەش و، سەفیری ئەمىرىکای بەنى. داواى لە سەفیر کرد بو کە خوی و هەموو عەشیرەتەکەى بە پەناپەر لە ئەمىرىکا وەرگیرين. سەفیر داواکەى جێبەجێ نەکرد بو. نهران داواى لە مەلا مستەفا کرد: چەک داڤين و، لە نزیک هەمەدان نیشتمجى بگريڻ. مەلا مستەفا بە روالەت رەزامەندى خوی بۆ دەبرى بون، بەلام وت بوى دوا بەرپار لە دەس شىخ ئەحمەد داڤە، ئەمى ئەوىش موافەقەت بکا، بەم بەهائەبە گەرايەو ناو بارزانپەکان.

شىخ ئەحمەد رازی نەبو بەجى بۆ هەمەدان، بەرپارى دابو بروتەو بۆ عىراق. نهران پەلەى بو ئەم هیزە چەکدارە، کە بە مەترسى ئەزانى بۆ سەر خوی، هەلبەشپىنى، ئەوانیش ئەپانویست کات بە سەر بەرن تا زستان تى ئەپەرى و رىگە بەفرایەکانى کەلەشپىن - دالائىپەر ئەگرینەو، بو ئەوى بە خوشى لە ئەنجامى رىکۆتەن لە گەل عىراق یاخود بەشەر بگەرینەو ناوچەکانى خوبان. کار بەدەستانى نیرانى ئەمەیان لى وەرەگرتن، داوايان لى کردن: یا دەسبەجى چەک داڤين و بچنە ناوچەى هەمەدان خەرىکى گشتوکال بن، یاخود دەسبەجى بگەرینەو بو عىراق.

*

بارزانى ئەگەرىتەو بۆ کوردستانى عىراق

ئەرەشى نیرانى وەستى بە زور چەکەسان بکا و بەسانگۆیزەتەو بو دەروەى کوردستان، چەن تیکەلچوونى چەکدار لە نهران هیزەکانى بارزانى - نیرانى دا روى دا. بارزانپەکان بەرگريپەکى تازا پەنەیان کرد و، بە دەم شەرەو بەرو ستورى عىراق کەشانەو (نيسانى ١٩٤٧). وەکو جەلالى ئەمىن بەگ چەند جەار ئەبگىرايەو: هەندى لە ئەفسەردەکان زور لە گەل مەلا مستەفا خەرىک بون بۆ ئەوى قانەبى بکەن نە بەر لە خو بە دەستەودان بکا تەو، نە بەر لە پەناپەردن بۆ بەکيتى سۆقیت، بەلکو درۆه بە شورش بەدا. مەلا مستەفا گوى لى ئەگرتن. لە میژوى نوى ی کوردا چوونى مەلا مستەفا بو سۆقیت بە قارمانەتیبەکى بى وینە دائەنرى، کەچى هێچ کەس ناپرسى: بۆچى مەلا مستەفا نەمایەو، و، هیزەکانى بە ناو کوردستان دا بەلاز نەگەردەو، و، درۆه بە جەنگى پارتیزانى ئەدا، لە کاتێک دا زیاتر لە ٥٠٠ چەکدارى گەلجى گىانەباز و گویراپەللى لە گەل بو، و، هەموو هیزە چەکدارەکانى عىراق لەو کاتەدا نەتەگەبشتە ١٠ هەزار کەس؟

عىراق نامادە ئەبو لێبوردنى گشتى «عفو عام» یان بو دەریکا، زۆرى لى ئەکردن بى قەبەدو شەرت تەسليم بێن. مەلا مستەفا ٥٦ چەکدارى لى هەلبۆاردن و کەوتە رى بەرو ناوچەى بارزان، شىخ ئەحمەد پەش لە گەل هەموو بارزانپەکانى کە دا بە خاوەنخیزانەو خوبان دا بە دەست عىراقەو. بە پى ی «بەپانى رەسمى» حکومەتى عىراق: ژمارەى ئەو بارزانپانەى لە روژانى ١٧ و ١٨ ی نيسانى ١٩٤٧ دا بە پى قەبەدو شەرت بە دو کاروان خەريان بە دەستەو دا بەرتى بو لە ١٥٥٠ پىساو، ١٦٨٦ ئافەرەت و، ١٣٢٩ مەتال. بارزانپەکان پۆل پۆل کران. هەندەپکەيان لە دەشتى دەپانا، شوینیکى دور لە بارزان، نیشتمجى کران، شىخ ئەحمەدو هەندەپکى تریان درانە دادگاوارو کومى جیا جیا دران. شىخ ئەحمەد خوی حوکمى ئەندام درا.

مەلا مستەفا ٣ ژنى هەبو. هەمويان گەرانەو عىراق. دوانیان لە گەل کورەکانیان تا ماوە بەک گىران و دواتر دەس بەسەر دانزان. سى پەمیان کە کەچى مەحمود ناغای زەبارى

بو له گڼل مسعودی کوری چوهه مالی پاوکی له موسل. له کاتی شورشی بارزان دا محمود ناغا جاشی چهکداری حکومتی عبراق بو.

*

چونی بارزانی بز سؤقت

مهلا مستمفا نهپتوانی عبراق والی بکا «لپوردنی گشتی» یان بو دهریکا، پاش نووی ناتومید بو به ناو سنوری نیرانی - تورکی دا کموته ری بهرو پهکیتی سؤقت. نم ری پسوانه دریوه ۵۲ رژی خاپاندوه. کارپدهستانی سؤقتی چهکیان لی وموگرتن و، پهرش و بلاویان کردنوه به ناو کومارهکاتی سؤقتی دا. دهرهاری ژپانی مهلا مستمفا له سؤقت زور کم نغزانی، خزیشی زور کمسی پاس کردهوه. سهرانی پارتی وایان بلاو نه کردهوه که جمنیراله له لشکری سوردا، بهلام تلپن تا سردنی ستالین قسایب کردهوه، دواي مردنی نو نینجا گوزهرانبان نهختی باشتر به و، نازادهکی کمیان دراوهتی.

*

نیعدامی نغفسرهکان

شیخ محمد نیعدام نگرا، بهلام به حوکمدراوی له زندانی بهصرا گلدرایوه تا شورشی ۱۴ تهموزی ۱۹۵۸. ۴ لو نغفسرانهی هاویشی شورشی بارزان بون: عبزمت عبیدولعزیز، خبروللا عبیدولکریم، مستمفا خزیشار، محمد محمد محمود هلواسران. بهر له هلواسینیان به چند سمعاتی به کومل نامه بهکیان بز مهلهتی کورد نویسه. نامه کیان ۴ بنده، له پهکیکیان دا داوا له گملی کورد نهکن: «دواي جهالت نهکوی». همر توانی شارزای بیروچونی نم ۴ شهیده بون، تلپن: «مهبستان له - جهالت - سرکردهتی مهلا مستمفای بارزانی به».

*

سروکایدتی پارتی

پارتی دواي نووی له کونگرهی پهکمی دا مهلا مستمفای هلهژارد به سروکی خوی، له دو کونگرهی تریشی دا: کونگرهی دویم (مارتی ۱۹۵۰ له بغداد) و کونگرهی سیهم (کانونی دویم ۱۹۵۳ له کبروک)، سروکایدتیهکی نوی کردهوه. به دریایی نو ساوهی مهلا مستمفا له پهکیتی سؤقت بو (۱۹۴۷ - ۱۹۵۸) بی نووی سرکردهتی پارتی و مهلا مستمفا ناگایان له پهکتری بی، پارتی پروپاگاندهکی بهرپلاوی بز مهلا مستمفا نهکرد، وه کو قارهسانی نهشتمانی کورد و، کاوهی سدهی بیستم و، جمنیرالی لشکری سوری سؤقتی، له بهمان و تارهکاتی دا به شان و شکوی بارزانی دا هلتندا و، وینهکاتی بلاو نه کردهوه. همزه عبیدوللا نامیلکهیهکی به عرهی له سر شورشی بارزان نوی، هر نو زمانه پارتی بلاوی کردهوه و محبروم محمد نمین کردی به کوردی. مهلا مستمفا لای خلیک کرا بو به سرکردهیهکی نغفسانهی له شکان نهاتو و، بگره به «پتیک پهرستراو». بیگومان نعه نیشانهی لاوازی کسایدتی سرکردهکاتی نوسای پارتی به، که هپچیان به خزیان دا رانته پهرمون سروکایدتی پارتی و، سرکردهتی جولانوهی کورد بگره دس و، بز کسایدتیهکی نغوشندهواری خپلهکی دور ولاتی چاره نوس نغزانویان به جی هبشت بو.

*

۱۴ ترموز و بارزانی

بز پسرزانی له شورشی ۱۴ ترموزی ۱۹۵۸ مهلا مستمفا له رزانی بدکم دا تلهگرافیکی بز سرکرداهتی شورشه که نارد، لاینگری و پشتیوانی خزی دهریری بو، داوای کرد بو ریگای بدن بگریتموه بز عیراق بز خزمتی جمههوریت. روژنامه کوره پدکانی نو کاته بروسکه که بیان بلاو کردهوه. نوینره گانی پارتی: نیهراهم محمد و عطی عبداللله سردانی کارمداستانی عیراق دا داوای بهردانی بارزانیه گهراوه کان و گهرانوهی توانمی دهرهوه بیان کرد بو.

شورشی ۱۴ ترموز لیسوردنی گشتی بو همنو بارزانیه کان دهرکرد، چ توانی له زیندان بون و چ توانی لهدروهه پناهر بون. شیخ محمد نازاد کرا له ناو خلک دا وهرکو قارهسانی نیشتمسان سهیری نه کرا. روژنامه کوردهکان لیسریان نموسی، وینهان بلاونه کردهوه، گفتوگوان له گدل نه کرد. شیخ محمد هیچ نارفوزی سیاسی نیشان نهئدا. تا نیستاش وا باوه عبداللکرم قاسم مهلا مستمفای هیناوه توه و، عبداللسهلام عارف موافیق نهوه له سر گهرانوهی. عزیز عوقه بلی پش له بهرخهروه کوی دا وا نطی. بهلام نیهراهم محمد، که نموسا سکرتری پارتی و، خزی چو به داوای بارزانی دا بز هینانوهی روداوه که به جزیکی تر نه گریتموه.

مهلا مستمفا دو جار به بروسکه داوای له سرکرداهتی شورشی ترموز کرد بو: ریگای بدن بگریتموه عیراق، بهلام هیچ وهلامیکیان لی نه گهرا پروه. تمسانیش به باهملی شیخ محمود نطین، که نموسا و مزیر نهی له و مزاره ته کوی قاسم دا، داوا له کارمداستان بکا کارناسانی گهرانوهی بکن، نویش هیچ دهنگیکی نای. مهلا مستمفا تلهگرافیک بز نیهراهم محمد نهکا، داوای لی نهکا: ۳ پاسپورت، بز خزی و میرحاج محمد و نسمعد خزشوی پهینا بکا و، موافقهتی کارمداستانی عیراقیان بز وهریگرن بز گهرانوهیان.

نیهراهم محمد به هزی کریم قهره نیبوه نهچی بز لای تا هیر یهیا، که نموسا بهرودهریری گشتی پولیس نهی، داوای لی نهکا لهوروهه پارمستی بدن. نویش پیشنیاریان بز نهکا که سردانی نهو محمد بکن، نو نه توانی کاره که بیان بز جیبهچی بکا. مهلمستی له نهو محمد عبداللسهلام عارف نهی، که نموسا جیگری سرورکی وهریران و وهریری کاروباری ناوخو بو. به تلفون دهنه نهکیان بز ریک تمفا. مسمله که له گدل عارف پاس نهکن. به روی خوشوه گو بیان لی نهگری و، بهلینیان نعداتی کاره که بیان بز جیبهچی بکا. به تلفون له گدل دزگای پهیره نهدار قسه نهکا بز راپهراندنی کاره که بیان. نامزؤگار شیان نهکا که له ریگای گهرانوهدا به قاهردها بهنومه بز نهوی عبداللناصریش بهین، بزانی بهرزای شو چه له سر کیشی کورد. نیهراهم محمد به داوای کاره کدا نهچی و پاسپورته گانی بز ناماده نهکن. رزوی ۱۷ تهلول، نیهراهم محمد سکرتری پارتی و، نوری محمد طمعا به نوینره پدتی کومیتتی ناوهندی پارتی و، شیخ صادقی بارزانی، به فروکه نهگنه پراگ: پایتمختی چیکورسولفاکیا.

مهلا مستمفا له سر داوای خزی له روسیاوه بهری کرا بو بز پراگ لهوی چاوهروانی گهرانوهی نه کرد بز عیراق. له کوشکیک دا له گوندیکی نزدیک شاری پراگ دانرا بو. نیهراهم محمد و هاوریگانی له میوانخانمی پارتی کومونیسست دانهیزین. پاش چند

روژی به فروکه چونه قاهره. لئو کاتندا فایهق سامعرائی سفیری عیراق ئهیی له میصر، به هژی ئهوهه لهوی سمرک عهبلولناصریان بهینی. ناصر رهئی وا ئهیی که شیوهی بهزیوه بردنی «محافظات» له میصر بهکری به نمونه بز چارهسیری کیشمی کورد له عیراق دا. له قاهرهوه به ری کهوتن، روژی ۶ ی تشرینی یهکمی ۱۹۵۸ گهپشته بهغداد. مهلا مستمفا وهکو قارهمانی سمرکهوتو پیشوازی کرا.

مهلا مستمفا له کۆشکهکهی نویی سعید دانرا. قاسم مانگی . . ۵ دیناری بز خزی و . ۱۵ دیناری بز عوبیدوللای کوری و . ۵ دیناری بز لوقمان بهریسهوه. مانگی نیسانی ۵۹ بارزانهکان، ئهوانهی له یهکیتی سۆفیت بون، به کهشتی گهپشتهوه بهصرا. پیشوازی حکومهتی و حیزببیاان لی کرا. بز ئهوانیش مانگی ۳۵ دینار بز سەلت و . ۵ دینار بز خهپزاندار موچهپان بز بردایهوه. ههروهها بز شیخ محمد . ۱۵ دینار و ههسو ئهوانهی له گهلی گهیرا بون له نیوان ۳. تا ۵. دیناریان بز بهریسهوه. زبائر له . ۶. تفهنگیشیان دانی بز پارێزگاری خزیان.

*

گهراڤهوهی بارزانی له شیهری کوردی دا

له ژیر تمشیری ئهه پرهپاگانده زورهه، که چهندین سال به سهرانی پارتی بز مهلا مستمفایان کرد به، که گهراپهوه خهلیک وهکو قارهمانی نهتهوهی کورد پیشوازی کرد. روژنامه و گوڤارهکانی ئهه سهردهمه: ژهن، ههتاو، پیشکوتن - التقدیم، خهبات، نازادی، روژی نوی، بلیسه، نهروژ. . . بهت و بهسی زوریان له سهر نوسی. ئهگههچی زوری ههلدانه به شان و بهالی بارزانی دا، بهلام بز یهکی که بهسوی له سهر ئهه ساوهبه بهکۆلیتسهوه کههستهی به ترخیان تی دابه. شاعیره ناوآارهکان: کامهران، دهلان، کاکهی فلاح، ههژار، قهدری جان و، شاعیره لاوهکان: شهکرکه بیکس، جهمال شارهزیری... شیهری دهریان له ستایشی بارزانی و به بهنهی گهراڤهوهه دانا. تفهانت بهشی کوردی رادهوی بهغداد که ههندی لهم شیهرانهی به دهنگی شاعیرهکان بهلا نهکردهوه، شیهریکی دهری کهراپهکی قهلی، ناوی مهلا نامدار به، بهلا کردهوه له دواي ههسو بهندیکی شههرهکهی دا ئهه دهری دوهاره نهکردهوه: «هاتمهوه خۆش هاتمهوه، شیر و شهکر هاتمهوه، نهکهر وهطنچی هاتمهوه»

*

میرحاج نهحمده که یهکی له نهفسهره چالاکهکانی حیزبی هیوا بهو و، بهشداری شورش بارزان به، له گهلیان چو بز مههاباد و، لهوش فهرمانهی یهکی له فهوجهکانی هیزی بارزانیان به، له گهلی مهلا مستمفا چو بز یهکیتی سۆفیت و، ههر له گهلی لهوش گهراپهوه بز عیراق، پارتی کردیان به ئهندامی کۆمیتهی ناوهندی، بهلام میرحاج ههتا مرد توختی کاروباری پارتی نهکوت و، تهیکهلاوی سیاسهت نهه، وهکو ئههاتوت له گهراڤهوهی دا وت بهی: «کاری سیاسی له گهلی مهلا مستمفا ناگری».

*

دواي شورش ۱۴ ی تههوز به ساوهبهکی کهم ناکۆکی له نیوان نهتهوه بههستهکانی عهرهب و شهوعی و دیموکراتهکان دا له سهر کیشمی «وههده» له گهلی کۆماری عهرهبی بهکگرتو (سوریا و میصر) دروست به. مشتومریکی توند دامهزرا که ناخو عیراق «وههده» یان «ئیتیحاد» بهکا. شهوعیهکان به توندی دژی ههردوکیان بون. قاسمیش زۆتر

عیراقی بو تا عبره ب. نم مشتمره بو په کیشیه کی گوره. نه توه پورسته گان وستیان له ریگای پیلانگیرانوه نم گاره بکن. له ۸ ی مارتی ۵۹ دا له موسل پاخیبونیکي سپاهی په سرکردایته عقید شواف روی دا. پاخیبونیکه په توندی سرکوت کرا. پارزانیه گان لم سرکوت کرده نهدا به شدار بون و، هندی چه کیان له «مقاومه شعبی» ودرگرت. ریکخراوی «مقاومه شعبی» هیزکی چه کدار بو له خلیک دروست کرا بو بز سرکوت کرده نیهاره گانی حکومتی قاسم و، له زیر نفوز و دسه لاتی حشع دا بو.

* کۆنگره ی چواره می پارتی

له چین و ئلمانیهای دیموکرات له پال پارتی کومونیست دا هندی ورده پارتی سیاسی تر هه بون، وه کو قواره به کی روکش و دروستکراو، بو سلفاندنی هاوییه مانیتی پرولیتاریا و بورجوازی چهوک له قوتاغی دامغزاندنی سوشیالیزم دا، هیلرا بونوه. له دوا ی شورشی ۱۴ ی تهموز حشع په جزویکی چاوری نه کراو پهری سئند و گوره بو، زور لوانی چه بون لایان و ابو دوری هیزه سیاسیه گانی تر نعاوه و، نه گهر ما هی نهی بون په قوتابخانه ی پیگه باندنی دوستی شیوعی، وه کو له چین و ئلمانیهای دیموکراتی کراوه. همزه عهبلوللا، سکرتری پارتی و هندی له هاوییکانی لم پاوه رده بون. په ناشکرا په لای حشع دا دایان نه شکاند.

له رژی ۱ ی ئاپاری ۵۹ دا «خه بات» ی ئورگانی پارتی په مانشیستی گوره نوی: «سلاو له چینی کریکار و پیشروه کی». مهیست له پیشروه کی چینی کریکار: حشع بو. په کیتبه گانی: لاوان، قوتابیان، ئافره تان، کریکاران، جوتیارانی کوردستان، هلو مشترانوه و چونه ناو ریکخراوه عیراقیه گانه که په دس حشع هوه بون. پاسکی نه توه می ناو سرکردایته پارتی له گهل نم پاسکدا له پهریره گانی و مللانی دا بو، بهلام توانای په کلایی کردنوهی نه بو. مهلا مستفا (له ۳ ی حوزه برانی ۱۹۵۹ دا) تاقی چه کداری ناره سر بهاره گای حیزب له شقاسی «موتقنهی» له به شداد، دهستیان په سر بهاره گاکدا گرت و، همزه و هاوییکانی: نژاد محمد، خسروه توفیق بان.. په زور درگرت و، نیبراهیم محمد و هاوییکانیان له جیگا دانان. ئشمش په کهمین جار بو زور به کار بهیتری بز به لاداخستی ناکوکیه نایدبولوجی و ریکخراوه به گانی ناو حیزب.

دوا ی نوه کونگره ی چوارم (تشرینی په کسمی ۱۹۵۹ له به شداد)، همزه و هاوییکانی په په کجاری له پارتی درگرت. سرکردایته بهک هیلزوردا جیگای رفرامندی بارزانی بو. مهلا مستفا همیشه باهغیک تاپهتی نهدا بو کسانه ی گومانی جاسوسی په کی له دولتته گوره گانی لی بکرا به. لم کۆنگره بهدا مهلا مستفا د. موراد عزیز، که کوردیکی ئیرانی بو، دانا به ئفندامی م س چونکه گومانی لی نه کرد جاسوسی سؤلیت بی.

* کۆنگره ی پینجهمی پارتی

سالی ۱۹۶۰ که پارتی ئهجازه ی کاری قانونی درا کونگره ی پینجهمی له ۵ - ۸ ی مایسی ۶ دا له به شداد په ناشکرا بهست. مهلا مستفا بز توهی به شداری کونگره نهی

پان خزی قورس راهگری گهرا بوهه بارزان. دستهبهک له نوینمرانی کونگره چون به دوی دا بز بارزان و، به هزار تکا و پارانهوه نینجا رازیبان کرد بیته کونگره، که هات پویش وت بوی: «حزب ناکم سه روکی قصبه بم و سروکی نیوه نهم! حز ناکم پیم بلین: حیز به و، حز ناکم پیم بلین حیزی به». نو روژه مهلا مستمفا نه بوست گهوه بی خوی و پچوکی نموان بهملینی، سمرانی پارتی نم سوکایهتی پی کردن و جنیوانه پان قبول کرد و، کونگره پی پنجم به تیکرای دنگ مهلا مستمفا هلهواردوه به سروکی پارتی. بهمانه کس قوبولکردنی نم سوکایهتیهش نهوهو: قاسم حیزی شیوعی و وهطنی دیموقراطی لت کرده، گره کیتی پارتی پش لت بکا، بز نهوی په کیتی ریزه کانی حیزب پپاریزن و نهملن پیلانه کس قاسم سر بگری، نمه پان کرد.

ببگوسان نمسه ناتوانری به نیشانهی هستکردنی سمرکرده کانی پارتی به لپرسراوهتی حیزی و نیشتمانی دهنری، بهلکو بهلگی لاوازی کسایهتیبان بوه. نه گهر سمرکرده پارتی نموسا نم سوکایهتیهی قبول نه کرده، خوی به بی بارزانی ملی ریگای خبباتی بگرتابه، با حیزیکی پچوگتریش بویه لهوی که ههبو، لهوانه بو روتی روداوه کانی کوردستانی عیراق به پارکی کدا پرویشتابه. لهو سمرده مهلا چند حیزی تر له عیراق دا ههبون، به قهواره و نفوز و دمهلات له پارتی بههیزتر بون، ههوسشبان کسایهتی شارستانی رهبری پان نه کرد نهک شیخی عمشیرت، لهوانه: محمدمد حسین رهزی (ماموستای سمرتایی) رهبری حیزی شیوعی عیراق و، کامل چادرچی (مهندس) رهبری حیزی وهطنی دیموقراطی و، صدیق شمنشمل (محامی) رهبری حیزی نیستقلال و، فوئاد ریکابی (مهندس) رهبری حیزی بهس.

مهلا مستمفا لم کونگره بیدا وتی: من تنیا ۳ (مرشح) م هدیه بز کومیتیهی ناوهندی: ناهیدهی شیخ سلام، هاشم عفرای، نیسماعیل عارف. همرسیکیان هله پوردران. لعمش دیسان مبهستی سوکایهتی بو به حیزب و کومیتیهی ناوهندی.

*

رؤژنامهی «الثوره» بهغدادی که سر به قاسم بو وتاریکی نوسی داوای تواندنوهی کوردی کرد بو. رؤژنامهی «خببات» نم بهاسی زل کرد و نارفزابیهکی زوری له ناو کوردا خولقاند. مادهی دوهی «دهستوری کاتی» عیراقی به بشی له نهتوهی عهرب داننا، خببات له وتاریکی دا لم مادهیهی کولی بوهوه. نوسی بوی عهربی عیراق بشیکه له نهتوهی عهرب و، کوردی عیراق بشیکه له نهتوهی کورد. له سر نمه نپهراهم نمحمدا که سمرنوسری خببات بو درا به دادگا.

*

تیکچونی قاسم و مهلا مستمفا

مهلا مستمفا له داوای گهرانهوه بوه ههولیکی زوری نندا قاسم له خوی رازی بکات و، کاریکی وهانکات دلی بهرغی، له خویشاندانیکی گهوه دا که له بهردوکی سمرای سلیمانی بز پهبسوازی له هاتنی بارزانی کرا، له شوینی وتار دانوه توره بو لهو کسهی وینهی نهوی بهرز کردهوه. به توره بونهوه داوای له کاراکه کرد وینهکی داگری و، وتی: «من سمریازی زعمیم عهبدولکهریم». وهکو بههادین نوری له یادهاشته کانی دا نهگیریتوه له بونههکی تردا به قاسمی وتوه: «من لهبتانی قوندهره کانتیم». نیوانخویشی قاسم و مهلا

مستفا درویشی کیشا تا محمد ناغای زیباری کوژرا.

عبدالکریم قاسم له کاتی حیره‌کاتی بارزان دا له چله‌کان دا سرپه‌وشتیکیری چه‌کداره به‌کری‌گیراوه‌کاتی عمشیره‌ته کورده‌کاتی سر به حکومت بوه. که مەلا مستفا وه‌کو قاره‌مانی نهمه‌یهی کورد گه‌رایه‌وه بو عه‌راق سردانی قاسمی کرد. قاسم له ناو ناموزگار‌یه‌کاتی دا بو بارزانی داوای لی کرد بو: «عفا‌الله عما سلف» واز له دوژمنایه‌تی کون بهینی. به دواي تولدا نه‌گه‌ری. سردانی مالی هه‌مو نو سروک عمشیره‌تانه بکا که کاتی خوی شهریان له گه‌ل کرده. هه‌مویان ناشت به‌کاتمه و دوستایه‌تیپان له گه‌ل بکا.

شیخ محمد خودانی بارزان حمزی نه‌نه‌کرد مەلا مستفا تیکه‌لای سیاست بی، به‌لام مەلا مستفا «طسوح» ی زل و زوری هه‌بو. مەلا مستفا نه‌په‌وست «طسوح» ه سیاسته‌کاتی خوی (گوره‌ی کورد بی) و «طسوح» ه عمشیره‌تیبه‌کاتی خوی (گوره‌ی بارزان بی) بیکوه بگه‌نجینی. بز رازی کردنی شیخ محمد، مەلا مستفا چهند بارزانیه‌کی نارد محمد ناغای زیباری یان له جاده‌به‌کی موسل دا به ناشکرا کوشت. نهمه پیچروانی ناموزگار‌یه‌کاتی قاسم بو بز مەلا مستفا، نه‌وش به‌کهمین درزی کرده په‌وه‌ندی مەلا مستفا و قاسمه‌وه.

شمی توله‌سندنه‌وهی بارزانیه‌کان له گه‌ل عمشیره‌ته‌کاتی دراوسه‌پان دهستی بی کرد. شهر له گه‌ل ریکانی، نه‌روهی، برادوست، زیباری... هه‌لگیرسا. ریکه‌راوه‌کاتی پارتی پشتیوانیپان له بارزانیه‌کان نه‌کرد. بروسکی پشتیوانیپان به خه‌لک نیسزا نه‌کرد. روزنامه‌ی خه‌بات به‌لای نه‌کرده‌وه. شیوعیه‌گانش پشتیوانیپان له بارزانیه‌کان کرد و، خست بو‌پانه چوارچیره‌ی شمی کوزه‌په‌وستی و دهره‌به‌گیه‌وه. هندی لم عمشیره‌تانه به کومل پنهانان بز تورکیا و تهران برد. نهر هه‌لو‌مه‌رجی کوردستان به‌رو گزی و ده‌سپیکردنی شهر نه‌روشت.

*

مەلا مستفا بز به‌شداری له تا‌هه‌نگه‌کاتی شورش نوکتبه‌ر له ۶ ی تشرینی دوهمی ۱۹۶۰ دا چو بز په‌کیتی سزئیت تا ۱۳ کانونی دوهمی ۱۹۶۱ مایه‌وه. هندی نهلین بارزانی لم سله‌مه‌دا به‌لینی پشتیوانی له سزئیت وهرگرتوه و، هندی‌کیش نهلین سزئیت هه‌چ جوهره به‌لینیکیان بی نه‌داوه، به‌لکو داوایان لی کرده کیشه‌کاتی له گه‌ل قاسم به ناشتی چاره‌سر بکا.

مەلا مستفا که گه‌رایه‌وه عه‌راق، دواي ماره‌به‌ک به ناوی سردانی شیخ محمد‌وهه نهر به په‌کجاری به‌فنده‌ای به جی هه‌شت و گه‌رایه‌وه بارزان دانیه‌شت. به رواله‌ت «گزه‌گیبری» هه‌له‌ژارد بو، به‌لام له راستی دا کبوت بوه په‌په‌وه‌ندیبه‌کی فراوان له گه‌ل ناغا و به‌گزاده‌کاتی کوردستان. هانی نهدان خزیان چه‌کدار بکمن و، به چه‌کداری له جاده گه‌شته‌کان دا خزیان پیشان به‌من.

*

وه‌فدی ناغا‌کاتی کوردستان

هه‌راو هورهای شورش ۱۴ ی نه‌موز نیشت بوه‌وه. شیوعیه‌کان ده‌سه‌لایان کم بوه‌وه. له هندی جی کبوت بونه بهر هه‌رش قاسم. ناغا و به‌گزاده‌کاتی کوردستان خه‌ریک بو خزیان نه‌گرتمه‌وه و، له ناو خزیان دا کبوت بونه هاتو‌چو و به‌کتر به‌نین.

و همدیکی گموره بان پیکوه نا بز سردانی بهغداد و بهیننی مستوله کانی حکومت. مهستی سهرگی نم وهفده دهسکاری قانونی نیسلاهی زهرای بو، بهلام نمو خواسته بان له ژیر هندی خواستی سیاسی وهکو مافی نمتوایهتی دا داپوشی بو.

وهفده که چوه بهغداد. سسرانی پارتی و روژنامی «خهبات» نم وهفده و چالاکیه کانی پشت گوی خست. روژنامی «اتحاد الشعب» ی حشع هیرشی کرده سمریان. نمانه بان به کزنه پهرست داننا. بهلام روژنامی عمرهیی - کوردی «صوت الاکرد» - دهنگی کورد «روژانه ناری نمنداسانی وهفده که و چالاکیه کانی بلاو نه کردوه. روژنامی «دهنگی کورد» عومر جهلال همویزی دهی نه کرد که پاریزه ریکی کزیی بو.

وهفده که شتیکی به شت نه کرد و، قاسم ناماده نمبو به کوممل بهانیننی و، گوی ی له خواسته کانی شیمان نه گرت، چوژن هات بون بو جزره گرانوه بو کوردهستان. له ناو نواندا تنیا صدیق بهگی میران توانی به تنیا دهننی قاسم بکا.

*

هلگیرسانی شورشی نهیلول

پهروندی نیوان مهلا مستفا و قاسم ساردی و گرزوی تیکوت بو. مهلا مستفا نه پهرست قاسم ناچار بکا پهروندی له گهل چاک بکا. سالی ۱۹۶۰ له کزنونوه بهکی فراوانی کومپتهی ناوهندی و نهحتیاته کانی و لجنهی تفتیش و موراقه بیدا.. که مهلا مستفایش بهشار بو. لم کزنونوه بیدا مهلا مستفا هیرشی کرده سمر قاسم و، داوای له حیذب کرد خزبان بز بهرونگاری ناماده بکمن و، هندی کار بکمن، وهکو: برنی خهتی تهلغون و کارها، تیکدانی ریگا و پرد.. بز نموی قاسم ناچار بکا خواسته کانیان جیبهیی بکا. هندی له نمنداسانی م س وت بویان کاری وها نه بیسته هوی هلگیرسانی شمر بی نموی نیمه خومان بو شورش و بهرونگاری ناماده کرد بی.

*

مهلا مستفا هندی له کاوانیبه کانی راسپارد بوسه بهکیان بز صدیق میران دانا، له نیوان کوزی - شهلاره دا کوشتیان. دوی کوشتنی نهممد ناغای زهاری، نیمه دوهمین سروزکی عمشیرت بو، به فرمانی مهلا مستفا بکوژی. صدیق بهگی میران گمورهی ناغاکانی خوشناو و، له سمردهمی پاشایهتی دا نایب و، ماوه بهک بو خوی له گهل قاسم ریک خست بوهوه و، دیدنی کرد بو. له سمر کوشتنی نمو فرمانی گرتنی سکرتری پارتی نیسراهم نهممد دهرو، به سمری دا روژنامی عمرهیی «خهبات» و حفتنه نامی کوردی «کوردستان» داخران، چونکه سمرنوسری بهکم و، خاوهن نیمتیازی دوم بو.

مهلا مستفا له پشتی سمرگردایهتی پارتیهوه کوهته هاندانی سروزکی خیلهکان بز خوبشاناندانی چهکدار. نمانه خویان به هوی «قانونی نیسلاهی زهرای» و، هلته کاندنی رژیم دهه بهگی له قاسم و شورشی ۱۴ تهجوز به داخ بون. له زور جی عمشانییر به چهکداری کوپنوه. وهکو تلین: پارزانی له «دول» یک و مدکتبی سیاسی، لمو کاتدا، له «دول» یکی تر بو. نموان کسوپنوهی چهکداری خیله کانی کورد و، همسو جسوره پیکادانیکسی چهکداریان بی کاریکی زیانهخش بو، نه بشیمان نمرانی نم خوسازدان و خوپشاناندانه مهلا مستفای له پشتهوه به، نموانیش وهکو شیوعیبهکان وایان نمرانی نیمه پیلانی نیمپریالیزم و نوکیره کانتیتی، پیلانی نیرانه بز نانوهی ناژاوه.

م س ماسجلائی نارد پز هلسنگاندنی هلمومرجی کوردستان و، خاوکردنوهی
 گرزی. که گهپشته کوردستان و کوپونوهی چهکداری هوزه کوردیهکانی دی و، چاوی به
 نامی مالا مستمفا کموت، که بو عباسی ماسمند ناغای ناکیوی نویسی بو، دههزای
 سازدانی خیلهکانی ناوچهکه، نموش نیشتر بیوردای خوی گوری و، پشتیوانی له داواکمی
 مالا مستمفا کرد و، هاته سر پاورمی نوهی نیشتر کاتی دسپیکردنی شورش هاتوه.
 ماوهپک تی پتری ماسجلاال هوالی نهبو. به دواي ماسجلاال دا، م س عوممر
 مستمفای نارد، که تازه له کاتی گویزانوهی دا، له گیسراری هلات بو. نموش که
 هلمومرجی شورشگهراهی کوردستانی بونی ماهوه و، شوین ههلاکه کموت.
 چهکدار له همر شوینه گرنهگهکانی کوردستان کوپونوهی، پارتی دهستی له
 کوکوردنوه و هاندان و ریکخستنهان دا نهبو. ناریکوپیک و بی سرهوهی بون. مالا
 مستمفا هاتی داپون. وای نغزانی نهمه قاسم نترسینی و، سرههجام ناچاری نکا، پز خا و
 کوردنوهی هلمومرجی نالوزای کوردستان داوای یارمهتی لی بکا، نموسا نموش
 مبرجهکانی خوی به سردا نسهپینی.

*

حکومهتی قاسم له ۹ - ۱۱ تهلوی ۶۱ دا فرمانی دا به کمرتهکانی جدهش له
 جادهکانی دهرهمندیخان و دهرهمندی پازیانوه پهروو سلیمانی بکشین. فروکمی جنگی ش
 کموته فرین به سر خوپیشاندانی چهکداری عمشائیردا. پاش تمقوتزقبیکی کم هیزی
 عمشائیر کموته چولکردنی سنگهروهکانی و هلاتنیککی ناریکوپیک. جههش پيشرویی کرد
 و، شوینهکانی گرت. کادر و نمنامهکانی پارتی ش که تمجروهی شهریان نهبو، به
 شهوهیکی عسکری ریک نخرأ بون، نوانش هویایان به هیزی عمشائیر بو. که عمشائیر
 شکا نوانش شکان و پهروازه بون. نمنامانی مهکتهی سیاسی و کومبتهی ناوهندی
 پارتی وهکو ناردی ناو درکیان لی هات بو، هر پهکهپان کموت بوه شوینیکوه: نیهراهم
 نهممد و نوری شاههیس له بهغداد، ماسجلاال له چمی ریزان، عوممر مستمفا له
 دهرهوهی بیخواته، مالا عوملا له سفین و، محهممدی حاجی تاپهر له له نزیک ماوهت،
 حیلمی عملی شریف له دهرهمندی بیلوله، عملی حممدی، عملی عسکری، نهممد عبیدوللا
 له بادینان بون. هندی تاکی پچوکی تریش به سهرانسری کوردستان دا پلاو بوونوه.
 پارتی شیرازهی له هر پهک ههلوها. بارهگاکانی داخران و ژمارهپهکی زور له
 نمنام و لاپنگرهکانی گجران و، له سلیمانی بارهگای حیزبهکهپان کردن به زیندانی
 نمنامهکانی.

*

کوزی روژنامهوانی قاسم

له ۲۳ تهلوی ۱۹۶۱ دا قاسم لهو کونفرهسه روژنامهوانیهدا که به بونهی
 ههگپرسیانی شورش کوردوه بهستی، وتی: «.. له زمانی منوه به رولهکانی گمل
 راهگهمنن، نم بزوتنوههه جیابونوهه خوازه، نینگلیز له پشتیانوههه و نهمریکاش دویان
 کموتوه. ههگمی بهینروهههه مان ههده نوهه رون نهکاتوهه کی له پشتی نم جولانوهههههه...
 جولانوهههههه له ناویرا، هندی تاقم و دهستی راگردو ماون، سرهکانی نوانش لغناو
 نههین.. سههیت بو حکومهتی بهریسانی و لاپینی تر له پشتی نم جولانوهههههههه..»

سفارتی بریتانی دایکانه به و نمریکاش هارمیشتی...»
 قاسم لو کاتدا دو کیشمی گوروی له گمل ولاتانی وژژاوا ههبو: کیشمه له گمل
 کومپانیاکانی نعوت و، نیشمه له گمل کویت. دواى کشانموی هیزهکانی بریتانیا قاسم
 کویتی کردهوه قمزایهکی بهصره و شینخی کویتیشی به قانیمقام داناو، هیزیشی تاماده
 کرد بو بز گرتنی. نهمش ناگوریکهکی تری لهنیوان قاسم و بریتانیاو ههمو دهولتانی
 عبریی و دهولتانی نارچهکه لهوانه نهران و تورکیا دروست کردبو... قاسم نهمیست وای
 دهرخا بزوتنموی کورده به هاندانی نینگلیز و نمریکا له تولی ۱۴ تهموزو دهروچون له
 پهمانی بهمفدا و ناگورکی لهگمل کومپانیاکانی نعوت و داواکردنموی کویت ... دا دهستی
 بی کردهوه.

لو سمردهمدا وا باو بو، بهردیک له ناسمان بکوتایهته خواری، نیمپریالیزمی
 جیهاننیشان بی تاوانبار نهکرد. له بهر نهوه هملی بو گوماننیشان لی بکا. بهلام نهممریکا
 قازانچیکى له دوستایهتی کوردا نهبو، بگره دوستایهتی کورده دلی دو دوستی گرنک: نهران
 و تورکیای، لی نهمههچاند، که همدوکیان نهمدانی سنتو و، بهکیکیان به هالیکی گرنکی
 ناتزدانمرا.

نهمریکا و نینگلیز زور زو قاسمان به درو خستموه.

*

هملویمستی سزقیتی له شورشی کورده
 که شورشی نهملول دهستی بی کرد. بهکپتی سزقیت لیبی بی دهنگ بو، نه
 هملویمستی دوژمنانمی بهرامبهر بزوتنموی کورده دهیری، وه نه پشتیوانی لی کرد. لهم
 مسئلهمدا نه پشتیوانی له قاسم کرد و نهدزی راوستا، بهلکو گویی خوی لی خواند،
 بهلاماری توندوتیژی کاربهدستانی عیراق بو دامرگاندنموی شورشی کورده و، بو
 سرکوئکردنی چالاکیهکانی حشح دهستی بی کرد بو، لهگمل نهوهش دا پهمپورهکانی
 سزقیت له عیراق دا خنریکی کاری خویان بون، پهموندی ناسایی سزقیتی - عیراقی
 بهردووام بو، بهکپتی سزقیت به ناوی بهجیهینانی گفتهکانی خویوه ههمو چهک و تفاتی
 جهنگی پهمیستی شعری نهمزی و ناسمانی دژی کورده بو جهیشی عیراقی دایبن نهکرد،
 قاسم به چهکی سزقیتی دروژی به جهنگی کوردستان نهدا.

*

شیخ نهمهد و شورش
 گمورهترین ناوانی شیخ نهمهد نهوه بو لی ی بگنیزین بهچیتموه ناو عمشیرهتهکی
 خوی و سرپرشرشیمان بکا، نهوهیشی بز لوا بو. حکومست موچهی مانگانمی بو خوی و
 ههمو دست و پهموندهکانی بری بووه، له بارزان خانوی بو کرد بو نهوه، بهریزوه سهیری
 نهکردن. نهگنرچی مهلا مستمفا سرورکی پ د ک بو، بهلام شیخ نهمهد نهپنهمیشته نه پ
 د ک و نه هیچ پارتیهکی تر له ناو «میللت» ی بارزان دا چالاکی سیاسی بنویتن و له
 هیچ بارزانیهکی قبول نهفتهکرد بهچیته هیچ هیزهیکوه. لهبرچاوی خلک نارهمزایی خوی له
 مهلا مستمفا نهمشاردهوه، که نهمیوی سر له نوی بارزانی و کورده له بهلاوه بگلیتی، شیخ
 نهمهد ههمیشه دلسوزی و گورایلمی خوی بو کاربهدستانی عیراق دهرنهمری.
 که شورشی نهملول دهستی بی کرد (۱۹۶۱) شیخ نهمهد له بارزان دانهمشتمو،

بشداری هیچ خو ناماده کردنیکی نه کرد بو، بهلام هیزی ناسمانی عیراق بارزانی بوردومان کرد. له گنل نموش دا شیخ محمد پروسکه بهکی بو عبدالله کوریم قاسم نارد، دلسوزی خوی و عیشیرهتی بارزانی بو نموو حکومتی عیراقی و، نارزایی توندی بهرامبیر مهلا مستمفا و دهسپیکردنی شورش دوری. هیرهها به دنگی خوی له نیستگهی رادیوی بهغدادوه داوای له گنلی کورد کرد: «نالوز بالوز» نهکن، دواي مهلا مستمفا نه کمون و بگمینهوه ناو «عیل و عهالی خو» بان. همولی دا نهملی زورابهتی بارزانیهکان له جولانموه کندا بهشدار بن و، ناوچهی بارزانی له روی چالاکي و هاتوچوی پیشمهرگدا داخست بو نموی کاربهدهستانی عیراق رازی بکا. کاتیک عیراق کموته دروستکردنی «وحدات غیر نظامیه» له عیشیرهته کوردهکان دژی شورشیهلول، شیخ محمدیش موافقهتی کرد بارزانیهکان «وهحده» بهک بیک بهیتن به سروکابهتی شیخ محمد خالیدی کوری. تم «وهحده» به له هندی شمیری گزنگ دا بهشداربوون لموانه گرتنی گنلی عدلی بهگ و چپای کورک.

شیخ محمد جوامبیریکی راستگز و سرراست بو. دلسوزی باورهکانی خوی بو. گوی ی نهغدايه مالی دنیا، تمنانمت پاری کاغزی له به کتیری جیسا نهغه کردوه، بو «سیلمت» ی بارزان بی نمندازه دلسوز و، له رفتار و بهرارهکانی دادپروهر بو، لمانا بارزانیهکان دا پایه بهکی پیروزی ههبر، سرهرای نموی گنلیک کارساتی بهسر هاتبو، توشی گران و سورانیکی زور بوو، بهلام پیاویکی ساویلکه بو، روشنپیری گشتی نمبو، دهستی وهرنمندایه کاروباری سیاسهتی گشتیهوه. دوا سالهکانی تمننی خوی به گوشهگیری له ناو بارزانیهکان دا بهسر برد و، له سهرهتای سالی ۱۹۶۹ دا نهخوشی تینی بو هینا. حکومت به هالیکنزپتر گویزایهوه بز نهخوشخانمی نین سینا له بهغداد. رژی ۱۱ ی کانونی دوهمی ۶۹ له نهخوشخانه کزچی دواي کرد و حکومت ترمه بهکی به هالیکنزپتر هینایهوه بز بارزان و لموی ناشتبان.

بانگوازه کهی شیخ محمد کاریکی گموری له بارزانیهکان کرد. زوریان وازیان له مهلا مستمفا هینا. مهلا مستمفا ناوچهی بارزانی به جی هیشتم. روی کرده چپاکانی بادینان. لمو کاتیدا عدلی جمندی و محمد عبدالله و عدلی عسکری (که هوسپیکان نمندامی کومیتهی ناوهندی بون) له بادینان بون. له گنل مهلا مستمفا بهکیان گرتوه. مهلا مستمفا عدلی جمندی و عدلی عسکری نارد بز تورکیا «مافی پناهییری» بز وهرنگرن. تورکیا ناماده نمبو به پناهر وهریان بگری. عدلی جمندی تم رازهی مهلا مستمفای درکاند، له بهر نموه رقی لی ههلگرت، له بهکمین ههل دا کوشتی.

شیخ محمد قوبولی نهغه کرد مهلا مستمفا له ناوچهی بارزان بی، مهلا مستمفا له زیر گوشاری شیخ محمدی برای و جههشی عیراق دا به ناچاری روی کرده ناوچهی باله کابهتی. دوری مخفیری رایات گیرا. پاش تابلوقعدانیکی درو گیرا. تممه ناوچه بهکی فراوانی نازاد کرد.

*

خاموشی بالی به سر ناوچهکانی سلیمانی و کمرکوک و هولیردا کیشا بو. هیچ چالاکیهکی پیشمهرگهی، سیاسی، ریکخواهیی گزنگی تی دا نمعا بو. مهلا مستمفا تم خاموشیهی به «موتامره بهک» دائمنا که سرانی پارتی ریکیان خستهوه بز نموی جههش

دستی به تال بی یز تیکشکانندی نو. محمد توفیق، رهبری حبزی دیموکراتی کوردستان و هاوریکانی، دنی مهلا مستهفایان نهاد دژی حبزب. کموتنه دهرکردنی بلاوکراره‌بک به نای «دیسان بارزانی» نم بلاوکراره‌بک تهرخان کرا هو یز ستایشی سرگردایمتی بارزانی و، شکانندی سرگردایمتی پارتی و، قولکردنوهی ناکزکیسه‌گانیمان. هوالی چالاکي پیشمرگه‌کانی بادینانی قبه نه‌کرد و، توانج و پلاری له پارتی نه‌گرت. راستیه‌کی هزی نم خاموشیه تیکشکانی ریکخراوه‌کانی پارتی بو، تک مونا‌سه‌ری سرگرده‌کانی.

*

کۆبونوهی کۆمیتهی ناوه‌ندی

له مانگی کانونی به‌کمی ۱۹۶۱ دا زۆرایمتی ئه‌ندامانی کۆمیتهی ناوه‌ندی پاش چهند مانگ له به‌ک دایران له گرتندی عه‌ودالان له نزیك چمی ریزان کز بونه‌وه. له م کۆبونوه‌به‌دا به‌ریان دا:

- جولانه‌وه له پاره‌ش به‌گرن، ریکی به‌خمنوه و سرگردایمتی به‌کن.
- دروشمی دیموکراسی یز عیراق و ئوتۆنۆمی یز کوردستان به‌رز به‌کننوه.
- پاره‌گیای م س داینین و، ریکه‌وشۆنی دهرکردنوهی خه‌بات و بلاوکراره‌کانی پارتی داینین.

له م کۆبونوه‌به‌دا به‌ریان دا ده‌سته‌به‌کی نوین‌رایمتی به سه‌رۆکایمتی عه‌لی عه‌بدوللا به‌نیرن یز لای مه‌لا مسته‌فا یز نه‌هشتنی گله‌به‌به‌کانی و، پتسو کردنوهی په‌یوه‌ندی نیوان سه‌رۆک و سرگردایمتی.

مه‌لا مسته‌فا یز پارێزگاری عه‌لی عه‌بدوللا له گه‌رانوه‌به‌دا تاقمی بارزانی له گه‌ل نه‌بیری. ده‌مو به‌یانیه‌ک له ناوچه‌ی برادوست توشی چهند جاشیکی سوڤیه‌گان نه‌ین. نه‌بی به ته‌قوتۆق. عه‌لی عه‌بدوللایان لی دانه‌ری دوی دو رۆژ نه‌نجا نه‌ی دۆزنوه. مه‌لا مسته‌فا له سه‌ر نم روداره وت بوی: «تاوا داوا نه‌کمن حبزب قیاده‌ی شورش به‌کا؟ که توشی شه‌ر بون له هاتی ئه‌وه‌ی قیاده‌ی شه‌ره‌که به‌کا، خۆی پیس کردوه»

*

پارتی دوی ئه‌و کۆبونوه‌به‌ی کۆمیتهی ناوه‌ندی کموته خۆریکخه‌ستنه‌وه و خز سازدانی پیشمرگه‌یی و ریکخراوه‌یی و راگه‌باندن و، لق و ناوچه‌کانی ریک خه‌ستوه. ریکخراوی شه‌ره‌کانیشی به نه‌ینی زیندو کرده‌وه و، له هندی شار پیشمرگه‌ی ناوشاری دامه‌زاند.

پارتی له ناو پۆلیسه‌کانی هه‌ولیر و سلیمانی دا ریکخه‌ستنی زوری دامه‌زاند بو. له دهوره‌به‌ری نه‌ورۆزی ۱۹۶۲ دا به پاره‌تی ئه‌وان ده‌یان مه‌خفه‌ری له قه‌زاقانی چوارتا، په‌نجوین، قه‌ره‌داخ نازاد کرد. سه‌دان پارچه‌ چه‌کی ده‌س کموت و، ده‌یان عه‌ریف و سه‌دان پۆلیس و، چهندین نه‌فسه‌ر هاتنه‌ ریزی جولانه‌وه‌که‌وه. ناوچه‌به‌کی فراوان له هه‌زه‌کانی حکومه‌ت نازاد کرا. نه‌مه نه‌گه‌ریته‌وه یز نازایمتی و دلسۆزی پۆلیسه‌کان، نه‌گه‌نا کمالی شه‌یخ عه‌ریب له په‌نجوین و عه‌بدولوه‌هاب نه‌تروشی له چوارتا، که دوا‌یی بون به ده‌سه‌لاتداری ناوچه‌که، ناماده نه‌بون به خۆشی مه‌خفه‌ره‌کان ته‌سلیمی پیشمرگه‌ به‌کن، به‌لکه له ژیر گوشاری پۆلیسه‌کان دا ته‌سلیم بون.

جولانموره که تا نُهات بهیتر نمبو. پارتی له سر شیوهی جدید له دسته (۱۰). پیشمرگه، پهل (۳). پیشمرگه، لق (۱۲). پیشمرگه، ریکی خست و، چمند هیزکی پیک هینا: هیزی رزگاری به سرگردایتهی مامجهدال له چمی ریزان، هیزی کاره به سرگردایتهی عومر مستمفا له بهتواته، هیزی خببات به سرگردایتهی عملی عسکری له چوارتا، کمرتی ۳ و ۴ ی قوردهاخ به سرگردایتهی کسمال موفتی، کموتنه کاری پیشمرگانه.

ملا مستمفا لور کاتدا به ناوچهکانی بالهکاپتهی، خوشناوتهی، تاکزیمتی... دا، نهگمرا. نهیبهیشت نئو جزوره ریکخستنه پیشمرگهیی بهیتره ناوچهکانی ژیر دهسلاتی نمبوه. خزی به همبو هیزهکسی نموت لشکر و، هر لشکر یکی کسرد بو به چمند قولیکمبو، سرفوزلی بو دانا بون.

*

نارهزایی ملا مستمفا له م س

ملا مستمفا له همبو جیگاههک و له همبو کوز و کوزمیلیک دا به ناشکرا دژی مهکتیمی سیاسی، به تابهتی دژی نیبراهیم محمد، قسبی نهکرد. نمعی لای رۆژناموانهگانیش باس نهکرد. زور باسی لم بابهته له کتیبی: «گمرانی به ناو پیاره نازاکان دا» ی رۆژناموانی نممیریکی دانا تادم شمیت و، کتیبی: «شیری کوردهکان» ی رۆژناموانی بهرتانی دههشید نادهسمن دا ههیه. جیبوی ناشیرینی پی نئدان و توهمی ناروای نهخلگی به پال نئدان.

له ناو جولانمورهکدا به کردهبو دو سرگردایتهی و، دو شیوهی جیواز له ریکخستن و بهیروبهردنی جولانمورهکدا ههبو:

یهکیکیان، سرگردایتهی ملا مستمفا بو، که شونیک دپاریکراوی نمبو، له ناوچهکانی بالهکاپتهی، خوشناوتهی، تاکزیمتی نهگمرا و، لمبوه سرگردایتهی همبو هیزهکانی بادینانی نهکرد.

نوی تریان، مهکتیمی سیاسی بو، که پیک هات بو له نیبراهیم محمد، نوری شاهیس، عملی عهبدوللا.. که بارهگاکمی له نشکوتی مالومه بو، لمبوه سرگردایتهی همبو ریکخستنهکانی پ د ک و پیشمرگهکانی سلیمان و کمرکوک و هولیری نهکرد. کموت بوه دهکردنی «خببات» و بهیان و بلاو کراوه.

ملا مستمفا، بدم گمرا، جگه له ناوچهکانی بادینان، چزمان، رهواندز، شفقلاوه و تارادههک قهلازه و رانهی هینا بو ژیر دهسلاتی خزی، له شونیک دانئممزرا گمروک بو. له مش دو مهستی ههبو: یهکسمیان، خنپاراستن له هیرشی تاسمانی عیراق. دوهمیان، نمبوست به شنبی و هنگاو به هنگاو تنگ به م س ههلیچنی و، ناوچهکانی ژیر دهسلاتی نموانیش بهیتره ژیر دهسلاتی خزیبو.

بۆچونی ملا مستمفا بۆ حیزب، وهکو بۆچونی بو بۆ عهشیرت. چۆن ئهنگامانی عهشیرت نهی بی چمن و چون گورابهلی فرمان و نامۆزگاری و قسهکانی سهرۆکی عهشیرت بن، نهی ئهنگامانی حیزب به ههمان دلسوزی گورابهلی فرمان و نامۆزگاری و قسهکانی سهرۆکی حیزب بن، لهوتی گمراوبوه بۆ عیراق، له چمند کوز و کۆبوتهودا نهوت: «من شای بهرتانیا نهم رهزکی بی دهسلات هم، یا سهرۆکی حیزب نهم یا نهگمرا»

سروژی حیزب بوم نهمی سروژکیکی راستهقیینه بم» له مه‌بش مه‌بستی نووه بو ههمو دهسه‌لاته‌کان له دس خوی دا بی و، هیچ کاری بی ناگاداری و ره‌زامندی نو نه‌کری. له ولاتیکی دواکتوتوی وه‌ک. گوردستان دا، هیچ سنوریک نیه بز دهسه‌لاته‌کانی «سروژی راستهقیینه».

*
م س لئو ماوه‌پیدا تشکوتی مالومی کرد بو به پاره‌گای خوی. سرکرده‌په‌تیه‌کی ناوه‌ندی سیاسی، پیشمهرگیبی، ریک‌خراوه‌بی، راگه‌بانندی دامه‌زاند بو. به دفزگای بیتل له گیل ههمو هیزه‌کانی پیشمهرگه و لقه‌کانی پارتی په‌وه‌ندی رۆژانه‌ی هه‌بو. نهبه‌راهیم نه‌حمد، به په‌چمه‌وانه‌ی مه‌لا مسته‌فا، له شوی خوی نه‌ه‌جولا، به درۆایی نو ماوه‌په سردانی هیچ ناوچه و هیز و لقیکی نه‌کرد.

*
رۆژنامه‌ی «الشوره» ی به‌غدادی که سر به قاسم بو، نهمریکا و ئه‌لمان‌بای رۆژناوای تاوانبار کرده‌بو به‌وی ئه‌بانوی مسئله‌ی شورشی کورد له کوری گشتی نه‌توهه‌ده‌کرتوه‌کان دا پاس بکهن، رۆژنامه‌که سفیری نهمریکی کهله به‌غداده‌ده‌کرا‌بو، نیتیه‌ام نه‌کرد به‌وی له کونفره‌نسی دیپلومه‌اته‌کانی نهمریکا له ئه‌ئینا خه‌ریکی په‌وه‌ندیه‌ بو نم مسئله‌یه. سفیری نهمریکی له حوزه‌پیرانی ۶۲ دا هه‌واله‌که‌ی به توندی به درۆ خه‌سته‌وه، وتی: «ولاته‌ په‌ده‌کرتوه‌کان باه‌خ به شورسه‌که‌ی مه‌لا مسته‌فای بارزانی نادا و هیچ نیازیکی نیه نم مسئله‌یه به‌خاته‌ به‌رده‌می نه‌توهه‌ په‌ده‌کرتوه‌کان»

*
په‌وه‌ندی له گیل ئیران
صالح یوسفی له به‌غداده‌ که گیل سفاره‌تی ئیران په‌وه‌ندی دامه‌زاند. به دوی نه‌مدا شه‌مس‌دین موفتی له خان‌قه‌ینه‌وه به نه‌ینی چه قه‌سری شه‌یرین و گه‌راپه‌وه به‌غداده‌ه. زه‌مینه‌ی دروستکردنی په‌وه‌ندی له گیل ئیران ساز بو. سالی ۱۹۶۲ عومهر مسته‌فا و عملی عه‌سکهری نامه‌ی مه‌لا مسته‌فایان برد بز ئیران. ئیران به نه‌ینی په‌وه‌ندی له گیل م س دامه‌زاند و، ئه‌فسه‌ریکیان بز په‌وه‌ندی تارده لایان. نه‌مانه‌ش نه‌وره‌حمان روته‌بان کرد به به‌ره‌رسی په‌وه‌ندی‌گانه‌بان. په‌وه‌ندی‌گانه‌بان زۆ به نه‌ینی و له گیل ساواک بو. ئیران چاوپۆشی لی نه‌کردن نازوقه و داووده‌رمان و که‌ه‌سته‌ی چاپ له بازاری ئیران بکرن و، له سنوریکی ته‌سک و نه‌زان‌اردا هاتوچۆی ده‌روهه‌ بکهن. بز په‌که‌مین جار که‌مال فرناد لهم ریگاپه‌وه سردانی کوردستانی کرد.

مه‌لا مسته‌فا نه‌مه‌ی پی خوش نه‌بو، نه‌بو‌ست په‌وه‌ندی له ریگه‌ی خۆپه‌وه‌ بی.

*
په‌وه‌ندی به‌عس و شورش
به‌وی حیزبه‌ قه‌ومی‌گانه‌ی عه‌ره‌ب له عه‌یراق دا له ژیر دروشمی: «با اعداء الشیوعیه‌ احمدوا» ریک که‌وت بون عه‌بدولکه‌ریم قاسم به‌وخه‌ن. نه‌گه‌رچی به ناشکرا له به‌بان و به‌لاوکه‌راوه‌کانی خویان دا هه‌رشیان نه‌کرده‌ سر شورش کورد و، به باخه‌یونیکی که‌ژنه‌په‌وست و شه‌ویی ده‌ستکردی قاسم‌سیان دانه‌نا بز دوورخه‌سته‌وه و له‌بانه‌ی ئه‌فسه‌ره نه‌توهه‌په‌رسته‌کانی عه‌ره‌ب، به‌لام له هه‌مان کات دا به نه‌ینی په‌وه‌ندی‌بان له گیل دامه‌زاند

بو. تاهیر یحیا به ریگهی کمریم قمرنی له گمل م س پیوهندی کرد بو، پیک هات بون له سسر نهوی؛ که بزوتنهوی نهموه پهرسته کانی عهروب همر کارهکیان کرد بز روخاندنی قاسم، جولانهوی کورد له دژبان رانهوستی و، نهوانیش له یهگمبین بهمان دا دان به مافی نهموهی کوردا بنین له سسر بنچینهی نوتونومی.

* مانگرتنی خویندکارانی زانستگای بهغداد

له دوا حفته کانی ۱۹۶۲ دا هندی گهروگرت له بهکی له قوتابخانه کانی بهغدادا روی دا بو، بهعسیه کان، که لهو کاتدا خهریکی دانانی رهوشینی روخاندنی قاسم بون، نهمهان قوستموه بز ریکخستنی مانگرتنیکی گهوره تری خویندکارانی زانستگای بهغداد. سسرگردا بهتی پارتی له چوارچوهی نهو پهپوهندی بهدا که له گمل بهوی نهموهی، به تایبهتی بهعس دایان مسزاند بو، داوایان له «یهکیستی قوتابسانی کوردستان» کرد: لهو مانگرتندا دژی قاسم به چالاکی هاوکاری له گمل «الاتحاد الوطنی لطلبه العراق» بکا. بهوی نهموهی عهروب نهم یهکیستی بهمان بز کزکردنهوی خویندکاره کانی خزان له ریکخراویکی تایبهتی دا، دژی «الاتحاد طلبه العراق» که له دس شیوعیه کان دا بو، دامسزاند بو. حشع دژی نهم مانگرتنه راوستا و، خویندکاره کانی لایهنگری، لهو شوینانهی نهپانتوانی، درهویان به دوام نهدا. نهو کاته من خویندکاری پزلی یهگمی بهشی زانستی سیاسی بوم له زانستگای بهغداد و، نهمداسی ریکخراوی قوتابسانی پارتی و لیژنهی بهغدای یهکیستی قوتابیان بوم.

مانگرتنه که تا روخانی قاسم به نینقیلابی شوبات درهوی کیشا.

* نینقیلابی شوبات

له ۸ ی شوباتی ۶۳ دا قومیه کانی عهروب به نینقیلابیکی خویندکاری هاتنه سسر کار، عبیدولسهلام عارف بو به سسرکومار و نهممد حسسن بهکر به سسررهزیر. بهیانی یهگمبیمان خویندوه، بهلام پاسی نوتونومی تی دا نهو، له گمل نهمهیش دا صالح یوسفی لپهرسراوی پارتی له بهغدا و، نهمداسی م س، به ناوی پارتیهوه برسکه بهکی پشتیوانی بز سسرانی نینقیلابه که لهدا سسره تاکه به: «تلاحمت ضربات ثورتنا بهضریات ثورتکم...» دس پی کرد بو. لهو کاتدا سسرانی نینقیلاب خهریکی پاکتاوکردنی شیوعیه کان بون و، هیشتا چاره نوسی نینقیلابه که بهمان به لادا نهگهوت بو.

روخانی قاسم و هاتنه سسرکاری بهعس له لایه نهمو ناحیزانی رژیمی قاسمونه به خوشبهکی زورهوه پیشوازی کرا، لهوانه نهمهریکا. کار بهدستانی بهعس له روژی یهگمی جولانهوه که بانوه بانگوازی کوشتاری شیوعیه کانیان دهرکرد، پهپوهندی نیوان عیراق و یهکیستی سؤقیبت به توندی گرژ بو، یهکیستی سؤقیبت و پارتیه کوهونیسته کانی دنیا هیرشیکی پروپاگندهی فراوانیهان دژی کار بهدستانی نینقیلابی شوبات دس پی کرد. سسرکرده کانی نینقیلاب بهر له جولانهوه که بهمان له گمل سسرگردا بهتی بزوتنهوی کورد ریک کوبتون لسهر نهوی له بهیانه کانی یهگمبین جولانهوه دا مافی نهموهی گملی کورد لسهر بنچینهی نوتونومی بهسلین بهرام بهر به پشتیوانی جولانهوهی کورد له کوده تاکه تی نهوان.

شهر له نیوان کوردو عیراق دا راوستا گفتوگوی سیاسی بو دوزینوهی چاره‌سیری هه‌مانه دهستی پی کرد.

ئهمهریکا به لاپه‌ره گزنگ بو دهسلاتی به‌عس بیینی، چونکه سنوری دانا بو نفوزی سزژیستی له سیاسهتی ده‌روهی دا له‌به‌ر نه‌وهی بزوتنه‌وهی کورد، به‌کسک بو له هو گزنگه‌کانی روخانی عه‌بدولکهریم قاسم و نه‌گه‌ر درزه به‌کشی به‌کسک نهی له هو گزنگه‌کانی روخان یا هه‌ج نهی لاوازکردنی هه‌ر رژیمیکی له عیراق دا دهسلاتدار بی، له‌به‌ر نه‌وه وه‌زیری کاروباری ده‌روهی ئهمهریکا دین رسک نامه‌یه‌کی ئاراسته‌ی حکومه‌تی به‌عس کرد که هه‌ول به‌دن به‌گه‌نه لاپه‌لاکردنی هه‌مانه، هه‌روه‌ها راسپاره‌به‌کی ده‌میشی بو پارزانی نارد که شهر ده‌س پی نه‌کاتوه، هه‌ول پدا نا‌کوکیه‌کانی خوی له‌گه‌ل دهسلاتدارانی به‌غدا به‌ریگی دانوستان به‌لادا به‌خات.

*

گفتوگۆی کورد - به‌عس دهستی پی کرد.

به‌نوینه‌رایه‌تی مه‌لا مسته‌فا و سه‌رکرده‌یه‌تی پارته‌ی ماسجه‌لال چو بز به‌غداد. سه‌رانی نینه‌قیلا به‌که‌ی بیینی و، بز به‌ ده‌سه‌پانی پشته‌وانی عه‌ره‌ب چو بز قاهره‌ی بز بیینی سه‌رۆک عه‌بدولناصر و، بز جه‌زائیر بز بیینی سه‌رۆک ئه‌مه‌د بن به‌یلا. مه‌لا مسته‌فا ئه‌م سه‌فه‌ری پی خۆش نه‌بو.

رۆژی 5 ی مارت وه‌فدی حکومه‌ت که پیک هات بو له: طاهیر به‌حیا (سه‌رۆکی ئه‌رکانی جه‌مش) و قوئاد عارف (وه‌زیری ده‌ولت) و عه‌لی حه‌به‌در سه‌لیمان (سه‌فه‌یری عیراق له واشینگتون) چون بز نزیک رانیه‌ بز ده‌تی مه‌لا مسته‌فا و سه‌رانی شو‌رش. خواسته‌کانیان دانی. گه‌رانوه به‌غداد.

حکومه‌ت ئه‌م‌جاره «وه‌فدی شه‌عی» نارد. رۆژی 7 و 8 ی مارت وه‌فده شه‌عی به‌که‌ی حکومه‌ت له چوارقورنه له گه‌ل مه‌لا مسته‌فا و سه‌رانی شو‌رش چهند جاری کۆپونه‌وه. له سه‌ر هه‌ندی شتی سه‌ره‌تایی ریک که‌وتن.

به‌عس نه‌و به‌لینه‌ی به‌ کورده‌یان دا‌هر سه‌به‌اره‌ت به‌ مافی ئوتونومی به‌ بیانیوی ناله‌باری هه‌لو مه‌رجی سیاسی و، نارازی بوئی ناصر و ناصه‌یه‌کان نه‌ه‌نا به‌ دی. ئه‌عش به‌که‌مین په‌یمان‌شکینی بو. جمال الاتاسی له‌و پشه‌کیه‌دا که بو کتبه‌که‌ی مندر موصلی: «عرب و اکراه» نوسه‌یری له‌ زمانی سه‌رانی به‌عس به‌وه، به‌ تابه‌تی عه‌لی صالح سه‌عه‌به‌وه، دان به‌م په‌یمان‌شکینه‌دا ئه‌نی.

به‌عس به‌کان، له ماوه‌یه‌کی کورت دا: شه‌عیه‌کانیان پاکتاو کرد و، قه‌ومه‌کانی هاوخه‌باتی خزیان له کار دور خسته‌وه. ئه‌ه‌نویست تا به‌ ته‌واوی جیگه‌ر نه‌ین و هه‌زه‌کانی خزیان ریک نه‌خه‌نه‌وه گه‌چله‌ی کورد به‌یلا به‌ن به‌کن، به‌ تابه‌تی به‌ هیوای نه‌وه بوئی له سو‌ریاش به‌عس کاروبار به‌گه‌رته ده‌س.

له 10 ی مارت دا «المجلس الوطنی لقیاده الثوره» به‌یانیکی ده‌رکرد بز له‌بوردنی نه‌وانی «.. قاموا بالحرکه المسلحه الکرديه فی المنطقه الشماليه..» و، رۆژی 11 ی مارت به‌یانیکی ده‌باری کیشه‌ی کورد به‌لا کرده‌وه، مافی نه‌ته‌وه‌یی کوردی له سه‌ر به‌نجینه‌ی «لامه‌رکزی» سه‌ماند «.. یقر الحقوق القومیه للشعب الکردي علی اساس الامه‌رکزیه، وسوف یدخل هذا اله‌دا فی الدستور الموقت والدائم عند تشریحهما..».

*

حشع جسمزه بهیه کی کوشنده ی بهرکسوت. سکر تیره کس ی و ژماره به کی زور له نمنادمانی سرکرده ایه تی و کادره ناسراوه کانی گیران و کوژوان. تمنیا جیگای که نه مان توانی خفمانی تی دا بگزنده کوردستان بو. زوریان رویان کرده کوردستان. له کوردستان به دو جزر پیشوازیان کردن:

- مهلا مستمفا به خزیشیموه بهرو پسریمان چو، دالده ی دان و، ماره ی خوری کخستنوه ی دان و، پپوستیه کانی دا بین کردن.

مهلا له ممش چند مهستیکی هه بو: په کمپان، له ناکوکی دا له گدل م س حشع به لای خوی دا راهکش ی. دوه مپان، لهو ریگا بهوه پشتیوانی په کیستی سزفیت و حیزه شیوعیه کان به دس بهینی.

- م س کوهه تنگ پی هملچنین و چهک کردن و گرتیان و، له چند جیگا بهک که به چه کداری لی ی کو بهونوه چه سمریان.

*

کونگره له کویه

مهلا مستمفا نه بوست دهسلاتی م س لاواز بکا. بز نم مهسته ژماره بهک له سمرانی خیل و کسایه تی کوردی بانگ کرد بز کپونوه بهک له رژیانی ۱۷ تا ۱۹ ی مارت له کویه. هندی له سرکرده کانی پارتی پش بهمدار بو. لهم کپونوه پش دا مهلا مستمفا نارزایی خزی له سمرانی پارتی دهری. ناکوکیه که که تا نموسا شاردراره بو نیش ناشکرا بو.

لهم کپونوه بهدا خواسته کانی کورد باس کرا و، وهفدیک له چند کسایه تیه کی ناسراوی کورد به سرکوپه تی مامجه لال پیک هینزا بو گفتوگو له گدل بهغداد. نم وهفده چونه بو بهغداد. یادداشتیکان ناماده کرد و، مافه کانی کوردیان له روانگی کوردوه رون کردهوه.

چند جاری له گدل وهندی حکومت دانیشتن. باری سمرنجیان جیاواز بو. بهس پرژوی لامرکیزی نیداری ناماده کرد بو، نمنایش پرژوه بهکیان ناماده کرد بو به ناوی هوکمی زاتیهوه که له راستی دا هوکمی فیدرالی بو. دبار بو نم دو لایهنه ناگفته بهک، به تابه تی دوا ی نهوه بهس له سورپاش کاروباری گرت دهست.

بهس خزی ناماده نه کرد بز هیرشیک فراران بز سر کوردستان. هواله کانی نم خز ناماده کردنه نه گه پشتهوه سرکرده ایه تی شورش کورد. مامجه لال بز نم مهسته سردانی محمد حسن بهکر و طاهر بهمیا و سمرانی بهسی کرد بو. لای بهکر پزاردی خزی دهری بو. بهکر نینکاری کرد بو، بز نهوه دنیای بکا به مامجه لالی وت بو: «اخون عرضی و ما اخونکم»

بهس خزی به حیزه بکی وهندوی داننا. هر بهو بهانوه شهوه کوهه دژا به تی قاسم و پیلانگیران و هولی کوشتنی. دوا ی نهوه کاروباری گرت دهست باسی وهندی عیراق و میصر و سوریا گرم بو. بز نو مهسته چند کپونوه به کی ۳ قو لی له قاهره کرا. لهو کاتدا مامجه لالی له قاهره بو که گراهوه له گدل چند خویندکاریکی هاوریم له بهغدا

چوین بۆ سردانی مامجەلال. ئەمانوێست بزانین رەوتی وەحەدی عەرەبی بە چی گەشتووە و چارەنووسی کورد لەو وەحە پەدا چی ئەبێ؟ لە مامجەلالمان پرسی. مامجەلال وتی: «نە نیستا و نە پاشەرۆژی نزیک وەحەدی عەرەبی نابێ!» و قان: «ئەگەر بو؟» ئەو بە دلنپایبەوه سور بو لە سەر ئەوی نابێ.

مامجەلال ئیزنی لە بەعسیەکان وەرگرت بەچی بۆ سردانی عەبدولناصر. رێگەیان دا. مامجەلال ناصر ی پێنی و چو بەرۆت کۆنگرە بەکی رۆژنامەوانی گرت. خەریکی گەرانووە بو بۆ بەغداد. جەنەرال تەیسوری بەختیار، سەرۆکی پیشووی ساواک، کە تازە لە شا جیسا پەڕیووە لە بەرۆت ئەبێ. مامجەلال هوشیار ئەکاتووە و، ناگاداری ئەکا کە نەگەڕیتووە بەغداد چونکە بەعس نیازی گرتنی هەبە. دواي ئەم هەوالە بە چەند رۆژیکی کەم بەعس لە ناگاو پەلاماری کوردستانی دا و هەمو ئەندامەکانی دەستی نوێنەرایەتی کوردی گرت...

ئەم کارە بەعس لە کاری دەولەت نەئەچو، بەلکۆ لە کاری باندی مافیا ئەچو. ئەمە بێ باوەڕ بەکی قوڵی لە لای سیاسەتەکانی کورد دروست کرد. وای کرد سەرنای کورد باوەڕ بە پەلێنەکانی بەعس و گەفتی سەرکۆرەکانی نەکەن و، گومان لە هەمو هەنگاو و بەرەار و رێککەوتنیکیان بکەن.

* هەلگیرسانووەی شەڕ

بەیانیی ۹ ی حوزەبرانی ۱۹۶۳ بە بەیانیکێ درێژ «المجلس الوطني لتيادة الثورة» ی بەعس شەری لە گەڵ کورد راگەیاندا. مەن لەو کاتەدا هێشتا لە بەغداد بوم، لە ترسی گرتن لە گەڵ هەندی لە هاوریکانم چوم بۆ هەولێر و، لەوێ بە بێنکی پیشمەرگە لە پەلکانەیی دەستی هەولێر بەرو سالوومە. هاوریکانم کە لە بەغدا ماوەنۆه زۆریان گیران، بەکیکیان: محەممەد صدیق عەبدولرحمان، کە پێکۆهە خوێندکار و، لە کاروباری رێکخراوەیی پارتی و قوتابیان دا هاوکار بوین، دواي گیرانی بە ئەشکەنجە کوشتیان.

*

کار بەدەستانی بەعس لە بەیانێ رۆژی ۹ ی حوزەبران دا لە ناگاو، هێرشێ زەمیینی و ئاسمانی گەورەیان بو سەر کوردستان دەس پێکرد، لەو کاتەدا هێشتا نوێنەرایەتی کورد لە بەغدا بو دانوستان ماوەنۆه، بەعس نوێنەرەکانی گرت، لە هاتی گەفتوگۆ بو دوزینۆهیی چارەسەری هێمنانە لەژێر ئەشکەنجە و تازاردا نامەیی پەشیمانی لە بزوتنۆهیی کورد و نازەزایی دژی پارزانی بە صالح یوسفی و عەبدولحەسەین فەهلی نوسی و، هەندیکیان بۆ قەسە کردن هێنا بە سەر تەلەفزیوین. لە کوردستان پەڕەوی سیاسەتی ئەزەیی سوتوای کرد، بە هەزاران کەسی گرت و بە سەدانی کوشت، چەند گەرەکی کوردنشینیی لە ناو شاری کەرکوک تەخت کرد، کۆیرانە پۆردەمانی سەدان گوندی کرد، بە کورتی شەریکی هەلگیرساندووە، کەدەزگاگانی راگەیانندی سۆڤیتی بە شەری «جینوساید» پان دا ئەنا. کچی ئەمریکا نەک گوشاری بو سەر بەعس نەهێنا بو راگرتنی شەڕ لایەلکردنی ناکوکیەکانی لەگەڵ بزوتنۆهیی کورد بە ناشتی، بەلکۆ پشتیوانی لە حکومەتی بەعس کرد. تۆرکبا رێگەیی دا بە فروکی عێراقی بەچیتە ناو خاکی ئەوانۆه بو راوانانی پیشمەرگە.

*

هملگیرسانوهی شهر و، توندوتیژی هیرشه‌کانی به‌عس نا‌کوک‌ه‌کانی نا‌وخزی کرد به ژیره‌وه. مه‌لا مستمفا لهو هملومرجه‌دا، که نا‌وچه‌ی پارزان کبوت پوه بهر هیرشیکه سخت، همر نه‌توانی به‌رگری بکا، نه‌بشه‌توانی شم‌ری به‌عس و، له ههمان کات دا شم‌ری م س بکا.

*

به‌عس و سؤفیت

ده‌سه‌لاتی به‌عس له نا‌وه‌وه کبوته قه‌تلوعامی شیوعه‌کان، ته‌گه‌ره‌دان له کاری پ‌سپور و شاره‌زاکانی سؤفیتی و، راگرتنی ریکوتنه‌ناهوری، بازرگانی، ته‌کنیکه، روشنپه‌ه‌کانی سؤفیتی - عیراقی سالانی ۱۹۵۹ - ۱۹۶۰ و، همولدانی کرینی چه‌ک و تفاقه‌ی جننگی له به‌ریتانیا و، کردنه‌وه‌ی دهرگای کار بهر کومپانیاکانی به‌ریتانی، شم‌ریکی، نملانی و ژاپونی.

له‌ده‌روه‌وش، هیرشیکه فراوانی پروپاگنده‌ی دژی «نیستیمه‌اری شیوعی» سؤفیتی و ولاتانی ئوروپای روژه‌لات ده‌س پی کرد، همولی دا په‌پوه‌نده‌کانی له‌گه‌ل نیسران و تورکیا و ده‌وله‌تانی ئوروپایی روژنا‌وا باش بکات، دانی به کبوت دا نا و، به‌پنی له‌گه‌ل میصر تیکچو.

به‌کیتی سؤفیت شم‌ریک بهر ههمو ئو جیگه‌ پ‌بیانیه‌ی له ۱۹۵۸ - ۱۹۶۳ له عیراق دا دا‌یمن‌زاند بهر له‌ده‌س بدا، عیراق له روی هملومرسته‌وه به‌رامهر سؤفیت به‌چیتسه‌وه دوخیانی سه‌رده‌می نوری سه‌عید.

موسک‌پش کبوته:

- ده‌سپکردنی فراوانترین هیرشی پروپاگنده‌ی دژی رژیم به‌عس.

- که به‌عس جننگی کوردستانی ده‌ست پی کرده‌وه، هانی مننگولپای دا داوا له ریک‌خراوی نه‌توه به‌گرتوه‌کان بکا، بهر لیدوانی جینوساپدی کورد له ژیر سایه‌ی رژیم به‌عسی عیراق دا، له خولی ۱۸ کوبونه‌وه‌ی گشتی دا، به‌لام پاش چمن روژی داواک‌ه‌ی خوی کیشاپوه، چونکه میصر بهر ئه‌وه‌ی مسه‌له‌ی کورد دوراپه‌کی نا‌وده‌وله‌تی په‌یدا نه‌کا، داوا له سؤفیت کرد بهر ئه‌م دا‌واپه‌ بکیشیتسه‌وه.

- کاتیک سوریا «له‌وای به‌رموک» ی نارد بهر پارمه‌تیدانی جه‌پشی عیراق له دژی کورد، به‌کیتی سؤفیت نوتیکی دا به سوریا و ئیران و تورکیا دهرپاره‌ی گه‌له‌کومه‌کیی چوار قولی دژی گه‌لی کورد له عیراق دا.

- هه‌روه‌ها مامجه‌لالی، سه‌روکی نوینه‌راهه‌تی کورد بهر دانوسه‌ندن له‌گه‌ل رژیم به‌عس‌دا، که لهو کات‌دا له ئوروپا بهر بانگ کرد بهر گه‌فتوگو بهر موسکو. نوینه‌راهه‌تی سؤفیتی له گه‌فتوگودا له‌گه‌ل مامجه‌لال، پشتیوانی خویان له خه‌پاتی ره‌وای کورد له پ‌نا‌وی به‌دیه‌پناتی عیراقیکی دهموکراتی و کوردستانی ئوتونوم دا دهری، دا‌واپان لی کرد کورد دروزه به‌ خه‌پاتی شورشگه‌رانه‌ بدا، ئه‌وانیش پارمه‌تی مادی و مه‌عنوی ئه‌دن، هه‌روه‌ها ده‌سته‌به‌کی نوینه‌راهه‌تی پ د ک بان به سه‌روک‌ه‌پتی سه‌کرتیری پارتی ئه‌پراهیم ئه‌مه‌د بانگ کرد بهر سه‌ره‌انی به‌کیتی سؤفیت، ئاموزگاری بزوتنه‌وه‌ی کوردیه‌ان کرد، که په‌پوه‌نده‌کانی خوی له‌گه‌ل دنیا فراوانتر بکا، به‌لام په‌پوه‌ندی له‌گه‌ل ئه‌سراتیل دروست نه‌کا، هه‌روه‌ها دا‌واپان لی کرد پارمه‌تی حشع به‌دن بهر ئه‌وه‌ی لهو کاره‌ساته‌ی تی ی کبوتوه

دوره‌یت و سرلمنوی خوبی ریک به‌خاندوه.

وزیری کاروباری دهره‌وی سؤفتی گرومیکو، لئو نوتهدا له ۹ تهموزی ۱۹۶۳ که داہری به سفیره‌گانی دول‌تانی ئیران و تورکیا و سوریا نویسیوی: «به‌کیتی سؤفت ناتوانی دستوسان رابوستی بهرام‌بهر به‌روداوانی له لای خواری سنوره‌وه تقومین...»

دزگاکانی راگه‌باندنی سؤفتی و ده‌له‌تانی سوسالیست و حیزه کومونست‌ه‌گانی دنیا لیسر نم ناوازه هواله‌گانی جنگی کوردستانیان بلار نه‌کرده‌وه، حیزی به‌عسیان به جینوساید دزی گملی کورد تاوانبار نه‌کرد، و نه‌بانوت جینوساید و پیشیلکردنی مافه‌گانی سروف بهرام‌بهر گملی کورد له عیراق دا ناشی به مسسله‌ی ناوخو داہنری، چونکه کاربه‌دستانی عیراق په‌مانه جیهانیه‌گانی نه‌توه به‌کگرتوه‌کان و راگه‌باندنی جیهانی ی مانی مروف و.. شکاندوه.

هاوزمان له‌گدل تیکچونی په‌بوندی عیراقی - سؤفتی، په‌بوندی ئیرانی دوی چهندین سال گرژی هلبرونگانیکی گرنگی تیکوت، خاوبونه‌وی جنگی ساری سؤفتی - ئمیریکی لیسره‌تای شسته‌کان دا به تابه‌تی دوی «تنگرچلمسلی ساروخی کوبا» که ئمیریکاش ساروخه‌گانی خوی بهی رزمه‌بندی تورکیا له تورکیا کیشاپه‌وه - بهرام‌بهر ساروخه‌گانی سؤفتی له کوبا، هاوپه‌مانه روزه‌لاتیه‌گانی ئمیریکا به سیاستی خویان دا چونه‌وه، شا به ناری «سیاستی مستقلی ملی» په‌وه هه‌ولی دا جوریک له هاوسنگی له نیوان په‌بونده‌گانی له‌گدل ئمیریکار له‌گدل به‌کیتی سؤفتی دروست بکا، وه کفوته هه‌ولدانی دروستکردنی په‌بوندی ناہوری، بازارگانی، ته‌کنیکی، له‌گدل به‌کیتی سؤفتی . له ۲۷ ژوئیه ۱۹۶۳ دا به‌کمیین ریکوتنی ناہوری ئیرانی - سؤفتی نیمزا کرا بو دروستکردنی بنداو و، دو نیستگلی کاره‌با و، پروژه‌به‌کی ناودہری.

*

سامجہلال که چوبو بز دپتی ناصر، دوی سردانی لوئیان و ئوروپا و به‌کیتی سؤفت، به ریگای ئیران دا گه‌راپه‌وه کوردستان. ژماره‌به‌ک سیناتور و کونگرسمان له ئمیریکا داواپان له کامبران به‌درخان کرد بو که مہلا مستفا سردانیکی ئمیریکا بکا، نه‌گمر ئو نه‌توانی کاربه‌دستیکی شورش‌که به‌چی. ئیبراهیم ئمحمد و سہید عزیز شلمزینی به ریگای ئیران دا چونه ئوروپا. ئیبراهیم ئمحمد به نیازی گشتیکی سیاسی بو له ئوروپا و ئمیریکا. ئیبراهیم ئمحمد لم گشتدا، بز به‌کمیین جار له گدل کاربه‌دستانی ئیرانی، به تابه‌تی ساواک، دانیشیت. سردانی موسکزی کرد و، نویئرکی ئیسرائیلی بینی و، هه‌ولیکی سرنه‌کوتوی سردانی ئمیریکای دا.

ئیبراهیم ئمحمد و سہید عزیز شلمزینی، که ئوسا ئندامی م س بو، چون بو به‌کیتی سؤفت. نویئرانی سؤفتی داواپان لی کرد بون، له گدل شه‌وعیبه‌کان نهم بن و هاوکارپیان بکمن. به‌لام ئیبراهیم ئمحمد به توندی رهنه‌ی گرت بو له هه‌لوستی حشع بهرام‌بهر مسسله‌ی کورد و، له پشتیوانی حشع له قاسم. به‌کیتی سؤفت بلمینی هندی یارمه‌تیبیان دا به تابه‌تی چهره‌به‌کی کم پاره و، نیستگه‌به‌کی رادبو، به‌لام سردانه‌که به‌گشتی سسرکورتیکی زوری به‌دست نه‌بینا، به تابه‌تی چونکه زوری پی نه‌چو

*

ئینقیلابی عارف

له ۱۸ ی تشرینی یەگەمی ۱۹۶۳ دا بەعس روخا. موشیر عەبدولسەلام عارف و تاقمی له جەنەرەلەکانی جەیش دەستیان بە سەر کاروباری عیراق دا گرت. حکومەتی نوی ی موشیر عارف هەمو لاوازی و گەرۆگرفتەکانی حکومەتی پێشوی بەعسی بە میرات یز بە جی ماو، بگرە لاوازتر بو بو. ئینقیلابی بەک له دوی بەک ریزەکانی جەیشی کلۆز کرد بو، جەنگی کوردستان بوو بەریکی گران بە سەر ناویری عیراقەوه. له هەمان کات دا هلمومرچی کوردستانیش بە هزی سیاسەتی نەزری سوتینرای بەعسەوه خراپ بو، ئابلقەوی ناویری و رەشەگبەر و رەشەکوژی و ویرانکردنی ژمارەبەکی ژۆ دێهات و سوتاندنی هەمو خەلە و خەرمانی کوردستان، خەلکی پەریشان کرد بو.

جەیشی عیراق نەگەرچی شەری رانەگرت بو له گەل بزوتنەوی کورد، بەلام بە هزی نالۆگۆزی سەرکۆردەکانی و گبەرۆگرفتەکانی ناوخۆیەوه جاری له هلمومرچیەک دا نەبو بە توندوتیژی چاران درێژە بە شەر بەدا. پەڕۆندی له نیوان محافظی سلیمانی و مەلا مستەفادا یز راگرتنی شەر دەستی پی کرد. ناصر ئامۆزگاری موشیر عارفی کرد بو کێشە کورد بە ناشتی چارەسەر بەگا و، بەکیتی سۆڤیت و ئەمریکایش، هەر بەکەهان له لای خۆیەوه، له هەردولایان راسپارد بو، کێشەکانی نیوانیان بە ناشتی بە لا دا پەختن. لەم کاتەدا نېهراھیم ئەحمەد و سەید عەزیزی شەمەزنی له گەشتی سیاسی بون له ئەوروپا. دوی ئەم روداوە ئوانیش گەرانەوه کوردستان. تەنیا دەولەت، کە ناشتی پی ناخۆش بو، ئیران بو.

*

پیکهاتنی موشیر - بارزانی

- له ۱. ی شوپاتی ۱۹۶۴ دا رادەوی بەغداد بەیانیکی موشیر عارفی خویندەوه و، بەیانیکی پشێوانی مەلا مستەفایشی بە دودا خوینرایەوه.
- بەیانەکەمی مشیر عارف ۹ خال بو ئەمە کورتبەکەبەتی:

  ۱. اقرار الحقوق القوميە لاخواننا الاکراء ضمن الشعب العراقي فی وحدە وطنیە واحده متاخبه وتثبیت ذلک فی الدستور.
  ۲. بەردانی گیراوەکان و دەرکردنی لێبوردنی گشتی.
  ۳. گیرانەوی پەڕۆبەراییتی یز ناوچەکانی ژۆرو.
  ۴. گیرانەوی فەرمانبەرەکان.
  ۵. لاپردنی کۆتۆپووەند له سەر گوزانەوی خوار دەمەنی.
  ۶. دەسکردن بە ئاوەدانکردنەوی ناوچەمی ژۆرو.
  ۷. بۆاردنی زەرەر و زیانی ئوانەمی زوپیەکانیان بوو بە ژیر ئاوی دوکان و

دەریندەپخانەوه.

۸. دانانی رێگۆ شوینی گیرانەوی ناساپش و نارامی یز ناوچەمی ژۆرو.
  ۹. وەزارەتە پەڕۆندەدارەکان ناوەرۆکی بەیانەکە جیبەجی بەکن.
- مەلا مستەفایش له بەیانەکەمی دا نوسی بوی:

« .. بز به جیهینانی نارزوی سرکۆمار... سهبارت به پاراستنی په کیتی رزی نیشتمانی و، ریگرتن له رزانی خوینی بی تاوان و، بز کوتایی به شمری براکوژی و، به هزی سابهت بونی پاکي نیازی دسهلاتی هوکسران، بریارمان دا دس پیشکیری بکین بز راگرتنی شمر و، داوا له براگانم بکم بگرمینوه سر جیگاوریگای خفیان و بکومینوه سر کاری نازاد و سرهبرزانمی پیشویان، به مهیش هواری دسهلاتی نیشتمانی ندری دس پیشکیری بکا بز .. گیرانوهی ژبانی ناسایی و ناسایش و نارام بز ناوچهکه و، همدستی هلی داننان به مافه نه توه بیه کانی هاوولاتیسیانی کوردا له ناو گملی عیراق دا له پدک پدگرتنی نیشتمانی دا...»

لهو کاتندا که نم بهمانانه خویندرانوه من له گمل نزیکی . . . کوتایی له چوخاخ له کونگره «په کیتی کوتاپانی کوردستان» بوم. عهلی حمیدی، لپرسواری نوسای لقی ۴ ی سلیمانی، له کوردنوهی کونگرهکه و هندی له کاره کانی دا پشدار بو. که پرسارمان لی کرد دهرهاری راگرتنی شمر و گفتوگزی کورد و حکومت، بی ناگایی خزی پشان دا. مالا مستمفا بی ناگاداری و پرس م س شمری راگرت بو و، لم گفتوگزی بهش چند مهستیکی هبو:

۱. نهیوست دستی بهتال بی بز به لاداخستی ناکوکی له گمل م س و، پدکلایی کوردنوهی ململانی ی دسهلات له ناو بزوتنوهی کوردا به قازانجی خزی.
۲. کوردستان له چند مانگی هیرشی بهعیسی دا کبوت بوه ژیر گوشاری سختی تاهلوقی نابوریوه. خوارده مینی و سوت مینی زرد گران و به زهحمت دس نه کبوتن. بهعیس خمله و خیرمان و پوش و پاوانی کوردستانی سوتاند بو، زرد شوینی ویران کرد بو. خملک به گشتی له ژبانیکی سخت و دژواردا بون. نهیوست خملک پشویکی پیا بیتوه. هلمو مریجی ژبان له بارزان زرد سخت بو، لم روهه گوشاری شیخ نهحمیدی له سر بو.

مهستی سهرکی مالا مستمفا له گفتوگزی په کلایپکردنوهی ململانی ی دسهلات بو له گمل سرتیر و سرکرداپتی حیزب. مالا مستمفا وای له کاره دسهلانی عیراق گه باند بو، که نمو: هیچی ناوی، نهیوی ناسایش بگرمینوه ولات و، نهوش بگرمینوه بهرزان خیریکی شوانی بی، بهلام نیسراهم نهحمید و نوان به هیچ رازی نابن، نهگرم نم کوسپه لاهری گیروگرفته که چار سهر نهگری.

*

مالا مستمفا به همر شیوه پدک نهیوست، له ململانی دا له گمل م س حکومت به لای خزی دا راپکیشی و، باوری موشر عارف به دس بهینی. مالا مستمفا بز به جیهینانی مهست کانی خزی له هیچ قسه بک نهمسله میوه و، له هیچ بهلینیک نشه پونگاپوه. زرد جار نم قسه و بهلینانه لای چاودیریکی بهلایمن به شتی تابهجی دائنران، بهلام همیشه هاوکاره کانی بزبان به فلسفه و حکمت، تاکتیک زیره گانه ژماردوه. مالا مستمفا خزی تفسیریکی تری هبو بز نم مسئله به، نهپرسی: «قسه چیسه؟» خزی وهلامی ندهاپوه، نهیوت: «قسه پایه! نومان له کون و نهمیان له دم دهرنجی!» بم تیکه بهشته هیچ درخی نشه کرد له ستایش کردنی موشر عارف و رازی کردنی دا.

- عارف دژی ژبانی حیزبایه‌تی بو، به چاو لیکبری ناصر «الاتحاد الاشتراکی العربی» دامزراند بو. نهمیش دژایه‌تی خزی بژ حیزبایه‌تی راگه‌باند.
- عارف نه‌بویست داووده‌زنگای به‌یروبه‌برایه‌تی و پزلیس بگم‌یتموه ناوچه نازاد کراوه‌کان، نهمیش فرمانی بژ فرمانده‌کاتی پیشمرگه دهرنه‌کرد کارناسانی گم‌رانمویه‌بان بکمن.

- عارف نه‌بویست پیشمرگه بلاوه‌ی لی بکمن و بگم‌یتموه سر کاره‌کاتی خزیان، نهمیش داوای همان شتی لی نه‌کردن.

- نوینره‌کاتی حکومت جاریک پاسی نوروزیان کرد بو که بیکمن به جه‌ژنی رسمی، ملاً مستغفا هملی داویه که پهبویست به نوروز ناکا چونکه وه‌کو به عروه‌یی وت بوی: «لنا عیدان، عید رمضان و عید قوریان»

- بژ به‌یروبه‌چندانمویه پرویگانده‌ی نه‌پاره‌کاتی که: «پارزانی کوردی به پرتغفال فرؤشته» به‌یانیکی به کوردی دهرکرد بو له چاپخانه‌ی کاممرانی چاپی کرد بو تیی دا نوسوبیتی:

«له کژبونمویه به‌کمی به‌ینی نیمه و نوینمرانی میری دا که نوینمرانان بریتی بون له نوینمری پارتی و عششایر و سره‌بخزکان، حکومتی عیراق‌دانی ناوه به هملی میلله‌تی کوردا و له به‌یانی سره‌ک کومار سیاده‌تی مشیر الرکن عبدالسلام محمد عارف دا پلاو کراوه‌تموه و به‌یاری تمواوی حکومتیش تمویه که هملی مشروعی گملی کورد وه‌کو شمعیبک به تمواوی بدات له ناو چوارچیوهی کوماری خؤشویستی عیراق دا، وه نیمش گفتی سیاده‌تی سره‌وک کومار به راست نمرانین و لامان وایه که هرگیز له گفتی خزی که داویتی پمشیمان ناهیتموه چونکه هرگیز به‌یاریکی پیاو و موسلمانیکی پاک و جی ی بروایه و (المؤمن و مؤمن) وه‌ک له حدیثی شریف دا فرمویانه.

.. نیمش نیستا چاوه‌روانی نهمیامی نم داوایه‌ی خؤمانین و لیشمان رونه که حکومتان نه‌تی باشه و دست دریز نا‌کاته سر حقوقی مشروعی میلله‌تی کورد..
له نهمیاما به پهبویستی نمرانم که پستان بلیم.. که کاروباران که سودی گملی کورد وا به دستیکی پاکی نهمینمونه هتا هتا‌په هملی میللمقان نفرؤشراوه و نهمفرؤشری وه له ری ی تمو هملی‌دا پارزانی له پیش همسو کسبیکمونه گسانی له سر دست بوه و همیشه خزی فیدا نه‌کات بژ گملی کوردی قارمان.»

بم قسانه نه‌بویست حکومت لئو مللملاتیبه‌دا به لای خزی دا داهشکینی.
ملاً مستغفا له نهمشه‌کمی دا سرکه‌وتو بو: حکومتی به لای خزی دا داشکانه و، خزی وه‌کو ناشیخواز و، نهمراهم نهممد و هاوریکانی وه‌کو شمرخواز نه‌هاتنه به‌رچاو.

*

لیوا عشرین

له دوا‌ی دهم پیکردنی شورشموه لئوای عشرین به سرکه‌ردایه‌تی زه‌عیم صدیق مستغفا هینرا بوه سلیمانی. نم لئوایه له درنده‌ترین کمرته‌کاتی جه‌بشی عیراق بو. زؤد کسی به بی تاوان کوشت و زؤد کسی به‌ی تاوان گرت و، چندین گوند و ناوایی ویران کرد. له هر شمریک دا که نهمشکا نهمگراهموه تزلهی له دانیشخوانی سلیمانی نه‌کردمونه. ناو به ناو له ناو شاردا پلاو نهمونمونه و کویرانه نه‌کموتنه گرتن و لیسانی خملک. که نم هیزه

پلاو نموده خملک بز نموی له گیچدل و شعری پاریزراو بی دوکانیان دا نمخت و رهوار دستنی نه کرد به راگردن. خملک راهات هون که نمسه نمبر هرکس بیپرسسیابه چیه؟ نهپانوت: «نمز قلیشاوتعه». نمویش دستنی نه کرد به راگردن و خوشاردنوه له ناو کولانهگان دا.

بهپانی ۹ حوزهیران نم لیواپه «منع التجول» ی راگه باند. زؤد کس نهپانزانی بو وهکو رفؤانی تر چوپونه بازار، یا له دهپاتهکانی دهوری سلیمانیسموه هات هون بز ناوشار، زؤری نمسانه کوژران. هلمومرجی نمو رفؤانه نموهنده سمخت بو کس نهپشتهوانی کوژراو و مردو بها بز گورستان به ناچاری له ناو هموشی مالدهکانی خویان دا نهپان شاردهوه. له نطجاسی نم منعهه تمجولهدا هدرکسسیکیان بهر دهس کموت گرتیان. چندم هزار کسسی گیران. زیاتر له سهد کسسیان کوشتن و همندهپکشیان زنده به چال کردن و، نموانی ترشیان له ناو تمولهکانی «تاوولی سوزی» دا گرت و ۵۲ سمعات نان و ناویان نهدانی. سالی ۶۴ نم لیواپه گویراپنوه بز شونیکسی دور له سلیمانی. زوعیم صدیقی فرماندهی لیواکه بیست هوی له نزدیک عمریت کمپنیان بز داناه. مهلا مستنفا شفیقی محمد ناغا و چند پشمگرگهپکی له گدل ناردن بز نموی به سهلامتی رهبیان بکن.

*

نپراهیم محمد و سهد عمیز گمرانوه کوردستان، له گدل نمندانسی تری م س: نوری شاهپس، علی عهبدوللا، عومر مستنفا، جهلال تالهبانی، چونه رانیه بز دهنی مهلا مستنفا و گفتوگؤ له سر جزوی ریککوتنی له گدل حکومتی عراق.

م س له مهلا مستنفاپان پرسی که ناخؤ جگه لهو دو بهپانه هیچ ریککوتنیکی نهپنی دهرپارهی سلماندنسی مافی نهتمویی کورد له بهین دا هده؟ مهلا مستنفا پی ی دانگرت که جگه لهو دو بهپانه ناشکراپه، شتیکی تر له بهین دا نه.

م س لای واپو که نمو بهپانسی عارف خواستهکانی کورد ناهینته دی، حکومتی عارف له هلمومرجیکی ناوهکی و دهرکی لاواز داپه، کورد نهگمرچی به هزی شعری ۵ مانگی بهعسیوه وهعی خراپه، بهلام هیشتا هلمومرجی نم باشتره نهتوانی گوشار بز سر عیراق بهپنی نؤنؤومی بهسلینی. بارزانی پش سور بو له سر نموی که وهعی خملک خراپه و ماندون، ناتوان دریژه به شعر بهن، هروهها نممیرکا و روس نهپانوی نمو حکومته نروخی و له گلی ریک بکون.

م س نهپوست مهلا مستنفا قانیع بکا: پادداشتیک دهرپارهی مافی نهتمویی کورد ناماده بکن و، وهفدیکی خاوهن دهسهلات دروست بکری بز گفتوگؤ له گدل حکومت. مهلا مستنفا نمچه ژیر پاری نم داواپانوه.

لهو هاتوچویاندا که نوپنرانی حکومت نهپان کرد، نمندانسی م س محافظی سلیمانی عبدالرزاق محمودیان بهنی. بهلام گفتوگؤکهپان بی نطجام بو، چونکه بیروای مهلا مستنفا له گدل نموان به تموای جیواوز بو. ناچار خویان له ۲۰ی مارتی ۶۴ دا پادداشتیکی درپان دهرپارهی خواستهکانی کورد دا به حکومت. مهلا مستنفا ناماده نمبر نیمزای بکا، به وهفدی حکومتیشی وت که نمو له سر نمو پادداشته موافیق نه.

*

گفتوگؤکانی بهرزانی - عارف ناریکوپیک و بی سروپهر بو. همدولایان

په پوهستان به کات و، په راگرتی شمر و، هر لایه کیشیان مهستی تاپهتی خزی هبور. م س له هلسنگاندنی پنکی سیاسی و پیشمرگهیی و ریکخواوهیی خزی دا به هلددا چور. تا چمند حفتمهک لوبو پیش هسو بهمان و بلاوکراوه کانیان بم دیره کوتایی پی نهینا: «نیرت بز پیشوه له ژیر نالای پارتی مان دا به سرزکاپهتی پارزانی» و، له هسو شمره کانی ۶۳ دا به شانازیهکی زورهه پاسی قاره مانیهتی «کاوهی سدهی بیستم» مان نویس بو. لایان واپو چونکه «خوزیان له سر هق» ن و، نومو نیرت بهسه بز روکرده نومو پارزانی له دهسلاته کانی و، سازدانی خلک له دزی.

*

بز چار سرگردنی ناکوکیه کانی نیوان سرزک و سرکرتیر، چمند کسی له کادره کانی پارتی کموت پونه ناوپی لوانه: د. محمود عدلی عوسمان، حبیب محمد کرم، د. فواد جلال، جمال شالی. مدجی سره کی مالا مستفا بز پیکهاتن له گدل م س نموه بو: نبراهیم محمد له سرکرتیری حیزب لا بهری و، مامجدلال له جیگای داپری. لوانه بو قوبولکرده نیو داواپیی مالا مستفا. ناکوکیه کانی کسی خاو بگرداپهتوه و، روداوه کان بو ناقاره خویناویسه دا نروشتنایه که روشتن. بهلام نبراهیم محمد و، نندامانی تری م س به لاساریهکی زورهه نم پیشنیاریان به بیانوی «شروعیهتی حیزبی» هوه رت کردهوه، له کاتیک دا زور له میژ بو خوزیان ریکایان دا بو به مالا مستفا. کاتیک همزه و هاوریکانی له سرگرداپهتی حیزب درکرد، نم شروعیهته به تفنگ بشکینی.

کونفره نسی ماوهت

م س له ۴ - ۹ ی نیسانی ۶۴ دا له ماوهت کونفره نسیکی بست. نزیکه ۷۰ کس له نویترانی لق و ناوچه کانی پارتی و نویترانی ریکخواوه کانی قوتاپیان و ماسوستاپان ناماده بون. فواد مالا محمود و من به نویتراپهتی په کیتی قوتاپیانی کوردهستان بهشدار بون.

له فیرمانده کانی پیشمرگه: مامجدلال، عمر مر مستفا، حیللی عدلی شریف، بهشدار نمون، له ناو هیزه کانیان دا ماپونهوه، چونکه مدترسی هیلگراونه و پاخی بونیان لی نه کردن. صالح یوسفی و، حسین فهدلی، که تازه له زندان در چو بون، شوانیش نهات بون.

نبراهیم محمد، نوری شارهس، مالا عمیدللا نیسماعیل، له «هللو» کانی ناو کونفره نس بون. نوری شارهس له وهلامی په کیک دا که نگمر مالا مستفا هیرشی بز هینان چی نه کمن؟ وتی: «له سر پرده کی قشان ره شاشی دائه بیستم شریان له گدل نه کم مه گمر به سر لاشه کم دا تی پیرن.»

هندی کس پیشنیاریان کرد وه کو دوا تقهلا بز به لاداخستنی سیاسی ناکوکیه کان وه فدیکی کونفره نس بهی بز لای مالا مستفا، «هللو» کان به ناهدلی و له ژیر گوشاری زوراپهتی نندامانی کونفره نس دا قوبولیان کرد. وه فده که که پیک هات بو له: محمد خیلانی، عمیدللا زبیری، عدلی سنجاری.. چو و گراپوه. هیچ نتجایمیکی نهو. مالا مستفا له ناو نواندا نبراهیم محمدی به عدلی ته گپیر کرد دا نمانا، نهویست له پیشوه لوبدا و، مامجدلال له جیگای داپنی. هر بز نو مهستی نامده کی بز

مامجدلال نوسی بو، داوای لی کرد بو بچی بز لای نو، واته بز لای «حق» و له گدل «باطل» نهیی و ناپه‌تیکی قورئانی بونوسی بو که نوح له کاتی توفانه‌گدا به کوره‌کمی نعلی: «یا بنی اربکب معنا ولا تکن مع القوم الکافرین».

کونفره‌نس بریاری دا مه‌لا مستمفا له ده‌سه‌لاته‌کانی روت بکاتمه: ده‌سه‌لاتی گنتوگۆ و ریگکوتن له گدل حکومتی عیسراق، ده‌سه‌لاتی لاپردنی فرمانده‌کانی پیشمهرگه، ده‌سه‌لاتی گرتنی کۆنگره‌ی پارتی.. به‌لام نوبش به بروسکه‌گدا که تیی دا نوسی بوی: «بهو سیفته‌تی ره‌نسی حیزب و قانیدی عامی پیشمهرگه و وه‌کلی میللته» بریاری دا: «عوممر مستمفا له هیزی کاوه، و عدلی عسکری له هیزی خببات و، کعمال موفتی له هیزی قمره‌داخ و مامجدلال له هیزی رزگاری لایبات و، له جیگای نووان کافی نه‌بوی، نوری معروف، رشید سندی، نوری مه‌لا حدکیم.. دابنی.»

وه‌کو دوابی نه‌مان گیرایمه: نه‌وانی له ناو پیشمهرگدا بون، به تابه‌تی مامجدلال و حیلسی و عوممر مستمفا، نه‌مانزانی نفوزی مه‌لا له ناو پیشمهرگدا به هیزه، له بهر نموه نه‌مان نه‌ویست پیروندی پارتی له گدل مه‌لا مستمفا تیک بچی، به‌لکو له گدل نموه بون هرچونی بی له گملی بسازین.

بره‌اره‌کمی کۆنگره‌نس بری ناکرد و، فرمانه‌کمی مه‌لا مستمفا جیبه‌جی بو.

*

به دوابی کۆنگره‌نسی ماوت دام س له رۆژی ۱۹ ی نیسان دا، به‌بانیکی دورودرۆژی دهرکرد به ناو‌نیشانی: «اتفاقیه المشیر - پارزانی: اصلح ام استسلام؟» له‌م به‌باندا به درۆژی ناوه‌رۆکی به‌بانه‌کانی مارشال عارف و مه‌لا مستمفا شی کرا بووه و، هندی قومنیان له بروسکه‌کانی بز فرمانده‌کانی پیشمهرگه هینا بووه و، هۆکانی ناکۆکیبه‌کانی خۆیان له گدل نو به درۆژی رون کرد بووه و، هندیکیشپان له بره‌اره‌کانی کۆنگره‌نس دهراره‌ی روتکردنوهی مه‌لا مستمفا له ده‌سه‌لاته‌کانی نوسی بووه. ههمر کاره‌کیان به «خۆبه‌ستموه دان» دانا بو ناک به «ریگکوتن»

سهرناری به‌شیکی به‌بانه‌که نم پرسیاره بو: «لماذا لا نتراجع امام الجارزانی هذه المره؟» بیانوه‌کیشپان بز نه‌کشانه‌وهی ئه‌مجاره‌بان نموه بو: مه‌لا مستمفا نه‌بوی کۆتایی به شۆرش به‌ینی، به‌لام نه‌وان نه‌بانوی درۆژه به شۆرش بدن. ههمو نو جارانه‌ی نه‌بوی له به‌رده‌می مه‌لا مستمفا دا بکشینه‌وه کشاپونه‌وه، ئه‌مجاره‌بان که نه‌بو بکشینه‌وه نه‌کشانه‌وه. نه‌مش هه‌له‌به‌کی کوشنده بو کرده‌بان زهره‌ی گموره‌ی دا له جولانه‌وهی کورد و له پاشمروژی خۆیان.

دوابی نه‌میش به‌بانیکی تریان دهرکرد دهراره‌ی دستوری تازه‌ی عیسراق.

*

عارف له ۴ ی نیسانی ۱۹۶۶ دا ده‌ستوری کاتبی ۲۷ ی تهموزی ۱۹۵۸ ی هه‌له‌شانده‌وه و ده‌ستوریکی کاتبی تازه‌ی پلاو کرده‌وه. له سه‌ده‌می جمهوری دا نه‌مه دوهمین جار بو حکومتی ئینتیلاب ده‌ستوری کاتی داتنا و، بی پرس خه‌لک و هه‌له‌واردنی نوینرانی گدل، پاشه رۆژی عیسراق و مانی کوردی دباری ناکرد. ده‌ستوره‌کمی عارف له چار نموهی قاسم دا، نه‌گهرچی درۆژتر بو، به‌لام بز دواوه چونیکی گموره بو، به تابه‌تی له باری مافه نه‌تمه‌به‌به‌کانی کوردا.

دو بهاری عبره‌بایستی عبراق دستوره‌کمی عارف له مادده‌ی بده‌کمی دا تملی: «.. والشعب العراقي جزء من الامة العربية هدفه الوحدة العربية الشاملة وتلتزم الحكومة بالعمل على تحقيقها في اقرب وقت ممكن مبتدئة بالوحدة مع الجمهورية العربية المتحدة» له کاتیک دا مادده‌ی دوهمی دستوری قاسم وت بوی: «العراق جزء من الامة العربية»

دو بهاری مافه‌کاتی کورد مادده‌ی نۆزده‌ههمی دستوره‌کمی عارف تملی: «العراقيون لدى القانون سواء، وهم متساوون في الحقوق والواجبات العامة لا تمييز في ذلك بسبب الجنس او الاصل او اللغة او الدين وتتعاون المواطنين كافة في الحفاظ على كيان هذا الوطن بما فيهم العرب والاكراد وبقدر هذا الدستور حقوقهم ضمن الوحدة العراقية» له کاتیک دا مادده‌ی سیههمی دستوره‌کمی قاسم نوسی بوی: «يقوم الكيان العراقي على اساس من التعاون بين المواطنين كافة باحترام حقوقهم وصيانة حرياتهم ويعتبر العرب والاكراد شركاء في هذا الوطن وبقدر هذا الدستور حقوقهم القومية ضمن الوحدة العراقية»

*

ههندي له ههله‌کاتی م س

م س له ماوه‌ی چهند سالی رابوردودا ههندي ههله‌ی تاکتیک‌ی کرد بو، بۆ چه‌کدار کردنی هیزه‌کاتی چه‌کمی له خه‌لک سهند و، ههر کس چه‌کمی هه‌بوا‌یه‌ لی ی ویر نه‌گرت، نه‌مش توربه‌نیک‌ی زوری خو‌لقاند بو، له هه‌مو ده‌بهاته‌کان دا زه‌کاتی له جوتیاران ته‌سهند و، ئا‌پونه و یارمه‌تی له سهر دانا بون. له هه‌مو گونده‌کان دا دا‌وای له خه‌لک کرد بو «هیزی نه‌بدار» پیک به‌په‌ن که نه‌بو نه‌رکی پشه‌مرگ‌ایه‌تی به دی به‌په‌ن.

م س له گه‌ل هیزه‌کاتی خزیشی ره‌فتاری باش نه‌بو، به پشه‌مرگ‌ایه‌تی مه‌لا مسته‌فاوه که هه‌میشه له گه‌ران دا بو به ناو خه‌لک و پشه‌مرگ‌دا، نه‌وان له نه‌شکوتی مالومه و دا‌په‌تر له عه‌ساری دا‌پان کوتا بو، فه‌رمانه‌یان بۆ پشه‌مرگ‌ده‌ته‌کرد، بی نه‌وی ته‌که‌لا‌ویان به‌ن و له گه‌رو‌گرفت و س‌کالا و گله‌به‌به‌کانه‌یان تی به‌گن و هه‌ولی چاره‌سه‌ریان به‌دن. وه‌کو په‌یوست ریزی فه‌رمانده‌کانه‌یان نه‌گرت، به تابه‌تی ههندي له‌و نه‌فسه‌رانه‌ی له ژه‌انی پشه‌مرگ‌ایه‌تی دا له‌هاته‌توی زۆریان نه‌نواند بو، له یارمه‌تیدانی پشه‌مرگ‌دا که‌موکوری زۆر هه‌بو، به چهند مانگ جاریک یارمه‌تیه‌کی کم نه‌دران.

*

نه‌یاره‌کاتی م س

مه‌لا مسته‌فا زه‌ره‌کانه‌ توانی ناره‌زایی خه‌لک و پشه‌مرگ‌ه و ههندي له نه‌ندامانی پارتی و، ناره‌زایی حه‌شع و کازیک و حه‌یسی ده‌موکراتی کوردستان و سه‌رۆکی عه‌شیره‌ته‌کان و، مانده‌ بونی خه‌لک له شه‌ر و ئا‌هلوقه‌ی ئا‌پوری.. به‌قۆزیته‌وه. سه‌رکردایه‌تی ئه‌براهیم ته‌محمد جگه له مه‌لا مسته‌فا، له ناو کوردستانی عبراق دا، چهند دو‌ژمنی تری هه‌بو:

- ناره‌زاییه‌کاتی ناو پشه‌مرگ‌ه، به تابه‌تی ههندي له نه‌فسه‌ره‌کان که پیکه‌وه به

نه‌ینی «تکتل» پکیان دروست کرد بو.

- حه‌شع. نا‌کۆکی پارتی و حه‌شع کۆن بو. حه‌شع پارتی به حه‌یسیکی بو‌رجوازی نه‌توه‌یی دانه‌نا، پارتی به‌ش چهند جاری دا‌وای هه‌لو‌ه‌شان‌دنه‌وی له‌ی کوردستانی حه‌شی کرد بو. له ده‌سه‌پکردنی شه‌روش دا حه‌شع هه‌لو‌یستی سه‌له‌یی بو. لایه‌نگه‌ره‌کانه‌یان له ههندي

شهری کوردستان چەکیان بۆ حکومەت لە دژی شۆرش هەلگرت. کە ئینقیلابی شوبات
فەرمانی قەلاچۆ کردنی بۆ دەوکردن، وستیایان لە کوردستان بۆنکە دا بنین و هیزی چە کردار
پیکووە بنین. هەلووستی مەلا مستەفا و مەکتەبی سیاسی لێم مەسئەلەیدا جیاواز بو: مەلا
مستەفا دادەدی دان و، کارناسانی بۆ کردن، بەلام ئیبراھیم ئەحمەد رێگی نەدان،
بۆنکەکانیان داخست و چە کردارەکیان چەک کردن. لە هەندی شۆڕش شەر و پیکادان روی
داو، لە هەردو لا کوژران.

- کاژیک، لێوەتی داسەزرا بو پارتی بە حیزبیکی ناندەتوویی فەریکە مارکسی و،
پارتی پش ئێوانی بە «کوردکوژە» داننا. لایان وایو هەلیکی لە بار هاتۆتە پیشەو بە زال
بونی بالی نەتوویی و تیکشکاندنی بالی مارکسی لە جولانەوی کوردان.
- حیزبی دیموکراتی کوردستانی ئێران. ئەحمەد توفیق و کادر و پێشەوگرەکانیان
زۆر بە گەرمی پشتیوانیان لە مەلا مستەفا کرد. هەندی لە نامە و بەیانەکانی مەلا
مستەفا ئەمان ئەپانوسی. لە سەنگەسەر ئەمان بون بە ئیشکگری گێراوە سیاسەتانی سەر
بە ئیبراھیم ئەحمەد.

*
لە عێراقیش دا حکومەت لێو مەملەتەیدا پشتیوانی لە بالی نەومی مەلا مستەفا
نەکرد دژی بالی توندرووی ئیبراھیم ئەحمەد و، لە تاستی عەرەبی دا عەبدولناسر و، لە
تاستی جێهانیی دا بەکیتی سۆفیت و ئەمریکاش پشتیوانیان لە چارەسەری ناشتی نەکرد
و، هەنگاوێکی بارزانییان پی باش بو.

*
هەلووستی سۆفیتی لە ئینقیلابی عارف
دەسلاتی بەعس ئەنبا ۹ مانگ ژیا. لە ۱۸ ی تشرینی دوومی ۱۹۶۳ دا مارشال
عەبدولسلام عارف کە سەرکۆماری عێراق بو لەسەردەمی دەسلاتی بەعس دا، خوی
ئینقیلابیکی ساز کرد، حیزبی بەعسی دور خستەو، رژیمی نوی دەستی لە دوژمنایەتی
سۆفیت هەلگرت، پەپووەندەکانی عێراقی لەگەڵ مێسەر باش کردووە، هەروەها پەپووەندی
عێراقی - سۆفیتی بۆدووە تاستی سالانی ۱۹۵۹-۱۹۶۳.
ئێر گروگەفی سۆفیت بو پشتیوانی بزوێنەوی کورد لە عێراق دا دەستی پی کرد
بو بە تەواری نیشتمووە و، ئێر پشتیوانیە ئاشکراوەی لە شەح ی نەکرد ئێویش سنوویکی بو
دانرا. سۆفیت ئەپووست رژیمی نوی جینی و جیجیگەر بیی، بەکیک لە گەرنگترین
گێروگرەکانی حوکمی عێراق مەسئەلی کورد بو. سۆفیت لە بارزانی راسپارد کێشە
خوی لەگەڵ عێراق بە خوشی لایەلا بکات و، شەر لەگەڵ عێراق رابگری، هەروەها لە رێگی
ناصروە لە موشر عارفیان راسپارد کە کێشە کورد بە ناشتی چارەسەر بکات و شەر
لەگەڵ کورد رابگری. ئەنانت ناموژگاری شەح پشیمان کرد ریکخستەکانی خوی
هەلووەشینتەو، پەچتە ناو «الاتحاد الاشتراکی العربی» پەو کە موشر عارف لە سەر
شپووی مێسەر خەریکی دووستکردنی بو. کەوتەو چە کردارکردنی جەمیشی عێراقی و،
کەوتەو جیجیجی کردنی ئێر پروژانەیی تەواو نەپوون. جگە لە سۆفیت، ئەمریکاش لە
بارزانی راسپارد بو شەر لەگەڵ عێراق بوستینی و کێشە کورد بە ناشتی چارەسەر بکا.
خروشوف بروسکەبەکی کوردی بو موشر عارف لێدا سەبارەت بە راگرتنی شەر

له گدل كورده. بو نهوهی تای ترازوی مصلاتی ی ناوخوی نم دو پالی ناو پدك جولانوه به قازانچی پهروهندهكانی خوی، واته جیگپر بونی نارام و ناسایشی رژیم له عیراق دا، پهلا دا پخت، لهباتی نهوهی ههولی ریکخستنوهی ههرو پال پدا، به ناشکرا له دزگاكانی راگهبااندنی سؤقیتموه پشتیوانی له کارهكانی بارزانی کردو دژی پالهکمی تر دوا که به قسبی نهوان: «ناویان نه کرده ناشی نیمهپهالیزمونه».

پشتیوانی سؤقیتمی له بارزانی دپاره هه قسه بو، نهویش بو نهوه بو پالی پیوه بنون پهرو ریکوتن له گدل عارف، نم پشتیوانی بارزانی به دروایی ۲۰ سال تجرویی کرد بو هپچی لی سوز نهو بو، له ههسان سال دا بارزانی له پهرامهبر «پاره» و «چدک» دا به نهیران و نیسراتیلی فروشت. بارزانی له سنوریکدی دپارکراوا ریکگی دابو به بونی سیاسی و چدکاری حشع له ناوچهكانی ژیر دهسلاتی خوی دا، لهوش چمن مهستیکی ههبر، پهکپکیان بو نهوهی بهانکاته دهسکهلای ههروه له نهیران و نهمریکا، پهکپکی تریان بو نهوهی حشع دهنگهاسی پهپهروهندهكانی دپهروهی بارزانی له گدل ولاتانی ناخیزی سؤقیتم بگهپهمنوه به پهکیتی سؤقیتم. پههینبونی پهپهروندی بارزانی له گدل نهیران (۱۹۶۴) و له گدل نیسراتیل (۱۹۶۵) وه ههولدانی ناشکرای بو دروستکردنی پهپهروندی له گدل نهمریکا، سؤقیتمی وا لیکرد که نیتر بارزانی وهکو سالانی ۱۹۶۱-۱۹۶۴ فراموش نهکا. پهلکو کسانیک ترخان بکا پهپهروندی پهروواسی له گدل ههیی، جاروبار راسپارده، نامه، پاره ... بهینی و بهات.

* کۆنگره‌ی ششم

مهلا مستهفا یز نهوهی «شعرعییت» ی جهزی به بهارهكانی خۆی پدا پیوستی به پشتیوانی سهروکراپهتهکی تازه بو، یز نهو سهروکراپهتهیهش پیوستی به گرتنی کۆنگره‌ی حزب بو. پهروهی ناوخۆی پارتی ههسان پهروهی کۆنگره‌ی ناشکرای پینجم بو له پغددا، که تا نهوساپش کاری پی نهکرا. لهو پهروهدا دهسلاتهكانی سهروک، سهکرتیر، کۆمیته‌ی ناوهندی، کۆنفره‌نس، کۆنگره، دپاری کرا بو. بهستنی کۆنگره پیوستی به ههندی دیسهپلین و رهوشینی نهزامی بو، پهلام مهلا مستهفا نهپوت: «نهگهر پندی نههروش بهتوانی پهروهی ناوخۆ داپنی، من که سهروکی جهزیم یوچی ناتوانم بیکۆم؟»

مهلا مستهفا پی نهوهی گوی پداته مهرجه دپارکراوهكانی ناو «پهروهی ناوخۆ» یز بهستنی کۆنگره‌ی ششمی پارتی، له ۷ ی ته‌موزی ۱۹۶۴ دا قه‌ره‌باخچه‌کی تیکل و پیکلی ۴۰۰ کسسی له قه‌لاده کو کردهوه. ههندیکیان نهندامی پارتی بون، پهلام زۆریان نهندام نهبون، یا مهرجه‌كانی بهشداربونی کۆنگره‌یان تی دا نهبو. له ناو نهواندا نهندامی کاژیک و حشع ههبر.

لهم کۆنگره‌پدا له نهندامانی کۆمیته‌ی ناوهندی پهشو نهنیا: هاشم عهقرای، صالح یوسفی، عهبدوخسین فهلی، نوهمان عیسا بارزانی، نیسماعیل عارف، به شدار بون. صالح و عهبدوخسین تازه له زیندان ده‌رچو بون، مه‌علوم نهو مانی نهندامه‌تیبیان ساوه یا نه. ۱۴ کس له سهروکراپهتی پهشوی حزب به تاوانی خهانتت ده‌رکان، لهوانه: نیهراهم نه‌محمد، نوری شاهه‌پس، عهلی عهبدوللا، عومهر مستهفا، جه‌لال تاله‌بانی، حهلی عهلی شریف، مهلا عهبدوللا. سهید عه‌ززی شهمزینی و عهلی عهبدوللا که لهو ناوچه‌پدا بون

همردوکیان دوس به سر دانزان. سرکردا په تیه کی تازه یز حیزده که دانا له: همیب کمریم، د. محمود علی عوسمان، صالح یوسنی، نیسماعیل عارف، عهدولی سوزان، صدیق نمین، عومر شریف، شیخ محمدمدی هرسین، عزیز عدقراوی، هاشم عدقراوی، د. فوناد جهلال، علی سنجاری، پدوللای قهلی..
همروه ها بریاریان دا بچنه سر «نیسپراتوریتهی ماوت» وهکو مهلا مستفای پی ی نموت.

همیب محمد محمد کمریم، له نامه دهک دا که له ۱۱ / ۵ / ۱۹۶۴ دا یز شمسهدین موفتی دهراری هلمو مری شو رزوانه نویسیوتی: «فان البارزانی ومن یتبعه من البسطاء و المتأخرین عقلیا و الانتهازیین فی واد و الحزب و العناصر المدركة الواعیه فی واد اخر، و هو بعقلیته الفردیه العشاریه الاقطاعیه متفق علی مجموعه من الاجراءات الملتویه مع الحکومه، و ان قواته تهاجم مقرات الحزب و فروعه و تعتقل الاعضاء البارزین و یجرح الکوادر من اسلحتهم و یسکل فی بعض المناطق لجانا محلیه - داود صانفیه - وفق خطه تهدف الی تکیون حزب مطیع له طاعة عمیاء یكون اداة فی یدیه یستعملها کما یشاء و یرید...»

همیب خزی بو به سکرتری نم حیزده!
دوای نم کونگره به دسه لاتکه کان په تواری کوته دس مهلا مستفای و، دهزگا سرکرده پیدکانی پارتی، نگمر لهوو پیش وهکو دا دهزگا (موسسات) کمی دسه لات و نرخیان همیبی، نو او بون به قواری بوش و کارتونی، مهلا مستفای به نارهزی خزی نه یگزین و، هلی تسوراندن و، یز گفتوگوش توانمی نیسردران وهکو نویسری مهلا مستفای ندوان، نهک وهکو نویسری حیزب یان گلی کورد.

* مهلا مستفای په دروایی سالانی ۶۴ - ۶۶ له گهران دا بو. ناوچه کانی رانیسه، قسه لادزه، دوکان، چوارتا، پنجسوین گسرا. په رزؤ نموست و، په شمو دانمیشست یز نه لجامدانی کاره کانی.

خزی واپیشان نندا پیاویکی خاومن باوهری نیسلامه. ریزی زوری له مهلا نهگرت و، لاپهنگری نوه بو شعر و کیشه و ناکوکی له سر پنچینمی «شعر» چارسر بکری. له همدان کات دا په دزی خدکوره «مشروبات» یسی نه خواردهوه.

ناوی هیچکام له کوره کانی، جگه له دلشاد، کوردی نیه. هاسره کمی نیسریس دو کوری پیکوره نیسی، نه یانمی مهلا مستفای ناویان لی بنی. مهلا مستفای داوا ندهکا ناویان بنین «ذوالکفل» و «نیسرافیل». نیسریس نه ترسی متاله کانی له پاشمروژدا بن به گالتهچی منالان. له تاوا پنا یز یهکی له هاوکاره نزیکه کانی مهلا مستفای نیا که بملکو تکای لی بکا ناویکی تریان یز بلدزیتهوه. دوای رجا و تکا ناوه کانیان نه گورن.

نو کاته هیشتا زور کس نه شارهای مهلا مستفای بون، له کاتی گفتوگودا که بیانوتایه: «ماموستا». مهلا مستفای تروپر جنیوی قورسی به کاپرا نندا و، نیجا نموت: «من ماموستا نیم، علی سردان ماموستایه، نیبراهیم محمد ماموستایه» زور کس جنیوی پیسیان خوارد تا فیر بون له پاتی وشعی ماموستا «نغزینی» یان «نغز خولام» به کار بهیتن.

له دانیشته کانی دا همیشه چنقز و هسان و داری له لا بو. په دم قسه کردنوه

خمریکی تاشینی داره که نمبو. دارجگهری لی دوست ندرکد و، ناو به ناو نم دارجگهرانی
بژ پادگار به دپاری نندا بم و بمو.

زرد شارفزا بو اه ژبانی لادی و، دل و دهورنی دانیشستوانی دهبات و کاروباری
عمشیره تهکان دا. نمیزانی چیبیان له گمل پاس نکا و چونیان نددوینی. خنوشی زرد
سدرگروشته و چیرۆک و قسمی پیشینانی نغزانی. هنزی له سواری و، له راگرتنی نمسپی
رسمن و مرداری بو. روهی نمسپ و رانمهری گهوری ههبو. خۆشتترین راهاردنی راوی
هراز و راوی خمهگرو بو. خسه گرو گهبا ندریکی خشۆکه وهکو قوری و بزغۆه. لای ههسو
پارزانیهکان گوشتنی وهکو نمركهکی ثابنی وا بو.

که بهیوستایه ناغابهک پان پهاریکی دهسرویشتی ناوچهکه ناپوت بکا، ههزیک
گهوری له گمل خزی نمرد و، به ناری دۆستایه تمهوه نمبو به میوانی. چهند رۆژی خزی و
ههزهگمی نانی کارهپان نمخوارد تا ناپوتی ندرکد.

حنزی ندرکد هاوکارهکانی بشکینی و همویان کهمو کورپیان ههیی و، چاو بهرو
ژیری نمبو. که شکاتیان له لای نمو له پهکی پهکرده له سهر دزی، له باتی نموی
بهگوری، پان بانگی بکا بو لهپرسینوه. نمپوت: «باشه نممهپان پهشی خزی دزیوه، کهمی
تیر بوه نیتر کهمتر دزی نکا. ندرکد پهکیکی تازه دانهیم نمو له سهرهتاوه دهمس پی نکا و
زۆتر نمدزی.» زۆر جار نموانی تاوانبار بو به دزی بانگی ندرکد بژ لای خزی، له باتی
نموی حسابیان له گمل بکا، نمپوت: «تۆ قسهپهکی واپان به پال داوی، دپاره موحتاجی!»
هنندی پارهی به خلات نندا. نموی پارهی لی وهرنهگرتایه بهر غهزهیی له برانموه نهاتوی
ندرکوت.

گومانی له هر کس ههپویه که جاسوسی روس، نینگلیز یا نممهریکایه ریزی
زیادی ندرکد و نزیکی نمخستوه له خزی، به تمعی نموی راهورنی باشی له سهر بنوسی.
له ههسو کۆر و کۆمپلیک دا به ناشکرا نمپوت: «کورد پهپاری تی دا نپه!» زرد
چار هیرشی ندرکده سهر قازی محمدعماد. بژ نموی دمهسلاتی خزی بنوینی، زورچار پاسی
نازابهتی خزی و شارهزایی و بلیسهتی له دانانی پلاتی جهمگی دا، به جۆریکی پر
«موهالمغه» ی له باور نهاتو، ندرکدهپوه. تمعی مههستیشی له موهالمغهیه نموه بو که:
به دانیشستوهکانی بسلینی له روی خزی دا کهم ناویری پلی وانپه. له دانیشستنیکی
قهرهبالغ دا نملی: «تۆپهیکمان له حکومنت گرت بو داوام له عیزهت کرد مهسکیرهگمی
پی تۆپهپاران بکات. تۆپهیکمی تی گرت سهری کرد. تۆپهیکمی تری تی گرت کورتی کرد.
گوللای تۆپهکان کهم بو. به عیزهتم وت تۆ لاچۆ خۆم تۆپهکهم دامسوزان و گوللهپهکم
گرت مهسکیرهکه له ناوهراستی مهسکیرهکمو دا». نوری محمد طهعا له کۆرهکه دا
نهی. مولا مستفا روی تی نکا نملی: «نوری وانپه!» کاک نوری نملی: «پهلی نمزینی
لهو کاتدا که تۆ تۆپهکمت پهپوه نان قزعهپان دابهش ندرکد هر مهجهد و قاپ و قاچاخ بو
نمچو به ناسمان دا». عیزهت عزیز پهکی له نهمسره ههلهکو توهکانی جههشی عیراق بو
و، دهوری له بهریتانیا دی بو.

هنندی چار به معناوه هاوکارهکانی خزی نمشکاند. چاریکیان له دانیشستنیکی
گهوره دا رو نکاته کۆرهکه و نملی: «من و نم پهپاره ههر دوکمان ناومان مستفایه و، به
ههر دوکمان به قهدر چۆله که پهک مهشکمان ههپه!»

گزینگترین پیوانه لای مهلا مستمفا بز هلسنگاندنی خفلك، راهدی دلسوزی نمو
كسه بو پهرامبهر به خزی. نمو دی دلسوزی خوی بز بهسلانداپه نیتر گوی ی نغدهابه
رفتار و، هلسوكوتی. هرچهكی بكردابه لی ی نغدهپرسیموه.

*

داهینانی نمریتی دزیر

سالی ۱۹۶۴ له میژوی بزوتنموی سیاسی كوردستانی عیراق دا نوقستی
وهرچرخانیکی شومه، شوینوارهكانی وكو رهگی گولی له جولانموی كوردا جیگیر بو.
ناكۆکی نیوان سمرۆکی حزب و سكرتیری حزب شۆز بووه ناو ناخی ریکخواه سیاسی و
پیشمرگهپیهكانی پارتی و، له نغهام دا ناو خفلك و جولانموی كورد و، بو به سهرهتای
شمری ناوخزی له برانموه نهاتو.

مهلا مستمفا چمند نمریتیکی دزیری له جولانموی كوردا داهینا، وكو: پنا بردن
بز چەك بز به لاداخستنی ناكۆکی سیاسی، پنا بردن بز دوژمن بز به بهلاداخستنی
ململانی ی دهسلات له گملا نهپارهكانی، كوشتنی نهپاری سیاسی، له پاتی گفتوگزی
سیاسی شمره جتیوی ناشیرین..

۱. شمری ناوخزی له برانموه نهاتو.

مهلا مستمفا هیزکی گوروی كۆ كردوه له بازارانی و، عشانیری ناوچهكه و،
پیشمرگهكانی پارتی و، له مانگی تهموزی ۱۹۶۴ دا چوه سهر پارهگای م س له ماوت.
لوقمانی كوری سهرپرشتی راستموخزی لهشكر كیشپیهكمی نهكرد. دوای تمقوتۆقیکی كم
هیزهكمی م س شكا. كشاپوه نهپان. نهپان چهكی كردن و پیشمرگهكانی برد له ههمدان
له نوردوگایهكی كردن و، چمند كسی له كار بهدهستهكانیش: نهپراهیم نهمند، عومیر
مستمفا، هیلسی عملی شمریف، جلال تالبهانی، نوری نهمند طههاری برد بز تاران. نوری
شاوهدیس كه له سهر پردی قشان رهشاشی دانهبست، لهو كاتمدا له سلیمانی بو، له ریگای
بهغدادهوه بز تداوی چو بز نوردوپا.

۲. پنا بردن بز دوژمن بز بهلاداخستنی ململانی ی ناوخز.

لهو هیرشهدا كه سمرۆکی پارتی ریکی خست، هیزهكانی به نازوقهی حكومت تیر
و، به تمقمننی حكومت پزشته كردو، به ناگاداری و به ناو حكومت دا گواستموه بز
سهر ماوت.

سكرتیری پارتی و هاوریكانیشی كه بهرگمی هیرشهكهپان نهگرت پناپان برده بهر
نهپان.

پنا بردن بز عیراق و پنا بردن بز نهپان، له نیوان نم دو لایمدا دژی بهكتری بو به
نمریتیکی حلال له لای هوردوكیان.

۳. تیکچونی بهها بهرز و پیروزهكانی كورداپهتی.

چمند پانندی، به ناوی «لیژنهی پیشمرگهی ناوشار» له كانی ماسی دروست كرا،
«كانی ماسی» كارنیزیکه كوتوته خواری سلیمانی نریك گوندی قهرهتوژغان. ناوشاری
سلیمانی به ناو له ژیر دهسلاتی حكومتهی عارف دا بو، بهلام كانی ماسی شویکی نازاد
و له ژیر دهسلاتی شورش دا بو.
بهپرسهكانی نم لیژنهبه بریتی بون له: حهمرهشی نهمه شانه، محمودی شا

محمد، دستا گورونی که با پی... نمانش چند باندیکیان له سرسره هره
پدناوه گانی سلیمانی دروست کرد، لهوانه: عوسمی نامه، ساله سبک، حمه علی فورهج،
حسینی فارس، نهمینی فارس، سهلاهی فاته قهسور، نحه سی سر، بهگری خانم،
عومری ماف... ناموزگاری و فرمانی راستهوخویان له باره گای بارزانی، یا راستتر له
ملا مستفا ورنه گرت، دهسلاتیکی بی سنوریان داپونی. نرکی سره کییان بلاوکردنوهی
توس و توفاندن و سرکوتکردنی نهپاره سیاسه گانی بارزانی بو.

چالاکیه گانی نم باندانه بریتی بو له:

- پلاماردان و پشتکینی سدان سال، لهوانی ننداسی پارتی بون و، گرتن و
فراندن و راوانی سدان ننداسی پارتی له لایفنگرانی م س و، کوشتی هندیکیان.
- سرانه سندن و راوورت و برینی شهوانی به ناشکرای مالی کسانسی بی
دهسلات.

- پلاماردانی نندامه ناسراوه گانی حشع و گرتن و فراندنی هندی له کادر و
نندامه گانیان و، کوشتی هندیکیان بهوپری درندایه تیموه لهوانه: نوره حمانی ساحی خله
بنجو، که به زیندوهی سوتاند بویان.

- له صامیش سهیرتر تاشینی بری هندی لهو گهجهانی قژیان دریژ کرد بو، یا
پاتولی جواتیان له بهر کرد بو، رنگ کردنی قاج و نژونی نو کچانهی کراسی کورتیان
له بهر کرد بو.

کاره گانی باندی گانی ماسی له همو لایهک دهنگی داپوهوه. زور کس هاواریان بز
ملا مستفا برد و شکاتیان له لا کرد. ملا مستفا بز پاککردنوهی خزی لم تاوانانه
بهیانیکی دهرکرد بی ناگایی خزی دهری و، به ناو چند کسسیکی کسمی له هره
پدناوه گانیان دهرکرد. بهمانه کهمان به شونه گشته کان دا هلواسی. بهلام بهمانه که بز
خاوکردنوهی تورهون و نارزایی خلک بو، نه گینا هیچ کس لهمانه نه به راستی له
پیشمرگایهتی دهرکران و، نه لیکولپنوهه پان له گمل کرا. خزیشیان به شانازیموه نهپانوت
نیوان چکه له سروک بارزانی کسمی که ناناسن و، کاغزی کس ناخویننوه.

4. داهینانی «اغتیال» ی سیاسی

ملا مستفا محمد ناغای زیباری و صدیق میرانی خوشناوی به هزی ناکوکی
عشائیه کوشت. له سالاتی شورش دا به هزی ناکوکی سیاسیه تاقسیکی له
کادره گانی پارتی کوشت. علی حمیدی، ننداسی کومیتسی ناوهندی و لپرسراوی لقی
سلیمانی و محمودی حاجی توفیق، ننداسی لقی سلیمانی؛ دوایتر عوسمان عوزیری و
مجید شوانی له زندان دا کوشت و، ساله گانی دوایتر به فرمانی نو محمد عهبدوللا،
ننداسی کومیتسی ناوهندی و، محمد رهشوانی ننداسی لیژنی ناوچه له ناو شاری هویلیر
و، خالیدی حاجی فورهجی کوکوکی له ناو هیلجه دا کوژان..

«اغتیال» برینگی قولی کرده نار کوملنی کوردهوه. سرهبرای نوهی دوژمنایهتی
له ناو حسینیه گان دا قولتر نه کرد، دوژمنایهتی خوناری له نیوان هندی عهشیرت و
بنمالدا دروست کرد. لهره دا دو نمونه پان پاس نه کم:

- ملا مستفا، عوسمان عوزیری کوشت، عوسمان کادری راگه باندن بو. ننداسی
پارتی بو. له رادپوی بهغداد کاری کرد بو. شاعیر و نوسر و روناکبیر بو. چو بوه ریزی

پیشمرگه‌ها که رادپوی کوردستان به دلسوزی کاری نه‌کرد. له سر نه‌وی برآزای حاجی برایی چهره‌گا بو گرتیان و له زندان دا کوشتیان. سال وهرگه‌ها پاسکی م س دستیان به سر چند ناوچه‌به‌ک دا گرت و، چند کسپکیان له گادره‌کانی پاسکی مه‌لا مسته‌فا گرت، له‌وانه: سیامه‌ند و ملک‌که بارزانی و، عومر شریف کمرکوی بو. نمانه له کرزه له زندان دا بون. خرمه‌کانی عوسمان چونه سر زندانه‌که و به زفر دهریان هینان و له تزلزی خوینی عوسمان دا همرسپکیان کوشتن. مه‌لا مسته‌فا نم داخه‌ی له دل گرت. دوی ۱۱ ی بازار هسو خیلی چهره‌گای بز میوانی بانگ کرد بز باره‌گانه‌ی خوی له ناوپردان. له سلیمانیه‌وه به ری کموتن بچن بز لای. له ریگای خله‌گان بزسه‌به‌کی بز دانان. همویان له نژومویل دابه‌زاند و، له همان شوین دا همویان کوشتن.

- جزای علی کاتب له هله‌بچه خالیدی حاجی فخره‌جی کوشت. له تزلزی نهمدا کوزکویه‌گان له سلیمانی نازادی برای جزایان کوشته‌وه.

۵. داهینانی موهاترات له گفتوگزی سیاسی و حزبه‌ی‌دی دا

مه‌لا مسته‌فا پهایکی جنو‌فرز و دم پیس بو، وشه «قوندیر» ی له قسه‌کانی دا به زوری به کار نه‌هینا، لای وا بوه له ناو کوردا توهمه‌ی دزی و داوین پیسی کاربگرتیه له توهمی سیاسی، بز شکاندنی دوژمنه‌کانی نم ریگایه‌ی به کار نه‌هینا. که پاسی نا‌کوزکویه‌کانی خوی نه‌کرد له گیل نهبراهیم نهمد و هاوریکانی له ناو خه‌لک دا تاوانباری نه‌کردن به‌وه: «سواری ژنی خه‌لک نهم، سواری پیشمرگه نهم و، سواری به‌کتری نهم ..» بان «له کاتیک دا پیشمرگه و خیزانه‌کانیان نان نیه به‌خون، نه‌وان دزیبان له مالی مه‌للت و شورش کردوه ..»

نم قسانه شیاری سرکرده‌ی جولانه‌به‌ک نهم، هندی کسی نزکی که پی ی نهم نهم قسانه نه‌کا، مه‌لا مسته‌فا نه‌لی: «کورد له‌وه تی ناگات که بلیم من نا‌کوی سیاسی له گیل نهبراهیم نهمد هه‌به، به‌لام له‌وه تی نه‌گا که بلیم دزیبان کردوه و، خه‌لکیان گاو و گانجان داوه .. من دوژمنه‌کانی خرم بزم ریگایه نه‌شکیم.»

هردولا کموتنه داهینانی ناوونانوره له به‌کتری. له نویسه‌کانیان دا به‌کتری‌بان به خیانت و جاشایه‌تی تاوانبار نه‌کرد. زارای «جه‌لالی» و «مه‌لای» و «تاقسه‌کی جله - پله» و دواپتر «جاشه‌کانی شستوشش» و «مه‌لا چزمی» بون به وه‌ی سوزار. هزاری موکریانی، شیخ محمد‌محمدی هرسین، سعید ناکام له داهینان و خوشکردنی ناگری نهم شمره چنیه‌دا دهوری سره‌که‌بان هه‌بو. سه‌بر نه‌وه‌به نمانه همرسپکیان به ریچله‌ک نهبانین. له کوردستانی عیراق دا جگه له خیزانه‌کانی خیزان کسوکاری تر و خرمیان نهبو دلبان بز کوزدانان به‌سوتی. نم نهمیته ناشیینه بو به به‌شی له چالاک‌ی حزبه‌گان.

هردولا که به‌کتری‌بان به جاشایه‌تی تاوانبار نه‌کرد، هردوکیان دو حزبه‌ی خاوه‌ن به‌نامه و ریباری سیاسی و ریخه‌ستان و بنکی جهم‌اوری بون. هر به‌که‌بان هزاران روشنیر و جوته‌بار و کریکاری لی کز به‌بوه‌وه. هره‌که‌کیان به‌هانه و به‌انوی خوی هه‌بو. شمری ناوخوی نه‌وان نهم دو پالی پارتی وه‌کو شمری ناوخوی نه‌وان دو عشره‌تی بارزانی و زهاری، یا نمانت هسو جولانه‌که و عشره‌ته کورده‌کانی سر به حکومت نهبو. نه‌گورچی بارزانی و لایه‌نگره‌کانی هه‌لیکی زوریان داوه بز سوک کردنی مسئله‌که به‌خه‌نه قالی نا‌کوزکی شورش و جاشی ۶۶ هوه و، جاشی ۶۶ یش وه‌کو هسو جاشه‌کانی تری

کوردستانی عیراق له قلمم بدمن. بهلام تمسه شه بهاندنیکی نامه عقول بو، هر له لای لایمنگره کتله ره قه گانی خویان نه بخوارد.

*

مهلا مستمفا دواى نعوى م س ی دهر کرد بز نیران ریگای بز تمخت بو. خزی به تنیا بو به دهسه لاتناری به کسم له به یاردانی شمر و ناشتی دا، له دامزواندن و برینی په پوهندی سیاسی دا، له دانان و لاپردنی کار به دستانی شورش دا. هندی داوود بز گای به ناوی: مجلسی قیاده ی ثوره، مهکتبه ی سیاسی، مهکتبه ی تمغیزی، مهکتبه ی عسکری، دروست کرد. مهکتبه گان شتی کارتونی و روالهت بون. دهسه لاتنکان هه مو له دهس خوی دا کز بوهو.

حکومته ی عیراق هندی هنگاری هاویشت: گهراوه گانی بهردا، مورچه خوره گانی گهراپوه سر کاره گانیان، خویندکاره گانی گهراپوه زانستگا، زهره و زبانی هندی له زهره لی کتوتوه گانی دوکان و ده بندنه خانی بژارد، مسعود محه مددی دانا به وهزیری کاروباری سمرو... بهلام ههچ هنگاریکی له مهیدانی سهلمانندی مافه نه توه به به گانی کودا نغنا. تممش له ناو خفلک و سرگره ایه تی تازه دا مقومقزی دروست کرد بو. چمنه نامه بهک له نیوان مهلا مستمفا و حکومت دا تالوگوز گرا. بز به دیو خستنه نوی ره خنه سیاسی گانی م س یاده داشتیکی ده یاره ی مافه گانی کودا به حکومتی عارف، ههچی کمتر نه بو لهو یاده داشتی پیشتر م س ی نامه دهان کرده بو. تم یاده داشته صالح یوسنی و شوکت عمقاری و عه گه ی صدیق بر دیان بز به غنا، بهلام مهلا مستمفا به عه گیدی وت بو: «له لاره به کار به دستانی عیراق بلی، مهلا مستمفا باوهری بهو یاده داشته نه، بهلکو له زیر گوشاری ده وریشه تکی دا نهمزای کرده، بز نعو ی نعلین کوردی فرژشته.»

عه بدولسه لام عه ره به یکی سوننه نه توه په رستی بهر چاوتنگ بو، رقی له کورد و شبعه بو. به تمغای سهلمانندی ههچ مافیکی کورد نه بو، بهلکو ههروه کور صرحی عه بدولعه مید، بهکی له وهزیره نزیکه گانی له بهروه به به گانی خوی دا نویسه تی: عارف به ههچ جزیری باوهری به مافی کورد نه بو.

*

ریکخراوه سیاسی گانی پارتی به زوری له گه ل م س بون. دواى کشانهوی نیوان بز نیران، چمنه کسبکی کوزمته ی ناوهندی که له کوردستانی عیراق ما بون، لهوانه: عهلی عه بدوللا، نوری شاهه یس، زه بهیحی له به غنا مهکتبه ی سیاسیان بهک ههناپوه و، گوزفاریکبان به ناوی «په شروه» به کوردی و، لقی به غنا بهش به عه ره ی «با هزی» ی ده رته کرد. تم محمد عه بدوللا له پادپنان و، محه مددی حاجی تایر له سلیمانی و، مهلا عه بدوللا نهماعیل له هه لیر... دریه دهان به کاری ریکخراوه یی دا، له کوردستانی عیراق دا دو ریکخراوه به ناوی پارتیه وه کاریان نه کرد و، هه رده وکیان خزیان به «شعری» نهمزانی.

*

دواى شکانندی م س، مهلا مستمفا دهستی گهراپوه بز دامزوانندی په پوهندی له گه ل دنهای ده روه دا.

*

له گدل شمیریکا

ملا مستفا لای واپر دنیا په پنځمې شمیریکا و روسیا نډگمری و، بز دا پښکړدنی سرکوتن، نهمی پشتیوانی پدکی لم دو زلهیزانه په دس بهیتری. لمو کاتوه که له سؤقت گراپوهه هیچ هیواپدکی په پشتیوانی سؤقتی نمما بو. همولی نندا پشتیوانی شمیریکی په دس بهیتری. نهمی نئمشاردوه و، هر له سمرهتای دس پی کردنی جولانموه کوه همولی بز داوې. له سمرهتادا نهمصد توفیقی راسپارد نم کاره په نئمجم پگهپنی. نهمصد توفیق دوچار، بز نم مهبسته، همولی دا. چاریک چو بز بهروت و چاریک بز تاران. هر نهمیش بو رؤژناموونی شمیریکی دانا نادم شمیتی هان دا سردانی کوردستان پکا و، له گدل خزی هینای.

ملا مستفا له گفتوگوانی دا له گدل شمیت (۱۹۶۲) چند جار داوای پارمندی شمیریکی کرد. شمیت له گمرانموی دا په زنجیره چند وتاریکی له رؤژنامی «نیویورک تایمس» ی شمیریکی دا پلاو کردوه. نوسی بوی ملا مستفا داوای پارمندی له شمیریکا نکا. عیراق نهمی کرد په کمرهسی پروپاگانده دژی جولانموی کورد و، رؤژنامه گانی پئمدا هیرشپان کرده سری. مگتبی سیاسی له «خبات» دا نهمه پان په درؤ خستوه و، گفتوگوزدکی کورتیان پلاو کردوه که گواپه پارزانی لموه زیاتر هیچی تری نموتوه و، نموی تری هلمبستراوی رؤژنامووانه که خزیته. ملا مستفا نم په درؤ خستنمویه پی ناخوش بو، چونکه خزی نم داوای پی شمرم نمبو، حاشایشی لی نئمکرد.

تا سالاتیکی زؤر شمیریکا هیچ پایخیکی په جولانموی کورد و په ملا مستفا نندا و، ناساده نمبو هیچ پیوه ندمپدکی له گدل دا پمزین. پلام هر کؤلی نندا و، له ریگای شای نیران، کارمدهستانی نیسرائیل و، شای نوردونوه همولی نندا دهرگای شمیریکای لی پکرتوه.

* له گدل نیران

نیران له ۱۹۶۴ په دواوه پیوه نندی راستمخوخیان له گدل ملا مستفا، وکوردسهلاتی شمیری واقیع، دامزواند. دواي نهمه پیوه ندمپان تا نهمات په هیزتر نمبو. شمسدین موفتی له تاران بو په نویتری ملا مستفا. بز پدکمین جار سالی ۱۹۶۵ سمرهرای نموی چند هزار دانه تفنگی برنمویان داپه، هندی چدکی قورسپشپان داپه له شمیره گانی دا په کاریان بهیتری. نهمه عیراتی ترساند و، تنگوچلمسه پدکی دیپلوماسی له نیوان هرود دولت دا دروست کرد.

نیران همیشه بز جولانموی کورد له عیراق دا گرنگیپدکی تایهتی هبوه. لمو کاتدا که ملا مستفا نهمپتوانی کملک له سنوره گانی تورکیا و سوریا وهریگری، نیران بز نمو وکو نتمیا دهروازی دنیا بو. حیزی دیموکراتی کوردستان که له ناکوکی سرؤک و سکرتردا پشتیوانی پی چن و چونپان له سرؤک کرد بو، کموتنه بهر گوشار و تنگ پی هلمچنین. ملا مستفا نهمپتوانی هاوسنگی له نیوان شا و دیموکرات دا راهگری. نمبو لاپدکیان هلمپیری. دیموکرات بز نمو کملکیکیان نمما بو، شا و ساواکی هلمپوزاد.

*

له گڼل نیسرائیل

نیسرائیل له گڼل حکومتدگانې عمرهې له شمره دا یو، کوردېش له عیراق دا له گڼل حکومتیکې عمرهېی دا له شمره دا یو. نیسرائیل نهیوست نو «دوژمنی دوژمنه» پکا به دوستی خزی. پدکم چار له گڼل نیسراهم محمد له نوروپا قسهپان کرد یو، پلام نعمانی دسلائی نو له سمر نوزی کوردستان، پپوهندی له گڼل نو یی سود کرد یو. سالی ۱۹۶۵ نیسرائیل چمند نویننرکی نارد یو کوردستان یو دپدنی مهلا مستمفا. نیتر پپوهندیکی همیشمپیان دامیزاند. مهلا مستمفا لای واپو: جولهکه نفوزیکې گمورهپان همپه له همو دنیا دا، په تاپهتی له نمریکا، په هیوا یو نیسرائیل دهرگی دوستاپهتی له گڼل نمریکا یو پکاتموه.

*

هملگیرسانوهی شمر

نو گروهی م س کرد یو له سمر نووهی مهلا مستمفا تاقهتی درپزه پی دانی شورشی نسواوه و، له گڼل عارف ریک کموتوه یو نووهی کزتایی په شورش بهینی راست دهرنچو. بگره مهلا مستمفا که خزی له «دی» له دایک و، له «دی» گموره و، له ناو شاخ و عهشپه تدا پی گمپشت یو، همرگیز لهو ژپانه وروس نمنپو که له گڼل سروسشت و تیگپشتن و ناروزی نو نه گولچا. نه گمر هر پاسی وروس یون پکراپه «سیاسیه گانی نمشکوت» که رزؤناصوانی پهرتانی دهیقید ناده مسمن ناری لی نا یون، که همو شاری و خرندهواری ناخزی ندهو یون، لهو ژپانه بیزار یویون.

ورده پیکادان لم لاو نولوا دهستی پی کردهوه و، شمیری کورد - حکومتی عیراق له ۱ ی نیسانی ۱۹۶۵ دا هملگیرسایوه.

په هول و تمقلای ناوخو و، ناویژنی نیران، مهلا مستمفا له حوزهپرانی ۶۵ دا ریگی دا په لایمنگرانی م س - چکه له نیسراهم محمد و سهد عمنیزی شممنزی - همویان بگمرینوره کوردستانی عیراق. پشمهرگه گانیان نارد یو ممدانه گانی شمیری روانلز و، سرگرده گانیان: عومر مستمفا، حیلی علی شریف، مامجهلال، علی عسکری دس په سمر نارد یو دوه رهقه و، پاش ماوه پدک نوری شارهپس، علی عهبدوللا، نوری محمد طهپاش، چونه لایان.

*

مهلا مستمفا ناماده نمر هیچ نمری و لپهوردنیکې راستمقیته پرامپس پاسکی م

س پخوینی:

- نهی نهپشت په ناوی پارتپوه کار پکن.

- نهی نهپشت پارتپهکی تازه داپموزین و درپزه په کاری سیاسی پدمن.

- له ناو حیزپه کی خزی و داووده زگاگانیشی دا جیگی نهته کردنموه.

نممانی له دوه رهقه دس پمسر پی نیشوکار دانا یو. ریگی نمندان پی نیچازه پم لاو نولوا د یون. له پاتی نووهی سمر له نوی له داووده زگاگانی شورش دا کار و فرماتیان پی پمپیری هولی ندا سوک و رسوایان پکا. شیخ محمدمدی هرسین له وتاره گانی دا په «گمجر و گوجمر» ناوی نپردن. هملوستی مهلا مستمفا لم دس پسرانه پم گفتوگزیپدا دهرته کوی:

چمژن دیته پیشموه. نورهحمان روته، که دوستی نمان و نزکی مهلا مستمفا نهمی،
نمیسرن بز لای مهلا مستمفا نیجازه‌بان بز وهرگیری، به بزنی جمژنموه بچن بز بهینی
ژنه‌گانیمان. نورهحمان نهچی بز لای و به ناتومیدی نه‌گهرتموه بز لایان. هر له دوروه که
روته دهرته‌گهوی، عملی عهدوللا لی ی نه‌پرسی: «ها روته! شیسرت بان روی؟» روته
لوت نندا به په‌کا و قسه نا‌کا. سبری نه‌گنه سر نملین: «چی وت؟»

روته نملی: «وتی نیجازه‌بان نادم.»

نملین: «نه‌یوت بزچی نیجازه‌مان نادا؟»

روته نملی: «قسه‌به‌کی ناشیرینی کرد بز گهرانموه ناشی!»

زوری لی نه‌گمن روته ناچار نهمی بزبان بگهرتموه، نملی: «وتی نیجازه‌بان نادم

بز نموی ژنه‌گانیمان حیز ببا؟»

عملی عهدوللا لوت کاتندا پیاسه نه‌کا له بهر خزیموه نملی: «په‌کو که پیاویکی بی

نهدبه!»

نوری شاه‌پس به‌کسهر هملی دابویه وت بوی: «گواده خزی تجروبهی هه‌به. یانزه

سال له سؤقت بوه!»

نوو کاته نوری شاه‌پس، عملی عهدوللا، عملی عسکری، نوری نهمسد طه‌ها

ژنیمان هه‌بو، نوانی که‌بان هیشتا ژنیمان نه‌ینا بو.

بز نموی نوری شاه‌پس بشکینی ناردی له ناوشاری سلیمانی تعقیبان له ناهیدهی

شیخ سه‌لام کرد. ناهیده له گمل دزگا نهمنیبه‌کانی حکومت تیکه‌لاوی په‌یدا کرد بو.

ناهیده بریندار بو نهمرد. به‌لام مه‌لا مستمفا له کوزره گشتیبه‌کانی خزی دا نه‌یوت: «من

ناردومه تعقه له.. بکمن کهچی بهر قولی که‌وتوه.»

*

سالی ۱۹۶۵ منیش وه‌کو خون‌دکاره‌کانی تری زانکزی به‌غداد گهراموه به‌غداد بز

نموی درژه به خون‌ندن به‌دم. هه‌سو نوو خون‌دکارانمی چوه‌ونه ریزی شورشوه له زانکۆ

ده‌رکرا بون. منیش په‌کی بوم له ده‌رکراوه‌کان. مه‌لا مستمفا لیسته‌به‌کی دابو به حکومت،

ناوی زیاتر له ۶. خسریندکاری تی دا بو. هه‌ندبه‌کیسان هه‌چ په‌یوه‌نده‌به‌کیسان به

پشمرگه‌به‌تیموه نهمو، خزبان له بهر تهملی یا هزی تر له خون‌ندن به جی مابون، کهچی

ناوی من و چمند خون‌دکاریکی تری، که له شورش دا بون به‌لام له گمل مه‌لا مستمفا

نهمون، تی تهمرا بو. نوو کاته د. عهدولعسزیز دوری سهرۆکی زانکۆ بو. هه‌ولیکی

زورمان دا تا وهرگیرانموه.

له ۱۶ ی نهلولی ۱۹۶۵ دا جنرال عارف عهدولره‌زاق هه‌ولی نینقلایی دا به‌لام

سهرکه‌وتو نهمو، به سواری فرۆکه هلات بز میصر. لوت کاتندا من له «تعمنی عام» له

به‌غداد گه‌را بوم. ره‌شید موحسین، که نوسا هاوکاری عارف عهدولره‌زاق و، دواپی بو به

په‌کی له داصفریندره‌کانی توج (التجمع الوطنی العراقی) به‌روه‌به‌ری گشتی «نهمن» بو.

دواپی تم روداوه موشیر عارف، نورهحمان به‌زازی راسپارد و وزارت پیک به‌ینی. له دواپی

۱۴ ی تهموزوه نموه په‌گمین جار بو که‌سیکی «مده‌نی» بهی به سهرۆکی وهرزان. به‌زازی

مامزستای قانون و، باوه‌ری به رژیم پارلمانی هه‌بو. لای واپو کاتی نموه هاتوه

ده‌سلاتی سوپایی کۆتایی بی به‌ینی.

«نمن» مسئله کمی حوالی «محکمه امن الدوله» کرد بو. لوانه بو حوکمیکی گرانم به سردا پدن. هاتنی بهزاز بؤ من خیری پیوه بو، چونکه به بؤنمی جهژنی ۱۸ ی تشرینوه چند وجهبهک گهرای سیاسی بهردا، بهکیکیان من بوم که به کفالهتیکی زور قورس بهبوم.

*

بهیونموی موشیر عارف

روژی ۱۳ ی نسانی ۶۶ موشیر عارف له هالیکز بهردا سوتا. جهنمرالهکانی جهبش کؤیونوه بؤ دانانی بهکیکی تر له جیگای نمو. نورهحمانی برایان هلهوارده به سر کؤمار و، نموش نورهحمان بهزازی دانابهوه به سرؤکی وزیران.

جولانموی کورد سهرمای گهروگرفتهکانی ناوخوی بویو به فاکتورکی گزنگ له سیاستی ناوکی و دهرکی عهراق دا. پشتهوانی تهران له مهلا مستمفا زبای کرد بو به شیوهبهکی نموتز که عهراتی نترساند و، پروتستی رسمی دابهوه. بهزاز لای واپو که گهروگرفتی کورد به شهر چارهسر تاگری و، له کؤنفرهنسکی رؤژناموانی دا وتی: نهگبر چل پهئجا کورد به شاخوهه بهین گهروگرفتهکه همر نمیشی، چند جار باسی ریگی گقتوگزی کرد بؤ چارهسری کیشی کورد. له هسان کات دا پهپوهندی و تالوگزی بهیردا له نیوان سرکردهتی بارزانی و حکومتی بهزاز و، له نیوان مهکتهمی سیاسی و حکومتی بهزازدا کرا.

*

له ناستی لاساری و رهقی مهلا مستمفا دا نمبو تاقمهکهی م س نومی بنوین و، بؤ نموی مهلا مستمفا له خویان نوروژین و، ناچاری نهکن له سر حسابی مافهکانی کورد (تازول) بؤ دوژمن بکا، قازانچی خویان و جولانمویه که کورد لهوهدا بو: چالانکی سیاسی هیزهکیان راهگرن. بهلام نمانیش ناماده نهیون مهیدان بؤ مهلا مستمفا چول بکن. رهکفرارهکانی نمان له شارهکان و له ناو پیشمهرگدا دریزی نهدا به کار کردن. مهلا مستمفا گومانی لی نهکردن و، به مهترسی دانغان، خصمی بو له گنل حکومت هاوکاری بکن و دژی نم راهوستن. له ناو لقهکانی نم هیزهدها نیستیفتهایهک کرا بو که نموانه بهو جؤره بی نازادی و بی کار بهننوه، بان هملین بؤ لای هیزهکهی خویان. زؤرایهتی دنگی دابو نهگبر مهترسیان هاته سر هملین.

*

مهلا مستمفا روژیک مهفرزهبهکی بارزانی نارد بو بؤ دولهرقه به دوی: مامجهلال، حیللی، عوممر مستمفا، عملی عسکری دا بؤ نموی بهانگوزنموه بؤ لای نیدریسی کوری. بارزانیهکان له پیش دا سردانی ههاس ناغا نهکن و ناگاداری نهکن که بؤ مهیستیکی وها هاتون. ههاس ناغا تی نهگا نهانسن بؤ کوشتن. مامجهلال و هاویرکانی له مهیستی هاتنهکیان ناگادار نهکا. نموانیش له ناو خویان دا قسه نهکن و، وا ریک نهکون جاری نموانی مهترسیان له سره هملین و، نموانی تریش له نریکترین همل دا خویان دهریاز بکن. مامجهلال، عوممر، عملی، حیللی به ۴ قولی له ۲۸ ی کانونی دوهمی ۶۶ دا هلاتن و، له پیشموه له ناو سلیمانی دا، له چند جیگایهک که بو خؤحشاردانان ناماده کرا بو، خویان شارهوه. پاش ماوهبهک حیللی بؤ بهغداد و عملی

بۇ كىركوك چون.

نەوانى لە دۆلە رەقە ساپونە: نوری شادەیس، نوری محمد طەھا، عەلی عەبدوللا، لە ژیر مەترسی ژيان دا نامە بەکیان بۇ مەلا مستەفا نوسی، نارەزایبان لە راکردنی ھاوڕێکانیان دەری و، نامادەیی خۆیانیان دەری بۇ ھاوکاری لە گەلیان. نامەكە زۆتر لە پاگانە ئیچو، لە گەل لیدوانیکی درێدا لە خەبات دا ھلاو کرایەو.

دوای ئەمە مەلا مستەفا کۆتە راوانان و گرتنی ھەموو نەوانی گومانی لی ئەکردن. ھەندی لە پێشمەرگەکان و فەرماندەکانیان کە سەر بە مامجەلال بون و مەلا مستەفا فەرمانی گرتنی بۇ دەرتەکردن، خۆیان ئەمدا بە دەستەو. پاخی بون لە ناو پێشمەرگەدا دەستی پێ کرد.

راکردووەکانیش کۆتە چالاکی: سەرکردایەتی ھەموو ریکخوارە نەینیەکانیان گرتە دەست. دەستیان کرد بە دەکردنی «خەبات» بە عەرەبی و، «خەباتی کوردستان» کە ئورگانی حیزب و «رێگاری» کە گۆناری پێشمەرگە و «پیشرو» کە گۆناری تەوری بو بە کوردی. لە گەل حیزبە عەرەبە قەومیەکانی عێراق و، لە گەل ئەوروەحمان بەزازی سەروەزیرانی عێراق پێوەندییان دامەزراند. دوای چەند مانگی ئیبراھیم محمد، کە لەو کاتدا لە تاران بو، گەرایەو بەغداد.

لە ۱۹۶۶ ھە ئامانجی یەکمى مەلا مستەفا لە ھەموو گەشتوگۆزکانی لە گەل حکومەتی عێراق لە ناوردنی ئەبارەکانی بو. ئەمە بە جۆری بە سەر بێرکردنەوی دا زال بوو، بەدەھینانی ماڤە نەتەوہیەکانی لە لا بوو بە مەسەلە دوہم.

چەند جار و لە چەند کۆر و کۆمەل دا کە ئامۆزگاری فەرماندەکانی ئەکرد ئەبوت: ئەگەر کۆتەتە ھەر پەلاماری دوژمن، دە سەربازی عێراقی لە لایەکەو، بەک جاشی جەلال لە لایەکی تەوہ ھیرشیان بۇ ھینایت، تۆش ئەنیا بەک گوللەت پێ بو، ئەگەر ھەر گوللە بە مەسۆگەری بێتوانی ھەر دە سەربازە کە بکۆزی، بەلام بە مەسۆگەری نەتوانی جاشەکی جەلال بکۆزی، ئەوا ئەبی بێنی ی بە جاشەکی جەلالەو.

*

بەیانى ۲۹ ی ھوزەیران

جەیشی عێراق لە ۲ ی مایسی ۶۶ دا پەلاماری چەپای ھەندیەنی دا و گرتی. بەلام لە ۱۴ ی ھەمان مانگ دا ھیزکی تیکەلاو لە پێشمەرگە پارتی و حشع، ھیرشی پێچوانەیان بۇ کرد و گرتیانەو. شیوعیەکان لەم شەردا، بۇ یەکمەین جار و دوایین جار، دەوری سەرەکیان ھەبو.

لەم کاتدا لە ناو ھیزەکانی قەرداخ، رێگاری، کاوہدا ھەندی لە فەرماندەکانی: کەمال موقتی، نەوشیروانی فوئاد مەستی، ئەحمەدی حەمەدەمەین دزەبی و، ھەندی لەو پێشمەرگانە سەر بە م س بون لە مەلا مستەفا ھەلگەرانەو. مەلا مستەفا ترسیکی زۆری لی نیشت و، ئەمە بە پیلان دانا.

لە ۱۳ ی ھوزەیران دا حەیب محمد کەرم، عەلی عەبدوللا، سەلح یوسفی، نەفیس جەلال حەویزی بۇ گەشتوگۆز لە گەل حکومەتی بەزاز نارد بۇ بەغداد. لە ۲۹ ی ھوزەیرانی ۶۶ دا دو بەیان خۆنێراپەو: بەکیان ئەوروەحمان بەزاز، سەروەزیرانی عێراق، بە ناوی حکومەتەو، ئەوی تریان حەیب محمد کەرم، سکرێتیری تازە پارتی، بۇ

پشتیوانی له بهیانه‌کمی به‌زاز به ناوی مه‌لا مسته‌فاوه.

به‌یانه‌کمی به‌زاز پیک هات بو له ۱۲ ماده. نه‌گسرجی به‌یانه‌که دان به مانی نهموه‌یی کوردا نمنی، به‌لام هیچ چوارچیه‌یه‌کی بز دهاری نه‌کرد بو. لم به‌یانه دا باسی چمن‌دین کیشمی گرونک کرا بو له‌وانه: کردنی زمانی کوردی به زمانی رسمیی خویندن و دائیره‌کان و، به‌شدار کردنی کورد له پایه به‌رزه‌کانی حکومت دا. وه‌رگرتنی قوتایی کورد بو خویندن له دهموه. فرمانه‌یران له ناوچه‌کندا کورد بن. هه‌له‌ژاردنی گشتی و ریگه دان به حیزب و رۆژنامه‌ی سیاسی. له‌پورده‌ی گشتی. گه‌رانوه‌ی کریکار و فرمانه‌یری دهرگراو بو سه‌ر گه‌ره‌کانه‌یان. ته‌رخانه‌کردنی پاره بز‌ناوه‌دان‌کردنوه‌ی کورده‌ستان. گه‌رانوه‌ی جوتیاره‌کان بز شوینه‌کانی خویان.

باسه‌کانی به شیوه‌یه‌کی وه‌ها لاستیکی دان‌ژوا بون، هه‌ر لایه نه‌پتوانی به‌و جوره له‌یکی به‌داتوه که خزی نه‌پوست.

*

هندی کس نهلین، حکومتی عیبراق له نه‌لجایی نه‌و شکاندا نهم به‌یانه‌ی خویندوه که له هه‌ندین توشی هات. ره‌نگه نهمه جوری له خۆ هه‌لکیشانی هندی تا‌قم بی، به تایه‌نتی شیوعه‌یه‌کان، که هه‌ندیه‌کیان لم شه‌رده‌ا به‌شدار بون، نه‌گینا نه شیری هه‌ندین و نه هیچ شریکی تر له میژوی شورشی نه‌هلول دا نه‌وه‌نده کاره‌گیر نه‌وه کار له به‌یاری سیاسی حکومت پکا، به تایه‌نتی شه‌ر له شاخه‌کی سخت و دور و دا‌هراوی وه‌کو هه‌ندین که له هه‌مو شاریکی گه‌روه‌ی کورده‌ستان دوره. له دوا‌ی ۱۴ ی ته‌موزی ۱۹۵۸ هوه، به‌زاز به‌کسمین سه‌روه‌زیرانی مه‌ده‌نی بو، تا نه‌و کاته هه‌ر له جه‌نه‌راله‌کانی جه‌بش هه‌له‌به‌ژیردان. به‌زاز روه‌ی ۳ ته‌رکی کورس به‌وه: دورخه‌ستنه‌وه‌ی جه‌بش له ژبانی سیاسی و، گه‌رانوه‌ی ولات بز ژبانی پارلمانی و، چاره‌سه‌رکردنی ته‌نگه‌چله‌مه‌ی نا‌پوری. نه‌مانه‌بش هه‌مو به‌سترا بون به چاره‌سه‌رکردنی کیشمی کورده‌وه. به‌زاز لای و‌ه‌و کیشمی کورد نه‌بی به‌گفتو‌گو چاره‌سه‌ر به‌کری و، نه‌گه‌ر چمنده‌کداری به شاخه‌وه به‌یانی کیشه‌که هه‌ر نه‌مینی، شکانی جه‌بش له هه‌ندین پشتیوانی بو له به‌یاری سه‌ریجی نه‌و.

*

به‌زاز له ژهر گه‌وشاری جه‌نه‌راله‌کانی جه‌بش دا له نا‌هی ۶۶ دا وازی هینا. وه‌زاره‌تیکی نوی به سه‌رزه‌کاپه‌نتی جه‌نه‌رال ناجی طالهب دامه‌زرا. حکومتی تازه خزی به به‌یانی حوزه‌به‌رانه‌وه نه‌به‌ستنه‌وه، به‌زازیش وتی نه‌وه به‌رنامه‌ی حکومته‌ته‌کمی نه‌و به‌وه، حکومتی دوا‌ی نه‌و نه‌توانی جه‌بجی ی پکا و نه‌توانی ده‌ستی لی هه‌ل به‌گری.

*

عیبراق ریگه‌ی دا به پارتی له به‌غداد رۆژنامه‌یه‌کی عه‌ره‌ی به ناوی: «الشخی» ده‌ریکات. نهمه دوهمین چاره‌بو له سه‌رده‌می جمهوری دا ریگه به پارتی به‌ری له به‌غداد رۆژنامه‌ی به‌لاو پکاته‌وه بز رونه‌کردنوه‌ی به‌یرونه‌کانه‌ی خزی بز رای گشتی عیبراق. «الشخی» له چاره‌وه هه‌مو رۆژنامه‌ی نا‌شکرکانی تر دا، زۆرتر داوا‌ی ژبانی دیموکراتی و، دا‌هین کردنی نازادی جه‌بها‌هنتی، رۆژنامه‌ی، ده‌س پی کردنی ژبانی پارلمانی نه‌کرد. هه‌روه‌ها به‌هنتی به میژو و نه‌ده‌ب و فه‌ره‌نگی کوردی نه‌دا. دوا‌ی ماوه‌یه‌ک پاشکویه‌کی هه‌فتانه‌بشی به کوردی به‌لاو کرده‌وه.

*

وزاره‌تەکان چەند جاری گۆزان. ئەمەش نیشانی ناکۆکی ناو جەنەرالەکانی جەیش
 یو لە سەر پاسە سیاسەتەکانی عێراق. نۆرەحمان عارف، بە پێچەوانەی کاکچووە کابرایەکی
 در و توندوتیژی نەبو، زۆری حوزە سیاسەتەکان لە سەردەمی ئەم دا بوژاوەنوو و خۆیان ریک
 خست بوو. بۆ زۆر کۆنۆی گۆنگ کەسایەتیه جەنگیەکانی ئەو زمانە، وەک: ئەحمەد
 حەسەن بەکر، عەبدولەهزیز عوێقەلی، ظاهیر یەحیا، ناجی طالب. ی بانگ ئەکرد و،
 پرسسی پی ئەکردن و، رەفی وەرئەگرتن. هەندی لە مانە، بە تاپەتی بەعس، بە تەسای
 ئینقیلاب بون، لە پەر ئەو حەزبان ئەکرد کێشه و گێروگرتەکانی جەنەرال عارف، لەوانە
 کێشی کورد، ئالۆزتر و زۆتر بی.

لە ۲۹ ی حوزەیرانی ۶۶ هه، مەلا مستەفا شەری لە گەل عێراق راگرت بو، بەلام
 شەری لە گەل پاسکی م س راگەیانە بو. لە هەر جیگایەکی بۆی بەلواپە هیرشی ئەکردە سەر
 پتکە و پارەگا و هیزەکانیان. حکومەتی عێراق زۆتر تەماشای ئەم شەری ئەکرد بی ئەوی
 رێگە پی بگری. حالەتی «نە شەر و نە ناشتی» بەلی بە سەر هەلومەرجی کوردستان دا
 کێشا بو. مەلا مستەفا لە روی پێشسەرگەییەو خەریکی خۆ بەهیز کردن و، لە مەیدانی
 پەپوێندی دەرهکی دا خەریکی دامەزراندنی پەپوێندی تازە بو.

دوای ئەوی ئیسریس سەردانی بەغدادی کرد و، سەرکۆمار و هەندی لە
 کەسایەتەکانی کورد و عەرەبی بەغدادی بینی، سەرکۆماری عێراق، جەنەرال عارف لە ۲۶
 ی تشرینی یەکەمی ۱۹۶۶ دا ھاڤە کوردستان و، چو بۆ سەردانی مەلا مستەفا. لەم
 کۆنۆنۆیش دا چەککردنی جاشەکانی ۶۶ (۱) بەکەم داوای بو.

*

شەر و ناشتی و، کلێلی چارەسەرکردنی کێشی ناوخی جولانەوی کورد لە دەس
 مەلا مستەفا دا بو، ئەویش بە هیچ شتی رازی نەئەبو بە تەسلیم بونی بی قەهید و شەرتی
 ئەمان نەبی، ئەمانیش تامادە نەبون تەسلیمی بن.

پاسکی م س لە ۸/۲۸ - ۶۶/۹/۲ دا کۆنفرەنسێکی بەست، راگەردووەکان
 پێانۆهکانی خۆیان و ناکۆکیەکانیان لە گەل مەلا مستەفا رۆن کردووه. کۆنفرەنس پشێوانی
 لە پەپانی ۲۹ ی حوزەیران دەیری و، ستایشی حکومەتی کرد. بەلام لە پاتی ئەوی
 هەولی دۆزینۆی رێگە بە لاداخستنی هێمانەیی ناکۆکیەکان بەدا، ناکۆکیەکانی قولتر
 کرد و، پێانۆی سیاسی و نایدیپلۆجی بۆ تاشی و، سەرکردایەتی بارزانی بە خیانەت و
 جاشایەتی ئێران تاوانبار کرد.

لە پەرمانەسەر ئەمەدا کۆنفرەیی حەوتەم لە ۱۵ - ۶۶/۱۱/۲ دا بەسترا. ئەم
 کۆنفرەییەش لە پاتی ئەوی هەولی دۆزینۆی رێگە بە لاداخستنی هێمانەیی
 ناکۆکیەکان بەدا، ناکۆکیەکانی قولتر کرد و، پێانۆی سیاسی و نایدیپلۆجی بۆ تاشی و،
 لایەنەکەمی تری بە خیانەت و جاشایەتی عێراق تاوانبار کرد. هەندی لە دەرگراوەکانی
 کۆنفرەیی شەشەم، لەوانە: نوری شاوەیس و عەلی عەبدوللا هەلپۆردانۆه بە ئەندامی
 کۆمیتەیی ناوەندی و، کرانۆه بە ئەندامی مەکتەبی سیاسی.

*

کۆنگره‌ی شمش

باسکی جلالی خۆی به حیزبکی تازه دانه‌ننا، بیلکو خۆی به خاوه‌نی میژویی و شه‌ری پارتی دانه‌نا. له کۆتایی مارتی ۱۹۶۷ دا کۆنگره‌ی له که‌لار به‌ست. وه‌کو نیشانه‌ی درۆده‌دان به کۆنگره‌کانی پیشوی ناوی نا کۆنگره‌ی ششم. ئه‌په‌راهی ئه‌محمد که له کۆنگره‌ی پینجه‌مه‌وه سکرته‌ری حیزبه‌که بو، هه‌ر به سکرته‌ریش ما‌ه‌وه‌وه، کۆنگره‌که‌ی کرده‌وه.

ئهم کۆنگره‌به به‌ره‌هه‌کانی کۆنفه‌رنسی ما‌وه‌ت، که ئه‌و هه‌مو کیشه و گه‌روگه‌رتانه‌ی له ناو جولا‌نه‌وه‌ی کوردا خولقانه‌ن بو، به‌ه‌ باش نه‌رخانه‌ن و، په‌شته‌بوانی له هه‌لو‌بستی سه‌رکه‌ردا‌یه‌تی ئه‌په‌راهی ئه‌محمد و، هه‌مو هه‌نگاه‌ه‌کانی کرد. مه‌لا مسته‌فای له حیزبه‌که ده‌رکه‌رد. بۆ خۆ جی‌یا کرد‌نه‌وه له حیزبه‌که‌ی مه‌لا مسته‌فا په‌روگه‌رامه‌کی تازه‌ی دانا، دامه‌زواندنی سوشیالیزمی له عه‌راق دا کرد به نامانجی ستراتیجی خۆی.

به کرده‌وه دو حه‌زێ دوژمن به‌ه‌که به ناوی پارتی ده‌موکراتی کورده‌ستانه‌وه که ئه‌وگانه‌ی هه‌ردوکیان «خه‌بات» بو، له ناو کورده‌ستانی عه‌راق دا کاری ره‌که‌فراوه‌ی، سیاسی، په‌شمه‌رگه‌ی، راگه‌به‌اندنه‌یان نه‌کرد و، هه‌ر به‌که‌یه‌ان خۆی به خاوه‌ن و مه‌یرانه‌گری میژویی حیزبه‌که دانه‌نا.

*

کورده و جو

له رۆژانی جه‌نگی شمش رۆژه‌ی عه‌ره‌ب - ئه‌سرائه‌یل (هه‌زه‌یه‌رانی ۱۹۶۷) دا مه‌لا مسته‌فا، به‌ نا‌شکرا، به‌یه‌انی ده‌رکه‌رد بۆ په‌شته‌بوانی له عه‌ره‌ب و، ناماده‌ی ده‌ری بۆ نارده‌نی چهند هه‌زاری په‌شمه‌رگه‌ بۆ په‌شدارێ له‌و شه‌رده‌دا دژی ئه‌سرائه‌یل.

دوای شکانی عه‌ره‌ب به‌ چهند رۆژی له ره‌گای تاران‌ه‌وه، به‌ نه‌یه‌نی، چو بۆ ئه‌سرائه‌یل بۆ په‌س‌رۆزه‌ی له سه‌رکه‌وته‌که‌یه‌ان. گولدا ما‌ته‌یر و مو‌شی دا‌یه‌ان و، چهند که‌سی تر له کاربه‌ده‌سته گه‌وره‌کانی ئه‌سرائه‌یل به‌ گه‌رمی په‌شوازی‌یه‌ان کرد. له‌و سه‌رده‌انه‌دا وت به‌ی: «کورده و جو نامۆزان، هه‌ردوکیان نه‌وه‌ی هه‌زه‌وتی ئه‌په‌راهیمن، له به‌ر ئه‌وه ئه‌ی هاوکاری به‌که‌تر به‌کن». شوینی شه‌ره‌گانه‌یان له سه‌ینا په‌شان دا و، هه‌ندی له‌و چه‌که روسی‌یه‌انی له‌و شه‌رانه‌دا له چه‌شه‌کانی عه‌ره‌به‌یان گرت بو به‌ دیاری په‌شکه‌ش کرد.

*

حاله‌تی «نه‌ ناشتی و نه‌ شه‌ر» به‌الی به‌ سه‌ر په‌وه‌ندی کورده - عه‌کومه‌ت دا که‌شیا. به‌لام شه‌ری کورده و عه‌کومه‌تی عه‌راق ئه‌یه‌ر بو به‌ شه‌ری کورده - کورده، به‌ تابه‌تی دوای جه‌نگی شمش رۆژه‌ی عه‌ره‌ب - ئه‌سرائه‌یل، که عه‌راق ۴ هه‌زار سه‌ره‌ازی نارده‌ بۆ ئه‌وردو‌ن.

*

به‌که‌ستی سۆڤه‌ت به‌یه‌نی به‌ جولا‌نه‌وه‌ی کورده نه‌شه‌دا له هه‌چ به‌شیه‌کی دا جگه‌ له عه‌راق، به‌لکو خه‌ریکی دامه‌زواندنی و قولکه‌ردنه‌وه‌ی په‌وه‌ندی ئه‌ه‌وری - بازوگانه‌ی بو له‌گه‌ل ئه‌یران و توره‌کیا و خه‌ریکی قولکه‌ردنه‌وه‌ی په‌وه‌ندی ئه‌ه‌وری - سه‌پایی بو له‌گه‌ل عه‌راق و سو‌ریا.

له عه‌راق جگه‌ له په‌وه‌ندی ئه‌ه‌وری، بازوگانه‌ی، روشنه‌یه‌ری .. نه‌یه‌کی هه‌مو چه‌که و تفاقێ جه‌نگی هه‌زه‌ چه‌که‌داره‌کانی عه‌راق له به‌که‌ستی سۆڤه‌ت ته‌مه‌ین نه‌کرا، که هه‌ر بو

جنگی کوردستان به‌کاری نهمینا. نمونی عیراق که گرنجی‌کی جیهانی هه‌به، له کانونی یه‌کمی ۱۹۶۷ دا عیراق و سوئیت ریکوتنیکی سهره‌تایمان نیمزا کرد بو پارمه‌تیدانی «کومیانیای نمونی عیراق» بو دهره‌نیانی نمونی په‌تروپجاری رومه‌یله. جنگی شمش روژی عهره‌ب - نیسرائیل ۱۹۶۷ بو به هوی برنی په‌په‌وندی عیراقی - نهمریکی و عیراق ناچار بو بو خو پرچه‌ک کردن زیاتر پشت به یه‌کیتی سوئیت به‌ستی.

له نیران، جگه له ریکوتنی ناویری ۱۹۶۳، سالی ۱۹۶۶ نیران و سوئیت لسه‌ر دروستکردنی دام‌نزوای تواندنموی ناسنی نهمه‌هان و، راکیشانی لولدی گوزانموی گازی سروشتی نیرانی بو یه‌کیتی سوئیت ریکوتن، پاش ۴ سال نیران گه‌وته ناردنی گاز.

له تورکی‌پاش، ناکوکی یونانی - تورکی لسه‌ر قهرس په‌په‌وندی نهمریکی - تورکی گرز کردبو. تورکیا په‌رو چاکردنی په‌په‌وندی خوی له‌گه‌ل یه‌کیتی سوئیت نه‌چو.

* سردانی جهمرال عارف له نیران

پشتیوانی نیران له مه‌لا مسته‌فا دژی عیراق گه‌بشت بوه راده‌یه‌کی خه‌ته‌رناک. کارمه‌دستانی عیراق گه‌بشت بوئه نوو باوه‌ری «کوله‌کی روح» ی جولانموی کورد له نیرانه. سه‌رژکی عیراقی، نه‌وره‌مان عارف، سردانی رسمیی له نیران کرد و، شای به‌ینی. عارف، پیشتر سردانی بارزانی کرد بو، بارزانی پی رازی نه‌کرا بو، له‌م سرداندا وستی نیران رازی بکا و، نوو کوله‌که‌به بشکینی که روحه‌کی تپا‌به.

هیشتا نم سردانه به نه‌نجام نه‌گه‌بشت بو، عارف روخا.

* نینقیلابی به‌عس ۶۸

حیزی به‌عس بو جاری دوهم له ته‌موزی ۱۹۶۸ دا به نینقیلابیکی دو قوناشی ده‌سلاتی گه‌تروه دست. واته واتیکی زوریان به دواوه بو که به هاوکاری نهمریکی - به‌ریتانی هاتون، به‌لام رژیمی به‌عس کهلکی له ته‌جرویه‌کانی ۱۹۶۳ وه‌رگرتبو، له به‌یانی یه‌کمی نینقیلاب دا به‌ینی به‌هیزکردنی په‌په‌وندی دا‌پو له‌گه‌ل یه‌کیتی سوئیت. راستیه‌که‌شی ده‌سلاتی به‌عس له سیاسه‌تی دهره‌وی دا هه‌ولی به‌هیزکردنی په‌په‌وندی ناویری، سیاسی، دیپلوماسی، جنگی له‌گه‌ل یه‌کیتی سوئیت و ولاتانی سوسیالیستی دا، دانی به‌ئمانیای دیموکراتی دا ناو «سهره‌تای هولشتاین» ی شکاند، دانی به‌جمهوریه‌تی سه‌وه‌قمتی ئیستانام دا نا، له ناوه‌ش هه‌ولی سه‌وه‌کردنی دا له‌گه‌ل حشع و قومیه‌کانی عهره‌ب و هه‌ولی چاره‌سه‌رکردنی گیروگرتنی کوردی دا.

* به‌عس وستی هه‌ردو پاسکی جولانموی کورد: جه‌لالی و مه‌لایی، رازی بکا و به لای خزی دا رایانیکیشی. له وه‌زاره‌ته‌که‌یان دا دو وه‌زیریان بز مه‌لایی و، وه‌زیرکیان بز جه‌لالی ته‌رخسان کرد بو. وه‌زیره‌که‌ی له باتی جه‌لالی دانرا بو، طه‌ها محسیدین بو، راستیه‌که‌ی طه‌ها زیاتر له‌وی جه‌لالی بی، دلسوز و گویرایلی به‌عس بو.

نم کاره‌ی به‌عس مه‌لا مسته‌فای وروژاند. سه‌رجی په‌شه‌کی مه‌لا مسته‌فا چه‌ککردنی جاشی ۶۶ (۱) بو. مه‌لا مسته‌فا له هه‌ر ریکوتنیکی دا له گه‌ل حکومت، نه‌گه‌ر کوژاندنموی که‌سایه‌تی و جه‌زه‌کانی تری کورد و، ناسینی خزی وه‌کو پیشه‌لوی

تاقانه دابین نه کرده، ناماده نهو قبولی بکا. لو کاتدا بمعس ناماده نهو بچسته ژیر باری نم مرجانومه، به تایهتی خونان لاواز بون و، له ناو خونان دا مملاتی ی دهسلات له نیوان بالهکاتی بمعس دا، هبشتا به لادا نهکوت بو. بارزانی وهزیرهکاتی خزی کیشایومه و، پیوهندی له گمل بمعس گژی تی کوت و، سرهنجام گهشتهوه شمر.

*

بمعس هبشتا پشیکتی گورهی هیزهکاتی له نوردون بو، هبشتا خزی جیگر نهکرد بو، نهبتوانی، یا نهبتویست هیزهکاتی خزی به شمیری کوردستانومه خنریک بکا، خزی نعلشای نهکرد و، یارمندی جملایی نعدا بز شمیری بارزانی. شمیری کورد و کورد گهشت بوه نوبیری توندوتیژی.

هیزهکاتی مالا مستفا له زور جیگا شکان و راویران. یارمندی نیران بز بارزانی لم قزناغدا زور زیادی کرد، تمنانت گهشته نوبی هیزهکاتی خزی به جلی پیشمرگهوه نغارد بو مهدانهکاتی شمر. له گمل نوبیش دا هر له کشانومهدا بو، هندی له هاوکاره نزیکهکاتی بارزانی پیشناریان کرد بو مال و پارهگاکسی بگوزیتسوه دیوی نیران، مالا مستفا قبولی نهکرد بو. تمنیا بک شت مالا مستفای لم چورقه زرگار نهکرد نوبیش راگرتی شمر و گفتوگو و ریگکوتن بو له گمل بمعس.

*

باسکی م س چارهفوسی خزی به بمعسومه بست بو، خزی به هاویهسانی ژیان و مردنی بمعس داتنا. بمعس له مملاتیی نم دو هیزهدا، به چک و پاره و هیز، یارمندی م س ی نعدا. هندی پایمی پریوهپرایهتی به نغندامهکاتی نعلان سپارد بو. ریگی دابون له بغداد رزنامهی «الثوره» به عربی دهریکن. له شارهکاتی کوردستان دا پنکه و پارهگاپان دامزواند بو، له هندی شوین نعلانیش له پال دیزگاکاتی حکومت دا هوکمرانیهان نهکرد. جزوی له ازواجیهتی سلطه دروست بو. له بواری مافهکاتی کوردا هندی هنگاوی نا بو، وهکو؛ دروستکردنی محافظتی دهوک له قزاکانی دهوک، زاخو، نامیدی، شیخان. دامزوانندی زانکزی سلیمانی و کوزی زانیاری کورد و، بکیتی نوسمرانی کورد. کوردنی نوروز به جهونی رسمیی. دهرکردنی مانگنامهی بهیان و، حقیقنامهی هاوکاری.. بهلام نم پریارانه، که زورتر لایهتی پریوهپرایهتی و روشنیهیهان هبو، بس نهون بز رازی کوردنی گملی کورد و چارهسرکردنی کیشهکسی، که پیوستی به چارهسری سیاسی بو. سرهبری نوب همو دلسوزیهی باسکی م س بز رژی تازه له خونان نیشان دابو، بمعس هیچ دهسکوتیکی سیاسی وای نعدانی، له بدهمی گملی کوردا سرهبرز و قسهیان سوار بی.

*

گوزفاری رزگاری

«مجلس قیاده الثوره» موافقهتی کرد له سر دهرکردنی هفتنامهی «رزگاری». ناوهکسی ماحجال هملی بژارد بو. من خاوهنی نیتیباز و شازاد صاتیب سرتوسری بو. نوسا عبداللا سلطوم سامرانی وهزیری نعلام و حسن علیوی مدیر الصحافه بو. لو کاتدا هیچ گوزفار یا رزنامیهک له عیراق دا به کوردی دهرننهچو. نوسا نوانی «رزگاری» مان دهرنهکرد و، له رزگاری کز بوپونومه، مهستیکی دپاریکرومان هبو. نعلان وست «تبار» بکی تازه له جولانوبی نغتهوی کوردستانی

عبراق دا دابهینن جیواز بی له ربهازی همدو بالی: جدالی و مهلای پارتی و همدو بالی قبادی مرکززی و لوجندی مرکززی حیزبی شموعی. له کاره کمان دا سرکوتو بوین: بهری دامیزاندنی «کومله» مان گلاله کرد و زمینمان بز خوش کرد.

هیچ کس له نیمه گادری پیشیی و موچهخزری مدکتیبی سیاسی نهبو. مدکتیبی سیاسی نه بز ژبانی خومان و نه بز چاپ و بلاوکردنوبی رزگاری هیچ پارمتهبکی ماددیبیان نهداین. بز ژبانی خومان و ژبانی گۆفاره که پشتمان به خومان بهست بو.

چاپخانهی «ژین» ی یادگاری پهرهمیرمان به همدو دوزگا و کمرسته گۆنهکانهبوه کرپهوه، تمنازت ژمارهی تلمفۆنه کهبشی که ژماره ۱ ی سلیمانی بو. له بهغدادهش دوزگایهکی نیتتیرتایپ مان کری، نومسا تازهترین دوزگای دارشتنی رستمی نویسن بو. پارهی کرینی همدو نماته خومان پهیدامان کرد. م س فلسیکی ندا، بهلام چونکه له نیمه دنلیا نهبون مولکیبتهی رهسیمی چاپخانه کهمان خسته سر ناوی گاک عوممر مستفا.

ژمارههکی زۆر نویسی گهچیی لی کۆ بووهوه، ژمارههکیش له نویسه ناسراوهکان

وتاریان بز نموسی، لوانه: نیبراهیم محمد، به زنجیره «ژانی گدل» و، زهبیحی، هندی وتار لوانه: «سوسیالیزم به زمانی ساده» و، شاکیر فتاح، به زنجیره چند بهشیکی له کتیبی بهزیدهکان بلاو کردهوه. محمد مستفا کوردی، به زنجیره شیهریکی سالمی لیک دایهوه. محمد خواجه، هندی ورده باهتی بز نویسن. محمد صالح دیلان، وتاریکی له سر نیزامی گهچیبوی و، چند شیهریک و، جمال شارپازی، چند شیهریکی بز ناردین. چکه لوان نیمهش خومان بنمالهی گۆفاره که چندین وتارمان بز نموسی.

من به ناوی خوموه و، به ناوی خواستراوهوه زۆرم باس و باهت نموسی. یهکی لهو وتارانه: «همزاری سوکرمانی شایهری دهباری بارزانی» بو، که لیکولینهبوهک بو له سر چاپی یهکیمی دیوانی: «بۆ کوردستان» ی همزار. همزار بهم وتاره زۆر نارهحت بو، وای زانی بو نیبراهیم محمد نویسی. له سر نوبه چند شیهریکی «هجو» ی بز داناره. له سر پیشی خزی شیهرهکانی همدوی جنیوی سوک و قسمی ناشیرنه.

نیمه لوانه بوین له سیاسهتی سرگردایهتی پارتی رازی نهبوین، به تابهتی شر له گدل بارزانی و هاوکاریمان له گدل بهس، حیزبه که فسادای تی گهوت بو، زۆری سرگرده کافان به دل نهبو، خومان له ناو خومان دا جۆری له (تکتل) مان دوست کرد بو. نمسانویست به ریگای نویسی ریکخراوهیی ربهازی حیزبه که راست بهکهنهوه و، سرگردایهتبه کهی بهگۆرین. لهو هملپواردنیدا که له کۆنفرهسه ناوچهههکان دا کرا، بز هملپواردنی نمنامانی لیژنهی ناوچه و، نوینترانی کۆنگرهی حیزب، ژمارههکی زۆریان لوانه بوین، که له تکتل یا تیاره کهی نیمه بوین. م س گومانی لی نهگردین بهلام هیچ بهلگه بهکیان به دستهوه نهبو. نجیاسی هملپواردنه کیان به دل نهبو. به بیسانوی جزواو جزوهوه کۆنگرهیان دواخت و نهپان هیشته بهستری تا ریککوتنی نازاری به سردا هات.

*

سیرگردایهتی بهس له ناو خومان دا له ململانی ی دهسهلات دا بوین. له سر جۆری رهفتار کردن له گدل جولانوبی کورد ناکۆک بوین. صددام حسین، تازه خهریک بو له ناو بهس دا جیگه به هاواریکانی لیژ بهکا و دهسهلات بهگریته دس. نمبوست کارتیی

کورد بۆ به هیزکردنی شوینی خۆی به کار بهیشتی.

بمعیس موئتمسیری بهست. یهکی له پاسهکانی موئتمسیر کورد و، جزوی چارمسیرکردنی کیشهکی بو. داواپان له پاسکی م س کرد بو پرۆژه بهکیان به نوسراوی بۆ ناماده بکا له سر بۆچونی خۆیان دهراری چارمسیری کیشهی کورد.

لهم پرۆژه بهدا نوسی بهیان چاری بهمهتی کیشهی کورد بهوه نهکری دان به مانی نهموهیی کوردا بهین له سر بهچینهی نازادی بهیاردانی چارهنوس، که له قوناغی نهستادا کورد به شیوهی تۆتۆنۆمی بهکاری نهیشتی.

یهکی له بهعسبهکان که پرۆژهکی دی بو، وت بهی: «ئهمانه به چهک و پاره و نازوکی نهسه شهر نهکمن داوای مانی چارهنوس نهکمن، نهگهر سهرچاوه بهکی تری پارمهتیدانپان ههبراه، نهو داوای بهیان بهکرده!»
لهو ماوه بهدا:

- پاسکی جهلالی نهیتوانی به شهر کیشهکه له گهله سهرکرده بهتی بارزانی بهکلایی بهکاتوه، هیزهکانی بارزانی له مهیدان دا مانوه و، بهرهنگاری سهختیان کرد.

- نهیران به تاشکرا هاته ناو شهره گهوه بۆ پارمهتی دانی بارزانی و، سنورهکانی بۆ کردوه و هیزی دابه و، عهراق توانای روهبرونهوهی راستوخۆی نهیرانی نهو.

- سههدام نهیهیست کارتی کوردی له دهس نهیران دهر بهیشتی و، له مملساتی دهسلاتی ناو پاله جهباوازهکانی خۆیان و، نهوان بهعس و نهپارهکانی دا به کاری بهیشتی.

موئتمسیری بهعس بهیاری گهتوگۆی دا له گهله سهرکرده بهتی بارزانی و، دواي نموه به ماوه بهکی کورت کهوتنه بهپهوهندی و نالوگۆزی نوینهر و نهیرداو.

*

بمعیس بۆ نهوهی زهمینهی رهکهکوتن له گهله مهلا مستهفا خۆش بهکات، له ههوتهمین موئتمسیری قوطری دا بهیاری لی دا و، له گۆشاری «الشوره العسیبه» ی دا وتاریکیان نوسی بو، هیزه کورده بهکانپان ههلسنگاند بو، پاسی جهلالیپان کرد بو که له گهله ههسو حکومهتبهکان دا هارکارپان کردوه، پاسی بارزانیشیان کرد بو که هیزی سهره که به له بهزوتنهوهی کوردا و، بهانوپان بۆ بهپهوهنده بهکانی له گهله نهیران و نهسراتیل دۆزی بههوه. له رۆژنامهی «الشوره» ی ئورگانی بهعس دا سهروتاریکیان به ناو نهیشتی: «کیف السبیل الی حل المشکله الکرده» دا پهلو کردوه. ژهر به ژهریش له گهله مهلا مستهفا کهوتنه بهپهوهندی و هاتوچۆ.

*

بهکیتی سۆفیت نهیهیست دهسلاتی بهعس و بهزوتنهوهی کورد و حشع بهکه بهیشتی بهک، قورسای خوی خهستجه سهر بارزانی. له کوتایی ۱۹۶۹ و سهههتای ۱۹۷۰ دا دانوسنهتن له بهیشتی سهرکرده بهتی بهعس و سهرکرده بهتی بارزانی دا له ناوپردانهوه دهستی بهی کرد و، گهتوگۆ بهرا به بهغهده. دواي ههسو کهپهوهنده بهکی گهنگ سهفیری سۆفیتی نهئهمانی ههردو نوینهرا بهتی نهدی، ههولی نهدا بهیرو بهچونهکانپان له بهک نهزیک بهخاتمهوه، چاره بو ناکوکه بهکان بهدۆزتهوه، تهنا نهت کاتی که نوینهرا بهتی کورد پهی داگرت لهسهر بهشدارپونی نوینهری حشع له گهتوگۆدا وه نوینهرا بهتی بهعسی نهیشتی رهت کردوه به بهیانوی نهوهی حشع هیزهیکهی کوردی نهی و هیزهیکهی عهیرا به، کاربه دهستانی سۆفیتی

داوایان له نوینبرایمتی کوورد کرد دوس لهو خواسته هملپگرن بو نموی نهیسته کوسپی بو پیشموه چونی رهوتی دانوسنندن.

*

باززانی پیوستی به پشودانی بو بز نموی نیاره‌گانی، که بویون به هیزکی سیاسی و چه‌کداری گموره، پاکتاو پکا. نمجاره‌پش له گفتوگوزدا له گمل حکومت چه‌ک کردنی جاشه‌گانی ۶۶ (۱) کتوت بوه پیش سملاندنی مافه‌گانی کورده‌وه.

دستمی نوینبرایمتی بمعس و سرکرده‌ایمتی باززانی له بهغداد چمندین کزبونوه‌پان کرد. بز دیاریکردنی مافه‌گانی کوورد له سر پنچینمی هوکی زاتی و، که رهوتی دانوستان ته‌گمراهی تی کتوت، صددام خزی چو بز سردانی مه‌لا مستمفا و، بهوجزری نمو داوای کرد، داواکانی قبول و، نیمزایان کرد.

بمعس همسو نممعی له پشتمی باسکی م س وه ته‌کرد، بگره بز تفهره‌دان و چاوپه‌ستمی نمان، همیشه بزبان دیواره نه‌کردنوه که نموان هرگیز دوس له دزسته‌کانیان هملناگرن و نه‌پانوت: «احنه ما نفرط باصدقائنا وحلفائنا». له کاتیک دا خمریک بون نه‌گه‌پشته به‌ک تعلیماتیکان نوسی بو بز جه‌پش که گفتوگوز له گمل باززانی سرنه‌کتوتوه، خزیان بز شمر کز بکننوه. له هسان کات دا له تملفزیونی بهغداده‌وه کاریکاتیری مه‌لا مستمفایان به «رداء العماله» وه بلاو نه‌کرده‌وه. له پر دوزگاکانی راگه‌پاندنی عیراق هوالی ری‌ککوتنی بمعس - باززانیان بلاو کرده‌وه و، بهیانی نازاریان خزینده‌وه. مه‌لا مستمفایان وه‌کو پیشموای جولانموی کوورد و، هیزه‌گه‌پان وه‌کو هاوپه‌پمانی خزیان ناسی و، مافی ندموه‌یی کورده‌پان له سر پنچینمی نوتونومی سملاند. له‌کو‌زنگره رزؤ‌نامروانیسه‌دا که به‌کر پستی، له وه‌لامی پرسپاریک دا سه‌بارت به چاره‌نوسی جه‌مماعه‌تی م س، به‌کروتی: «همسو هیزه‌غه‌یره نیمزامیسه‌کان هملشوه‌پش‌نموه».

نمعه سرکوتیک گموره بو بز مه‌لا مستمفا، به‌لام خیانه‌تیکي تاشکرا و غمدریکی گموره بو له مامجهدلال و هیزه‌کمی. نمعه دوم جار بو له پشته‌وه خه‌نجیری غمدری لی بدن جاری به‌کم: سالی ۱۹۶۳ و جاری دوم: سالی ۱۹۷۰. نمعه کاریکی له مامجهدلال کرد تا هه‌تایه باوهری به صددام حسین و هیزمی بمعس نممینی و، هرگیز لیپان نممین نه‌بی.

*

کاربه‌دستانی عیراق له بهیانی نازاری ۷ دا مافی ندموه‌یی کورده‌پان له‌سر پنچینمی نوتونومی سملاند. پ د ک له عیراق گزنگبه‌کی گموره‌ی په‌پدا کرد و، به تاشکرا کتوته چالاکي، رزؤ‌ناممی «النور» داخراو له پاتی نمو «التاخی» کتوتوه درچون، ۵ کورد خزانه وه‌زاره‌تموه و چمن کوردی تر کرانه وه‌کیلی وه‌زارت، چمندین فرمانه‌بری گموره له نمدامانی پارتی دانرا له‌وانه ۳ محافظی سلیمانی، هولیر، دهوک، هروده‌ها ۶ فوجی «حمرس حدود» له پیش‌سمرگه پیک هینرا. چمندین قوتایی کورد له کوللیه‌گانی عسکیری و شورطه وه‌رگهران. چمند کسبک به سفیر دانران.

به‌کیتی سزگیت و همسو هیزه کومونستیبه‌گانی دنیا نم هواله‌پان به خوشیموه وه‌رگرت و، هملدیکیان پروسکه پا ناممی پیروزه‌پان بو ناردن. سمرکی ده‌ستمی

سروکاره‌تی نه‌بجومنی به‌ری سؤفیت نه‌کولای پود‌گورنی و سروکی نه‌بجومنی وه‌زیرانی یه‌کیتی سؤفیتی تلکسی کوسبجین له بروسکه‌به‌ک دا که روژی ۱۷ ی نازاری ۱۹۷۰ بو سرکوماری عیراق به‌کریان نارد بو نوسی بویان: «نحن واثقون من ان تنفيذ هذه الاتفاقیه الهامه سيساعد علی تعزيز الوحدة الوطنیه والصداقه بين شعبی الجمهوریه العراقیه الشقیقین - العرب والأکراد، علی نجاح تحقیق التحولات الاقتصادیه - الاجتماعیه فی البلاد لصالح الشعب العراقی بأسره ورفع مستوی حیاته ورفاههم»

به‌یانی نازاری ۱۹۷۰ تین و تموز-مسیکی زوری دا به پزوتنه‌وی کورد له سرانسرری کوردستان دا. پاش نینقیلابی تورکیا (۱۹۷۱) ژماره‌به‌کی زور تیکوشهری کوردی تورکیا په‌روازه بون، یه‌کیتی سؤفیت دالدهی نعدان له‌بر نموه له ولاتانی نوروپای خورناوا بونه پناهر. یه‌کیتی سؤفیت په‌یوه‌ندی له‌گه‌ل پارتی به‌هیز کردبو، به‌رده‌وام نویسه‌رایه‌تی پ د ک و بارزانیان نهدی و پانگیان نه‌کردن بو کونگره‌ی پارتیه کومونیه‌سته‌گان، «زماله» یان نهدا به خورندکاره‌کانیان، سردانی باره‌گای بارزانیان نه‌کرد، ده‌زگاکانی راگه‌پاندنی سؤفیتی له سر تجروبه‌ی نوی ی عیراق نه‌پانوسی.

په‌یوه‌ندی نا‌پوری و بازوگانی و روشنیری له نیوان عیراق و ولاتانی سوسپالیستی دا له ژیر سایه‌ی ده‌سه‌لاتی به‌عس دا له جاران زیاتر گه‌شی کرد. ریکوتنیک بو هاوکاری راه‌ماسی (کانونی دوهمی ۱۹۶۹)، ریکوتنیک بو هاوکاری نا‌پوری و ته‌کنیکی (ته‌موزی ۱۹۶۹) بو یارمه‌تیدانی کومپانیای نیشتمانی نوت بو ده‌هینانی نوت و گازی رومه‌له و راکیشانی لوله‌به‌ک له شوینی ده‌هینانیومه بو سسر مینای قار، وه چاکردنی مینای قار بو پیشوازی نموت‌کیشی گه‌وره، پرتوکولیک بو هاوکاری له به‌کاره‌ینانی ته‌توم بو مه‌به‌ستی ناشتیخ‌خو‌ازانه، ریکوتنیک بو هاوکاری له رادبو و تله‌فزیون (۱۹۶۹)، له نیسانی ۱۹۷۰ دا ریکوتنیک عیراقی - سؤفیتی نوی نیمزا کرا بو بو هاوکاری نا‌پوری و ته‌کنیکی. نمو قه‌رزانی یه‌کیتی سؤفیت دا‌پوی به عیراق تا نیسانی ۱۹۷۱ گه‌پشته ۴۲۶۳ ملیون رویل. هه‌روه‌ها په‌یوه‌ندی بازوگانی عیراق له گه‌ل نملانیای دیموکراتی، پولونیا و ولاتانی تری نوروپای روژه‌لات په‌ری سهند.

*

به‌یانی نازار دانی به مافی نه‌توه‌یی کوردا نا بو، به‌لام چند کموکوری بنه‌رتی

تی دا بو:

زور له میژ بو پارتی نۆنۆنۆمی بۆ کوردستان و دیموکراسی بۆ عیراقی کرد بو به دروشمی سروکی خۆی. لم گفتوگۆیاندا وه‌فدی کوردی له هه‌ردو مسه‌له‌دا: نۆنۆنۆمی و دیموکراسی دا بازی به سر چند سروه‌تایه‌کی بنه‌رتی دا دا‌بو.

له پاسی دیموکراسی دا به‌عسیبه‌کان به راشکاوی وت بویان: «نیمه حیزبیک شورشگیرین به شورش هاتوینده‌ته حوکم. باوه‌رمان به دیموکراسی رۆژنا‌وایی و دیموکراسی لیبرالی نیه. هه‌لبه‌واردنی گشتی واته تسلیم کردنی حوکم به کۆنه‌په‌رسته‌کان» وه‌فدی کوردی بۆ نه‌وی گفتوگۆکه‌بیان له سسر نه‌وه نه‌پچری وازی له پاسی دیموکراسی و هه‌لبه‌واردنی گشتی و ژبانی پارلمانی هینا بو. بۆ پاساودانی نه‌مه‌ش وت بویان نیمه‌ش حیزبیک شورشگیرین باوه‌رمان به دیموکراسی لیبرالی نیه.

له پاسی نۆنۆنۆمی دا به‌عس دانی نا‌بو به مافی کوردا له سسر بنچینه‌ی نۆنۆنۆمی

بەلام مسەله گەرنەگەکانی هەلگێرا بۆن بۆ سالاتی دوایی، لەو گفتوگۆیەدا پاسی قانونی ئۆتۆنۆمی و ناوچەیی ئۆتۆنۆمی نەکرا بو. دەسەلاتەکانی حکومەتی ئۆتۆنۆم لە کوردستان دا چۆن و دەسەلاتەکانی حکومەتی ناوەندی لە ناوچەیی ئۆتۆنۆم دا گامانەن؟ کوردستانی عێراق کۆی بە و لە کۆی دا تەواو نەبێ. دەپاریکردنی ناوچەیی ئۆتۆنۆم دانرا بو بەکۆمەتە دوای سەرۆکەبیری گشتی تا بەو پێی بە زۆرایەتی هەر جێگایەک کورد بو بەخرێتە ناوی. دەپاری کردنی چارەنووسی ناوچەکانی کەرکوک، خانەقین، سنەجار و زۆر شوینی تر هەلگێرا بۆن بۆ دوای دەرکۆتیی ئەلباسی سەرۆکەبیرە. کەشەیی فەیلەبەکان (کە بەعس بە ئێرانی دانمان) و کەشەیی بەزیدبەکان (کە بەعس بە عەرەبی دانمان) بە چارەسەرنەکراوی هیلرا پەروە.

مەلا مستەفا لەو کاتەدا تەنگاوا بو. پێویستی بە پشودان هەبو. دیموکراسی و ئۆتۆنۆمی و شتی لەو بابەتەدا لەو کاتەدا نەهەیان نەهەیان شەرەیان لە سەر پکات، بە تاییەتی چونکە رێککۆتتەگە دووژمنەکانی ئەوی تەواو نەکرد و، دیموکۆتیی زۆری بۆ داھین نەکرد.

* کۆنگرەیی هەشتەم

کۆنگرەیی هەشتەمی پارتی لە تەمبۆزی ١٩٧٠ دا بەسترا.

ئەم کۆنگرەبەش وەکو کۆنگرەکانی تر قەرەباڵغ و، جۆری لە خۆپیشاندانی سیاسی بو بۆ تازە کردنەوێ گۆیراھێلی کۆیرانە بۆ سەرۆک. هەلومەرجی سیاسی ئەم کۆنگرەبە لە چاوە هەموو کۆنگرەکانی کەدا جیاوازی بو. سەرکردایەتی پارزانی و سەرانی پارتی بە هۆی بەپانی ئازار و، پشتیوانی فراوانی ناووە و دەرەو، هەستیان بە سەرکۆتییکی گەورە نەکرد و، لە خۆیان بایی بوون.

نۆینەری زۆر لە حیزبە نەپارەکانی بەعس، لەوانە حشع، بانگ کرا بۆن، ئەوانە کۆنگرەکەیان کرد بە دووانگە دژی بەعس.

پارتی بۆ ئەوی پیشانی بەعسی بەدا کە هیشتا پشتیوانی ئێرانی ماوە، کامەران بەدرخان کە لە بەغداد پیشوازی رەسمیی لی کرا بو، وەکو مێوانتیککی بەرز روانەیی لای مەلا مستەفا کرا بو، بێ ئەوی سەری بەغداد بەداتەو لە رێگای تارانەو گەراپەو نەورەیا.

ئەم کۆنگرەبە بێ باوەری لە ئەوان بەعس - پارزانی دا قۆلتەر کرد.

بۆ کۆمیتەیی ناوەندی هەندی ئەندامی تازە دانران. کورانی مەلا مستەفا: ئیدرس و مسعود، بۆن بە ئەندامی کۆمیتەیی ناوەندی و، دارا توفیق کە هەتا چەند رۆژی پیش کۆنگرە ئەندامی پارتی نەبو، لە سەر داوای مەلا مستەفا ئەویش کرا بە ئەندامی کۆمیتەیی ناوەندی، چونکە بە جاسوسی سۆڤیستی ئەزانی، سەرەرای چەند کەسی لە فەرماندەکانی پێشەڕگە کە هەندیکیان نەخویندەواو بۆن.

* بەعس داواپان لە مەلا مستەفا کرد بەکی لە کوردەکانی بنەری بۆ بەغداد بێی بە جیگری سەرکۆمار. بۆ ئەم مەبەستە عەزیز شەریفیان نارە لای. مەلا مستەفا بۆ ئەوی رەتی پکاتەو و تە بوی: «ئەم شەو خۆدانی پارزان هاتە خەم و تێ نایی هیچ پارزانەک کاروباری حکومەت وەرگری» پاش بێ داگرتنیککی زۆری حکومەت، پێشپاری حەبیب مەحمەدی کرد. بەعس رەفرزی کرد چونکە حەبیب بە رەچەلەک ئێرانی بو. مەلا مستەفا

نعمی نغزانی، به نمنقصت نموی پیشنیار کرد بو، بز نموی رهفزی بکمن.
 بدعس جاریکی تر فوتاد عارفی نارد بز لای بز نموی پدکیکی که داہنی. فوتاد
 عارف زوری بز وت بو که دانانی جیگری سرکوزمار چمند گرنکه. مہلا مستمفا پی ی وت
 بو: «کوانه خوت بیکه! له تز باشرمان دس ناگموی».

همو ریککوتنیکی راستمقینه له گمل هر حکومتیکی عبراق بواہه، له نغمام دا
 نمبو مہلا مستمفا پدیوہندی له گمل دولهتانی دہرہه بهری و، لمشکرهکمی ہلاوہ پی بکا با
 بیخاتہ ہر فرمانی دوزگاہیکی حکومتہوہ و، پارہ له ہیچ لایدک وہرنهگری و، زیندانی
 نہی و ہیچ کس نہگری و نہکوزی و، خزیشی وکو همو هاوولاتبهک له جیگاہیک دا
 داہنیشی.. نماننش له گمل تیگہہشتن و بیرکردنہوہ و قازانچی مہلا مستمفا نئمہگونجمان.
 مہلا مستمفا خزی بہ ہمزتر دانمنا له دولهت و داوودوزگا قانونیہکانی. له ہر نموہ له گمل
 ہیچ حکومتیک، بہ راستمی، ریک نئمہکوت و، همولی نندا پارودونی ناتاسایی بو
 جزوی خزی نمویست بپنیتہوہ.

*

نیستیعاب یان تیکهلاوونہوہ؟

ریککوتنی نازاری بدعس - بارزانی سرکوتنیکی گسورہ بو بز بارزانی و بز
 کورد، بہلام تیشکانیکی سیاسی گوشندہ بو بز جہلالی. روی ہیزہکانی داہنزی و له ہر
 پدک ہلہوشا، ریکخراوہ سیاسیہکانی ماہو نمویش کتوت بوہ زیر گوشاری مہلایی و
 خلک.

مہلا مستمفا له بدعس نمین نمبو، هر له سہرہتاوہ بز مہبستی تاکتیکی له
 گملی بیک ہات بو، پدکی له مہبستہکانی له ناویردنی جہلالی بو، کہ نئمرسا له هر
 روہروہونہوہیکی تازہدا له گمل بدعس، دہسان نمان ہنہوہ لایمن. فاخیر میرگسوری له
 سلیسانی پدیوہندی له گمل چمند کسسیکی جہلالی کرد بو، نارہزوی پیشان داہو بز
 ناشتہونہوہ و پدگرتنہوہ. نم پدیوہندہہ گمشمی کرد و، گہبشتہ نموی مام جہلال خزی
 سردانی مہلا مستمفای کرد.

نمان نمانیست قواوہی حیزہکہبان ہپاریزن، ناوہکمی بگوزن و له گمل پارٹی
 دؤست و هاوکار ہن و، سرکرداہتی حیزہکہبان لای مہلا جیگیر ہی و، سرزکایہتی
 بارزانی قبول بکمن. بہلام بارزانی قبولی نئمہکرد نمان وکو حیزہیکی جیواوز و
 سرہخوہ بین، چونکہ گومانی نئمکرد جاریکی تریش لی ی ہلبیگیرنہوہ. له ہر نموہ
 تغیا پدک ریکمی بو دانان نمویش تیکهلاو ہونہوہ بو بہ پارٹی.

*

نم ہیروایانہ له ناو ریزہکانی جہلالی دا باس نئمرا. دو رمی ہمو: پدکیکیان،
 لای واہو کہ همولی ناشتہونہوہ ہدنی له گمل بارزانی، بہلام پاریزگاری سرہخوہی حیزہکہ
 بکری. نموی تریان، لای واہو کہ ہرودو حیزب له روی ہیرواویہ و پیکہاتنی چیناہتی و
 رہبازی سیاسیہوہ له گمل پدک جیواوز نین و، مانہوی حیزہکہ له دواروؤدا نئمبستہوہ بہ
 ہزی شمیری ناوخوہ و، پالدانہوہ بہ حکومتہوہ، له ہر نموہ ہلہوشاندنہوہی حیزہکہ و
 تیکهلاو ہونہوہی بہ چاک نغزانی.

نومانہی رمی دومیان ہمو، بہ زوری لوانہ ہون کہ بہ تمای دامنزانندی کوزمہلہ

هون، جگه لهویش ثوانه لایان واپو تا نهم حیزبه بزوشایهکی سیاسی به جی نهیلی،
بواری گمشه کردنی ریکفراویکی تازه نایی.

*
نوو کونگره‌دهی که پیش ۱۱ ی نازاری ۷ به سالیک نهو بهستری و، نهیسترا
هو، نهمجاره نهو کز بهیستوه بز لیلوانی چاره‌نوسی حیزبه‌که، چونکه نهیتر گورنی
سرکرده‌ایتی و راستکرده‌نوی ره‌بازی سیاسی، هیچ پایه‌نیکي نه‌ماهو.
کونگره بهسترا، نهم‌نامه‌کانی ثوانه هون که له کونفره‌نسه ناوچه‌بهدکان دا پیش ۱۱
نازار هملو‌پردرا هون. زوربان له ناراز‌بهدکانی ناو حزب و، لایه‌نگرانی (تیار) ه‌کمی نیمه
هون. نیمه‌پیش پیشتتر ههمو قسيمان کرد هو به پدک، که له نرضی ناشتپونه‌ودا له گمل مولا
مستمفا نهم حیزبه هملو‌هوشپیننوه و تیکه‌لای حیزبه‌کمی نوی بکه‌نموه. کونگره به
زوراپه‌تبه‌کی دیار بریاری: گورنی ناری حیزبه‌که و، هملو‌شاندننوهی و پدک‌گرتنوهی دا له
گمل حیزبه‌کمی بارزانی.

سرکرده‌ایتی بارزانی بملینی داپو به سرکرده‌ایتی جه‌لالی که سپه‌کی نهم‌امانی
لق و ناوچه‌کان له کادره‌کانی نهمان داپتری و، له هملیکي نزیک دا کونگره‌ی نوه‌می
پارتی بهستری و، نهم‌امانی سرکرده‌ایتی کاربان پی بهسپردی. به‌لام نه کونگره‌ی نوه‌م
بهسترا و، نه نهم‌امانی کومیتتی ناو‌نندی کاربان پی بهسپردرا، بملکو بز بی نرض‌کردنی نوو
هنگاوه گزنگه، سرکرده‌ایتی بارزانی ناری لم تیکه‌لا و پونه‌وه نا: «نیستیعاب». له زور
جیگاش له لیونتی ناوچه و لقه‌کان دا جیگه‌بان نه‌کردنوه.

*
پدکی له سرجه‌کانی مولا مستمفا نوه هو، که نه‌براهیم نهم‌مد و هندیکی تر له
سرکرده‌کانیان لای نوو جیگه‌بر بن. مانگی شوپاتی ۱۹۷۱ نه‌براهیم نهم‌مد، مام‌جه‌لال،
عومر مستمفا، علی عسکری، به ری کونتن بز باره‌گای بارزانی. نهمانه چمند کسپکی
که‌بشپان، له‌وانی تاوانبار هون لای سرکرده‌ایتی بارزانی، له گمل خویان برد بز نوی،
له‌وانه حامید قادر، حمعی فوره‌ج، مام طعنا خوشناو، قادر کوزوی، کمال معلود...
منیش که فرمانی گرتن و حوکمی «محکمه‌الشوره» ی عیراقم به دواوه هو له گمل نهمان
رویشتم. مال و خیزانه‌کمی مولا مستمفا له دیلمان و، شوینی کارکردنی رزوانی نه‌دریس
و مسعود له قاسر و ماکوسان هو. نیمشپان له خانوبه‌ک دا له قاسر و ماکوسان دانا. تا
چمند مانگی من له گمل نه‌براهیم نهم‌مد له زوریک دا هو.

بز به‌کم جار که له گمل علی عسکری چوم هو سردانی نه‌دریس. کاک علی
منی پی ناساند، نه‌دریس به پیکه‌نیموه وتی: «نای چمند هوملان دا نهم‌مدام بکری ی
به‌دریس نه‌کوتی» و تم: «وا به پی ی خوم هاتومه‌ته به‌رده‌متان»
له رزوانی ۱۱ ی نازاردا شوکری حمیدی سوحان‌نظی سلیمانی هو. شوکری
به‌عسی هو، له سرده‌می حکومتی عارف دا گپرا هو، به‌رگی نهم‌کجه‌ی نه‌گرت هو،
هاریکانی خوی به گرت داپو، له بهر نوه له ناو به‌عسیه‌کان دا به چاری سوک سه‌بریان
نه‌کرد و خویشی نوهی لی هوو به «عقده». به‌کم گپرای به‌عسی له سلیمانی دا نوو دای
نا و، هندی کمی کرد به به‌عسی. نیمه به توندی دزی نهم هنگاوه‌ی راوستپان. من
ریزم نهم‌گرت و نه‌وانم له گملی نهو و، نهمش حمزی له چاره‌ی من نهم‌کرد و، قینی له

نمو رۆژی به یانی ۱۱ ی نازار خویندراپوهه من بز نیشوکاری گۆفاره کسمان له بغداد بوم. پاش نموه به چمند رۆژی گهرا موهه سلیمانی. لهو ماوه بهدا نارنجوکیک خرا بوه حوشی سانوی کچانی سلیمانپوهه.

له سهر نموه حکومنت کوزیکی گرت بو به ناوی: جمال محمد و، فرمانی گرتنی چمند کسبکیان دهرکرد بو، به کبکیان من بوم. جمال و توانمی فرمانی گرتیان بز دهرچو بو حمرسی پاره گای گۆفاری «رزگاری» بون.

روداوه که بهم جزوه بویو: مالی جمال به تمنیشت سانوی کچانپوهه بو. جمال لهو نالوگزانمی به هزی نازارهوه بویو، زۆر نارحمیت نهی، له گهل چمند هاوریهیکی دا بز سهر گهرم کردن له داخ و خهفت دا نهچن بز خواردنموه. به سهرخوشی نروواتموه بز مالی خویان. له ریگا توشی تاقسی پولیس نهی که له بهره می سانوی کچان دا بز میبازی راوستا بون. پولیسهکان مفروض بکیان له گهل نهی به ناوی جمال چاوشین برازی بهدگری حاجی فهرج بو، بهدگر لهپهرسراوی پیشمهترگهکانی پارتی بو له سلیمانی، کابراییکی هلیپهرست و خۆ بهره پیشموهی سهر به پارتی بو. جمال چاوشین و پولیسهکان، جمال محمد نمانسن، بز نموی سوکاپهتی پی بکمن، بانگی نهکن بهته پیشموه. جمال محمد نترسی نازاری بدمن و دستلههژی بز بکمن. بز دیفاح له خۆی نارنجوکیکیان لی رانه کیشی. پولیسهکان تی ی نهوروگین و نارنجوکهکی له دهس دهرنهین، بز نموی به خویان دا نتهقیتموه هلی نهدنه نمو دیو دیواره که، که حوشی سانوی کچان بو. کسی نهکوشت و کسی بریندار نهکرد بو.

*

همان تاقم پولیس پیش نم بهزمه چوپونه سهر «چاپخانهی ژین» که گۆفاری رزگای لی چاپ نهکرا، هندی دزگیان شکاند بو و، ههرچی ورده و پرده بهکیان بهرهس کومت بو برد بویان له ناو نواندا: «کلیشه» ی نمو رۆژنامانی له سهردهمی «پیشکوتن» وه له چاپخانه بهدا چاپ کرا بون، کلیشهکان له داری گویز ههلهکنرا بون و، تا نموسا وهکو یادگاری چاپخانه که ههلهگرا بون. ههروهها چوپونه پاره گای گۆفاره کفش کتیبخانه که و فایله کانیان تالان کرد بو. سدان کتیبی به نرخ و وتاری دهسختی نوسهرا نه کانیان برد بو.

*

پولیسهکان نم روداوهیان به سهر جمال محمددا هینا. شوگری حهدهشی روداوهکی قزستموه و زلتی کرد. بهعس نههرست نعهه بکا به موانسههتیک بز چاوشکانندی جهلالی و، پارتی نههرست بیکا به موانسههتیک بو تۆله کردنموه. ههروهولایان نههانیوست روداوه که به سهر من دا بههینن. شوگری حهدهشی تۆلمی لیدانی بهعسیهکانی سلیمانی و پارتی تۆلمی وتارهکانی رزگاری له من بکمنموه.

نمو زهمانه تهگههشتم ترخی قسه کردن چمند گرانه. نم روداوه رهوتی ژهانی له بنههتموه تیک دام و، بو به سهرتهای دهرهدهری ههتا ههتا بیم. لهو ساوه نیتر نهمترانی له پرسهی ههچ خزمیکم و له شایی ههچ بهکی له کسوکارم دا بهشدار بوم و، نهمترانی له ههچ جهژن و خۆشهک و، له ههچ لبقومان و ناخۆشهک دا له گهلیمان بوم.

جمال گهرا و، فرمانی گرتن بز نوانههش دهرچو که نمو رۆژه له گهل جمال

خواردهویانوه، فرمانی گرتن پز منیش، به توهمی دروستکردنی «شبهکاتی تخریب»
 دهرچو. همر دراین به «محکمه الثورة» له بهغداده.
 جسمال حوکر، نبعدهام درا و، هیناپانوه له همر دهرکی سهرای سلیمانی له
 سیدارهیان دا و، هاوریکانی نو و منیشیان به «غیابی» به ۱۰ سال زندانی حوکر دا.
 من خوزم نندا به دستوه، له بهغداده خوزم شاردهوه.
 من له ژبانی سیاسی و پیشمرگهیی خوزم دا سندان کار و کردوهوم دژی حکومتی
 عیراق و داوودزگا سرکوکتکهرکانی و سرگردایهتی بارزانی کردهوه، لای هندی به کاری
 شورشگیرانه و، لای هندی به جاشایهتی و، لای حکومت به خیانهتی نیشتمانی دانتری،
 له همر نموه پیوستم به پاکانه نیه، بهلام له دور و له نزهکوه دهستی من لم مسهله پیدا
 نهو.

* ناکوکی ناو بنمالمی بارزانی

نمو ماههپی نیمه له قهسری بوین ناکوکیهکانی ناو بنمالمی بارزانی تمقیبوه
 چهند رودایان لی قومما:

- مهلا مستمفا ماههپک بو له ناو کورهکانی دا نیدریس و مسعودی پیش خست
 بو، همدوکیانی کرد بو به نغندامی م س و کاروباری بارهگای بارزانیسیان رانهپهراند.
 سههرای نموش مسعودی دانا بو به لیسرسرائری دزگای پاراستن و نیدریس به هی
 مدکتیی عسکری، عوبید و لوقمان که به تمعن گهوهتر و، له سردمی پاشایهتی دا
 «حسپ و تیهلندان» و له سردمی شورش نهلول دا شعر و ناخوشییان دی بو،
 فراموش کرا بون. عوبید دس به سفر بو له گوندی وهلزی له هسان ناوچی بالهک. لمو
 ماههپدا عوبید هلات و چوه ناو حکومت.

نمش رهنگدانوهی ناکوکی ناو ژنهکانی بو. مهلا مستمفا ۳ ژنی همر. دوانیان
 بارزانی و یهکیکیان زهباری بو. له ژنی یهکمی: عوبید و لوقمان و صابیر و، له ژنی
 دوهمی: نیدریس و، له ژنی سبیمی، که کچی محمود ناغای زهباری بو: مسعود،
 دلشاد، نیهاد، سیداد، وهجی هبو. نم ژنهپان له لای مهلا مستمفا له همویان له
 پیشتر بو. ناکوکی ناو ژنهکانی کاری له پاشهروژی کورهکانی کرد. له همر نموهی له گدل
 ژنی یهکمی ناریک بو، عوبید و لوقمان و صابیری پشت گوی خست و، له همر نموهی له
 گدل ژنه زهباریهکی ریک بو، مسعودی پیش خست.

- شیخ محممد خالد و شیخ عوسمان، که همدوکیان کوری شیخ محمد بون،
 له ناو خزیان دا له سر نموهی کامپان جیگای «خودان» بگریتموه تیک چو بون. مهلا
 مستمفا پشتیوانی له محممد خالد نکرده و دژی عوسمان بو. حکومت وستی دس
 بهخاته ناو نم ناکوکیهوه. کموته لشکرکیشی له یهکتری. سهرنجام محممد خالد زال بو
 به سر عوسمان دا. عوسمان لیخرا بهلام خزی و کورهکانی دایانه پال حکومت.

- همر لمو ماههپدا بارهگای بارزانی یهکی له براکانی فاخیر میرگسوری کوشت.
 نوانیش یهکیکیان له سر کوشتوه. فاخیر گیرا و هندی له براکانی هلاتن بو ناو
 حکومت. دواي ماههپک فاخیر همر درا. له گدل ماسجهلال چوین بو سردانی
 پیشمانیهکی زوری دهریری لمو ناوژیهی کرد بوی بو ناشتکردنوهی پاسکی م س و مهلا

مستغفا. فاخیر نم ناکزکی به ناکزکی بارزانی و زیباری لیک ئه‌دایهوه. له قسه‌گانی دا وتی: «من چهند ههله‌به‌کم کردوه به‌کیکیان ئه‌وه بو مسعود داوای لی کردم له گه‌لی بچم بز پیشوازی زه‌بیر ناغانی خالی و جاشه زیباریه‌کان که ئه‌مانه‌یست بچن بو سردانی مه‌لا مستغفا. من نه‌چوم و لۆمه‌ی مسعودیشم کرد. که ئه‌وانه دوژمنی ئه‌یمن ناهێ بچی به پیشوازی‌مانه‌وه» وه‌کو خۆنی ئه‌هوت له سهر ئه‌مه مه‌لا مستغفا غه‌زه‌ی لی گرت و ناکزکیه‌کانیان له‌وه‌وه ده‌ستی پی کرد بو.

زۆری نه‌خپایاند ناکزکی نه‌وان فاخیر و باره‌گای بارزانی هه‌لی دایه‌وه. کۆتایه‌که‌ی به‌وه هات هه‌مویان گرتن و له تاشه‌تال دا هه‌مویان کوشتن. فاخیر خالزۆای مه‌لا مستغفا بو.

*

سه‌ددام له‌و (تنازل) ه‌گه‌وه‌یه‌ی بۆ مه‌لا مستغفای کرد بو به‌ تما بو:

۱. کارتی کوردی له ده‌س شای ئه‌یران و دوژمنه‌گانی ده‌ره‌ینی و، به قازانجی خۆی له دژی ئه‌یران و، دوژمنانی ناروه و ده‌روه‌ی به‌ کاری به‌ینی. له‌و کاتدا ناکزکی ئه‌یران و عه‌یراق له جاران توندو‌تو‌تر بو‌وه.

۲. نه‌و بزو‌تنه‌وه چه‌کناره‌ی نزیکه‌ی ۱۰ سال بو، شاخ و لادیه‌کانی کوردستانی کرد بو به مه‌به‌ندی خۆی و، به‌وه به‌ کیشه‌ی سیاسی، ئه‌ه‌وی، سپایی گه‌وره، چه‌ک دایه‌ی و، به‌گه‌رته‌وه سه‌ر ژبانی ئاسایی نا‌وشار.

سه‌ددام زۆر زو‌تی گه‌ه‌شت له هه‌ردو ته‌ماکه‌ی دا به هه‌له دا چوه. مه‌لا مستغفا هه‌ر له سه‌ره‌تاره‌وه بۆ چه‌به‌جی کردنی هه‌ندی مه‌به‌ستی تابه‌تی خۆی له گه‌ل به‌عس په‌یک هات بو، نه‌ک بۆ ره‌که‌وتنی ته‌واو و راسته‌قینه. مه‌لا مستغفا ده‌وله‌تیکی له ناو ده‌وله‌ت دا دروست کرد بو، ئاماده نه‌بو ده‌ستی لی هه‌لبه‌گری له به‌ر نه‌وه:

۱. مه‌لا مستغفا نه‌ک هه‌ر په‌ه‌ه‌ندی له گه‌ل ئه‌یران نه‌ه‌ری، به‌لکه‌ به‌یانی نازاری وه‌کو ده‌سکه‌وتیکی گه‌نگه‌ فرۆشته‌وه به ئه‌یران، بۆ به‌هه‌یزکردنی په‌ه‌ه‌ه‌ندیه‌گانی له گه‌ل ئه‌یران، ئه‌سرا‌تیل و نه‌مه‌ریکا و، هه‌مو دوژمنه‌گانی به‌عس.

۲. مه‌لا مستغفا نه‌ک نیازی به‌لاه پی کردنی هه‌زه‌گانی و، گه‌رانه‌وه بو ژبانی ئاسایی شاری نه‌بو، به‌لکه‌ هه‌زه‌گانی به ژه‌اره زۆتر و به چه‌ک پزۆشته‌تر کرد. «ده‌زگای پاراستن» ی زیاتر به‌هه‌یز کرد.

سه‌ددام به‌ ئاشکه‌را دره‌وه‌ی به‌ سیاسه‌تی دو‌ستایه‌تی بارزانی دا، به‌لام به نه‌ینی که‌وته چینی په‌یلاتی له ناو به‌ردنی. تاقی مه‌لا که بۆ ناوه‌زی چو به‌ون بو سه‌ردانی، به‌کیکیان ره‌که‌زده‌ریکی مه‌لغوم له سکی قایم کرا بو، له گاتی دانه‌شته‌که‌دا به ره‌مزوت کۆنترۆل ته‌قینه‌رایه‌وه. چهند کسه‌ی کۆژان به‌لام مه‌لا مستغفا به ره‌که‌وت به‌ر نه‌که‌وت. مه‌لاکان، پیش نه‌وه‌ی له‌کوله‌نه‌ه‌یان له گه‌ل به‌ری، هه‌مویان له هه‌مان شوین دا کۆژانه‌وه.

*

ده‌رکردنی فه‌لییه‌کان

به‌عس، پی نه‌وه‌ی گوی به‌دانه ناره‌زایی سه‌رکه‌رایه‌تی بارزانی، ۱۸۵ هه‌زار کوردی فه‌یلی ده‌رکه‌رد بۆ ئه‌یران و، سال و دارایی زه‌وت کردن به به‌هانه‌ی نه‌وه‌ی ئه‌وانه ئه‌سرا‌تین. ره‌زنامه‌ی «التاخی» له سه‌ری نوسه‌ین، به‌لام پارتی هه‌یچ هه‌نگاه‌یه‌کی جیه‌دی نه‌نا بۆ

ریگرتن لعم تاوانه و، ریگرتن له دوباره بونموی.

*

پرکردنموی بوشایی خلیج

عیراق و نیران لسمر پرکردنموی نمر بوشایی کشانموی هیزهکانی بهریتانی له روژهدلاتی سوس، به تایهتی له خلیج دا دروستی نهکرد، له مملاتی دا بون. نهمریکا نیرانی راسپارد بو نمرکی پاراستنی ناسایشی خلیج بگریته نمتو، شا به پله نیرانی پر چدک نهکرد و، پهموندیهکانی خوبی لهگهله دولهتانی عمرهیی و شیخ نشینهکانی خلیج باش نهکرد، هملی نهدا له ریگی زیاد کردنی قسوازی دسکوتی نابوری و بازرگانی سزفیتیموه له نیران دا، پشتیموانی یا هیچ نهی بی لایینی نمویش به دس بهینی. عیراقیش نهبرست دهوری سمرهکی هبی له خلیج دا، به تایهتی که دولت و شیخ نشینهکانی خلیج جگه له نیران همویان عمرهبن، عیراق ترسی له خو چدکار کردنی به پله و قهیی نیران هببو، بو نموی ترازوی خوبی لهگهله نیرانی پشت نمتو به نهمریکا راست پکاتموه، روی کرد بوه پدکیتی سزفیت.

*

له ۹ ی نیسانی ۱۹۷۲ دا عیراق و پدکیتی سزفیت «پهمانی دوستایهتی و هاوکاری» یان بو ماوهی ۱۵ سال نیمزا کرد. کوسیکین بو نیمزا کردنی هاته بهمداد. تا نو کاته پدکیتی سزفیت پهمانیکی لهو پاهتهتی له ناو ولاتانی عمرهیی دا تنیا لهگهله میبصر بو ماوهی ۱۵ سال (۱۹۷۱)، وه له دنپادا تنیا لهگهله هند بو ماوهی ۲ سال (۱۹۷۱) نیمزا کرد بو.

پدکیتی سزفیت بهرژوهندی نابوری، بازرگانی، ستراتیجی گزنگی له عیراق دا پهدا کرد بو، دستتی له پهرتولی عیراق گبیر کرد بو، کملکی گمورهی لی وهر نهگرت، هدرهها نریکی هسو چدک و تفاتی جنگی عیراق لهو نهکردا، ژمارهپدکی زود پروژی نابوری له عیراق دا دس کموت بو، پاپوره جنگیهکانی سزفیتی دهرگای خلیجیان بو کراپوهه، نهپانتوانی سردانی منای ام القصر بکمن، لهبر نموه پشپوی له ناو عیراق دا به قازانچی نمبو، گزژی نیوانی کورد - بهمس بهرژوهندهکانی نوانیشی نهخته مهترسیهوه. حشع و بهمس بهرو پیکهاتن نهچون. بهمس ریگی کاری قانونی نهدان و بهشداری نهکردن له وزارت و لهو «جهبه» پدا که خریکی پیکهینانی بو. بهمس نهبرست پ د ک پش بهشداری جهبه بی. باری سمرنجی همدولا لسمر مافهکانی گملی کوردو جووری بهریرهردنی ولات و جووری پیکهینانی جهبهه جساواز بو، لهبر نموه دور بو پ د ک بهشداری پیکهینانی جهبهه بی.

*

چمند جاری له نیوان روژنامهی «التاخی» و روژنامهکانی بهمس دا: «الشوره» و «الجمهوریه» مشتمری توندوتیژ دروست نمبو. پارٹی و بهمس له دو نامی نالوگور کراودا هندی له گازاندهکانی خویان له پدکتری و هندی له ناکزکیهکانیان رون کردتموه، نمو دم له کتیبکی تایهتی دا بلاو کراپوهه. بهر له نیمزا کردنی پهمانی ۱۹۷۲ نیوانی بهمس - بارزانی گزبو بو. همدولا گومانیان له پدکتری پهدا کردبو. پدکیتی سزفیت بو نموی بارزانی قانع پکا: نیوانی

خوی له گدل عیراق باش پکاتموه، ناکوکبه گانی چاره سر پکا، پمشداری جبهه یی خواستراو بی، له پیش نیمزا کردنی پهمانی دوستایه تی و هاوکاری دا نوینمراه تیه کی بمسرو گایه تی نیچکن، لپرسراوی کاروباری روزهلانی ناوهراست له ووزاره تی دهره وی سؤفتیتی، له گدل هندی کاره دستی سفارعت له بهغلا ناره لای بارزانی.

نوینمراهه تی سؤفتیتی بو بارزانیان روڤ کرده وه که نموان نالین بهعس باشه بهلام ریگه یی له پک گه پشتن له گدل بهعس باشته ره ریگه یی هاوکاری له گدل تیران. ههروه ها پی بان راگه یاندن که نموان پهوهندی به ناسایی دانغین چونکه سنوری هاوهشپان له گدل کوردستانی عیراق هه به، بهلام زور روشتن له پهوهندی دا باش نه، ههروه ها پهوهندی له گدل نیسرانیل و نمریکاش به باش نازانن... نوینمراهه تی سؤفتیتی تهویست وا له بارزانی پکا، کپشه گانی خوی له گدل عیراق به ناخافتن چاره سر پکا و، پمشداری جبهه یی شان به شانی شح.

نوینمراهه تی سؤفتیتی گوشاری بو کورد نهینا له گدل بهعس ریک پکوی، بهلام گوشاری بو بهعس نشهره خراسته گانی کورد بهسلطینی، نهمش نموهی نه گه یاند که نهی کورد به مرجه گانی بهعس رازی بی، بی نموهی بهعس مرجه گانی کورد بهی بهینی. بارزانی خوی به پشت نمستور نمزانی به بهلینه گانی شای تیران، له بهر نموه گوی ی نه دا به قسه گانی نیچکن.

له گاتی نیمزا کردنی پهیمانه گدا له بهغداد کاره دستانی سفارته تی سؤفتیتی که نوینمراهی پارتیبان دی بو، ههروه ها کوسجین و گرشکو که ووزره کورده گانیان دی بو، داواپان لی کرده بن: پارتی یش پمشداری جبهه یی و پشتیوانی خوی له پهیمانه که دهری.

*

دوا به دوا ی نیمزا کردنی پهیمانه گمش سر له نوی هندی له فرما نهمراهی سفارته تی سؤفتیتی، له گدل عزیز شریف سردانی بارزانیان کرد له باره گامی خوی و داواپان لیکرد هروسکه پشتیوانی بو کاره دستانی عیراقی لی بنا. بهلام بارزانی نه ک ناماده نه بو پیروز پایسان لی پکا، بهلکو ناره زایی قولی خوی دهری، چونکه لای واهو سره نجام نمو پهیمانه دژی گملی کورد به کار نهینی، له سؤفتیت چه کی پی وهرنگری و کوردی پی لغاو نهبات و هوشی دوباره کرده نموه که پارتی له جبهه دا پمشدار نایی. بارزانی بهلینی له شا وهرگرت بو، که پشتیوانی تمواوی پکا و هولی بهدسهینانی پشتیوانی نهمریکاش بنا، بارزانیش نیمزا کردنی پهیمانه گمی کرده بهمانه بو دوباره کرده نموهی دوا ی یارمه تی له نمریکا و بهیز کردنی شونی خوی له لای تیران و نمریکا.

وهکو راهوتی پایک نهیگیرتموه: نیکسون و کیسننگر له سرداندا که له ماهیسی ۱۹۷۲ دا بز تارانین کرد بهلینیان دا به شا، له گرانموده به نیجایی له مسله یی یارمه تیدانی بارزانی پکولنموه. له راستی یش دا که گهرانموه بو نهمریکا له ناستیکی بهرزدا به نهینی له ۱۶ ی حوزه بهرانی ۷۲ بهراری یارمه تیدانی بارزانیان دا به تابهه تی دوا ی نموهی عیراق له ۱ ی حوزه بهران دا بهراری «تأمیم» ی نموتی دا بو. یارمه تیه گمش بهیتی بو له تهرخان کردنی ۱۶ ملیون دولار بو کرنی چه ک بو بارزانی. جون کوناللی بان نارد بو نموهی نم بهراره به شا راهگه بهینی. دپاره شایش به بارزانی راگه یاندوه. له بهر نموه

بارزانی هستی به پشتیبی نستور نکرده له زووناهزی دا له گهل بهعس، له هلولهسته کانی دا نهمی نهنواند.

شا هیچ جور، دسکوتیکی له ریکوتنی کورد - بهعس دا نهبو، بهلکو پیوستی به کورد بو له مللاتی دا له گهل عیراق بو نموی خواسته نعرزی و سیاسیه کانی خوی بهسردا بهسپینی، لهبر نموه هولی ندا هانی بارزانی و بزوتنموی کورد بدا بهگژ بهعسی دا بچن و، بو نموی زانی بهرنگاری یان بهخاته بهر درخی نهنکرده له گفنی زوری یارمه تیدانی «چهک» و «پاره» که به لای بارزانیموه له ریزی بهششیموی پیوستیه کانی دا نهاتن.

پهروهندی کورد و بهعس تا نهعات تیوتر نهبو، پهروهندی پارتی و حشع پش تا نهعات خراپتر نهبو تا گه بهشته رادهی پیکادانی چه کدار و، پهله بهازی گراوهی نیوان روژنامه کانی «التاحی» و «طریق الشعب».

سالی ۱۹۷۳ نوینمراه تیه کی سؤقیتی به سروکایه تی رومان سیف سردانیکی تایه تی مهلا مستمفایان کورد له پاره گاه کی خوی، سکر تیری حشع عزیز محمد و وزیر دی دولت عزیز شریف پشی له گهل چو بون. رومان سیف لم سرداندا به راشکوی ناگاداری بارزانی کورد، که ندهگر له گهل بهعس شمر بهکاتموه، به کیتی سؤقیتی ناتوانی پشتیوانی لهو بهکا چونکه له گهل عیراق «پهیمانی هاوکاری و دوستایه تی» ان هدیه، بهلکو نهی پشتیوانی له عیراق بهکا، لهبر نموه چاکتر وابه له گهل عیراق شمر نهکاتموه، به شداری جهبه بی، نیوانی خوی له گهل حشع چاک بهکا، نا کوکبه کانی خوی له گهل بهعس به گفتوگوی هیمانه چارمسر بهکا. بارزانی ندهگر جاره کانی پیشو به تنیا به گفنی شای نیران پشت نستور بو، نهمجاره به بهلینی نهمرکاش زیار مفرور بو، لهبر نموه قسه کانی رومان سیف ی به هندا ندهگرت.

* مهلا مستمفا لای نوینمراه دهولتانی جیاواز قسهی جیاوازی ندهکرده. به نهمریکی ثوت: «ندهگر یارمه تیم بدن کوردستان ندهکم به ولایه تی پهنجاو دوی نهمریکا» و، به سؤقیتی ثوت: «ندهگر یارمه تیم بدن کوردستان ندهکم به قهلای کومونیزم». به نیرانی ثوت: «نهمسه همسومان له ره گزی نارین» و، به عیراقی ثوت: «من عیباسیم». به عهره ی ثوت: «من موسولمانم نامادم پیشمهرگه بنیرم بو شمری جو» و، به جوله که پشی ثوت: «کورد و جو ندهموی حمزه تی نهبراهیمن نهی پیکوه هاوکاری بهکن».

گوازه بهم قسانه تمفره یان ندا. سهره نجام هیچ لایه کیشیانی پی تمفره ندره. سنفری کورد بو تاران بو بهینی شا و، بو تهله بهیب بو بهینی کار به دهستانی نهمریکا. خوی نهمریس و د. محمود پشی ناره بو واشیتتون. نوینمراه کانی بارزانی له گهل ریشارد هیلمز، سهرۆکی سیا دانیشن. لم دانیشنندا هیلمز به راشکوی پی ی وت بون که نو له بهر خاتری شای نیران له گهل یان کو نهیمتوه، ندهگینا نهمریکا نایموی پهروهندی راستموخو و ناشکرایان له گهل دا بهزونی.

ملیک حسین که نهی بو نیران، مهلا مستمفاش نهی بو نموی بهینی. داوا له شا ندهکا که دهداریکی له گهل ملیک حسین بو ریک بهخا. شا تلی: «چ نیشیکت به شا

حسین هدیه سوال له سوالکفر ناکری!»
مسئمتی ناره بوه حسین خزی هاتوه داوای پارمندی له نیران نهکا، تز نهچی
داوای پارمندی لی نهکوی، هبچی نه بتداتی. مهلا مستعفا ویست بوی حسین هبجینی بز
نوهی داوای لی بکا لای نهمریکا قسمی بز بکا پارمندی بدن.

*
بهکیتی سؤفیت له مملاتی ی کوردی - عیراکی دا نیرت قورسای خسته پال
حکومتی عیراق و، له نازاری ۱۹۷۴ دا کاتیک چینگکی کوردستان هیلگیرسایهوه،
پشتیوانی سیاسی و جنگی ناشکرای له حکومتی عیراق کرد دژی بزوتنوهی کورد.
هولی دا ناکوکی عیراکی - نیرانی به ناشتی چارسر بکری، بهتایهتی سؤفیت له گمل
همرد دولت پهپهوندی باشی ههبر، قسمی له لای همردو لا نهمروشت، دیاره ریککوتنی
عیراق - نیران لو کاتیدا که بزوتنوهی کورد گرویکی چاره‌نوسیی لاسر ناکوکیه‌که‌بان
کرد بو، جهزبه‌به‌کی کوشندی لی تدا.

له‌گرمی شه‌کاتی ۱۹۷۴ ی نیوان جه‌بشی عیراکی و شورش کورد لو
سرداندا که شای نیران له سانگی تشرینی دوم دا بو موسکوی کرد، به‌کیک له
باه‌ته‌کاتی گفتوگوی سؤفیتی - نیرانی دا مسبله‌ی ناکوکی عیراکی - نیرانی بو، که
لایمی سؤفیتی هینا په پیشه‌وه. پودگورنی داوای له شا کرد به ناشتی کیشه‌کاتی له گمل
عیراق چارسر بکا.

*
له گرمی جنگی کوردستان دا، حشع که په‌بره‌وی بی چمن و چونی له سیاسی
سؤفیتی نه‌کرد هم به چدک و هم به ریگی سیاسی و پروپاگنده به توندی دژی
بزوتنوهی کورد راوستا. به‌کیتی سؤفیت پش سره‌برای نوهی سرچاوه‌ی چدکی دیزه
پهلانی جنگی بو حکومتی عیراق دا‌هین کرد، له دیزگاکانی راگه‌باندنی خو‌به‌وه دژی
بزوتنوهی کورد دوا و پشتیوانی له حکومتی عیراق کرد. به‌دوی نهموش دا هم‌مو
دوله‌تانی نهمروپای روه‌هلات و پارتیه کومونیست‌ه‌کاتی دنیا دژی راوستان، که
ریکوتنی ۶ نازاری جه‌زائیریش له نیوان سددام - شادا بو، نه‌گه‌چی نم ریکوتنه له
زیر ناوی لاه‌لکردنی کیشه‌کاتی سنوردا بو، به‌لام له راستی دا سه‌ودا‌به‌ک بو بو
لنا‌وبردن بروتنوهی کوردو مه‌نه‌تیه‌کی نهموه‌ی گموره‌ی به‌سره‌ینا، له‌گمل نهموش دا.
به‌کیتی سؤفیت به خوشه‌وه وه‌ری گرت و، حشع به‌گرمی پیشوازی لی کردو له روژنامه‌ی
«طریق الشعب» دا چمن وتاری بو لیکدان‌نوهی لایمه باشه‌کاتی نم ریکوتنه تفرخان کرد.

*
فسادی مالی و نهداری له ناو دیزگاکانی حیزب و پیشمهرگه دا په‌ری سندن.
واسیطه و خزما‌یه‌تی، نه‌ک توانا و لسه‌شاده‌یی، گرن‌گترین پیوانی دام‌نراندن بون له
دائیره‌کان دا. بازوگانی قاچاخ له گمل نیران بو به سرچاوه‌به‌کی گرنگی ده‌ولمه‌ن بونی
کاربه‌دسته‌کاتی پیشمهرگه. «قوتنترات» ه‌کاتی وه‌زاره‌تی کاروباری سه‌رو و، قوتنترات‌ه‌کاتی
تر کاربه‌دسته‌کاتی پارتی و پیشمهرگه نییان گرت، پاره‌کانیان وه‌نه‌گرت پروژه‌کان، که بز
ناوا کرده‌نوهی کوردستان بو، یا هه‌ر نه‌نه‌کسران، یا نه‌گه‌ر به‌کران‌به زؤر خسران و پر
که‌مرکوری بون. زؤر جار خلک نم گله‌بیان‌دیان نه‌گه‌باندنه مه‌لا مستعفا. نهموش نه‌هوت:

*

مانگی نازاری ۷۴ گفتوگزی نیوان بعص - بارزانی چوه کولانیکی داخراوموه. بیرونیچونی هردولا سهارت به ناوهزک و سنوری ناوچی توتونومی جیواوز بو. هر لاپهکیان پرؤزه‌بکی ناماده کرد بو. هیچ لاپهکیان به پرؤزه لاپهکی تر رازی نبو. نیدریس و دارا توفیق چون بؤ بهغداد بؤ نموی قسه له گدل صددام بکنن و، بلاکردنموی پرؤزه که دوا بخا. صددام سور بو له سر نموی له کاتی دیاریکراوا، وکر له بهمانی نازاری. ۱۹۷ دا نوسرا بو، پرؤزه که بلاو بکریتموه. هرهشمی لی کردن که نهگر شمر بکنموه به شمر دهرهقه‌تیهان نهیت له گدل شا نسازی.

مانگی نازار ده‌بان هزار کس چونه ریزی شوره‌کموه. دهنگای پاراستن هانی خلیکیان نندا شاره‌کان به جی بهیلن. بعص رهگای لی ننه‌گرتن. لای واهو لیشای خلیک نیی به پاریکی قورس به سر جولانموه‌کموه. نمیش هندیکی دهرکرد. شمر هملگرسایموه. لیره‌دا به ژماره له سر داوودزگاکانی شورش و تواناکانی، که له کاتی خزی دا به پارمندی ده‌بان کمی ناگادار کزکراوته‌موه و، له پنجمین ژماره کزمله‌دا بلاو کراوته‌موه، ننوسموه:

۱. داوودزگاکانی شورش

- باره‌گای بارزانی

پیک هات بو له مالا مستمفا خزی و، نیدریس و مسعود. سرکردایتی و سرپریشتی همسو کاروباره‌کاتی شورش نه‌کرد: کاروباری پیشمهرگه‌یی، سیاسی، راگه‌یاندن، پارو پول، پهنه‌نبدیه‌کاتی دهرموه، کزکردنموی زانیاری و دهنگاس..

- پدک

مالا مستمفا سرزک و حمیب محمد کرم سکرته‌ر و، سرکردایتی پارتی پیکهات بو له ۲۱ نندامی کومیتتی ناوه‌ندی، له‌وانه حوتبان مکتبی سیاسی بون: د. مسعود، نوری شاه‌پس، علی عبدالله‌للا، ساسی سنجاری، صالح یوسفی و، نیدریس و مسعود.

لیونه‌کاتی لقی ۱ ی موصل، لقی ۲ ی هویسر، لقی ۳ ی کمرکوک، لقی ۴ ی سلیمان، لقی ۵ ی بهغدا، لقی ۶ ی نوروپا، لقی ۷ ی ریکختنی ناو پیشمهرگه. هر قمزایه‌ک ۱ لیونه‌ی ناوچه و، هر هیزیک ۱ لیونه‌ی ناوچه و، هر ناحیه‌بک ۱ ریکخرای تی دا بو.

ریکختنی لق و ناوچه و ریکخراو به پی ی داهشپونی نیداری محافظه‌کاتی عراق ریکخرا بو.

۷ کارگیری لیونه‌ی لق و، ۴ کارگیری لیونه‌ی ناوچه و، سدان کارگیری لیونه‌ی ریکخراو، که به دفتسر ۴۵ هزار نندامی ریکخراو و، ۷ هزار پالیوراو و لاپه‌نگری ریکخراوی هبو.

- سوپای شورشگیری کوردستان (س ش ک)

مکتبی عسکری (۷ نندام) راستمخز بستره بو به باره‌گای بارزانی‌موه. س ش ک پیک هات بو له ۱۸ هیز. له‌وانه: هیزه‌کاتی باله‌ک (همندرین و

زوزک)، شیخان، زاخو، ناگری، سفین، دهشتی هولیر، کمرکوک، خیمات، زمناکو، کاوه، بیتواته، حمیرین، نمزمر، هملگورد، رزگاری.

هر هیزیک پیک، هات بو له چهند بهتالیونیک و، هر بهتالیونیک له ۳ - ۴ لق، هر لقیق له ۳ - ۴ پهل و، هر پهلپیک له ۳ - ۴ دسته و، هر دسته بهک له ۹ - ۱۲ پیشمرگه.

جگه لو ۴ بهتالیونیی به ناوی زوزک که له سر شیوهی جهیشی عیراقی له سره یاز و نهمسر پیک هینرا بو و، جگه لو چهند قوهتهی که به ناوی تلمعفر و سنچار و کوسرته پیکهینرا بو وه له لق زوتر و له بهتالیون کهمتر بو، له سمرانسری کوردستانی عیراق دا ۶۵ بهتالیون ههبر.

سهره یاز پیشمرگهی دائیمی که وه کو جهیشیکی نیزامی ریکه خرا بو، بو پشتیوانی لم سوپاه «هیزی بهگری میلی» دامزورنرا بو. ژماره بهکی زوری لم فرماندانه نخویندهوار یا عریقی شورطه و جهیش بون.

- دهزگای پاراستن

پاراستن دهزگابهکی جاسوسی بو. کادره کانی له لایهن ساواک، موساد، سیاوه مشق دا درا بون. نمرکه کانی نهمیش وه کو نمرکه کانی هر دهزگابهکی موخا بهرات بو. بهشی جیا جیای ههبر بو کزکردنوهی دهنگوباس و هوالی جزا و جور و، کوشتن و تیکدان. لپیرسرای بهکمی نم دهزگابه مسعود بو.

پاراستن جگه له خدمت و تزوه نهینه کانی، نوینهریکی ناشکرای به رسمی له باره گای ههسو هیز، بهتالیون، لق، لیژنه لی، لیژنه ناوچه، نهمانه تیک دا ههبر، که ههبر چاودیری روداوه کانی دهووپشتی خویان و جموجولی خدک و پیشمرگه و لپیرسراوه کان بکن و، راپورتیان له سر بنوسن.

پاراستن دهزگابهکی نهینی بو ژماره ی راسته قینهی نازانری.

- نهمانه ته کان

بهرا بهر بهو مجلسه تمفیزی بهیی به عس دروستی کرد بو سمرکرده بهتی شورش چهند نهمانه تیکی دانا بو، وه کو؛ نهمانه تی مالیه، کشتوکال، ناوخو، اشغال و اسکان، تمندروستی، عدلیه، اعلام، تره به.

هر بهکی لم نهمانه تانه سدان فرمان بهری ههبر.

۲. توانا کانی شورش

- توانای مرئی

۶. هزار پیشمرگهی دائیمی

۴۳ هزار هیزی بهگری میلی

۴۷. نهمسری جهیش و شورطه به پلهی جیاواز

۹۸ پزیشک

۷ پزیشکی دان

۷ دهرمانگر

۲۲. مهنس

۶. ماموستای زانکو
 ۲۱۲. ماموستای سمره تایی و سانوی
 ۷. خویندکاری زانکو و معهد
 ۴۵. قوتایی نارهندی و دواناوهندی
 هزاران عمریف و برنپنج و کارمندی حکومتی
 - دارای

سمرچاوه گانی دارای شورش که برتی بو له:

۱. پارمندی نیرانی و نممریکی و نیسرائیلی و هندی دوله تی تر.
۲. ناپورنی نندامان. نمو پاره بی له سمرانسری کوردستان دا به نای مانگانوه له همسر کس ودرته گیرا.

۳. داهاتی فروشگا گانی شورش.

- چدک و تقاتی شمر و داوودورمان له دهرمه نعات و به پاره نشه کردرا.
 بودجه می شورش له ۱۹۷ - ۱۹۷۵ نزیکه می ۴۸ ملیون دیناری عیراتی بو. له کاتی تاشبه تال دا ۲۵ ملیون دینار له خنزینی پاره گای بارزانی دا ماہو.

- راگه باندن

دهزگابه کی ۸ کیلوواتی رادبو له مسمی خه لان بو، دو دهزگای بهیژکردنی له خانقین و سمرسنگ دانرا بو. بهرنامه گانی به کوردی، عمره بی، تورکمانی، نینگلیزی و فره نسی و جاروبار به هندی زمانی تریش بلاو نه کرده.
 پاره گای همسر لق و بهتالیون و هیزه گانی پیشمهرگه دهزگابه کی بیتلی همبو بز په پورندی راستمخو له گیل دهزگا گانی سمر خوی.
 دهزگای چاپی نیتتیر تاپ و هایدلیبرگ و، دهزگای چینی تیپ و، سمدان تاپ و رونیو. سمدان نوسر و رۆژنامومان له دهزگای راگه باندن دا کاریان نه کرد و، دهیان رۆژنامه و گوغار و چاپکراو دهرته چو.

- چدک

جگه لمو تفنگگانی به دس پیشمهرگه و بهرگری میلیونه بو دهیان هزار برنمو و کلاشینکوف و ۱۵ ملیون فیشهک و ۵ هزار گولله توفی نیتتیات له دهبو دا بو.
 به سمدان هاوهنی گسری ۲، ۸۲، ۱۲، ۱۲، ۲۵ روتل، ۱۲۲، ملم، ۱۳۲، ملم، ۱۷۵، ملم.

به سمدان ۱۴۵، ملم، ۳، ملم، ۳۳، ملم، ۵۷، ملم ی دژی فرۆکه.
 به سمدان رمشاشی دوشکا، برنمو، گرینوف و دیکتاریوف.
 به سمدان ساروخنی ستریلای دژی فرۆکه و ساگبری دژی تانک.
 به هزاران تازی جی ۲ و ۷ و لوغسی جنواوچور.

*

له دوانزه سانگی شمردا (نازاری ۱۹۷۴ - نازاری ۱۹۷۵) مهلا مستمفا نم داووددهزگا و هیز و توانایی له بهر دس دا بو. رهککوتنی شا - سمداد له جمنزاتیر کزتایی به شمرکه هینا. مهلا مستمفا نهبتوانی به کی لم رهگایانه هیلپویری:
 - درپزه به شورش بنا.

- واز له سرگرداهتی شورش بهینی بز به کی له کوره گانی یا بز کسبکی تر له سرگرداهتی پارتی. خزی بچسته نوروپا یا نهمریکا دانهشی.

جیگه داخه مهلا مستمفا هیچ کام لم دو ریگایه ندرت، ریگه به کی تری هیلوژارد که خعلک ناربان لی نا ناشه تال. ریگه به هیچ کسبکیش ندا درزه به شورش پدا و، هره شعی لیدانی لی کردن. ناشه تال مهینه تیبه کی نه توهی به سر کورد هینا. سهرتا نزیکه ۱۷ هزار کس چونه نهران. مهلا مستمفا حمزی نه کرد هسمو کوردی عیراق له گملی بچن بز نهران، چونکه وای نوزانی نهران و نهمریکا ناچار نهن شتیکی وه کو بانگلادیش له کوردستان دوباره بکنهوه. نوره جاری چوارم بو مهلا مستمفا کوردستانی عیراق به جی بهیلی.

نهران بنمالمی پارزانی و هندی له هاوکاره نزیکه گانی مهلا مستمفای له عظیمیبه کی کوره ج له نزیک تاران نیشتمجی کرد. نوانی تری به ناو نهران دا بلاوگردهوه. هندی کیشیان چونه ولاتانی نوروپی و نهمریکی بونه پنهانبری سیاسی. بهشیکیشیان گرانوه عیراق و به ناوچه گانی جنوب دا بلاو گرانوه.

مهلا مستمفا لای نهمیری طاهیری سرنوسری که بهانی تارانی و، لای محمد حسنه نهن هه بکمل وتی: نستر دوری نمو له ناو جولانوهی کوردا توار بوه و به تمعی سرگرداهتی جولانوهی کورد نمماوه. بهلام نم قسه بهی نه رده سر. گوا به تمعی بز تفردهانی شا بو. دوا داسفرانندی به کیستی نیشتمانی کوردستان، نوبش کوه توه جولان. به موافقهتی ساواک نیدریس و مسعود قیاده موقه تهمان پیک هینا بوه. مهلا مستمفا به سرزکی مایهوه. سامی چوه نوروپا کوه گران به ولاتانی نوروپی دا بز داسفراندهوهی ریگه خراوه گانی پارتی و، نیدریس له نهران کوه توه چالاکی و ناردنی کادره گانیان بز تورکیا، مهلا مستمفا و مسعودیش چونه نهمریکا. مهلا مستمفا نه خوشی سهرتانی گرت بو له واشینتون جیگیر بو.

ق م له پیش دا واپان نیدهما نه کرد که مهلا مستمفا نستر دوری له سرزکایه تی پارتی دا نمماوه، سرگرداهتی به کومل حیزه که به یوه نهمات و، نمو نستر ره مزکی نه توهی کورد نهی. بهلام زوری نه خایاند به ناوی سرزکی پارتیهوه له نهمریکا دهستی کردهوه به چالاکی و، به توندی کوه توه دوژمنایه تی به کیستی، به تایه تی مامجه لال. راپوزتی پاک و نامه گانی مهلا مستمفا بز سرزک کارتر و سینانزوه کان، نهینی زور گرنگیان له پهوه نندی ژیر به ژیری کورد و نهمریکا دا ناشکرا کرد، که تا نموسا کس نه به نوزانی.

مهلا مستمفا وای نوزانی به کیستی جیگه بهو و به بنمالمه کی لیژ نه کا و بز دوژمنایه تی نمو داسفرارهوه. له بهر نوه تا خزی زیندو بو نه به بیشت هیچ جهزه ریگه کوه تیکی سیاسی یا مهیدانی له گمل به کیستی سر بگری. نمو ریگه کوه توه مهیدانیهی له شام له نیوان مامجه لال و مسعودا به شاهتی سوریه کان نهمزا کرا بو هلهوه شاندهوه و، له روزانی کاره ساتی هه کاری دا فرمانی دا به سمرانی قیاده مووه قه ته، عدلی عسکیری و خالد سعید و شیخ حسین، به گهوره ترین چهک بکوزن. جنگی له ناوردنی به کیستی به مبرات بز کوره گانی به جی ههشت.

*

نیستا که به راپوردودا نهچموره پیم وایه، نمبو نموسا نیمه: سفرکردایمتی بهکیتی، هملو بستیکتی ترمان ههبرایه. سهره‌رای هملو دوژمنایه‌تیبه‌کی له گهل بهکیتی و، سهره‌رای هملو گاره خراپه‌گانی، مه‌لا مسته‌فا به گه‌وره‌ترین سهرکرده‌ی کورد دانمنا. نمبو نیمش لور رۆژدا له باتی نموی هیرشی بکه‌ینه سهر، په‌یامی پرسه و سهره‌خوشی مان بز بنمه‌الی پارزانی و نهدام و لایه‌نگره‌گانی پارتی بناردایه و، نه‌گه‌رچی به ده‌نگسانه‌وه نمه‌هاتن، به‌لام نیمه نموه‌مان بکرده‌یه به یزنه‌به‌ک داوایان لی بکه‌ین لاپه‌ره‌به‌کی تازه بز په‌یوه‌ندی به‌کیتی و پارتی بکه‌نوه و، بانگیان بکه‌ین بز «ناشتیونوه‌ی نه‌نوه‌یی». به‌لام نیمه نمیمان نه‌کرد چونکه هیشتا له ژیر تمشیری روداوه‌گانی هه‌کاری دا کاس و تاسا بوین، به‌رمان له هیچ نمه‌کرده‌وه «تۆله» نه‌یی. له ناو نیمهدا هه‌بون نم مردنه‌یان لور کاتدا به «انتقامی الهی» دانمنا.

*

نیوہی دوہمی ۱۹۷۹

خودزینموہ

کدشی کؤمہ لایہتی پدیوہندیہ کانی ناو خؤمانم بہ دل نہبو. ململاتی لہ گدل حسک، پارہ کانی دوہنی سان و نہ پارہ کانی تازہ مان. سمرہرای ٹوہش، ململاتی ی ناو ریزہ کانی کؤمہلہ و، لہ خؤپایی ہونی ہندی لہ سرکرده کانی، تا ٹمہات توندتر نہبو. بہ تہواری و ہرس ہوہوم. ہستہم تہ کرد خمرکہ ٹہوہوم، بہ تاپہتی ۳ سال زیاتر ہو بہ ہی وچان و پشودان بہ شاخوہ ہوم و، ہمو کات و ژہانم ہؤ مسئلہ کہ ترخان کرد ہو. ویستم ساوہبک لو کہشہ ناسازہ سیاسہ دور ہکوموہوہ. ہر پارم دا سلفریکی درہوی دہرہوہ ہکم. ٹہیزم لہ مامجہلال و ہاوریکانم خواست.

تاران

لہ گدل نازاد حمہ غریب ہری کھوتہن ہرہو تاران. ناو ٹیران ہیشتا شلؤزا ہو، ململاتی ی دہسلات لہ نیوان ناوہندہ کانی ہیز دا لہ نیوان ہالی مزہہبی و ہالی ندہینی و، لہ ناو دامغزای دہینی دا ہیشتا بہ لادا نیکوت ہو. سدان ریکخواری سیاسی گورہ و پچوکی جوراوجور دامغزرا ہو، بہ سدان روژنامہ و حہفتنامہ دہر ٹچو. ٹہو روژہی ٹہمہ گہشتہنہ تاران سرہتای مانگی ٹاپار ہو، تازہ «موطہہری» کوژرا ہو. موٹہہری ہدی لہ نریکہ کانی ٹہمام خومہہنی و، ہیرکہرہوہ و نوسریکی بہ توانای ہیری شیعہ ہو. تاران ہونی خورینی لی ٹمہات، سدان ہزار ٹاپنہسرسی تنگہ تیلکہ رژا ہونہ سر جادہکان، ہوتافیان ڈوی ٹمہریکا، ٹیسرائیل، شورہوی، کومونیزم.. ٹہکیشا.

ہیشتا ہدکیتی لہ تاران «نوینہر» و «دہفتہر» ی نہبو. مامجہلال ہندی نامہی نوی ہو فہلمستینہکان و سورہکان. دوای سمرکوتنی شورشی ٹیران، سفارہتی ٹیسرائیل لہ تاران کرا ہو بہ سفارہتی ریکخواری رزگاری فہلمستین. ہانی الحسن نوینہری فہلمستین ہو. من سہری سفارہتی سوری و سفارہتی فہلمستینم دا. ہلموسہرجی کوردستان و عیراقم ہؤ ہاس کردن و، ہلموستی ہدکیتی م ہؤ رون کردنموہ لہ روداؤہ کانی ٹیران. ناسیاؤہ کانی «سازمان انقلابی» م ہینی، پشٹیوانتہکی ہی ٹمندازہ بان لہ رژی تازہ، بہ تاپہتی لہ رہبازی خومہہنی، تہ کرد، ہلام ہیزیکی پچوک و نفاسرائ و ہی دہسلات ہون.

*

کوچہی عرب

کوردہ فہلبہ کانی عیراق لہ ہنچہندا لہ پشتکز و ہاتون. خانقین و مندہلی و ہدرہ و جہسسان کھوتنہتہ دامہینی چہاکانی پشتکز و، لہ کؤنموہ ٹم ناوچانہ لہ روی جوگرافیای ہشہری و تہہہہوہ بہ ہدکھوہ ہستراون، ہلام ریککھوتنی زہاو ناوچہکی داہش کردہ و، کردہتی بہ سنوری عوسمانی و ٹیرانی. لو کاتموہ کہ ہغداد ناوہدان کراوہتموہ و، ہؤتہ پاتہخت، دانہشتوانی لورستان،

به تاییدی کرده فمیلیه‌گان، بز زیارته‌ی پیروزگاکانی شیعه، بز بازرگانی و، گریکاری...
هاتوچویان کرده و، لری جیگیر بون. تمنانت جاریکیان دستیان به سمر بغدادا
گرتوه.

بعس کرده فمیلیه‌گانی به دوژمن داننا و، خست بونیه خانگی «تههدیات الامن
الداخلی» بوه، له بهر نهوی:

- له روی دهنیوه، مزیمی دهسلاتی سیاسی له عیراق دا سوننه بو، نهوان شیعه

بون.

- له روی سیاسیوه، گومانیان لی نه‌کردن، که دلسوزیان بز نیران به‌میزتر بی
وهک له دلسوزیان بز عیراق، به تاییدی چونکه همدیکیان بز نهوی نمچن بز سربازی،
جنسیمی نیرانیمان ماو.

- له روی ناپوریوه، دستیان گرت بو به سمر «شوریجه» دا که گرنگترین بازاری
بغداد بو. به‌عسیه‌گان نه‌مانوست تم بازاره پر قازانجه بدهن به پیاره‌گانی خویان.

بعس به چمند وهجیه فمیلی له عیراق دهر کرد. وهجیهی به‌کسیان له کانونی
دومسی ۱۹۷۱ دا دوی ریککوتنی نازار دهرکرا بون. تم دهرکردنه دروهی هبوت
سالانی دوی به تاییدی دوی هملگیرسانی چنگی عیراق - نیران. له تاران و نیلام و
کرماشان.. نیشته‌جی بویون. ژماره‌یان له ۳۰۰ هزار کس تی نه‌پیری.

بعس بز راستکردنوهی هواسنگی «تزازوی مزیمی شیعه - سوننه»
فمیلیه‌گانی به بیانوی «نیرانی بون» وه دهرکرد، به‌لام زورایته‌ی فمیلیه‌گان هیچ
پدیوه‌ندیه‌کیان به نیرانوه نهو، خویان و چمند پشتیان له عیراق له دایک بویون.

فمیلیه‌گان به راستی لیقومو ماو بون. حکومتی عیراق همو مال و دارایی و
کملو‌پلی زهوت و، به سلتی و روتوقوتی دهری کرد بون بز سمر سنوری نیران، نیرانیش
وه‌کو هارولاتی خوی تماشای نه‌نه‌کردن، ناوی نا بون «موعاویدین» وه‌کو عیراقی ره‌فتاری
له گدل نه‌کردن. له تاران له گره‌کیک کوپونونه ناویان نا بو: «کوچی عمره‌ب».

له نار دهستی دامزورنهری به‌کیتی دا دو فمیلی تی دا بو: عهدولرفزاق میرزا،
عادل موراد. عادل زیز بو رویشته تاران. شمیری سمری سالی ۷۴ نۆتومزبیلیکی «نمن»

له پاوکی داهر کوشت بوی. کسوکاری له بغداد دهرکرا بون، دایکی له تاران نه‌ثیا.
بز ناشتکردنوهی له تاران چوم بز ماله‌کسیان. عادل، وه‌کو خوی نه‌بوت دلی له
مامجهدال و د. فوناد ره‌نجیا بو، ژبانیشی له ناوره‌نگ بی خوش نهو. چندی له گلی
خهریک بوم سودی نهو. چوه بیروت ماوه‌به‌ک ترجمومی عمره‌بی - فارسی بز روژنامی
«السفیر» ی بیروتی نه‌کرد. له مایسی ۷۹ دا له به‌کسین کۆنگری حسک دا هملیزدرا
به نمدامی کومیتمی ناوه‌ندی و، بو به نوینهریان له لوپنان و سوریا.

*

تقویمی نیرانی

نیرانیه‌گان تقویمیکیان داهیناوه، نه‌گهرچی خویان به هجری دانمین، به‌لام نه له
میلادی بار نه‌چی، نه له هجری ماو.

- تقویمی میلادی به گویره‌ی خولانوهی نمرز به دوری خوزدا دانراوه و،
تقویمی هجری به گویره‌ی خولانوهی مانگ به دوری نمرزدا دانراوه.

- تقویمی میلادی له دایکپونی مسیح و، تقویمی هېجری کڅچې محمدمدی له مدککوه بز مدینه کدوه په سمرتهای دس پی کړدنې.

نیرانیسهکان همدوکیمان تیکهلاو کدوه. خولاتووی نوزبان به دوری خنر دا کدوه په پنچیندی تقویمهکیمان، بهلام بز تقویمهکیمان له باتی سالی له دایکپونی مسیح، سالی کڅچې محمدمدیان کدوه په سمرتهای دس پی کړدنې و، له باتی رڅی کڅچې محمد رڅی نوروزبان کدوه په سمرتهای نوی بونووی سال. ۶ مانگی پهکم هسوی ۳۱ روژ و، ۶ مانگی دوم هسوی ۳. روژه، له بهر نوه په تقویمهکمی خویان نلین: «هېجری شمسی یا هېجری خورشیدی» و بهوی که «هېجری قمری».

محمد رضا شا تقویمی میلادی و هېجری هلوهشانوه و، تقویمیکمی کمی دانا، جلوسی کڅرشی گهوهی کدو په سالی دس پی کړدن. له کاتی «قیام» دا دیسان کړدیوه په «هېجری خورشیدی».

نم تقویمه جباوازانه، بز پهکی که شارزا نهی، نهپته هوی سمر لی تیکچون.

*

سفارهتی سوری «پاسپورت» یکی نوی یان دامی بز نوهی سفتری پی بکم، بهلام له بهر نوهی نعمتوانی «دخولیه» ی نیرانی بخرمه سمر نعمتوانی به کاری بهینم و سفتری پی بکم. گراموه بز سنه لهوی چاوهری بکم تا چاری بز کیشهکم نندوزموه، لهوی نامدی پهکی له هاوریکانم پی گهپشت داوای لی کدو بوم بگوموه بز کوردستان، چونکه نیوانی مامجهدال له گدل سرگردایتی کومله تیکچوه و، پهپوهندیسهکان خمریکه له پدک نترازین. بېگومان نعه هوالیکمی ناخوش بو. زڅر نهبو بزوتنوه له پهکیتی جیا بهوهوه، نعهشی به سمرآ پی، پهکیتی ندهکویته مهترسیهکی گوروه.

گراموه بز بارهگانانی سرگردایتی له توژهله. هاوریکانی خوم و، مامجهدال و سمرانی بزوتنوه - نوانی له گدل پهکیتی ما بون - بینی. کیشهکه له سمر جوری دوستکردنوهی مهکتبی سیاسی بو. نوانی پیشنیار کرا بون بز نندامتی م س له کومله: سالار و فاضیل، له هیلگی گشتی: د. فوناد معصوم و د. کمال خوشنار، له بزوتنوهش: جمال ناغا و عملی حمویز.. نوینرهکانی کومله وت بویان: «نیه عملی حمویز ناناسین. تازه هاتوته دهرهوه. له بهر نوه قبول ناکهین دابری به نندامی م س».

مامجهدالیش بزی پاس کدو بون که نوه تیکزشریکی دیرینه و، لپرسرای ریکخواهکانی بزوتنوه بوه له کویه و.. هوالیکمی زوری دهر بز نوهی په خوشی قامیمان بکا که عملی قبول بکمن. نوینرهکانی کومله سور بون له سمر هلووستی خویان. کوتاییهکمی بهوه هات بو کڅبونوهکه تیک چو بو، مامجهدال سویندی خوارد بو که نهگمر عملی نهکری به نندامی م س، نو له ناو پهکیتی دا نامینی و، کوردستان به جی نهیلی و، بهیانیکیان له سمر دهرتهکا. کڅبونوهکه تیک نهچی و بلاوهی لی ندهکن. مامجهدال به همان نارهروک و، به تورهونوه، نامهکی بو سرگردایتی کومله نوی بو.

هوالیکمی زردم دا گرڅیدهکه خاو بکمنوه. له گدل سرگردایتی کومله کڅوموه. له سمر کیشهکه زڅر دواپن. هولمان دا چارهپهکی ناویچی بدوزنوه. مامجهدال به هیچ جوری تاماده نهبو له بربارهکمی خری بکشیتوه. له نغجام دا کوتینه هلسنگاندنی نوهی مامجهدال بز پهکیتی پیوسته و مرجه نارواکمی له پیناوی پاراستنی ریزهکانی پهکیتی

دا قبول بکین، یان مریجه‌کمی قبول نه‌کین و په‌پوهندی خومانی له گمل تیک بده‌ین؟
مامج‌لال گروه‌کمی برده‌وه: مریجه‌کمی قبول کړا.

*

پوردومان

نیمه له ناوزه‌نگوه گواستېرومانوه یو تمختاپه‌کمی روت له نریک توژه‌له.
چادرېکمان هل دا یو له ژیری دا دانیشته بون و، هندی له پیش‌مرگه‌کان خمریکی
داره‌ینان و چیشته لېنان بون، دو فروکه‌کمی عیراقی به به‌ریزی به تاسمانی ناوچه‌کدا چند
جاری هاتن. دپار یو فروکه‌کمی نوزین (استطلاع) بون.

یو روژی دوم ۴ ی حوزده‌برانی ۷۹ نیمه به ریگاو بون به لای کانی زوردا
نچوین یو مالېموس له ده‌سو نیوه‌وردا پزلی فروکه په‌پدا بون، له به‌ریزی‌په‌کوه چاومان
لی یو چند به‌مپایه‌کمی به‌رداپوه و دوکمل به‌ریز بروه.

نهایی پزردومان‌که چند مالېکی له گوندی گزوه‌شیر ویران کرد یو. چند
کسبکی کوشت یو. هندی داری گوره‌پشی له کانی زوردا شکانه‌بو.

کاتی خزی هندی نوسین و کاغز و پلگه‌کمی گونگم دابو به نه‌بو شهاب له
جیگایه‌کمی نهمین دا بزم هلېگری، نه‌بو شهاب نه‌وکاته لېسرراوی لقی په‌کستی یو،
پنکه‌کمی له زلی یو. نه‌بو شهاب کاغزه‌کانی له گزوه‌شیر هلگرت یو. له گمل
پزردومان‌کدا نو مالش به تروای ویران یو. شته‌کانی منیش تی دا چو. په‌کیکیان
باسیکی درپو یو له سر عیشیره‌ته‌کانی کورده له سورپاوه دستم کرد یو به نوسینی.
زانپاری زوری مه‌پدانییم کز کرد پروه له سر عیشیره‌ته‌کوری سورپاوه، له سر
عیشیره‌ته‌کانی کوردستانی عیراق به تابه‌تی: برادوست، هرکی، سورچی، گردی، باله‌ک،
ناکز، منگور، مامش.. له زمانی پپاوه‌کانی نم عیشیره‌تانه‌وه.

مهمستی عیراق لم پزردومانه ترسانندی ناوایه‌کانی تیران یو، که تپیان بگه‌پنی
هرکوبه‌ک دالده‌ی پشم‌رگه‌کمی کوردستانی عیراق پدا بهر هیرش نه‌کوی.

*

ریگای حمشیشه

نو ماوه‌به نه‌جی (نجم‌دین بېوک قه‌با) گه‌پشته ناوزه‌نگ. وه‌جبه‌ک چه‌کی به
ناو تورکیادا هینا یو یو گوندیکی سر سنور له ورمی. له‌وشوه گه‌پاندپانه کوردستانی
عیراق.

نه‌جی نه‌گمراپوه تورکیا، پیکوه به‌ری کموتین به‌رو ورمی و له‌پوه یو شاپور و
چوپنه ناوچه‌ی شکاک. نه‌جی له گمل هندی‌کیان ناسپاوی په‌پدا کرد یو. سمری گونده‌کمی
سمناری مامدی مان دا، خزی له مال نه‌بو، کوره‌کمی له‌وی یو، گونده‌که قهره‌لخپیه‌کی
زوری لی یو، به ریکوت توشی «بېجان جندی» بوم. ویستم خزی لی هله بکم، پلام
بېجان منی ناسبېه‌وه، به گمومی چاک و چونی مان کرد. پیم وت: «لیره کس من
ناناسی، ناشموی کس پناسی، توش پاسی مکه‌ا». وتی: «پاشه». تا ناوچه‌کمان به جی
هیشت کس نه‌پزانی. لیم پرس: «چی نه‌کمی لیره‌ا؟». وتی: «من خخلکی تیرم، وه‌ختی
خزی یو کورده‌پتی شوین بارزانی کومتیم یو سؤقت و، له گمل نه‌وش گمراپوه یو عیراق،
نېستا هاتومه‌توه ناو کسوکاری خوم».

چوینه گوندیکی نزدیک سنوری تورکیا، له مالی کاربایهک بوین به میوان ناوی حاجی زنار بو. دهولممن و دسملاتدار بو. و: میهکی مهلا مستفافی هفلواسی بو. نوان نهجیان به سیاسی نفتناسی، به قاچاخچی چهکیان نوزانی. نهجی پیشتر جاریکی تریش میوانی حاجی زنار بو. حاجی کاربایهکی چاوو دل فراوان بو. بهرخیکی بز سمرین. تا ریگاکهکیان تانی کردهوه ۳ روژی پی چو. هر ۳ روژ میوانی نو بوین خزستانی زوریان کردین.

حاجی زنار نیمه به باندیکی گزنگی قاچاخچی، تیکلاو له عیراقی و تورکی و نیرانی، نوزانی. زورمان هول دا قانیمی بکین هاوکاریمان بکا بز گویزانوهی چهک له دیوی تورکیاوه بز گوندهکی خویان. شوینهکیان زور له بار بو. حاجی زنار ملی نهدا، به پیچمانوه نو نیریمست نیمه قانیم بکا بازگانی حشیشمی له گدل بکین. زورمان له گدل وت و تماعی زورمان خسته بدهمی. کدلیکی نهبو، وتی: «نیه نهچن له لوینانوه به قاچاخ تفنگ نهین بز سوریا و، به قاچاخ به ناو سویداا نهین بز ناو تورکیا و، له تورکیاوه به قاچاخ بز نیرو، لیرشوه بز عیراق، چندی لی قازانج نکهن؟ نو پاره به نم همسر زحمت و ترسه نهینی؟ نسه ۱۰۰ تفنگ نهین. نیی بز هر ۱۰ تفنگ ولاخیک ترخان بکین. کاروانهکتان نیی به ۱۰ ولاخ و نیی ۱۰. کمیش بیپاریزی. نگر کارهکه به سلامتی بوا، له کوتایی دا له هر تفنگی چمند سد قنی قازانج نکهن، نگر بشگیرین، نطین چهکیان بز شورش نوی و نهدامتان نکهن؛ له بانی نوه بز نایمن له گدل من هاوکاری بکین همو جار باری بک ولاخ دهیاز نکهین و، هر بکمی چمند ملیونیکمان پی نیری، نگر بشگیرین، چمند سالیکنان حوکم نهدن»

نو ناوچه به بکی له شا ریگاکانی تپیراندنی حشیشه بو بز نوروپا. له نغفانستان و پاکستان و نیرانوه، حشیشیمان لم ناوچهیوه نگوپایوه بز تورکیا و، لویشوه بز نوروپا و سیرانسری دنیا. لم ناوچهییش دا حشیشیمان نرواند. روژیکان بردیش بز سیری بکی له کیلگا گورهکاتی خویان. تازه گولی کرد بو، دیمینکی بکجار جوانی هبو.

گوندهکمان به روژ به جی هشت و شاززا پیشمان کتوت له سنور پورینوه بو ناو تورکیا. چوینه گوندیکی نوتوموبیلیکسان به کری گرت بز باشقلا. شو له توتیلیک دایزین. بز روژی دایی روشتین بز دیار بکر و لویوه بز «سیورهک». مالی باوکی نهجی له سپورهک بو. دوستیکمان له «جهلاتپنار» هبو ناوی رمزان گاران بو. له نیوان سوریا و تورکیادا قاچاخچی تیکرد و شاززای ریگاوین بو. چومه لای نو. به شو تپیرینی سنوری به پاره بز تگبیر کردم. پاسوانهکاتی سنور خویان میان پواندوه. له دیوی سوریا چومه شاری سیری کانی «راس الصین». همان شو به ری کسوتم بهرو حلقب بز دیمشق. نو کاته له سوریا شمال کاروباری بکیتی نکرده.

هندی له سرکردهکاتی حشع له دیمشق بون. چمند جاری کیریم نهمدم بینی. حازم نندامی قیاده قومی حیزی بدس و سکرتری قطری عیراق بو. توج پاره گاکمی ما بو.

الحركة العربية الاشتراكية له سر پاره له ناو خویان دا تیک چویون. نهو شعوقی و نهو عومر به دو قولی، عهدولشپلاه نصرانویان دکرده بو. هر به هاندانی نمان

سوریه‌کان و یست بویان بیگرن، هذلات بو بز لوبنان. عوممر مستمفا فلاته‌کمی لی به کری گرت بو، سودی له کری کمی وهرته‌گرت و، بوشی نه‌پاراست.

*

سدفمری مامجهدلال بز تاران

مامجهدلال به ده‌عه‌تی نهران سفمری تارانی کرد. سفمره‌کمی ۲۲ رۆژ، له ۷/۲۳ - ۷۹/۸/۱۶ ی خایاند. لم سفمره‌دا نهمام خومه‌نی، حسه‌بنه‌لی مونه‌ظهری و، کاره‌ده‌ستانی حکومت: مستمفا چه‌مران، نه‌بوله‌سه‌نی به‌نی صدر، صادقی قو‌طبه‌زاده، داربوشی فروهر، موحسینی ره‌فیه‌دوست.. ی به‌نی.

مامجهدلال له گتتو‌گروکانی دا داوای نهم شتانه‌ی لی کرد بون: پشتیوانی له خبهاتی گه‌لی کورد و، پارمه‌تی دانی به‌کیتی به: چه‌ک و، پاره و، نازوقه. ریگه دانی بز هینهانی چه‌ک و، تفاقنی چه‌نگ له سوریا و لیبیاوه. ریگه دانی له بازاره‌کانی نهران په‌یوسته‌کانی خزی بکری. کارناسانی بز نهم‌دام و دۆسته‌کانی بکری له ناو نهرانوه هاتو‌چو بکمن. بره‌نداره‌کانی له نهم‌خوشخانه‌کانی نهران دا تیمار بکرن.

له نهران به‌کیتی و نهرانی نهم‌سلامی دا چه‌ند جیباو‌زی به‌مه‌تی هه‌بو: نهران ده‌وله‌تیک‌ی دینه‌ی بو، له سهر به‌نچه‌نی نهم‌سلامی سیاسی: شیع‌ی چه‌عفری، دام‌عزرا بو. فره حیه‌زبه‌تی و، فره رۆژنامه‌ی و، فره نه‌توا‌ی‌تی له ژهانی دیسوکراسی دا، به دۆی نهم‌سلام و، به ماهی فیه‌نه و، ناشوب داننا. کورته‌کمی: نهران دینه‌ی و به‌کیتی نه‌دینه‌ی، نهران شیع‌ه و به‌کیتی سونی، نهران عه‌جم و به‌کیتی کورد.. کاره‌کی ناسان نه‌بو له یه‌ک به‌گن. گه‌رو‌گرتی کورده‌کانی نهرانش به‌بو به سه‌ریاری.

کیشه‌ی کورد خه‌ریک بو نه‌بو به کیشه‌ی‌کی نالوزاوی نهران، ده‌نگوباسی هاوکاری په‌شهره‌گه‌کانی به‌کیتی له گه‌ل حدکا و سازکایان پی نه‌گه‌به‌شه‌وه. نو‌به‌نهرانی حیه‌زبه‌کانی تر، بز نه‌وی دلی کاره‌ده‌ستانی نهران له به‌کیتی ره‌ش بکمن، نهم هه‌والانه‌یان به قه‌به کراوی پی نه‌گه‌باندن. به‌کی له باسه‌کانی نه‌و کۆبون‌هوانه نهم گله‌بیانه بو.

له‌و کاتدا بز پشتیوانی له جولانه‌وی کوردی عه‌راق، دو مسه‌له گرنکی ژانیه‌یان هه‌بو، نه‌بان‌ه‌وانی کار له روداوه‌کانی ناو عه‌راق بکمن: به‌که‌مه‌یان به‌خه‌ستنی جولانه‌وی کورد، به ناشتکره‌نه‌وه‌یان یان به زال کردنی لاه‌که‌یان دا به سه‌ر لاکانی تر. دو‌مه‌یان تهر کردنی له چه‌ک و تفاقنی چه‌نگ و په‌یوسته‌کانی تری.

سدفمره‌کمی مامجهدلال هه‌ندی نه‌نهماسی رواله‌تی به ده‌سته‌وه دا، وه‌کو مانه‌وی نو‌به‌ریکی به‌کیتی بز په‌به‌وندی له تاران و، ریگه‌دان به هاتو‌چو کردن له سنوریکی دیار‌به‌کراوا، به‌لام هه‌چ پشتیوانه‌کی کار‌به‌گیران لی نه‌کرد و، هه‌چ پارمه‌تیه‌کی راسته‌قینه‌یان نه‌دا. نه خزیان چه‌ک و تفاقنی چه‌نگیان دایه و، نه هه‌شتیان له سوریا و لیبیاوه هه‌چ به‌گانه کورده‌ستان. به‌لکو ناراسته‌وخ‌ه‌انی پارچه پارچه بونی بزوتنه‌وه‌که‌یان نه‌دا: جیه‌گی هه‌مو ره‌که‌خراوه کورده‌که‌کانی عه‌راقیان وه‌کو به‌ک کردوه و، کارناسانیان بز نه‌کردن و، له سنوریکی دیار‌به‌کراوا به چه‌ک و نازوقه پارمه‌تیه‌یان نه‌دان. خزه‌شپان کموته هه‌ولی دروستکردن و داتاشینی ره‌که‌خراوی تازه بز کورده‌کانی عه‌راق.

*

هاتنی صددام

۱۶ ی تهموزی ۷۹ محمد حسن پدکر وازی هینا، صددام حسین له جیگی نمو
بو به سرکۆمار، فرماندهی گشتی هیزه چه کداره کانی عیراق، سروکی م ق ت و، نهمین
سری قیادهی قطری عیراق..

لور کاتدا من له شام بوم. حازم هواله کوی بز پاس کردم.

۱۷ ی تهموزی ۷۹ بز به کهمین جار صددام له رادپو و تهلفریونی عیراقهوه به
ناوی سرکۆمار وتاری دا.

صددام سهرتای حوکمی به رشتنی خوینی تاقمی له هاوریگانی دهس پی کرد.
روژی ۲۲ ی تهموز له هولی خولد له بغداد له کورنوه به کی فراوانی سرگردا بهتی
بعمس و کاداره کانی دا صددام پهنجی تاوانبار کردنی بز محی حسین مشهدی و چهند
کمیسیکی تر له هاوریگانی درپز کرد. تاوانباری کردن به پیلانگیران و، لیژنوه به کی
لیکولینوه یان بز پیک هینان، دران به دادگاهک که له سهرانی بعمس پیک هات بو.

له ۷ ی تاب دا حوکمی نهمدانی محی مشهدی و، غانم عهیلو جلیل، عمدنان
حسدانی، محمد عایش و، پزلیک کادری پیشکوتوی بعمس له رادپوی بغدادوه
خویندراپوه. له سهر شهروی کۆنی عهروپ، بز نهوی همسویان به شدار بن له خوینی
کوژراوه کان دا، صددام نوینترانی همو شوعبه و فیرقه کانی حیزبی بعمسی بانگ کرد و،
پیکهوه تهمهان له حوکمدراوه کان کرد. وهلید محمود سپهرت که قاتییدی فهیلقی پدک
بو، نویشیان له گهل نهمدایم کرا.

وهکو نهمانوت نهم پیلانمی دژی صددام چنرا بو به مجوره ناشکرا بو:

بعمسیبه کانی عیراق، هندی له بعمسیبه کانی ولاتانی عهروبی تریان له عیراق کو
کرد بروه و، کاری گرنگیشیان به هندیکیان سپارد بو لهوانه: عبدالکریم کراسنه که
خلکی نوردون و نهمدانی قیادهی قومیی حیزبی بعمس بو.

عبدالکریم کراسنه، حکومهتی عیراق کرد بوی به سفیری خوبی له مغهرب،
ناگاداری هولی نهم بعمسیبه کانی عیراق نهمی بز گۆزینی صددام. کارای سفیر، نهگهرچی
بعمسی و مورچه خوری عیراق نهمی، بهلام پیوهندی له گهل مملیک حسین نهمی. هواله که
نهگهینی به مملیک. مملیک، صددام دعوت نهکا بز نوردون. صددام به فروکه نهچی بز
عمهان. مملیک حسین باسه کوی بز نهگهرتوه. صددام نیتتر له باتی فروکه به نۆتومزبیل
نهگهرتوه بز بغداد. کۆرنوه به ک ساز نهکاو، پیلانگیره کانی بهو دهره برد.

بهلام هندی سرچاوهی تر نهمانوت: هیچ پیلانیک له گۆزی نهمه. نهم شانزگهریه
صددام خوبی ریکی خست بو بز نهوی هاوری نارازیه کانی پاکتاو بکا، چونکه نهمانه له
لاچونی پدکر و هاتنی صددام رازی نهمین. صددام نهمیست همو دهنگیکی نارهبازی له
نار حیزبه کوی دا بیدهنگ بکا.

*

«وه حده» ی سوریا و عیراق

چهند مانگی بو گفتوگۆ به کی ژیر به ژیر له نیوان نوینترانی سوریا و عیراق دا،
بز به کخستنی حیزب و جهمیش و دمولت، دهستی پی کرد بو. نوینترانی هردولا چهندین
جار له دهمشق و بهندا دانهشتن و، پدکر و صددام و نهمسد و خددامیش له بهشیکی نهم

کشورنواندا بهشدار بون. وهگو سهرتا پیک هاتن له سهر نوهی؛ حسین بی بهمس و، داوودزگاکانی جهمش و دهولت، یهک بهخن. بهلام له سهر هندی مسله ریک نهکوتن، یهکیگان: جزوی پیکهینانی دستمی سهرزکایهتی دهولتی یهکگرتو بو. سوریهگان رهینان واپو دو کس بی، پیک بی له سهرکزاری عیراق و سهرکزاری سوریا. لایهنی عیراقی رهتی وا بو، که نهی له ۳ کس پیک بی، دوانی عیراق و یهکیگی سوریا. له مهش دیاره مهست نوه بو؛ جگه له بهکر، صددام حسین یشی تی دا بی. سوریهگان نههمان قبول نهکرد، له بهر نوه عیراق تهگهرهیهکی تری تی خست. سوریهگان رهینان واپو، که دهرامهتی همدولا تیکهلاو بکری و، بودجهیهکی هارمهش داهیری. لایهنی عیراقی له بهرامهر قبول نهکردنی سهرزکایهتی ۳ قزلی دا نهمی قبول نهکرد، داوای کرد دهولتی یهکگرتو بودجهیهکی هارمیشی هبی، بهلام ههر دهولتمش بودجهی جیوازی خوی هبی. لهو کاتدا موعارهضی عیراقی له سوریا و موعارهضی سوریا له عیراق بون، کهچی نم گفتوگزیانه له پشتی سهری نوانوه نهکرا.

همردو دهولت خویان لی ی بهلنگ بون، بهلام هفتناممی «الوطن العربی» سهر به عیراق که له پاریس دهرنچو، گزوشیهکی نم گفتوگزیانهی ناشکرا کرد و، هندی رزؤنامهی عمرهیی پاسیان کرد. نوسهری نههمریکی، به رهچلهک عیراقی، مسجد خددوری گفتوگزان و، بهروهوچونهکانی همدولای به دروی له کتبهه نینگلیزهیهکی دا دهپارهی ناگزکی نهران - عیراق، نویسه.

گفتوگزان بهردوام بو، تا بهکر کشایوه و صددام جیگی گرتوه، نوسا صددام گفتوگزان پری به بیانوی نوهی سوریا بهشدار بو لهو پیلاندا که بز لاهردنی نم کراوه. ههولهکانی ومده تیک چو، زمینهی ناشتسونه گزرا به دؤهنایهتیهکی له چاران توندوتیوتر. له وهلامی پرسپاریک دا که بزچی نم گفتوگزیانه سهری نهگرت؟ طاریق عزیز بو پاساودانی وتی: «تعمنی جیپونهوی نم دو حیزه دریوتره له تعمنی یهک بونیان»

* کملکی باریکی

دوای روخانی شا و، نعمانی پاسگا و پادگانهکانی نهران له ناوچی شنز هندی له چهکنارهکان ق م له تورکیاره گواستوبیانوه ناو دیهاتهکانی کوردستانی نهران. گبراهکانی نیمهیش: نازاد هورامی، محمود عبدالرحمان (شیخ علی)، علی محمد (علی شبعه)، حامیدی حاجی غالی، که له رزؤنی کارساتی ههکاریموه به گبرای له لایان ماپونهوه و، تا نوسا له ناو دیهاتهکانی تورکیا شارد بویانوه، هینا بویان بز ناوچی شنز، له ژوریک دا له دیهک چهپسیان کرد بون. ژوره که دهلاسهیهکی تی دا نهی دوانیانی پی دا نهچی و، دوانیانی پی دا ناچی. له بهر نوهی ناتوانن ههر چورایان هملین، وا ریک نهکمون نوانمی به دهلاکهکدا نهچن خویان دهپاز بکمن. نازاد و محمود باریکتر بون له حامید و علی، هملین و، نهچن بز مالی سهید عزیز شهمزینی له گوندی شیخان. سهید عزیز کسایهتیهکی دهسلاتدار و ناسراوی ناوچهکه و، دوستی مامجلال بو. همدوکیانی به سلامهتی ناروده بو ناوژنگ.

پاش ماویهک خلکی سهردهشت تاقمی چهکداری ق م یان گرت و، به گبرای

تسلیمی نیمه‌بان کردن. له دزلی پیش چمند کسبکیان لی گیرا. ق م وازی بو به گورینوه‌بان له گمل حامید و عملی و، گبراه‌کان گزوردانوه. حامید و عملی پاش پانزه مانگ نینجا نازاد کران.

* شمری ۳ مانگه له کوردستانی نیران

له ناو کاربدهستانی تازهی نیران دا زور کسی تی دا بو، باوره‌بان به کیشمی ندهواپه‌تی نهو. همو جزوه خواستیکی ندهوه‌بیان به فیتی نیمسپه‌بالیم و دوژمنانی نیسلام داتنا. نمانه هندیکیان له روانگی دینی و هندیکیان له روانگی ندهوه‌بیوه دژی خواستگانی گهلانی نیران نوهستان و، نه‌بانویست به لولوی تفنگ بیده‌نگیان بکن. دهسلاتی ناوه‌ندیی دهولت له زور شوینی کوردستان ترازو بو. سمرانی نینقیلاب نه‌بانویست تم دهسلاته به چه‌کداری سپای پاسداران دا بجزرینتوه. چه‌کداره‌کانیشیان له شوپنه دوره‌گانی نیرانوه نهینا. کسبجان ناشنای زمانی کوردی و، خو و رهوشتی دانیشترانی ناوچه‌که نهون. سمره‌زای نهوش همویان شیعی توندرو بون. به ناوی نیسلامه‌تیوه به زور نه‌بانویست خدک بهینه ژیر رکبفی خن‌پانوه. دانیشترانی کوردستان چه‌کیان کوت بوه دس. له زور جیگا به‌هنگاربان نه‌کرد و، شمر و پیکادان له نیوان ره‌کخراوه سیاسیگانی کورد و، سپای پاسداران دا نه‌قوما. تا ماوه‌به‌ک نه‌ترمش خزی لم روداوانه دوره‌په‌ریز گرت بو.

روداویکی لم باه‌ته له پاوه قوما. مستفقا چه‌مران، وه‌زیری دیفعا نیوسای نیران خزی چو بز پاوه. لوی دهوری گیرا. توندروه‌گانی ده‌وره‌یری نیسام خومه‌ینی نیمه‌بان به هلک زانی، بز نه‌وی نه‌وش تیکه‌لاوی تم کیشمه‌به بکن و، همو داووده‌زگا دینی و ده‌وله‌تیه‌گانی نیران بکن به گز کوردا. نیسام خومه‌ینی تم فرممانی ده‌وکرد:

*

بسم الله الرحمن الرحيم

از اطراف ایران گروههای مختلف ارتش و پاسداران و مردان غیرقند تقاضا کرده‌اند که من دستور دهم پسوی پاوه رفته و غائله‌را ختم کنند، من از آنان تشکر میکنم و به دولت، ارتش و ژاندارمری اخطار میکنم اگر با توپها و قوای مجهز تا ۲۴ ساعت دیگر حرکت پسوی پاوه نشود من همرا مسول میدانم. من بعنوان ریاست کل قوا به رئیس ستاد ارتش و ژاندارمری دستور میدهم که فوراً با تجهیز کامل عازم منطقه شوند و بتمام پادگانهای ارتش و ژاندارمری دستور میدهم که بی انتظار دستور دیگر و بدون فوت وقت با تمام تجهیزات پسوی پاوه حرکت کنند و به دولت دستور میدهم وسائل حرکت پاسداران را فوراً فراهم کند تا دستور ثانوی من مسول این کشتار وحشیانه‌را قوای انتظامی میدانم و در صورتی که تخلف از این دستور نمایند با آنان عمل انقلابی میکنم مگر از منطقه اطلاع میدهند که دولت و ارتش کاری انجام نداده‌است من اگر تا ۲۴ ساعت دیگر عمل مثبت انجام نگیرد سران ارتش و ژاندارمری را مسول میدانم. والسلام

*

خومه‌ینی فرممانی دا به همو هیزه چه‌کداره‌گانی نیران به‌رو کوردستان به‌جمن. شمر له سمرانسری کوردستانی نیران دا گرم بو. ۱۸ ی نایی ۷۹ هیزه‌گانی نیران شاری

پاوه‌یان گرت. مستمفا چمران له نابلوقه رزگاری بو. قاسملو داوای پارمته‌تی له همبو
 حیزه‌ه‌گانی کوردستانی عسراق کرد پارمته‌تی حدکا بدن له شو شمره‌دا. چهند جاری له
 بنوخه‌لف له گه‌ل مامج‌لال و نوینروانی حشع و حسک دانیشته. قاسملو داوای له پارته
 پش کرد که پارمته‌تیه‌یان بدن و، بز شو مبهسته خوی چو بز سردانیان، لهو کات‌دا
 مسعود له تاران نه‌بی، سامی سنجاری و جوه‌هر نامیق نه‌بینی، به قاسملو نعلین که
 ناتوان هیچ پارمته‌تیه‌کی بدن و ناتوان له هیچ کوبونوه‌ه‌کی چهند قولی دا پشدار بن،
 پارودوخی نه‌وان، به هزی نه‌وی ژماره‌ه‌کی زود خبزه‌زانیان له کمره‌ج و شاره‌گانی تری
 نه‌رانه، زود ناسکه. له ناکوکی نیوان حکومتی نه‌ران و کوردا نه‌وان بیلاهن نه‌وستن.

لهم شمران‌دا هیزی حشع، حسک، یه‌کیتی چون بز پشتروانی حدکا و، پیکوه له
 ۴ ی نه‌پولی ۷۹ دا راگه‌باندنیکی هاو‌ه‌شپان دهرکرد و، به ناشکرا لاپه‌نگ‌یریه‌یان له حدکا
 و، دژا‌ه‌تیه‌یان له هیره‌ه‌گانی نه‌ران کرد. هیزه‌گانی قم، وه‌کو سامی به‌لینی دا‌بو، بیلاهن
 رانه‌وستان به‌لکو هاو‌ه‌شی هیزه‌گانی نه‌ران بون له په‌لاماردانی شاره‌گانی کوردستان و
 هیزه‌گانی حدکا دا، به تابه‌تی له پاوه، مریوان، شنزو...

هیزه‌گانی نه‌ران همبو شاره‌گانی کوردستانی نه‌ران‌گرتوه و، هیزه‌گانی حدکا و
 ریک‌خراوه‌گانی تر که تمبروه‌ی جینگیسیان کم و، بی دیسیپلین و ناریکوبیک بون
 به‌زگی هیره‌ه‌ه‌کیان نه‌گرت. چونی پشمرگه‌گانی عسراقیش شتیکی نه‌وتزی له ره‌وتی
 شمر نه‌گوزی. هندی لهم هیزانه بز شره‌غوری و حموانوه‌ چوبون، نه‌ک بز شمر. هیزه‌گانی
 حدکا و سازکا شکان و، سمرگرده‌گانیان کشانوه‌ به‌ره‌ ناوچه‌گانی نزیک باره‌گانی
 سمرگرده‌تی یه‌کیتی له توژه‌له - شینی.

مدا شیخ عیزه‌دین ده‌فتمری له شینی و، حدکا ده‌فتمری سیاسی له پیش دا له
 توژه‌له و، دواتر له تاشی پشکاوای له نیوان شینی و گوره‌شیردا دانا.

* دادگاکانی خاخالی

صادقی خاخالی یه‌کی بو له تاخونده شپه‌ه‌گانی نزیک نیمام خومه‌ینی.
 سهره‌گایه‌تی هندی له «دادگاکانی تینقیلاب» ی نه‌کرد. زوری نه‌وانی نه‌رانه دادگاکای نیم
 حوکی نیمام نه‌دران و هیمان روژ یان هیمان شو گولله‌باران نه‌کران. له کاتی شهری ۳
 مانگ‌دا بز چاوترساندن خه‌لک نه‌میان نارده کوردستان. خاخالی له چهند جیگا‌ه‌ک
 دادگای دانا و ژماره‌ه‌ک له دانیش‌توانی کوردستانی نیمعام کرد. وه‌کو نه‌یان گیرا‌ه‌وه
 جاریکیان له مه‌هاد یه‌کیکی حوکی نیمعام دا‌بو. کابرای حوکمدار و ت بوی: «تو منت
 به نیمعام محکوم کرده، به‌لام به راستی من بی تاوانم». قازی خاخالی له وه‌لام دا و ت
 بوی: «نه‌گور تاوان‌هار بی نه‌وا سزای خزت و دهرگرتوه، خو نه‌گور بی تاوانیش بی، چ باشتر،
 توه نه‌چپته به‌هشتا»

نه‌و کاته کاره‌دستانی نه‌ران نه‌مان هیشت روژنامه‌وانه‌کان وینه‌ی ده‌منی جیب‌جی
 کردنی حوکی نیمعام بگرن. نه‌مه‌یان بز چاوترساندن خه‌لک بو، یان هیشتا فیری
 شاردنه‌وی تاوانه‌گانی پیشیل کردنی مافی مرؤف نه‌بوون، نه‌وه پاسیکی توه. وینه‌ی دو
 ده‌منی «نیمعامی به کوم‌دل» به‌لاو بو‌وه، له دنه‌ادا ده‌نگیان دا‌ه‌وه. به‌کیکیان نیمعامی
 کوم‌دلی گنج له سنه و، نه‌وی تره‌ان هی کوم‌لیکی تر له پاوه. ده‌منی حوکمداره‌کان به

راوستاوی و چار و دس بستراوی و، نینجا گوللمباران و، دواپیتر به کموتوی، له دل و
دهرون دا هستیکی قولی منزلومی نهیواند.

*

حکومتهی بعس هر له سمره تاره کومته دوژمنایهتی رژیم تازهی نیران. نم
رژیمه به مهترسی داننا بز سمر خزی و ناوچه که. نهترسا شه پزلی نیسلامی سیاسی
عیراق له گهل خزی رایالی و، شیعه کاروباری بهغدایش بگریته دهس. کاربهدستانی
عیراق باوشیمان کردهه بز هلاکوه کانی نیران و کومته یارمهتی دانی دوژمنایی رژیم
نوی. له ناو دوژمنه کانی رژیم نوی دا، کوردستان یهکی بو له مملهنده هره گرنه گه کانی.
کاربهدستانی عیراق، لهو کاتعدا دهولممن بون. «دولاری پترول» ی مشه و، چدک و
جبهخانهای زوری هبو. جگه له حدکا یارمهتی: پاره، چدک، کارناسانی.. پیشکش بهم
تاقم و کسانش کرد:

- دهفتری مهلا شیخ عیزه دین، که بوبو به هیزیکی سیاسی و، له چند جیگا

پاره گای هبو.

- بنممالهی شیخ عوسمانی نهکشینندی، له ناوچه کانی هموامان و مریوان..

«سوپای رژگاری» ان پیک هینا.

- بنممالهی داود بهگی جاف، که برابه کسان له تاران نیمدام کرا بو، نمانیش

هیزیکی چه کداریان له ناوچه کانی جوانرو و رهوانسمر دامعزنان.

- مهلا شیخ جهلال، له ناوچهی پانه، که دواتر «سازمانی خنبات» ی پیک هینا.

- سمکو علییار، له ناوچهی بزگان.

- علی قازی، کوری قازی محمد، له ناوچهی سردهشت - مههاد.

عیراق هزاران پارچه چدکی جوراوجور و، پارهی زوری پی دان، هاتوچوکردنی

ناسان کردن.

سازکا هیشتا هیچ پهیره ندیبهکی له گهل حکومتی عیراق دانمغزاند بو.

*

ناوژی مامجهلال

مامجهلال دلیری سهد مجید و موشیر حمه غریبی نارد بز تاران. چند

نامه بهکی نوسی بو بز چند کسی له پیشواکانی نیران، لهواته: نیمام خومهینی و

حسینی نهوی، ناپه توللای حسین علی مونه ظیری و محهمدی کوری، داروشی

فروهیر، داوای لی کرد بون که شهر له کوردستان دارا بگرن و، به ریگای گفترگز

کیشه گان چارمسر بکنن. نامادهی خزی دهیری بو بز ناوژی.

مامجهلال له روزانی ۶ - ۷ ی تشینی بهکسی ۷۹ له نیشکولان دسته بهکی

نیرانی به سمره کایهتی فروهر دی بو. پیش نهوی نمان بهینی، د. قاسملر و هندی له

سمرانی حدکا و، مهلا شیخ عیزه دین و، سمرانی کوملهی دی بو.

لم کۆبونوه پدا دو مسئله پاس کرا بو: جوژی چارمهری کیشهی کورد له نیران

دا و، جوژی یارمهتیدانی کوردی عیراق له خنبات دا دژی رژیم بعس.

فروهیر حدکای تاوانهار کرد بو به نانوهی تاژوه و شهر له کوردستان دا، وهگرنتی

چدک و پاره له عیراق و، ناردنی خیزانه کانیان بز عیراق. بز نهوی حکومتی نیران شهر

راهبری داوای کرد بو مهلا شیخ عیتره دین به پانیک دهریکا داوای راگرتنی شعر بکا له پیشمرگه کانی کوردستان و، به هیچ جویری هیرش بز سر نیمام خومهینی نهکن، وای دهرخست بو که نیران نامه ده به کیشمی کورد به گفتوگوز (موزاکبرات) چارمسر بکا، له سر پنچینهی سلطانندی مافدگانپان، بهلام به ناویکی جیاواز له ناوی خودموختاری.

دهربارهی دهکیتی یش نامههیی نیرانی دهریری بو بز یارمتهی دانی.
مامجهلال دیفاهی له حدکا کرد بو، هزی نالوزانی هلمومرجی کوردستانی دابوه پال رفتاری پاسداران و، کوشتنی به کومدلی خفلک وهکو روداوهرکی قارنه و، دادگاکانی خالغالی و، بوردومانی دیهات و.. بزی رون کرد بووه که: حدکا، هیزی سمره کسه و نهوانی شعر راهبری، نهک شیخ عیتره دین و، چارمسرکردنی کیشمی کورد له نیران دا نهپته هزی بههیز کردنی خباتی کوردی عیراق و، خواسته کانی حدکا برهتبه له:

- ریگدانی قانونیی چالاکسی سیاسی هیزب.
- بهردانی گهراو و دیله کانی همدولا.
- کیشانموی پاسدار و، گهراوموی هیمتی بز کوردستان.
- دهربارهی یارمتهیلانی دهکیتی یش، داوای لی کرد بو ریگی بدهن:
- له تاران «مهکتب» بکاتمه.
- نازوقمو پیوسته کانی له بازاره کانی نیران بکری.
- نهخزش و برینداره کانی له نهخوشخانه کانی نیران دا تعدادی بکری.
- سفارته کانیان هیزای هاتوچزی نیران به نندام و دۆسته کانی دهکیتی بدهن.
- ریگی دهکیتی بدهن له سوریاو لیبیاوه به ناو نیران دا چهک بگوزیتمه بو کوردستان.
- هندی لمر چهکانمی له کانی ناشبه تال دا له کوردی عیراقیان سه نلوه بیده نموه

به دهکیتی.
له کاتی هملگیرسانی شمیری ۳ مسانگدا من له شام خهریکی گهرانموه بوم بز کوردستان. که گه پشتمه تاران دلیری سهید مهجید، که نامه کانی مامجهلالی هینا بو بز کاریدهستانی نیرانی، هیشتا له تاران بو. له تاران گهر نهبوم له گهل حممه سمعید چونه مهاباد، لموی جیبیکمان به کری گرت بز سردهشت. نمانزانی له سردهشت شعره. ملخان پیوه نا رویشتین. پیش نموی بگه بنه ناو شار له پادگانه کومه به تعقه داپان گرتیموه. چند گولله بیهک له جیبه کمانی دا. کسمان بهر نهکوتین. به پله داپهزین و خومان له چالی کمنار جاده کمدای قایم کرد. هالیکوتتیش به ناسمانموه نغری. شوفیره کمان نیزن دا و، خومان به لاری دا کموینه ری بو نیراری گه پشتمه گوندی زهوه. زهوه گوندیکی خوش و به سیوه لاسوره به ناویانگ بو. لامان داپه مالیک جیگایان کردیموه تا به پانی. به پانی بهری کموتهن بز ناوزهنگ.

*

بۆستهری شهیدان.
دوای روخانی شا نیرتر نیران بز نیمه گراهوه. هیشتا حکومت دهسلاتی پهیدا نهکرد بووه. هندی له کادره کانی نیمه چونه شماره کانی نیران. چاپخانه کان هیچ سانسوریکیان له سر نهبو. هیمو شتیکیان چاپ نهکرد. حممه سمعید چو بز نیران.

جیگاو ریگای پهنای کرد و، پلازکراوه‌گانی به‌کیتی لموی چاپ نه‌کرد. هاروی و کسوکاری شهیدگان به هلیان اِنی بو، هر کسه وینه‌هکی دهنس کموت بو پزوستم‌ریکیان بز کرد بو. پزوستم‌ری سمدان شهید چاپ کرا بو. زور لم پزوستم‌رانه نمرانوه بز دیهات‌گانی کوردستانی عیراق هه‌لثواسران.

من که له سفتر گرامسوه سه‌رم کرد دپواری ژوره‌گانی باره‌گاکمان به سمدان پزوستم‌ری پیوه‌به. زوریشیان هی نو شهیدانه بون که له گمل خزمان پیشم‌رگه بون یا ناسپار بون. دپه‌نیکي سامناکی هبو. به پیشم‌رگه‌کانم وت: «راسته نعهه بز ریز لیان له شهیدگان پیوسته، به‌لام هرچی بپته نم ژوره‌ه، وینهی نم همر کوزراوه بهینی، به‌کسر وری نروخی.»

*

من تازه گمبشت بومسوه نازوه‌نگ، به‌فسریکی نستور باری بو، رژی ۱۸ ی تشرینی به‌کمی ۷۹ جاریکی تر ده‌ستی نوین‌راهتی نیران هاتنوه بز کوردستان. نامه‌هکی پهلوی مامجه‌لام پی گمبشت، داوی لی کرد بوم دسه‌بجی بچم بز بنوخلف، بز نوهی له گمل ده‌ستی نوین‌راهتی نیران به‌گرمسوه بز تاران، بز سه‌پرشتی گویزانوهی چدک له دپه‌نشقه‌ه بز تاران. له ناو هاروی‌گانی نوهی دا هاتوچوکردن بز من ناسانتز بو چونکه پاسپورتم هبو و، به قانونی هات بومه نیرانوه. مژدهی داہومی که نیران موافقه‌تی کردوه چدکه‌گان به فروکه به‌گویزنوه.

ده‌سه‌بجی به‌رو بنو خدلف به ری کموتم. هیشتا نوین‌راهتی همدولا له گرمی گفتوگوزدا بون.

نوین‌راهتی نیران: داروشی فروهر، وزیر کار. سه‌رتیپ دانشوره، فرماندهی ژاندارم‌ری. سه‌رتیپ نازیری قسروخ، فرماندهی نیروی زمینی. کوریکیش به ناوی کرمخانی سه‌رتیری فروهر بو.

نوین‌راهتی کورد: مه‌لا شیخ عیزه‌دینی حوسه‌ینی. فاتیحی شیخولئیسلامی. سه‌لاح‌دینی موهندی. نپسراهیمی علی‌زاده، نوین‌ری سازکا و، کوریک به ناوی حمیمین نوین‌ری چریک بو. له حدکا کس نه‌هات بو.

منیش چومه ژوره‌ه که له نزدیک شیخ عیزه‌دین دانیشتم. ده‌مقالیه‌کی زور گرم بو له نیوان سه‌لاح‌دینی موهندی و داروشی فروهر دا، همدلا به‌کیان نوهی تری تاوانبار نه‌کرد. گفتوگوکیان هی شر بو نه‌ک هی ناشته‌نوه. مه‌لا شیخ عیزه‌دین لی ی پرسیم:

«هیچ فارسی نغزانی؟»

وتم: «به‌لی!»

وتی: «نعهه به‌خوین‌روه بزائم نغزوت چیه؟»

کاغزیک دایه ده‌ستم یادداشتیک بو به ناوی مه‌لا شیخ عیزه‌دینوه بز نیمام خومه‌ینی و کاربه‌دستانی نیرانی نوسرا بو. خواسته‌گانی کوردیان تی دا نوسی بو. داوی نوهی خویندمسوه شیخ عیزه‌دین پرسی: «نغزوت چیه؟»

وتم: «ماموستا نم یادداشته هی شره، که لاپه‌نیکي سه‌رکوتو نویسه‌یتی، نعهه ری خوش ناکا بز ناشتی. زور تونده. تو مه‌لای و سه‌رانی شورشی نیران مه‌لان، پیوسته به به‌سه‌مه‌له دهنس پی بکا و، داواکسان به هندی ناپه‌تی قورناتی پتسو به‌کی و، زسانی

هندی قسمی تریشم کرد. نموش یادداشت‌های کمی به دل نبود، بهلام تا نو کاته نیویست بر قسه بگا، بز نموی نویسنده‌گانی سازگا و چریک به «سازشکار» ی دانغین. نیستر نموش کسوته رونکرده‌نموی باری سترنجی خوی. کویونوه‌که به نلجیامبگی باش نه‌گه‌بشت.

دستمی نویسنده‌ای تهی نهران گرانوه. فموزی راوی و، حمله سعید و منیش له گلپان روشتین. پیش نموی بگینه سوره‌دشت له ریگا تاقمی پاسدار هندی تمقیان لی کردین. پی نچو نموان گفتوگوی ناشتیان پی باش نموی. له سوره‌دشت چوپنه یادگان. لویوه به هالیکوپتر روشتینه سنه و له سنه فروکه‌بکی پچکوله‌پان ناماده کرد بر بوه چوپنه تاران.

ملسانی ی دهسلات له ناو سمرانی شورش و سمرانی حکومت دا به لادا نه‌کوت بر. بالی دینی نیویست کاروبار بگریته دست و بالی ندینی نیویست شویندگانی خوی له دس نمدات. نزیکیی له بالیکیان، باله‌کمی تری نه‌کرد به دوژمنی. سهارت به گفتوگو له گل سمرانی کورد و، جووی چارمیری کیشمی کورد ناکوک برن. هندی له سمرانی بالی دینی ته‌پانویست کیشمی کورد به سمرکوتکردن چارمیر بکن و، هندیک نموانی بالی ندینی ته‌پانویست به گفتوگو چاره‌بکی بز بدوزنوه. بهلام هیچ لابه‌کیان پروژه یا بزچونبکی دیار‌بکراویان نموی بز رفتار له گل مسئلهی کورد.

فروهر له سفیره‌کمی دا سمرکوتنی به دس نه‌پینا بو، کسوته بمر هیرشی رهنمی نه‌پار و نامزه‌گانی. هندی له روزنامه‌گانی نو روزانه ناکوکیبه‌گانی به ناشکرا باس نه‌کرد. منیش له نوبیلی پارس کسوت بوم، باره‌گای حینزه‌کمی فروهر: «حینزی میلله‌تی نهران» به تمنیشت نوبیله‌کسوه بو. جاوربار نچوم بز باره‌گاکه‌پان. چمند جاری فرهم بینی و بمر نخستوه که من بوچی هاتوم. روزیکیان وتی سمریکی دانشور بده. دانشور فرماندهی ژاندارمیری بو، نو زمانه دستنی زور نموش. چک و تازوقه و پاره‌ی له بمر دس دا بو. پارتی له گل تم پهنه‌پیان دامزاند بو، تم پاره‌تی نمدان.

سمری سمرتیپ دانشورم دا. فموزی دانشورمی ناو نا بو: «الاعضب» چونکه به‌کدهستی هبو، بالیکی له شمری عمشایردا قرتا بو. بیرواگانی خوی بز رون نه‌کردموه. خزی به «پان نیرانیست» و، کوردی به نیرانیسی رسمن و خونپاک دانمنا. قینی خزی له عمرپ نمشاردهوه. نه‌پوت: «وسیمت کردوه که مردم نیسک و پروسکم له کناری فورات دا بنیز چونکه فورات سنوری سروشتی نیرانه»

وتم: «تیمسار من له گل نیوه هاتم بز نموی کارناسانیم بز بکن نو چه‌کانمی له سوریا همسانه له ریگای نیرانوه بیگوزمده بز کوردستان. نموه چمند روزیکه من لیبه دانیشتم کسی له من ناپرسیتومه و، وه‌لامیکم ناده‌نوه، تکام وابه ریگایه‌کم پیشان بده، بگرموه بز لای خومان پان بینمده؟ نه‌گرم بینمده چی بکم؟»

دانشور وتی: «نیوه له ناچه‌گانی سنوردان. حدکا و دوژمنه‌گانی نیسه له سنورهه چه‌کبان له عبراقوه بز دی. تا نیوه سنوره‌گان له روی دوژمنه‌گانی نیمدا دانمخن نیمه پاره‌تیتان ناده‌ین. نه‌گرم پهلین بدن که سنوره‌گان داخمن و، وه‌کو گروهی بارزانی نیوهش شمریان بکن، من له چه‌کانه زور زیاترتان ندهمی که نیوه به تمنان له سوریاوه

وتم: «تیمسار من به پی ی پلینی خوتان که به ناغای تالمبانیستان دابو هاتوم بز گویزانموی چدک ندک بز گفستوگویی سیاسی. نیران چوارسده هزار سمربازی هدیبه سنوره کانی خوبی پی لو تاقمانه ناگبیری، نیمه هیزیکی پارتیزانی پیچوک چون نمو کاره مان پی نلمجام ندری؟»

تیکه بستم مانموم پی کملکه، پلینه که بان هیچی لی سموز نایی، منیش گراماموه، وهکو مامه شیخ رنزا نعلی: «ندما به عاجزی».

ندگمرچی د. قاسملو به گمرمی لایهنگری گفستوگو بو، پلام له سوره تاوه حمزی نغده کرد، مامجهلال ناویزیکتر پی. نمو دانیشتنانهی مامجهلال ریکی خست بز گفستوگویی نهرانی - کوردی، نه خوبی بهشداری کرد و، نه نویزیکدی دهسه لنداری نارد، پملکو ژیر به ژیر همولی ندا نوری لی دهره پیی و، خوبی و حیزه که پی به هیزی سمره کی گوی لی گیراو. حدکا له بیروت داوای له پاسر عورده فات کرد بو، که داوا له نیمام خومبینی بکا، شمزی کوردستان رابگری و، کیشی کورد به ناشتی چارمسر بکا. همره ها کاریده ستیکی نیرانیشپان له صهاپاد فراند بو، دواي ساوه بهک پیران دابو به ویش دا هوالبان بز کارم دستانی نیران نارد بو که حدکا ناماده به بز موزاکرات.

*

«هدیه نتهی نوماینده کی خملکی کورد»

روژی ۲۹ ی تشرینی به کسمی ۷۹ رادبوی تاران راگرتنی شمزی کوردستانی راگه بانند. همره ریکخراوه گان نهمیان به همل زانی کادر و پبشمیرگه و نمدامه کانی خویان ناردوه شاره گان. باره گای دهفتتری سیاسی حدکا تا نمو کاتبش همر له ناشی پشکاوی بو له نیوان گوندی شینی ی عیراق و گوندی گوره شمیری نیران دا.

روژی ۱ ی تشرینی دوم کوپونمویه کی ۳ قولی: به کیتی، شح، حدکا له زهلی کرا. مامجهلال و د. قاسملو لم کفونمویه پیدا به شدار بون. مامجهلال همولیکی زوری له گمل نویزیکدی حدکا دابو بز نوری به دسته به کی به کگرتو و، خواستی به کگرتووه بچنه موزاکراتموه له گمل نویزیکدی حکومتی نیران.

روژی ۱۷ ی تشرینی دوم، نیمام خومبینی نمم به پامدی بو کورد نارد.

*

بسم الله الرحمن الرحيم

سلام بر خواهران و برادران کرد که با وفاداری خود به اسلام و جمهوری اسلامی از توطئه خائنین به کشور جلوگیری کردید. گزارشات هیأت ویژه همانطور بود که متوقع از برادران و خواهران کرد بود، که هرگز خود را از اسلام و ایران جدا نمی دانند و آنچه بدخواهان به آنان نسبت می دهند چیزی جز افساد و توطئه گری نیست. اکنون من باید به شما برادران و خواهران کرد و سایر برادران مطالبی را تذکر دم:

۱. در این موقع حساس که ملت ما با چپاولگران که در رأس آنها آمریکا مواجه هست و برای احقاق حق خود و به دست آوردن ذخائر هنگفتی که محمد رضا پهلوی به غارت برده و به محاکمه کشیدن این جانی قیام نموده و همه قشرهای ملت با هم در این امر حیاتی متحد و همصدا شده اند و برادران و خواهران کرد ما هر جا هستند باید به طور

- اولویت در این امر شرکت کنند و با سایر خواهران و برادران هماهنگ شوند و لازم است از اختلافاتی که بدخواهان ایجاد می کنند به طور قاطع جلوگیری کنند.
- برادران من! امروز هر اختلافی به نفع آمریکا و دیگر آجانب است. آنان هستن که از اختلافات ما بهره گیری می کنند و مارا می خواهند به آسارت بکشند. بپاخیزید و توطئه گران را نصیحت کنید و در صورت عدم قبول از خود برانید و از مناطق خود بیرون کنید یا آنانرا گرفته تسلیم مقامات دولتی کنید.
۲. اینجانب و همه ملت از ستمهایی که به شما برادران کرد در طول حکومت استبدادی شده است و از تبعیض هایی که بر خلاف اسلام بر شما روا داشته اند، مطلع هستیم. لیکن باید بدانید که این شما برادران نبودید که مورد ستم و ظلم واقع شدید. سایر برادران ترک و لر و عرب و بلوچ و فارس و ترکمن هم با شما شریک بوده اند و همه محروم بودند از آنچه محروم بودید. شما اگر به زاغ نشینان و گودنشینان تهران توجه نمائید خواهید دید آنان از همه محروم ترند. اینجانب می دانم که در حکومت موقت هم آنطور که خواست شما و ملت است، رسیدگی نشده، لیکن باید بدانید باز در این امر همه برادران شما شریک می باشند و دولت موقت با کمال جدت اشتغال به کار سامان دادن بود، لیکن آفتگیها به قدری زیاد است، که اصلاح محتاج به زمان است.
- و من امیدوارم که برای همه ملت و برای شما برادران کرد وسائل رفاه حاصل شود. شما برادران می دانید که نوسازی و عمران در محیطی که آشفته است و مردم در امان نیستند، مشکل یا غیر ممکن است. شما برادران غرب کوشش کنید و آرامش خودرا حفظ کنید و بدانید که با آرامش کارها اصلاح می شود و به صلاح شما و به صلاح اسلام و مسلمین است.
۳. از هیأت ویژه می خواهم که به مذاکرات خود با کمال حسن نیت ادامه دهند، و با شخصیت های مذهبی و سیاسی و ملی و سایر قشرها تماس بگیرند، تا تامین خواسته های آنان که خواست ما نیز هست، به طور دلخواه بشود و آرامش و امن که از بزرگترین نعمت های الهی است در منطقه برقرار گردد، و شما برادران کرد در کنار سایر برادران به طور رفاه و آسایش زندگی نموده و طمع اجمانب برای همیشه از کشورمان قطع شود.
۴. اسلام بزرگ تمام تبعیض هارا محکوم نموده و برای هیچ گروهی ویژگی خاصی قرار نداده و تقوا و تعهد اسلام تنها کرامت انسانها است، و در پناه اسلام و جمهوری اسلامی حق اداری امور داخلی و محلی و رفع هرگونه تبعیض فرهنگی و اقتصادی و سیاسی متعلق به تمام قشرهای ملت است منجمله برادران کرد، که دولت جمهوری اسلامی موظف و متعهد به تامین آن در اسرع وقت می باشد و مقررات و قوانین مربوط به آن به زودی انشاء الله تعالی تدوین می شود.
۵. اخیرا باز نظر شریف علماء اعلام و مشایخ عظام و روشنفکران و سایر برادران عزیز در سراسر ایران را به موضع حساس امروز ایران و جبهه گیریهای دشمنان میهن و اسلام و در مقابل ملت عزیز و تشبثات همه جانبه آنان برای سرکوبی تهضت اسلامی و ملت معظم و برای اعاده همه جانبه پر کشور اسلامی ما جلب می کنیم، آیا در این موقع تقاضای متواضعانه ای خدمتگذار که روزهای آخر عمرش را می گذرانند، به جا

نیست؟

۶. خواهران و برادران هم میهن در سراسر کشور، من دست خود را به پیش شما دراز می‌کنم، و از شما به خاطر خدا و اسلام و کشور عاجزانه می‌خواهم که تمام توان خود را برای نجات کشورتان به کار برید، و اسلحه‌های سرد و گرم یعنی قلم و بیان و مسلسل را از نشانه‌گیری به روی یکدیگر منحرف و به سوی دشمنهای انسانیت که در رأس آن امریکا است نشانه روید. باری الهی من مأموریت خود را که نصیحت به ملت است به قدر توان ضعیف خود انجام دادم، و تو ای خدای بزرگ با قدرت لایزال خود قلوب ملت ما را پیوند برادرانه عطا نمود، انک قریب مجیب. سلام گرم من به ملت عزیز و برادران کرد و رحمت خداوند بر همه.

روح الله الموسوی الخمینی

۲۶ آبان ۵۸ - ۲۶ ذیحجه ۹۹

*

قسه‌گانی نیمام خومه‌ینی وه‌کو قسه‌ی هیچ به‌کی له کاربده‌ستانی نیران نه‌بو. قسه‌گانی نم به حوکمی شرعی دانغرا، کس نه‌بته‌توانی به ناشکرا دژی رابوستی. نم په‌یامی پیشوای تینقیلاب زور گرنک و، مسله‌ی زور گرنکی تی دا بو، له‌وانه:

۱. سلانندی زورلیک‌روی و چوساوه‌یی کورد.
۲. سلانندی مانی کورد بز به‌یوه‌ردنی خزی له ناچه‌گانی خزی دا.
۱. راگرتنی شیری راگه‌باندن و شیری تفنگ.
۲. گفتوگزی سیاسی له گمل کسایه‌تی دینی و نه‌توه‌یی و سیاسی کورد بز چاره‌سرکردنی کبشه‌کمی.

*

چمند روزی دوی توه، د. قاسملو له ناشی پیشک‌روی وه چوهه مه‌یهاد، له خزی‌بشان‌دانیکی گوره‌دا پشتیوانی له په‌یامه‌کمی نیمام کرد و، له قسه‌گانی دا وتی: «ما به پیام امام لیبک می‌گوئیم...» و، تیر خزیان تاماده کرد بز گفتوگو.

*

حدکا، له گمل شیخ عبیزه‌دین و سازکا و چریک ریک کوه‌تبه‌دسته‌به‌کی هابوشی نونه‌رایه‌تی به ناوی: «هه‌بته‌تی نومه‌بندگی خملکی کورد» پیک به‌یین. له سره‌تاره دیاره‌ی گفتوگزی کورد و نیران به نه‌بجام ناگات. هیچ لایه‌کیان باوه‌ری به‌ری تر نه‌بو. چریک، شاخه‌ی کوردستانی دامه‌زاند بو، چاره‌سرکردنی کیشه‌ی کوردی به لاره گسرنک نه‌بو، بملکو نه‌بوست کملک له کوردستان وه‌برگری وه‌کو بنکه‌به‌ک بز چالاکیه‌گانی خزی و، کملک له کیشه‌ی کورد وه‌برگری وه‌کو گوشاریک بز سر داوودزگای ناوه‌ندی له تاران. سازکاش، باوه‌ریان به‌وه نه‌بو، به گفتوگو له گمل داوودزگای دینی نیران بگنده هیچ جووه چاره‌سریکی ناشتی کیشه‌ی کورد، بملکو خویان نه‌بانوت، لم گفتوگو‌یانه‌دا به‌شداری نه‌کمن بز «نیفش‌گری»، واته بو رسواکردنی رژیم! حدکا توشی چمند هیزیکی توندرو به‌وو، هسو نه‌رمیبه‌کی نهمسان به «سازشکاری» له قلم نامدا و، نه‌بانکرد به کمرسته‌ی پروپاگانده دژی.

سره‌بجام هه‌بته‌تی نومه‌بندگی خملکی کورد له: ۴ نندامی حدکا، ۲ نندامی سازکا، ۲ نندامی چریک، به سروکایه‌تی مدلا شیخ عبیزه‌دین پیک هات. نندامیکی

حدکا، قسه‌کمری، ره‌سیمی «سخنگو» بو.
نم هه‌پشته پروژه‌به‌کی ۲۶ ماده‌بیان ناماده کرد که بیی به پنجینمی گفتوگوز له
گدل نویترانی ده‌ولت.

*

خواستگانی کورد

خواستگانی بزوتنوی نته‌نوی کورد له تیران دا، له پایه‌تی نو خواستانه بو که
چند سال بو کورد له عیراق دا داوای نه‌کرد. به کورتی نمانه بو:
۱. سملاندنی مانی نته‌نوی کورد له سر پنجینمی نوتونومی (خردموختاری).
۲. دیارکردنی سنوری کوردستانی تیران له سر پنجینمی زورایه‌تی دانیش‌توانی
ناوچه‌که.

۳. هیلواردنی «شورا» ی نوتونومی کوردستان به ده‌نگدانی نه‌ینی و راستموخو،
نمایش بز راپهراندنی کاروباری به‌یوه‌به‌راه‌تی، ناویری، روشنبیری، کومه‌لایه‌تی، ناسایشی
ناوخر... «هه‌پشته نیجرائی» دایمزونی.

۴. کوردی به‌پشته زمانی ره‌سیمی خویندن و به‌یوه‌به‌راه‌تی.
نمه ناوهرکی خواسته نته‌نوی‌به‌کانبان بو، جا هندی جار به پروژه‌ی ۸ ماده‌یی و
هندی جار به ۶ ماده‌یی و، هندی جاری تر به پروژه‌ی ۲۶ ماده‌یی ده‌ریان نه‌یری.

*

«هه‌پشته حوسنی نیسیت» که نویتری ده‌ولت بو بز گفتوگوز له گدل سمرانی
کورد له دو‌احفتی مانگی کانونی به‌کمی ۱۹۷۹ دا «طرح خودگردانی» له روژنامه‌گانی
تاران دا بلار کرده‌وه. کورده‌گانی تیران هه‌رزو ناویان لی نا «طرح سرگردانی». نم پروژه‌به
خواستگانی کوردی به دی ننه‌هینا، به‌لام له چاو تیگه‌به‌شتی سیاسی هوکمرانه‌گانی تیران
دا هنگاویک بو بز پیشه‌وه، نوه جاری به‌کم بو «ده‌سلاتی ناوندی» له تاران ناماده بی
هندی له ده‌سلاته‌گانی خوی به ئوستانه‌کان به‌خشنی و، جویری، با کم و کورتیش بی، له
«نمانه‌ندی» به‌سلیتی.

گه‌وره‌ترین کسموکوری نم پروژه‌به له‌ودا بو دابه‌شونی به‌یوه‌به‌راه‌تی ناوچه
کوردن‌نشینه‌گانی وه‌کو خوی هیشت بووه، هه‌سویانی به‌ک نه‌خست بو له به‌ک ناوچه‌ی
به‌یوه‌به‌راه‌تی دا. به‌لام به گویری نم پروژه‌به نه‌کرا زمانی کوردی له پال زمانی فارسی
دا بز کاروباری حکومتی به‌کار به‌سیری و، روژنامه و به‌نامه‌ی رادیو و تله‌فزیونی بی
ناماده بکری و، ناسایشی ناوخر به ده‌زگای ناوچه‌یی سپیردا بو.
له گدل ده‌سپیکردنوی شه‌ردا له کوردستان نم پروژه‌به‌پیش مرد.

*

تیران ولایتیکی فره نته‌نوی‌به، کاربه‌ده‌سته‌گانی له کونوه ترسیکی زوریان له پارچه
پارچه بونی هدی و، نم ترسه‌بان کرده به بیانوی سرکوتکردنی بزوتنوی نته‌نوی‌گانی
تیران و، خواسته نته‌نوی‌به‌کانبان سه‌بارت به به کارهینانی زمانی نته‌نوی‌بی. له تیران دا
چندین نته‌نوی و ره‌گیزی جی‌ساوازه‌هه: فارس، نازیری، کورد، بلوچی، تودکوسمان،
عهره‌ب... سره‌رای نمانش هندی قوم همن خویان به هیچ کام لم نته‌توانه نازانن وه‌کو
لور، گیله‌کی.. له ناو نم نته‌توانه‌دا نازیری به ژماره له هه‌سویان زورتین، نه‌گهرچی له

دوای دومین جنگی جهانی جمهوری نازرهایچانان دروست کرد و، دوای سرگوتنی شورشی نیران، هم چیزی توده فیرقمی دیموکراتی نازرهایچانی دروست کرده و، هم حدکا و نه توه پیرسته گانی چیزیکی تاپسته تیبان به نازرهایچان دروست کرد، بهلام بزوتنوهی نه توهی نازری، وا به هیز و توژم نمو وه کو بزوتنوهی نه توهی کورد، نممش نه گرتوه بز چند هویهک:

۱. نه گرتی نیران به ناو به دولتی فارس ناسراوه، بهلام له گونوه زنجیری نازرهایچان حوکی نیرانان کرده: صفوی، نفشار، قاجار.. که چند سده. حوکراتی نیران بون همویان نازری بون، له ناو تواندا دوجار حوکراتی له دس زنجیری نازری درهاتوه: جاریکیان سردهمی زنجیری زنده، که به رچلهک کورد بون، جاریکی تر سردهمی پهلوی، که به رچلهک خلکی شمالی نیران بون.

فارس زوتر لهوی نه توهی حوکراتی بی، زمانه کمی زمانی تدهب و فرهنگ و حوکم بوه.

۲. نازرهایچان، همیشه و به دروایی زمان، له دزگای حوکراتی دا دسهلاتدار و زال بون، ژماره کمی زوری وزیر، نوستاندار، نفسرانی ترمش، ژاندارمری، ساواک نازری بون. بشکی گرتی بازار و بازرگانی و پیشسازی سرانسری نیران به دس نموانوه بوه. له دامزروی شیدا نازرهایچان همیشه دسهلاتدار و خاوه نفوز بون.

نم هویانه واپان کرده، نازری هست به چوسانهوی نه توهی پرامبر به دولتی نیران و، به چوسانهوی مزهی پرامبر دامزروی دینی شیده تکدن.

له پرامبر نمدا نه توه پچوکه گانی تر: کورد، بلوچ، تورگومان، عرب.. له نیران دا، به مزب سونی بون و، له داوودزگای حوکراتی دا بی بش بون و، له بازار و بازرگانی دا دوریکان نموه.

دوای سرگوتنی شورشی، هر وه کو کورد داوای مانی نه توهی نکرد، بزوتنوهی نه توهی له بلرستان، گومهدسمر، گومهدکاو، خوزستان تقیبوه و، هاودنگ له گدل کورد نموانش داوای ماله گانی خویان نکرد. بهلام جولانهوی گانی نموان زوتر له هی کورد دامرکترایوه، چونکه:

۱. نمو پیشنه میژویه دروای جولانهوی کورد هه بو، نموان نهان بو.

۲. به ژماره له کورد کمتر بون.

۳. هیلکوتی جوگرافی شونه گانان، له چاو هی کوردستانی نیران دا، خراپتر بو.

پیکهینانی حسک

دوای جیابونه بان: «بزوتنوه» و «کومیتی ناماده کورد» تا مانگی ناب، به کرده به کیان نه گرت بو، کومیتیه یکی هانیشیان دروست کرد بو سرپرستی کاروباره گانی نکرد. له روژانی ۳ - ۶ ی ناب ۷۹ کونونه یکی فراوانیان به کادره گانی بزوتنوه و کومیتیه ناماده کورد کرد و پاسوکیشیان بانگ کرد. لم کونونه پدا ناوی ریک خراوه که بان نا: «حیزی سوسیالیستی به گرتی کوردستان: حسیک» و، سرگردا به تی چیز که بان دیاری کرد.

نمانه له ناو خویان دا ناتها بون، کاغزی به کتر بیان نمخونده وه، کسبان خوی

لعوی تریان به کمتر نغزانی، زورچار له پاشمله گالته‌بان به پدکتری نه‌کرد. هر له هر نهوه که نامیهان بز حیزه‌یکی تر نغوسی ۳ کس نیسزای نه‌کرد و، که نه‌چون بز کوبونه‌یکی هاونش له گمل حیزه‌یکی کدا زوربان نه‌چون. د. محمود و رسول مامند هر کسه‌بان خوی به شایسته‌ی نهوه نغزانی کسسی پدکسی حیزب بی. به‌لام هیزی راستقیقه هی رسول بو. د. محمود هیزیکی نهوتوی نه‌خت بوه سر هیزه‌کمی رسول.

*

جیاه‌بنوه‌ی چه‌کداره‌کانی بزوتنهوه، لشکریکی تری له کوردستان زیاد کرد و، بیری پدکخستنی چه‌کداری همو حیزه‌کان، له «پدک لشکرکی پدکگرتو» دا، که له سهرتای دامزاندنی پدکپتیهوه پاس نه‌کرا و، نمانویست همو لاینه‌کان هم بهره قانیح بکین، به پدکجاری داروخا. لهوه به «واوه کوردستان به‌رو» «فره - لشکرکی» رویش. جگه له پدک که هر له سهرتاوه لشکرکی خوری همو، حیزه‌کانی ترش: حسک، پاسوک، حشع و، دواپی ترش هیزه‌کانی سر به نیران و، گمل.. هر پدکه‌بان میلشیاپی تاپه‌تی خزی دروست کرد. «فره - لشکرکی، هزی سهرکی شری ناوخو بو. راسته ناوکیه‌کان همیشه له سرچاوه‌ی سیاسیوه هلته‌قولین، به‌لام نه‌گمر نم حیزه‌بان له لشکرکی تاپه‌تی خزیانسان نه‌واپه، نمانه‌توانی پنا به‌رنه بهر شری چه‌کداربز به‌لاداخستنی ناوکیه‌کانبان، که زورچار سیاسی نه‌بون.

*

- لشکره‌کمی حسک، که دواپی لشکره‌کمی پدکپتی، له چاو همو لشکره‌کانی ترا به ژساره زورتر بو، تنیا بز نهوه‌ی زور بن و بالادهستی په‌یدا بکین، جیگمی همو جوره کسبکیان له ریزه‌کانی خویان دا نه‌کردهوه، بی نهوه‌ی گوی پدنه راهوردوی و، مه‌بستی راستقیقه‌ی له هاتنی بز پشمرگاپه‌تی.

- لشکره‌کمی حسک بز به پناگای دالده‌انی همو نه‌وانی له دس لیپرسینه‌وی حیزی، له ناو حیزه‌کانی ترهوه، رایان نه‌کرد.

- سرکرداپتی حیزه‌که توانای دارایی ژباندنی لشکره‌کمی نه‌بو، چاوپوشی لی نه‌کردن بز داپنکردنی ژبانی خویان و پیوستیه‌کانبان، به ناوی جیا جیاوه، به زور پاره له خلک پسین و، راوورت بکین.

- فرمسانده و پشمرگه‌کانی لشکره‌که گویبان له فرمان و ناموزگاری سرکرداپتیه‌که‌بان نه‌گرت، ناوی حسکیان وه‌کو چه‌تریکی سیاسی به کار نه‌بنا بز نهوه‌ی به نازادی و بی ترسی لیپرسینه‌وه، جیبان نهوه‌ی بکین. سرکرداپتی حیزه‌که‌بش دهستی به سر لشکره‌کمی دا نه‌رویش و، بز نهوه‌ی له ژیر چه‌تره‌کمی دا بینه‌وه چاوپوشی له خراپه‌کانبان نه‌کرد.

*

حسک لهو شوینانه‌ی جوری له بالادهستی همو هیزه‌کانی پدکپتی دهرنه‌کرد. سه‌ید کاکه لم روهوه له هم‌بان زی‌تر توندوتیژ بو. له چمند جیگای وه‌کو به‌ده‌لان له ناوچی سرکرداپتی، خوشناوتی، دهشتی هولیر، بناری کوسرت.. هیزه‌کانی پدکپتی دهرکرد و، له چمند جیگاپدک چه‌کی نه‌کردن و، لی‌ی نه‌کوشتن. هیزه‌ راونراوه‌کان، همدیکیان به چه‌ک کراوی، نه‌هاتنهوه بز ناوره‌نگ.

*
 له پوراویزی شو کښونوانندا که له سر داوای حدکا نه کراو، پنک و حشع و
 حسک پشداو پسان تی دا نه کړد، نو پنهرا نی پنک: عملی حمویز و فاضیل کمریم و،
 نو پنهرا حسک: حاجی حاجی برام برامی رؤزی ۴ ی ناپلوی ۷۹ له پنوخه لطف کښونومه.
 همدولایان ری ککوت پون له سر شوی لعمولا زو زو په کتری بهیتن، همل بدن
 باور کړدن به په کتری پینا پکمنوه، او کاری په کتری پکمن، ناکو کیه گان په گفستو گزی
 برابانه چاره سر پکمن و، هملی سستان برام برامی رژیم په ک پخن. برابریان دابو همدولا
 بلاو کراوه ی ناو خ بز ری کخستن و پیشمرگه کانیان بلاو پکمنوه بز شوی هم گیانه کار
 پکمن.

*
 شفیق زا هیر و سرپاز محمد همدو کیان کوی و همدو کیان نمدامی بزوتنوه
 پون. له سر کیشه په کی خیزانی له ناو خزیان دا ناکوک پون په دوی په کتری دا نه گران
 بز کوشتن. له جیسا پونموی بزوتنوه دا نوانیش له په کیتی جیسا پونموه. همدو کیان
 فرماندهی کمرت پون. پاش ماو په ک شفیق گمراهوه ناو په کیتی. شفیق و سرپاز له
 گوندی شوشکه له پناری کوسرت توشی په ک نهین و نهی به شریان. چمند کسپکیان له
 په کتری گوشت و بریندار کړد. نم روداوه هیچ پمپوند په کی په کیشه سیاسی په کیتی و
 حسکوه نهو. سهد کاکه کړدی په پیانو و لشکری کز کردهوه چو بو دلی جافه تی. له
 پاخسمر رؤزی ۱۱ ی ناپی ۷۹ هملی کوتا په سر هیزیک په کیتی پیشمرگه په کی
 گوشت و چمند کسپکی تری ش بریندار کړد. په کیتی لئو ناوچه پدا بهیز بو په سهد
 کاکه چار نه کمران. له پم شوه همر زو لئو ناوچه په کشایموه بز پری کوسرت و
 خوشناوه تی.

دوای جیسا پونموی بزوتنوه، په کیتی له دشتی هملیر و خوشناوه تی لاواز بوو.
 سرانی حسک نه پانویست هملیر بز خزیان پاوان پکمن و، کادر و پیشمرگه کانی په کیتی
 لی دهن پکمن. شریان په سفره زه کانی په کیتی نه فروشت. چه کیان نه کړدن و له ناوچه که
 دریان نه کړدن. چمند جاری نم روداوانه دوباره نه پونموه. بز شوی په کیتی لئو ناوچه پدا
 هملی سستیموه و، حسک زات نه کا پلاماریان پدا. کادر و پیشمرگه کانی هملیر کز
 کرانموه و سهد مجید کرا به لپرسراویان. صلاح چاوشین و هیزیکیشیان بز پشتیرانی
 له گدل ناردن. نم هیزه تیکه لاو و بی سرو پم بو. فرمانده کانیان کسپان په قسی شوی
 تریانی نه کړد بو. همدپکیان تازه هات پونه شاخ تمبرویدی پیشمرگه پتیبیان نهو. به
 کومل له نازنین پالیان لی دابوهوه. سهد کاکه هسو هیزه کانی خزیانی له سر کز
 کړد نموه و، شوی ۵ ی ناپلوی ۷۹ له ناکاو له نازنین چوه سرپان. هیزه کمی په کیتی
 پمراهه کړد. همدپکیان گیران و همدپکیان دهرپاز پون. دو رؤز دوی شوه سفره زه په کی
 په کیتی له ناوه کړد خزی قایم کړد بو چوه سر نوانیش. همدپکی لی کوشتن و همدپکی
 لی بریندار کړدن. نمعه جنزه به په کی کار پکمر بو حسک له په کیتی سروانده. نه پونست
 دهن به سر ناوچه کدا پگری.

*
 حمیدی حاجی محمود، نوسا فرماندهی هریسی ۱ ی شاره زور و همورامانی

به‌کیتی بو، هملی دستدرژیه‌کانی سه‌ید کاکمی به دهرفت زانی، نویش له ۲۳ ی
ته‌یلول دا هملی کوتابه سمر باره‌گای عوسمانی قاله منوور له بله‌کی له ناوچی پانه.
باره‌گاکمی گرت و، چه‌کداره‌کانی همو چه‌ک کرد. تنیا عوسمان و به‌ک پیشمرگه دهره‌ز
بون. حمسه نم کاری له خزیمه کرد بو، سمرکدره‌پتی به‌کیتی ناگادار نمون. گواپه
نمسی له تولدی کاره‌کانی سه‌ید کاکمدا کرد بو، رهنکه بیانونه‌کمی راست بو، به‌لام
راسته‌کمی نموه بو: تماعی کرد بوه چه‌که‌کانی هیزه‌کمی عوسمان.

*

هر لو ماوه‌پیدا په‌په‌وندیشیان له گهل حکومت دام‌زواند بز دس‌پیکردنی
گفتوگوز. رژی ۳۰ ی ته‌یلولی ۷۹ وه‌فدیان به ری کومت بز به‌غداد.
به کرده‌ه نو ریکوتندی له گهل حاجی له بنوخه‌لف کرا بو، هیچ نرخیکی نما.

*

گفتوگوی حسک - به‌عس

سره‌تای مانگی تشرینی به‌کمی ۷۹ دستمی نوینراه‌تی حسک که پیک هات
بو له د. محمود و عدنان موفتی له قه‌لادزه بران بز کمرکوک و، له‌پشوه بز به‌غداد.
لم چوندا سمعدون شاکیر، وه‌زیری کاروباری ناوه‌ه و، د. قاضیل به‌رراک، به‌رپوه‌بری
گشتی ناسایش و، دوا‌ی ئوانیش صمدام حسینان بینی بو. چهند مانگی بو صمدام بو‌بو
به سهرکی کومار.

پی ناچی هیچ لاپه‌کیان پروژیه‌کی دباریکراوی هم‌بوی بز چاره‌سیری کیشمی
کرد، چونکه هیچ لاپه‌کیان شتیکی نوسراوی هلاز نه‌کرده‌ه، تنیا قسه و باسی گشتیان
کرد بو. صمدام داوای لی کرد بون دس هلبگرن له خبباتی چه‌کدار و بگرینمونه ژیر
بالی حکومت. به‌لام به‌لینی هیچ دسکوتیکی سیاسی پی نندا بون.

به‌کیتی و حشع لم کاری حسک پشوزکان. به جوته یادداشت‌یکیان له ۱ ی
تشرینی دوه‌می ۷۹ دا به حسک، یادداشت‌ه‌که توند و، به زمانیکی رفق نوسرا بو،
پشوزکان و توره‌یی هردو حیزب له ناوه‌روکی یادداشت‌ه‌کدا تمخوینریتسه‌ه. داوایان له
حسک کرد بو دس له گفتوگزی به‌کلایینی هلبگری و، ناگوکیه‌کانی له گهل به‌کیتی به
ریگای گفتوگو چاره‌سیر بکا و، شان به شانی ئوان خببات بکا بز روخاندنی رژی
دیکتاتوری عیراق.

د. محمود له دوا‌ی گه‌رانوه‌ی مامجه‌لالی له شینی دی. د. محمود و‌ست بوی
مامجه‌لال تیقناع بکا، به‌کیتی پیش له گفتوگزه‌کدا به‌شدار بی، مامجه‌لالیش و‌ست بوی
د. محمود تیقناع بکا واز له گفتوگزه‌بینی. جه‌لالی حاجی حسین، نوینری پاسوک،
لم دانیشتندا به‌شدار بو‌بو.

د. محمود هواله‌کانی نم سفهری بز فهوزی راوی، نوینری به‌عسی سمر به
سوریا و، بز نوینرانی حشع، به جیا گیرابوه‌ه، لای همره‌کیکیان جزوی له به‌مانی هینا
بووه بز گفتوگزی به تنیهای خزیان له گهل به‌عس و، به‌لام ترسی خزیانی له به‌کیتی کرد
بو به به‌انوی سهرکی.

دوا‌ی نم سفهره، تیر د. محمود نه‌چوه‌ه بز به‌غداد به‌لام په‌په‌ندیان هر نه‌بری

بو. له بهعس ناټومسید نهیون و، پروپاگانده‌یان پز کیدلکی ریککوتن نه‌کرد. همدی له پیشمرگه‌کانیان، هم هیواپه، پشتیان لی کرد پروه بی ترس له هیرشی بهعس نه‌گه‌ران. روژی ۷ ی کانونی په‌گمی ۷۹ جه‌پش له دولی سماقولی پلاماری دان. سهد سلیم، فرمماندهی همرسه‌که و، شبنه‌ی بولی، په‌کی له فرمماندهی کسرت‌ه‌کانیان و، چمند پیشمرگه‌په‌کی که کوژان. نپتر نهمه هیچ هیواپه‌کی په گفتوگو نه‌هیشتن.

دواتر حسک په بهیانپکی دریو سرنه‌گرتنی گفتوگو‌ک‌ه‌یانی راگه‌پاند. نمو هیواپه‌ی هه‌یان بو په چارمسری سیاسی نه‌هاته دی و، نمو واهسه‌په‌ی که له سره‌تاوه هه‌یان بو، دهراری ناماده‌ی بهعس پز چارمسری سیاسی هیمنانه‌ی کیشی کورد و، نااماده‌ی په‌کیتی پز په دننگه‌چونی، له تاقیکردنوه‌ی خریان دا ناراست دهرچو. هرچهنده نمو نه‌پانوت: «لم گفتوگو‌په‌دا نه‌گمر همومان، په تابه‌تی حسک و په‌کیتی، پیکره بوپناهه، بهعس نه‌هاته پیشوه». پلام نهمه به‌هاته بو پز پاساودانی سرنه‌گرتنی گفتوگو‌که.

سرنه‌گرتنی نم گفتوگو‌په همر له سره‌تاوه چاوه‌روان نه‌کرا. لمو کاتدا عیراق په هیز و جولانوه‌ی کورد لاواز بو. ترازوی هیزی سیاسی و چه‌کدار ناهرامهریکی گوره‌ی تی دا بو. جولانوه‌ی کورد له ناو خزی دا ناکوک و ناتپا بو. پشتیان و پاریده‌وری نه‌بو. حسک پش هیزیکی سیاسی چه‌کداری پچوک بو، نه‌پشه‌توانی نوینراپه‌تی همسو جولانوه‌ی کورد بکا. به‌عسپش ناماده نه‌بو، هیچ دسکوتیکی سیاسی راسته‌قینه په کورد پدا.

*

شفیق و قوره به‌رازه

روژی ۱۱ ی نای ۱۹۷۹ هیزیکی گوره‌ی حکومت هیرشیکي گوره‌ی نمرزی و ناسمانپیان کرد پز سر تاقی له پیشمرگه‌کانی په‌کیتی له گوندی قوره به‌رازه له دهستی کویه. لم شه‌دها ۱۴ پیشمرگه کوژان و ۵ یان په دپل گیران. له ناو کوژاوه‌کان دا: شفیق زاهیر، مولود شینه، مارف، محمد قادر، ناودیر عومر، نازاد رفیق نانوا، حموز نپسراهم، نمور نازهنی، قریاد فحوللا، جعفر سعید عباس، سعید تفتقی، عومر رفیق و، دو پیشمرگه‌ی سلیمانی ناویان محمد و شاکیر بو.

نهمه جه‌زوه‌په‌کی کارگمر بو له په‌کیتی له ناوچه‌ی کویه، په تابه‌تی لمو کاتدا که په هزی جباپونوه‌ی حسکوه، همرسه‌کانی پیشمرگه‌ پشه‌وانی تی کموت بو. له ناو نم پزله تیکزشه‌دها تاقی کادری پیشمرگه‌ی و ریکخراوه‌پیان تی دا بو. شفیق فرممانده‌ی پیشمرگه‌کانی کویه و، ناودیر کادری ریکخراوه‌ی کومله و حموز کادری ریکخراوه‌ی بزوتنوه بو.

شفیق چواره‌مین کسی خیزانده‌پان بو لم ری پدا سر داپنی. زاهیری باوکی و، توفیقی برای له شه‌دا کوژا بون و، رفیقی برای بهعس له سیداره‌ی دا بو.

شه‌ده‌که په ریککوت روژی پیش دهرچونی «عسوی عام» بو. کارمده‌ستانی نپسرخبارات ناگادار بون «عسفو» په ریکاره‌په. پز نوه‌ی دپله‌کان بهر عسفو نه‌کمون، له ناو سرپازگه‌کی کویه‌پدا همر پینجیان گولله باران کرد بون.

*

کیتلی سیجن

صدداد به بؤنم، نوموه که تازه بیهو به سمرکوزماری عیراق له نای ۱۹۷۹ دا چند «عمفر» یهکی دهرکرد. یهکیکیان «عمفری عام» بو له گیراوهکان. هاوریکانی نیمه که له زیندانی نمبو غریب بون له بهغداد و، هندی لمو کسانم ی له «ردههی نیعدام» ی زیندانی موسل دا بون، به تابهتی دیلهکانی پیشمرگه، نازاد کران. بز نیمه نمسه هوالیکی زؤر خوش بو. کۆمملی کادری ژیر و تیگهیشتیوی تیکۆشمر له زیندان بهرون، تبین و تاویکی تازهبان ئندا به ریکخراوهکه و جولانوهکه.

روژیکیان له بن دیواری به وشکه کهلهک ههلچنراوی پارهگاگمان دا له بهر بهروژکه خۆم ههلست بو، له پر یهکی سهلامی کرد، هیچ شتیکی تابهتی نمبو سهرنجی من راهیکشی، به جوریکی ناسایی وهلام دا بوه. نمو چاوهروانی پیشوازیبهکی گهرمتر بو، وتی: «کوری باش تملی ی ناماناسیتوه؟» سرم ههلبری و باش لی ی ورد بوموه، سهیرم کرد عوممری سهید عملی بو. هستام باوهشم پیا کرد و نمللا نولای یهکتریمان ماچ کرد. سهید عوممر پاسی کرد که هاوریکانی تریش به ریکگاهون و، بز نموی همسریان به سهلامتی یگین ههر یهکیان به ریکگاهک دا هاتوه.

هاوریکانی زیندان، که دوایتر پسیان نموتن: «کیتلی سیجن» یهک یهک و دو دو نهگهیشتن. فهرههون عهدولقادر و پاکیزهی هاوسمری و، دارزی شیخ نوری و نهرمینی هاوسمری و رونایکی دهرگیرانی مهلا بهختیار و، ناوات عهدولقنفور و پرشنگی هاوسمری و، نهرسلان و پخشانی دهرگیرانی، نوانمش که سهلت بون وهکو: عملی پچکول، جهار فرمان، نهنور حسین به تمنا، گهیشتن. ئهوانه خیزانهکانیان، له ترسی گرتن، له گهل خوبان هینا بو. نهمیش یهکهمجار بو نافرته بیسته ناچهی سهرکردایهتی. تا نمو کاته ناوژنگ کۆمملیکی داخراو بو بز پیاوان، ئیتر نافرتهشی تیکموت.

پلاوکرارهکانی کۆممهله تا ژمارهی چوارهمی و، له پلاوکرارهکانی یهکیستی پش «هوالنامه» تا ژمارهی چوارهمی من سهرپرشتیم کرد بو. تا خۆم لموی بوم نهمشهیش له روی ناوهروکوه و تاری بی پیز و، له روی نویسینوه و تاری خواروخسچی تی دا پلار بکریتموه. هندی له هاوریکانی کۆممهله نهمهبان زؤر پی ناخۆش بو، نهمانویست کۆممهله و هوالنامه وهکو «نشری جیدار» ی قوتابهخانهکان بکهین به مهیدانی خۆ فیرکردنی نموان. نمو ماوههیی من سهرم کرد بز دهرهوه فرسه تیان هینا بو، به نارهزوی خوبان له ههردوکیان دا نموی به بهر و به قهلمهکانیان دا هات بو نوسی بویان.

مهلا بهختیار به ناری «بارکی ناواره» هوه، و تاریکی درزی له ژیر سهرناوی: «چمند تبشکی، به سر هندی، لایمی خباتی کۆممهله» له ژمارهی ششمی «کوممهله» دا نوسی بو، پاسی بهیرهههیکانی خزی گیرا بوهه سههارت به ریکخستنوهی کۆممهله و، دهس پی کردنوهی خباتی چهکدار. ههرشیکی ناوهختی کرد بوه سهر سهرکردایهتی پیشوی کۆممهله، که دوانبان له سیداره درا بون و، نموانی تریشیان تازه به تازه له زیندان نازاد کرا بون.

هاوریکانی تازه - نازاد که هاتنه شاخ و، وتارهکی مهلا بهختیاران خورندهوه، زؤر دلگیر بون و، به کۆممل و تاک هاتنه لام بز گلهی. نهرسهلانیش له گهل گهیشتنی دا، سالار چو بو به گژی دا، نهمانه چاوهروانی پیشوازیبهکی گهرمتر بون، راستیهکی

هندی لمو برادرانه وهكو حهزبان له چارهى پهرهكان نهو، حهزبشيان ننهكرد له ناو كوزمبله و پيشمرگدا پهبانپان، لاپان واپو جيگهيان پى ليژ نهكمن. بژ چارهكردنى نهمه، لهوروه گلهپيم له سالار كورد و، له ژمارهى حهزبتمى «كوزمبله» پش دا رونكردنوه بهكمان نوسى: كه نمو وتارهى مهلا بهختيار پيرواى تابهتى خزهتى و هى سرگردايتى كومهله نيه.

له كوپونوه فراوانهكانى پيشودا پيرامان دا بو: نمو نندامانى سرگردايتى كه له زيندان دان، له پهر نموى به هوى خهباتى سياسيهوه گپراون، هركاتى نازاد كران پهنوه ناو سرگردايتى. كوپونوهى سرگردايتى كومهلمعان كورد همسو نم برادراننمان پانگ كورد، كه له كاتى خوى دا نندامى سرگردايتى كومهله بوون: فهرهپدون، عوممر، عدلى، ناروات و، هر يهكهيان كاريكى پى سپپردرا. تا نمو كاته من خزم سرپهرشتى ريكخراوه نهپيهگانم نهكرد، هموم پهره روى سهيد عوممر كردهوه. سهيد عوممر نم كاره گرنگى پى كاريكى پچوك بو، به ناهدلى قبولى كورد.

نومانى كوميتى هرپهكانيان پيك هينا بو، حهزبان له چارهى هاورپيانى زيندان ننهكرد، دواى گپرانپشيان پلاوكراوهكسى ناوخريان له سر دور كورد بوون. نيسناش كه هات پونه ناو شورشوه به لالوتوه به خيرهاتنيان كورد بوون. نومانى له زيندانپش نازاد كرا بوون، حهزبان له چارهى نندامانى كوميتى هرپهكان ننهكرد، لاپان واپو، له كاتيك دا نمان مليان له ژير چهنوى بهس دا بوو، نومان كاريان بژ شكاندنى نمان كردهوه.

به كردهوه نم دو تاقمه بوون به دو دسته:

نومانى له كوميتى هرپهكان بوون، خزيان به «خهتى شهيد نارام» داننا و، واپان نيديعا نهكرد دروزه به خهتى نمو نهدن.

نومانپش له سرگردايتى پيشوى كومهله بوون، خزيان به «خهتى شهيد شهاب» داننا و، واپان نيديعا نهكرد دروزه به خهتى نمو نهدن.

راستهكهپشى نموه بو هپچكاميان خهتيكى واى دا نهرشت بو نمانه شمى له سر پكمن، نمو دو شهيد كه دو كسايهتى پهريز و خوزشويستى ناو كوزمبله بوون، نمان ناوهكانيان بژ مهبستى خزيان له مملاتى ي ناوخزدا به كار نهمنان.

من كه نه له كوميتى هرپهكان و نه له كيتلهى سپجن بوم و، له ناكوكپهكانى نومان دا بهشدار نهوم، هولپيكى زورم دا بژ نموى نم له پك نهگهپشتنپان چاك پكمن، كملكى نهبو، تا نهات ناكوكپهكانيان، كه زورتر شمضى بو نهك نايدپولوچى يا سياسى، قولتر نهبو. به كردهوه بوون به دو دسته جباواز.

*

بژ كوپونوهكانى سرگردايتى كوزمبله همسو نوماننمان پانگ نهكرد كه پيش گپرانپان نندامى سرگردايتى كوزمبله بوون. دواى ماوهپهك هممويان كاروباريان پى سپپردرا. كسيان بهو كاره رازى نهبو كه پى ي سپپردرا بو، هندپكيان به تمماى نندامهتى م س و، هندپكيان م ع و، هندپكيان به تمماى نندامهتى سرگردايتى يهكيتى بوون، پشهكوى نيمه له سرگردايتى يهكيتى دا به هموى ۷ جيگا بو، جيگاي نمو هموى تى دا ننهپوهوه.

* کژنگره‌ی نوه‌می پارتی

دوای ناشبه‌تال سامی سنجاری به موافقه‌تی مه‌لا مسته‌فا، پارتی له ژیر ناوی قیاده موه‌فته دا ریگ خسته‌وه. بۆ ئو مه‌سته سفیری ئه‌ورپای کرد. پاشان گو‌یزا‌به‌وه تورکیا. نه‌گهرچی هه‌میان له ژیر سه‌بهری مه‌لا مسته‌فا دا کۆبو‌ونه به‌لام به‌ گو‌یره‌ی زووف و زهمانی ئه‌وسا به‌سی ریک‌خسته‌وه‌ی پارتییان نه‌کرد له‌ سه‌ر په‌نجینه‌ی مارکسی و سه‌ره‌تا ریک‌خراوه‌یه‌کانی: ناوه‌ندپتی دیموکراتی، سه‌رکرده‌پتی به‌ کۆمه‌ل و، ره‌خه و ره‌خه له‌ خۆ گرتن.

تا ئه‌و کاته به‌ هۆی هه‌لومهرجی سه‌پاسی ئه‌ران و، دووی خزیانه‌وه له‌ کوردستان، په‌نمه‌له‌ی بارزانی نه‌یان توانی به‌ راسته‌وخۆ سه‌ره‌پرشتی کاروباری حه‌یزه‌که و، دانان و لا‌پر دتی کاده‌رگانی بکهن. زۆری ئه‌ندامانی سه‌رکرده‌پتی لایه‌نگری مسه‌ود و، هه‌ندی له‌ کاده‌ر ناو‌نجیه‌کان لایه‌نگری ئه‌درس بو‌ن. دوای روخانی شا که‌ تبه‌تر به‌ ناشکرا و به‌ کۆمه‌ل هاته‌نه‌وه ناو مه‌هدانی کاری سه‌پاسه‌وه، په‌یوستیان به‌وه هه‌بو، هه‌ندی گۆزین به‌ سه‌ر حه‌یزه‌که‌یان دا به‌یه‌ن، له‌ گه‌ل قوتاغی تازه‌دا بگوه‌یجی، سه‌ر له‌ نوی ده‌سه‌لاتی په‌نمه‌له‌ی بارزانی له‌ ناو حه‌یزه‌که‌دا قایم بکاته‌وه. بۆ نه‌مه‌ش په‌یوستیان به‌وه به‌ کۆنگره‌ به‌ستن.

له‌ رۆژانی ۴ - ۱۱ تشرینی دوهمی ۷۹ له‌ ئوردوگای زیویه سه‌ر به‌ ئه‌وستانی نازه‌ره‌یجانی غه‌بری له‌ ئه‌ران، به‌ نامه‌ده‌ بو‌نی ۲۲۵ کهن، کۆنگره‌ی نوه‌می گرت. له‌ دوای نازاری ۱۹۷ هه‌ ئه‌وه به‌که‌مین کۆنگره‌ی بو.

له‌م کۆنگره‌یه‌دا مسه‌ود «راپۆری سه‌پاسی و عه‌سکهری و ته‌نزیسی» خوه‌نده‌وه. به‌سی روداوه‌گانی دوای نازاری کرد، به‌ تابه‌تی ناشبه‌تال، به‌لام باوکی و په‌نمه‌له‌که‌ی خزیانی له‌ هه‌مو ئه‌یه‌لیک په‌را‌نده‌وه و، ئه‌یه‌لی ناشبه‌تال و ئه‌و کارساته‌ی به‌ سه‌ر کورد هات بو، خسته‌ ئه‌ستوی ده‌سه‌په‌نده‌گانی مه‌لا مسته‌فا و، شا و ئه‌مه‌ریکا. له‌ راپه‌رته‌که‌دا ته‌لی:

«پاش ۱۹۷ یه‌عنی پاش ریک‌کو‌تنه‌که‌ی ۱۱ ی نازار.. هه‌مومان توشی غه‌رور بو‌ین و رۆژ به‌ رۆژ رو‌حی شو‌رشگه‌را به‌ تیه‌مان له‌ ده‌ست دا. له‌ جه‌باتی ئه‌وه‌ی سو‌د له‌و سه‌رکو‌تنه‌ وه‌رگه‌رن و ریک‌خسته‌نی پارتی به‌جه‌سه‌په‌نین له‌ ناو جه‌ما‌وه‌ر، ده‌رگای به‌ره‌للایی و قه‌وزا کرا‌به‌وه، وه‌ شتی ئه‌ساسی که‌ بۆ هه‌ر شو‌رشیک په‌یوسته‌ له‌ به‌ر چو بو. له‌ سه‌ر نه‌طاتی په‌هه‌ندی ده‌روه‌ ده‌سان زۆر نه‌ه‌سته‌بها‌ت کرا چ له‌ ژیر ضغطی روداو وه‌ چ له‌ ته‌زاین، به‌ تابه‌تی له‌ سالی ۱۹۷۳ - ۱۹۷۴..»

«پاش نه‌که‌سی ۱۹۷۵ زۆر کهن رایان کرد له‌ مه‌هدان. په‌ش ئه‌و کاته به‌ هه‌مو شت رازی بو‌ن. به‌شدار بو‌ن له‌ هه‌مو به‌ره‌رگه‌کان باش یا خه‌راپ وه‌ دووری بالا‌یان هه‌بو.. به‌لام پاش نه‌که‌سه.. به‌ هه‌مو جه‌وریک هه‌ولیان دا مسه‌ئولیه‌ت به‌خه‌نه سه‌ر شانی ئه‌و و په‌س.. ته‌بی بۆ تاره‌خ به‌یه‌ین که‌ بارزانی پاش سالی ۱۹۷. مسه‌ئول نه‌به‌وه له‌ زۆر نه‌خطاتی که‌ کرا‌و زۆر شه‌تیش ئه‌مه‌ومانان که‌ له‌ دووری ئه‌و بو‌ین لی ی مسه‌ئولین.. به‌لکه‌ هه‌مو قیاده مسه‌ئول بو‌ه و ئه‌مه‌ واقه‌ع و حه‌قیقه‌ته..»

«ئه‌سه‌پایی نه‌که‌سه نه‌ ته‌نها په‌یلاتی جه‌زائیر بو. هه‌رچه‌نده‌ ئه‌م په‌یلاته‌ هه‌یه‌کی سه‌ره‌کی بو، به‌لام ئه‌سه‌پایی ناو‌خۆ ده‌سان دو‌یه‌کی زۆری هه‌بو که‌ په‌یلاتی جه‌زائیر

سفریگیت. بهگومان مذهبستی نیمپریالستی نمریکا و نوکمرانی له ناوچه، وه به تایهتی
رژیمی دیکتاتوری شاهی روخاو و رژیم فاشیستی بغدادی نوه بر که ناوی کورد به
راهبرایهتی بارزانی و پارتی سر هلندماتوه.

«هر پدیک له نیوه مسئوله له پاراستنی تراشی بارزانی.. نیمش وه کی پدیک
له نیوه مسئولین له تراشی نوه، وه رویشتن له سر ریگی بزی داناوین، نو ریگیهیی که
له هیچ زمانیک دا مساوهمی نکرده له سر مانی کورد...»

چند مانگی بر واتوانی لاردنی سامی هبو. بنمالمی بارزانی لی ی ناقابل بون.
له کاتی هلیواردنی کومیتمی ناوهندی دا، بنمالمی بارزانی لیسته پدیکان ریک خست بو،
به ناوی توانی خزیان نهانیست. زوری توانی قباده موقهتی تی دا نهبو. سامی
نهبوست، بز نموی جیگی له ناو کومیتمی ناوهندی دا به تمواری لیژ نهیی، نو دوانزه
کسمی له سردمی قباده موقهتدا له گملی بون، له کومیتمی ناوهندی تازهدا
هلیواردنی نوه. بنمالمی بارزانی نم مرجه پان لی قبول نکرده و، نوه پان کرد به پبانو
بو لادانی نوه و همو توانی گومانیان له دلسوزیان نکرده. کومیتمی پدیک ناوهندی
هلیواردنی نوه جیگی رهزامندی خزیان بو. هوشیار زبیری، که خال و جیگی متمانی
مسعود بو، پدیکان بو.

لم کونگره پدا:

- کومیتمی پدیک ناوهندی هلیواردنی دلسوزی بی چمن و چونی بنمالمی بارزانی و
گوراپلی تمواری فرمانه کانی بو.

- هلیواردنی مسعود و تیدرس و، نو لیسته پدیکان دپاریان کرد بو بز
سرکردایهتی حیزب و، هلیواردنی مسعود به سرزکی حیزب له جیگی پاوکی، نو
نرمیتی به تمواری چسپاند که نم حیزبه هی بنمالمی بارزانیه.

- سرکردایهتی حیزب «تراشی بارزانی» کرد به چرای رپازه کمی. به پی ی نوه
«تراشه» ش همو کاری حلال بو بز خنوبه ییز کردن و دسگرتن به سر مه پدانی
کوردایهتی دا. بز نموش له پاتی نموی چاره ی سیاسی بو نو دو کپشه به بدلوزیتوه که
توشی بو: کپشه حدکا و، کپشه پدیکیتی. له کوردستانی نیران شمیری حدکای کرد
تا پشتیوانی نیران به دس بهینی، له دوژمنایهتی پدیکیتی دا پارمه تی پدا. شمیری
پدیکیتی کرد بز نموی نو ملوزمه له کوردستانی عیراق نهیلی.

پارتی به پارمه تی نیران، سرلمنوی همو لوق و ناوچه و ریک خراو و، هیز و
پدالپونه کانی، له ناو شاره کانی نیران و له ناوچه سنوریه کان دا دروست کرده. پاره گای
مه کتیمی سیاسی و، دهزگا سرکرده پدیکانی و، نیستگای رادپوکی، له گوندی راژان له
نزیک ورمی دانا. به تاشکرا هاوکاری له گمل نیران نکرده دژی کورده کان.

نمندانمی پیشوی قباده موقهته همو چون بز نوروپا و، سامی پش ماوه پدیک له
نیران گیرا، دوا پیریونی نموش چو بز پیرتانی. خزی له ناو کوزره تایه تیه کانی دا، وای
پیشان نندا له پیر نموی له سیاستمی بنمالمی بارزانی، به تایه تی بهرامبر به کورده کانی
نیران، رازی نموه بویه وازی لی هیناون. راستیه کمی نوه بو: نموسا بنمالمی بارزانی،
چاره ی سامی نشووست.

*

ده‌بفید هیرست له ناوزه‌نگ

رۆژنامه‌هوانی به‌رتانی ده‌بفید هیرست په‌پامانی رۆژنامه‌ی «گاردپان» لهندنی له رۆژه‌لاتی ناوه‌راست، که له بیروت داننیشته، سردانیکی کوردستانی کرد و، په‌سەر هه‌مو لایه‌نه کوردیه‌کان دا گه‌را بو. ده‌بفید پیشتیش هات بو بۆ کوردستان و، زمانی عه‌ره‌یی نێزانی. چو بو بۆ ورمی بۆ به‌ینی سهرانی پارتی سامی دی بو، له‌و کاتێدا خه‌ریکی کۆنگره‌ی نۆیم بو. دوا‌ی نه‌وی چو بو بۆ دوله‌ تو بۆ به‌ینی سهرانی حه‌سک د. م‌حمودی دی بو.

ده‌بفید هات بۆ ناوزه‌نگ بۆ به‌ینی سهرانی په‌کیته. به‌ ریکۆت مام‌ج‌لال له‌وی نه‌بو، چو بو بۆ به‌ینی قاسملو، له‌ به‌ر نه‌وه‌ من به‌نجم. عه‌بدولره‌زاق فه‌هلی یش له‌وی بو. سهردانی باره‌گای حه‌ش پشی کرد. له‌و ناوه‌ توشی دوو په‌شمه‌رگه‌ی په‌کیته‌ی به‌وه‌ هه‌ندی په‌رسیاری لی کرد بون ده‌به‌اره‌ی چالاکی په‌شمه‌رگه‌ له‌ ناو شاره‌کان دا، هه‌ردوکیان به‌سی نه‌وه‌یان بۆ کرد بو، که تازه‌ خۆیان له‌ چالاکیه‌کی ناوشاری سلیمانی گه‌راوته‌به‌وه‌. راستی ئه‌م هه‌واله‌ی له‌ د. م‌حمود په‌رسی بو، په‌کسه‌ر به‌ درۆی خه‌ست به‌ونه‌وه‌. شه‌و له‌ لای ئه‌سه‌ مایه‌وه‌. زۆری په‌رسیار کرد و، منیش په‌رسیاری زۆرم لی کرد. نه‌وی سه‌ره‌نجی ده‌بفیدی راکیشه‌ا بو، نه‌وه‌ بو؛ هه‌مو ئه‌م هه‌یزانه‌ دژی په‌کته‌ری دوا بون. سامی دژی په‌کیته‌ی و حه‌سک، د. م‌حمود دژی په‌کیته‌ی و پارتی، منیش دژی پارتی و حه‌سک. په‌رسیاری سه‌ره‌کی ده‌به‌اره‌ی هۆکانی ناکوکی ناو هه‌یزه‌ کوردیه‌کان بو. چهندی هه‌ولم دا بۆی رون په‌که‌مه‌وه‌ عه‌ق‌لی نه‌به‌ری.

ده‌بفید زنجیره‌به‌ک وتاری له‌ گاردپان دا له‌ سه‌ر جه‌ولانه‌وه‌ی کورد و، له‌ سه‌ر گه‌رانه‌که‌ی، به‌لاو کرده‌وه‌.

*

کاری به‌ره‌یی

هه‌ولی په‌که‌خته‌نی موعاره‌زه‌ی عه‌یراتی کۆنه‌. سه‌ره‌تای حه‌فتاگان توع (التجمع الوطنی العه‌یراتی) دامه‌زرا بو. به‌لام نه‌میش وه‌کو هه‌یزه‌کی ده‌ره‌وه‌ی ولات له‌ سه‌ر نه‌رمز ده‌وریکی نه‌بو. که په‌کیته‌ی بو په‌ ئه‌ندامی توع، توع تین و ناویکی تی گه‌راپه‌وه‌ و، به‌ ته‌ما بون شوهره‌که‌ی کوردستان، له‌ روی سه‌رکه‌رده‌تی و په‌یکه‌اتنی هه‌یز و مه‌به‌دانی کاره‌وه‌، په‌که‌ن به‌ شوهره‌یکی عه‌یراتی. راده‌به‌که‌ی په‌کیته‌ی ناوی ترا بو: «ده‌نگی شوهری عه‌یراق» و، چالاکیه‌کانی په‌شمه‌رگه‌کانی په‌کیته‌ی وه‌کو چالاکی توع به‌لاو نه‌که‌راپه‌وه‌، سه‌رکه‌رده‌تی توع، سه‌رکه‌رده‌تی هه‌یزه‌کی مه‌به‌دانی بۆ جه‌ولانه‌وه‌که‌ دانا، نه‌گه‌رچی نه‌بو شه‌ولی (جه‌واد الدوش) و، نه‌بو عومر (عونی قه‌مه‌چی) له‌ «اله‌کره‌ العه‌ریبه‌ الاشتراکیه» و، حازم (عه‌بدالجبار الکبه‌یسی)، سه‌فاء (فه‌وزی راوی) و، نه‌بو سه‌ه‌لاح (سه‌ه‌دی عه‌لیوی) و، هه‌ندیه‌کی تر له‌ سه‌رانی به‌عس ماوه‌به‌ک له‌ ناوزه‌نگ باره‌گایان دانا، به‌لام راستیه‌که‌ی نه‌مه‌ شتی روکه‌ش و رواله‌ت بو، هه‌یج کات شوهره‌که‌ به‌ کرده‌وه‌ له‌ هه‌یج روه‌که‌وه‌ نه‌بو به‌ شوهری گه‌لی عه‌یراق.

دوا‌ی له‌ب‌دانی حه‌ش، زور له‌ سه‌رکه‌رده‌کانی روه‌یان کرده‌ ئه‌وره‌پای رۆژه‌لات و، سوهریا و له‌به‌نان. پاش نه‌وه‌ی ناوه‌مید بون له‌ په‌یکه‌اتنه‌وه‌ له‌ گه‌ل به‌عس و گه‌رانه‌وه‌ بۆ

بغداد، له کویونموه‌یه‌کی کومیته‌ی ناوه‌ندی دا دروشمی روخاندنی رژیمیان هه‌لگرت و، کۆتته داوای پیکه‌په‌نی «به‌دی فراوانی هیزه عیراقیه‌کان». حشع خوی به تمنا لاواز بو، له بهر نموه پرویگانه‌یه‌کی زوری بو نم بهیره نه‌کرد و، له هه‌سو کویونموه و دانسته‌نیک دا نه‌یان وتوه. کاربه‌دستانی سوریا و یه‌من و سه‌رائی فه‌لسته‌نیه‌کانیشه‌یان تی گه‌یانده بو. هه‌ندی له هیزه نه‌توه‌به‌سته‌کانی عیراق، به تابه‌تی به‌عسه‌به‌کانی عیراقی سه‌ر به سوریا له‌وانه حازم (عه‌بدالجبار الکهمیسی)، حه‌زیان له چاره‌ی شه‌وعیه‌کان نه‌ته‌کرد. نه‌سانه له پنجه‌نه‌دا به به‌سه‌رواوه‌ری «ته‌نتی کومونیستی» په‌روه‌ده کرا بو، هاوکاری نه‌وان و کاربه‌دستانی عیراقی هات بوه بان.

*

کومیته‌ی ۴ قۆلی

هه‌وله‌کانی حشع له سوریا سه‌ری نه‌گرت بو. سه‌رائی حشع له کوردستانیشه به‌روه‌وام بو، له سه‌ر هه‌مان هه‌ول و ته‌قه‌لا. له هه‌سو کویونموه دو‌قۆلیه‌کانه‌یان دا له گه‌ل به‌کیتی نم به‌سه‌یان دو‌باره نه‌کرده‌وه. سه‌ره‌نجام له ناوه‌راستی مانگی کانونی به‌کمی ۱۹۷۹ به‌کهمین کویونموه‌ی چوار قۆلی: به‌کیتی، حشع، الحریکه الاشتراکیه العربیه (حاج)، حزبه‌ی البعث العربی الاشتراکی - قه‌اده قطر العراقی (سه‌ر به سوریا) کرا و، راگه‌بانده‌نیکه‌ی هاوه‌شه‌یان ده‌رکرد. به‌ریایان دا له ده‌مشق کویونموه‌یه‌کی تر به‌کری. به نوینه‌راپه‌تی به‌کیتی من دا‌ترام که به‌چم بو به‌شداری له کویونموه‌یه‌کی شام دا.

به کومهل به‌ری کۆتین به‌ری تاران به‌ری نموه‌ی له‌یوه به‌چین به‌ری سوریا. له حشع: مه‌لا نه‌مه‌دی بان‌خه‌یلانی. له به‌عس: نه‌بو سه‌لاح. له حاج: نه‌بو شه‌وقی و نه‌بو عومسه‌ر. له به‌کیتی: من.

له شام به‌هه‌روای حازم جیا بو له گه‌ل به‌هه‌روای هاوه‌شه‌کانی له کوردستان. کویونموه‌که نه‌کرا و، کومیته‌که کو نه‌روه‌وه و، کاره‌که سه‌ری نه‌گرت. له شام چهند جاری کهم نه‌مه‌دم به‌نی. هه‌روه‌ها حازم.

سه‌ری له‌یوانم دا. به‌یروت له‌و کاتده‌دا به‌کرده‌وه له ژه‌ر ده‌سه‌لاتی فه‌لسته‌نیه‌کان دا بو. نا‌یف حه‌واقه، سه‌ره‌کرده‌ی «الجبهه‌ی الشه‌عبیه» و، جوره‌ج حه‌به‌ش سه‌ره‌کرده‌ی «الجبهه‌ی الیه‌مقراطیه» م به‌نی. به‌هه‌رواگانی به‌کیتی م به‌ی باسه‌کردن ده‌باره‌ی هه‌لو‌مه‌رجی ناو عیراق و، هه‌لو‌ستی به‌کیتی له روداوه‌کانی نه‌ران. مامجه‌لال نا‌سه‌ی به‌ی هه‌روه‌کیان نوسی بو، من نا‌مه‌کاتم به‌ی به‌رد بو، که‌چی هه‌روه‌کیان زوره‌به‌ناشکرا وایان ده‌ره‌سه‌ت که باوه‌ریان به‌ مامجه‌لال نه‌یه. قسه‌ کۆنه‌کهم به‌ی کۆتوه‌وه که نه‌لی: «به‌ی به‌زه‌په‌یوا خۆت به‌ کۆشه‌ت به‌دی، نه‌لی: به‌ ده‌دی خورا مرده». به‌ی سه‌هر بو مامجه‌لال نه‌و هه‌سو چاکه‌به‌ی له گه‌ل کرد بو، که‌چی نه‌وان به‌ی جوره‌ سه‌ریان نه‌کرد و چاکه‌بان نه‌داپه‌وه، جیاوازه‌کی ته‌وتیوان له نیوان به‌کیتی و پارتی دا نه‌شدی.

*

هه‌ر له‌م سه‌فه‌ره‌دا چاره‌یکی تر سه‌ردانی نه‌سه‌ام کرده‌وه. له کۆنگره‌به‌ک دا به‌شدار بو، که خۆینه‌کارانی کورد له نه‌سه‌ا ته‌به‌انگرت.

*

به بغداد، له کویونووه به کی کومیته می ناوه ندی دا دروشمی روخاندنی رؤسپان هملگرت و، کویوته داوای پیکهینانی «بهری فراوانی هیزه عیراقیه کان». حشع خوی به تنفیا لاواز بو، له بهر نهوه پروپاگانده به کی زوری بو نم بهره نه کرد و، له هسمو کویونوه و دانیشتنیک دا نهیان وتوه. کاربدهستانی سوریا و بهمعن و سهرانی فیلستینیه گانشپان تی گه یاند بو. هندی له هیزه نه توه بهره سته گانی عیراق، به تایه تی به عسپه گانی عیراقی سر به سوریا لوانه حازم (عبدالجبار الکبسی)، حنزبان له چاره شیوعیه کان نه نه کرد. نهمانه له پنچینه دا به بیروباوه ری «نمتی کومیونستی» پهروهه کرا بو، هاوکاری نوان و کاربدهستانی عیراقی هات بهه بان.

*

کومیته می ۴ قولی

هوله گانی حشع له سوریا سهری نه گرت بو. سهرانی حشع له کوردستانیش بهره وام بو، له سهر ههمان ههول و تهفلا. له هسمو کویونوه دو قولیه گانشپان دا له گهل په کی تی نم باسه بان دوباره نه کردهوه. سهره نجام له ناوه راستی مانگی کانونی په کمسی ۱۹۷۹ په کممین کویونوه می چوار قولی: په کی تی، حشع، الحرکه الاشتراکیه العربیه (حاع)، حزب البعث العربی الاشتراکی - قیاده قطر العراق (سهر به سوریا) کرا و، راگه یاند نیکی هاو به شپان ددرکرد. بهراریان دا له دیمشق کویونوه به کی تر به کری. به نویه یاره تی په کی تی من دانرام که بهم بو به شداری له کویونوه کی شام دا.

به کومل به ری کویونو به تاربان بو نهوه می لویوه به چین به سوریا. له حشع: مهلا نهمه دی بانیه خیلانی. له بهعس: نهو سهلاح. له حاع: نهو شوقی و نهو عومهر. له په کی تی: من.

له شام بهرورای حازم جیا بو له گهل بهرورای هاوری گانی له کوردستان. کویونوه که نه کرا و، کومیته که کو نهوه وه و، کاره که سهری نه گرت. له شام چند جاری کهریم نهمه دم بهینی. ههروه ها حازم.

سهری لو بنانم دا. بهیروت لهو کاتمه به کردهوه له ژیر دهسلاتی فیلستینیه کان دا بو. نایف حواقه، سهر کرده می «الجبهه الشعبیه» و، جورج حبیش سهر کرده می «الجبهه الديمقراطية» م بهینی. بهروراکانی په کی تی م به پاسکردن دهراره می ههلو مهرجی ناو عیراق و، ههلو یستی په کی تی له روداوه گانی نهران. مامجدهلال نامی به ههردوکیان نوی بو، من نامه گاتم به برد بو، کهچی ههردوکیان زور به ناشکرا وایان دهرخست که هاوهریان به مامجدهلال نیه. قسه کۆنه کم بهر کویونوه که نهلی: «به بزده پیوا خوت به کوشت بهدی، نهلی: به ددردی خوا مرده». بهم سه بهر بو مامجدهلال نو هسمو چاکه بهی له گهل کرد بو، کهچی نوان بو جوره سه بهریان نه کرد و چاکه بان نه دا بهوه، جیاوازه کی نهوتویان له نیوان په کی تی و پارتی دا نهندی.

*

ههر لهم سهفه ره دا جاری کی تر سهرانی نهمه سم کردهوه. له کۆنرگه بهک دا به شدار بو، که خویندکارانی کورد له نهمه نه بانگرت.

*

سالی ۱۹۸.

له تیرمینالی فرۆكهوه بۆ چاڤری ستور
روژی ۱۳ ی شوباتی ۸. له گهه عومری حاجی عبیدوللا، شازاد گههشتینه
فرۆكهخانهی میهرآباد له تاران. عومر شیخمسوس و هاوسره گههشی هاوزه مان گههشتن.
ئهمان کیشه مان نهمو تی پهرین و، ئیمش گهلۆپله گانی خۆمان بهوان دا نارد. نیمه چونکه
ئهمزای ئهراقتان نهمو رهگه مان نه داین برۆین. گلیمان دایمهوه خهریک به سواری فرۆكه به کی
ترمان بهکن و رهوانی سوریمان بهکنهوه. د. فوئاد معصوم نمو کاته نوینتری به کیستی به
لای حکومهتی ئهیران. بهلینیان دایهوه ئهیزاکه مان لای کار به دهستانی فرۆكه خانه بۆ دایهین،
بهلینه که مان به جی نههنا به. گهچهلۆی زۆریان بهی کردین. بۆ نهوی خۆمان گهیر بهکهن تا
کاره که مان بۆ جیهه جی نهمو ناچار بهین سهرو بهیستی تازه بهکهن. پاش چهند سهعاتی
چاوهروانی رهگه مان داین بهچینه ناو تارانوه.

*
له رهگای سههابادوه چونه گوندی بهنۆران. نمو کاته له نیوان بهنۆران و سنوری
عیراق دا هینان و برهتی گهلۆپله له برهوا به. له بهنۆران و ناوزهنگ دو تیرمینالی گهوهی
ولاخی لی به، هر به که مان به سهدان ئهستری تی دا راگیرا به.
ئهو لهره دا من به «تیرمینالی ولاخ» نام برهوه، له کوردهی کۆن دا بهیان وتوه:
«چاڤری ستور». نالی له شهیرنامه به ناویانگه کهی دا نهپرسی:

سهیریکی خۆش له چهمنی ناو خانمقا بهکه؟
ناها ره بهی ناوه، یا «چاڤری ستور»؟
ئهم دو وشه به ئهستا له ناو ولاخدار و کاروانچه که مان دا به کار ناههینن. چاڤر:
تویله، بههاریهنا، که ولاخی تی دا راگیراوه. ستور: چوار بهی، ئهستا هر له وشه
«سهگ و ستور» دا به کار نههتری که بۆ سوکا بهتی بهی کردن نهوتری.

*
ولاخی بهرههه: ئهسپ، ئهستهر، کهر، گا.. له کوردهواری دا له زۆر کۆنمه
گرنگیه کهی ژهانی ههوه. بۆ نیمه بهی که ههمو کات له ناوچه شاخاویه سهخته که مان دا
نهژایهین و هاوتیچۆمان نهکرد، به به به بهشکی زهرووی له پهوستیه گانی ژهانی رهژانه و
راههراوندنی کاره که مانان. له بهر نمو منهش له گهه ولاخ به بهم به تاشنا و، شارهزای
ههلسوکوت و، راگرتن و، پهوستیه گانی بهوم.

«ولاخ» له «نولاخ» ی سهغولی وهگرهوه. بهم بۆنههوه ههندی وشه ی سهغولی
هاوتیه ناو زمانی کورده بههوه، لهوانه: پاسا، قۆناخ، چۆک و به چۆک دا هاتن، تامغه،
تهغار، قهن، نۆکه، قههتوله، ئورده، ئهل، .. نهمه ههچ عهیهیکی تها نیه. ههمو زمانه
زهنده گانی دنیا وشه بهگانه مان وهگرتهوه و، له زمانه که مان دا تواندویانه تهمه. وهگرته
وشه: بان به کیکی ناسراو له نوسینه گانی دا وهی نهگری، بان خههک له نههامی زۆر به

کار هینان دا لایان نمی به باور. له همدو حالت دا نمچسته فرهنگي زمانوه و، نمی به مولکی نور زمانه.

*

نمسیپ

نمسیپ نیر و ماین می، همیشه نرخیکی تایهتی و ریزیکی تایهتی هبه و، هبهونی نشانمی پایمی کوملاهدتی خاوهندهکی بوه. به زوری بز سوار بون به کار هینراوه. که گراوه به می بایردن نیشتر پیمان وتوه: «بارگیر»، «پان «بارگین» و، که خساندویانه پیمان وتوه: «پهخته» یا «پهردغه».

نمسیپ رسمن، که دایک و باوکی ناسراو می، له نمسیپ تر که دایک و باوکی نماسراو می پسندتره. ره گیزی عمره می له همسویان پسندتره. به گویری رنگه کنای به شی، کویت، کمپله، موحنهنگ ناو نمیرین.

ماین «جوانو» ی نمی و، که بو به دو سال پی ی نملین «نژما». تا ۳ سال هر به خبو نهگری، له هر نوعی نیشقانی بره می پستی بهرگی هیلگرتنی قورسای ناگری، نه باری لی نملین و نه سواری نمین. له سالی چوارم دا نملین: «پستی گرتوه»، نیشتر خنریکی راهینانی نمین بز سواری. راهینانی زاتین و شارزایی و حوسله می دریزی نوعی. نمسیپ «روهت» و «نرمه غار» و «غار» و «لوقه» نهکا.

نمسیپ ولاخیکی «هدک سم» و، نمی سسی «نال» بگری، نهگینا ژیر سسی بریندار نمی.

نمسیپ «زین» ی لی نهگری. زین له چهرم و تمخته و لباد «روست نهگری». کاتی خزی به خشلی زور و زبور رازاندویانه توه. بز زبوت کردنی له سوار بون دا «لغاو» نهگریته دمی.

نمسیپ له «تویله» دا نهیستریتوه و، له «ناخور» دا «تالیک» نهدری. پیشینان وتویانه: «له نمسیپ نهبر، ناخور هیلگرتنی» له بهاران دا که به کومل له لومرگادا بهرهللا نهگرین، پی ی نملین: «روه» و، نوعی خزمه تیان نهکا «مهپتر».

له نغسانمی کوردی دا، نمسپهکی رؤستم ناوی «رهخش» و، می خسروهی پرویز «شهودیز» و، می نیشامی عملی «دولدول» بوه، له چاو نمسیپ ناسایی دا هرپه که بیان هونریکی هبه و.

پیشینان وتویانه: «سواری نمسیپ خنلک می هر پیاوهی».

سالم له پاسی خزی و نمسپهکی دا نملی:

خانه خویم میوان نوازه، ورنه سهیری پیاوهتی

دوشهکی خوم خاک و خول و، سمر راخبری نمسیپ سمما

شیشی سور بیان ورن خالیگمان داخ کمن به جوت

چونکه ژانان کره: من و نمسیپ، له هر سردی هورا

نمسن و بارگیری کویت همدو بنون بهشکم به خور

من بهینم روی خوزاک و، نور بهینی روی کا

*

کمر

نیره کمر و ساکمر، پان وه کو پی شی نعلین: گریه ریژ، نمیش بز بار بردن و سواری به کار هیناوه، به لام ناسب له نیستر و، نیستر له کمر به ریژ تر به. پیشینان وتویانه: «له نیستر دابهزی سواری کمر به». عه رب پیشان وتوه: «مرکب الصالحین» چونکه بز سوار بون و دابهزین ناسانه و هیچ هونریکی ناوی.

کمر ولاخیکی «بهک سم»، «سسی نال» نه کری. پندیکی پیشینان نعلی: «سم سسی کمره و، چنگ چنگی مهباسی، یاران لم کاره سمرم نعباسی!»

به به چکی کمر و نیستر نعلین: «جاش». راستیه کمری زولیکی گمروهان لی کردوه چونکه نم ناوه پان له خاتینانی جولانوهی کورد ناوه، له کاتیک دا جاشی کمر و جاشی نیستر به دریزایی میژو خزمتهی کورد پان کردوه و، کچی توان زهرو پان لی داوه. کمری لای نیمه چمند رسنیکمی همبه به ناویانگترینان: حساسوی، بهغدایی،

قوروسی، له گمروهی قداقتیان دا جیاوازن.

کمر به نالیکی کم دانه کوی و، بهرگی ماندوبتهی و برستی نه کری.

کمر «جل» و، نه گمر خوشبوست بی «کورتان» ی لی نه کری. پیشینان وتویانه: «کمره که ممره بهماره، کورتان بز دی له شاره» جل له کزنه لباد و بهره و، کورتان له بهره و پوش، دروست نه کری.

کمر له گمل مانگا و نیستر نه کرتیه «گموب» وه.

له گمل نوهی کمر، له لای کورد، به غونهی دهبنگی دائنری، کچی له پندی پیشینان دا جیگه بهکی تابهتهی همبه. بز گوجبیتی نعلین: «کمریکه به چوار پی نغروا» و، بز هلمپرستی و بی باری نعلین: «کمری ناو جزگابه، قهبال له هردو بهر نغدا». بز بهلگی پشت گوی خزان نعلین: «کس لی ی ناپرسی: کمرت به چمند؟»

پیشینان وتویانه: «کمریکم دا به کمری، سندان له پنا گوی ی دمری»، همروهها: «کمر له کوی کومتوه و، کونده له کوی دراوه؟»، همروهها: «کمر بهاره کمری تفنگ بی گورگ هر نهبخوا»، همروهها: «کمر به کاروان قلمو نایی»، همروهها: «کمری به پارهی بهفر بکردری، له ناوا نمخنکی»، همروهها: «به کمر ناویژ به کورتان شیره» همروهها: «کمر نو بهری دهش نهبا»، همروهها: «به بونی کما بهوه چو، کمریان داخ نه کرد»، همروهها: «کمری خزمه و گوی ی نال نه کم».

نالی له هاسی کمره کمری دا نعلی:

هدی کمرنکم بو، چ بهیکمر؟ ته بهیکمری همراز و لیژ
سینه پان و، موجه کورت و، شانه بهرز و، گوی درژ
له دوا بهیتی دا نعلی:

چمند پیم خوش بو زویانی حالی دهپوت «نالبیا»
همردو حیوانین، نه تو گوی کورت و نمیش گوی درژ

*

نیستر

نیستر، یاره کمر پی شی نعلین: «قساتر»، نغز که زاووزی ناکا. له نعلیاسی «چاکردن» ی ماین دا له نیره کمر، پهیدا نهی، بزه پیشینان وتویانه: «له نیستریان

پرسی: باوکت کی به؟ وتی: خالم نسیبه. مدراسیمی نم چاکردنه بزمبکی خزشه شتیکی له شایی کمتره.

جاشی نیستر نهی ۳ سال له سبری بوستن تا «پشت نهگری»، نوسا له گملی خمریک نهین بز نموی فیری بار هملگرتن هی. نیستر له نسیپ و له کور بهبیزتره و، بز ناوچی شاخاری نازا و به کاره و، زیاتر بهرگی بار و هورواز و ماندویهتی نهگری.

نیستر ولاخیکی «پدک سم» ه، نهی سمی «نال» بکری.

هندی نیستر دوی راهینانیش له کاتی بارکردن و سوار بون دا به ناسانی مل نادا و هملشه تیزینی، «لعه» و «جوته» و «لوشکه» نههاویزی، بهمانه نموتری: «چموش» و، له هندی ناوچه «شموس». نیستری پسند نمویه: هسین بی، کونه لوتهگانی قش و سنگی پان و، قساقهگانی له پدک دور بی بز نموی له رویشن دا له پدک نهدن. نموی نیسترانهی قاچیان له پدک نهدن پیمان نملین: «پهیزن» و پسند نهین.

بز زاننی جوانی و پیری نیستر سمیری دمودانی نهکن، نهگر دانی کبوت بی، پان سمر «خری» گانی لوس بوین، نیشانهی پسر بونه، نملین: «شپله» ی پی نهماوه، نهگر دانهگانی تیژ و زری بی و گرجهبدهگانی سمر دانی ماين، نیشانهی جوانیبه نملین: «شپله» ی پی ماره. هر له پسر نهمهه پیشینان وتویانه: «نسیپی خهلاتی تماشای دم و دانی ناگری».

بهرگی نیستر «کورتان» ه. کورتان بهرهدکه له پوش نئاختری، بز سواری و بز بار لی ی نهین. کورتان به «بهرۆک» له پیشموی له سنگ و، به «پالو» له پشتموی له بن کلکی و، به «سمر پالو» له خواری موردهی پشتی و، به «تنگه» له بن زرگی قایم نهگری. «قهیاسه» یش کورتانهگهی پی توند نهگری. بهرۆک، پالو، سمرپالو، تنگه و قهیاسه، له چمری نمری پانی وکو پشتین پان «کژو» دروست نهگری.

بز زوتکردن و بهستنهوه و راکیشانی «رهشمه» یا «هوسار» نهکنه ملی. نهگیرنمویه: بهکی له شبخهگانی بهرزجه باندیکی جمردهی هبوه دهروشهگانی خوی پی روت کردوتنمویه. دهروشهگان، نهپانویراوه به ناشکرا به شیخ بلین، له حلقهی زیکردا، بهم بونهپمویه، وتویانه: «ماینهکمت بردم، رهشمهکم بهرۆ! دهروشی خوتم روتم مهکهرۆ!»

تورهکه پدک نهکن به کورتانهگهی دا کا و جزوی تی نهکن، له کاتی برسیتی دا نهکنه ملی سبری تی نهفا و نملوهی، پی ی نملین: «جورک».

بز جوانی «سمرکهالله» ی بز نهکن که به «کوژدهکه» و «مورو» و «گولنکه» نهپرازنتنمویه. «زمنگوله» نهکنه ملی. زهنگوله سمرهرای نموی «دنگیکی خزش بز ولاخهکه دابین نهگا، له کاتی ون بوئی دا له دهشتوده پارمتهی خاوهنهگهی نهدا بز دوزینهموی.

به «سندم» «پوهند» ی نهکن و، به «میخ زنجیر» نهپهستنهوه.

زورچار له نلجسامی بار هملگرتنی زور دا، پان له نلجسامی گوی پی نعدانی خاوهنهگهی دا، سمر بهراگهی پشتی نیستر بهریندار نهی و، بهینهگهی قول نهی، نملین «ناوکهرۆژ» بوه. رهگبکی ناستور له ناولوتی دا پهدا نهی نملین: «کهرسمه» ی دهرکروده. ناتوانی باش همناسه پدا. به چهقنهکی تیژ نهپرن و چاک نهپهتوه.

سج، گمنه، کوهله و کرنو، جروجانهوی تر به پیستی نیستر دا نمویی و، تهپوتوزی زوری لی نمنیشی، به «رنهک» که جوربکه له شانمی له ناسن دروستکراو

نمیکریان و، نمیشورین، جانموره گانی لی نه گنمونه.
 پیشینان وتونه: «کمر چو بز بهغدا بو به نیستر»
 شیخ رزا له پاسی نیستره کی دا نملی:
 مهر به سدا مننات همناردی نیستره کی روت و قوت
 دهست و پا سست و سقمت، نمدامی همره ک عندنکبوت
 له بهتیکری تری دا نملی:
 شیخ فمتاهی مه پتوم رزویک به حوججت لی ی نملی
 کلکی درهینا له بن نینجا به ناستم گوی ی بزوت

*
گا

گا بز نیر و مانگا، یا چیل بز می. یه کی له ولاخه به ترخه گانی ژانی مرؤف بوه.
 بز جوت و گپره و هاربردن، به کاربان هیناره. که پیریش بوه کوشته یانه تموه گزشته که بیان
 خواردوه. نمو سرده مسمی جاف روهوند بوه، به زوری گای له پاتی کمر و نیستر بز بار
 هملگرتن به کار هیناره.

گا وه کو مهر و بزین «دو سم»، «کاویژ» نه کا.
 گوپره که، یا گزولک، پاش له شیر برانموی نیره کی نمیی به «نژون» و میبه کی
 به «نین» و، نینون له سالی سیم دا نمیی به «پارین» و، نینجا «جوانه گا». گزولک تا
 پی نه گات چاودیری و ماندوینیکی زوری نملی. پیشینان وتویانه: «تا گوپره که به گا
 نه کی، خوی خوت به نار نه کی». گا رزوانه به کومل نهری بز لومر، پی ی نملین:
 گاگل، یا گاران. پیشینان وتویانه: «گا له گاگل به جن بینی، شاخی خوی نشکینی»،
 همره ها: «گای له گاگل دا نیسه و، پی ی بهفر برودیتی»، همره ها: «دو گا له دولیکا
 نه گمر رهنگی به ک نه گرن، خوی به کتری نه گرن». نملی چاودیری گاران نه کا پی ی نملین:
 «گاوان».

بز بی ناگایی نملین: «له گوی ی گادا نوستوه» و، بز نغانی و نشارزایی نملین:
 «گا به گونا نمانسی» و، بز تیکچونی کاروباری ولات به هزی خراپیی گهوری ولاتموه
 نملین: «خدتای گای بنه یا»

*

همبران له سالیک دا ماوه به کی دپاریکراو نارموی «جوت گرتن» ی هه به، لوم
 ماوه به دا:
 ماین و ماکمر به «تلقب و فال» و، مانگا به «کدل» و، دپله سه گ به «ها» و،
 پیشله به «رشمه» و، مهر به «هران» و، بزین به «تده» نمیی.
 بز نمو گسپانداره «ناوس» انمی به ک یا دو به چکه بیان نمیی «زاین» و، بز نمو
 گپاندارانمی له دو به چکه زیاتریان نمیی «تره کین»، به کار نهمیری. بز نمونه:
 ماین، مانگا، مهر، بزین... نغزی. پیشینان وتویانه: «مانگا به دزی کدل نه گری و
 به ناشکرا نغزی».

سه گ، بهراز، پیشله... نه تره کی.
 بز مرؤف «مردن» و، بز نمو گپاندارانمی گزشتیان نمخوری «مردار» و، بز نموانمی

گزشتیان ناخوری «توپین» به کار نمی‌برد.

پیاو نموری. پیشینان وتویانه: «مردن مردنه، لنگه فرتن چیده»
مانگا، مصر، بز، سریشک.. مردار نهپستوه. پیشینان وتویانه: «بز جگوری
مغری مردار نهکاتوه».

کمر، سدگ.. نه‌توپین. پیشینان وتویانه: «کوری دیز تزپینی خنوی و زهروری
ساحیبی نموی»، هروه‌ها: «له کوری تزپوو نه‌کوری نالی بکیشیتوه»، هروه‌ها: «سدگ
له قسباخانه نه‌توپین عومری به زایع نه‌چی».
نسپ نه‌بیلینتی، کور نه‌زده‌نیتی، نیستر نه‌په‌نیتی، گا نه‌بیلینتی.

* گونگره‌ی چواره‌می حدنا

به هوی هلمومرجی ناله‌باری نیرانوه حدکا له دام‌غزاندنیهوه تا سرکوتنی
شورشی نیران ۳ جار گونگره‌ی گرت بو:
گونگره‌ی یه‌گلم له ۱۹۴۵ دا.

گونگره‌ی دوم له ۱۹۶۵ دا له گوندی سونی له پشدور (کوردستانی عیراق) که
نوسا له ژور دسه‌لاتی بارزانی دا بو. نم گونگره‌یه له بانی نموی ریزه‌گانی حیزب یه‌ک
بخا و، بیکانه ده‌زگایه‌کی یه‌کگرتوی خیمات له کوردستانی نیران دا، ناکوکیه‌گانی نار
ریزه‌گانی تعلقاندنوه و، پارچه پارچی کردن.

گونگره‌ی سه‌هیم له ۱۹۷۴ دا له شاری به‌غداد. سره‌رای ناکوکنی شهنسی و
سیاسی و ریک‌خراوه‌یی، نم گونگره‌یه ریزه‌گانی دیموکراتی تا راده‌یه‌ک یه‌ک‌خستوه،
کومیتیه‌یه‌کی ناوه‌ندی یه‌کگرتوی هلبوارد و، نورگانی ناوه‌ندی حیزبی بلار کرده‌وه و،
په‌په‌ندی له گلم رژیم به‌عس دا ریک‌خست...

گونگره‌ی چوارم له ۱۹۹۱ شوباتی ۱۹۸۰ دا له مه‌هاد گیرا.

هلمومرجی به‌ستنی گونگره‌ی چوارم له گلم هی هیمو گونگره‌گانی تر جیاواز بو.
- شورشی نیسلا می رژیم شاه‌تی روخاند بو، به‌لام هیشتا به‌تواوی دسه‌لاتی

خوی نه‌چسپاند بو، بز یه‌ک‌هیمین جار نیران نازادیه‌کی بی وینمی به‌خوبوه دی بو.

- کادره‌گانی حدکا، دواي ده‌بان سال دور ولاتی و ده‌بده‌وری، گسراپونه‌وه

کوردستانی نیران و، بو بون به‌هیزکی دسه‌لاتاری گومری سیاسی، ریک‌خراوه‌یی،

چه‌کنار له کوردستان دا.

۳۱ نهم‌دام به‌شداری گونگره‌ بون، که نوین‌راه‌تی ۳ هزار نهم‌دامی حیزبی

نه‌کرد. پهر له شورشی، هیمو کادر و نهم‌دامه‌گانی حیزب له عیراق نه‌نه‌گیشتنه ۱۰۰ کس

و، له نهوروپا به‌په‌نجمی دست نه‌میسردران و، له ناو نیران دا له‌وش زور کم‌تر بون.

ژماره‌ی نهم‌دامانی حیزب له نهم‌جامی روخانی رژیم شا و، دروست‌بونی بوشایی دسه‌لات له

کوردستانی نیران دا، کتوپر و له چنند مانگیکی کم دا، وا زیادی کرد بو.

حیزب بز نموی له مملاتی ی دسه‌لات دا له گلم کومله و ریک‌خراوه‌گانی تر،

به‌یسته هیزی هوره گومره و زالی کوردستان، هیمو جوهره کسبکی، بی گوری دانه راپوردوی

سیاسی له وپیری چه‌په‌وه بز نمو پیری راست، له ریزه‌گانی خوی دا کز کرد بوهوه.

گونگره‌ به‌راپورتیکی دروژی سکرته‌یری گشتی حیزب، د. نوره‌حمانی قاسملو،

دهستی پس کرد. چند روزی درویدی کیشا. هلموهرچی نالوزای کوردستان و نهران و کیشه‌گانی، له ناو بیروزی دانیشتوانی کوردستان و نندامانی حدکایش دا رهنگی دابوهه. ناکوکی له ریزه‌گانی دا له سر کیشهی تاپهتی و، جیاوازی بیرورا له شورشی نیسلاسی و، هینزی توده و، جوری بیروهردی حیزب و، جولانموی کورده. له ناو نندامه‌گانی دا ناشکرا بو. هیچ ریکخراویکی کوردستانی عراق، بز نم کونگره‌به، پانگ نه‌کرا بو، بملکو له راپورته‌کهدا تاوانبار کرا بون به دسوهردانه کاروباری ناوخوری کوردستانی نهران. کومپتهی ناوهندی هلموهردرایموه، که تیکلاو بو له کسانسی جوراوجوری خاوهن بیروهاوهر و هلموهرستی جیاواز.

*

له روزانی شمری کورد و پاسدار دا، یه‌کی له تاقمه چهپه‌گان جاریکیان وستیویان پردیکی ریگای مه‌هه‌باد - سهردهشت خراب پکمن، وه‌کو بهشی له ههولی دواخستنی لشکرکیشی هیزه‌گانی نهران. پشمهرگه‌گانی حدکا ریگه‌بان نهدا بون و، دهریان کرد بون. ئه‌وانیش وت بویان: «ئیسره خسوتان داوای دیموکراسی ناکمن، نم کاره‌ی نیسوه دژی دیموکراسیه». ئه‌وانیش وت بویان: «ئیسره دیموکراسی مان بز نهران داوا کردوه، بز نهره خودموختاری».

د. قاسملو زور چار نم نوکته‌یه‌ی به پیکمنیموه نه‌گجرایموه. نه‌گهرچی خوری به هلمگری بیروهاوهری دیموکراسی دائمنا و، زوری پاس نه‌کرد، زورچار نه‌بوت: «خراپترین دیموکراسی له باشتترین دیکتاتوری باشتیره»، به‌لام زور له هاوریکانی له نار دهفتیری سیاسی و کومپتهی ناوهندی دا تاوانی تاگرووی و سه‌پاندنی بیروواگانی خویان به پال نهدا و، ئه‌والی هندی لم جیاپونوه و وازه‌ینانانیه‌پان نه‌خسته گهردی نهر.

*

کۆبونموی سهرگردایه‌تی به‌کیتی

له روزانی ۲ - ۱۸ ی مارتی ۱۹۸۰ کوبونموی کومپتهی سهرگردایه‌تی و، کادره پیشکوتوبه‌گانی به‌کیتی کرا. نم کوبونوانه چمند خه‌لملیکی گزنیگیان له به‌کیتی دا ناشکرا کرد که لایه‌نی ریکخراوه‌یی و سیاسی و نایدیپولوجییان هه‌بو:

- کسسی به‌کهم و، جوری بیروهردی برونه‌ی به‌کیتی و دفزگا سهرکرده‌بیه‌گانی.

- جوری راگرتنی ته‌پایی سیاسی و نایدیپولوجی له ناو پاله‌گانی دا.

- جوری راگرتنی هاوسنگی له نه‌وان پاله‌گانی دا.

به‌کیتی له سهره‌تای دامه‌زاندنی دا «دهسته‌ی دامه‌زینهر» ی هه‌بو که پیک هات بو له ۷ کس له دهرودی ولات. نم ۷ کسه نوینهره‌پراپه‌تی هیچ ریکخراویکیان نه‌نه‌کرد، بملکو له سهر پنجه‌ینمی لیه‌وشاوه‌یی خویان دس پیشکوتوبه‌ییان کرد بو بز دامه‌زاندنی به‌کیتی و، له ناوه‌ی ولاتیش داوا له چمند کسبیک کرا بو دهسته‌ی دامه‌زینهری به‌کیتی پیک به‌پان، ئه‌وانیش تا له شار بون نه‌پانتوانی بو کۆ بینه‌وه، دهسته‌ی دامه‌زینهری ولات دامه‌زینان و، ره‌وشونیکسی سیاسی، ریکخراوه‌یی، پشمهرگه‌یی به‌گرتو بز کارکردن له چوارچوه‌ی به‌کیتی دا دابنن. وه‌گو دو ریکخراوی جیاواز و دابراو له به‌کتری کاربان کرد بو تا هات بونه شاخ. له شاخیش نه‌پانتوانی بو ره‌وشونیکسی به‌گرتو دابنن، ههر لایه‌کیان بز خزی کاری کرد بو، بز ئه‌وی ناکوکبیه‌گان دواپه‌ن سهرگردایه‌تیه‌کی

دوانه‌بان بز کاروباری سیاسی و پیشمرگه‌یی دام‌مزانند بو، به تعامی گرانووی مام‌ج‌لال و، به لاداخستنی نو گپروگرفتانه.

تا کۆبونووی برادوست په‌کیتی و شورش‌که سرکرده‌په‌تپه‌کی په‌گرتوی نهمو. له پیره‌وی ناوخ‌پیش دا پاسی جزوی دروست‌کردنی و ده‌سه‌لاته‌کانی نه‌کرا بو، به جی هیلرا بو بز‌گه‌شه‌کردنی په‌کیتی و روداو‌ه‌کانی کوردستان. له کۆبونووی برادوست دا، که به ناماده‌بونی نوینرانی بزوتنوه و کومله و مام‌ج‌لال کرا، به‌بار درا سرکرده‌په‌تپه‌کی په‌کی به‌کی بخری و، سکر‌تیر هله‌پ‌پ‌ر‌دری و مه‌کتبه‌ی سیاسی له ۲ نوینری بزوتنوه و ۲ نوینری کومله، پیک به‌چیری. له کۆبونووی‌پیش دا ده‌سه‌لاته‌کانی نو ده‌زگاپانه دپاری نه‌کرا و، پیره‌وی ناوخ و‌ه‌کو چاران بی دسکاری مایه‌وه. به دوی نو‌ه‌دا زنجیره‌په‌ک روداو قومان، سرکرده‌په‌تپه‌کی له بهر نووی همو رنج و تعقلای خزی بز هلساندنووی په‌کیتی و شورش‌که تهرخان کرد بو، نه‌پستوانی بو لایینه (فتی) په‌کی جزوی پیره‌نده‌په‌کانی نیوان پاله‌کانی په‌کیتی و، ده‌زگا سرکرده‌په‌کانی: سکر‌تیر، مه‌کتبه‌ی سیاسی، کومیته‌ی سرکرده‌په‌تپه‌کی، لقه‌کان، په‌جزویکی گونچار له گه‌ل پیوسته‌په‌کانی شورش و بزچونی سرکرده‌په‌تپه‌کی پاله‌کانی په‌کیتی ریک به‌خاتوه.

نم کۆبونووانه نو کپشو گپروگرفتانه‌بان تمقاندوه.

کوبونووه‌گان بی سسر و بهر بون. روزانه دپه‌پان پی نهدرا بی نووی تنجاسی باشی هبی. مام‌ج‌لال راپورتیکی دریزی نوسی بو، زوری کاتی کۆبونووه‌که به خویندنوه و لیسوانی نم راپورتنوه کوزرا. زور له تمندامسانی سرکرده‌په‌تپه‌کی و‌وس بویون، له کۆبونووه‌دا خویان نه‌هات.

*

عومره‌گان

به ریکوت چنند کسی له‌وانی له ده‌زگا سرکرده‌په‌تپه‌کانی په‌کیتی دا کاربان نه‌کرد. ناویان عومر بو: عومر مستفا و عومر عزیز له بزوتنوه، عومر عبیدوللا و عومری سهد ععلی له کومله و، عومر شیخ‌موس له خدتی گشتی. بز نووی نم ناوانه له په‌کتیری جیا په‌کینه‌وه، عومر‌مستفا په‌ کاکي کاکان و کاک عومر و، عومر عزیز به حاکم عومر و، عومری حاجی عبیدوللا به ملازم عومر و، عومری سهد ععلی به سهد عومر و، عومر‌شیخ‌موس به هومر ناو نهران.

نم ناره له په‌کچوانه هندی چار «نیشکال» و نوکتی دروست نه‌کرد. و‌ه‌کو نه‌پان‌گیرا‌په:

چارکیان، ۳ عومر پیکوه چوپون بز لیبیا، په‌کی له لیبه‌گان که به ریز ناوی چنند عومری به دوی په‌کا دی بو، وت بوی: به ۳ عومر ۱ ععلیان ده‌س نه‌کوتوه له گه‌ل خزیانی بهین.

چارکی تر، ۳ عومر پیکوه سردانی سفارته‌ی نیرانیبان کرد بو له شام. نو کاته نیوانی نیران و په‌کیتی ناخوش بو، نهمان چو بون خوشی په‌کنه‌وه. په‌کی له نیرانیبه‌گان که ناوه‌کانی دی بون ۳ عومر به دوی په‌کا ریز بون، وت بوی: نهمانه‌بان ناردوه بز باشکردنی په‌په‌ندی بان بز هیرشکردن؟

*

نوینمرانی کومله له مهکتبهی سیاسی دا، وهکو خۆی، سالار و جدعفر مانوه. عومرشیخموس و کهدال خوشناو له هاتی خهتی گشتی، جهمال ههکیم و عدلی ههویز له هاتی بزوتنهوه داتران. ئهنادامانی مهکتبهی سیاسی له ناو خزان دا نهگوتجار هون. مهکتبهی سیاسی زورتر شتیکی روالهت بو، ههمو کزونهوهیهکی مهکتبهی سیاسی ههمو ئهچنهامیکی سهکردهایهتی بهشداری تی دا نهکره که لهوی هوابه.

نهمانتوانی ناوکوبیهکان چارهسهر بهکهین. ناوکزی له گهل رهسول و بزوتنهوه قولتر بو، به تابهتی دهراگی کوردستانی ئیرانیان بز کرا ههوه، ناوکوبیهکانی ناو کومهلهپش تا نههات ناخوشر نهبو.

*

روخانی شا بز ئیمه مزگینهیکی بهگجار خۆش بو: لهو ناهلوقهیه دهروچین که تی ی کهوت هوین و، قولابهکی ستراتیجی مان بز دروست بو که نهمان توانی هاتوچوی پی دا بهکهین و، پیوستیهکانی جولانهوهکی لی دابین بهکهین.

*

یهکیتهی ریکخراوهیکی فیدرالی بو له کاروباری سیاسی و پیشمهگرهیی و دارایی و راگهیهاندن دا یهگرتو بو، بهلام له کاروباری ریکخراوهیی دا، ههر ۳ ریکخستن سهکردهایهتی و ریکخستنی تابهتی و داخراوی خۆی ههبو، ههر ریکخستنه سهربهخز بو. تا ئهه کزونهوانه تهنیا کزومله و بزوتنهوه ریکخراویان له ناو ولات دا ههبو، له دهروههپش ههر یهکیتهی ریکخراوی ههبو، ریکخستنی کزومله و بزوتنهوه له دهروهه کهم و چهوک و تازه له سهرهتای دامهزراندن دا هون. لهه کزونهوانهه مامجهلال ههولی دا سهرانسهری دهزگا و ریکخراوهکانی یهکیتهی بهکاته دهزگی ۳ فلیچهقانه: خهتی گشتی، بزوتنهوه، کومله و، له ههمو دهزگاگان دا ئهه ۳ سهریه خۆی بهنوی:

مهکتبهی سیاسی پیک پی له ۶ نهنادم: ۲ خهتی گشتی، ۲ بزوتنهوه، ۲ کزومله. کومیتتهی سهکردهایهتی پیک پی له ۲۱ نهنادم: ۷ خهتی گشتی، ۷ بزوتنهوه، ۷ کزومله.

لههکان پیک پی له ۳ نهنادم: ۱ خهتی گشتی، ۱ بزوتنهوه، ۱ کزومله.

له پیکهینانی دهزگاگانی راگهیهاندن، پیشمهگرهیی، ریکخستن، دارایی دا و، له پیکهینانی ههرمهکانی پیشمهگرهپش دا ههمان شیوه پهروهی بهکری.

بهیگومان نواندنهوی ۳ ریکخراوهیی له مهکتبهی سیاسی و کومیتتهی سهکردهایهتی دا شتیکی پهسهست بو، بهلام له خوار نهویه: دهزگا، لق، ههریم، تهناوت ناوچه و کهوتهکان، گبهروگرفت و کیشهی زوری دروست نهکرد و، له مههدانی کار پی کردن دا نهجیامی خراپی نهبو:

۱. له پی سپاردنی کاردا سهرهتای لیوهشایی فرامۆش نهکراو، سهرهتای دلسوزی حیزباهتی، یان راستتر تاقهگیری، نهبو به پیوانه.
۲. له ههر نهوی ئهه ۳ ریکخراوه له ههمو ناوچهکان دا وهکو یهک کادریان نهبو، ههاری بز کهسانی ههلهپهسته ههلهخسته، خۆی به یهکی لهه ریکخراوانهه ههلهپهستی و، ریکخراوهکهپش بز قهبهکردنی خۆی بهگرته خۆی و، به ههق و به ناههق له سهری هههله بداتی.

۳. مونا فسه‌په‌کی ناراستی له نیوان باله‌کان دا دروست نه‌کرد بز راگیشانی نئندام و دوست و، بز زمان دان له په‌کتیری لای سکر تیری گشتی.

۴. په‌کیتی ویست و کاری له ده‌زگانان دا نئنه‌بیش و ته‌گه‌روی له خیرایی راپه‌راندنی کاره‌کان نه‌دا.

ریک‌خستنی جزوری پیوه‌ندی سکر تیر له گه‌ل مه‌کتسه‌ی سیاسی و ده‌زگان سرکرده‌بیه‌کان و، هر ۳ ریک‌خراوه جیاوازه‌که، په‌کی له کیشه‌قوله چارسه‌ر نه‌کراوه‌کان بو. بپگومان په‌کیتی پیوه‌ستی په‌وه هه‌بو، کسی په‌کمی هه‌بی، کسی په‌کمی بی هیچ مونا فسه‌په‌ک مام‌ج‌لال بو، هه‌مو لایه‌نه‌کان هه‌لیان بژارد بو، رازی بون نو بی.

لیرده چهند مسئله‌په‌ک نه‌هاته پیشوه له‌وانه:

نه‌گه‌ر مام‌ج‌لال په‌ تنیا خزی به‌خواه‌نی ریک‌خراوی خه‌تی گشتی نئزانی، نو‌ا نئویش وه‌کو سکر تیره‌کانی بزوتنوه و کومه‌له‌ی لی دی، خزی نه‌گه‌ر سکر تیری گشتی په‌کیتیه، نا‌بی نیتیر خزی به‌خواه‌نی خه‌تی گشتی بزانی.

مام‌ج‌لال سکر تیری گشتی بی، ده‌سه‌لاته‌کانی چه و، چو‌ن په‌په‌وندیه‌کانی خزی له گه‌ل باله‌کانی په‌کیتی ریک نه‌خا؟

مرؤفی رزوه‌لاتیسی له ده‌رونی خزی دا حفزی له تا‌کروه‌ی و نیستی‌بهداده، نیسه‌ی کوردی نو زمانه‌پش نو‌مونا نئمی شاره‌زای بون، هه‌مویان له‌م باه‌ته بون:

- نمونه‌ی کوردی: مه‌لا مستغای بارزانی.

- نمونه‌ی عه‌ره‌بی: جه‌مال عه‌بدولناصر، عه‌بدولکریم قاسم، حافظ نسه‌د، نه‌محمد حسن په‌کر، سه‌ده‌ام حسین.

- نمونه‌ی جیهانی: ستالین، ماوتسیتونگ، تیتو، کاسترو...

مام جه‌لال چاری له مان، په‌ زوری چاری له نمونه کوردیه‌که نه‌کرد. نئوانی له ناو په‌کیتی دا کزوبونه‌وه به‌هیوای دام‌مزواندنی شیوه‌په‌کی نوی بون له دارشتنی پیوه‌ندیه‌کانی ناوخو دا، په‌ تابه‌تی نو جو‌ره پیوه‌ندیه‌ی مه‌لا مستغفا له گه‌ل سه‌رانی پارسی دام‌مزواند بو، په‌ لای نئمانوه، په‌کی بو له هز سه‌ره‌کیشه‌کانی لاواز کردنی پارسی و ده‌سه‌لاته‌کانی و، له نئفام دا ناشبه‌تالی پارسی و شورش. نم دو جو‌ره نیس‌کردنه جیاوازه زوری کاتی ناو سرکرده‌په‌تی به‌شتی بیه‌وده نه‌کوشت. نئمانویست شیوه‌په‌کی گونج‌او بدوزینه‌وه.

مه‌کتسه‌ی سیاسی و، ده‌زگان سرکرده‌بیه‌کانی ریک‌خستن، پیشمه‌رگه‌بی، راگه‌بان‌دن، دارایی، په‌په‌وندیه‌کان.. هه‌بون و په‌ نئندامانی ۳ ریک‌خراوه‌کمی کومه‌له، بزوتنوه، خه‌تی گشتی، پر گرا بونه‌وه.

من هه‌میشه په‌په‌وندیه‌ی له گه‌ل مام‌ج‌لال باش بو. هه‌میشه ریزی زوری به‌ر و بزچونه‌کانی منی نه‌گرت، به‌ دره‌زایی تمه‌نی دره‌زی برابه‌تیمان له هیچ بزونه کات و شونه‌یک دا به‌گژ من دا نه‌هات بو. زور جبار به‌ر و بزچونه‌کامان دره‌زی به‌ر و بزچونی په‌کتیری بو به‌لام هه‌رگیز ده‌مان له په‌ک نه‌گه‌راوه. له په‌کتیری عاجز نه‌بوین، زو پیک نه‌هاتینه‌وه.

نئندامانی سرکرده‌په‌تی هه‌ر هه‌مویان له پاشمله گله‌پیان له مام‌ج‌لال نه‌کرد و، ره‌خه‌پان لی نه‌گرت، به‌لام زوری گله‌پیه‌کانیان له سه‌ر شتی پچوک و تابه‌تی خه‌پان بو،

وهكو: ریزی نه گرتون، له هر چاوی خملک لیسان توره بوه و شکاندونی، حورمه تی رمی نه گرتون و چونهوه به ژوبان دا... سمرانی کومله چمند جاری له کڼونوهی تایه تی خویان دا نم پاسه پان نه کردهوه و، داوایان له من نه کرد له گسلی پاس بکم و، چاره په کی بز بلوزینهوه. زوریان نه بانوت: «نرکی قوری سوزشه که له سر شانی نسه به، له همو لاینه گانی که زیاتر قوریانې نده، به ژماره ی کادر و پیشمرگه له همویان زورترین... بزچی نم له مامجه لال قبول بکین؟» که چی همو جاری که پاسه کم نه کردهوه و له گسلی نمو به ناخو شیمان، خاوه نی گلہی و رخنه له پاتی نموی پشتیوانی له من بکن، نمون به ناوژیکور له به نی من و مامجه لال دا.

من زودم بهر لی کرد بوهوه، له گیل زور له هاوریکانم گفتوگوم کرد بو چاره په ک بز نم کیشه به بلوزینهوه، تمنانت نموانی خه تی گشتی بش، وهکو عومر شپخوس و د. فوناد معصوم، همان ره بان همو. چمند جاری له گیل مامجه لال قسم کرد که جوری سکر تاره ته کمی بگورین به په کی لم دو شپوه حوکرانیسه له دنیا دا هده: شپوهی سرورکایه تی وهکو له نمیکا هده، پان شپوهی پارلمانی وهکو له نموی پای روتن اوادا هده.

شپوهی سرورکایه تی، سرورک پارمه تیدره گانی خزی بز کارویاری پیشمرگه، راگه پانندن، دارایی، کارویاری پهنندی دهرهوه... هلشپیری. نممانه کڼونوهی دهوریان نیه بز براردان له سر کارویار بلکو سرورک هلپانته پیری و سرورک نمرکه کانیان دپاری نکا و، هر له بهر ده می نموش دا لیپرسراو نم. له پاتی مه کتبی سیاسی دیزگایه کی لو پاهته بز خزی هلپیری و، له همان کات دا، له پاتی کونگریس، کومپتیی سرورکایه تی نم، تیکه لاه هر ۳ ریکخراو، که ناو به ناو کڼونوهه نکا بز دانانی سیاسه تی گشتی و لیپرسینوهی کاره گانی سرورک.

شپوهی پارلمانی، سرورکی وزیران دوی پرس و را له گیل هاوریکانی نمندانانی نلجیومنی وزیران هلشپیری و، نه پانخته بهر ده می پارلمانی بز وهرگرتنی باهر. نلجیومنی وزیران کڼونوهی بهر ده ام نکن، برپاره گان به زورایه تی ندری. به تاک و به کومل له بهر ده می پارلمانی دا لیپرسراون. مامجه لال سرورزیر و، مه کتبی سیاسی نلجیومنی وزیران و، کومپتیی سرورکایه تی پارلمان، بی.

مامجه لال پیشنپاره گانی بی ناخوش بو، هیچیانی قبول نمو، نه بیست وهکو خزی بینتیهوه. وهکو خزی می مایهوه چونکه نمندانانی م س و سرورکایه تی نه پانته بیست توشی بهر هنگاری بی له گسلی. عمبدولره زاق فلهلی نموت: «پارتی حینزیک عشانیریه بهلام به نوسلوی عسری نیش نکا، به کیستی حینزیک عسریه بهلام به نوسلوی عشانیری نیش نکا».

* په کیستی و حدکا

نیوانی مامجه لال و قاسطو و، په کیستی و حدکا، له سره تاوه به روالعت پاش و خوش بو، بهلام راستیه کی بی باوهری و گومان لم په پهنده پیدا همو. حدکا عیراقی به پشتیوانیکی گرنگ دائمان بز خری، نه پشویست له بهر خاتری په کیستی پان هیچ ریکخراو یکی تری عیراقی، دوستایه تی به عس له دهس پدا. هر بم هوپوه، همو نمو

کوبونوانمی له نوروپا له سالانی راپورودا له نسوان نوینمرانی په کیتی و حدکا و، ریکخراوه کوردپه کانی تورکیا و سوریا دا کرا بز دامززانندی «په ریه کی هاروشی کوردستانی» سمری ننگرت، زور جار نوینمری حدکا ته گمری لم کوبونوانه نندا و، به بیانوی جیاواز نه ننه هیشت بز پیشموه پچی.

دوای سرکوتنی شورشی نیران، حدکا په کیتی پان تاوانبار نه کرد پوهی دوستی و مرداوه ته ناو کاروباری کوردستانی نیرانوه. له شاره کان دا ریکخستنی دوست کرده و، به هاندان و پارمندی په کیتی بو دوژمنایه تی حدکا، سازکا دامززاوه. بیگومان نمه راست نمر خزشیشان نه پانزانی راست نیه به لام کرد پویان به بیانو و، به نپشسته خوشمی زیر دانیان، هر نه پانوت و نه پانوتوه. سازکا له لایم په کیتیوه دانمضوینرا بو، گوی ی له ناموزگاری و قسه کانی په کیتی پش ننگرت، بدلکو په کیتیپان به ریکخراویکی نه تموهی نامارکسی و، هندی جبار به «پویولست» دانمنا. به لام په کیتی په پوهندی باش و دوستانمی له گدل سازکا و سرکرده کانی و، ملا شیخ عیزه دین و، همو ریکخراو و پیاده ناسراوه کانی کوردستانی نیران دامززانند بو. هروها له تارانش په پوهندی باشی له گدل هندی له سرکرده کانی شورش و پیاده ناسراوه کانی نیران دامززانند بو.

راستپه کیتی په کیتی هولی زوری دا په پوهندی باش و دوستانه له گدل حدکا داچمزینی، نهمش بیگومان نمر به هزی دوراندنی دوستایه تی حکومتی نیران و، تا راده کیش سوریا، که پیوستیپه کی ژبانی بز په کیتی همو. په کیتی له ناو بازنی تابلوقه په کی به هیزدا بو. سنوری تورکیای لی گیرا بو، له سنوری عیراقوه نه پشه توانی هاتوچز بکا، روخانی شا په کیتی لم گمارویه دهرینا و، دهرگای جبهانی بز کرده وه. دوستایه تی له گدل حدکا نمر به هزی داخستنوهی نم دهرگایه، به لام له روانگی قازانچی نه تموه پیوه لامان واپو، که لمو سرده مندا کیشمی کورد له نیران دا، گرنگیپه کی کارگیری په پدا کرده، نمری همو کورد پارمندیپان پدا بز نموهی نمو همله پان له دوس نچی و، مافه کانی خزیان به دوس بهین.

حدکا هلوپستیپان بهرامهر په کیتی دوستانه نمر، کادر و پیشمرگه کانیان راسپارد بو، کارناسانی بز په کیتی نه کمن:

- له کوپ و کزبونوه کانی خویان دا و، له لای عیزب و ریکخراوه کانی که، دژی په کیتی نمدوان.

- له هر جیگایه کی دستیان پرویشته تنگیان به پیشمرگه کانی په کیتی هملشچنی و، له هاتوچودا ریگه پان پی نه گرتن و، چمند جاری بز سوکایه تی پی کردن چه کیان کردن.

- له هندی جیگا نوقتمی گومرگیان بهرامهر نوقتمی گومرگه کانی په کیتی دانا و، ناگاداری نوقته کانی په کیتیپان کرد که نای له خاکی نیران دا بنکه دابنن. لمو کاتندا گومرگ تنیا سرچاره ی دهرامت و ژبانی په کیتی بو.

- کارناسانیپان بز قم نه کرد له نمرزی کوردستانی نیران دا بنکه ی چه کدار دابنن و، چه کدار کز بکنمونه و، به نازادی هاتوچز بکن.

- رسول ماممند و بزوتنمونه و، د. محمودیان هان دا بز جیاپونوه له په کیتی و، به چه ک و پاره و کارناسانی پارمندیپان دان.

چند جاری مامجهدال نامی ہو د. قاسملو نوسی و، نویسرائی په کیتی سردانیان کرد و، مامجهدال خوشی چو پز دپدنیسان، نمانه پیوندی دوقولی باشتر نه کرد، هتا جمنگی ۳ مانگه دسنی پی کرد و، هیزه گانی نیران، هیزه گانی حدکا و ریکخراوه گانی تریان له زوری ناوچه گانی کوردستان راونا بهرو سنوری عیراق، پز نزدیک باره گاکانی په کیتی.

*

پز چاککردنی پیوندی دوقولی په کیتی دسته په کی نویسرائی پیک هینا له: عومر شپخموس، عومری حاجی عهبدوللا، جمال حدکیم، شازاد صائیب و من. له مانگی نیسانی ۱۹۸۰ دا په کومل په ری کتوتین پز سردهشت. هر له سردهشتهو نپتر خومان کرد به میرائی حدکا. دوی نموی شوپک له سردهشت ماینوه پز روژی دوی پری کتوتین پز مههاد. له مههاد کوشکیکی شاهانه له نزدیک بندوی مههاد هبر لوی دایان پزاندين.

گفتوگرگانان دستی پی کرد. له لایمن حدکاوه: د. قاسملو، مهلا عهبدوللای حدپاک، مستفا شملاشی و چند کسبکی که پشداری کزبونوه کان نهنون. نیمه له قسه گانان دا ویستان چند مسئله په کیان پز وون پکه بنوه:

«نیمه هیچ هیزه کی راسته مقینه ناپنین پز نو ساردیسی له پیوندی دوقولی په کیتی و حدکا دا همه و، هاتوین پز نموی هزگانی بنهر بکهین و، قونایکی تازه دوستایتی و هاوکاری دس پی بکهین و، له لای نیموه سنوریک پز نو دوستایته نیه به جی ی نهیلین نیوه دپاری بکهین»

وقان: «نیمستا کورد له نیران دا هلیکی میژوی پز هملکوتوه، ناوونایانگی حکومتی نیران په تایهتی دوی داگیر کردنی سفارتهی نممیریکی له دنیا دا زور خراب بود. حکومتی نیران دپراوه له دنبا. زوری ناوچه گانی کوردستانی نیران و شاره گرنه گانی نازادن و، دسهلاتی حکومتی تازانیان تی دا نعاوه، عیراق زور به توندی دزی رژیم تازه نیرانه، نه توانی کسلکی لی وهرگیری، کورد نه گور حکومتیکی کاتیی تایهت به خوی دایمزیی و، هلیژاردنیکی گشتی بکا پز پکهینانی نه مجومنی کوردستان و، داووده زگای راگه پاندين (دهزگای رادپو، تملفزیون، روزنامه) و جمنگی (لشکری نیزامی) دایمزیی، نیمه نامادهین شورش له کوردستانی عیراق راهگیر و، همو توانای خومان هی پشمورگهی و سیاسی و ریکخراوه پی و راگه پاندين، نموی له شاخ و نموی له شار همانه، ترخان بکهین پز خزمتهی نو هنگاوه، بی نموی چاوهروانی هیچ پاداش و دسکوتیک بین.»

د. قاسملو زور چار باوهری جیدی خزی له قالبی گالتدا درنمیری، په پکهینیموه وتی: «دپاره نه تانوی کیشه و گپروگرفته گانی خوتان له کوردستانی عیراقوه بهینه ناو کوردستانی نیرانوه!»

نم پیشناره پان پسند نه کرد، گیانی «نیرانی بون» له بیسی سرائی حدکا دا بهیزتر بو له گیانی «کورد بون». حدکا خویان به تا که پیشروی بزوتنموی کورد دانمانا له کوردستانی نیران دا، نیمانویست نیمش نمویان پز هسلینین. چینه سر باسه گانی تر. هولیکي زورمان دا بهدگومانیه کانیان دهراری

پارمه‌تیدانی سازکا دژی نموان و دس و مردانه کاروباری کوردستانی نیران بره‌وینیموه. بز
هاوکاری دوقولی چند سره‌تایه‌کمان دانا که نیتر سالانی دواپی له سمری رویشتین.

*

سده‌فیری مامجه‌لال بز دهره‌وه.

مامجه‌لال له مایسی ۱۹۸۰ دا چو بز تاران. زیاتر له مانگی مایه‌وه. لمو ماوه‌پیدا
گموره کاره‌ده‌دستانی نیرانی بیتی. هر له تارانموه ناگاداری کردین که هندنی کاری
پیسوست هاتونته پیشموره، نیمی بچی بز شام بهلام زوری پی ناچی نه‌گم‌یتموره. لمو
ماوه‌پیدا کاره‌ده‌دستانی سپای پاسدازان بیروریان بهرام‌سهر مامجه‌لال خراپ بو. مامجه‌لال
سیانزه مانگ له شام گیری خوارد نه‌یتوانی بگم‌یتموره.

*

ناوژی

هریمی ۷ ی باله‌ک به‌کی له هریمه چالاکه‌کانی به‌کبیتی بو. ناوچه‌که‌پان به
تواوی راگوینزا بو، هیچ ناوه‌دانیه‌کی تی دا نهر. زور له پیشمهرگه‌کان بو حسانموه یا
تداوی یا کاروباری پیوستی خویان نه‌چون بز کوردستانی نیران.
نعمسد سزوار، فرم‌مانده‌ی کمرتی گه‌لاله‌ی هریمی ۷ چو بو بز نیران.
چدک‌داره‌کانی پارتی که له ناوچه‌ی خانه پاره‌گاپان هبو، له گه‌ل کوره‌کمی دا، گرت بوپان.
نعمسد هیچ خراپه‌به‌کی بهرام‌سهر پارتی نه‌کردبو، هیچ تاوانیکیشی نهر، جگه له‌وه‌ی
پیشمهرگه‌ی به‌کبیتی بو. له ریگای نمونموره‌وه همولیان دابو، بهری بدن، سودی نهر.
پیشمهرگه‌کانی هریمه‌که به موافقه‌تی نیمه چونه سهر هیزیکی پارتی له نزدیک سریمه
له ناوچه‌ی گه‌لاله ۲۴ کسپان لی گرتن. هرله‌وه‌ی هندیکیان به‌دا بون و ۱۵ کسپان
لی گل دابونموره و، به گیروای روانی لای نیمه‌پان کردن له ناوزه‌نگ. پارتی پاره‌پان لی
هستا و، گله‌پیان گه‌پاند بوه لای حشع. هر لمو ماوه‌پیدا له دزلی یش له لای مریوان
شمریک له نیوان حدکا و پارتی دا بو، چمند پارتیه‌ک گیرا بون. نم دو روداوه هیچ
په‌وه‌ندیه‌کسان له گه‌ل به‌ک نهر. له دو ناوچه‌ی دور له به‌کتری و، له گه‌ل دو هیزی
جیاواز بو.

حشع کموته به‌پنموره. لمو لاوه له گه‌ل حدکا و، لم لاوه له گه‌ل نیمه.

پاش گفتوگۆبه‌کی زور له سهر نموه ریک کموترین: نیمه گیراوه‌کانی پارتی بهر
به‌دن. پارتی یش گیراوه‌کانی به‌کبیتی بهر بدن. گیراوه‌کانی پارتی ۱۵ کس بون،
گیراوه‌کانی به‌کبیتی ۳ کس بون. نعمسد سزوار و کوره‌کمی و، عمهدولواحید باجه‌لان که
نمیش هر له ناو نیران دا گیرا بو.

روژی ۲۹ ی حوزه‌پرائی ۸. نیمه هممو گیراوه‌کاغان نارد بو لای حشع. تا نموان
رهوانی لای سرکردایه‌تی پارتیبیان بکمن و، گیراوه‌کانی نیمش وهرنگرموه و رهوانی لای
نیمه‌ی بکمن.

گیراوه‌کانی پارتی گه‌پشتنموره لای سرکردایه‌تی خویان، بهلام گیراوه‌کانی نیمه
هرگیز نه‌گه‌پشتنموره لای به‌کبیتی. نعمسد و کوره‌که‌پان پاش چمند حفته‌پنموره بهر
دابو، بهر مریجه‌ی تسلیسی عیراق به‌پنموره، نموی تریشیان بهر ندا به توهمه‌به‌کی درو که

گواهی و ستودنی سرزکی پارتی بکوژی. حشع، نم پهمانشکینیبی پارتی به «رومی ریاضی» و مرگرت، به سوکاپهتی داننا بز هموله کمی و، هیچ ناره زاپه کی له سر در نهبری. نمه غرنه پک بو لمو ناره پیمانمی حشع له نیوان بده کیستی و پارتی دا نه لجامی ندا.

* «علاقاتی امی»

بده کی له ره خه کانی عومبری سه پد عه لی و، هاوریکانی تری که تازه له زیندان نازاد بوون، له همو کزونه پوه پک دا دوپاره بان نه کرده، نمه بو گموا: نیمه علاقاتی امی مان فراموش کرده و، هیچ هولیکمان ندهاوه بز دروست کردنی پهموندی له گدل حیزبه شیوعه کانی دنیا، به تابهتی حیزبی شیوعی سؤفتی و، چینی کریکارانی ولاتانی سرماهداری و، خهباتی رزگاربخوازی گهلانی دنیای سییم. لم پاره پوه زور ندهاوین. پاسی هموله سرنه گموتوتانی خومان و، گزوانی دنیا مان نه کرد.

سه پد عومبر نمو ساوه پهی له زیندان بو، دنگواسی جولانه کانی نفغریقای به وردی چاودیری کرد بو. ناری زور له سر کرده و ریکخراوه کانی له پهر بو. زورچار بدخلیم پی نهرد و، هندی جار له قسه کانی من توره نمو، به تابهتی که به گالتوره پاسی «۳ جزگاکه» م لی نه پرسی. له سر دامزاندنی «علاقاتی امی» زوریان پی داگرت. بز نمو مه پسته خویان هندی له سرانی حشع یان بینی و، منیش بز نمو مه پسته سردانم کردن و، دواتر له حوزه برانی ۸. دا نامه پده کی ره سمییمان بو پارتی کومونیستی سؤفتی نوسی و، به ریگای حشع دا بزمان ناردن. به لام نه له حیزبی شیوعی سؤفتی و نه له هی عیراقی هدرگیز و لامان و مرنه گرتوه.

هندی له براده رانی دهرهه جیگاهه کیان دوزی پوهه «زه مالی سؤفتی» یان به پاره لی نه کری. سه پد عومبر و هاوریکانی هیوا پده کی نموتویان به «علاقاتی امی» نما.

** کتیبه کمی سه پد عزیز

سه پد عزیز می شه سزینی نوهی شیخ عوبه پهلولای نهبری بده کی بو لموانی له بده کیستی سؤفت خویند بوی. نه گمرچی له (کلیسی عسکری) عیراق دهرچو بو، به لام بنمماله که بان له تهران دانمنیشتن. له ناکوزکیبه کانی ۱۹۶۴ دا سه پد عزیز نندامی م س بو. مهلا مستمفا ساوه پک ده سه سر داپنا و، دواپی تملیسی نیرانی کرد. نیران وازیان لی هینا له گوندی شیخان له نزیک شنو دانمنیشت. سه پد عزیز دوستی مامجه لال بو. زور جار نامه بز نمارد. بده کمین جهنره پتبری کارها که رادیو کمانی پی خرابه کار نم بزی کرین و به دیاری بزی ناردین.

سه پد عزیز له بده کیستی سؤفت دکتورای تمواو کرد بو. نامی دکتوراکمی له سر جولانه پوهی رزگاربخوازانمی گملی کورد نوسی بو. کتیبه کمی کرده عهره پی و بهشی زوری له سره تانی شه سته کان دا به زنجیره له خهبات دا بلاو کرده. کتیبه کمی به پی ی پروگرامی مارکسی نوسرا بو. پر بو له زانیاری تازه دهرپاری ریکخراوه کورد پیه کان و شورشه کانی کورد و لیکولپنه پوهی باش و پهنرخنی تی دا بو دهرپاری میژوی نوی ی کورد. له بده کی لمو سه فراندا که بز له ندهنی کرد بو نسلی روسی کتیبه که و مسوده کانی به

عمره‌ی هینا بو داهوی به شازاد له بیروت یا له همر جیگاهه‌کی تر چاپی بکا. کتیبه‌که له بیروت مایه‌وه و چاپ نه‌کرا. له یه‌کی لهو سفیراندا که بزو بیروتم کرد. کتیبه‌که کتیبه‌کم له گه‌ل خۆم هینایه‌وه کوردستان. ده‌زگای راگه‌باندن به عمره‌ی چاپی کرد و، فزاید نهمسرد کردی به کوردی و، به کوردیش چاپ کرا.

بزو شاره‌زایی میژوی کورد نهندامانی کۆمه‌له‌ نه‌بو نهم کتیبه‌ی د. عزیز شه‌مزی و «کورد و کوردستان» ده‌کی د. نوره‌حسانی قاسملو و، هندی له کتیبه‌گانی د. کمال مزه‌هر به تایه‌تی «کوردستان له سالانی شم‌ری یه‌کم» دا بخوینتوه.

*

دامه‌زاندنی رادیو

ده‌زگاهه‌کی رادیومان هه‌بو له براده‌سته‌وه له گه‌ل خۆمان بزو نۆکان و له‌وه‌وه بزو قهندیل و له قهندیلوه هینا هومانوه ناوزه‌نگ. هاری نیستریک بو. له گه‌ل خۆمان نهمان گه‌را بی نه‌وی بتوانین به گه‌ری بخه‌ین. به کار خستنی په‌یوستی: به جیگاهه‌کی نهمین هه‌بو، ده‌زگاکه و ئاره‌بیل و ماتوز و ستودیه‌ی تۆمارکردنی قسه‌ی لی داهنری. هه‌روه‌ها په‌یوستی به ته‌کنیکار هه‌بو بزو کار پی کردنی.

طله‌عت گلی، نهنداز یاریکی کمرکوکی و، نهندامی یه‌کی له کویت کاری نه‌کرد. کاتی خۆی نه‌و ده‌زگای رادیوکه‌ی هه‌لبژارد بو. له کویتموه به نه‌ینی هاته ناوزه‌نگ. دوا‌ی گه‌ران به ناچه‌که‌دا شوینیکی هه‌لبژارد په‌یان نه‌وت «گر‌دی کوه‌ان» بزو دانانی داووده‌زگای رادیو. دارستان گرده‌که‌ی داهۆشی بو، گانه‌کیشی لی بو.

شه‌یرکۆ حسین کرا به فه‌رمانه‌ی کهرتی پاراستنی رادیو و، له شۆینی ده‌باریکراو خانوی دروست کرد. هیمن سه‌راوی و مام عدلی یارمه‌تیه‌یان نه‌دا. یاره‌گاهه‌کی ره‌کوه‌بیکیان دامه‌زاند. چهند ره‌ژی بزو تاقه‌کردنه‌وه کاری پی کرا و، دهرکوت باش کار نه‌کا.

وه‌گو نیشه‌انی یاره‌بخدان به نیسته‌گای رادیو په‌یه‌وه‌به‌ر و کادری نوسه‌ین و ته‌کنیکه‌ی، به جیبا له ده‌زگای راگه‌باندن، بزو ته‌رخان کرا. فه‌ره‌یلون عه‌به‌دولقادر کرا به لیه‌سه‌راوی و، نه‌سه‌لان بایز به یاره‌ده‌ه‌ری. وتاری کردنه‌وه‌ی رادیو به عمره‌ی فه‌ره‌یلون نوی و، خۆی خویندیه‌وه. دوا‌ی نهمه به چهند ره‌ژی فه‌ره‌یلون سه‌فه‌ری کرد بزو شام. نیسته‌گه‌که درایه ده‌سه نه‌سه‌لان سه‌ره‌ه‌شتی بکا.

تاقسی رادیو تا نه‌هات فه‌ره‌بالخ نه‌بو. زۆری نه‌وانی خۆیان به نوسه‌ر و شاعیر و ته‌دیه‌ب ته‌زانی، که نه‌هاتنه ره‌زی په‌شه‌مه‌رگاهه‌تی، له ده‌زگای رادیو کۆ نه‌هونه‌وه.

له‌و کاتهدا فاضیل نهندامی م س یه‌کیتی و، لیه‌سه‌راوی ده‌زگای راگه‌باندن بو. نهمی به کهمکردنه‌وه‌ی ده‌سه‌لاتی خۆی دا‌ئنه‌ا. به‌لام په‌شته‌ر جاره‌یک رادیوکه له سه‌ره‌تای نیسانی ۷۹ دا خرا به‌وه کار، دوا‌ی چهند حه‌فته‌به‌ک له په‌یه‌وه‌ه‌ردنی دا سه‌ره‌کوتو نه‌بو بو له به‌ر نه‌وه دای خست بو، جگه له‌وه‌ش فه‌ره‌یلون و نه‌سه‌لان کسه‌سیان ناماده نه‌بون له به‌رده‌ستی فاضیل دا کار بکهن، خۆیان لهو به‌زلتر و شایسته‌تر دا‌ئنه‌ا.

*

نهم‌خۆشخانه

ته‌نیا په‌زیشکی له ناو هیزه‌کهمان دا بو، د. خه‌در معصوم بو. نه‌وش چه‌وه‌ بزو خۆشناوه‌تی خه‌ریکی کاروباری سیاسی بو. هاوینی ۷۸ د. جهمه‌فه‌ری شه‌فیه‌ی هات بزو

قصدنديل. خيروهتپكى كرد به تيسارگا. نمخوشى تى دا نمدى. له پايزدا د. خدرش هاتموه لاي نيمه و، كه چوپنه ناورهنگ چاوگه خانويهكيان ترخان كرد بۇ نمخوشخانه. بهلام د. خدر زؤرتر كارى ريكخراوهيى نكرد وهك له پزىشكى چونكه لپرسراوى لقي بهكيتى بو. بهر له روخانى شا د. جعفر بۇ كارى سياسى گمراهيوه بۇ نيران. هر لمو ماوهپيدا د. بهختيار خاليد هاته ريزى پيشمرگايهتپوه. له بهرى قهرداخ بو به پيشمرگه. بهختيار گمخبيكى تازه پيگهپشتو بو له موسل دهچو بو، نمدامى كؤمطله و، له دهستى بهريوهبرى بهكيتى خوويندكارانى كوردستان بو. زورتر لموهى پزىشكى بكا نويش خدرىكى پيشمرگايهتپى بو له چونهبهك دا بۇ سلبسانى له بهيانىي ۷۹/۱/۳۱ دا كوته بوسوه كوژا.

روخانى شا بۇ نيمه بو به خيبر. نمخوش و بهرندارهكانمان نماند بۇ نيران. همدىكيان له لاي پزىشكه كوردهكانى نيران تداوى نكسران و، همدىكيان نچونه «بمارستان» ه حكومهتپهكانى توير و تاران.

چالاكى پيشمرگه و، شر له گهل هيزهكانى حكومت دا زؤر بو. له نغيامى نويش دا بهرندارمان زؤر بو نهبو جياگهپهكيان بۇ ترخان بكرى. د. شادمان مستى له بؤگوسلاقياره هاتموه. شادمان همو كاتى خزى بۇ نمخوشخانه ترخان كرد. هاوينى ۸. له توژهله نمخوشخانهپهكى هاوينى له خيروهتپكى گموردا دامزناند. هروره ريشونى دروستكردى نمخوشخانهپهكى گمورمان له تمختاپهكى قولى نيوان شپنى و زهلى له سر كانهكى خوش و له ناو رز و باخ دا انا. شوينهكه ناوى «قوله هرمدى» و نمخوشخانهكه ناو نرا «نمخوشخانهى شهيد د. بهختيار». زورى پزىشك و زورى كموتنى نمخوش و، دهرمانگا و، زورى نشيمه و زورى نمشتيركاريمان تى دا دروست كرد. شادمان نمخوشخانهكهى بهريوه نهد. له گهل ههليگيرسانى شردا له گهل نيران همدى پزىشكى كه هاتنه دهرموه. همدىكيان ماوهپهكى كورت نمانموه، نروپشتن بۇ نيران و، لمويه نچون بۇ نهوربا.

نمخوشخانهكه دواى نموهى ريگى نيرانمان لى بهسترا بو به ناوهنديكى گرنكى تداوى زامارى پيشمرگه بهردهوام ۱۰ بهرندارى تى دا بو.

*

ناوچهكه زؤر قهرهبالخ بو. به سدان كادر و پيشمرگه و خويندوار له توژهله و ناورهنگ و نركان .. كزبوونوه. د. شادمان همدى جار قسهى خوشى نكرد. وتى: «همو نمو تمنگورچلممانى له پايتختى ولاته پيشسانزيه پيشكوتوهكان دا ههيه ليرهش ههيه. لموى تمنگورچلممى بىكارى ههيه، ليرهش ههيه. لموى تمنگورچلممى خانو ههيه، ليرهش ههيه. لموى تمنگورچلممى گراني و ناوسانى دراو ههيه، ليرهش ههيه...» راستى نكرد هموى هبو، بهلام هى نيمه له جزىكى تر بون.

*

بوردومان

پيش نيوموى ۹ ى تهوموى ۸. له توژهله له زير سيبرى دارگويزىكى گموردا له گهل عومر شخموس، جمال ناغا، سالار، عومر دانپشت بهين كاروبارى رؤانمان نغيام نندا له هر پزلى فروكهى عيراقى پهيدا بون چمند بؤمباپهكى گمورهپان بهرداپوه. ناوچهكه

پر بو له دوکملی رهش و تهپوتنۆز و بزگنسی باروت. به دواى نوهپش دا چمند فروکهپهک کپوتنه پلامار تملقنیهان له خپهوت و بن بهرد و نوای بن شاخهکه نهکرد.

له دامینى ناوزهنگ دا بازاریکى گهوردی لی بو کلهپهلی عیبراق و نیرانی تی دا نفروشرای به زوری له کهپردا بون، ناگر درا بو سوتا. به سدان مافور و رادبو و تملقنیهون سوتا. بایی چمندین ملیون دینار زهره له دوکاندارهکان کپوت.

دهزگای راگهپاندنی پهکیتی له دامینى توژهله دا بو به تهاوی خاپور بو، ههسو دهزگاکانیان شکا و سوتا و، پهکی له گادارهکانیان: پورهانی شیخ مستمفای قهرهداخی، کوژرا و، چمند کسپیکیان بریندار بو.

له سهرچاوهی توژهلهپش کهه بنکهکانی نیسهی لی بو، کادریکی سکرتراریتی مامجهلال: محهمهد نهپهکر، کوژرا و چمند کسپ بریندار بون، لهوانه: سهید مهجید ئهئندامی م ع و، میران فوناد مستی ئهئندامی دهزگای دارایی و، پشیرهو سهید نیهراهم له سکرتراریت، حممه سعید و هاوری جهبار له بنکهکمی من.

پیشمههرگهکانی دهزگای راگهپاندن هاواریان لی ههستا بو داواى یارمهتیبیان نهکرد. ههر که هیرهکه که کمی خاوه بووه چوپین بز بارهگای راگهپاندن. ساغهکان چوپونه شاخ و، کوژراو و ههئندی له بریندارهکان لهو ناوهدا بون. تیکرا ۹ کس بریندار بو بز تهاوی ههمومان رهوانی سهردهشت کردن.

چمند مفسرهزهپهک بنکهپهان له توژهله بو بز پاراستنی مامجهلال سهر به سکرتراریت بون، قهرماندهکانیان: بهکر پیرۆت، مهلا وسوی خهئندهکه، شیخهکۆل، بو. بز نیواره تهرمی ههرود پیشمههرگمی پهکیتی: پورهان و محهمهدمان له سهرچاوهی توژهله به خاک سپارد، مهلا وسوم بانگ کرد تملقنیهان دا هدا. مهلا وسو وتی: «تملقین نازانم». وتم: «تۆ چۆن مهلاپهکی تملقین نازانی؟» وتی: «به منالی وههاپان ناو ناوم نهگینا من مهلا نیم». حشع بارهگاکانیان له توژهله بو، بهلام به ریکوت زهره لهوان نهکپوت بو. ئهوانیش له شاردهنوهپان دا بهشدار بون.

ئهو رۆژی ئهم روداوهی تی دا قهسوا رپهورتهریکى تملقنیهونی قهرهئسی له ناچهکه بو. بهر له بهردومانهکه وینهی بازار و بنکهکان و ئاواپهکانی زهلی، شینی، سونی و، کاتی بهزدومانهکمش وینهی فرۆکهکان و، دواى بهزدومانهکمش وینهی بازاری سوتاو و ئاواپی ویرانی گرت بو. بهرنامهپهکی ریکوپیکى لی دروست کرد بو بز تملقنیهون و، له پاریس پیشانیان دابو. کهنډال، که دواپی بو به سهروکی ئینستیتوتی کورد له پاریس، لهو کاستدا به پی ی راسپاردهی د. قاسملو، نوینهراپهتی حدکای له قهرهئسا نهکرد. نامهپهکی درهژی بو تملقنیهونی قهرهئسی نوسی بو، راپهۆتهکمی کابرای به درۆ خست بووه و، نوسی بوی که ئهو روداوه ههموی له کوردستانی نیران دا بووه و، پهپامنیرهکمی ئهوان به درۆ پاسی کوردستانی عیبراق نهکا.

سهیرهکه لهوهدا بو: کهنډال خزی کوردی تورکیا بو، نوینهراپهتی کوردی نیرانی نهکرد و، دژی کوردی عیبراق کاری نهکرد!

*

پاش چمند رۆژی کسهرکاری محهمهد له کزپهوه و، کسهرکاری پورهان له سلیمانیهوه هاتن بز گویزانوهی تهرمهکان. فههسی شیخ ئهئهری قهرهداخی هات بو بز

بردنموی پورهان. فسهمی ناسیوای گمراهک و سمردهمی خونندم بو، نمیش وهکو من زانستی سیاسی له زاکوی بدغداد خونند بو. نندامی کومبله و تیکوشمیریکی ناوشار بو. زور له میژ بو نمیشینی بو. دوی نم سمردهمی به ماوههک بهعس گرتی و، تا نیستاش بی سمر و شونه.

*

زندان

سمردهمیک چیهگههکی نمیشمان نهبو گیروای تی دا گل بدهبنموه، له بهر نموه نموانی نهگیران، نموی تاوانی جاسوسی له سمر ساغ بواپهتیموه نهکوژرا و، دپلهکان، وهکو دواپی له پلاوکراوهکان دا بو به پاو دوی نموی «رهبازی شورشیان بز رون نهکراپهوه» بهر ندران.

له گمل زیاد بونی چالاکیهکانی پیشمهرگدا، تا نهات ژمارهی گیراوهکان زور نمون. نمور شورنیکیان بو ترخان بگری و، تاقمیکیان لی بگری به مسئول. نممانوست زندان بکمین به دهزگایهکی شارستانی و، جوری رهفتاری نیمه له گمل هی بهعس جیاواز بی. نمور مافانهی راگهپاندنی جیهانینی مافی مرژ و، یاسا ناودهولهتیبهکان بز گیراویان سلانده، نیمش جیهانیمان بکهین.

عملی شامار، گادری کومبله، که له پیشمهرگهکانی سمردههکانی سمرهتا بو، هملیژپردرا به لیپرسروای زندان و، کمرتیکی پیشمهرگهی بز ترخان کرا. عملی له دامینی دولهکدا خانیهکی بز بارهگای پیشمهرگهکانی و، خانیهکیشی بز زندان دروست کرد.

گیراوهکان دو جزو بون: جزویکیان دیل وهکو، سمرپاز، جهیشی شمعی، بهعسی، جاش، نمون و نیستیخبارات.. که له شمرو بوسدا نهگیران. نموانی تر له سمر تاوانی ناسیاسی وهکو کوشتن، دزی.. گیرا بون.

لیدان و سورکاپتهی پی کردن به توندی قندهغه بو، هر پیشمهرگههک کاریکی لهو پابهتهی بگردایه به توندی سزا ندران.

خواردنیان وهکو خواردنی همور بارهگاکانی پیشمهرگه بو. له نمخوشی و ناساخی دا، وهکو پیشمهرگه، له نمخوشخانهی شورش دا تیسار

نهکران.

کسورکاریان بزبان همور هر کاتیکی بیانویستایه به نازادی سمردانیان بکمن، خاردن و کلویلهیان بز بهین یا بز بهین.

بزبان همور داوا و سکالا و شکات بز دهزگا سمرکردهبیهکانی پهکیتی بنوسن. کسانتی شارفا و قانونی لیکولینمویهان له گمل نهکردن و، دادگاههک که پیک هات بو له ۳ کس: دو نندامی م س و، پهکیکی حقوقی، حوکمی نندان و، مهکتیمی سیاسی له کزونهمی خزی دا دوا بریاری له سمر حوکمهکه نندا.

حکومهتی بهعس، هیچ کاتی تاماده نهبو، گیرا هر پلمو پابههکی له بهعس یا له جهیش یا له دائیرهکانی دولت دا همبواپه، بگزوریموه. له بهر نموه زور له گیراوهکان به تابهتی سمرپاز، مانمویهان کملکیکی نموتوی نهبو، زو بهر ندران. همزاران کسسی عهرب، سمر به داوودزگای جیا جیا، گپراون و به بی هیچ بهرامبهریک نازاد کراون.

دروستکردنی خانوی تازه

هاوویسانی زندان، که زوریان هاوسره کانیان له گمل خزیان هینا بو، هروها کاری سیاسی، ریکفراوهیی، راگه باندنیهان پی سپردرا بو، نهمو نوانیش جیگه بز خزیان خوش بکمن. له شینی، قوله همرمی، زهلی، ناوزهنگ، توژهله.. چمندین خانوی نوی بان بز دزگا کانی پیشمسرگه، راگه باندن، دارایی، ناوهندی کومله، ریکخستنی بزوتنموره دروست کرد. ناوچهکه ناوهدان هرووه، نزیکی ۱.۷۰۰ کسی لی نژیا.

ناوهندی کومله ریزه خانویهکی خوشی دروست کرد. دزگای ریکخستن و دزگای راگه باندنی تی دا بو، شوینیک بز کتیبخانه تمرخان کرا بو، هزلیکیش به ناوی «هولی شهید شهاب» دروست کرا جیگه کزوتنموی ۳۰۰ کسی تی دا نهموه.

بز هاوینه کئی، منیش له سهره ههمان خانوی که زستانی رابوردو لی ی بوم، به چند مهتریک له پال تاشه بوردیکی گوره دا خانویهکی ۴ ژورم دروست کرد. نه گهرچی بهنایهکی خملکی داوداوامان هینا بو دیواره کانی بز دائنمان، بهلام کریکار به کئی خومان تمان کرد. خانوه کئی من خوزتر بو له زوری خانوه کان، حمام و شوینی چیشتی لی نانی تی دا بو. دواپیتر بهره مه کهم تمخت کرد و، حموزیکی گوره ی جوانم تی دا دروستکرد و، چوار دهموه کهم کرد به گول و ریز و باخ.

بهختیاری برام و حممه جزایش چمند خانویه کیان له نزیک خانوه کئی من بز ژبانی خزیان دروست کرد.

جگه له باره گای داووده زگا کانی به کیتی، شح، پاسزک، مسفرزه به کئی به معسی سر به سوریا، هندی ریکفراوی عمرهیی - عیراقی و، نهرانی لهو ناوه دا خانویان کرد. لم کاراندا نهموی سهرنجی راته کیشا دوزینموی هندی کهرستنی کزین بو، که دهریان نمخست نم ناوچه به له کزینمونه ناوه دان بوه له ناو دوزواوه کان دا:

- له زینی سور له کاتی هملکندننی بناغمی خانوه کان دا چمند گوریکیان دوزیه موه. گزوره کان هی موسولمان نهمون، چونکه روه قیبله نمپیژا بون و، ملوانکه و متومورو بان له گمل خرا بوه چال. نیسکه کانیان تیکه لاری گل بوو پورا بو.

- له ناوزهنگ له شوینی هولی شهاب، دا دو گزوهی گسوره و ساغ و، له توژه له پیش لهو شوینمی که ناوی: «گردی کوپان» بو نیستگهی رادیوی لی بو، له نیوان توژه له ناوزهنگ دا، چمندین گزوه و، چمند دراویکی سهرده می نیسکه ندهری گسوره دوزواوه موه.

گزوه بز چمند مهیست به کار هاتوه: به کیکیان وه کو تابوت بز هملگرتنی نیسک و پروسکی مردو. نهمی تریان بز هملگرتن و شاردنموی دانمویه له خوارده مینی و، گنجینه له چاری دوزمن.

زهردشتیه کان که به کیکیان لی مردوه، تیرمه که بان پردوته شوینیکی بهرز دایان ناوه، تا قمل و دال گزوشته کئی خوارده و، تیشکی خوز نیسکه کانی خاوین کردوتموه، نوسا نیسقه کانیان کز کردوتموه و خستوبانه ته گزوه به کموه، گزوه که بان له نمرزدا ناشتوه.

نهمی کوردستان چمندی لم شوینمواره دهرینه به نرخانه تی دا بو، که رابوردوی

گرتنی بیگانه

شورشی نهلول هر له سره تاوه له دنیا دا دهنگی دایموه و، رۇژنامووانی به ناوبانگی دنیا سردانپان کرد و، وتار و لیدوان و کتیبپان له سر نووسی. شورشی حوزه بران، له بهر چند هژبهک، لم نیمتیازه گرتکه بی بهش بو:

۱. عیراق «تمتیم اعلامی» خست به سر چالاکیه کانی شورشی. به هیچ جزوی له دوزگاکانی راگه باندنی خوبی دا: رۇژنامه، رادیو، تلفنزون.. باسی ننه کرده و، نه پنه میشت دهنگی بز دنیا دهرچی.

۲. پیوهندی عیراق له گدل دهلته تانی دهرهه باش و، داهاتی نموت گمشانوه بهکی زوری دهر به پیوهندی نابوری و بازوگانی عیراق و دهلته تانی تر و، زور لم دهلته تانه له ناو خویان دا پیشبرکیبان بو کامیان باشترین سوادی بازوگانی له گدل عیراق به دس بهینی. له بهر نوه گپروگرتنی ناوخوی عیراقیان پشت گوی نمخت، به تایبهتی که عیراق له گدل نیران کوهه شهروه.

۳. شیوهی چوتی راگه باندنی بهکی. بهکی لهو تاکتیکه تازانهی لم شورشدا داهنرا، بز نوهی له نابلوقهی نیعلامی دهرچی و دهنگی به دنیا بگات، گرتنی کارکمرانی بیگانه بو. گرتنی نمانه له لاپن دوزگاکانی راگه باندنی نمر ولاتانوه باس نه کرا و، له دنیا دا دهنگی ندهایموه و، بهم ریگایه سرنجیبان رانه کبشرا بز همبونی جولانوه بهکی سیاسی - چه کدار دژی بهس له کوردستانی عیراق دا.

سره تا چند کارکمریکی فوره نسی گیرا له قنبدیل کاربان نه کرد. به دوی نوان دا پزولونی و، نلممانی و، یزگوسلانی و روس.. نم کاره له لاپن دهلته تانی نمروپیسوه به کاری تیروستی دانهرا و، نه بجامه کی:

- عیراق گوی نه ندهایه و، خوی نه نه کرد به خاونی. به هیچ جزوی ناماده نمر گفتوگزی له سر بکا بز گورینوه بان به گیرا و دپله کانی نیمه و، به هیچ جزوی ناماده نمر پاره بدا بز بهردانیان.

- دهلته کانی خنرشپان دو جزو بون: نوانی نمروپای رۇژهدلات، بهکی سؤقیبت، پولونیا، یزگوسلانی.. هاوولاتیبه کانی خویان فراموش نه کرد و، له سر بران هلمنمدانی و به تنگیانوه ننه مان. دوهمیان، ولاتانی نمروپای رۇژتاوا، نمه بان به کاریکی تیروستی دانهرا، بهلام نه کوهته گفتوگزی راستمخو و ناراستمخو بز پاراستنی ژبان و بهردانیان.

نم کاره بز نیمه له چند سرهوه سویدی همبو:

۱. رۇژنامه کانی نمر ولاتانه باسی گیراوه کانیان نه کرد و، هوالی همبونی جولانوهی کوردیان رانه گه باند.

۲. له هندی ولات نمر به هوی دامعزاندنی پیوهندی راستمخو له گدل نوینرانی

پدکیتی. د. کمال فوتاد چمند سال له نمانیا نه پتوانی بو پیوهندیان له گمل داپمزینی،
بم هزیوه پیوهندیان له گمل دامفراند.

۳. له هندی ولات نهمو به هزی هندی دمکوتی مساددی: ناردنی دهرمان،
تداوی بریندار، دانی پاره..

نم کاره هندی له همدالانی نوروای سمغلت کرد بو، وایان نوزانی جیگه یان پی
لیو نکا. له پاتی نوهی هول بدن به چاکترین شیوه کهلکی لی وهرگرن، گوشاریان بز
سرکردایتی پدکیتی نهینا واز لم تاکتیکه بهینی، تمنانت گه پشته رادهی هرهشمی
وازهینان له پدکیتی. بهلام نم تاکتیکه بو بو به باو. هیزه گانی تریش پناپان نهمو بهری
لوانه: حسک و پارتی. نهمو نیمش وازمان لی بهینا به نمان دروهیان پی نهدا.

*
هاونی. ۹۸. له بهری قمره داخ ۹ کسی سؤقتی له کاتی راوه ماسی دا گیران.
هرمی ۵ ی قمره داخ رستیان به پهله بیانی پرتنمو بهری شارپزیر بز نوهی بیانگه یغنه
پاره گاکانی سرکردایتی. جهشی عیراق پدکی له گموره ترین لشکر کیشیه گانی کرد بز
سریان و، همو نو ریگاپانمی نمان گومانیان لی نهمو به هالیکز پتر لی ی داپزین و،
گرتیان. له شوینیک دا پیشمرگه گانیان دوزیموه. بو به شمریکی قورس. ۶ کس له
پیشمرگه کان کوژران لوانه: کوژران، که پدکی له باشتین فرماندهی کمرته گانی هرمی
۵ بو و، ۱۷ پیشمرگه و دوان له سؤقتیه کانش بریندار بون.

مستفعا چاوروش، فرماندهی هریمه که، بز نوهی هریمه که یان له کول بهیتموه
سؤقتیه گانی بهردا بو.

پدکی له برینداره کان شاهز (حمسی تله) بو. شاهز شاخه وانیکی کم هاوتا و،
شمشالو ونیکی شارزا بو. لم شهمدا گولله پدک له سری و گولله پدک له دستی داپر.
برینه که سری له زمان و، گولله که دستیشی پنجه گانی له کار خست بو، تا ماوه پدکی
زور قسسی بز نهمو کرا و، تا کوژراش زمانی به تداوی بهر نهمو، چمند پنجه پدکی
دستیشی سمقت بوو. له گمرمی شمر و هیرشی هالیکز پتردا به برینداری له بن
دوهونیک دا نهمی، خوینی لمشی چوزراگی هست بو. لو کاتدا ماریک له نزیک پددا
نهمی، دمس نکا به لستنوهی خوینه که. شاهز هوشی له لای خوی نهمی بهلام نه زمانی
نهمی هاوار له هاویکانی پکا و، نه دستی بهرد نهمو له ماره که پگری. ماره که تا تیر
بوو چوزراگی خوینه که لیست بروه و، دوی نهمو بی نوهی پیوهی بهدا ریشت بو.
پیگومان هملوستیکی دژوار بوه دیمنه که همرگیز له بهر شاهز نهمو چوهوه.

* «گروهی حموت نهمو»

چوار مانگ دوی گرتنی چواره مین کونگری حدکا، ۷ نمدامی کومیتهی ناوهندی
بهانیکی درویمان پلاو کردهوه، جیابونهوی خویمان له حیزب راگه پاند، به بیانوی جیباوازی
هملوستیان له حکومتی نیسلاسی نیران و، هاوکاری سرکردایتی حدکا له گمل رژی
بممس. ناویان له خویمان نا بو: «پیروانی کونگری چوارم».

له ناو پیروانی کونگری چوارم دا چمند کسکیان تی داپو تازه هات بونه ریزی
حدکاوه، بهلام ۳ کسبان له ناوداره کونه کان بون: غمنی بلوریمان، که زیاتر له ۲ سال له

سر حدکا له زندانی شادا بو. رهیمی قازی، که له سردمی جمهوریهتی مه‌بادوه چو بر بؤ سؤفیت و تا رخانی شا لوی ماپروهه. هیمن، که ۱۰ سال زیاتر بو له عیراق بو، دوی روخانی شا نموش گمراهوه.

حیزی توده له نیران دا لاواز بو، له کوردستان دا سربرای لاوازی بدناویش بو. بهلام نفوزی حیزی توده له ناو حدکا دا کؤن بو، نه‌گمراهوه بؤ شو جوره په‌یوه‌ندییهی له پنجاگان دا له نیوان همدو حیزب دا دروست کرا بو. دوی سرگومتی شورش، نه‌گمراهی ریکخراوی تابه‌تی خوی دامفرزاند بو، پاشکوی حفت‌منامه‌ی «مردوم» ی له تاران به کوردی بهلو نه‌کردوه، بهلام هندی له توده‌بیه‌گان خویان خزاند بوه ناو ریزه‌گانی حدکاوه. لهو کاتوه د. قاسلو بو بو به سکرته‌ری حدکا، حدکای بروه سر‌ب‌خوبی له توده هینا بو، له پهر نموه له گملی کؤک نمون، دوی سرگومتی شورش، که حدکا نه‌چوه ژیر باری سیاسه‌تی حیزی توده‌وه، نا‌کوکیه‌که‌پان قولتر بو، به تابه‌تی توده پشتیوانی بی چندوچونی رژیم نیسلاسی نه‌کرد. به بیانوی نموهی دژی نیسپریالیزمی نهمریکایه و، حدکا له کیشه و شردا بو له گمل نم رژیمه چونکه مافه‌گانی کوردی نه‌مسلانند.

پیرهوانی کونگره‌ی چوارم، بهم جی‌په‌نوهه‌به لاپان وا بو:

- زورابه‌تی نمن‌داهانی حیزب و دانیش‌توانی کوردستان، که له شمر بیزارن و، ریزی تابه‌تی دانمین بؤ راپوردی سیاسی نم تیک‌شهرانه، له دوری نمان کؤ نم‌نوه و، نمان نمین به «حیزی دیموکراتی کوردستانی نیران».

- به‌کیتی سؤفیتی و، ولاتانی نوروپای روزه‌لات و، حیزبه کومونیستی‌گانی جیهان پشتیوانی له‌وان نه‌کن.

- رژیم نیران له گمل نمان پیک دی، نه‌گمراه خود‌موختار‌شیمان نمداتی، به ناشتی کیشه‌ی کورد چار‌سمر نه‌کا.

سرگردابه‌تی حدکا زور زو چومه به گژ نم تا‌قمددا و، به جاش و خاتین ناوی بردن. له بو‌چونه‌گاتیان دا و، له زور - هلسنگاندنی خویان دا به هله‌هله چوپون. جمعاوه‌ری حدکا به زوری له دوری سرگردابه‌تی قاسلو مانوه. نومیده‌گانی هه‌شیمان بو به سؤفیت و رژیم نیران نه‌ماته دی. هاو‌کار‌پیان له گمل حیزی توده و، کار‌مده‌ستانی نیران هیچ دس‌کوتیکی سیاسی یا سر‌ب‌ریزه‌کی بؤ خویان دابین نه‌کرد. به لاوازی مانوه و، سر‌نجام په‌روازه بون: هندی‌کیان له شمیری حدکا دا کورژان (ره‌حمانی کهریمی). هندی‌کیان چونه نوروپا (ره‌یمی قازی و غمینی بلوریان)، هندی‌کیشیمان له شاره‌گان دا جگهر بون (هیمن و نموانی که).

هیمن، شاعیر و نمدیب بو زیاتر له‌وهی سیاسی بی. خاوه‌نی سرودی نه‌توه‌بی: «گمراهی توشی ره‌نجه‌روی و حس‌سرت و دهردم نمین...» و، خاوه‌نی: تاریک و رون، توحفمی موظ‌نفریه، نالهی جوده‌بی و پاش‌سروک بو. مسخ‌پن بو خزی له کار‌وباری حیز‌ب‌ه‌تیه‌وه بگلینی.

* جده‌گی عیراق - نیران

ناکؤکی عیراق له گمل نیران پیشینه‌به‌کی میژویی هه‌به به تابه‌تی له سر دپاری کردنی سنور و، په‌روژ‌گانی شه‌ه. نه‌گمراهوه بؤ سردمی عوسمانی و صفوی. نم

ناکوزبیانه به میراث بز دوله‌تی عیراق ماہونموه. له سردمی پاشاہتی دا هردو دولعت جزوی له پهبوندی دوستانه‌یان دامزrand بو، هردوکیان نمندام یون له پهبانی بهغدادا. رژیم جمهوری ناکوزکیه کوزنه‌کانی هموزیندو کردوه. نوره‌حمان عارف همولی دا نیوانی عیراق له گمل نیران باش بکا، بهلام نینقیلابی بهمنس له ۱۹۶۸ دا، نه‌بهبشت نم هموله سره‌گیری.

نیران ری‌ککوتنی سالی ۱۹۳۷ ی دهره‌ری شه‌طولمعرب به‌کلایمنه هملوشاندوه. محمد حسن به‌کر بهم بزونه‌یوه له ساحه‌التحریر له بهغدا وتاریکی ناگرتنی دا، وتی: «وسوف لن أكون عربيا ولا مسلما اذا نسبت هذا الموقف للنذل...» عیراقی بهمنسی لهو کاتدا توانای روه‌روپونوهی چه‌کداری نیرانی نه‌بو. نیران یارمته‌تی شوردی کورد و دوژمنه‌کانی بهمنسی نهدا، بهمنسیش باوه‌شیان بز موعاره‌منشی نیرانی کرد بووه تا ری‌ککوتنه‌کی صددام - شا له جهزاتیر. لهو کاتدی ری‌ککوتنی جهزاتیر نیمزا کرا، همنان لهو به‌کره‌ی سوینده‌کی خوارد بو سرکوزماری عیراق بو.

صددام له ری‌ککوتنی جهزاتیردا (تنازل) یکی زور گموره‌ی کرد بز شا، نیوه‌ی شه‌طولمعرب و، چمند جیگی تری سنوری وشکایی له کوردستان داپوه، بهرام‌بسر ده‌سه‌لگرتنی شا له کورد. نم (تنازل) هی صددام بز شا له ناو کوزره نه‌توه‌پورسته‌کانی عرب دا به خراب دنگی داپوه. صددام نه‌گه‌چی به سرکوتنیکی میژوی گموره‌ی دانغا و، بیانونی بز دانه‌تاشی، بهلام لی ی بووه به گری به‌کی رهوانی.

دوای روخانی شا و سرکوتنی نینقیلابی نیسلامی، ترسی صددام له نیران زور زیاد کرد. نه‌ترسا شه‌پولی نیسلام ده‌سلاتی نموش راہالی. وه‌کو له کوزره تاپه‌تیه‌کانی خزی دا وت بو: «پیش نموه‌ی شهر بکویته ناو مالی خزتموه، شهرکه به‌خبره ناو مالی دوژمنه‌که‌توه.» نیتر خزی بز په‌لاماردانی نیران تاماده کرد. به تاپه‌تی لهو کاتدا رژیم نیسلامی هبشتا جیگیر نه‌بوو. نه‌ترمشی نیران به هزی پاک‌کردنوه‌ی ریزه‌کانی له نه‌فسرانی سلطنتت تملب دارزا بو. سپای پاسداران هیزکی پچوک و، بز ناسایشی ناوخو ترخان کرا بو. کیشمی نه‌توایه‌تی له کوردستان، عمره‌بستان، نازهن‌باہجان، بلوچستان، تورکمان سه‌حرا تمقی بووه. باری ناپوری به هزی پشیموی ناوخزیموه باش نه‌بو. نیرانی تازه وه‌کو دوله‌تیکی توندروه له دنیا داہرا بو.

صددام نممی به همل زانی بز نموی توله له نیران بکاتوه و، رژیمه‌کی بروخینی و ولاته‌که‌یان پارچه پارچه بکا.

رژوی ۱۷ نهلولی ۸۰ «نه‌نجومنی نیشتمانی» بانگ کرد بز کزبونوه‌به‌کی ناسایی. صددام له به‌ردمی نم کزبونوه‌به‌دا وتاریکی دا له‌وتاره‌کی دا وتی:

«لقد كانت اتفاقية اذار ۱۹۷۵ فی حينها قرارا شجاعا، وحكيما، قرارا وطنيا،

وقوميا.

«لقد كانت اتفاقية اذار بنت ظروفها، وقد فهمها شعبنا، واعتبرها فی اطار تلك الظروف انتصارا عظيما، واستقبلها بفرح عظيم..»

«ولما كان حکام ایران قد اخلوا بهذه الاتفاقية منذ بداية عهدهم بتدخلهم السافر والمقصود فی شؤون العراق الداخلية، واستادهم، كما فعل الشاه من قبل، وامدادهم لروس التمرد المدعوم من أمريكا والصهيونية، ولامتناعهم عن اعادة الاراضي العراقية التي اضطرنا

الی تحریرها بالقوة، فائنی اعلان امامکم، اننا نعتبر اتفاقية ۶ اذار لعام ۱۹۷۵ ملغاة، وقد اتخذ مجلس قيادة الثورة قراره بذلك...»

صددام نه له تيمزاکردنی ریککوتنی جعزائير و بمخشینی شه طولمهروب دا پرسى به گملى عيراق کرد بو، نه له هملوشانندنموه دا.

رؤزی ۲۲ نهلول ۱۹۲ فرۆکى جمنگى کموتنه فرين بۇ پورودمانى نيران.

روزی ۲۳ ی نهلول هیزی زمينی عيراق له ۳ لاره پهلماى نيرانى دا:

لاى سمرو بۇ راگرتنى هیزهگانى نيران له شوينهگانى خزبان دا.

لاى ناوهراست بۇ گرتنى هندی شار و شوينی نيران تا نهران لىو قزلموه هيرش

بۇ بدمقوبه - بهغداد بکن.

لاى خوارو بۇ داگيرکردنی کانگاکانى نمرتى نيران. نيمهپان هيرشى سمروکى بو.

صددام نيم جمنگى ناو نا: «قادسيه صددام». له ممش مهبستى ژيانندنموه

دوژمنابهتى کزنى نيران عمرهوب و نيران بو. له قادسيه يهکم دا لشکرى عمرهوب،

لشکرى نيرانى شکاند و، دولهتى ساسانىي روخاند و، گهلانى نيران موسولمان بون. نيم

شمروى پيو شمرو نمشوباند.

له سمرو تادا جديشى عيراق هندی پيشروى کرد و، هندی چيگای گرت. بهلام

نميتوانى نامانجهگانى بدى بهينى. صددام به هيووا بو ناگريرکى وهکو ناگريرهکى جمنگى

شمش رؤهى عمرهوب - نيسرايلى ۱۹۶۷ دوباره بپيستموه. که نمجومهنى ناسايشى

ريکخراوى نهموه بهکگرتوهگان بريارى راگرتنى شمروى دا، صددام چونکه خنوى به

سمروکوتنى نمرانى يهکسمر قوبولى کرد، بهلام نيران بريارهکى قوبول نکرده و دريژى دا به

جمنگ.

۲- بهالهگانى صددام همموى بهتال درچو: رؤمى نيرانى نمروخا و نيران پارچه

پارچه نيمو. شمروکمش به چمند هيرشيكى ناسمانى و، به چمند هيرشيكى زه مينى و، به

شمش رؤزى کزتايبى نهمات.

له کاتى گفترگوزگانى ۱۹۹۱ دا که بردينسان بۇ ديدنى صددام، گوناخى

دريژهکيشانى شمروهکى خسته مى نيمه. له قسهگانى دا وتى: «که شمرو هملگيرسا له گدل

نيران ۳ فهيلقمسان هيمو. زياتر له بدهک فهيلقم به نيسوهه خمریک بو. له بمر نهموه

نميتوانى هممو جديشى عيراق بقمعه شمروهه دژى نيران. نهگمر نيوم له گدل بوايه له باتى

۸ سال به ۸ رؤز شمروهکم به لادا نهمخت...»

دوا به دواى هملگيرسانى جمنگى عيراق - نيران له زنجيرههکى کزبونموه دا

بهنامى کارى داها تومان بهمجروهه دپارى کرد:

۱. همولدان بۇ خن بواردن له شمرو لاهلا و خنلادان له همرو ناكزکيهکى لارهکى

سياسى يا چهکنار، وه همولدان بۇ خاوکردنموه گرى نالوزهگانى هارى ناوخوى کوردستان

له کوزى به گزاونى رژيم دا.

۲. بهرزکردنموه رادهى چالاكى پيشممرگه و دهس وهشاندى، وه به کار هينانى

هندى شيبوهى نوى له شمروکردن دا، به تابهتى تمرکيزکردنه سمرو نوقته و شوينهگانى

دوژمن له شار و نورهوگاگان دا، وه همولدان بۇ نازادکردنى هندی ناوجه.

۳. پهرهپيدانى چالاكى سياسى بۇ راپهراندنى جهماوره و بهگمر خستنى کوزمهلاتى

خفلك دژی رژیم، به مانگرتن و خۆپیشاندان و شیوه‌کاتی تری خهباتی جهماوهری... ههریه‌کاتی پێشمهرگه و ریکه‌خراوه‌کاتی په‌کیتی له پاریزگاگانی ههولیر، کهروک، سلیمانی به پی ی ئهم پلاته و په گیانی ترخان کردنی ههمو ههول و تهقه‌لاپه‌ک دژی هیزه داگیرکهره‌کاتی رژیم و نۆکهره‌کانیان کهوتنه چالاکی و جموجول. له سه‌ره‌تای جیه‌بجی کردنی ئهم پلاته‌دا بوین. له پر هیزه‌کی گه‌وره‌ی پارتی شاخه‌کاتی به‌رامه‌به‌ریان لی گرتین.

*

به‌یانیه‌کی زو له خهو هه‌لیانساندم وتیان: «که‌راپه‌ک هاتوه نامدی په‌لای پیه‌به. نه‌یه‌وی وه‌لامی به‌ده‌یه‌وه و به‌گه‌یه‌وه.» که‌راکه شیخ عه‌بدوله‌عزیزی داره‌هوله و نامه‌که هی شیخ محه‌مه‌دی شیخ عه‌بدولکه‌ریم بو.

شیخ محه‌مه‌د، له دوا‌ی پاوکی به‌بو په شېخی ته‌ریقه‌تی قادری، له گه‌ل داووده‌زگاگانی حکومه‌ت ته‌که‌لاو بو. ته‌که‌که‌به‌ان له که‌هه‌نه بو له به‌ری سه‌ره‌داخ و، له به‌غدایش ته‌کی ی هه‌بو.

شیخ محه‌مه‌د له نامه‌که‌ی دا نوسی بوی که: «دوا‌ی نه‌وه‌ی شه‌ر له نیوان عه‌یراق و ئه‌یران هه‌لگیرساره و، زوری ریکه‌خراوه ئه‌یرانییه‌کان، ته‌نازیت نه‌وانه‌په‌ش که دژی رژیمی ئه‌یران بو، پشته‌یوانی له ئه‌یران نه‌که‌ن دژی عه‌یراق. ئه‌رکی نیشه‌تانی ریکه‌خراوه عه‌یراقیه‌کانیش نه‌ویه له شه‌ره‌دا پشته‌یوانی له عه‌یراق به‌که‌ن دژی ئه‌یران.» له نامه‌که‌ی دا په‌رسی بوی که ناخو په‌کیتی ناماده‌به له گه‌ل حکومه‌ت گه‌توگۆز به‌کا به‌ز به‌لادا‌خسته‌نی کیشه‌ی کو‌رد؟

مامه‌ج‌ه‌لال سه‌فه‌ری ده‌ره‌وی کرد بو، شیخ محه‌مه‌دپه‌ش ئه‌ی‌زانی، به‌لام نامه‌که‌ی به‌ز نه‌و نوسی بو. به شیخ عه‌زیزم وت: «شیخ نامه‌که‌ی به‌ز مامه‌ج‌ه‌لال نوسیوه. منیش نه‌یه‌ریم به‌ز نه‌و که‌ی وه‌لامه‌که‌ی نوسیبه‌وه به‌زان نه‌یه‌ریم.» شیخ عه‌زیز وتی: «په‌ی ی وتوم نه‌که‌ر مامه‌ج‌ه‌لال له‌وی نه‌بو به‌ده‌م به‌تۆ و جوا‌به‌که‌ی له تۆ وه‌رکه‌رم.»

وتم: «باشه، تا تۆ پشه‌یه‌ک نه‌ده‌ی منیش وه‌لامه‌که‌ی نه‌فوسه‌وه.»

له نامه‌که‌م دا به‌ز شیخ محه‌مه‌دم نوسی: «ئهم دو حکومه‌ته: عه‌یراق و ئه‌یران، نه‌وه‌نده‌به‌ان زولم له کو‌رد کرد و، کو‌رد خۆپه‌شی نه‌یه‌توانی هه‌قی خویان لی به‌سینی وا خوا هه‌قیان لی نه‌سینی و، به‌م شه‌ره به‌ر غه‌زه‌ی خوا که‌وتون. ئه‌یه پشته‌یوانی له هه‌ج‌کامه‌به‌ان ناکه‌ین، به‌لکه‌و داوا له خوا نه‌که‌به‌ن وه‌کو سه‌گه‌کاتی ره‌زا به‌گیان لی به‌ی. له گه‌ل نه‌وه‌په‌ش دا ئه‌یه هه‌رگه‌یز ده‌رگای گه‌توگومان دانه‌خسته‌وه. نه‌که‌ر عه‌یراق به‌ راستی به‌ته پیه‌شه‌وه، به‌ز چاره‌سه‌رکردنی کیشه‌ی کو‌رد، ئه‌مه‌ش ناماده‌به‌ن به‌ز گه‌توگۆ.»

ره‌زا به‌گ په‌ی‌اوکی قسه‌ خۆشی سلیمانی بو، خه‌به‌لیکی به‌ پیه‌تی هه‌به‌وه به‌ز دروستکردنی هه‌یکایه‌تی خه‌به‌لیی. وتویه‌تی: «دو سه‌گی گه‌روم هه‌بو روژکیان بو به شه‌یران، ئه‌مه‌به‌ان قه‌به‌لیکی له‌و گه‌رت ده‌سته‌یککی خواره‌، ئه‌یوان قه‌به‌لیکی له‌م گه‌رت ده‌سته‌یککی نه‌می خواره‌، وه‌ختی ئاو‌رم دا‌به‌وه هه‌ردوکیان په‌که‌تسه‌ریان خواره‌ بو، ته‌نبه‌ا که‌که‌کانیان ما‌به‌وه نه‌جولا.»

وه‌لامی نامه‌که‌م دا‌به‌وه به‌ شیخ عه‌بدوله‌عزیز. شیخ محه‌مه‌د نامه‌که‌ی په‌شانی کاره‌ده‌ستان دا‌بو. زور زیاتر له جاران ره‌قیان لی هه‌لگه‌رتم. ئه‌یستا که‌ په‌یری لی نه‌که‌سه‌وه نه‌بو به‌ زمانیکی نه‌ده‌یه‌تر نامه‌که‌م به‌نوسیابه. ناشی هه‌مرجه‌ر په‌ی‌او رازی ده‌لی خۆی به‌لی. وه‌کو دوا‌ی به‌یسته‌مانه‌وه نوری سه‌ده‌په‌شی خاوه‌نی په‌شینه‌اره‌که‌ بو، به‌لام وت بوی:

«همنزيكانه په كېټې نه كويته نيوان كه ماشمي پارتې و حكومهتموه زور لاواز نمې، نيتړ بزچې له گټلې رېك ككويڼ؟» پې ټمچو همعس زانهارې پې گه پښت پې له سمر نيازې پارتې بز لشكر كېښې يو سمر باره گاكاني په كېټې له ناوزهنگ.

*

شمري راگه ياندين

پارتې رږژانه له راهېرگې دا هېرشې ټمهيڼايه سمر په كېټې. له وتار و ليدوان و همواله گاكاني دا، په ده گمښن لېكولښمويه و رمې تې دا يو، په زږوې موهاترات و جنبو يو. وكو دواپې دبركوت زمه پښمې لشكر كېښيښيان خږش نه كړه. پږ ټموي گويگر توشې بيزاري نمې له دوباره كړه ټموي ټمو باهته پې پيزانه. ټمسه زور چار ساوه بهك پېښهنگ ټمپون و پمر نامه گاكاني رادپومان ترخان نه كړد پږ پاس و باهتې تر، بهلام نهغه كرا قسه گاكاني پارتې پې وهلام بهېلرېتموه. ټمسه پمپروې فمړده كې شوخ رېزمان نه كړد، كه ټملي:

..... به فمړدې

نعت بېستوه ضمر و لمسله: صد قل و پمړدې!

له چمند رږژېك و له چمند وتارېك دا پاپې هممو ټمو ساوه پې راپوردو له سمر پان دعوپن. پږ وهلامدانموي پارتې زېمپره بهك وتارم پږ رادپو نوسې دواپېن ټمقېمان پاسې «تراث» ي بارزاني يو، كه سمراني پارتې و نوسمراني رادپوكه پان خږزيان زږوې پېسوه ټمنازين. دزگاي راگه ياندين ټم وتاراټمې له كټېېك دا چاپ كړد په ناوې: «قياده موه قهته له چ پمړه بهكنا وستاوه»

*

هاتنې لشكرې پارتې يو دوله تو

دواي كورنگرې نوه م، پارتې زورتر هاوكاري له گدل حكومهتې نيران نه كړد و، حكومهتې نيرانېش پارمېتې ټمدان هيزه گاكانيان رېك بهمڼوه. له سمر شپوې چاران لق و ناوچه گاكانيان پېك هينا پمړه، بهلام باره گاكانيان همموي له نيران يو. حدكا، پږ كز كړدنې دسلا تې په كېټې، له هممو ناوچه گان دا كارناسانيان پږ نه كړدن.

جمنگې عيراق - نيران گمرم پمړو، نيران زورې پږ هينا پون له نار عيراق دا چالاكي چه كدار دږې جهېشې عيراق پكمن، پږ ټمو مېهېسته له ټمترش پشپكيان دروست كړد يو په ناوې «ستاد جنگه ي نامنظم» پارتې هممېشه پوني هيزه گاكاني په كېټې نه كړد په پسانوې راوستاني چالاكيه گاكاني، گواپه په كېټې رېگا له وان نه گري خېمات پكمن، راستپه كې ټموه يو سمر كړد اېتې پارتې، په تاپه تې بنمالي بارزاني، لاي واپو په شمري كورد حكومهتې عيراق ناروخي، له پمړ ټموه نېمڼمويست كادر و ټمندانم گاكاني لمو شمردا په كوشت پدا. نېهېشې ټمويست هېچ جزوه رېككوتنېكي سياسي له گدل په كېټې نيمزا پكا.

سمره تاي سانگې تشرېنې په كسې ۱۹۸۰ بېستمان پارتې كوتوته سازداني هيزه گاكاني. له پمړ پهلاماري قهلاتوكانيان دا. قهلاتوكان وهكو نېستگاهېكي سمره رېگا پږ ناوچه گاكاني: قهلاذې، چومان، رواندز، شفقلاوه، هولپير گرنگېبه كې تاپه تې همبو. هيزه گاكاني پارتې پهلاماري كې كټوپريان داپو گرت پويان و، هاوزه مان له گدل ټم هيرشدا، هيزېكي گموره پان له دپرواي گويې، دوله كورگه، دپرواي دوله تو و چپاكاني پښتې دوله تو سمر پان دپرهېنا. زورې لېپرسراوه ناسراوه گاكانيان وهكو: عملي عېهدوللا، روزې نوري

شاوه‌یس، نازاد پرواری، عبداللہ پرواری، حمہ صالح جومعه.. له گمل هات بو، دواتر مسعود خویسی هات و، نیدر سیش به تمامی هاتن بو.

پیرهندی حسک - په کیتی ساردی تی کبوت بو، به پهچوانوه پیرهندی حسک

- پارٹی خوش بو، نم هاتنهان، که هرهشی بز سر په کیتی دروست نه کرد، پی خوز بو، بلکو به دسکیشی توان بو. حدکاهش کارناسانپیان کرد بو بز هینانپیان و، له کاتی گویزانوهیان دا توان پاسوانی خویان له گمل نوتوموپله کانپیان نارد بو.

نیمه که به مسمان زانی په کسر هیزیکمان پیراندهوه بز شاخه کانی بهرامهر ناوزنگ - شینی و، داوامان له هیرمه کان کرد هیزه کانپیان بنیرن بز سر کرده پتی و، داوامان له شح کرد، نموش هیلرستی خوی لم دستلر پیتی پارٹی دپاری بکا.

نه گمر شعر بکوتایتمه ناوچه گموره، توان پسانویستایه یا نهانویستایه، نه گمر له شوره که بشوه نه گلاتایه، نوا جیگه پان پی لیو نمبو. له بهر نموه کبوتنه خو بز ناوژی و، هاتوچو کردن له نیوان هر دو لای نا کو کبیه کدا.

سمرانی پارٹی نه پانوت هاتون شعر له گمل رژیم به مسم بکمن و، هیزه کانی به مسم له پشدر دهر بکمن. نم پسانوه بز نیمه جیگه گالته پی کردن بو، له شنو هفتا قسری شیرین، نه پانتوانی له سیدکان هفتا خانمقین شعر له گمل رژیم بکمن، هیچ جیگه پان کیان ندهوزیه نموه بکمن به میدانی شعر، دهور پستی باره گاکانی نیمه نهی؟

نویسرانی شح: ملا محمدی بانخیلاتی، به هادین نوری، فاتح رسول.. چند جاری هاتن بز لای نیمه و چون بز لای سمرانی پارٹی له دهرای دولته. نیمه سور بوین له سر نموی قهلاتوکان به جی بهیلن و بگسرنموه ناوچه کانی خویان و، توان سور بوین له سر تپیرین به ناوچه کانی نیمه دا بز پشدر.

توان لم هاتوچو پیدا بو، به پانی روزی ۱۹/۱۱/۸۰ هیزیکی عیراق په لاماری مامندهی دا. نو جاشانوی لم هیرشدا بشدار بو، لغوانه بوین سر به پارٹی بوین. بز مکه له پیلاتیکی ریکخراو نچو. لم لاه پارٹی هرهشی لی نه کردین و لمو لاه حکومت هیرشی بز نه پانین.

هیزیکی دائمی همیشه له مامنده بو بز بهر پیر چدانموی هیرشی ناگاری دوژمن، له کاتی پیوست دا هیزی پشتیوانیمان بز نماند. شعر له مامنده گرم بو، هیزه کانی پارٹی به چاکانی نمویروه چاویان له شوره که بو. به بیانوی یارمه تیدانوه وستیان له چمی نوکان به پیرنوه بو بهری باره گاکانی نیمه. به کیکیان به هوکی توکی قسبی نه کرد، وتی: «تعمانوی بیین لمو شوره دا یارمه تیتان بدهن» پیم وت: «پوستیمان به یارمندی نیوه نیه، بشی هر دو لاتان نه کمین» به هیزه کانی خومانم وت: «ریگاپان ندهن به پیرنوه و، هیز فرستی بکمن»

عومسری حاجی عبداللہ هیزیکی له گمل خوی برد. سر کبوت بز مامنده. سر کرده پتی شوره کهی گرتنه نستو. هیرشکی نازا پانهان کرد. هیزه کانی حکومت شکان و، گرانموه دواوه. به لام ۳ پشمهرگه کوژا و ۷ پش بریندار بوین.

*

ملا محمدی بانخیلاتی قسه کهی به جی ی کرد. وتی: «نم برادرانه له نیران دائمیشن نیوه جیبویان پی ندهن نلین ناگسرنموه کوردستان خببات بکمن، نوا هاتون

نهانروی بگمبینه‌وه بز کوردستان، نیره نملین نمیی بگمبینه‌وه شوینه‌گانی خویان. نیستا
نمغانه برونه‌وه بز نهران یا برونه‌وه بز کوردستان؟
کسه‌کهی مالا نمحمد به جی بو.

له ناو خزمان دا پاسی نوممان کرد که هلوستی نیسه له پارتی چی بی. له
نیوان نیسه و نموان دا رابوده‌وه‌کی خویناوی همبو، هیچ ناشته‌ونه‌وه و ریگکوتنیکی به
دوادا نمغات بو. بی ریگکوتنیکی سیاسی هیزه‌گانی نیسه و نموان چزن پیکه‌وه همل
نه‌گمن، به تابه‌تی نموان له همر جیبه‌ک دا دسه‌لاتیان همبویی، یه‌کیتییان له ره‌گورسه
دوره‌هناوه. نیستایش ناوا به «کمله‌گایی» نهانروی سواری ملسمان ببن و ناوچه‌که داگیر
بکمن. پروژه‌به‌کمان له لا گه‌لاله بو:

۱. جنگی راگه‌باندن راه‌گیرن.
۲. ماهی ۳ مانگ شمریان له گمل راه‌گیرن.
۳. لای روژئاوای جاده‌ی هامیلتونیان بز چول بکری، هیزه‌کانیان لموی دا‌بمیزین،
نموانیش ببری روژه‌لاتی جاده‌که به جی بهیلن.
۴. پارتی قه‌لاتوکان چول بکا.

۵. همر کیشه‌به‌ک روی دا به ناویژی شمع به خوشی چاره‌سهر بکری.
نه‌گمر نمسانه‌مان قسبول کرد پاش ۳ مانگ سهر له نری چاو به مسسه‌له‌ک‌دا
نمخشینه‌وه بز همنگاوای داها‌تو.

هیزه‌گانی پارتی به شاخه‌وه بون، نو‌به‌کیان نه‌بو له باران و سرما بیانپاریزی. شو
هدتا به‌هانی هملشلمه‌زمین و، خمریکی ناگر کرد‌نوه بون. نمخشه‌به‌کمان دانا نه‌گمر به
خوشیی له ناوچه‌که نه‌کشانه‌وه، له گمل دس پی کردنی بارانی «پهله» دا له چمند لایه‌ک‌وه
په‌لاماریان بده‌بن و دهریان بکه‌بن.

*

شمع پیشنپاره‌گانی به لاره باش بو، چمند گورنیکی کممیان داوا کرد: لموانه
همبو هیزه‌گان - جگه له پارتی - بریان همبی له قه‌لاتوکان پاره‌گایان همبی، چونکه
سهره ریگای همسویانه. هیزه‌گانی پارتی هدتا دهرگه‌له بین. یه‌که‌مان پی باش و دوه‌مان
په‌سند نه‌کرد.

شمع پیشنپاره‌گانیان برد بز پارتی. سمرانی پارتی له سهر زوری رازی بون.
نیمش جمعال ناغامان نارد بو نموهی ناگاداری پیشمهرگه‌گانی به‌کیتی بکا له ناوچه‌گانی
گرتک، روست، گه‌لاله، همده‌پان.. واتا ببری روژئاوای جاده‌ی حاجی نوممران بکشینه‌وه بز
ببری روژه‌لاتی جاده‌که.

سهره‌تای مانگی تشرینی دوه‌می ۱۹۸۰ هیزه‌گانی پارتی دستیان کرد به کشانه‌وه
بهره‌وه شوینه‌گانی خویان له تیران. نم گسپه‌لمی مانگیک زیاتری خایاند به بی شمر له
کولمان بهره‌وه. پارتی همدی له هیزه‌گانی خوی بز ناوچه‌ی حاجی نوممران نارد، به نیازی
رزگارکردنی حاجی نوممران، به‌لام سهرکوتو نه‌بون و، لمو شهره‌دا چمند کسپکی ناسراویان
لی کوژرا، لموانه: فمتاح ناغا، سمعید توماری..

فمتاح ناغا نه‌گمرچی خوی به هملگری بیری نه‌تموه‌یی دانمنا و، تا هملوه‌شانده‌نوه‌ی
کازیک، ژیر به ژیر له گمیلیان بو، به‌لام تا کوژرا خزی به دلسوزی بنمسمالی بارزانی

دائماً. فتاح ناغا له شهركانى ۷۴ دا سرلشكرى هيزه كانى سليمانى و كركوك هو. له رۇزاني ناشبه تال دا له چمند جيگايدك بۇ ليكولينموه ي هلمو مخرجى سياسى كوردستان كۆيونموه به لپسرسراوه كانى شورش كرا. يدكى لىو كۆيونموه له پينچون كرا همو فرماندهى هيز و بهتاليون و، ئىندامه كانى لىك كانى پارتى.. بهشدار بون. له پيش دا ريشوينى ئىوه دائىمىن چۆن دويژه به شورش و بهرنگارى يدرى، لىو كاتدا بروسكى بهرگاي بارزانيان بۇ دى دهرپاره ي ناشبه تال. يدكى له فرمانده كانى پيشمىرگه كه بانگ كرا هو بۇ ئىو كۆيونموه به داوا له فتاح ناغا ئىكا گوى ندهنه ئىو بروسكه به و بىننموه و دويژه به شورش بدن و، داوا لىوئىش ئىكا بىنننموه بۇ سر كردها به تىهان. فتاح ناغا ئىلى: «قاچى بارزاني له كوى بى سىرى من لىوى ئىبى».

فتاح ناغا قسه كى خۇي پرده سىر. له ۷۵ دا ناماده نىبو له كوردستان بىنننموه سر كردها تى هزاران پيشمىرگه بكا. به پىنا بىرى چو بۇ كرهج. كچى ۵ سال دواى ئىوه، بۇ رازى كردنى دلى بنمالمى بارزاني ناماده هو له كرهجهوه بگىرتموه بۇ كوردستان و، خۇي له شىرىكى چچوك دا به كوشت پدا.

*

جو قد و جود

مامجه لال له نىسانى ۱۹۸۰ دا چو هو تاران و لىووه چو بۇ دىمشق. تاران - دىمشق ئىگىرى له سىر زور مىسئله ناكۆك بون، بهلام مىسئله بىكبان پىك هىنا هو، يدكى له ناما بجه كانيان روخاندنى رۇمى صىدادام حىمىن هو. بهروراي نم دو لايه له سىر پاشمورۇ عىراق جىاواز هو. هرچى ئىران هو تازه له كرمى سىر كوتنى دا هو، ئىبوست شورشى نىسانى همو دنيا، له پيشموره عىراق، بگرته بهر. هرچى سورپايش هو ئىبوست سىر كردها تى بهس، به تابهستى صىدادام و هاوور كانى بروخى، ئىبىستر داوودزگ كانى حىزى بهس و حكومه ته كى له عىراق دا به هى خۇي ئىزانى.

هلىگىر سانى جىنگى عىراق - ئىران و، گرتنوهى لولدى نوتى عىراق - سورپا و، بى بهش كردنى لىو دهرام ته گىرنگه، ئومىد بىكى زورى دا هو به نىباره كانى صىدادام. كفتوگوى خۇ به خۇ له ناو سىرانى معارضدى عىراقى و، له نىوان لايىنه كانى معارضدى عىراقى له لايىك و، كار بهدستانى سورى و لىبى و فىلمستىنى له لايىكى ترهوه، سىره بچام به رىك كوتنىك كۆتايى هات «الجهبه الوطنيه القوميه الديمقراطيه» بان له نىوان نم لايىنه تى پىك هىنا:

لايىنه عىره بىه بىه كان: حزب البعث العربى الاشتراكى - قىياده قطر العراق، الحركه العربيه الاشتراكيه، الحزب الشيوعى العراقى، الحزب الاشتراكى العراقى، منظمه الجيش الشعبى لتحرير العراق، همدى كىسپه تى سىر بىخز.

لايىنه كورد يه كان: يدكى نىشتمانى كوردستان، حىزى سوشىالىستى به كىرتوى كوردستان.

شوى ۱۲ ي تشرىنى دوهى ۱۹۸۰ راد بوى دىمشق هوالى دامىزاندى جو قدى راگه ياند و، حازم له باتى بهس و، مامجه لال له باتى به كىتى و، عهد بولر مزاق صافى له باتى حىش و تارىان خويندوه. دامىزاندى جو قد له عىراق دا به چاكى دهنگى دا هو و، ناحىزانى صىدادام ئومىد بىكى زورىان له سىر هلىچى هو. من خۇم هىوا به كى زۇم بى ي

نهر. جزوی پیکهاتی لاینه‌کائی و، توانای سیاسی و ریکخراوهیی و جمعاوریهیان له سر نهرز و، جیاوازی بیروبوچونیهان له سر پاشمرۆژی عیراق.. وای لی کرد بوم من هیواپه‌کی نوتوزم بهم بهره‌یه نهیی و، لام واپوشتی له نهرکی قورسی سرشانی نیمه کم ناکاتوه. د. خسرو خال، که نوسا سرپه‌وشتی خه‌تیککی گه‌وره‌ی ریکخسته‌کائی ناوشاری نه‌کرد، له نامیه‌ک دا په هیواپه‌کی زۆره‌ه پاسی جو‌قدی کرد بو، داوای کرد بو «تفصیلات» ی نم بهره‌یه‌ی بو بنوسم. منیش له وه‌لام دا بزم نوسی حیکایه‌تی په‌کیستی و جو‌قد وه‌کو نو پهنده‌ی پیشینه‌نه: «په حوشتره‌یان وت: مژده بی کورت بو! وتی: کورم بی یا کچ کۆلی خۆم په پشته‌ی خۆمه‌یه».

جو‌قد ده‌ستی نوپه‌نراپه‌تی پیک هینا و، له هندی جیگا مه‌کتبه‌ی کرده‌وه. زیاتر له‌وه‌ی ده‌زگای خه‌بات بی بز روخاندنی رژیسی به‌عس، بو په دوکائی پاره په‌یدا کردن و، هندی لم لایه‌نامه په ناوی پیکهانی لشکر و، ریکخسته‌تی خه‌باتی نه‌بینه‌وه پاره‌ی زۆریان له لیبیا و مرگرت. کورد وتینی: کی نیکاک و کی نه‌پخوا؟

*

له جو‌قد دا پارتی نافه‌رۆز کرا بو. راسته‌که‌پشی نه‌وه بو، په‌کیستی نه‌بوست پارتی و ده‌تق پخات و، له مه‌پش دا هم به‌عس و هم حرکت هاوکاری په‌کیستیانه‌کرد. حشع و حسک دو لایه‌نی جو‌قد بون. د. محمود په‌مانی جو‌قدی له باتی حسیک نیمزا کرد بو. به‌لام سرکرداپه‌تی حسیک له کوردستان بی ناگایی خۆی له‌و ریککوتنه‌ پیشان ئه‌دا و، خۆی پیوه نه‌تبه‌سته‌وه، راسته‌که‌پشی نه‌وه‌بو: ره‌سول نه‌بوست به‌سملینی که پیاری ده‌سه‌لاتدار و پریار په ده‌ستی ناو حسیک خۆپه‌تی نه‌ک د. محمود.

داوای راگه‌پاندنی جو‌قد په چهند روزی سرانی حشع له کوردستان: مه‌لا نه‌حمه‌دی بانیه‌خیلاتی، فاتیح ره‌سول، که‌وتنه‌ هه‌ولی پیکهانی بهره‌یه‌کی تر له گه‌ل پارتی و حسک. به‌رنامه و به‌لگه‌کاتیان ئاماده کرد بو. به‌گومان کاریکی وه‌ها گه‌وره، که له‌وانه بو بی په هۆی تیکچونی پیوه‌ندی حشع له گه‌ل زوری لاینه‌کائی جو‌قد، له ده‌سه‌لاتی دو کسی بی ده‌سه‌لاتی وه‌کو مه‌لا نه‌حمه‌د و فاتیح دا نه‌بو، به‌لکو له سه‌رتروه‌ه رایان سپارد بون. له مه‌پش نه‌مانیوست په تهریک دو نیشان بشکین: په‌که‌میان، په‌کیستی، که له روی پیشمه‌رگه‌یی و ریکخراوه‌یی و جمعاوریه‌یه‌وه، له چاو هه‌مو هیزه‌کائی کوردستان دا په‌هیزتر بو، په هاوپه‌مانیه‌کی ۳ قۆلی گه‌مارۆ به‌دن و، بالاده‌ستی یا هاوسه‌نگیه‌کی پیشمه‌رگه‌یی و سیاسی له گه‌ل دروست بکهن. دوهمیان، مستی له ده‌می حازم و هاواریکائی به‌دن.

له گفتوگۆی دو‌قۆلی نیمه و حشع دا چهند جاری زۆر په وودی مه‌ترسییه‌کائی نم کاره‌مان بز رون کرده‌نوه و، تیمان گه‌پاندن که دامه‌زاندنی بهره‌ی دوم ترخی بهره‌ی په‌کهم ناهیلی. خۆ نه‌گه‌ر هه‌ر سه‌رون له سر رازی کردنی پارتی، له باتی نه‌وه‌ی بهره‌یه‌کی تازه دروست بکهن و، ناوی «بهره» سوک بکهن، په‌یمانیه‌کی «هاوکاری دو‌قۆلی» بیان له گه‌ل نیمزا بکهن و، له گه‌ل لاینه‌کائی جو‌قد خه‌ریک بن پارتی پش به‌تندنام قبول بکهن. گویان له قسه‌کائی نیمه نه‌گرت. رۆژی ۲۸ ی تشرینی دوهمی ۸. له راژان په‌مانی «الجهبه الوطنیه الديمقراطية» له گه‌ل پارتی و حسک نیمزا کرد.

*

فرهنگی سیاسی حیزه شیوعیه‌کائی عرب له کاروباری حیزه‌بته‌تی دا لاسایی کردنوه‌ی سؤقیّت و ولاتانی نومورپای روزه‌هلات بو، زور جار زارواه‌کائی توانیشیان به کار هیناوه. بدهکی لهو شتانه «بهری به‌کگرتو» بوه. که هندی له پارتیه کومونیستیبه‌کان له سرده‌می دوهمین جننگی جیهانی دا دایان هینا بو کورده‌نوه‌ی حیزب و ریکخراوه‌کان دژی فاشیزم. له هه‌مو نو به‌راندئا خویان به «پیشروه» و، حیزه‌کائی تریان به بورجوازی و ورده‌بورجوازی دانه‌ئا. ناوی بهره‌کانشیان به وشمی بره‌قمدار نمرازاندوه. حشع له‌م به‌واره‌دا پیشینه‌ی میژوی هه‌بو.

- له سرده‌می پاشایه‌تی دا «جبهه‌الایحاد الوطنی» له گه‌ل حیزه نه‌نوه‌بده‌کائی عرب له عیراق دا پیک هینا بو.

- سالی ۱۹۷۳ له گه‌ل به‌عس و هندی له حیزه کارتونیبه‌کائی کورد «الجبهه الوطنیه والقومیه‌التقدمیه» پیک هینا بو.

- نیستاش له شام له گه‌ل هندی له حیزه عیراکی و کوردبه‌کان «جو‌قد: الجبهه الوطنیه والقومیه‌والدموقراطیه» و، له راژان له گه‌ل دو حیزه‌ی کوردی تر «جو‌د: الجبهه الوطنیه‌الدموقراطیه» بان ریک خستوه.

به‌گرمسان نهمانه زورتر قه‌واره‌ی بی ناوه‌روک و هیچ له پارا-نهر بون، نه‌ک داووده‌زگای خه‌بات و روخاندنی رژیم دیکتاتوری و دامه‌زاندنی رژیم دیموکراسی، وه‌کو تهلین: «ناوی زل و دی ی ویران» بون.

*

جمعیل ره‌نجیهر و پیرانه ره‌ش

هندی له‌وانی تازه‌نازاد به‌بون به کاری ریکخراوه‌یی و سیاسی قایل نه‌نهبون، هه‌زبان نه‌کرد کاری پیشمه‌رگه‌یی به‌کین. عومهری سه‌ید عه‌لی کرا بو به به‌پرسی ده‌زگای ریکخستنی کومله، کاره‌کی بز خزی به به‌چوک نغزانی و، چهند جاری له کۆبونه‌کان دا داوای نه‌کرد کاریکی تری بی به‌سپیرن. چوه مه‌کته‌یی عه‌سکهری و، ماوه‌به‌ک کاروباری دارایی م ع ی نه‌کرد.

داوای نه‌وه‌ی گه‌جعه‌لی پارتی مان له کۆل به‌وه، نو هیزانه‌ی له سه‌رکرده‌ی کۆ کرا به‌نوه، نیتر پیوستی مانه‌ویه‌یان نهما بو، کۆبونه‌مان له گه‌ل کردن بز نه‌وه‌ی باسی گه‌رانوه بز ناوچه‌کائی خویان و، وه‌شاندنی ده‌س له هیزه‌کائی به‌عسیان له گه‌ل به‌کین. سه‌ید کهریم که نهمانی م ع بو، نه‌وش نه‌چو بز نزیک هه‌ولیر. ژماره‌به‌ک له پیشمه‌رگه و کاده‌کائی هه‌ولیر و سلیمانی له گه‌ل چو.

روژی ۱۸ ی تشرینی دوهمی ۸۰ له کاتیک دا نهم هیزه له گه‌وندی جه‌لکوه نه‌چون بهره پیرانه ره‌ش له ناوچه‌ی پشه‌ره ره‌قه چهند هالیکۆپتیه‌ریک ته‌گاته سه‌ریان، به شه‌ستیهر و نارنجوک هیزه‌که دانه‌گره‌نوه ۹ بان لی کوشتن و ۱۲ بان لی بره‌نادر کردن. له ناو کۆژراوه‌کان دا جمعیل ره‌نجیهر و، دلشاد مه‌مه‌د، لیپه‌سه‌راوی ناوچه‌ی کۆبه و، له ناو بره‌ناده‌کان دا عومهری سه‌ید عه‌لی و صابیر ره‌سولی تی دا بو.

جمعیل سالی ۱۹۴۷ له دایک به‌بو. ماموستای سه‌ره‌تایی بو. حاجی صالحی باوکیشی پیاویکی کورده‌په‌روه بو. له سه‌ره‌تای شه‌سته‌کانه‌وه تیکه‌لای کاروباری سیاسی بو. له سه‌ره‌تای دامه‌زاندنی کۆمه‌له‌دا هات به ناو کۆمه‌له. له ۱۹۷۴ دا چوه ریزی

شورشده. سالی ۷۶ چند مانگی گپرا و بهیو، بهلام سالی ۱۹۷۷ له گیرانی به کوزملی بهشی له ریکخستنه‌کانی کوزمه‌له گیرایهوه و ۶ سالیان حوکم دا. له نایی ۷۹ دا بهر عسفوی عام کموت و بهر بو. دواي ماره‌بهک هاته ریزی پیشمرگایه‌تیهوه. جمعیل تیکۆشهریکی کۆلندهر و رۆشنبهریکی تیگه‌بهشتو و، کادریکی به نرخ بو. ماره‌بهک له دزگای راگه‌باندن کاری کرد و ئینجا دانرا به ئه‌ندامی لقی به‌کیتیسی نه‌شتمانی له ههولیر. له‌م په‌لاماره ناسمانیدا کۆژرا.

له‌و سه‌رده‌مه‌دا له ناو ته‌دب و شاعیره‌کانی ههولیردا وا باو به ناوی وه‌کو: بی خمو، به‌ریشان، زامدار، به‌شپو، خمیار.. بان هه‌له‌به‌ژارد به‌ خزیان. له زمانی هه‌منه‌وه نه‌بانگیرایهوه جاریک بی ی وت به‌ن: ئه‌مه نه‌خۆشخانه‌ی یا لقی نوسه‌رانه‌؟ جمعیل، وه‌کو نه‌شتمانی به‌یری پیشکۆتوانی ناوی «ره‌نجبه‌ر» ی کرد بو به نازناوی ته‌ده‌بیی خزی. ئه‌ندامی به‌کیتیسی نوسه‌رانی کورد بو. سالی ۶۹ به‌کمه‌ین دیوانی شپه‌ری له ژیر ناوی: «راز و سکالا» دا به‌لاو کرد به‌وه. دزگای راگه‌باندن هه‌ندی له شپه‌ره‌کانیان کۆ کرده‌وه و چاپان کرده‌وه.

*

سه‌ید عه‌مه‌ریان له ناو داره مه‌یت دا هه‌نایه‌وه نازه‌نگ، پشیتی وه‌کو به‌یژنگی لی هات بو، چند پارچه‌به‌ک له به‌ره‌ی پشیتی دا‌بو. هه‌ردو قسچی له کسار کموت بو. له نه‌خۆشخانه‌کی خۆمان ته‌داوییه‌کی سه‌ره‌تایی کرا و، ده‌سه‌بجی ره‌وانی ئیراقان کرد. پاشماوه‌به‌ک له ئیرانه‌وه چوه سه‌ید. ماره‌به‌کی دره‌ژ له نه‌خۆشخانه‌دا مایه‌وه. هه‌رچهنده قه‌چه‌کانی کۆتانه‌وه کار به‌لام هه‌رگیز وه‌کو جارانی لی نه‌هاته‌وه.

ئه‌و ماره‌به له چند جیگا، به تابه‌تی له ده‌شتی کۆبه و له جه‌باری، پیشمه‌رگی به‌کیتی توشی زه‌ه‌ری قورسی گه‌یانیی به‌ن، هه‌یه‌که‌به‌شی به‌یباکی و بی به‌روایی، بان وه‌کو بی ی نه‌لین: له نه‌نجایی «به کم گرتی دۆژمن» دا بو. هه‌یه‌کانی جه‌یش له هه‌ندی شوینی کوردستان کیشرا به‌ونه‌وه به‌ مه‌یدانه‌کانی جه‌نگ له گه‌ل ئیران، پیشمه‌رگه لایان واپو به هزی شه‌ری ئیرانه‌وه، عه‌راق ناپه‌ره‌شته سه‌ر نه‌وان.

*

ستاری سه‌عید خه‌لف

ستار دواي ته‌سلیم به‌ونه‌وی زۆر زو به‌شیمان به‌وه‌وه. هه‌والی به‌ ناردین که ته‌یه‌وی به‌هه‌ندی له گه‌ل به‌کیتی دا‌به‌زه‌ینی و له ناو شار پلانی هه‌ندی کاری پیشمه‌رگانه دا‌هینی. ئیجه هه‌واله‌که‌مان زۆر بی خۆش بو. ستار به‌باویکی تازا و چاونه‌ترس بو، کاری گه‌وره‌ی له ده‌س نه‌هات. به‌لام به‌هه‌ندی له گه‌ل زۆر له‌وانه کرد بو که ته‌سلیم به‌هه‌ونه‌وه و، هه‌ندیکانی ریک خست بو، له‌وانه: عه‌مه‌ری تاوه‌که‌له.. جاریکیان به‌ کهریمی داده مه‌نه دا نامه و ژماره‌به‌کی زۆر که‌تیب و ناسیله‌کی زانسته‌کانی جه‌نگ، به تابه‌تی زۆری که‌تیه‌به‌کانی (که‌له‌ی عه‌سکری) عه‌راقی به‌ ده‌اری به‌ نارد به‌ین. کهریم له لای ئیجه نه‌مایه‌وه چو به‌ لای حه‌ک.

ستارمان ناگادار کرد که زۆر وه‌با بی له به‌هه‌نده‌یه‌به‌کانی و، له هه‌له‌به‌ژاردنی نه‌واندا که قه‌سه‌بان له گه‌ل نه‌کا. ئه‌و به‌ره‌ی زۆر به خزی هه‌بو، به‌ره‌ی به‌وانه‌ش هه‌بو که هه‌لی به‌ژارد به‌ن. داواي چند ده‌مانچه‌به‌کی به‌سه‌نگی کرد بو به‌زمان نارد. به ته‌سا بو چه‌ند

کاریکی گموره نهغجام پدا؛ لهوانه کوشتنی بهریوههبری نهمنی سلیمانی، نینجا بهیتموه دهرهوه.

له سهرهتای تشرینی دوهم دا ههوالمان پی گه‌بشت. ستار له ناو نوتومویله‌که‌ی خزی دا به ده‌مانچه‌به‌کی بیده‌نگ کوژواوه. نم روداوه بز نیمه زور ناخوش بو. تازه دۆستایه‌تی له گه‌ل نیمه تازه کرد بهوه. چاره‌روانی کاری گموره به‌ین لی ی. کهوتینه دوا‌ی روداوه‌که.

لیکولینهوه ده‌ری خست عومهری ناوه‌که‌له له سهره‌تاوه «نهمن» ی ناگادار کرد بو. «نهمن» عومهریان راسپارد بو له گه‌ل ستار به‌وا و، به وردی چاره‌دیری پلانه‌کانی بکات. وه‌ختی کاتی جیسه‌جی کردنی کاره‌که نزیک به‌وهوه، «به‌ریوههبری نهمن» به ناوی میواندانه‌ی نارد به‌ی به دوا‌ی دا. به ده‌مانچه بیده‌نگه‌که‌ی خزی و، به عومهری ناوه‌که‌لی کوشت بو، له ناو نوتومویله‌که‌ی خزی دا فریایان دا‌بو.

*

به‌ریونهوه له چله‌مین فرین دا

روژی ۲۰ ی کانونی به‌که‌می ۹۸ فرۆکه‌به‌کی نیرانی له اوچه‌ی رانیسه کهوته خوارهوه. فرۆکه‌وانه‌که‌ی ناوی سرگورد به‌دوللای شریفی به پهره‌شوت خوری هاو‌بشت بو. هندی نازاری پی گه‌بشت بو، به‌لام به زندویه‌تی کهوته ده‌س دانیش‌توانی ناوچه‌که. نه‌وانیش تسلیمی پیشمهرگه‌کانی هه‌ری ۱۴ ی ناگزیان کرد.

حکومه‌تی عیراق هه‌ولیکی زوری له گه‌ل سوار ناغا دا و، تماعیکی زوری خسته به‌ری بز نه‌وی تسلیمی نه‌وانی بکا. ناردمان فرۆکه‌وانه‌که‌یان هینا بز ناوزه‌نگ و ره‌وانی نیرانان کردهوه. شریفی خزی نم روداوه‌ی کرد به کتیبی له ژیر ناوی: «سقوط در چله‌مین پرواز» دا به‌لوی کردهوه. هر له‌واوه‌به‌دا کتیبه‌که‌یان کرد به فله‌می سینمایی.

نیوانی نیران و به‌که‌ستی ساردی تیکه‌وت بو، نم چاکه‌به‌ش نه‌بتوانی گه‌رمی بکاتوه. له فله‌مه‌که‌دا به هیچ جزوی باسی ده‌وری به‌کی‌تیبیان نه‌کرد بو له روداوه‌که‌دا، به‌لکو خسته‌بویه‌انه قالیی نازایه‌تی فرۆکه‌وانه‌که‌ و، پیاوچاکی دانیش‌توانی ناوچه‌که، که له به‌ر خۆشه‌ویستی نیرانی نیسلا‌می نم کاره‌یان کردهوه.

سالی ۱۹۸۱

بوچی چوم و، توشی چی بوم
 ناوچی همورامان و شارهزور له سهرهتای دهسپیکردنوهی شورشموه، بهکی بو له
 نارچهکانی نفوزی کومله. یهکهمین مفرهزه‌ی ئهوی: شیخ عدلی، عدلی محمد شیخه،
 حامیدی حاجی عالی، حمیدی حاجی محمود، دکتور رزا، حمیدی حاجی ساپیر. له
 سهرهتادا همه‌یهان ئه‌ندامی کومله بون، بهلام له بهر هزی جوراوجور هه‌ندهکیان له کومله
 ته‌کی بونهوه.

حمیدی حاجی محمود زور زو وازی له کومله هینا بو، دهسلپه‌کانی پی قبول
 نه‌که‌را و، فیری ئهوه بو له سنوری کاره‌کانی خوی دا به نازادی و بی لپرسینه‌وی
 کسبکی سهری خوی کار بکا. له پیشمهرگه‌ته‌ی دا نازا و زهره‌ک و، توانه‌کی باشی
 رویشتی و بهرگه‌ گرتنی ناخویشی هه‌بو. به پیشمهرگه‌ته‌ی دهستی پی کرد بو، بوو به
 فرمانده‌ی مفرهزه، ئینجا فرمانده‌ی کهرت تا گه‌یشت بو فرمانده‌ی ههرمی ۱ ی
 شارهزور و همورامان. له زوری شه‌ه‌کانی یه‌کبیتی دا دژی قم بهشداری کرد بو. ئهم و
 جسمالی عدلی باپیر و ۶ کسسی تر له کاره‌ساتی هه‌کاری ده‌باز بون. له گه‌ل
 پیشمهرگه‌کانی دا نهم بو، پاره‌ی ئه‌دانی و چاوپوشی له کهموکوربه‌کانیان نه‌کرد. له بهر
 ئه‌وه پیشمهرگه‌ی لی کۆ ئه‌هوهوه.

مامجه‌لال که چو بو بز نیشکولان بز بینینی نوینه‌رانی ئیران بز ناوژی له نیوان
 ئیران و کورده‌کان دا. مامجه‌لال ئه‌میشی له گه‌ل خوی برد بو، له‌وی له گه‌ل سالار بوو به
 ناخویشیان. همه‌ خزی له زوری مسئوله‌کان به پچوکتر نه‌مزانای و، به مسئولی خوی
 داننه‌مان.

زوری کادر و فرمانده و پیشمهرگه‌کانی ههرمه‌کی کومله و، له ناو کومله‌بش
 دا له توندروه‌کان بون. ماوه‌یه‌ک بو گهریان تی نالاند بو ئه‌یانویست کزی بکمن و له
 دهسه‌لاتی به‌خمن. چهند جاری له گه‌لیان تیک نه‌چو. تیسبه بز ئه‌وه‌ی یه‌کبیتی ههرمه‌که
 به‌بازین ناشتمان نه‌کردنوه. هاوینی سالی ۸. له ناو خزیان دا تیکچون. زوری کادر و
 فرمانده‌ی کهرته‌کان لی ی هه‌لگه‌را بونهوه. خهریک بو بهی به شهریان. له بهر ئه‌وه
 همومان داوا کردن بز ناوزه‌نگ.

هه‌ردولایان شکاتیان له یه‌کتری هه‌بو. همه‌ ئه‌وانی تاوانبار نه‌کرد به توندروه‌ی و
 تیکدانی ههرمه‌کی و، ئه‌وانیش همه‌یهان تاوانبار نه‌کرد به راووروت و کوکردنوه‌ی پاره و
 خهرجی بی لپرسینه‌وه. هه‌ردولایشیان راستیان نه‌کرد. همه‌ پاره‌یه‌کی زوری کۆکرد بووه
 و خهرجی کرد بو بی پرسی سهرکردا‌به‌تی. ئه‌و پارانه‌ی سهند بو:

- له هه‌مو دانپه‌شتوانی ناوچه راگسوزراوه‌کانی سنوری پینجوه‌ین و سورین و
 همورامان، ئه‌وانه‌ی «تعووض» یان وه‌رگرت بو، له سهدا چهل تا له سهدا په‌نجای لی سهند
 بون.

- پاروی زوری، بی هیچ بیانونهک، له چمند کسی تر سندن بو، هندیکیان لای سرگرداپهتی پهکیتی شکاتیان لی کرد بو، سرگرداپهتی داوای له حممه کرد بو پاروکانیان بز بگیریتموه، بهلام نمو گوی ی ندهاپوه. لهوانه: کامیاری مهجیدخان و حاجی نولوی هلهجهیی..

حممه نهیوت بو پارویه چهک و تمقمننی بز پیشمرگهکانی هممهکمی کرپوه، پارمهتی مانگانمی لی داوه، پارمهتی ماله شههیدهکانی داوه، نهپارهکانیشی نهپانوت هندی لهو شتانهی کرده، بهلام زوری پاروکهی بز خوبی هلهگرتوه، تازهش ژنیکی تری به سر ژنه کونهکمی دا هینا بو، تفنگیکی کرد بوه ملی، له گمل خوی نهپگیرا.

*

مهکتبهی سیاسی ههپشتهیکی، به سرورکاپهتی عومر شیخموس، دوست کرد بز لیکولینموهی شکاتهکانی همدولا. ناکوکیبهکانیان وا توند بهبو نیشتر نهپانتهتوانی پیکوه کار بکمن، یان له ناوچهپهک دا همل بکمن. هممومان له ناوزهنگ گل دانموه. به تابهتی لهو کاتدا مهترسی هیرشی پارتی ههبو بز سر پارهگانکی سرگرداپهتی.

له ناو مهکتبهی سیاسی و سرگرداپهتی دا، زوریان رهیشان واپو: حممه به ناوی پهکستیموه، بهرهلایی و راوردوتی زوری کرده و، پارویهکی زوری کز کردوتموه، پیوسته بی سزادان وازی لی نهپنین، بهلام له بهر نموی له دستی دی پاخی بی و پداته پال ناهمهزگانی پهکیتی یا چهپسته پال رژیم، چاکتر وایه چهکی بکهپن و بیگیرن، نهگتر دهستی کردهوه بیکوژین. من به توندی چوم بهگژ نم رهپیدا و، نهپهشت هیچی لی بکمن چونکه لام واپو بز ناویانگی پهکیتی باش نیسه بهو جوره رهفتار له گمل کارهدهستیکی ناسراوی خوی بکا، نهی به نومی و نامزژگاری له گملی بهجولینموه.

روداوهکان دهریان خست من به هلهدا چو بوم و، رهنی هاوریگانم راست بو. شویکی سرهتای مانگی نهپلول حممه هممو دهسته و داتیرهکمی خوی کز کرد بوهوه لی دا بو رویشت بو. گهرا بوهوه شارهزور. نامدی بز سرگرداپهتی حسک نوسی بو، که نیشتر وازی له پهکیتی هیناوه و، نهپوی چهپسته نار نهوانوه و، داوای لی کرد بون هیزیک بنیرن بز پشتیوانی، حسک، وای زانی بو هنگی له داردا دوزپوتهموه، بز به پیروهو چونی نم روداوه، هیزیکی به سرگرداپهتی تاییری عملی والی بز نارد بو. قادر جهباری و شیروان شیروهندی و شیخ منصورهی حنفیدیشی له گمل بو.

*

زور له میژ بو هاوریگانم سرهیان کرد بوه سهرم ژن بهینم. زوریان تا نمو کاته سدلوت بون. نهپانوتیست من رچه بشکینم و، نهوانیش به دواي من دا ژن بهینن. به تابهتی جولانوهکه زوری خاپاند بو، بو تزیکانمش هیوای سرکوتوتی له ناسزودا دپار نهبو، ناوچهکانی ژبانی نیمهش، به هزی شعری نیرانوه، وهکو جاران مهترسی دوزمتی له سر نما بو. د. خسرمو خال، بهرپرسی پهکی له ریکخراوه گمورهکانی شار بو، نهوش چمند جاری له نامهکانی دا داوای لی کرد بوم ژن بهینم. تا ماوهپهکی زور دودل بوم. سرهنجام د، خسرموم کرد به وهکیلی خوم نافرتهیکم بز بدوزیتموه به هلمومرچی ژبانی سخت و ههژانمی من له شاخ رازی بی. ناگاداری کردم که کچیکی باشی بز دوزپوتهموه و، ناوهکمی و ناوتیشانی بنهمالهکهپانی بز نوسی بوم، تا نهگتر رازی بم قسمی له گمل بکا.

وهاب که شاره‌زای شو ناوچانه بو بانگم کرد و، قسم له گمل کرد، که سفم‌ریکی پله و نهینی ناوهام به دستموه، داوام لی کرد: دوسی پیشمرگنی شاره‌زام بز ناماده بکا. من و کامران و شهاب به ۳ قولی له ناوره‌نگوه به پی بهری کموتین.

*

شو سردهمی که هیشتا نوتومزویل دانعات بو بان کم بو، خلک به پی بان به سواری هاتوچزیان کرده. له ریگا که به به‌کتری نه‌گه‌بشتن به‌کتریسیان پناسیابه یا نه مرحمبا و چاکوچونیسیان له گمل به‌کتری نه‌کرد. نهمه‌بش همدی روشونی دپاریکروی همبو نهو پیروی بکرایه.

سوار و پیاده که به به‌ک نه‌گه‌بشتن نهو سوار سلام له پیاده بکا. ره‌واریک که به لای دانیشته‌وه‌ک دا بروشته‌ابه نهو کارای رفتنی سلام له دانیشته‌وه‌ک بکا.

ره‌واریک که به‌گه‌بشتابه به ره‌واریکی تر نه‌بوت: «ماندو نه‌بی» نه‌وش له وه‌لام دا نه‌بوت: «خوت ماندو نه‌بی»

ره‌واریک که به‌گه‌بشتابه به به‌کی له سر کار بویه، نه‌بوت: «خوا قوه‌ت پدا» نه‌وش له وه‌لام دا نه‌بوت: «خوا ده‌وامت پدا»

ره‌واریک که به‌گه‌بشتابه به شوان یا به گاوان نه‌بوت: «به ده‌ولت بی» نه‌وش له وه‌لام دا نه‌بوت: «خوا عافوت گا» مه‌بستیان له ده‌ولت: «ناژول» بوه.

له همدی ناوچه له پاتی وه‌لامه‌کائی: «خوا عافوت بکا» و «خوا ده‌وامت پدا» نه‌بانوت: «به‌چته به‌هشتی»

ره‌واریک که به‌گه‌بشتابه به به‌کی که خمریکی دروینه بویه، نه‌بوت: «تسفت بوپا» نه‌وش له وه‌لام دا نه‌بوت: «دوژمن پنا»

ره‌واریک که به‌گه‌بشتابه به به‌کی که له سر خمرمان بویه، نه‌بوت: «خمرمان به‌ره‌گت» نه‌وش له وه‌لام دا نه‌بوت: «خبر و به‌ره‌گت»

مه‌کینه نم نمرتانی کور کردوتموه.

*

نه‌وکاته حدکا له شمردا بو له گمل حکومتی نیران، به دروایی ناوچه‌کائی سنور باره‌گای دانا بو. نیواره‌به‌کی دره‌نگ له گوندیکی سنور ناوی نیروان بو له ناوچه‌ی پانه لمان دا، چوینه مزگوته‌که. هاشمی کرمی به‌رسی کومیتدی شارستانی پانه بو، شو و، چمند کسبکی تر له نمدامانی کومیته‌که و پیشمرگه‌کائی له هزلی مزگوته‌که بون. کسبیان به رو منیان نغمناسی، منیش خوم له لا ناشکرا نه‌کردن. همدی قسه و پاسی گشتی کرا، من هولم دا خومی لی لا بدم. شو له‌وی ماینوه به‌پانی زو به ری کموتین له ریگا توشی سه‌هد ره‌سولی پایی گموره بون. له گمل شو به‌کتریسیان نغناسی. چاکوچونیسیان کرد، سه‌بری پی هات منی به‌جوره و له‌وی بیی، وتم: «کاریکی پلم هه‌به له دیوی خومان. به پله تروم و به پله نه‌گه‌رمموره. نهموی کس نغزانی. شوی رابوردو لای گاک هاشم بون. به‌لام منی نغناسی و، خوزشم نهمویست خوم ناشکرا بکم» من به‌رو شاره‌زور نه‌چوم، به سه‌هد ره‌سول دا لاله سرهمدم به‌ره‌گوتوه.

*

کچه که و بنماله که پانم نغناسی. به لاموه پسند بون و داوام لی کرد قسمی له گمل بکا. قسمی له گمل کرد بو نموش رازی بو.

زور مانتو بوم و، له تاو ململایی ناوخز به تواری بیزار بوم. نموسیت ساوه بک دوو بکوموه. له چند نامه بک دا داوام له مامجدلال کرد بو هولی گمرانوه پنا. گمیشت بوه تینم له دوا نامدا بوم نوسی، نه گمریتوه پان نا نارفزوی خوته، من بم نزیکانه سفتر نه کم. نمشویست له ناوزه نگ ژن بگوزموره، نموسیت له نوروپا تم کاره نه بچام بدم. نو کاته سفتر له عیراقوه ناسان بو. ناگاداری د. خسروم کرد به کچه که پلی نه گمر نتوانی خزی ناماده بکا بز سفتر. له نوروپا بک نه گمریتوه و، هر لوی مراسیمی ماره کردن و گواستنوش جیبجی نه کم. ولاتیکی نوروپا و، ساوه بکیشم دیاری کرد بو، که نه گمر پسندی کرد لئو ساوه دیار بکراودا لئو ولاته نوروپا بیه بی، منیش لئوی نهم.

کچه که به گویری ته گمیره کمی من همو هنگاوه گانی نا بو. منیش به گویری ته گمیره کمی خزم بونامی کاری داها توی خزم ریک خست بو. بهلام وه کو نیرانی نلی: «ته گمیره» همو جاری له گمل «ته گمیره» ریک ناکوی!

*
بز چاوترسانندی خملک ساوه بک بو به عس کابراهی درنده بی ناوی مولازم موحسین نارد بو بز سلیمانی، فرماندهی سفتره زهی هاویدی دنگا سرکوتکوره گانی به عس بو. زوری نازاری خملک نهدا و، همو شو نه چوه سر مالان و، خملکی نه کوشت. چند جار بک چو بوه سر بهختیاری برام و نه مسمدی مامفرزام. جار بک نه وندهی له محمد دا بو، گوی بکی کمر کرد بو. هر شهی له بهختیار کرد بو، که نه گمر له سلیمانی چی تر پیروی حکومت بکوژی، نموش بهختیار نه کوژی.

روژیک له پر بهختیاری برام پهدا بو. له سلیمانیه رای کرد بو. حازمی هاوسری بهختیار و، دایکم و تا فگی خوشکیشم رایان کرد بو بز شارفوزر له مالی حسمینی فتاح له شاتوان، خویان شارد بوهوه. هاتی نمانم زور بی ناخوش بو، چونکه من خزم به تمامی سفتری نوروپا بوم.

*
له گمل بهختیار خدریک بوم بگمریتوه بز سلیمانی و، دایکم و توانیش بهاتوره سلیمانی. وها ترساند بویان، هرچی له گلم وت، کسلکی نه گرت. دایکیشم به پیشم سرگمیه کی شارفوزر دا نامه بکی بز نارد بوم که چار بکیان لی بکم. له ناوزه نگ خانویه بیه کی باشم همو. شوینه که پشمان نمین بو. به سلاهی حاجی رفیق دا نامه بکم بز دایکم نارد که بین بز ناوزه نگ، بهختیاریش له گملی چو، بهلام له ریگا بهختیار له گمل سلاخ بری نه کرد بو، گمرا بوهوه. سلاخ نامه کمی گه پاند. بهلام دایکم توره بوهو، وت بوی: «نیمه له سر نو وامان لی هاتوه، پانزه سالیشه نممبینهوه، کچی هیشتا نو به من نلی وهره بز لام!» دایکم مه ترسیه گانی ریگاوایی نمنزانی.

تازه عزیز محمد گمیشت بوه کوردستان. چو بون بز سردانی و دعوه قان کرد بز سردان و فراوین. بهلام من نهمتر بریارم دا بچم سردانیکی دایکم و خوشکم بکم و، داوایان لی بکم بین بز ناوزه نگ. وستم کم کس بزانی، هاویکانی خزم ناگادار کرد.

لاله سرحد پدکی بوه له پیاوه ناسراوه‌ګانې تیره‌ی روغزایی نیلی جاف. زړد
 قسه‌ی خوش و نستون و روداوی سه‌بری لی نه‌گیرنوه. په‌کیکیان خوه به ناوایانکه‌که‌په‌تی
 که پیرمیرد له «گالتو گمپ» و عدلادین سجادی له «رشته‌ی سرواری» دا گیراویانه‌تموه.
 پی نهمی لاله سرحد خاوه‌نی خه‌پالیکی به پیت بوی. لمو سرده‌مدا جمرده‌یی و
 روتکرده‌نوه‌ی کاروان باو بوه و، به تازه‌تی و دمه‌لاتداری دانراوه. نهمیش تا گنج بوه
 لمدا دستیکي بالای هبوه. که پیر نهمی و له مردن نزدیک نه‌کویتموه، کوره‌ګانې کز
 نه‌کاتموه وهستیان بو پکا. نملی: «تا گنج بوم زړدم بز گردون و زړدتان پپوه مانند بوم
 تا گردون به پیار، نهموی دواي مردنیشم خیریکتان بز بدمموره. که مردم مه‌پکمن به
 هرا به بیده‌نګی لبادیکم تیوه پیچن و، به شو بېمن له داری محموی سره‌واله برکم
 دن. پهبانی که رز بوهو بلین باوکمان دیار نساوه. سوار بو ناوده بلاو پکمنوه.
 ناوچه‌که کیو مال پکمن تا نمدوزنمونه. نموسا بلین خملکی نمو ناوه باوکمانیان کوشته و
 همریان ساف له ساف تالان پکمن. نینجا پرسه‌پدکی گوردم بز دابنن و بلین: همی به
 زیندوی هر خیر و به مردوی هر خیر»

گوزی مدها مستمفا له شنو بو. زیوانی به دیاره‌وه بو. شوپک، تاقمبکی
 نمناسراو، تاوت‌که‌پان دهرینا بو برد هویان له شونیکي نزدیک گلکوکمې فریبان داپو.
 چه‌کداره‌ګانې پارتی له کانی قیام دا تمه‌پان له خزیشاندنی خملکی شنو کرد بو، چمند
 کسبکیان لی کوشت بون، له هر توه خملکی شنو دوژمنایه‌تیبیان نه‌کردن.
 - پتممالی بارزانی، نم تاوانه‌پان به پال حدکا و له ناو نوانیش دا به پال سه‌پد
 رسولی باهی گوره نندا.

- حدکایش پتممالی بارزانیان تاوانبار نه‌کرد که خزیان نم کاره‌پان کردی، بز
 نوه‌ی پکمن به پیانو بز هاوکاری له گمل هیزه چه‌کداره‌ګانې نیران بز شری نوان.
 هرچمنده گومانم نهر که حدکا لم تاوانه به‌ریه، به‌لام قسه‌ګانیان لمو چیکاپه‌ته تمچو که
 به زمانی لاله سرحدوه نه‌پانگیراموه.
 بیگومان سوکاپه‌تی به مرد و به گوز تاوانیکي گوره و ناشیرینه. له کورده‌واری
 دا نهمه به کاریکی زړد نزم دانغری. هیچ لیکزلینمویه‌کی جیددی و بیلاپمن له سر نم
 تاوانه نه‌کرا تا دستی تاوانباری راسته‌پینه ناشکرا بی.

*
 له گمل سه‌پد رسول جیا بوینوه له پدکتری و شو نیمه چونه گوندی «چمپاراو»
 میوانی ماله شبخیکي قسه خوش بوین. روزی دواي به سورکسودا ناوای دیوی
 کوردستانی عیراق بوین.

گورنده‌ګانې سومره‌پان، زی، چاله خنزینه.. له سر ریمان دا بو، له هیچیان لامان
 نندا تا گه‌بشتینه قهلاتی. ماوه‌پدک لوهو پیش هالیکیوتیتری عیراقی له کاروانیکي
 گورده‌ی کاروانچیبه‌ګانې داپو. نپسک و پروسکی و لاخه کوژاوه‌ګان به درزایی ریگاکه
 کوت بو، دیمنیکي ناشیرن و خمناکي هبو.
 له قهلاتی گیر نهمین به دهستی خرمان دا به ری کموتین بز دوستمدره. شو
 چونه مالیک لموی پیرمیردیکي نورانی کمرولای لی بو. به تیشارت قسمان له گمل
 نه‌کرد. حمده‌ی حاجی ساهیر لیپرسراوی ناوچه‌که بو، هوالم بز نارد بز روزی دواي له

گوندی رهزه بینیم و، مهبستی هاتنه کم بز پاس کرد. هوالم بز سامه رهزام نارد که نوسا له سهد صادق دوکائی ههبر، وا ریک کورتین نوان بینه گوندی بهره‌دهش و منیش بچمه نومی. نیسوری روژی داها تو سامم به تراکتور همسویانی هینا بو، له بهره‌دهش په کمان گرتوه، پاش پانزه سال دایکم و تافگم بینیسه و، بز په کم جاریش براژم و مناله کانیم بینی. نانی نیسورومان له مائی جوامیریکی بهره‌دهشی خوارد. مالیکی پاش و به مسعرفعت بون و، به ناو له دوروه منیان نمناسی. قسمم له گمل دایکم کرد و، له گملیان ری کسوتم همسویان بین بز ناوزه‌نگ و، نیتر له په کتری جیسا بوینه‌وه: نوان گمرانوه بز شارزور و من بهره ناوزه‌نگ.

له گمل حممی حاجی ساپیر و ۳ پیشمرگه: کامران، شهاب، حممی ناموزای حممی حاجی ساپیر بهره کورتین بهره «جمی گه‌لال». جمی گه‌لال ناوچه‌به‌کی شاخواری سهختی پر له داروبار بو. گونده‌کائی: کائی سپیکی پرخ، بهره‌دهش، قبوله، همنارو، مایندول، بهره هیرو، شیربه‌ره، قزلچی، مزگوته، دوله چوت، هوزخوآجا، سلیمان، میرسام، پرخ، بیوه‌ک، زلزله.. هندیکیان گوندی گوره بون، به‌لام په خسواری ناوچه‌که‌پان ناو ناپو جمی گه‌لال، چونکه چمه‌که‌ی وشک و، ناوچه‌که بی ناو بو، به هاوین چولیان نه‌کرد. دانبشتوانه‌که‌ی تیکه‌لاون له هوزه‌کائی: چوچانی، بیسیری، قبوله‌یی، زهردویی، که پییان نهلین: «غواره». خیلی زهردویی له پیمانی زه‌هاودا ناوی هاتوه و، بهره نیران کسوتوه. دپاره لو سردمه‌دا خیلیکی گوره بو، پاشان کم و کز بو. خانوه‌کائیان تنگ و تاریک و نرم و کشتوکالیان زور کم بو، ناژه‌لارییان نه‌کرد. قه‌لای سروچک و، قه‌لای شوچاخ له شینه دپینه‌کائی بو. نوسا هیچ جوړه جاده‌به‌کی قیرتار یا خاکی به ناودا نمنروشت.

چته!

چته‌ی به ناویانگی ناوچه‌ی سلیمانی: «خوله پیزه» له تیره‌ی «بیسیری» بو. له سهره‌تای پندجاکان دا چمند سالی ناسایشی له ناوچه‌ی شارباژیردا نه‌هیشت بو، به ده‌پان پولیس و کاربه‌دهستی حکومتی کوشت، تا سهره‌لجام سوتنه‌سرفی نوسای سلیمانی عومر عدلی، له ناو خویان دا چمند کسپکی چاند، له کائی خوتن دا کوشتیان. له سهره‌می عوسمانی دا گه‌لانی بالقان که خه‌بانتیان کرده بز نازادی، به پارتیزانه‌کائیان وتوه: «چته» و به شیری پارتیزانیان وتوه: «شیری چته‌گیری». شیخ مسعودپش که له سلیمانی هملک‌نرا و، ساوه‌به‌ک شیری پارتیزانی نه‌کرد، به پارتیزانه‌کائیان نوت: چته‌ی شیخ محمود، پان چته‌ی کورد. وشمی چته هم معنایه له ژماره‌کائی «پانگی حق» دا هاتوه، که له نه‌شکوته‌که‌ی جاسنه به ناوی قمرارگای نوردوی کوردستانوه درچوه. به‌لام هندی لو چمتانه له سالاتی دوابی دا نوه‌نده‌پان دزی و جهرده‌یی و راووروت کرد، معنای نم وشه‌به له ناو خملک دا له پارتیزانوه گوزا بز جهرده پان وه‌کو نهلین: «خارج عن القانون».

نیمه‌پش زور جار نه‌ترساین وشمی پیشمرگش وه‌های لی بی.

*

کمال شاکیرپش گه‌پشته لامان. بو حسانه‌وه و فراوین لامان دابه گوندی سلیمان. سلیمان کسوت بوه ناو گه‌روی شاخیکی بهره‌لانوه. حممه و کهمال و من پیکوه له

مالیک و کامران و نوانی تریش له مالیکی تر بون. خمریکی نان و ماست خواردن بون، خاوهن ماله که هاته ژوروه وتی: «شاخه که چکداری پیسوه دوربان گرتونا» به پدله له ماله که درچوبن و، پیشمرگه کانی تریش هاتنه دربی. له پمزایی شاخه که ره داپان گرتینوه. به راکردن له دی درچوبن بمره شاخه که پیسوه دوربان گرتونا» تا گه پیشینه نوی تعقمان له سفر بو. نیمش گه پیشینه شاخه که و، نیتر شوینه کمان قایم و سه لامت بو. چوبنه سر گویره کانیهک، ناویکی کمی هه بو، بز پشودان دانیشترین. له دوسری یه کم دا گولله بهک له نژونوی کامرانی داپو، به برینداری له سلیمان به چی ما بو، شه پیمان لی داپو بو. ما بوینه همه و حمیدی نامزای و کمال و من.

روژی راهردو، فیره بون همه صالح، فرماندهی یه کی له کمرته کانی همری می یهک، چمند پیشمرگه که یه کی له مزگوته که یه که دا چک کرد بو، نارپه چی که لی سهند بون. چکداری کانی حسک تم په لماره یان بز سر نیمه له تزلدی روداو که دی دا کرد بو. وسان به چاک زانی دهمو نیواره بچین بز قهوله و، لویوه من نامه یهک بو تایبری علی والی بنوسم.

شو چوبنه گوندی قهوله، له مالی حاجی علی، که ناسپاری حمیدی حاجی سایی بو، داپه زین. میوانیکی که پیمان هه بو، درویشیکی قسه خوش بو. نامه یه کم بو تایبر نوسی و، له نامه که دا تاگادارم کرد بو که بز کاریکی تایبته خوم هاتومه ته ناچه که و، ناماده بی خوم دربری بو بز بهینی و بز نوی همدو کمان هولی خاوردنوی گروژی نیوان پیشمرگه کانی همدولا بدهن و، سروسورمانی خوم دربری بو لوهی که پاش چمند سال نوه یه کم جاره شو بته خواری بز «جوله» و، جوله که پیشی به شعری یه کیتی دس پی بکا». کمال شاکیر نامه که برد و روشت، شو نیتر نه هاتوه بز لای نیمه. به ناسپاریکی خوی دا نارد بوی بز کاک تایبر له گوندی هوزخو اجا. تا شو کاته کسبان نه پانزانی که من لو ناچه یه دام، تمنانت کامرانیش، که به برینداری گیرا بو، پاسی هاتی منی بز نکرده بون. دوی گه پیشتی نامه کم تینجا زانی بویان من هاتومه ته خواری و له گوندی «قهوله» م.

تم نامه نویسه، بی خز ناماده کردنی پیشمرگه بی پیشه کی، هله یه کی گوره و کوشنده بو کردم، له پاتی نوه نوه دسه بچی هه مو هیزه کانی یه کیتی له ناچه که دا کز بکمه وه تینجا نامه یان بز بنوسم، په لام من نموندهم له خوم راندی و به خوما رانه پرموم که بی چکدار و هیز بچمه ناویان و قسه یان له گدل بکم، به تایبته همری چند هفته یهک لوهو پیش چمند نمندای سرکردایه تی حسک بینی بو.

دهمو به پاتی کمال وه لاسی نامه که بی بز ناردنوه که ملازم تایبر نوسی بوی. له نامه که دا: پیشخورشالی خوی دربری بو له بونی من له ناچه که دا و، گله یه کانی خوی له یه کیتی نوسی بو، ناماده بی خوی پیمان دا بو بز یه کتر بهین.

روژی ۵ ی کانونی دوهمی ۸۱، تازه نانی به پانی سان خوارد بو، همر له ناو ماله که دا دانیش بون، خاوهن ماله که هات وتی: «ناوی پر بو له حسکا» همر چمند حسک هه مویان مستول بون، ناردم بپرسن مستول که یان کی یه. قادر چاوشین هات. ده میک بو قادر نغاسی. قادر له پیشمرگه کونه کانی یه کیتی و، خوشکزیای عهدلقادر هلدنی بو، له جیاهه نوه که دا داپه پال حسک. من پدلی گرانووم بو. هوالی ملازم

تایمر و هیزه که بانم پرسی، وتی: «له هوزخواجان.» پیم وت: «با هچین بز لایا» به کومل به ری کوتین.

له هوزخواجا ملازم تایمر و لیپرسراوه کانی تریان به پیرمانوه هاتن و ناردیان هندی مریشکیان بز نانی نیوهرو گری. دانیشترین بز قسه کردن. باسی تیگچونی هلموسرجی ناوچه که مان کرد. ملازم تایمر باسی نهوی کرد که مهلا بهختیار هیزهکی گهوهی کز کرده توه. چمند جار ریگای پی گرتون و، بوسهی بز ناوندتوه. مفرهزه کانی به کیتی چمند جار تنگیان بهوان هملچنبوه و، پیشمه سرگه یان گرتون و چدک. کردون. قسو باسی لم باه تهمان زور کرد و، باسی نهوه مان کرد که چون هاری ناوچه که ناسایی بهکینهوه و، گزوی نیوان چه کداره کانی همدولا خاو بهکینهوه. پشوکاویان پیوه دیار بو به یهکا نهاتن و نهچون. دوی نان خواردن و بستم نیزنیان لی بخوازم بروم. ملازم تایمر وتی نهختیکی تر راوسته خوی چوه دهرهوه. خولهی حممه تاته هاته ژورهوه تفنگه کئی من، به دیواره کدا هملپه سیردرا بر، دستتی دایه و بری، نیرت تیگه بستم. ملازم تایمر پیایوکی به نهدهب بر، شمرمی نه کرد راست و رهوان هلی تو گیرای، هندی منجه منجی کرد، به گبرم هینا ناخریبه کئی وتی: «براده ران حمز نه کمن له گدلیان بینه توه، چونکه له خویان نهمین نین و نه ترسن برادرانی نیوه بینه سریان»

وتی: «گلدانهوی من له لای خوتان کاریکی خراپه، رهنکه توه هیزه کانی به کیتی بوروژینی و بینه سمرتان، ریگم بدن بروم بز نهوی وه کو خوتان نملین گزویسه که نهیلم!»

وتی: «تو میوانی لای نیمه و زور موختره می ..» هندی راوه روی هینا یوه. منیش وتی: «کاک تایمر لم سورجامله ناراستانه گبری، من نه میوانم و نه موختره م، هلمکو گبرام و، هم کاره ناویکی خراپ نروژن و سابقه به کئی خه تر له جولانهوی کوردا دانهین، نیرت هیچ لایهک باوهر بهوی تر نهکات»

وه کو دوی بیستتوه، نو ساوه بهی من له ژورهوه له گدل ملازم تایمر و قادر جهاری خدیکی گفتوگوز بوم، له دهرهوه هندی له ورده مستوله کانیان له ناو خویان دا مشتمو مریشکیان بوه له سر نهوی نیزنم بدن بروم یان گلم بده توه. روفی خلیفه سعیدی ناموزای حمده حاجی محمود، که تازه چو بوه ناو حسینک و بوو به دوژمنی خوینه خوی ی به کیتی، کرمی داده مننه و خولهی حممه تاته و، چمند کسبکی تری لم باه تانه وت بویان: «نعمه فرسه تیکی باشه فلاقان کوتوته بمردهس لای خومان گلی بده توه بز نهوی هیزه کانی به کیتی نیرت نه بینه سرمان و، ممرجه کانی خومانیان به سردا بسه پنین» همره می نهوی بیسیان کرد بو که نه گبر نیزنم بدن، نهوان تقسم لی بهکن بکوژن و تسلیمی حکومت بینهوه. ملازم تایمر و قادر و نهوانی تر له ژیر نم گوشاره دا برهاری گرتنیان دا بوم.

من نیرت ناتومید بوم لیبان و، زور نه ترسام نم گوجیتیبی می نمانه کرد بویان، بهی به هوی شریکی خویناوی سرانسه می له نیوان نهوان و به کیتی دا، سدان کسی تی دا بکوژری و، همریشیان جنبو به گوره کئی من بدن.

له هوز خواجاره کوتنه گبران بز دوله چموت، زهردوی، کولوس، قسوله .. دی به دی منیشیان له گدل خویان نه سورانهوه. له قسوله بوین له پر وتیان با بروین بز

شاخه‌که. هندی چه‌کداری په‌کیتیان له نریک قه‌لای سروچک دی بو. کردیان به هه‌لا و تیان: «فرمو نموه، موعاعتی نیوه وازمان لی ناهینا» بو په شهر. گه‌ماروی چند پیش‌مرگه‌کیتیان دا گرتیان. دهرکوت مفره‌زه‌به‌ک بون له گه‌ل محمود گه‌رمیانی له شاره‌زور بون، ناگاپان له بزم و رزمی گرتنی من نه‌بو، بز حیوانوه و پشودان نه‌چون بز شاره‌زور و، په ریکوت به سفر نم شمه‌دا کتوت بون.

*

مامجدلال له دهره‌وه بو، عومر شیخ موس، عومر مستمفا، گممال خوزنوا، جمال حکیم، جعفر، ملازم عومر، فیره‌بدون.. له باره‌گاکانی سرگرداهتی بون. مدکتبی سیاسی په‌پانگی له سر گرتنی من دهرکرد بو به رادپو خویند بویانوه، همره‌شی قورسیان له حسک کرد بو و، له هه‌مان کات دا داوایان له حشع کرد بو، به تاپه‌تی لمو کاتدا عزیز محه‌مدیش له کوردستان بو، هملی پهراتم بدن. جمال تاپر، که نموسا پهرپرسی ریکه‌خسته نه‌پنیه‌کاتی ناوشاره‌کان بو، نامه‌به‌کی بز عملی به‌گی باوکی تاپر نوسی بو، همره‌شی لی کرد بون که نه‌گتر من شتیگم لی بی، پنمه‌ساله‌که‌پان له ره‌گوریشه دهرنه‌پنی. عملی به‌گ ماوه‌به‌کی دریز نفسمری شورطه بو. همره‌شه‌که‌ی به چیددی وهرگرت بو. نامه‌که‌ی برد بو بز کاره‌دستانی «نمن» ی سلجانی. ملا به‌ختیار و سالاریش زوری هیزه‌کاتی شاره‌زور، هورامان، شاره‌زور، گه‌رمیاتیان کز کرد‌په‌وه له نامو نامنوسین دا بون له گه‌ل ملازم تاپر و، همره‌شه و گوره‌شپان بز نشاردن.

*

هیزه‌که‌ی حسک و لپرسراوکانیان سهریان لی شپوا بو نه‌پانشمزانی چی بکن و، چی له من بکن، له تاو هیزه‌کاتی په‌کیتی بش جپیان به خویان ننه‌گرت. چونه دوله سور و په ناو نوردوگای شانده‌ری دا چون بز کبوی سورین. له شانده‌ری لاپان دایه مالی جلالی حاجی کاکملی. جلال هاوروی ی کومله بو، زوری بی ناخوش بو منی بهو حاله دی، هپچیسی بی ننه‌کرا. چونه نه‌شکوتی دهره گولان له شاخی سورین. سورین دپویکی نیران و دپویکی عیراق بو. به بی ی په‌پانی زهاوی نیرانی - عوسمانی نم کپوه کرا بو به سنوری هردو دولت و، له په‌پانه‌کدا ناوی قه‌لای زلم و گردنمی چمقان هاتوه، وه‌کو ناوچمی سنور، هردوکیان لم سر و نوسمری کبوی سورین دان.

چمند سرچاوه‌به‌کی ناو له بناری سورین دایه له‌وانه: چمی چمقان، که له په‌گرتنی چمه‌کاتی جومره‌وسی، عمره‌سوار، کمولوس دروست نه‌بی و، چمی شلم، چمی ریشین، چمی شپه‌مر. نم چمانه نمرزینه شاره‌زوره‌وه. قسه‌به‌کی کون هبه، بز نموه‌ی مثال ده‌می تدمله پکا پی ی دوباره نه‌کمنوه، نعلی: «چومه چمی چمقان، چمدل چلتوکی نه‌چمقان» سرچاوه‌ی شلم ناوه‌که‌ی گهرمه وه‌کو نه‌پانوت ماسیه‌کاتی کور بون. سورین چمدین نه‌شکوت و کورگی لی به، له‌وانه: دهره گولان، هزار نستون، قورچی سولتان، دهره کوزه. له دولی خورنوه‌زان و وشکه‌ناویش چمند نه‌شکوتیکی تری لی به. کانی و ناو له هپچیان نریک نه‌بو. دهره گولان پهرامهر سهد صادق بو. ناواپه‌کاتی سورین و پناه‌که‌ی: چموتان، کولیتان، زه‌نگیسر، خرنوگ، سیامیره، کانی سیف، وه‌لسمت، پهرنه‌شکوتان، توت‌قاج، قه‌لبزه، تازه دی، پهره‌بدل، جومره‌سی،

پرویدر، نموی، بانئ پنوک، چناره، دهره گولان، میری سور، ریشین، عاموره، بانئ شار، قاینجه.. ههمو راگوزرا بون. گوندی «دزلی» که له دهوی نیران به سورینوه بو، پنکئی سرهکی پارتی لی بو. نادر ههورامی بهرپرسی پنکهکه بو. هندی له پیشمرگه کانی حسک هاتوچویان نهدردن.

نو ماوه به منیان به محسودی حمه تاته سپارد بو نیشکم لی بهگری. غنفور (دهرسیم) یاریدهری محسود بو. محسود برابهکی خوی له گدل بو، گالتهی به حسک نه کرد، ههمیشه شهده دهنوکیان بو. بهفر سورینی گرت بو. ههوا زور سارد بو. رابهخ و پیخه منیان نهبو. له بن تاشه بهردیک دا له سر نمرز به دیار ناگری دوکه لایسهوه ههلتروشکا بوین.

زورچار غنفور و کهریم نه باندا بهوه به چاوما که نهوان پهروازهی دهستی من و، من وام لی کردون ناچارین تسلیمی رژیم بهنوه و، دواپی بهنوه شاخ و له داخی من بن به حسک و، له ژبانی سیاسی و پیشمرگاههتی دوا بکمون. همدوکیان راستیان نه کرد، بهلام من هیچ دوژمنایه تبههکی تابه تبهیم له گدل کسبان نهبو، حزم نه کرد نمانیش پیش بکمون و، بن به کادری خوژنناو و سرکوتو، له بهر نهوی ناموزگاری سودی نهبو لیم پرسی بونهوه و، بهلام نهوان بهرگئی لیپرسینهوه بان نهگرت بو.

*

نو کاتهی له شارماژیر بوم جاریک به دو قزلی له گدل کهریم دانیشتم هندی ناموزگاری بکم. پیم وت: «تو له سایهی شورشوه له کهریمی داده منوه بوی به دکتور چالاک، له کاتیکا نه دکتوری و نه چالاک. هیچ کلیه یا معهدیکی طبیعت نهخویندوه و، ههمو به بانیه کیش به زور له خو ههلت نسیان. هیچ نهی شورش نو چاکه بهی به سر تو و غنفور لگا و خولهی چگهروه هه به کردونی به د. چالاک و دهرسیم و نه بهز. له بهر نهوه حورمهتی شورشه که بهگرن، نهگهر باکی ناوبانگی کوزمه له به کیتستان نه، باکی ناوبانگی ناوه کانی خوژان ههیی!»

کهریم کوریکی وریا و له بهلبهان بو. ههرگیز بهز قسه دانغما. دواي نهوه به ماوه بهک تسلیم بهوه. پاش ماوه بهک نامهی ستاری سمعید خهلفی بهز هینا بن. لای نیمه نمانیهوه چو بهز لای حسک. نیتر نه بهینهوه تا لیره به کمان گرتوه.

*

کهریم به ناری گه بانندی بهریدی سینهوه له سورینهوه به ناو نیران دا گهرا بهوه بهز دهراوی دولتو. غنفور جاروبار قسهی خوشی نه کرد. له ناو خوژیان دا پاسی زهلامیکیان نه کرد به خراپه. به کیکیان وتی: «حیزب دهری کرده». غنفور هلی دابه، وتی: «بهزچی تم حیزبی نیمش خه لک دهر نه کات؟»

*

عطفی بهگی باوکی تابه رات بهز دهره گولان. راسپاره دی د. فاضل بهرراک ی پی بو، که نهوسا بهر به بهری «نعمنی عام» بو. به باوکی تابهردا جواپی بهز نارد بون که منیان تسلیم بکمن، بان نهگهر نهوه به پاش نازانن کاریکی وا بکمن بکومه کمینیکی نهوانهوه و، به زیندویتی بهگرن، بهرا بهسر بهوه بهلینیان دا بونی چهره بهکی پاش پاره بان بهدنی. شتی وهما له سلازم تابه ر نهوشا بهوه. قادر جهباری مسهله کهی بهز پاس کردم. کردم به

گالته له گهلی وتم: «تا چمند سالی تر خزمتی به کیتی بهکم بایی نوو پاره به خزمتی می ناگری. منیان تسلیم بکن و پاره که وه بگرن و بیکن به دو بهشوه، بهشیکی بز خزان و بهشیکی بز به کیتی!»

شولغانا نار بهجیه کیان نا بو به مالی عملی به گموه له سلیمانی. تا بهر به گله پیوه روداره که بز گیسراسوه. نوو به هاوریکانی منی نغزانی. بهلام به راستی نوان نهبون، «نمنی سلیمانی» بز خوشکردنی ناگری ناگوریکیه که، نمنه بان کرد بو.

چمند جاری محممود پاسی راگردنی له گهل کردم. نهبوت: «نه گهر بهلینم بهدهتی شتی کوزم له گهل حساب نهکن و رزم بگرن و، بیکن به فرمساندهی کسوت، له گهلت دیم.» لهو کاتندا کمولی من پاره ی زوری نه کرد باورم پی نشه کرد له گهلی بروم، گویم نندایه قسه گانی. خلیفه ی عبدالله مارف، که خزی به به کیتی کی توراو داتنا، نویش چمند جاری نوو پاسی له گهل کردم، هلیکی له پارسان بز ههل نشه کسوت. روژیکیان دایزی بوین بز ناو که لاهه گانی قاینجه. قادر جهاری مان له گهل بو، دنیا تمومزیکي چر بو چاو چاری نغهبینی به خلیفم وت: «نمرو فرسه ته با بروین!» خلیفه ملی نندا وتی: «نه ترسم بگهینه سر جاده که و تمومو پرویتوه و بگیریین. خلک وا نغزانی به نمنقسنت تسلیم کردوی» هله که مان له دهس چو.

چمند نیواره بهک بز شیو دایان بهزاندم بز گیلک، شیرمه مر... دوی نووه نیتر بردمبانه نشکوتی «هزار نمنتون». شح لیم نشکوتندا بکه به کیان دانا بو. له گهل نوان بوین به بهک مال.

*

دانیشتوانی نشکوتی که تبه که لاهو بو له: مفرزه بهکی شح، کاربه کی گیسراو به تاوانی جاسوسی، مفرزه بهکی حسک که پاسوانی بیان له من و حمصی حاجی ساپیر و فرهح نه کرد، هروهها به کدو عهره بی عسراقی که لهو همراهدا له گهل حسک بوین. پاشماوهی هیزه که حسک له ناو دوله کدا بهرامهر به شاره زور دامه زرا بوین. فرهح، نامی ملا بهختیاری بز هینا بوین، ریگه بان نندا بو بگهریتوه گرتیوان. پاش چمند روژی حمصه بان بهر دا، من و فرهح مایوین.

*

کاهوی شیخ له تیف و ناصر حصفید «نال» هاتن بز نشکوتی که. له گهل بهر پرسه گانی حسک قسه بان کرد بو، قسه کانیاں جیگی نه گرت بو، نیزنیان لی ودرگرت بوین بهن له لای من بهننوه تا چارنوسی من به لایهک دا نه کوی. کاهو پیانوی قسه خزش و نوکتبهاز بو. زوری حمز له راگرتی کمو و راو نه کرد و، نیشانچیه کی دسراست بو. بهلام نه خزش بو، به شریقه خموی لی نه کسوت، زور کم نغوست و، زور کم خواردنی نه خوارد. هلموسرجی ژبان له نشکوتی که دا ناخوش بو. زوری له گهل خسریک بوم بگهریتوه، به قسه ی نه کردم و بز پارزگاری من مایوه. مفرسی هه بو بهکی له پیشمرگه گانی حسک، بز پاره، تفنگیکم پیوه بنی و بروا تسلیم بهیتوه.

چمند جاری هلم بز هلمکوت هلم له بهر نوو دوام خست پیم جوان نهبو توشی کیچملی بهکم. له گهل خوی پاسم کرد پیکهوه بروین نهبوت له گهلتان دهرناچم، راستیشی نه کرد نهنه توانی به پی بروا به ولاخ هاتوچوی نه کرد.

*

حشع، به تاپهتی عزیز محمد، له سر داوای سرگرداپهتی په کیتی، هولی زوریان له گدل سرگرداپهتی حسیک داو بز بهرداتم. سرگرداپهتی حسیک له سره تادا هندی پروسیانویان هینا بووه و، هندی صرچی سیاسیان دانا بو. سره نجام له روزی ۸۱/۱/۲۳ دا بریاریان دا بو من بهر بدن. په نامه ناگاداری حشعیان کرد بو، نامه پیشیان بز هاوریکانی خویان نوسی بو داوایان لی کرد بون: «په بی قهید و شورت» بهرم بدن و، تسلیسی نویتری حشع بکن. مکتبی سیاسی په کیتی جمال حدکیم و، حشع قادر رشید و علی کلاشینکوف پان له نوزه نگووه نارد بو بز نم مهیسته.

روژیکیان له نیشکوته که دایانه زانیدن بز دهشتایه کمی بهرده می. جمال حدکیم، که نموسا نندامی م س - په کیتی و، دارای شیخ جهلالی حفید، که فرماندهی هریم بو، له گدل تاقی پیشمرگه لوانه: شیخ عومری حاجی شیخ کریم، هات بون. نامدی سرگرداپهتی حسیک بز تاپر و هاوریکانی هینا بو من تسلیسی توان بکن.

لیسر سراهوکانی حسیک ناماده نمون بریاره کمی مکتبی سیاسی حسین که پان جیبه چی بکن. داوایان له جمال ناغا کرد بو: بز نموی من بهر بدن ۱۰۰ تفهنگیان بداتی. چندی له گدلیان تلپن، کله کی نایی. جمال ناغا په ناچاری داوا کمی قبول کرد بون، وت بوی: «نیمه تفهنگی کله که گراومان نیه له عمار دا، نمهی بچین له ناو هیزه کان دا کوی بکه بنوه»

نم داوایه حسیک پی سرکایه تیه کی زور گره بو، خوم له بهر چاو کوت بو، چونکه په کی بو له نرمترین شیوه کانی «نیتیزاز». نم داوایه توان زیاتر لوهی له هی حیزی سیاسی بچی، له هی پاندي ما قبا نه چو.

*

نیوهرویه کیان ملازم تاپر هاته لام. چند سعاتی مایوه قسه و پاسی گشتی مان نه کرد. پیش نموی هستی بوا، وتی: «نو برادرانمی نیوه نمونده هاتوچوی نم ناوانه پان کرده همورشتیکمان نوزانن، هیزیکی گوره پان له چمی گهلال کز کردو نموه، رهنه په لامارمان بدن له بهر نموه بریارمان داوه بگوینمونه بز جیگایه کی تر، سبه نی دین به دواتا». له ناو هیزه کمی حسیک دا چند کسبک همون بهر دوام هوال و دنگوباسیان بز نهینام. په کیکیان خبیری بز هینا بوم که له گدل ناله هورامی ریک کورتون له نزدیک پانی شار بنکه په کی هاویشی پارتی و حسیک داینن و، منیش بهین بز نموی بز نموی، هیزه کانی هر دو حیزب پیکوه نیشکم لی بگرن. کاوهش نم هواله می هست بو. که تاپر رویشت به کاوه وت: «گوت له قسه کانی کاک تاپر بو؟»

وتی: «هلی!»

وتم: «تلی ی چی؟»

وتی: «تو خوت چی به چاک نوزانی بیکه!»

وتم: «ننگر بهین بز لای پارتی، تیرتر هیچ هیراه کم نامینی، له بهر نموه پیم

باشد نمشور فرست بهینن برون»

وتی: «تو بز، هرچی چه کی کیشتم نموی بیبه! بهلام من بر ناکم و ناصوری دوات

پختم»

وتم: «نه ترسم توشی کیشه بی له گدل حسک»
وتی: «گوی صددهری، لام واپه توشی کیشه نایم، نه گمر توشیش بوم، تو لو لوی

مشورم بخوا»

نیتر دنیا بوم شیخ کاوه لیم زیز نایم نه توانم به نازادی بهولیم.
پیشتر له پردمی تشکوته کدا زور جار راوستا بوم، سرنجی سهرودی و
ریگا کانی تملا و نولام دابو. زور جار بیوم لی کرد پروه نه گمر بوم له کویه بوم.
بربارم دا به ریگا ناسایه کان دا نعوم. شوی به تاریکی به لای تشکوته کدا راسته و
راست به شاخه کدا هلمگرم و به بناری سورین دا پروه شاندهری بوم.
فرهم ناگدار کرد خوی ناماده بکا. کاوه وتی: «نهوه کو توشی تمقه بین چدکی
پیشمرگه کانی من بهمن» من نمشویست کاوه نیحراج بکم چدکم لی وورنه گرتن، بهلام
هندی نارنجوک لی وورگرتن. کاوه به زور دهمانچه کدی خوی دامی. له گدل فرح و ریگ
کوتم که من درجوم نعوش به دوی من دا بیت بز شوینی چاوروانی. دوروبری سمعات
۱. ی شو له کانی گزینی نیشگره کدا به نای میزکردنوه له دهرگای تشکوته که
درجوم. دنیا زور تاریک بو. چاو چای نشیینی. پرده کوته کانی پردمی تشکوته که
له زهلام نمچون. پاسوانه که له پور دهرگای تشکوته کدا راوستا بو. چومه پنا پردیک و
به بی راوستان روم کرده لای سهری تشکوته که. چاوروانی فرح بوم دوی تاوی
نعوش هات و، دو چه کداری شیخ کاوهش بز پاریزگاری به دوامان دا هاتن زور به خیرایی
به شاخه کدا هلمگراین، له ساوه به کی کسوت دا ساوه به کی باش دور کسوتینوه.
چه کداری کانی شیخ کاوه مان نینن دا. ده ده قیقه به کی پی چو کارای پاسوان که زانی نیمه
دیار نماوین و، گومانی کرد بو رامان کردی، ریزیک تمقی کرد بز هوشیار کردنوه
هاوریکانی. گوی مان له تمقه کان بو بهلام نیمه نمونده دور کسوتینوه صدترسی نوانان
له سیر نما بو.

به بناری سورین دا روشتین به سهری نوردوگای شاندهری دا له جاده مان دا و
په رینوه پری چمی گه لال. تاریکایی شو و ماندوبه تی سهری لی تیکدا بوین شور
بوینوه بز لای کانی سپیکی پرخ، تاریک و رونی به پانی نا قاری راستمان دوزینوه به
شاخه کدا هلمگراینوه به لای مایندول دا بز چمی گه لال.

روژ بووهوه، بهلام نیمه نمونده خومان ره تاند بو هردو کمان پرزه مان لی برا بو،
منیش نمونده هلم ننگوت بوم و شقم له پرد هلم دا بو، نینوکه کانی هردو کدلموستی
پیم شکا بون، نه پشمانشویرا بز پشودان لا بدهین. به نریک هوزخو اجادا درزه مان به
روشتی دا. ساوه به کی پاشمان له دوله که بری بو. فرح چو بز دی به کی نو نریکانه ولاخ
په پندا بکا. منیش پالم دابو به پردیکوه دانیش بوم، له دوروه زهلامیکم بدمی کرد جلی
پیشمرگمی له پردا بو. چومه ندیو چاودیری بکم، روانیم نه پرد کداری بو. هستام و
بانگم کرد. بز نه پرد شتیکی چاودیری نه کراو بو من لو بن پرده دا بهینی. له خوشی دا
پی ی نری زنده گرت. دوی ماچوسوج به راگردن پروه پرخ به ری کسوت سوده بدا به
پیشمرگه کان. پیشمرگه کان به بیستنی هواله که کردیان به تمقی خوشی و زوربان پروه
پهرم هاتن. هندی له دانیشخوانی ناوایی نه پانزانی بو بزچی کسوتیر کردویانه به تمقه.
ژنیک له ژنی دراوسپکه پانی پرسو بو: «نوانه بزچی تمقه نه کن؟» له وهلام دا وت بوی:

«بیژن منسولیکی زلیان بهلمسه بوه».
دوای ۳۲ روژ دلی گه‌بشتموه ناو هاوریکانم.

*
حتمی حاجی ساپهر ماله‌کمی له پرخ بو، چومه مالی نموان. جمال ناغا خمریکی کزکردنموی چهک بو بز حسیک، نم ترکه زه‌حسه‌تمی له گول بوهوه. پاش دانیشتن و گفتوگو، زوری هیزه‌کمان ریگه دا بگرمیموه شونه‌کانی خویان و، نامه‌به‌کیشم بز کاک تاپهر و هاوریکانی نارد، دلنیام کردن لموی به‌کیتی نیازی شمیری نیه و، نموان به نازادی و دلنیایی نده‌توانن له هر جیبه‌کی خویان نه‌پانموی جدوله بکن. بهلام نمو کارهی نعمان کرد بویان نه‌ونده دزیر بو، تا چن‌دین سال زاتیان ننه‌کرد بینه ناوچه‌کانی ژیر ده‌سلاتی به‌کیتیموه.

نه‌گرم نم روداوه نه‌پرايه لموانه بو ره‌وتی ژبانی من به جوریکی تر برویشتابه، چونکه دوای نسه نیتسر له سفمیری نمورویا و له ژنه‌پنان پشیمان بوموه. نسه جاری دوهم بو به هوی کیشمی سیاسییموه هلی ژنه‌پنانم له کیس چو. جاری به‌کیمیان بهر له به‌پانی نازاری ۷. له گدل کچیک، که به تار‌فزی دلی خوم هملیژارد بو، ریک کموت بوم بی‌خسوزم، به هوی روداوه‌کانی دوای نازارهوه وازم لی هینا. نسه‌جساره‌پش به هوی نم روداوهوه.

پاش چمند روژی مانوه له شارپاژر گرامموه ناوره‌نگ.

*

کاروباری کومه‌له

ره‌وشتی هاوروی ی کومه‌له

له خه‌پاتی ژیر زمینی سیاسی - چه‌کداردا هندی چار کساننی وا پیش نه‌کمون که له ژبانی گشتی دا خاومنی پایمی به‌ریزی کومه‌لاپتی و ده‌سلاتی حوکمرانی و سامان و دارایی نمون، بهلام به هوی خه‌پاتموه ده‌سلات و چه‌کدار و پاره‌پان نه‌کوموته بهر دست. بیگومان نسه‌پش «نفس‌بیست» نه‌گوری و، نه‌گرم پیگه‌پانندی راست و پرمورده‌کردنی دروست و، ناموزگاری و چاودیری به‌ردوماسی له گدل نه‌پ کارپا به‌رو کهنده‌لانی «فساد» نه‌خلیسکینی. ریک‌خواه تیک‌وشره‌که نه‌پ به جزوی له بانندی مافیا و، کارپای تیک‌وشمر به سرفزی باند پان به «میری شورش».

له شورش کوردا نمونی نعمانه زوره.

کومه‌له ریک‌خوایکی «عقاندی» بو. بیروپاور نندامه‌کانی به به‌کموه بست بون. من و زوری که له هاوریکانم لامان واپو که تیک‌وشمیری کومه‌له ناتوانی له همان کات دا دو ژبانی همی: ژبانیکی تاپه‌تی و ژبانیکی سیاسی. لامان واپو هر دوکی به جزویک تیک‌لاون که له بهک جیا ناگریموه.

به‌کی له ژبانی تاپه‌تی دا دز بی ناتوانی له ژبانی گشتی دا پاک بی و، له ژبانی تاپه‌تی دا دروزن بهلام له ژبانی گشتی دا راستگو بی... بز پیگه‌پانندی نندامه‌کانی کومه‌له:

۱. چاودپری و ناموژگساری پمردووام همبو. هر پدکسپکیان هلمبهک بان
مخالفتهمهکی پکردایه بانگ نهکرا بز لپرسینموه و سزادان.
  ۲. پمردووام پلاوکراوهی ناوخز بز ریزهکانی ریکخستن دمرنمچو.
  ۳. دمورهی پهگهپاندنی کادر نهکراپهوه.
- پهکی لمو پلاوکراوانمی نمبو په وردی پپرومی پکرایه نمعه بو:

*

رهوشتی هاوری ی کومله

هاوری ی تیکوشمرا

هاوری ی کومله په چی له خملکی جیا نهکریتموه؟ په چی دا نماسریتموه؟ نمبی
جیواوایی چی بی له گمل پدکچی تر؟ ناخز رنگ و روی جیواوازه؟ جلومرگیکی تر له
پم نهکا؟ شاخ و بالی همه؟ بالی پمزه؟ یا چی...؟
هاوری ی کومله مرؤفیکی ناتاسایی نیه. هاوری ی کومله نادمیزادپکی ناساپیه
وهکو همسر خملکی تر، پلام نمبی په کردار و رفتار و وتاری له خملکی که جوی
پکریتموه.

هاوری ی کومله پپریسته له کاری سیاسی و ریکخراوهی و پیشسرگهیی دا
نمونه نیلتیزام و گورپایلی بی پراممیر په لپرسراو یا فرمانندهکمی و، له جیبهدی
کردنی بی قهید و شمرتی فرمان و پریار و ناموژگاری دمژگا دسهلاتدارهکانی سمروی خوی
دا.

هاوری ی کومله نمبی له ژبانی روژانمی دا نمونه مرؤفیکی نمونهی بی، له قسه
و گفتوگونی دا، له هلمسوکوت و کردهوهکانی دا، په گوپدی هلمومرجی نکات و
شونه نوینمروهی پپریواوهی پمزی کومله و رپاز و سیاستهکمی بی.

هاوری ی کومله نمبی له شمرا نمونهی نازایتمی و له خز پوردن و له خز بران بی،
له حسانموه و پشردان دا هاوریکانی له پیری بی و، په پیشیان پخا، له ناخزشی دا په
تنگیانموه بی و مشوریان پخوا، له راپراندنی نیشوکاردا روح سوک و لمش سوک بی،
له گفتوگوزدا هیمن و له سمر خز و په نمدوب بی.

هاوری ی کومله له کاتی دمژگیر بون دا نمبی نمونهی خوراگری و نتمی بی و، له
ژبر باری نمشکلیسه و نازاردا نمونهی دان په خسزدا گسرتن بی و، زیان په هاوریکانی
نهگهپنی.

هاوری ی کومله نمبی فپیری ژبانی په کومل و گوپجان بی، نمبی بزانی چزن له
گمل خملکی ترا نمزی، له صمفرهزهپدک یا له کمربتیک دا، له مالیک دا بان له بارهگا پدک
دا له گمل پیشسرگه و خملکی ترا نیش نهکا و هیل نهکا و نهگوپچی و پناغمی دوستاپتمی
و هاوخپهاتی و هاوسنگمیریان له گمل دانمزمزینی.

هاوری ی کومله نمبی له شکان و تیکموتن و تنگانمدا وده پم نمدات، له
ماندویون و برسیتی و تینویتی و بی دپرامتمی و بی پارهیی دا خوگر بی، له بی هیزی و
بی دسهلاتی دا په زات بی. له سمرکوتن دا بایی نمبیت و له کاتی دسهلاتاری دا له
خوی نهگوپیت و له زال بون دا زولم نهکات.

هاوری ی کومله له هر ناوچهپدکسا بو نمبی حورمتمی عسوف و عسادهتی

دانشتوانی ناوچه‌که، حورمه‌تی خو و ره‌وشت و نهرتی دهرینه‌بان بگری، حورمه‌تی ریش سپی و پیاوماقولاتی ناوچه‌که بگری، حورمه‌تی دین و کسمانی دیندار بگری، حورمه‌تی مزگوت و گورستان و شونه پیروزه‌کانیان بگری.

هاوری ی کزمله نمبی له گمل خه‌لکا ره‌فتاری باش بی، به چاوی سوک تماشا‌ها‌بان نه‌کات، گوی له ره‌خنه‌کانیان بگری چمنده بی کملک و ساده‌ش بن، گوی شل بکا بو داوا و پیشنیاره‌کانیان، به سنگیکی فراوانه‌وه ناموزگار‌بیان لی قبول بکات، به دنگ داوا و گیروگرفته‌کانیان‌وه بچی، به‌پیری ژیری و هیمنی و پشودریژیه‌وه همولی چار‌سمرکردنیان پدا.

هاوری ی کزمله نمبی له بهرام‌بهر دوژمنانی گمله‌کسمان دا نازا و نه‌ترس بی، دل رهق و بی به‌زی بی، چاوپوش‌بیان لی نه‌کات، کزملاتی خه‌لکی خوش بهوت و له گمل مینه‌تی و نیش و نازاره‌کانیان دا بژی.

هاوری ی کزمله نمبی دهس پاک بی، هیچ به زور له کس نسینی، چاو نه‌برته مالی خه‌لک، مالی گمل و شورش به فیرو نادات.

هاوری ی کزمله نمبی داوین پاک بی، چاو نه‌برته ناموسی کس و شهرفنی خه‌لک به هی خزی بزانی، وه‌کو شهرفنی خزی بیپاریزی.

هاوری ی کزمله نمبی دم پاک بی، جنبو به کس نداد، بوختان و قسمی ناراست ناداته پال کس، له پاش مله به خزایی زهمی کس نه‌کات.

هاوری ی کزمله نمبی فخرق و جیاوازی له بهینی هاوری‌کانیا به هوی خزمابه‌تی و ناسیاری و براده‌رایه‌تیره نه‌کات. مه‌گمر سه‌بهارت به نازایه‌تی زیاتر و گویرایه‌لی و دلسوزی و له خزیرانی زیاتره‌وه.

هاوری ی کزمله نمبی راستگوز و سر راست بی، هیمن و ژیر بی، ره‌وشت بهرز و به وه‌فا بی، ساده و روح سوک بی، نمبی دژی خزیره‌ستی و خزه‌له‌کیشان بی، دژی خزه‌دان و کمش و فش و خزه به زل زانین بی، دژی له خزه‌بایی بون و لوت بهرمزی و به خزه نازین بی، دژی درو و فشه و فیشال بی، دژی له خزه‌زایی بون و کس به هیچ نوزانین بی.

هاوری ی کزمله نمبی همیشه نه‌وی له بجر بی که خه‌بای کزمله له ناوهروک دا خه‌بایکی سیاسی چینایه‌تی و نیشتمانیه، نمبی بی وهرس بون و مانلو بون کاری سیاسی له هیچ بهار و کاتیک دا پشت گوی نه‌خات، به کردار و ره‌فتار و وتاری چاک نه‌ک به زور و به ترساندن جی ی خزی له ناو ده‌ورپشته‌کمی دا بکانه‌وه و حورمه‌تی خزیان به سهرایه‌پینی و همولی دوزن‌نه‌وی ناسیوار و دؤست و هاوری ی نوی نادات.

هاوری ی کزمله نمبی نه‌خالکی به‌وجوره بی، په‌یره‌وی نم سهره‌تایانه بکات، بهم گیانه خزی و هاوری‌کانی په‌وره‌ده بکات، بهم شیویه بژی و کار بکات. نوانمی و‌ها نین هاوری ی راسته‌قینی کزمله نین.

*

نم ناموزگار‌بیانه بهز نه‌وی له گیر‌فان دا جیگمی به‌یسته‌وه له قه‌واری پاکه‌تی جگمه‌ده‌دا چاپ کرا بو. همو هاوری‌بکی کزمله دانه‌به‌کی ندرایه و، نمبر جیبه‌جی ی بکا. نه‌گمر جیبه‌جی ی نه‌کرده‌به یا لی ی دهر‌چایه به گویره‌ی سهری‌جیبه‌جی سزا ندرایه.

سزادان: چەك كردن، لاږدن له سر كار، گرتن و دەس پەسر دانان و، له هەندى حالت دا ئیعدام.

تواندى موخالفەیان ئەكرد هەتا پلەیان بەرزتر پوايه سزاكەيان قورستر نەبو. نمو كاته وشى «ترۆ» پلاز پوهو. نم وشەپەمان له شىهرەكەى «مەسوى» وەرگرت پو كه نەلى: دنيا تياترۆيه مەوسته تيا پرزا

كى ماپوه هەتا سەر نەپوي تيا ترۆ؟

نونهكەى ئیعدام، ئیعدامى رەوار چاوشين بو.

رەوار، فرمانەدى مەفرەزه پو له تىپى قەرەداخ. هاتوچوى مالى كاپرايەكى كرد بو. نمو سەردەمه پيشمەرگه گەمژك پون. بۆ خواردن و نوستن له مالاڤ دانمەزنان. نم كاپرايه مالهكەى كرد پو به پەنكەى پيشمەرگه. به دلسوزى و دلپاكى خزمەتى ئەكردن. رەوار ژنەكەى لى هەلگهرا پوهو و هەلى گرت پو بېسا بۆ ئيران. ژنەكە ۳ مەنالى به جى هيشت پو. نم روداوه لىو كاتەدا زۆر به خراپى دەنگى داپوه. دواى گەرانىكى زۆر ژنەكە و پيشمەرگهكە له ديهەكى دۆلى جافەتى دۆزانەوه. بۆ ئەوى بەدگومانى له نىوان پيشمەرگه و مالى جوتياران دا دروست نەپى و، بۆ ئەوى جارەكى كه هېچ پيشمەرگه بەك زات نەكا بەدرەوشتى وەها دوباره بكاتەوه، م س پىرارى ئیعدامى كورەكەى دا و، ئیعدام كرا.

بەكەمەين كۆنفرەنس

نمو ساره بەى من گييرا پوم، كادەرەكانى كۆمەله له بارەگاكانى سەر كورداپەتى زنجيرە بەك سيمينارى فيكرى و سياسىيان گرت بو. ناكۆكيبەكانى ناو ريزەكانيان قولتر و ناشكراتر پويو. نەمەيش زۆرى كادەرەكانى توره كرد بو. پىرى گرتنى كۆنفرەنسيان له لا گەلاله پوو. كه گەبشتەوه نازۆهنگ چەند كۆنفرەنسيەكەمان كرد و پىرمان دا كۆنفرەنس بەستين. كەوتينه خۆ نامادە كردن. له مانگى مايس دا نوينهركان تاقم تاقم گەپشتن.

*

سرودى ئىنتەرناسيونال

له ناو ئىعدا نازاد هەرواسى دەستى مۇسقىي هەبو. هەندى ئالەتى مۇسقىي نەزانى و، سەرى له دانانى ئاواز دەرئەچو. له هەمان كات دا لوانه پو پاورەيكى قولى به ماركسيزم هەبو، روالەته ناشكراتنى له پاهەتى «چەكوش و داس» و «نەستيره» و «سرودى ئىنتەرناسيونال» ى.. به لاوه زۆر گرتنگ بو. ئەپوست كۆنفرەنسيەكە بەم سروده دەس پى پكا و، لى برا پو تاقىك فير پكا پيلين. تاقسى له پيشمەرگه كورەكانى هەلبژارد بو، هەندىكەيان سەريان لى ى دەرئەچو، له پەر خاترى نازاديش دليان نەهات پو داواكەى رەت پكەنەوه.

نازاد سرودهكەى بۆ چاپ كرد پون و، پەكەى دانەپەكەى داپونى بۆ ئەوى له پىرى پكەن. خۆشى رۆژانه له گەليان دانەپشت و له گەلى ئوتن. ناخر رۆژ كه رۆستەم نەپينى لى ى نەپرسى: «سرودهكەت له پەر كورده؟» نەلى: «پەلى!» نەلى: «ئادەى بۆم پەلى!» رۆستەم دەس نەپشته پنا گوى ى له سەر ئاوازی پەكەى له گۆزانەكانى سەيد مەمەدى صفايى نەلى: نەرى ئىنتەرناسيونال.. وەى وەى ئىنتەرناسيونال...

نازاد زۆرى پى ناخۆش نەپى و زۆر توره نەپى.

پدکمیمن کۆنفره‌نسی کۆمهله

له ژهر دروشمی: له پیناوی پشوکردنی ریزه‌کانی کۆمهله و راپهراندنی جمعاوه‌ری گه‌له‌کهمان دا، له مانگی ئاباری سالی ۱۹۸۱ دا له مالموس پدکمیمن کۆنفره‌نس به ناماده‌بونی ۱۸۵ ئه‌ندام، به‌سترا. ئه‌ندامانی کۆنفره‌نس نوینه‌راپه‌تی نزیکی ۸ هه‌زار ئه‌ندام و لایه‌نگری ریکخراویان ته‌کرد، له ناو پشمرگه و له ناو شاره‌کان و له ده‌روه‌ی ولات. ئه‌ندامانی کۆنفره‌نس خه‌لکی به‌شی هه‌ره‌زۆری شار و شاروچه‌که و ئورده‌گا و ناوچه دیهاتیه‌کانی کوردستانیان تی دا بو.

له روی ته‌مه‌نیانه‌وه: ۴۹ ئه‌ندامی له به‌ینی ۲ - ۲۴ و، ۷۴ ئه‌ندامی له به‌ینی ۲۵ - ۳. سال و، ۱۱ ئه‌ندامی له به‌ینی ۳۱ - ۳۵ سال و، ۴۱ ئه‌ندامی له به‌ینی ۳۶ - ۴. سال و، ۱. ئه‌ندامیشی به‌ره‌وه‌زۆری ۴. سال به‌ن.

له روی کار و پیشه‌وه: ۴۴ ئه‌ندامی کرێکار و، ۱۷ ئه‌ندامی پیشه‌گه‌ر و، ۶۵ ئه‌ندامی مرجه‌خۆری پچه‌وک و فه‌رمانه‌هر و، ۹ ئه‌ندامی پیشه‌گه‌ری گه‌وره و، ۵. ئه‌ندامی خه‌په‌ندکاری زانگه‌ز و پشمرگه به‌ن. له‌وانه ۵ یان ئافه‌رت به‌ن.

له سه‌ره‌تا‌دا من راپه‌زوتیکی دره‌ژم خوینده‌وه به‌سی دامه‌زوانی کۆمه‌له و، قوناغه‌کانی گوزان و گه‌شه‌کردنیم کرد له سه‌ره‌تا‌وه تا ئه‌و کاته. کۆمیتیی سه‌رکرده‌په‌تی ریکخه‌ستنی ناوخۆ و، کۆمیتیی راپه‌هرین و، ریکخراوی شه‌هید جوامه‌هر (به‌غداد) و، ریکخراوی شه‌هید له‌یلا (ئافه‌رتان) و، ریکخراوی باده‌پان، راپه‌زوتی دره‌ژان ناماده کرد بو. خه‌په‌ندرا‌نه‌وه و گه‌توگه‌ژان له سه‌ر کرا.

به‌شیک کاتی کۆنفره‌نس بۆ پیا‌چونه‌وه‌ی راپه‌ردوی کۆمه‌له و، به‌شیک بۆ دانانی ره‌وشینی کاری قوناغی داها‌تو ته‌رخان کرا بو. په‌کی له کاره‌ گه‌رنه‌گه‌کانی ئه‌م کۆنفره‌نسه دانانی «په‌روه‌ی ناوخه‌» بو. گه‌توگه‌ز و به‌سه‌کان ته‌یکرا ۸. سه‌عاتیان خایاند و، به هه‌له‌واره‌نی سه‌رکرده‌په‌تی تازه‌ی کۆمه‌له کۆتایی هات.

*

ئه‌وانه‌ی ناوه‌هر کرا به‌ن بۆ سه‌رکرده‌په‌تی کۆمه‌له له ۲. کسه‌ زیاته‌ر به‌ن. بۆ ئه‌وه‌ی ئه‌ندامانی کۆنفره‌نس، په‌ش ده‌نگدان، به‌ چاکی به‌یاناسی: دو کسه‌ ره‌خه‌پان لی ته‌گه‌رت و، په‌د کسه‌ په‌سنی نه‌دا. بۆ ئه‌وه‌ی به‌ن په‌ ئه‌ندامی سه‌رکرده‌په‌تی به‌یار درا ئه‌بی له نیوه‌ی ده‌نگه‌کانی ئه‌ندامانی کۆنفره‌نس زیاته‌ر به‌یه‌ن. بۆ ئه‌وه‌ی کاروباری کۆنفره‌نس به‌ ریکه‌په‌کی به‌وا، من خۆم ده‌نگم نه‌دا، سه‌تایه‌شی کسه‌م نه‌کرد و ره‌خه‌په‌شم له هه‌چ کسه‌م نه‌گه‌رت، هه‌چ لیسته‌یه‌که‌یشم ناماده نه‌کرد بو.

ئه‌ندامانی کۆمه‌له، له هه‌ندی له‌و ها‌وره‌پا‌نه به‌ داخ به‌ن، چونکه:

۱. ممله‌تیه‌یه‌کی ئالمانیان ده‌س پی کرد به‌ له سه‌ر په‌له و پا‌یه به‌ تابه‌ته‌ی له گه‌ل ئه‌وانه‌ی له زه‌ندان به‌ر به‌یون، ئا‌ژاوه‌یه‌کی ژۆر و په‌شبه‌یه‌یه‌کی قه‌لبان خه‌ست به‌وه ناو ریزه‌کانی ریکخه‌ستنه‌وه، ده‌سته‌گه‌رییان تی دا دروست ته‌کردن.

۲. له به‌ریا‌وه‌ردا توند‌وه‌ر به‌ن و، ئه‌پانه‌یست کۆمه‌له به‌ لای توند‌وتی‌زی دا به‌یه‌ن.

۳. ره‌فتاریان له گه‌ل پشمرگه و کاده‌کان به‌اش نه‌بو، هه‌ندیکیان به‌ لوتبه‌ریزی و غه‌رایه‌یه‌وه له گه‌لیان ته‌جولا‌نه‌وه.

له ته‌له‌پامی ده‌نگدان دا سالار و جعه‌هه‌ر ده‌رنه‌چون و، عوممه‌ر و مه‌لا به‌ختیار به

دهنگیکی کسم در چون. دواى پلاوکردنموى نهمجاسى هملسواردن به ريز، سالار، مولا بهختيار، جمعفر، سلازم عومر. قسههان کرد و، هيرشيان کرده سر نندامانى کؤنفرنسهکه، لى گمراين قسهى خزبان بکن، چمند کسى لپيان راپيرين وستبان به توندى وهاميان بدهنموه، بهلام بز نموى وهزعهکه نشيوى، من ريگم نندان.

*

دواى کؤنفرنس نم هاوريپانه توره بون و، هرهشههان کرد که شورش و کؤمده به جى نهميلن و، نهمچن بز دهرهوه. من چمند جارى سمردانم کردن و، زؤدم له گمل وتن بز نموى دليان بهيننموه جيگمى خؤى و، بيننموه کار بکن. بهلپنم به سالار و جمعفر دا که هر له م س بهکيتى دا بپاننهلپيننموه. قسهگانم سؤدى نمبو. سور بون له سر هملويستى خزبان. مولا بهختيار له هممويان زياتر خؤى به دلشکار نهمزانى و، نارمزانى دهرنهمرى. گهپشته تپنم به مولا بهختيارم وت: «کاتى خؤى که من بوم به کؤمده و، دوايتر به بهکيتى و، دهمسان کردهوه به شؤرش، نهمبيست بو کارابهک هديه ناوى مولا بهختياره، نيستايش نهگمر نهمنيننموه زؤر باشه، نهشروى خواحافيزت بى، به بى توش کومده و بهکيتى و شؤرش بهردوام نهمب!»

به کؤمدهل چون بز تاران. لهو رؤزاندا مامجهلال گمرايموه تاران. قسهى له گمل کرد بون بهگمرننموه کوردستان و قانهمى کرد بون. بهلام نهمان له همولى ژير به ژيرى خزبان نهکوتن و، نمو داخههان له دل دهرنهمچو. جمعفر ناميلکهبهکى چاپ کرد بو به ناوى «مانگ گيران» وه. دهرنهمچونى خؤى و هاوريپکانى به گيرانى مانگ شوبهاند بو.

*

حدک و پدک

نوينهمرانى شوراي شارهگان له مههاباد کؤبوننموه بهکيان کرد بز گفترگو له گمل کار بهدستانى رؤمى نوى. داواکاتيان له ۸ مادهدا کو کرد بوهوه. له مادهدى بهکمين دا داواى سلطاندنى مائى تازادى برپاردانى چارهنوسى کوردهان کرد بو، له مادهدى هشتممين دا داواى دهرکردنى سمرانى قيهاده موقهتهيان کرد بو له نيران. لم کوبوننموه نوينهمرانى زور له ريکخراوه سياسيهگانى کوردستانى نيران بهشدار بون. هممويان، جگه له نوينهمرانى ديموکرات، سور بون له سر نموى حکومتى نيران قم دهریکا له نيران. لهو ناميلکهبهدا که سههارت به قيهادهى مووهفته دهران کرد هملويستى خويان بهم جوړه نهگيرنموه:

«پاش زياتر له بهک سال راپيرين و قسورپاننى دانى گهلانى نيران له ۲۶ ى ربهندانى ۱۳۵۷ دا شورشى خملکى نيران بهکم قوناخى سرکوتنى بى و بهکيک له کونهپروستترين و درندهترين رؤمسهگانى سر به نهمپرياليزمى له رؤههلانى نوبهراست دا تیکموه پيچا. نمو سرکوتننه نهگمر بز خملکى نيران ماهى جمن و شادمانى بو، بز بهرهبهرانى دهزگاي بهکريگجراوى بنهمالهى بارزانى زهرهيمهکى گورچو بو و دل تميزن بو. چونکه نموانه هيچ پيوندهکى دوستانههان له گمل گهلانى نيران دا نمبو و، جارى نهمشان توانى بو له گمل کار بهدستانى تازه به سرداکموتوى حکومتى خومهمينى ريک کمون. شهپولى قين و تورهى و نارمزانى بهرامبهر به قيهادهى مووهقت سمرتاپاي نيرانى داگرت

بو، زورپی حزب و ریکخراوه‌گانی کوردستان و سرتاسری نیران داوایان ده‌کرد تمواری
ئمفردای قیاده‌ی مووه‌قمت له نیران دهریکرین. سهرمند و بی پندنی همو پاس و خواسیکی
سیاسی ده‌هاته سمر قیاده و نمو تاقسه‌پان له زورپی جیناپته‌گانی کوزن و تازه
کارپه‌دستانی نیران دهره‌ق به کومه‌لانی خملک دا به پمشدار ده‌زانی.

ئەگەرچی حزبی دیموکراتی کوردستان زیاتر له تمواری ریکخراوه نیرانپه‌کان
شاره‌زای ناگار و کرده‌وی دژی گله‌ی سهرکاپه‌تی نمو تاقسه بو، ههرچمند حزبی نیمه پتر
له همپان کورته‌کی خو‌فرۆشی و په‌کره‌گیرای ئه‌وانی وی کموت بو. به‌لام له پهر همستی
مستولپیت پهرامهر به چاره‌نوسی گه‌لی کورد و همزاران مالی لیتومواری کوردی عیراقی
که له نیران دا تاوازه و سرگرمدان بون هیچ کاتیک فیکری توله ئه‌ستاندنوهی نه‌بوو همو
کاتیک لهو پاورهدا بو که پاداشی جیناپیت و خه‌پانه‌تی نمو تاقسه ده‌بی به ره‌فتاری باش
له گه‌ل کورده عیراقپه‌ده‌دیره‌کان پداتمه‌وه. ههر بویش له همو جیگاپه‌ک دژی نمو
داوایه راومه‌ستا که کورده پناهپه‌ره عیراقپه‌کان له نیران دهریکرین.

به دوا‌ی سهرکوتنی شورش دا کاتیک نوینمرانی ده‌ولته‌تی کاتیسی موهمنده‌س
پازرگان هاتنه مه‌هاباد تاقه نوینمری حزبی نیمه لهو کورپونه‌وه‌دا زور دژی پندنی هه‌شتی
داخوازه‌کان بو که داوای ده‌کرد ئه‌مفردای قیاده‌ی مووه‌قمت له نیران دهریکرین. دواپش که
نمو پنده به زورپی ده‌نگ پمشند کرا حزبی نیمه چمنین جار به رسمی نمو داخوازی به
شته‌یکی غه‌یره نوسولی دانا و ره‌تی کرده‌وه. کومه‌لانی خملکی کوردستانی نیران
شاهیدپکی زیندون که حزبی نیمه له سمر نمو سیاسه‌ته چمندی قسه بی گوترا و چۆن له
لایهن زورپی ریکخراوه سیاسه‌گانی نیرانوه پلاماری توندی ته‌په‌لغاتی کراپه سمر.

به‌لام حزبی نیمه دیسان له سمر نمو سیاسه‌ته مستولانه‌ی خوی رویش و
نوه‌ده‌ی له تواناشی دا هه‌بو خملکی کوردستانی بز کومه‌گ به پناهپه‌رانی کوردی عیراق
هان دا. همزاران مالی عیراقی که له ناوچه‌گانی دوره‌ده‌ستی نیران سرگرمدان بون به
مراغه‌ته‌تی حزبی نیمه گه‌رانوه کوردستان و به تشویقی نیمه له کوردستان دا جیگا و
ریگاپان بز دا‌هین کرا و حاوانه‌وه.

له کونفرانسی گه‌لان له تارانیش که نوینمری زور له حزب و ریکخراوه سیاسه
ناوچه‌ی و سرتاسره‌په‌گانی نیرانی تی دا بو، تمینا ریکخراویک که دژی هیرش کردن بز
سمر قیاده‌ی مووه‌قمت راومه‌ستا حزبی دیموکراتی کوردستانی نیران بو، له بره‌پارناصی
کونفرانس دا به زورپی ده‌نگ بره‌پاریک له دژی قیاده‌ی مووه‌قمت پمشند کرا، به‌لام ههر
له‌وی دا به سمر اجنت گوتراوه که حزبی دیموکراتی کوردستانی نیران موخالیف بو.

به کورتی له گه‌ل ئه‌وه‌ی زورپی هیزه سیاسه‌گانی نیران و به تابه‌تی کوردستان
به توندی له دژی قیاده‌ی مووه‌قمت کاربان ده‌کرد، حزبی نیمه هیچ وهخت هه‌لوپه‌ستی
دوژمنانه‌ی پهرامهرپان نه‌گرت و ههر لهو پاورهدا بو که ئه‌وانه وه‌ک میروانیک ده‌بی چاوایان
لی پکری و به پی ی توانا پارمه‌تی خیزانه لیتومواوه‌کانیان پندری. »
سهرکرده‌په‌تی حدکا لهم راپورته‌دا ده‌وری خویان پاس نه‌کا له چمنده‌ مسه‌له‌ی گزنگ

دا پهرامهر قم:

- رازی نه‌بون به تاوانبار کردنی سیاسی قم.

- رازی نه‌بون به دهرکردنی سهرکرده‌کانیان.

- هینانموی هزاران خیزانی نمانده‌گانی قم بز گوردستان، که دواپستر بون به چه‌گه‌لگری لشکری بازانی بز شمیری حدکا و، به‌گیتی.
 بیگومان نم هملو‌یستمی حدکا سبهارت به هست کردن نمبو به مسئولیت، وه‌کو لم راپورت‌دا بز پاساودانی نم هملو‌یستمیان نوسپویانه، بملکو بز هیشتنموی قم بو وه‌کو ملوزمی گیانی به‌گیتی. حدکا نه‌پنویست به‌گیتی له پژاری قم ناسوده بی. به‌لام قم بون به هیزی پارسه‌تهدری نیران بز تیکشکاندنی حدکا و دمرگردنی له زوری ناوچه‌گانی کوردستانی نیران.
 قم له حدکا بون به ماره‌گمی شیخ هومرا

*
 له فولکلوری کوردی دا نده‌گسرنموه: شیخ هومر به لای شه‌خلیکی چر و پردا رانمبوری. شه‌خمله‌که ناگری گرت بو دوکملی لی به‌رز نمبووه. شیخ هومر نمروانی ناگر زوری بز ماریک هیناوه که له ناو توترکیک دا گیری خواردوه، خبریکه له گدل پوش و پاوانی شه‌خمله‌کدا بستوی. مار له تاو گر و دوکمل نفیشکینی و، هملنه‌بمزیتموه، به‌لام هیچ ریگایه‌کی نایی دهریاز بی. شیخ هومر به‌زه‌یی به ماره‌کدا دپتموه. گالوکیکی دریزی پی نمبی به سفر ناگره‌کدا بزنی راپدل نه‌کا. ماره‌که خزی له گالوکوه نه‌پچی و له ناگره‌که تی نه‌پیری، به‌لام هرکه نه‌گاته شیخ هومر خزی له ملی نمانینی و نه‌پوی پاداشتی چاکمی شیخ هومر به گستنی بداتموه.

* لاک

له سهره‌تای شویاتی ۱۹۸۱ دا له تاران ریکخراویکی تازه به ناوی: «لشکری نیسلامی کورد» که بز گالته پی کردن ناویان لی نا بو: «لاک» داممزرا.
 نم ریکخراوه تازه‌به هیچ به‌رنامه‌به‌کی سیاسی نمبو، داممزرنه‌رگانی: مالا حسین ماریونسی، شیخ قادری سوتکه، عبباس شاهین، که له تاران دانه‌نیشن له ناو خزیان دا کۆک نمبون.
 مالا حسینی ماریونس و شیخ قادری سوتکه له دواي ناشبه‌تالموه له نیران دانیشن بون. مالا حسین، خملکی ناوچه‌ی تلم‌عسفر، کابرایه‌کی کۆنه‌پهرست و دواگموتوی له کوردستان دابراو و، شیخ قادریش، خملکی گوندی سوتکه‌ی ناوچه‌ی قه‌لاسیوکه، قوله دهره‌به‌گیکی زالم و نه‌خویندوار بو. به‌لام عبباس شاهین، کابرایه‌کی زیره‌ک و لیزان بو، سهره‌میک له گدل «حرکه اخوان المسلمین» له مریسل کاری کرد بو، له ۷۴ دا بو‌بو به پیشمهرگه و، له سهره‌تای داممزراوندنی به‌گیتی دا هاته قامیشلی له گدل به‌گیتی کاری نه‌کرد. خزی وا دهرنه‌خست ریکخراویکی له ناو نهمسهرانی جه‌پش دا هه‌به. هم نیدبهاپانه ماره‌به‌ک دستی ماسج‌لالی بوی هندی پاری لی کیشاپموه و، سهردانی سعودی‌یی کرد و، دواپستر که وازی له به‌گیتی هینا هاوکاری له گدل دزگای موخا‌پهراتی سوری و لیبی نه‌کرد و، خزی گه‌پانده کار‌به‌دستانی نیرانی.. نهمانه هر به‌که‌پان بز مه‌بستی، به‌لام ههمریان له زیر چه‌تری نیران دا و، به ناموزگاری نموان به‌ک کموت بون.

*
 لشکره‌که‌پان نمونی لشکری به‌کر‌یگیراو بو. نیران چه‌ک و پاره و پناگای، وه‌ک

پهشپک له سپای پاسداران، بز دا بهین کرد بون. هرکس نهبو به چه کهه لگری نهوان:

۱. پارهی مانگانه یان به ریکو پیکی ندهابه.

۲. چهکی جوان و تازه یان ندهابه.

۳. نه پتوانی مال و خیزانه کهمی بهات بز نیران و، خویشی به نازادی به سرانسمری

نیران دا بگری و بسوریتوه.

۴. شمیری رژیم ندهکا.

*

نم «نیمتیار» انه لئو کاتدا که به ههزاران کس له جه پشی عیراق ههلات بون، له دیهاته کان دا بی دهرامت و نیشوکار دانیشت بون، ههروه ها بز هندی له دانیشتوانی دههات که نه پتوانی له گوئنده کهمی خزی دا بپینیتوه و، ههسو نمو دهسکوتانه پشی ههسی و، به ناو خزمه تی دین و نیشتمان ندهکا، وای کرد له ساوه به کی کورت دا پیره بسین و، هیزیکی زور پیکوه بنین. هیچ بیرویها و هرکی دینی یا نهدینی نهبو که نمانه پیکوه کز بکاتوه، نهوی کزی کرد بونهوه دهسکوتی ماددی و، مهبستی تاپه تی بو. له ناو هیزه که یان دا کسانن جزراجور کز بو بوهوه. پارتی پش دهستی تی خست بون و، هندی کس خزی نارد بوه ناویانوه. په کیتی پش هندی له کادره گانی خزی ناره ناویانوه.

گوزان پیژیک سوری ههبو ناوی محمد شپخز بو. له گمل ناشه تال دا نهویش چو بو بز نیران. لئم به زمندا نهویش چو بوه ناو لاکوه. مهلا حسین دزی گورانی و موسیقا بو. نهویش به چاولیکوری نیسام خومه پنی لای و ابو حمرامه، ناهی کس گورانی هلی یا گزی ی لی بگری. رزوکیان له باره گای لاک له تاران له سر نم کیشه به مهلا حسین و محمد شپخز نهبی به مشتومریان. محمد نلی: «تو قورانی خوت بخونه، منیش تمنبوری خوم لی ندهم، بزانه خملک له کامان کز نه پیتوه؟» مهلا حسین نلی: «نه هلی نم زمانه تاپیمی فسق و فجورن، دیاره له تو کز نه پتوه»

*

سهره تا که ویستیان دهس بکمن به کارکردن خزیان چهند کس بکیان نارد بز ناو زنگ بز گفتوگوز له گمل مکتهمی سیاسی و، له سر چهند مسئله بهک پیک هات بون. ههروه ها نیرانیش داوای له په کیتی کرد بو کارناسانیان بز بکا، بهرامهر بهوی نیران کارناسانی بز په کیتی بکا.

که نیوانی نیران و په کیتی تیک چو، نهمه کاری له نیوانی لاک و په کیتی پش کرد. لاک پهلینیان دا بو:

۱. دهس نهمنه ناو کارواری خملکوه.

۲. دوژمنانی په کیتی و کسانن گومانلیکراو له رزه گانی خزیان دا وهره گرن.

۳. بهارمه تی په کیتی بهدن بز گوزانهوی چهک.

*

گمل

هر لئو ساوه بهدا سامی سنجاری پش حبزیکتی تازه دامغزانده به ناوی: «حزب الشعب الیدمقراطی الکردستانی».

زوری نم حیزانه هیچ زه پینه به کی فیکری با کز مه لایه تیبیان نهبو. له سابهی

جنگی عیراق - نیران و، ناکزکی بهکیتی - پارتی دا دروست نهکران.
 سامی له بندهالههکی دسرویشتی سنچاره. به رچهلهک پزیدی بون و موسولمان
 بون. له سردهسی پاشایهتی دا به «پهشه» نیردراوه بز بهرستانیا و، لموی هندهسهی
 خوننده. هر لموی تیکهلاوی حشع بر. دواي ۱۴ ته‌موزی ۵۸ بهکی له توندروه‌گانی
 حشع بو. تاوانبار گرا بو به هاویشی له روداره‌گانی ۱۹۵۹ ی موسل دا. که نینقیلاهی ۸
 ی شوباتی ۶۳ بو، وازی له حشع هینا و، هلات بز سالومه که نموسا پاره‌گای مه‌کتبهی
 سیاسی پارتی لی بو. له نه‌ستگه‌کی شورش دا له گردهش کوته کار.
 له ناکزکی نیوان پارزانی و مه‌کتبهی سیاسی دا، به لای لای سرگوتودا دای
 شکاند و، له هاوینی ۶۶ دا بو به نندامی مه‌کتبهی تنفیزی و، له کونگری حوتتم دا
 هلیژیردا به نندامی کز میتدی ناوهندی و مه‌کتبهی سیاسی. دواي خوننده‌وهی به‌دانی
 نازاری ۷ بو به وهزیری نیمه‌ماری شیمال.

سامی نمو کاتهی وهزیر بو هملی دابو دستمه‌ک روشنبیر و خوننده‌وار به تایبهتی
 نوانمی خویان به چپ داننا و، نوانمی له ناو چیزیی شیوعیوه هات بون، له خزی کز
 پکاتوه. دواي هملگیرسانه‌وهی شمیری کوردستانیش له گمل نوانه پیوهندی باش و نزیک
 راگرت بو.
 دواي ناشه‌تال سامی چو بز نیران و، مانگی کانونی به‌کمی ۱۹۷۵ به ناگاداری و
 پارمتهی ساواک ق م ی پیک هینا و، خزی بو به سکرتری و، بز نمو مه‌سته سفیری
 نوروپای کرد.

*
 سامی له سالاتی ۱۹۷۵ - ۱۹۷۹ دا سکرتری قیاده مووه‌قه‌تهی پارتی بو، له
 کونگری نهمی پارتی دا خزی هملنه‌وارده‌وه. ماوه‌به‌ک خزی وا پیشان دا که دهستی له
 کاری سیاسی هملگرتوه. دواي ماوه‌به‌ک نیران گرتی. قسهی جی‌اواز له سر گرتنه‌کی
 هه‌بو. هندیک نه‌بانوت: بنه‌مالی پارزانی به گرتی داوه و، هندیکی تر نه‌بانوت: به
 توهمی جاسوسی گیراوه. دواي چمند مانگی به‌رو رژیسته لهندن. لموی کسوتوه
 جموجول. پیوهندی له گمل هندی له هاوکاره‌گانی سردهسی قیاده مووه‌قه‌ته، به تایبهتی
 نوانمی له نوروپا بون، تازه کرده‌وه و، سردانی سوپای کرد.

له ته‌موزی ۸۱ دا سامی هاوری و هاوکاره‌گانی خزی کز کرده‌وه بز کونگری
 دام‌زاندنی حسینیکی تازه به ناوی: «پارتی دیموکراتی گملی کوردستان». سامی
 حیزه‌به‌کی به ژماره کم بو، پنکی جم‌ماوه‌یی و هیزی پیشمرگه‌کی نه‌بو. تاقسی روشنبیری
 لی کز به‌روه‌وه، له گمل تاقسی سمریازی هلاتو. لمو زه‌ماندا که ژماره‌به‌کی زور گه‌لی
 کورد له سمریازی هلات بون، همو لابه‌ک نه‌بتوانی هندیکیان بز لای خزی راه‌کیشی.
 به‌لام له کاری خزی دا پایه‌خی به دو شت نندا: راگه‌باندن و، پیوهندی دهره‌وه.
 له شام جهریده‌به‌کی کوردی - عسره‌یی له ژیر ناوی: «گمل - الشعب» دا
 دهرته‌کرد، له چاو جهریده‌ی زور له حیزه‌گانی گمدا به رواللت جواتتر و به ناوهرزک
 دوله‌منتر بو. چمند نامیلکه‌به‌کیشی به‌لا کرده‌وه.

سامی دوستایه‌تی له گمل سوپا، لیسیا، نیران دام‌زاندن. حیزه‌به‌کی وه‌کو
 دوکانیکی سیاسی لی کرد بو بز داوای پارمته‌ی له دوله‌تان، تنانمت له حیزه

کورد په‌کان. تمنا په‌ک جار سامی په‌ک ملیون دؤلاری له لیبیا بؤ پارمته‌تی هیزه‌کبه‌ی وهرگرت. وهرگو نه‌بانوت له ناو خوځوان دا له سمر نم پارمته‌تی تیکچون و. هنده‌کیان به‌ی په‌کجاری لی ی دور کموتنوه.

*

تیکچونی په‌کیتی و نیران

مملاتی ی ده‌سولات له نیران دا له نیوان بالی دینی میزهره‌سمر و بالی دینی پانتول له پی گه‌بشت بوه پزیه. مامجهدلال له حوزه‌یرانی ۸۱ دا گه‌بشته‌وه تاران. بنی صدر، سمرک کوماری نیران، مستعفا چهرمان، وزیر دیفاع، فلاحی سمرکی ستادی نورتشی بنی.

وجه‌په‌کی گوروی چه‌کی قورس، ناوچی و، سوک به فروکه و به پاپور گه‌بشت بوه نیران بؤ په‌کیتی. نیران به‌لینی پیشه‌کی به سوویا و لیبیا دابو نم چه‌کانه تسلیم به په‌کیتی بکا. دستی به سردا گرت و، تمنا پارچه‌په‌کیشی ندا به په‌کیتی.

بنی صدر، به‌لینی به مامجهدلال دابو، که پیوه‌ندی نیران له گمل په‌کیتی چاک بکا و، چه‌که گیراوه‌کان به‌داتوه و، هملی چارمهرکردنی ناشتیبانه‌ی کیشه‌ی کورده‌کانی نیران بدا. فلاحی پش همسان به‌لینی دا بو. ۳۰۰ کلاشینکوفیان دابو به له گمل خزی بیهنیتنوه. گه‌بشتنوهی مامجهدلال و نمو به‌لینه خوشانه‌ی پینان دابو، همومانی دغوش کرد. لامان واپو «ده‌روی رحمت» مان لی نه‌کرتنوه. به‌لام دوا‌ی ساوه‌به‌کی کم ناکرکبه‌کان تغیننوه. بنی صدر به سواری فرؤکه هدلات بؤ پاریس و، فلاحی له هالیکرپتوردا تغیننواپوه و، نمو بالی دستی به سمر کاروباردا گرت به ناشکرا کموته دوزمنایه‌تی په‌کیتی.

*

بالی دینی که به‌رو زال بون نه‌چو، هلوستی به‌رامهر په‌کیتی دوزمنانه بو. ده‌ستیان به سمر چه‌که‌کان دا گرت. چمند جاری لم پارمته‌وه قسه‌بان له گمل کرا بی سود بو. کاپراپه‌کی سره‌نگ کرا بو به فرمانده‌ی هیزه‌کانی «شمال غرب» ناری صهادی شیرازی بو. داوای وه‌دیکی «نیزامی» و، لپهرسراوی ناوچه‌ی پینجونی په‌کیتی کرد. نیمش، ملازم عومر، نازاد هورامی، به‌کری حاجی صفهرمان نارد.

دوا‌ی نموی قسه و گفتوگو‌بان کرد بو، صهادی شیرازی به راشکاری پی ی وت بون: «نازاد کردنی عیراق، له پاککردنوه‌ی نبروه ده‌س پی نه‌کات - کزبونوه‌که له ورمی بو، مه‌بستی پاککردنوه‌ی ناوچه‌ی ورمی بو - نه‌ی نیوه‌ش هیزه‌کانتان وهرگو نه‌فرادی بارزانی به‌بخت بؤ نبره، پیکوه تا سمر سنوری عیراق له هیزه‌کانی ضیلدی نینقیلاب - مه‌بستی هیزه‌کانی حدکا و سازکا بو - پاک بکه‌بته‌وه، که گه‌بشتینه سمر سنوری عیراق، لو چه‌کانه‌ی هیناوتانه زور زیاترتان نده‌س! تا نموه نه‌کمن جاریکی که باسی چه‌ک مه‌کمن»

هر هم تیگه‌بشته‌ی په‌کی له دروشمه‌کانی نیران لو زمانه‌دا: «راه قدس از کربلا میگذرد» بو. گواپه نه‌گمر ریژی عیراق بروختن و کهره‌لا بگرن ریگی رزگارکردنی

قودس له نيسرائيل نهكړيتوه. وښودنه كې په هاليكوپټر روانه كړه او په ناتورميدې گرانوه لاسان. داواكاني سره ښه پېژندل شوي وو او ناشكرا، په پلام په نيمه جيبه جې نښه كړا.

*

سوريا وښودنه كې گوروي په سروكايه تي عهدو لعلمليم خددام نارد او گفټوگوز له گڼ كار په دستانې نيران. په كې لور باسانې نم وښودنه له گڼل. نيرانې كړه او، چاكو كړنې پېښې په كې - نيران و، رښه دان په نارنې چوك يو. حازم (عبدالحيار الكبيسي) پش له گڼل نم وښودنه هات يو. نيران په گان وت پريان: «نېره چوڼ چوك نښه په مانه نمانه هم كورن و هم سوننن او همدولامان خه ترن» نه پانزانې او خددام سوننه. وښودنه كې نيرانې له گڼل حازم هاتن او ناوره ننگ او هلسنگاندي هلمو مېر جې ناوچه كه و، پېښې په كې و حدكا. نمانه له سره شته په پې هاتن او ناوره ننگ، زوربان جلي پاسداريان له پې كړه او، چوكيان پې يو، په درېوايې رښا له چمند جېگا په پېښې نوې كورن و پشودانوه او چاو هلمستن خزان دوا خست يو، او نوي كېشه په ك له گڼل حدكا دروست پكمن. دواي گرانوه وښودنه كې نيران پريانې دا پېښې له گڼل په كې پېښې.

*

راگرتنې هوسنگې له دوستا په تي دا له گڼل حدكا و پزوتنوه او كور له لاهك و، دوستا په تي له گڼل حكومه تي نيران له لاهكې تر كارېكي له كورن نه هاتو يو. مامجه لال نه پېست نم هوسنگېه راپېښې. په پلام زورې نښه خپانند ناشكرا نه يو. همدولا نيران و حدكا نه كورن ته ننگ هلمچن په په كې. راسته كې زور جار پېشمېرگې كورستانې عسراق له شوره گان دا پشدار نه پې نوي پيسان وترا پې، خويان له پېر سمختې هلمو مېر جې كورستانې عسراق او پشودان و گران و سوران نه چونه دېوي نيران و، تېكه لوي نو شوره نه پې. له لاهكوه سره كړا په تي حدكا و رېك خراوه كاني تر مېنويان نه پې، له لاهكې ترهه گېروگرفتي سياسي گورپان او په كې له لاي حكومه تي نيران دروست نه كړه.

دواي هلاتنې پني صدر، نيران له پر په لاماري همو نوانې دا كه په نښه م و پېشمېرگې په كې ناسرا پون و گرتنې. موحسين عملي نه كې، عهدو درزاق مېرزا، عملي حموي، لاوكو و تاقې پېشمېرگې پريدار كه له نښه خپانند دا پون و، همدې پېشمېرگه كه پو كړنې كې له بازارې شاره كاني نيران پون. نمانه پې گېرا پون همويان نه چاره زې رسمي دوه تېان پې يو. موحسين نوېښې په كې پو لاي نيران و، عهدو درزاق له سفارته سوري كاري نه كړه. نم كاره له كاري حكومت نه چو. په پلام نوان سفارته نښه پان داگېر و، همو دپلومات و فرمانېره كانيان كرت يو. شتي او چاو هرون نه كړا نه پې. چمن مانگې له زېندان دا مانوه، حكومه تي سوري له سوري همداني، نه چا پېر دران. په پلام پېښې نوان په كې و نيران پېچرا.

*

پدیشیوانی ههلو مەرجی کوردستان

هاوینی سالی ۱۹۸۱ ههلو مەرجی کوردستان ئالوزا بو. جهیشی عسراق زودتر خەریکی شەری ئیەران بو. دەسلاتی به سەر زوری دهباته‌کانی کوردستان دا ئەما بو. لاوانی کورد به کومەل له دەس سەربازی ههله‌هاتن و، رۆیان ئەکرده لادیکان. دەیان ههزار سەربازی ههلاتو له دهباته‌کان دا کو پەڕونوو و، هەر حیزبه ههولی ئەدا زودترین ژماره‌یان به لای خۆی دا رابەیکشی و، بهانه‌پێته ریزی پێشمەرگه‌کانه‌وه. هەر حیزبه بهشی خۆی گه‌نجی راکێشا بو، هیزی چه‌کناری لی دروست کرد بو. جود و جوقه‌د، هه‌چکامه‌یان کێشه‌ی یه‌ک‌خستنی مێلێشیا‌ی حیزبه‌کانه‌یان چارمەر نه‌کرد بو، هەر حیزبه ههولی ئەدا خۆی زودترین ژماره‌ی چه‌کناری هه‌ی و، له‌و رێگا‌هه‌شموه دەس به‌گه‌ری به سەر مه‌یدانی کار و چالاک‌ی دا.

هاوینی سالی ۱۹۸۱ پێنج هیزی چه‌کنار که سەر به پێنج حیزبی جهاواز بو، به ناوی پێشمەرگه‌وه له دهباته‌کانی کوردستان دا، به تابه‌تی له ناوچه‌کانی سلیمان، ههولێر، گه‌رمیان.. دا تهراتنه‌یان نه‌کرد. نه‌گه‌ڕی چوار له حیزبه‌نه: پدک، حسک، حشع، پاسۆک، له چواره‌چه‌وه‌ی سیاسی «جود» ا کو پەڕونوو، به‌لام هیزی‌هه‌کانه‌یان سەر به‌خۆ و له یه‌کتەری جهاواز بو، هه‌ریه‌که‌یه‌یان سەر کردا‌هتی و، فرمانده‌یه‌تی تابه‌تی خۆیان هه‌بو، کهمیان گه‌ری ی له فرمان و نامۆژگاری ئه‌وی تریان نه‌ه‌گرت.

چه‌کناری حیزبه‌کان، به ئاره‌زی خۆیان و به هه‌چ لێهه‌رسه‌په‌وه‌یه‌ک، خه‌لکیان نه‌گرت و نه‌کوشت و به‌ر ئەدا، پاره‌یان نه‌سەند و، پاره‌مه‌تیه‌یان کۆ نه‌کردوه، سهرانه‌یان وهر نه‌گرت. به‌گاریان به دانێشتوانی دهباته‌کان نه‌کرد و، زور جار لێیان ئەدان و سوگایه‌تیه‌یان پێ نه‌کردن. دانێشتوانی دهباته‌ خه‌ریک بو پێشمەرگه‌یه‌یان له به‌ر چاو نه‌کووت و، له شورش نه‌په‌ڕزان. سەر کردا‌هتی هه‌چ لایه‌که‌شیا‌ن مشوری چا‌کردنی نهم به‌ر له‌لای و به سەر به‌ریه‌ی نه‌ه‌خوارد و، چا‌په‌وشی له خراپه‌کانی چه‌که‌اره‌کانی نه‌کرد.

نهمه له سەر کردا‌هتی یه‌که‌تی دا زور جار باسی نهم هه‌لو مەرجه ناله‌پاره‌مان نه‌کرد. پدکی له ژماره‌کانی «ژبانی رێک‌خراوه‌یی» کومەله‌مان بۆ جووری وه‌فتار له گه‌ل خه‌لک تهرخان کرد و، هه‌ولمان ئەدا گادر و پێشمەرگه‌گه‌مان به جووری په‌ڕوه‌ده به‌کهن، که وه‌فتاریان جهاواز به له هی حیزبه‌کانی تر، به تابه‌تی چونکه تا ئه‌وسا‌یش یه‌که‌تی هیزی هه‌ره گه‌وره و دەسلاتار بو. به‌رامان دا له ناوایه‌یه‌کانی ناوچه‌کانی ژیر دەسلاتی شورش دا خه‌لک هان به‌هین به هه‌له‌واردنی ئازاد چهند کەسی له خۆیان بۆ «نه‌ه‌جومه‌نی ناوایی» هه‌له‌په‌ڕین. نه‌ه‌جومه‌نی ناوایی، تا به‌ری به‌ری خۆی کێشه‌کانی ناو ناوایی چارمەر به‌کا، نه‌وان پێشوازی له پێشمەرگه‌ به‌کهن و، به‌ هوانه‌وه و خواردن له ماله‌کان دا دا‌پانه‌مه‌زێن و، نه‌گه‌ر کاره‌کیان هه‌بو به خه‌لکی ناوایی له رێگای نه‌وانه‌وه جیه‌به‌جی ی به‌کهن. لاسان و به‌و ئیتر کاتی ئه‌وه هاتوه خه‌لک کەسی که‌لک له کۆ پونی دەسلاتی به‌عس وه‌هه‌ری بۆ حوکمرانی خۆی و، لایه‌لا کردنی کێشه ناو‌خویه‌که‌نه‌یان و، ربه‌ڕین له پێشمەرگه که دەس وه‌ده‌نه کاروباری ناو‌خو و ژبانی تابه‌تیه‌یه‌وه.

له چهند جیه‌گا ده‌سمان کرد به جیه‌به‌جی کردنی نهم ته‌جروبه‌یه و، نه‌ه‌جایی باش و سەرکوته‌ی هه‌بو، خه‌لک به گه‌رمی پێشوازیان کرد و، به چاکی جیه‌به‌جیا‌ن کرد. لایه‌نه‌کانی جود، هه‌ریه‌که‌یه‌یان، به جووری هه‌لو‌ستی لهم ته‌جروبه‌یه گرت:

- حسک که له ناو لایهنه‌گانی جودا له ههمویان زیاتر له سر نعرزی کوردستان چه‌کداری ههبر، هر له سه‌رتاوه کموته دوژمنایه‌تی نه‌نجومنی ناوایی. ئه‌وان نه‌ک ههر ریزی نه‌ندامانی نه‌نجومنه‌که‌یه‌ان نه‌ه‌گرت، به‌لکو نه‌نجومنه‌گانیان هه‌لشوه‌شان‌دنه‌وه و، له نه‌ندامه‌گانیان نه‌دان و، له چه‌ند جیگا به‌ ئه‌وی سوکیان به‌کن له حموزی مزگموته‌گانیان هه‌ل ته‌کیشان و، چه‌کیان نه‌کردن و، جه‌زایان لی نه‌سندن.

حسک به‌ ئه‌وی به‌ خه‌لکی ده‌رخا که به‌ کیتی ته‌نیا هیزی ده‌سه‌لاتدار و ده‌سرویه‌ستوی کوردستان نیه، له ههر جیبه‌کی هوی به‌کرایه به‌راره‌گانی به‌ کیتی هه‌لشوه‌شان‌دنه‌وه، به‌ ئه‌ونه: که به‌ کیتی راوی کمو و کپوی قه‌ده‌غه کرد، ئه‌و راوی نازاد کرد و هانی خه‌لکی نه‌دا گوی له قسه‌ی کادره‌گانی به‌ کیتی نه‌گرتن و، راو به‌کن. که به‌ کیتی دایرین و خه‌لوز کردنی قه‌ده‌غه کرد، ئه‌و هانی خه‌لکی نه‌دا گوی له قسه‌ی کادره‌گانی به‌ کیتی نه‌گرتن، دار به‌رن و خه‌لوز به‌کن.

- حشع که هیزی چه‌کداری له حسک کمتر و، له ناو ده‌هاته‌گان دا کمتر گویان لی نه‌گیرا، له‌و کوبونه‌وه دو‌قولیه‌بانه‌ی له نیوان سه‌رکردایه‌تی به‌ کیتی و ئه‌وان دا نه‌کرا، وایان ده‌رنه‌خست که ئه‌وان وه‌کو سه‌ره‌تا دژی نه‌م ته‌جرویه‌به‌ نین، به‌لام به‌ کیتی به‌ به‌هیزکردنی خوی به‌ ته‌نیا کردویه‌تی به‌ ئه‌وی حساب به‌ لایهنه‌گانی تر به‌کا. وایان به‌هیزکردنی نه‌کرد له هه‌مو ناوایه‌ک دا نه‌نجومنه‌ن پیک به‌ی له نوینه‌رانی حیزه‌گان: به‌ کیتی و، لایهنه‌گانی جود. چه‌ندی به‌زمان رو‌ن نه‌کردنه‌وه که «نه‌نجومنی ناوایی» شتیکی جیاوازه له «حکومنه‌تی نه‌شتیلاقی» و «به‌ره‌ی به‌گرتوی حیزه‌گان» و، نه‌مه به‌ کسه‌کردنه‌وی ده‌ستیره‌ردانی چه‌کدار و کادری حیزه‌که‌انه، له‌وانه هی به‌ کیتی، له کاروباری ناوخوی ده‌هاته‌گان، نه‌بان‌شه‌ویست به‌سه‌لیان. سوو به‌ن له سه‌ر هه‌لو‌یستی خویان، نه‌بان‌یوست له‌و ریگایه‌وه جیگا پیک له ناو دانه‌شتوانی ده‌هاته‌گان دا به‌ خویان به‌کنه‌وه، له کاتیک دا له زورایه‌تی ده‌هاتی کوردستان دا نه‌ندام یا دوستی حشعی تی دا نه‌بو. نه‌مه‌یان کرد به‌و به‌ بیانو ئه‌وانیش دانیان به‌ نه‌نجومنه‌گان دا نه‌شنا و، ریزیان نه‌ه‌گرتن.

- پارته‌ی له‌و کاته‌دا هیزیان له ناو کوردستانی عسراق دا نه‌بو، به‌ تابه‌ته‌ی له‌و ناوچه‌نه‌دا که به‌ کیتی لی بو، هه‌ندی مه‌فره‌زه‌یان جاروبار نه‌گه‌به‌شته‌ن شه‌ره‌زور، هه‌ورامان، روستی.. پاش ماوه‌به‌ک نه‌گه‌رانوه به‌ ئه‌ران.

- پاسۆک، هیزیکی چه‌کدار یا سه‌بسی ئه‌وتوی نه‌بو، به‌توانی کار له ره‌وتی روداو‌ه‌گان به‌کا، به‌لام نه‌میش وه‌کو حسیک هه‌لو‌یستی دوژمنانه به‌و له نه‌نجومنی ناوایی.

*
به‌که‌مین شه‌ری جود - به‌ کیتی

هاوزه‌مان له گه‌ل گرژپونی په‌وه‌ندی ئه‌ران - به‌ کیتی دا، تا نه‌هات گرژی و نالوزان له په‌وه‌ندی نیوان چه‌کداره‌گانی جود - به‌ کیتی دا له سه‌رانسه‌ری کوردستان دا زیادی نه‌کرد. چوار به‌راکهی جود له ناو خویان دا ناکوک به‌ن، به‌گه له سه‌ر هه‌چ شتی ریک نه‌بون به‌ک مه‌سه‌له نه‌بی، ئه‌ویش: به‌ره‌نگاری مه‌ترسی به‌ کیتی، به‌و.

له‌و ساوه‌به‌ دا زیاتر له ۱۰ جبار پیکادانی خه‌ی‌نای پچه‌وک و گه‌وره له نیوان لایهنه‌گانی جود و، هیزیگانی به‌ کیتی دا روی دا‌بو. زوریش له سه‌ر چه‌ک فراندن له ناو به‌ کیتی‌سه‌وه به‌ لای ئه‌وان و به‌ په‌چه‌وانه‌وه، پاره وه‌گرتن، ره‌فتار له گه‌ل نه‌نجومنی

ناوایی، خسلک گرتن، به واته‌به‌کی تر حوکمرانی ناوچه‌گان، له ناو نم روداواندا هندی‌بکیان مه‌ترسی دار بون.

*

پاسوک و یه‌کیتی

پاش نیسوره‌زی‌هک، هموا خوش و، کوزمه‌لیکی تیکه‌لاو له کوردی هر چوار پارچه‌که: محمدمدی موهتمدی له نهران، یوسف زوزانی له سوریا، خه‌جز و چمند کسپکی تری کوردستانی تورکیا، له سهرانی یه‌کی له خانوه‌گانی ناوزنگ له بهر هه‌تاو دانیشته بون دهمه‌تقی مان نه‌کرد. نازاد مستعفا په‌دا بو، لای دایه لای نیمه. به خیره‌اتمان کرد و، له گدل دانیشته‌گان به یه‌کترم ناساندن. به گالته‌وه‌پیمان وت: «هر نیوه کوردستانی نهن، نه‌پنی کوردی چوار پارچه کزپونه‌تیه؟»

دانیشته‌وه‌گان شتکی نه‌وتزیمان له سهر پاسوک نه‌تزانن. کسوتنه پرسپاری جزواوجزور له نازاد. یه‌کی لو پرسپارانه‌ی محمدمدی موهتمدی کردی تیه بو: «له ناو ریکخراوه‌گانی کوردستانی عسراق دا خوتان له کام ریکخراو له همسریان به نزیکتر نزمان؟» نازاد یه‌کسر وتی: «کوزمه‌لا!»

*

روژی ۲۲ ی حوزه‌پیرانی ۸۱ چمند پیشمهرگه‌به‌کی ههرمی ۳ ی شارها‌زیر له گوندی مامه‌خلان له گدل چمند پیشمهرگه‌به‌کی پاسوک ده‌میان له یه‌ک ته‌گیری و به تفنگ له یه‌کتری راسا بون. له پاسوک دو کس: فارس و بهستون و، له یه‌کیتی عومری حاجی عه‌بلوللای گتکی، که فرماندهی مفروزه بو له کمرتی ۱ ی ههرمی ۳ نه‌کوژین.

بز روژی دوا‌یی تاقمی پیشمهرگه‌ی تیکه‌لاوی یه‌کیتی، که هندی‌بکیان تازه له ناو شاری سلیمانی گه‌را بونوه و، هندی‌بکیان چو بون بز به‌ری کردنوه‌ی کسوکاریان بز سلیمانی، به سواری توتوم‌سپلیک له سسته‌کوهه نهن بز گه‌ردن، بی تیه‌ی ناگاپان له روداوه‌گه‌ی روژی راه‌وردو بون. تومنز همو چدکناره‌گانی پاسوک له گه‌ردی کزپونه‌تیه. پیشمهرگه‌گانی یه‌کیتی نهنه ناو پیشمهرگه‌گانی پاسوکوه. توانه‌ی پاسوک نهمانوه‌ی چه‌کیان بکن و، نهمانده‌نه بهر دهریز. هندی‌بکیان نه‌کوژین و، هندی‌بکیان به‌رندار نهن. نهنه سهر به‌رنداره‌گان توانیش توار نه‌کن.

لهم روداوه‌دا شمش کس کوژان له‌وانه: جهمال عزیز فرماندهی کمرتی ۵ ی ههرمی ۳ ی شارها‌زیر. ومستا فایه‌قی به‌رگه‌رو. ومستا ره‌حیمی به‌نا. ههرسپکیان نهمانمی کوزمه‌له و جهمال و فایه‌قی نهمانمی یه‌کم کونفره‌نس بون. جهمال ماموزستا و پاوکی چمند منالی بو، له کاره‌ساتی هه‌کاری دا له سهر داوای ریکخستن هات بوه دهره‌وه، به‌شداری دهره‌ی کادران بو له قندیل. تا نو گاته پاسوک هیشتا شمش کسی له هیزه‌گانی عسراق نه‌کوشت بو، به همو ریکخراوه‌که‌شیمان له شری هیزه‌گانی عسراق دا هیشتا یه‌ک کوژرای نهر.

بز نیمه نم روداوه جه‌گای سهرسورمان بو. چونکه هیچ کاریکی دوژمانه‌مان به‌رامهر نه‌کرد بون، بگره به ریزکی تایه‌تیه‌وه ره‌فتارمان له گدل کرد بون.

*

له سوره تادا پاسوک له شاخ مفرزه په ک و، جلالی حاجی حسین مسئولیان بو. نیوانی له گدل په کیستی خوش بو. پروگرام و پیرووی ناوخوی حسین په کهبان و همسو پلاووکراوه کانبان نیمه بز مان چاپ کرد بون و، بز ژبانی خزیان و پیشمرگه کانبان و چهک و تفاق شمر وه کو پیشمرگه کانی په کیستی رفتارمان له گدل نه کردن. له کاتی روداوه کانی ههکاری دا جلال له گدل نیمه له قندیل بو، دواپی کرا به فرماندهی پیشمرگه کانی پینجوین. نه گهرچی نیمه نارهای له ناو زوری پیشمرگه کانی ناوچه کدا دروست کرد، به تابهتی لای حمه صدیق خانی مپشیاو که تازه هات بوه شاخ و، له سمر نیمه وازی له په کیستی هینا. له گدل نموش دا بز نموی جلال وه کو تجربوه په کی تازه دانانی فرماندهی پیشمرگه له حین په کی تر جیگر بی، گوی ندرابه گله په کانی حمه صدیق خان. له جیا پرونوی رسول مامند و د. محمودا جلال ماوه په ک له گلبان روشت، بهلام له گدل نموان تیکه لاو نمبو، زور زو خوی لی جیا کردنوه.

دواپی مفرزه کدی ۱۹۷۸ نازاد مستفا له زندان دهرچو. نموش هاته شاخ. نمو کاته له شینی باره گایه کی پچوکیان همبو. دواپی نموش به ماوه په ک، به تابهتی له گدل دس پی کردنی شمیری عیراق - نیران دا، چند نفسمریکی گنج هاتنه دوری. پاسوک له ناوخویان دا کیشه بان همبو. حیزه په کهبان هیشتا کسی په کسمی نمبو همویان گوی ی لی بگرن. همولیکی زوریان له گدل د. جمال نهبز دابو، بهیته سکر تیران قومولی نه کرد بو. هروه ها همولیکی زوریان له گدل فاتح ناغا دابو، نموش به دهنگیانوه نه هات بو. جلال له گدل نازاد و هندپکی کهبان ناکوک بو. هملوستیکی په دگرتویان نمبو له ناکوکی په کیستی و پارتی. ناوچه پی چالاک و جموجولیان له زیر دسه لاتی په کیستی دا بو، بهلام هندپکیان به دل له گدل بنمالمی بارزانی بون. نیمه هم کین و به پنه مان نشزانی. تا جاریک جلال هات بز خواحافیزی لیمان. له پاسوک تورا بو. نمو کاته هوکانی بز پاس نکردین. هر نمونه دی درکاند وتی: «من له گدل نمو براده رانه تیر ناتوانم کار به کم نموم بز دهره دانه نیمش» چو بز شام و لموی دانهشت وازی له پاسوک هینا.

* چند جاریک و له چند دانهشتنیک دا نیمه پیشنیارمان بز کردن که هندی له نفسمره کانبان له پاتی نموی کاتی خویان به مفرزه په کی چند کسبوه به فیروز به سمر بهمن، بهن بهن به فرماندهی هریمه کانی په کیستی، له سمر بیروباوهری پاسوک پیننوه و له ناو هریمه کش دا چند پیشمرگه کی ترهان پی رانه کیشری بیکن. نمو کاتدا کومله، بزوتنوه، خدتی گشتی له ناو پیشمرگه کانی په کیستی دا به تیکه لای کاریان نه کرد، نه پانوانی نموانیش بهن به لایمی چوارم. نمناووست له دو لاهه کلبکیان لی وهر بگرن: په کیکیان، وه کو تجربوه پی کوه کارکردنی بیروباوهری سیاسی جیا جیا له ناو په ک هیزی چه کرداری په دگرتودا. دوه میان، بز گمشه پی دانی هیزه کانی پیشمرگه. نمانه گلبی کورد پروو و، دهرچو کولیمی عمسکری بون و، له شهرد کانی ۷۴ دا به شداد بون. بهو پیسه شارهای کاروباری عمسکری و پیشمرگه پستی بون. نموان گالته بان هم قسانه نه هات.

* دواپی روداوه کدی گهردی هیزه کدی پاسوک کشاپوه ناوچه په کی دوری سنوری

تهران. له كوردستانى عيراق دايران. نازاد كسوته نوسهنى بهمان و وتار. له بوارى موهاترانى سياسى دا، ژورى همو ئوانى پيش خوى دا، هژارى موگرمانى به تۇزى پى پا نئەنگهشت.

*

حسك و بهكىتى

مهلا بهختيار چو بو بۇ ناوچهكانى دولى جافهتى بۇ گمران و به سفر كردنوهى پيشمرگه. جمال فرماندهى همى ۴ ى بهكىتى و، شيركوى شيخ عدلش فرماندهى پيشمرگهكانى حسك بو له همان همى. شيركو له شېخهكانى سرگولو بو.

هوانان بۇ هات كه روزى ۲۳ ى تاى ۸۱ له بنكهى حسك له كانبه رهشى نزىك گوندى سيكانيان له دولى جافهتى شيرنكى قورس روى داوه. له حسك ۶ كس كوژاوه لوانه: شيركو و بيستونى براى و ۵ پش بريندار و، له بهكىتى ۷ كوژاوه لوانه: جمالى عملى باپير و سمايل گمورهدى و ۷ پش بريندار بوه.

جمال وهرزكار بو. له راكردنى ۱۰۰ مهترى دا بهكمى سلجمانى بو له سرهتاي شورى تهلول دا چوه ريزى پيشمرگهپهتيوه. ماوهبهكى دوي له گمل عمريف مسجد شوان پيشمرگه بو. پاشان چو بۇ همسدان و له گمل توان گمراهيوه. سالى ۶۹ له دوهربهكى تابهتى دا بو به (مفوضى شرطه) و، بو به بهكى له پارېكهرهكانى تېسى پوليس. له ۷۴ دا چوهوه ريزى پيشمرگهپهتى و كرايه سمرلق. جمال هاورى ى كومفله بو. له دهسپكردنوهى شورى حوزهيران دا چوه ناوچهى جافهتى و، بهكى له مسفرهزه سرهتاپهكانى پيشمرگه پيك هينا. دواى كرايه فرماندهى كهرت و نينجا فرماندهى همى. هاتا پلى ى له روپشتن دا گورجوكول و به توانا بو. له شمردا نازا و وريا بو، بهكى بو لوانى له هكارى گمراهيوه.

هم بونهيوه حسك بهمانيكى دهركد هيرشيكى توندى كرد بوه سفر بهكىتى و، تاوانى هلكيرسانى شمى براكوژى و، غمدر و خبانتهى داوه پالى، بهكىتى پش بهمانيكى دهركد هيرشيكى توندى كرد بوه سفر حسك.

شيركو و بيستونى براى به دهستى بهكىتى كوژان، ناراسى برايشى، كه پيشمرگه پيكهتى بو، له كارساتى هكارى دا به دهستى پارتى كوژا بو، جمالش به دهستى شيرزادى براى شيركو كوژا. نهمه قولايى پر له ناسورى شمى ناوخوى دهرنمخت.

روداوهكهپان به دو جوړى جياواز نهگمراهيوه:

- ئوانى حسك تهپانوت: جمال به قيتى مهلا بهختيار به ناوى ميوانيهيوه چوه بۇ سردانى شيركو بۇ نوهى له پناى دوستابهتى دا به فيل بېكوژى.

- مهلا بهختيار نهمى نينكار نهكرد، نهپوت: جمال چوه بۇ سردانى شيركو بۇ نوهى همدى كيشى نيوان حسك و بهكىتى به لادا پخن و، لغوى بوه به شمريان و نهم كارساته قومواوه.

جمال پيشمرگهپهكى وريا بو، نهگم له كوشتنى شيركو بوايه پويستى به فيل و ميواندارى نهم، نهپتوانى به جوړيكى وها شيركو بكوژى كه خوى تى دا نهكوژى. نيتيهامهكهى حسك و نينكارهكهى مهلا بهختيار همر كامبكيان راست بى، نهم روداوه

نالهاره پر به هزی شریکی خونوای نپقلیمگیر له نیوان حسک - په‌کیتی دا و، دواپتر له نیوان همو لاپنه‌کانی جود - په‌کیتی دا.

پېشم‌رگه‌کانی هریمه‌که دواي نم روداوه که نسرمانده‌که‌پان و، هندی له کادره‌کانی هریمه‌که‌پانی تی دا کوژوا بو، وه شریکی خونوای‌پان له گمل‌حسبک دا بز په جی ماپو، خمسبار و ستر لی شپواو بون، مالا پختیارش به جی ی هېشت بون، گمراپوهه باره‌گای سمرکرداپتی.

*

حشع و په‌کیتی

نامیر مفرزه‌په‌کی جاش به ناوی عمبوللا ماویلی، هات بوه ریزی حشع. حشع ودری گرت و له ناو هیزه‌کانی خوی دا له ناوچدی دهرگله کاری پی سپارد. نم کاره پر به هوی توره بونی پېشم‌رگه‌کانی باله‌کاپتی و، هره‌شه لی کردنی، گله‌پس‌گه‌پشته‌وه سمرکرداپتی که حشع عمولا ماویلی ودرگرتوه. عمولا ماویلی، پیشر پېشم‌رگه‌پو، له کاتپک دا له گمل‌تاقمی پېشم‌رگمی په‌کیتی پیکمونه نهن بز خن‌پاراستن و حوانه، پېشم‌رگه‌کانی په‌کیتی له کاتی نوستن دا گرت بو. دواي چه‌ککردن و پله‌پستن تسلیمی عیراقی کرد بون. پاش نازار و نمشکه‌نجه‌په‌کی زور حوکمی تبع‌دام دران و له موسل هلیانواسین. نم پېشم‌رگه‌گیراوانه له «رده‌دی تبع‌دام» ی زیندانی موسلموه، پیش نه‌وی له سیداره بدرین، نامه‌په‌کیان بز مام‌جلال و سمرکرداپتی نوسی بو. نامه‌که‌مان به لیدوانیکی مام‌جلال‌لوه له ژماردی چوارهمی مارتی ۱۹۷۹ ی «هوالنامه» دا پهم‌جزره پلاو کرد بوهوه:

سئ نستمیری تری ناسمانی خه‌پانمان راده‌کشین

وا له خواره‌وه نامه‌که‌ی هه‌فالاتی قارمان: وهستا ره‌سولی خه‌پات و کاک حسه‌پنی شیوه‌لوکی و کاک ره‌قیبی روستایی، کوتومت وه‌ک خزی پلاو ده‌که‌پنوه که نمونه‌په‌کی گیانی فیداکاری و خن‌پخت کردن له پیناوی کورد و کوردستان و ی ن ک دا خزی تیدا ده‌نویت. منیش پهلین نهدم که له ژماردی داهاتودا ناواته‌که‌پان به‌پنمه دی و وتاریکی شایسته‌پان له سمر بنوسم. هرورک به ناوی ی ن ک و هیزی پېشم‌رگمی کوردستانوه پهلین بز نمو ۳ قاره‌مانه و سدان قاره‌مانی شهیدی نوی نه‌که‌پنوه که تا سمرکوتن با مردن بز تولسمندپان، بز هینانهدی تامانج و داخوازی په‌کانی کومه‌لاتی خه‌لکه‌که‌پان که گیانی پاکپان له پیناودا پخت کردوه، درپوه به خه‌پاتی پیروز بده‌پن و نالا شه‌کاره‌که‌ی شورش و ی ن ک هر له سمر سمر راگیرن.

*

به ناوی خوی گوره و مېهره‌پان

په‌کیتی نیشتمانی کوردستان

بز هه‌فالاتی سمرکرداپتی

سلاویکی شور‌شگیرانمی گمرم

لهو کاتمی که له زیر پتی سیداره راوستاوین چاوه‌روانی مردن نه‌که‌پن له پیناوی مانی گملی کوردمان، نمو گملی کاروانی خه‌پاتی سوره به خوینی هزاران شهیدی قارمان وه نیمش شانازی نه‌که‌پن بو ریگه‌په‌ی که له پیناوی شهید بون، پلام نیمه داوا

له نیوه و هسوپ م نکهین کوا هر کاتیک گلی کورد گه‌بسته ناوانی خوی له بیرمان نکهین وه منال و داپک و هاوکی هیچ شهیدیک له بیر نکهین وه خوینی نیمه نکهوتیه سمرشانی نیوه بز توله سفندن لهو دوژمنانهی وهک سمکزی حاجی خورشید، محهممد نمین ره‌شاشچی، عهدوللا ماویلی، نمنور شیخ، مستنفا روستایی. پیوسته نیوه ترلیمان پسین. تکابه دستی یارمتهی بز کسوکارمان درژ کمن. تکا نکهیم مام جه‌لال مقاله‌پدکمان دهراره بنوسی بز نهوی کسوکارمان زیتر شانازی به خویانهوه بکنن.

نیتر بز پیشهوه له ژیر نالای په‌کیتی نیشتمانیی کورده‌ستان.
سمرکوتن بز کورد و کورده‌ستان. مردن و سرشوری بز دوژمنانی گله‌کمان شهیدان:

رسول عومر خیات حسین عومر شیوه‌لوکی ره‌قیب عوسمان روستایی
رژوی ۱۹۷۹/۲/۷

*
نو کاتهی نم نامه‌بمان هلاو کردهوه، عولا ماویلی هیشتا نامیر «سفره‌زه خاصه» ی جاش بو. عولا ماویلی دواي نهوی بوو به جاش چند پیشمهرگی ترشی راو کرد بو، وه‌کو نه‌بانوت: هندی پیشمهرگی گیرای له هالیکوپتیرهوه فری داپره خواری.

هاتنی عولا بز لای حشع و، سورانهوی به به‌چاری پیشمهرگه‌کانی باله‌کایه‌تی و، هاوری و ناسیاه‌کانی وه‌ستا رسول و حسین و ره‌قیب، توره بونیکی زوری له ناودا دروست کرد بون. نم گله‌بیه گه‌بسته سمرکرد‌ابه‌تی و، هره‌شه‌بان کرد بو که نه‌گمر لهو ناوچه‌یه دوری نهنه‌نوه بز ناوچه‌په‌کی تر، له تولی خوینی هاوری‌گانیان دا، نه‌پکوژن. بز نهوی نم گرزیه به‌رویتهوه، مامجه‌لال داوای له حشع کرد بو لهو ناوچه‌یه دوری به‌خنه‌وه و بیگوزنه‌وه بز شونیکی تر. حشع بانگیان کرد بز لای خویان بز ناوزه‌نگ، به‌لام دواي چند رژوی ریگیان دا بو پروانه‌وه بز پاره‌گاکمی خویان له وه‌تی. رژوی ۴ ی نه‌پلور پیشمهرگه‌کانی په‌کیتی له ده‌گله توشی نهن. کعوت بونه دواي، خوی له مالیک دا قایم کرد بو، ده‌وری ماله‌کهمان داپو، داوایان لی کرد بو بیته ده‌روه. ترسا بو بیکوژن خوی له ماله‌کهدا عاسی کرد بو. بوو به تهنه. نم به‌زمه ساوه‌په‌کی خایاند بو سه‌ره‌نجام کوشت بویان.

لیپرسراوه‌کانی حشع له ناوچه‌کهدا لهنه زور توره نهن. په‌کیتی کی به و نه‌وان کین، تا به‌توانن ده‌ستدریژ‌پیان بکنه سر و، هاوری ی حزب بکوژن. نه‌وانیش بیرمان له توله کورد بووه، به‌لام نکه له‌وانی که نهو کاره‌بان نه‌نجام داپو، به‌لکو وه‌کو خسیله دواکو‌توه‌کانی کورد، له هر په‌کیتی‌په‌کی که بهر ده‌ستیان بکوی.
رژویک دواي نم روداوه، فرماندهی به‌تالیونیکیان به ناری عملی حمله عزیز، که به عملی کلاشینکوف ناسرا بو، له گوندی فمقییان نهی، چند پیشمهرگه‌په‌کی په‌کیتی یش که خه‌لکی ناوچه‌که بون له ههمان گوند نهن. بز گفتوگو نه‌نیری به دویان. نه‌وانیش: وه‌سمان به‌گی گه‌روانی، فرماندهی کعوت، له گهل کادریک به ناری حمله لاو و چوار پیشمهرگی که، بی سل کردنه‌وه نه‌چن بز مزگوته‌که که عملی لی نهی. عملی له ناو مزگوته‌کهدا ده‌سبجی هر شمشی کوشت بون.

و هسمان به گ، جوتیار یکی هزاری خملکی گرهوان و، پیایوکی بهریزی ناوچه که بو. له شورشی نهلول دا پیشمرگه بو. لم شورشه پیش دا هر له سهره تاوه دستی داپروه چدک و بهو به پیشمرگه. که به کم تاقسی شح گه پشته ناوزه نگ، نوساکه نم باره گایه کی پچوسکی له کورگیبک دا به وشکه که له ک له ناوزه نگ دروست کسرد بو، سرگردا به تی به کیتی نشکوتنه که بان پی چول کرد بز نهوی فاتیح رسول و مهلا نهمدی بانخیلاتی و شیوعیه تازه را کرده گان وه کو نوایه کی زستانه بچنه ناوی. لهو کاتیدا که وهسمان به گ کوزرا به نیسجازه بز سردانی مناله گانی چوپروه ناوچه که.

نم دستر زویه ناروا به پیشمرگه گانی به کیتی له باله گایه تی وروژاند. نوانیش کز پونوهه چونه سر باره گای بهتالیونته کی شح له وه تی. شیوعیه گان دایانه چپای کاروخ و، دامیزان. له شاخه که گمارویان دان. شح ناگاداری ماسجه لایان کرد، نوبش فرمانی دا که دسه جی دوری شیوعیه گان بهر بدن و، هر کسه بچیمه وه جیگای پیشوی خوی. شمره که کوزاپروه، بهلام گزوی نمروی بووه.

* وه کو نمان بهستوه له ناو شح دا له سهره تاوه دو پیروای جیاواز هبو بهرامبر ناکوکی پارسی - به کیتی، دواپیش لهو بهلگاندا که دس به کیتی کموتن، هندی له مهضره گانی کورنوه کاتبان نم هواله بان سماند:

۱. هندیکیان لایان واپو که پارسی خه تر نیه بز سر شح، چونکه حیزبکی خیله کی ناسراوه به کوزنه برستی و نوکراهی تیران و نیسپریالیزم، بهلام به کیتی خه تره چونکه به ناوی مارکسیزم و پیشکوتنه خوازیموه لاوانی کورد فریو ندا و، له جماووری شح نفخوا. له بهر نهوه لهو ناکوکیبه کدا چاکتر وایه لایمنی پارسی بگرن.

۲. هندیکی تیران لایان واپو ناکوکیبه گانی نیوان لاینده گانی جود - به کیتی ناکوکی نیوان باله گانی بزوتنه وی نتهوه بی بورجوازی کورده، چمندی به به کوه خریک بن زورتر به کتری لاواز نه کمن و، هملوستی حشعی پی بهیز نیی، له بهر نهوه چاکتر وایه که شح خوی لهو ناکوکیبانوه نه گلینی و لی بگری به کتری به خون.

سره نجام پیروای نوانمی به کم سری گرت که به لای پارسی دا دابشکین، وه کو نه بانوت: له سهره تاوه مهلا نهمدی بانخیلاتی لم باوره دا بو، دواتریش کمریم نهمدی چوه سر باوره کمی نو.

* که پیشمرگه گانی شح باره گای بهتالیونته که بان چول کرد بو، پیشمرگه گانی به کیتی هندی گاغز و دهفتیران له ناو باره گاکه دهرهینا بو دواپتر بز منیان هینا. به کیکیان دهفتیریک بو به عمره بی ناوی پیشمرگه گانی بهتالیونته که و، سال و شوی له دایکون و پلدی پیشمرگه به تیران و هندی زانیاری لهو باه تانمی تی دا نوسرا بو. نهوی سرنجی راکیشام نهوه بو: له تنیشت ناوی زوریانوه له خانه بک دا نوسرا بو «متعهد». من وامزانی مهستیان له «متعهد» قونتراتیچی و «مقال» ه. سرم سورما بو لهوی نو هملو قونتراتیچیبه له شح کز بویتوه. له چند کسیمک پرس. به کی له هاوریکانم شارهزا بو وتی: «مهستیان له - متعهد نهوه به که پاگانه بی بهص نوسبوه و بهلینی

پی داون ریزی شح به جی بهیلی»

* لشکر کیشیه کئی سهد کاکه

سهد کاکه زور جار لای سرگرداپتی حیزیه کئی خزی هملکشا بو که نه گمر توان
لی ی پگمرین به کیتی له گوردهستان دا تمواو نهکا. توانیش باوهریان پی کرد بو. که
روداوه کئی شیرکز بو، فرماتیان دا به سهد کاکه، پچیته سر هیزه گانی به کیتی. سهد
کاکه، که خزی همیشه به دوی بیانودا نه گمرا بز پلاماردانی به کیتی، هملی بز
هملکوت. لهو کاتدا له دورویری ورتی و مسله کان بو. گمونه کوگردنوهی
پیشمرگه گانی حسک. له قسه گانی دا که بز دانتیترانی دیهاته گانی کرد بو، وت بوی:
«نیمه چوار حیزین و توان تنیا یک حیزین. بریارمان داوه جاشه گانی شستوشمش
بکه نیمه به تمویل گانی به کره جزدا»

سهد کاکه رژی ۲۳ ی نابی ۸۱ له خوشناوه تیسوه گمونه کیوسال به دوی
پیشمرگه و کادره گانی به کیتی دا. هر پیشمرگه به کی بهر دهس کوت چه کی کرد و،
هر تاقمبکی بینی چوه سریان. له چیره و دولی نازه نین و دولی سماقولی زیاتر له ۵
کادر و پیشمرگه به تاک و به کومل چک کرد و هندیکی گوشت و هندیکی زامار
کرد.

* بؤلی و کومله

رژی ۲ ی تمیلول سهد کاکه دوری مفرزه به کی به کیتی گرت له گوندی
میوژه ی بناری کوسرت. پیشمرگه به کی گوشت و دوانی بریندار کرد. به کیکیان قعی
بازی لپرسرای مفرزه که بو، توانی تریشی گرت. به کی له گیراوه کان نمونه بؤلی بو.
سهد کاکه لی ی پرسه بو سر به چ ریکختنیکه وت بوی: «کومله». سهد کاکه به
گزجان تی ی بهر بو. هتا توانی بوی لی ی داو. زوری جنیو پی دا بو، وت بوی:
«نیه همسو شوانن، بؤلی و کومله گوجا مفرجهها؟». بؤلی تیره به کی پچوک بون له
بیتوین نژیان. خویان به بشی له ناکو داتنا. تازه لدار و نیوه رهوند بون. کاتی خزی له
نیوان قندیل و دهشتی کزیدا گرمیان و کویستانیان کردوه.

هرکس نم قسه به ی بگرداپه، نمبو سهد کاکه قسه ی وهها بگا، چونکه نمیش
به همزه کاری شوان بوه و، پله ی خویندهواری خزی و راده ی تیگمبشتنی له هی نمونه
بهزتر نهو. له کاتیک دا نم خزی به سر کرده ی حیزیکی سوسالیستی نژانی، نمونه
تندامیکی ساده ی کومله بو. بز به دهختی کورد. به هزی هلمومرجی ناتاسایی
جولانوهی کوردوه زور جار له ناو همسو حیزیه کان دا کسانن له باهتی سهد کاکه
نه گمبشتنه ناوهندی بریاردانی سیاسی.

* فمخره دین

له مزگوته کئی گوندی ناومالی دهشتی کزیه دوری چند پیشمرگه به کی به کیتی
گرت. پیشمرگه کان دهستان کردهوه. به کیکیان کوژرا ناری فمخره دین و، دهرچی کلیمی
علومی زانکوی موسل بو. کادری ریکخراوه یی کومله بو.

* حاجی قادری مالومه

سید کاکه له دۆلی جافهتی چو بوه سرگهله، ههلدن، یاخسمر، چوزماخ مالومه.. له چهند شوینی تفق و توفی له گهل پیشمهرگهکانی بهکیتی دامهزاند بو. نازاری دۆستهکانی بهکیتی داهو. هیزهکانی بهکیتی له وی که تازه فرماندهکهمان و، چهند فرماندهی کورتیکبان کوژا بو. خمسبار و سرگهردان بو، که بیست بریان هیزهکانی حسک هاتوته سمریان، پاش تهمقوتوقیکی کم کشا بونوه دۆلی سغره و زهرون.

حاجی قادری مالومه که به ناوی: «دهگهل» تورهان نهکرد، بهکی بو له پساوه ناسراوهکانی نارچهکه. پساویکی کوردپهروه و بهریز و، تهمنی سهر ۶ سال و، له شۆرشى نهلول دا ماوهپهکی درۆ پیشمهرگهپهتی کرد بو. مامه عهزهى برایشی سهرتای دهم پیکردنوهی شۆرشى نوری پیشمهرگهی بهکیتی بو، له ههرشی جهش دا کوژا بو. حاجی قادر به خوی دا راتهپهرو له روی ههمو کسبیک دا قسه بکا. هندی مشتومری له گهل سهد کاکه کرد بو. سهد کاکه بو شکاندنی حاجی قادر له بهر چاوی خهلق، له هموزی مزگوتهکهی مالومهی ههلیکشا بو.

* دلشاد توفیق

له گوندی شارستینی دۆلی جافهتی، که دوا قوناغی لهشکرکیشبهکهی بو دلشاد توفیق کوژا. دلشاد نوهی شاعیری کوردپهروه: حاجی باقی بهنگینه و، خویندکاری زانکو بو دهستی له خویندن ههگرتهو. ماوهپهک له قهندیل و ماوهپهک له ناوزهنگ له گهل من پیشمهرگه بو. گهنجیکی ژیر و بهدنگ و نازا بو. کادری ریکهراوهی کۆمهله بو.

* د. مهجید

ههر له درۆهی نهم لهشکرکیشبهدا رۆزی ۶ ی نهلول تاقمیکی تری هیزهکهی سهد کاکه جاریکی تر چونه سهر هیزیکی بهکیتی له چپوهی سهر پیشمهرگهپهکیان کوشت به ناوی هاشم و دوانیشیان بریندار کرد بهکیکیان د. مهجید عهبدوللا بو. د. مهجید تازه خویندنی پزیشکی تهواو کرد بو. هاوری ی کۆمهله و، گهنجیکی روح سوک و رۆشنبیر و روخۆش بو. بۆ خزمهتی پیشمهرگه و خهلق له گهل پیشمهرگهکانی دهستی ههولبیر ماوهوه. گوللهپهک له کهللی سهری داهو توشی بههزشی و شهلهلی کرد. هاوریکیان به برینداری دههزبان کرد بو. ماوهپهک له چیا و ماوهپهک له گوندی وهری شارده بویانوه. پاشان بۆ تهداوی نیردرا بۆ سوید. بهلام ههرگیز چاک نهپهروه و نیتتر نهیتوانی پزیشکی بکا.

* هیزهکهی سهد کاکه زورتر نهبو له هیزهکانی بهکیتی، بهلام هیزهکانی بهکیتی وهکو جاران به بی ترسی دهستدریژی حسک به تاقمی پچسوک و له بهک داهراو به ناوچهکانی چالاکى خزیان دا نهموانوه. سهرکردایهتی بهکیتی ههچ جوهره بهاریکی نهبو بۆ شهری حسک، حشع و پاسۆک. ههر له بهر نوه ناگاداری پیشمهرگهکانیش نهکرا بو

دروایی خویان بکن و، کز بهنوه بز بهریرچندانوهی هیرشه‌کانی سهد کاکه. سهد کاکه
نموتوانی غافلگیریان بکا و، دستی کتوبریان لی بوشینی و، به جینان بهیلی.

*
نم هوالاته که گه‌بشتموه نیمه زور ناراحتی کردین. نم لشکرکیشیه له سنوری
تزلّه دهرچو بو، بوو به شموی دهرپرانندن. سهد کاکه له نامه‌به‌کیش دا که بو مه‌کتبه‌یی
سیاسی خویانی تارد بو، داوای لی کرد بون هیزیک بنیرنه سر مامهنده بز نموی نیمش
له شینی، زهلی، ناوزه‌نگ، توژله.. دهریکمن. وقان: «نه‌گمر وا پروا نمهی کوردستانی بز
به جی بهیلین.» بز هلسسنگانندن بار و دوخه‌که کوپونوه‌به‌ک کرا نم‌دامانی م س و
زوری سرکردایه‌تی بهشار بون.

له پیشموه رهنمی زورمان له مهلا بهختیار گرت له سر کاره‌کانی نم دواپه‌یی و،
له سر به جی هیشتی پیشمرگه‌کان و ناوچه‌که. داوامان لی کرد سر لهنوی به‌چیتموه بز
سرپرشتی و ریکخستنوهی هیزه‌کانی هریمی چوار. هرچی له گملی مان وت، کملکی
نمبو، تاماده نمبو به‌چیتموه بو ناوچه‌که. برارمان دا:

۱. مستمفا چاوره‌ش به‌چی بز کوکردنوه و ریکخستنوهی هیزه‌کانی هریمه‌کانی ۳
و ۴، تین بو سهد کاکه و هیزه‌کانی حسک بهینی بهری مهرگه و دولی جافته‌تی به جی
بهیلن بهرو کوسرت و، له‌ویش گوشاریان بو بهین تا نه‌بانکننوه به خزشناوه‌تی دا.
  ۲. من، هیزیک له گمل خوم بهیم به ناوچه‌ی منگورایه‌تی دا بهرو دولی خانمقا
و، دس بگرین به سر ناوچه‌کاتی ورتی، دولی ممله‌کان و، دولی باليسان دا. له‌وی له
گمل هیزه‌که‌ی مستمفا به‌ک بگرینمبو، هیزه‌کاتی حسک بهینه «ناو که‌ماشه» وه.
  ۳. ملازم عومرش، نه‌گمر پیوستی کرد. به دواي من دا هیزیک بهینی له
قده‌لوتوکان دابه‌زوری بز پاراستنی ریگا‌کاتی پشتموه‌مان له کومتان - دولی خانمقا.
- له‌و کاتمدا به‌شیکی هیزه‌کاتی هریمی ۷ ی باله‌ک و هریمی ۱۴ ی نا‌کزه
سرکردایه‌تی بون. هم‌میانم ناگادار کرد خویان بز جولان کو بکنمونه. سهد کوریم له
باتی م ع هات. چند مفرزه‌به‌کی گرمیان له‌وی بون نموانیشمان ناگادار کرد خویان
تاماده بکن.

مستمفا له سدره‌شت بو ناگادارمان کرد به ری بکوی بز جیبه‌جی کردنی
نمرکه‌کاتی.

*
روداوه‌کاتی فقیبان و کاروخ، له نیوان حشع و به‌کیتی دا تازه قومما بو. هرودلا
براریان دابو که په‌بوندیبه‌کانبان له ناوچه‌که‌دا ناسایی بکنمونه. به‌کیتی نم کاره‌ی به من
و، حشع به مهلا نم‌حمدی بانخیلاتی سپارد بو.
به‌یانی روزی ۸ ی نه‌لولی ۸۱ هیزه‌که‌مان کموته ری، مهلا نم‌حمده‌ش له گمل
نیمه هات، به‌لام له ریگا سلی لی نکرده‌ین. له قده‌لوتوکان لامان دا. له کاتی نان خواردن
دا عملی حمده‌ی شاسوار، که نموسا گمبیک تازه پیگه‌بشتمو بو، تفه‌نگه‌که‌ی له سر پی
نهی، گولله‌به‌کی له دس دهرچو رانی پیشمرگه‌به‌کی مفرزه‌که‌ی خویانی پیکا. ناری
هیدایه‌ت و خملکی ناوایی به‌که‌ی گرمیان بو. د. شالار له گمل هیزه‌که بو. گه‌بشته
سری. ده‌ساره گموره‌که‌ی رانی توشی نزیف بو. چمندی خسریک بو نزیف‌که‌ی

راو نرا بو پهره کوسرعت و، نمبو په پدکی لم ریگایانه دا تی پیری بو نموی پگمریتوه
پاره‌گای سرگرداپه‌تیبیان له :هراوی دوله تو.

روژانه‌ش مفرزه‌کافان نمچون بز گرانې گونده‌کانی دولی بالیسان.
همان روژی گه‌بشینه ممله‌کان، دواي نموی تیگه‌بشتن نیازی هیچ دسترژوی و
کارکی خراپمان نیه بز نیواره‌گهی، همو نمواندی هلات بون هاتنوه ناو ماله‌کانی خویان.
دوا په دواي پدک هندی له پیشمرگه و مفرزه‌کانی حسیک، که خفلیکی ناوچه‌که بون
نموانیش له مکزکانبان نه‌هاتنه دهری و، نه‌هاتنه ناو په‌کیتپوه. هندی لوانه پیشمرگهی
باش و ریکوپیکیان لی دهرچو، تا سر له گمل په‌کیتی مانوه.

*

دیموکرات

پدکی له پیشمرگه‌کانی دسته‌کمی خوم ناری جمال بو. هاوری ی کومله بو.
پدررسی کاروباری لوجستیکی مفرزه‌کمان بو. سرپرستی خواردن و داپشکردنی
نه‌کرد. کاپرایدکی ممله‌کی داریکی همری و دو بن دار گوینزی بز خواردنې خومان پهره
رو کرد پوینوه. جاورپار گریز و همرنیشان لی نه‌کرده و نه‌پانخوارد. جمال سرپرستی
چنین و رنبن و داپشکردنی نه‌کرد. له پاتی نموی پلې: وه‌کو پدک په سمرتان دا داپش
نه‌کم، نمونده وت پوی: په دیموکراتی داپشی نه‌کهن، ناویان نا: «جمال دیموکرات»
دواي نموه تیر نم ناوهی په سردا داپرا و، هتا نیستایش هراوی پی نغلین.

*

قل

لو سرده‌مندا دوزگای بیتل مان نمبو، تنیا هوی په‌پوهندی مان چمند دانه‌پدک
هوکی توکی بو. بز نموی له گمل پدک په‌پوهندی پکه‌پن نمبو پچس‌پناه‌په‌ته لوتکی
پرزایبه‌کان. نو مفرزه‌زانمی له بوسدی سر ریگاکان دا دامناپون همویان هوکی توکیان
پی بو، بز نموی نه‌گمر شتی هاته پیشموه په تابه‌تی شوینه‌کانبان نه‌پروانی په سر دولی
بالیسان دا ناگادارم پکن.

شاخومان فرماندهی نموانه بو که له سر پاری ختی و، فاروقی عدلی مسلودیش
هی نمواندی له سر دهره شیر بون. بز نموی په ناسانی له په‌پوهندیسه‌کافانان تی نه‌گمن،
هندی له ناوه‌کافان گوری بو، لوانه: وشمی «قل» مان بز حسک دانا بو.

له پر شاخومان په هوکی توکی هاواری کرد: «نری وه‌للا نموه قلمه‌کانن! نموه
قلمه‌کان له نوتوسپیل داپزین. نموه قلمه‌کان خمریکن په سر پاری ختی دا هملته‌گمرین.
نموه قلمه‌کان پهره لای نیمه دین...» په‌مجوره، به پی پسانوه، درپژدی ندا په قسه‌کانی
نه‌توت موته‌پد پددرپه و له سر روداوه‌کانی توپتوپین ندوی. فاروقی عدلی مسلودیش
همان قسدی شاخومان پی هوکی توکیسه‌کانی تر نه‌گمباند. چندی هولم دا شاخومان په
بیده‌نگی چاودیری قلمه‌کان پکا، تا نه‌گمنه ژیر ناگری نموان، کملکی نمبو.

تومنز قلمه‌کان سهد کاکه و هیزه‌کمی بون و، نمبانویست له ریگای سرباری ختی
پینه دولی ممله‌کان و پگمریتوه پهره سرگرداپه‌تی، لم هات و هاواری شاخومان هوشیار
پونوه. نموانیش په هوکی توکی قسه‌کانبان گری لی بو، زانی بویان بوسه‌پان بز دانراوه.
په همان نوتومزبیلی پی ی هات بون، سوار بون و گمرانوه بز دواوه پهره چپای هوری،

واته بهرامهر بهو چپایه هیزه‌گانی نیمه بوی داممزوا بون.

نیتر نیمه له کولی نه‌بونهوه. هیزه‌گافان نیشتنه سمریان. له لای چیره و له لای سردؤلوه به هوروی دا بویان سرکوتن. سه‌د کاکه به هوکی توکی قسه‌ی له گدل عمولا سور کرد بو داوای لی کرد بو دهریازی بکا. شونیکه بز دپاری کرد بو به‌چیته نوری تا به تراکتور پیگوزیتسهوه. سه‌د کاکه هندی لهوانی له گملی بون خمریکی کردن به شمیری هیزه‌گانی په‌کیتیهوه، خویشی به دزیسهوه مه‌بدانی به جی هیشت بو به‌رهو شوونه‌ی عمولا سور بزی دپاری کرد بو.

هیچ کسی له فرمانده‌گانی پیشمرگه به نندازه‌ی سه‌د کاکه له خوده‌بازکردن دا زهره‌ک نه‌بو، شوره‌کسی دانم‌مزانده، گمرسی نه‌کرد، تاقسی له پیشمرگه‌گانی تیهوه نه‌گلانده، خویشی به پیدهنگی نه‌کشایهوه بز شونیکه سلامت. له چمندن شه‌دا نیم تاکتیکه‌ی به کار هینا بو. له «شمیری ده‌شتیرو» یش دا وه‌ها دهریاز بووه.

*

شیر و روی

نیم شوره زیاتر له‌روی شوره تفنگ بی، شوره قسه بو.

که پاسی نازایه‌تپه‌گانی خوی نه‌کرد، سه‌د کاکه قولی هملته‌مالی و، گیرانوه‌گانی تیکه‌لاو نه‌کرد به هاژوه‌ژ و فیشال و خو هملکیشان، به‌لام قسه و فشه و هره‌شه‌گانی خوش بون، زور جار له ناخوشی دا پپاری نه‌عینا‌په پیکمنین.

سه‌د کاکه همسو فرمانده ناسراوه‌گانی په‌کیتی نه‌ناسی و، له گدل هندیکیان دوست و ناسپاو بو. لم شوره‌دا به هوکی توکی قسه‌ی له گدل هندیکیان نه‌کرد، له سسره‌تا‌دا که هیشتا مه‌ترسی له سسر نه‌بو جنپوی پی ن‌دان و گمفی لی نه‌کردن. قمناسه‌په‌کی پی بو، هره‌شمی لی نه‌کردن به قمناسه‌کسی، میشکیان نه‌پرونی! سه‌د کمریم و قادر خیمات و عزیززی داود پپاوی زور نازا بون هره‌شه‌گانی سه‌د کاکه‌پان به فشه وهرنه‌گرت و گالته‌پان پی نه‌کرد. خمریک بون نه‌گه‌بشته سمری.

له چمند لاوه به هوکی توکی بانگیان نه‌کرد: «سه‌د روی له کوی ی؟»

سه‌د کاکه نه‌بزانی نیتر خمریکه مه‌ترسی لی نزدیک نه‌بیتسهوه وتی: «شیر که پیر بو نه‌بیته مسخه‌روی سه‌گان» په‌کیکی که پی ی وت: «سه‌د روی! تز قعت شیر نه‌بو، هر روی بویت و، همسو جار خه‌لکی له شوره‌وه نه‌گلینسی و خویشت هملدی ی!» قادر خیمات گورانه‌کی خوشی به ناوی: «هز روی - روی...» بز ریکه‌خت بو، به ناوازیکی خوش له هوکی توکیه‌ک‌دا بزی نه‌وت.

ماوه‌په‌ک سه‌د کاکه دهنگی نه‌ما. زوریان گالته به خوی و به قمناسه‌کسی نه‌کرد. نه‌پانویست شوینه‌کسی پدوزن‌نوه به‌لام شو دهنگی له خسری بری بو. تومسز خمریکی خزه‌ده‌بازکردن بو. سه‌د کمریم چمند جاری بانگی کرد: «سه‌د روی قمناسه‌کمت دهنگی نه‌ما چی لی هات؟»

سه‌د کاکه گه‌بشته تینی، وتی: «چو به .... داپکتا!»

سه‌پره کورد له ناو گیانداران دا، جگه له شیر و پلنگ، نه‌وانی کدی به لاوه سوکه. سه‌د کاکه به ناوی روی زور توره نه‌بو. نه‌بته‌زانی رومیل سمرکرده‌ی هیزه‌گانی نه‌لمانییا له سمروی نه‌فهریقا، که هیزه‌گانی به‌رتانیای به سمرکرده‌په‌تی موزتوگومری به گیر هینا

بو، له پسر زيره کی له پسر بوردنی شوره کدا ناویان نا بو: روی بیابان.
 نیتر به په کجاری نا دهنگی قمناسه کی و نه دهنگی خوی له هوکی توکی دا نما.
 بز روژی دوايي بیستان که عمولا سور له ریگی سرکه پکانوه تی ی پیراند بو.

*
 له هوروی په کی له هیزه کی سهد کاکه کوژا، ناوی حسن ورتی بو، ترمه کی
 به جی ماور. پیشمرگه په کیشیان به برینداری گیرا نازادمان کرد. بهلام سهد کاکه خوی
 دهره از بو، نوانی تریشیان به تاقمی پچوک پلاوه پان لی کرد.
 جموجولی ناشکرای چه کداره کانی حسک نما و، ناوچه که کسوته ژیر دهسلاتی
 هیزه کانی په کیتیبهوه.

*
 بز روژی دوايي، بز هلسه ننگاندنی هلمو مریجی ناوچه که و، دانانی پیرنامی کاری
 داهاتو، له پیراوا کز پینوه. پیوستی نموه نمابو هیزه کان همسریان لور ناوچاندا به
 کوکراوه یی بپیننوه. هیزه کان ریگا دران هریه که پان پچیتنوه ناوچه یی چالاکي خوی. لویوه
 نامه په کم به ریگی ناوشار نارد بز فرماندهی پیشمرگه کانی بنکی قلاتوکان. ناگادارم
 کرد که سهد کاکه لور ریگا پوه نده گریتموه بوسه په کی پاشی بو پیننوه. - محمدهدی حاجی
 عهبدوللا فرماندهی پیشمرگه کان بو، به چاکي بزبان دامغزرا بون، بهلام که سهد کاکه
 گه پست پوه نزیکی، به هندی قسمی لوس فریوی دابو، ریگی یی دابون به سهلامتی
 تی پیرن.

کوسرته بز شایي تی دا دروست بو. ناوچه په کی گرنگیش بو بز پیکوه پستی
 ناوچه کانی هردو پوری زنی. شمال که نور کاته فرماندهی پیشمرگه کانی دسته کی خوم
 بو، حفزی کرد بچی بز کوسرته. تاقمیک له پیشمرگه کانی خوم بز جیا کرده و، له
 گدل هندی پیشمرگه یی تر به ری مان کرد و، فرماندهی هیزه کی نموی مان پی سپارد.

* گله کومه کی ی چوار قولی جود

په پوهندی په کیتی و لاپنه کانی جود چو پوه قرناغی کی ترسناکوه. له نیوان
 په کیتی و پارتی دا له سهره تاوه حاله تی شهر پردوام بو. دواي نور روداوانش شهر له
 نیوان په کیتی و حسک دا هملگیرسا بو. به هزی روداوه کانی دهرگه له و فقهیبیان و
 کاروخوه په پوهندی په کیتی له گدل حشع یش گرز بو بو، له گدل پاسوکیش له روداوه کی
 مامه خزلان و گره دی تیکچو بو. به واته په کی تر هر چوار براکی جود له سنگردا بون
 له په کیتی. سرگردا په تی نم حسینانه به نهیسی له ناو خویان دا ریک کسوت بون
 گله کومه کینه کی پیشمرگه یی بکن. په کیتی له مه پان دهر پیرن، یا هیچ نهی تمی
 ی بکن.

نیمه هیشتا به مسمان نرانی بو. من پره ووا گراموه بز ممله کان و، دواي چند
 روژی چومه دولی خانقا به نیازی نموی به په کجاری بگریموه بز ناوزه نگ له پسر نموه
 هیزه کم کم کرد پوهوه. هر . ۴ کسپیک له گدل بو. چند روژی له گونده کانی دوله کدا
 ما پیننوه. روژانه شیوعیه کان تاقمیک و دوان و سیان به ناوی کرینی نازوقه و کلوپدل و
 پیوستی تروه به لای نیمدا نهاتن، وه کو پیشمرگه کان چاود پیریان کرد بون. لم سر

به کمی نمرودستان، به لام لو سر به زوری نجاتنوه. گومانیان و ابو هیزکی بیگانه،
ورده ورده و به شینه، نهگوزنوه بو شونهگانی پشتی نیمه.

* چاوهش

مدکتیمی سیاسی چمند جاری به رادیو پدیامی مجفوریان بز نماردم، کوا عمو لا
سور ریگای کرتانی بستوره، هرکس لوپوه نمرؤ، ریگای پی نهگری و لیکولیننوههوان
له گمل نهگا، چمند پیشمرگهپهکیشی چدک کرد بو، داوایان لی نهکردم هیزیک بنیرمه
سری له ریگاکه دوری پخمنوه.

جاریکیان تاقمی هونرمندی هولیری لوپوه تی پیری بون. سهد کاکمش لوی
نهی. پدکی له هونرمندهگان کمان، یا ناله تیکی موسیقی تری، پی نیی. سهد کاکه
لی ی نپرسی: «بز گوی نهچی؟» نلی: «نچم بز ناوزهنگ» سهد کاکه نلی: «مامجهلال
کسی به دستوره نماره خریکه چاوهش کز بکاتوره»

*
سوار ناغا، عمو لا سوری بانگ کرد بو له سر دهر باز کردنی سهد کاکه
سمرنشتی کرد بو. بز ی باس کرد بو که پدکیتی و حسک له شمردان، پارمه تیدانی نوان
واته دوژمنایهتی پدکیتی. چمند جاری قسمی له گمل کرد بو که بان بگریتوه ناو پدکیتی
بان ناچهکه به جی بهیلی و پچی بز سر کرده تی حسک. چمند رژی نیم مشتومره بان
پردهوام نیی. مولا عوسمانی پلنگان، عزیز صدیق، رهوف سلیمان و مامندی حاجی
صدیق له هندی لم دانشتاندها بشدار نهن. زور له فرماندهی کمرتهگانی هر پدکیش
که خدلیکی ناچهکه و هندیکیان خرمی خزی بون هر له گملی خریک نهن. نیم هولانه
نهک هر هیچی سودی نایی، بدلکو پوپیری پی پاک و پی مندهتیه سور نیی له سر
هلوپستی خزی و، پنیان نلی: «چستان پی نهگری بیکن» تومسز ناگادار بو که
هیزکی گپوری جود به ریگاوه به.

* کولانی فاته

«خانقا» گوندیکی پچوک بو، دوله کپش به ناوی نیم گوندهوه ناو نرا بو دولی
خانقا. جاده پدکی قیری به ناودا تی نپیری سفنگسری نهست به جادهی هامیلتونوه.
لمسیر و نوپیری جاده که گوندهگانی: پهرگرده، سمرنوس، بن نوس، گوزجار،
رهزیکریان، چوم ریخن.. هبو. ریگاپدک لم جاده پوه نهپوه نچو بز قسمی. پدکی له
پهچدگانی ناوی: «کولانی فاته» بو.

له گمل پیشمرگهگانی بالهکایهتی نیوانم زور خوش بو هندی جار گالتورگهپم له
گمل نهگردن. عزیززی داود پیاوکی قزشمه و قسه خوش بو، له لاسایی کردنوهدا زور
وریا بو. نهگر له ولایتیکی که پویه نهپوانی پی به ناکتیریکی گپوره. رژیکیان وتم:
«عززه گیان نیم فاته به چیته؟» وتی: «فاته خدلیکی سلیمانی بو. نیم زهمانی باره گای
پارزانی لیره بو هاتوه لو شوندا که تیکی کردوه. لو سواره نیم ناوه بان لم شینه ناوه»
نوپیرمان پچای مامه روت و پشتمان پچای دره پی بو. کاتی خوی «شیخ نیی
ماویلیان» لم خانقا پیدا نیرشادی کردوه و، گوره کپشی هر لو نریکانه زیاره تگای نملی

مراز بو. شیخ نمبی زوری ژن هیناوه. حاجی قادری کوی هیرشی زوری کردوته سمری و، له چمندین شیمری دا ناوی هیناوه و همجوی کردوه.

*

شوهه‌کی نیمه له پیرگردکه له مالی شیخ نوره‌حمان بوین. خیزانیکی هژار بهلام تمببعت دولعمن بو، کوردپورور و تیگه‌پشتو بو. ژوریکی خوشیان له نهومی دوومی خانوه‌که‌یان دا بز میوان ترخان کرد بو نیمه لهوی دا بوین. پیش نهوی دنیا تاریک بی، هرچی رهوار و کاروانچه‌ک نه‌گه‌پشت، نه‌بوت هیزیکی زوری پارتی له سمر جاده‌که کوبونه‌تموه. تا نهوسا نیمه نمانزانی بو هیزی پارتی دا‌هیزی بی. گموتنه په‌بجوری راستی هواله‌که. دهرکوت هواله‌که راست بو.

شوهه‌کی بو به وه‌پشومه‌په‌کی زور به‌هیز. ره‌شبه‌په‌کی وا هلی کرد ماله‌که‌ی نهمژاند و، بارانیکی به خوروم دایکرد و، هوا ساردی کرد بو. همومان چاوه‌ری بوین ها نیستا ها تاویکی تر خویان بکن به ناو گوندا و بیی به شمری تمببعتن، چونکه باورمان نه‌کرد لو چزلدا پیرگی نو وه‌پشومه‌په بگرن، بهلام دپاره مرؤف هندی جار له دارودون قایمتره.

*

بز روژی دواپی هندی له هیزه‌کانی همری ۷ ی باله‌کم کز کرده‌وه و، له گوندی «کملیت» موه به بناری کاروخ دا بز سرگلی و نیجا بز زارگلی کیومالیکی وردمان کرد. نه له دور و نه له نزدیک هیچ نیشانه‌په‌کی همونی هیزی پارتی مان هست پی نه‌کرد. هیزه‌کانیان شوی پیشو پاشه‌کشه‌یان کرد بو بز دهوره‌ری پشت ناشان. له چمند سرچاوه‌ی جی‌اوازوه هوالم بز هات بو، نیتر گومانم نهمبو له‌وی بو نزه‌کانه هیزه‌کانی جود په‌لامارمان نهدن. له پیر نموه نیتر مانومم له دولی خانمقا به چاک نمانی. پیشم باش نمبو بگرمیموه بز ناوزه‌نگ. به ناو وهرتی دا له زنی تمستیروکانموه چوم بز دولی شاور. له وهرتی به دم ریگاره له ناکاو بز چاکوچونی چوم بز سردانی باره‌گای هیزی شیمری. زور گیر نه‌بوین روشتین. پیشم‌گره‌کانی له گلم بو چاویان هفتست بو. وتیان له ژوره‌کانی که‌دا خملکی تری لی بو که نه‌پانته‌ویست نیمه بیانبین. دواپی دهرکوت هندی له هیزه‌کانی پارتی بو به دزییموه هینا بو‌یان پشتمان لی بگرن. بهلام هیشتا ژماره‌یان بایی نموه نمبو په‌لامارمان بدهن.

*

شمو گمبشتینه پلنگان. چونه مالی مالا عوسمان. مالا عوسمان پساویکی کوردپورور بو له کورنوه به‌شداری جولانموی کورد و، دوستی په‌کبیتی بو. هیشتا نهمسایه‌نمونه هوالیان بز هینام که نهمرو عه‌بلولا سور سمری سوارتا‌شا و هندی له فرماندهی کورته‌کانی همری‌که‌ی دا‌بو، پی ی وت بو که: «هیزیکی گموره جود لو روژاندا دپته خواری بز دهرکردنی په‌کبیتی له ناوچه‌که، نم چونکه خوی به خزمیان نمانی له پیشمونه هاتوه بییان ملی: نگمتر نمان هاوکار‌بیان بکن نموا باشه. نگینا نمانیش دهرته‌کمن» ترسی نموم همبو پیش وهخت و، پیش کورنوموی هیزه‌کانی په‌کبیتی، ده‌سکینشی هیزه‌کانی جود بکا بز ناوچه‌که. لو کاتدا هیزیکی نوتوم له پیر دس دا نمبو پیری هیرشی جودی پی بگرم. هیزه‌کانم ناره چوار ده‌وری.

*
 بهانی روزی ۱۸ ی تشریحی به کسی ۸۱ هوالم بو نارد که: «یان بهتوه ریزی
 به کسی، یان بهلاین له مالی خزی دانهشی بهو سرجهی هاوکاری جود نهکا نیمهش
 دستی لی ندهین، یان دسهجی ناچه که چول بکا» بهلام نموش هر که به هاتنی نیمه
 زانی بو هر شموی چو بوه شاخی بیرمه که له پشتی دوله رهقه، هیزهکانی خوی به چمند
 ریزی دامغزاند بو.

*
 قادر خیمات دوستی عمولا سور بو بهانی زو چو قسهی له گدل بکا. قسهکانی
 منی پی پلی. تقهیان لی کرد گوللههک له رانی دا و، له شوینیکی کراوهدا به برینداری
 تا به لاداخستی شهره که کورت بو خوینی له بهر نمریشت نهفتهتوانی سر دهرهینی.
 دو له خزمهکانی عمبوللا سور، که فرماندهی کورت بون له هریمهکی: حاجی
 ناغا حامید و خالصی حلقی ناغا، هاتنه ناو بهکیستیوه. همان پهنامهکی بهمانیم به
 سانیش دا بژ نارد. بهلام پیس وتن نم پهنامه تا نمو کاته بر نهکا که لیسان نهکوژاوه،
 نهگر لیمان بکوژی نیتر له کرلی ناپینوه.

خوم له گدل سوار ناغا چومه بهرزابهک بهرامهر بیرمه همنو شاخهکمان نهینی.
 شوانیک هاته لای سوار ناغا راسپاردهی عمولا سوری بژ هینا بو. به شوانم وت: «نتوانی
 نامه یا راسپاردهی منی پی بکهین؟» وتی: «پلی» وتم: «نامه بهکی بژ نهنوسم بژی
 به» نامه بهکی کورتم بژ نویسی هوالهکی بهمانیم تی دا دوباره کردهوه و بژم نویسی: «تا
 شهر و پیکادان نموه له بهک گهپشتن ناسانه، نهگر بو به شهر و لیمان کوژا نموسا وازی
 لی ناهینن.» سوار ناغاش نامه بهکی بژ نویسی. شوانه که نامهکانی برد و روشت. نازانم
 پی ی گهپاند یا نه. زوری نغاپاند له بهردمی دوله رهقه دا بو به تقه.

*
 محمدهدی برای عمولا سور پیشمرگه نمبو. تا نمو کاتمش تیکه لاری شهر نمبو. که
 تقه گرم بو کوژاوه و بریندار کورتن. بهکی له هزکی توکیسهکان ناگاداری کردم:
 «محمدهد تقنگی پی به و، خمریکه به بیرمکدا هملنه گمیری تقهی لی بکهین؟» وتم:
 «تقهی لی مهکن» لام وایو پراکمی له تمنگاندها به نمچی بژ یارمه تیدانی. نمرکی برایتی
 به جی نهینی. بهلام محمدهد ترسا بو داخی عمولا سور بهو بریزین، داپوه شاخ خوی
 دهریاز بکا نهک یارمه تی پراکمی پدا. محمدهد بهشداری شهر نمبو. دوی نموه چوه لای
 حسک له جیگی پراکمی بو به فرماندهی هریم و، ماوه بهکیش لای همبسی بایز بو به
 جاش.

*
 کاپراهکی سردار له دوله رهقه بو ناوی حاجی پلنگ بو. نموه بهکم جار بو ناوی
 وهها بهیستم. نازه که کی گل داپوهوه نمی برد بو بژ شاخ. له گرمی شهره که دا نه بوست
 بهرله لایان بکا بژ نموی له گدل بهردانی نموان دا بژ ناو خواردموه، گمسارو دراوهکان
 خزیان دهریاز بکنن. نممه تاکتیککی زهره کانه بو.

*
 دو کس له پیشمرگهکانی ناچه که کوژا بون: بهکیبان، فقی مستغای حاجی

خدری دوله ره‌قه، برزای عومری حاجی برام بو. کادریکی جوتیاری هملکوتوی کومله و، نندامی کونفره‌نسی په‌کم بو، له ناوچه‌کدا زور خوشمویست بو، خوی و مامی و کسوکاره‌کانیشی له شمره کدا بون. نومی تریان ناوی پاپیر بو برزای کویخا مینهی نوره بو. جگه لم دوانه پیشمهرگه‌به‌کی گهرمیانیش کوژا بو، له بهر خوشمویستی هر به ناموزا بانگیان نه‌کرد.

۳ پیشمهرگه کوژا بون و قادر خیماتیش بریندار بو. ناگاداری نمو هیزم کرد که له دهوری نومان دام نا بو، په‌لاماری سدرچاوهی نمو تعقانه بدمن. هملتیکی کتوپریان بز برون، زوری نمخاپاند کییان کرد. همدپکیان کوژان، په‌کیکیان مستمفا کله‌تیهی بو. نومان تریان گیران. سامان که به بیرمکدا هملگه‌وا، به هوکی توکی ریگاکافان بز دباری نه‌کرد، نمویش پاشماوهی هیزه‌کی دوزیموه، عمولا سوریشیان له گمل بو. نومانیش گهران. که چومه شوینی شوره‌که، خزمه‌کانی فمقی مستمفا به ژن و پیوا و منالوه وروژا بون، چه‌کناره‌کانیان نم بهر و نمویری تمنگه‌که‌پان له پیشمهرگه‌کانی په‌کتی گرت بو. ژن و منالیش له گیراوه‌کان و حمرسه‌کانیان وروکا بون به بهرد و تیلای تیبیان به‌رو بون. نهمانویست همو گیراوه‌کان بکوژن. چمندی خدریک بوم خاویان بکسموه، کملکی نه‌بو، کومتنه جنبودان و میل راکیشان له منیش، خدریک بو بهی به شدری خویه‌خو. لم همدپدا عمولا سور کوژا و ناژاوه‌که کوژایه‌وه. دهمنیکی راستمقینهی شدری پشت شکینی براکوژی. زوری پیشمهرگه‌کانی همدولا تاکز و، خملکی همدان دوله و همدپکیان خرمی په‌کتی بون.

*
عمولا سور، رهنگی سور نه‌بو، بملکو کاپراه‌کی ره‌شتمالی ره‌قله بو، وه‌کو نهمانوت: شاخوانیکی زور وریا و، تفنگچیبه‌کی ده‌راست و، پیشمهرگه‌به‌کی نازا بو. له ناخی دلهوه پیم ناخوش بو بکوژی، به‌لام چون بز رزگارکردنی ژانی سرؤقی له مردن جاری وا هده دکور خوشمویستترین نندامی لمشی نمخوزه‌که نمیری، نمخوشه‌که‌بش خوی به ناچاری رازی نه‌بی، پان بز کوژاندنموی ناژاوهی خویاری نیوان دو بنماله په‌کی نه‌گری به قوربانی، گوشتنی نمویش ناچاریه‌کی لمو باه‌ته بو.
بپگومان عمولا سور وه‌کو همو شهیده‌کانی کهی شدری ناوخو قوربانیه‌کی بی گوناه بو.

*
ناکزیه‌تی
ناکزیه‌تی بهو ناوچه‌به‌تلمین که عمشیره‌تی ناکزی تی دا نموی. تاکز له لای روژه‌لا‌تیموه له گمل منگور و، له لای روژناوا‌تیموه له گمل خزشناو و، له لای سرویموه له گمل باله‌ک و، له لای خوارویموه له گمل سن، رهمه‌ک و پیران (۳ تیرن له بلباس)، هاوسنوره. له روی نیداریموه به‌ستراوه په‌قزاکانی رانیسه و پشده‌روه. له قمزای رانیسه به‌شیکه له ناحیهی سرکمز و، له قمزای پشده‌ریش به‌شیکه له ناحیهی ناوده‌شت که مدرکزه‌کی سنگسره.

له روی خیله‌کیموه له چند پیک هاتون:
باشاغایی، بنمالمی فرمانروای عمشیره‌ت‌کمن، له گوندی سرکه‌پکانی رانیسه

دانیشتون.

ناودهشتی، نه اینهن که له ناوچهی ناودهشتی پشدر دا دانیشتون و، له چهند تیرههک پیک هاتون: شاروشی، که له داوینی قهندیل دا له ۸ گوندا نژبان. رهژیکیری، نوانیش نهن به ۳ هوزوه: باوهی، خهپله، مهندهمهوه. مهندهمهوه، له چهند گزندیک دا: گرتک، دوگومان، جملک، مملک، پیرانه رهشه، ماخوینان.. نژبان له نیوان چپای زهرهکیو و ناوی گارغین دا. بلم ناوچهبه نملین پشدره رهقه و، به ناگزی نم ناوچهپشپان نموت: ناگزی رهشکه. ناواییهکانیان کم ناو و کم دهرامهته و ناخوشه. به ناوهداری نژبان و به هاوینان نهچون بز کویستانهکانی قهندیل. ههباسی بایزی بالو سرزکاپهتی نهکردن. له سههتهای دوس پی کردنموی شورشوه ههباس بوو به جاشیکی در له ناوچهگدا.

ناگزی بهردو، نواننن که له دولههقه، دولی پلنگان، دولی شاوردا نژبان. ناگزی بهترین و، باهولی، له بهاری کوسرت نژبان و، بز هاوین نهچون بز حاجی هوزهران

*
عمشیرهتی ناگزی له سههدهمی شورشهکانی شیخ محمودا دوهش بون: بهشپکیان لایهتی شیخ محمودیان گرتوه و، بهشپکیان لایهتی نینگلیزبان گرتوه له دژی شیخ محمود و تورک بون.

ههباسی مامندن ناغا، که له بهر خوزشوهستی پهبان وتوه کاکهباس، پساویکی کورد بهروو بوو، له سههدهمی پاشایهتی دا هاوکاری له گمل سهرائی پارتی و حشع کرده، دواي گهرانموی مهلا مستمفا بز عبیراق بهکی له لایهنگره نزهکهکانی بو، له کوزکردنموی خهپلهکانی ناوچهکه و، ههلیگیرساندن شورشوی نهپلول دا دهوریکی کاریکیری ههبو. جهماعهتی مهکتبهی سیاسی دواي گهرانمویان له نیران له لای نم دوس به سر دانرا بون و، به ناگاداری نم ههلاتن. له سالهکانی دواي دا نیوانی له گمل مهلا مستمفا خوش نهبو. توشی نمخوشیهکی سخت بو، ههتالی ی پیس نهکرد، مهلا مستمفا ریگی نندا بهچی بز تداوی، که گهپاندپانه نمخوشخانه له بهغداد مرد (۱۹۶۶). له پاش خزی چهند کوریکی به جی ههشت بو: پایز، سواره، مامندن، همزه، کورده و ناگزی.. نم برایانه دایکیان و، عمشیرهتهکانی دایکیان جهاواز بو، له بهر نموه له ناو خوزبان دا کوزک نهبون.

مهلا مستمفا ریزی منالهکانی ههباس ناغای نهنگرت و، نوانیش وهکو باوکیان پی نهنگهکرا. له ناگزی مهلا ی و جهلالی دا به لای جهلالی دا داشکان و، به هزی نموهوه توشی تالانکران و دهرهدهری بون. له سههتهای دوس پی کردنموی شورشوی حوزهبران دا پایزناغا بو به پیشمهگره و، له گمل نموژسههدهکی زوری خهپلهکی ناوچهکه بون به پیشمهگره. له هیرهکانی سههتهای ۷۸ دا که ناوچهکهپان داگیر کرا و، زوری خیزانهکانیان گبران، زوریان تسلیم بونموه. پایز ناغایش رویشتموه. پاش چهند روژی له روداویکی نوتومویل دا مرد.

*
ناوچهکه، بهکیکه له ناوچه شاخاویه ههوه عاسییهکانی کوردستانی عبیراق، شاخهکانی زهرهکیو، مامعوت، دوهی، کاروخ، کورهک، ههندرین، کیورهش، ماکوک،

بیرمکه و، لایه‌کی گونده‌کانی دولی خانمقا بو که سمر به قزای چومان و، لایه‌کی گونده‌کانی دول تاگز و دولی مصله‌کان بو که سمر به قزای رهواندز و، لایه‌کی گونده‌کانی دولی شاور و دوله رفته بو که سمر به قزای رانیه بون.

دوای ناشبه‌تال هندی جاده‌ی قیر و هندی‌کی خاکی تی دا کراوه‌توه، به‌لام هر نهم‌توانیوه شوینه‌کانی به تمواری به په‌کوهه به‌ستی. له لشکرکیشیه‌کانی ۷۷ دا جه‌بش ده‌ستی به سمر شوینه گرنه‌گان دا گرت بو، «ره‌بیه» ی تی دا دانا بو. دوای هملگیرسانی جه‌نگی عبراق - نیران زوری چول کرد بو. دانیشتوانی ناوچه‌که به گشتی کورد پهرور و دوستی شورش بون و، په‌کیتی نفوزی باش و به‌هیزی همبر له نایان دا. گلی پیشمرگه و فدرمانده‌ی له ناو خملکی ناوچه‌کدا همبو، دوست و لایه‌نگریشی زور بو.

*

ناوچه‌که وه‌کو منجه‌ل کموتوته نیوان چمند چیاپه‌کی به‌رز و به په‌کوهه به‌ستراوه‌وه: کیوره‌ش، به‌رمکه، کاروخ، ماکزک و، ناو منجه‌له‌که‌بش چمند دولیکی تی دایه: دوله رفته، دولی پلنگان، دولی شاور و، له ناو نم دولانه‌بش دا چمند گونده‌کی تی دا بو: مسیدیره، گویچه‌لان، شه‌کله، ناومزینان، گولان، کهره‌ک، بیره‌بی، به‌ردانگه، نوره، دیره...

ناوچه‌که شاخوی و، زوموزاری کشتوکالیان کم بو، هندی باخی همنار و میوه، هندی دانوبله و سموزه و، به‌رمعی سمره‌کیبان ناژه‌لداری و توتن بو. توتنی نم ناوچه‌به پی ی نملین: «توتنی شاور»، وه‌کو توتنی شوینه‌کانی تر ناگری به چپرداخ دا، به‌لکو له شیشی داری ندهن و، بز وشک بونوه له سمر نمرز دایشنبن. جزوی توتنه‌که‌بان باش و بزندهاره. به زوری له بازاری قاچاخ دا نفروزشی و، تسلیمی داتیروی حکومتی ناکمن.

*

من له گولان داممزوام. گولان: ناوه بو چمند گوند، بز چمند شاخ و، بز په‌کی له مانگه‌کانی سالی کوردی و، بز نمو شورشه «وه‌می» بهی پارتی دوای ناشبه‌تال هملی گیرساندوتوه.

هواله‌کانی بزوم نهمات واپان ته‌گه‌باند لشکرکیشی جود نریک بوتوه. نامم بز م س نوسی، روداوه‌کم بز گیرانوه و، هندی بانگوازم نوسی بو که به مسجفوری له رادبو بیخویننوه داوام له هیزه‌کانی ناوچه‌که کرد بو کز بهنوه. داوام له ملازم عوممر کرد هیزیک به‌نینه‌ته قه‌لاتوگان و، نامه‌په‌کیشم بز سه‌پد کمرم نوسی، که به بی دواکوتن خوی و هیزه‌که‌ی له گلی بو به‌گیریننوه دولی شاور.

*

نیسه لم که‌بین و به‌پندها بوین به‌بانیی روزی ۲۵ ی تشرینی دوه‌می ۸۱ هیزی هارپشی جود په‌لاماری دولی خانمقا و وهرتی بان دا. ناوچه‌که‌بان گرت. هیزه‌کانیان گه‌بشتنه زنی نمستیروکان و، له لای روژه‌لاتی سمری نهمسده و، له لای روزناوای سمری هلمموتیان گرت و، ره‌بیه‌بان تی دا داممزواند.

نریکه‌ی ۵ پیشمرگه‌ی په‌کیتی‌بان به تاک و به کومصل چک کرد بو، له‌وانه: حاجی نهمسده‌ی بزلی، که پیاویکی به سالچو و، براگه‌وری بولیبه‌کان بو. چمند سالی له‌وه‌ور کوریکی پیشمرگه‌ی کوژرا بو، نهمجاره‌ش خوی و کوره‌که‌ی و چمند خزمیکی

بهر چه ک کردن کموت بون. زوری نم پیشمهرگانه به ژماری کم له باره گنا پچوک و بلاهه گانی ناو وهرتی دا بون. باره گای حشع یش له ناو وهرتی دا بو. پیشمهرگه گانی حشع چاوساغی هیزه گانی جودپان کرد پر بو سمر باره گاکانی به کیتی و، توان داوایان لی کرد بون له سمر شرفی حیزی شوعی چهک دابنن و تسلیم بن. مستمفا ناوپردانی خوی و کمرته کمی که له مامروت گیران خوارد بو، له نیمه دابرا بون، ناتومید بون به کزمدل تسلیمی بهمنس بونوه.

بز نموی هیزه گانی جود نه توانن پیشمروی زیتر بکن، به هاوکاری کمرته گانی همری ۷ ی بالهک و ۱۴ ی ناگز هندی سمرشاخ و جیگای گرتنگان قایم کرد، به هیوای گهشتنی هیزه گانی به کیتی، «گولان» م کرد به بنکی فرماندهی.

هندی وشمی جوگرافی

زین: نمو رارهوی که به به بهمزایی دا به نیوان دو ریزه شاخی بهرزدا تی نه پیری، وه کو: زینی ماخوینان، زینی نمتیروکان، زینی رات، زینی سمران. له هندی شونی تر بۆته زینو، زینو، وه کو: زینوی شیخ، زینوی خهلان. زین، له زینی ولاخ وهرگیراره که له چهرم دروست نهگری و، نخرته سمر پشتی ولاخ، له کاتی سواری دا له سمری دانهنیشتن (له پهلوی و له فارسی دا: زین).

چمقل: بهمزاییه کی قوتی بهرده لان، وه کو: چمقلی رهگران، چمقلی گوزرانان. سمر نمویه لم ناوچه پهدا «گوزان» به واتای رهگر به کار نهینن. نمتیروک: پچوککراوهی: نمتیروز، نمتیبل، واته حموزی ناو که بز کزکردنموی ناری کانیه کی پچوک دروست نهگری.

گملی، پان گملی: نمو شومنه تمسک و تینگبهری کمرتوته نیوان دو چسای گمروهه، وه کو: سمرگملی، زارگملی، گملی بهدران، گملی بهسجان، گملی عملی بهگ. له هندی شونین بۆته گملو، وه کو: سمرگملو، بهرگملو. له هندی شونی تر به گمرو ماوه نموه، وه کو: گمروی مملیبل، گمروی عوممرتاغا، گمروی بیشه، گمروان (گمروان). گملی، گملو، گمرو: همرسپک له بهک ریشمن، له کوردی دا: گمرو، قورگ، نموگ (له پهلوی دا: گمروک. له فارسی دا: گلو).

ناری هندی له شاخه گانی

کاروخ: زهینمفون له «ناناهاسیس» دا که پاسی گمرانموی دههزار سمریازی یونانی نهکا به ناو کوردستان دا ناری دانیشتوانی نموسای کوردستان به کاردوخ نهبا. پلی ی له نیوان نم دو ناوهدا هیچ پیوهنده بهک نهی.

هلمسوت: شونی سمخت و عاسی. بهکیکه له لوتکه گانی کاروخ. نمو شومنه عاسیپی حسن صباح کرد بوی به ملبمندی خوی ناری «نلمسوت» ه که همان معنای هلمسوتی هیه و، عروب به همله کردوبانه به «نلمسوت».

کۆزهک: کهچبل، سمری بی مو.

بۆت (بۆتی، گۆزه بۆت، کانی بۆت): بهچکه، همرهها بودقه، نمو گلینه بهی زیر و زبوی تی دا توینراوه نموه.

*

راهبوی پارتی نم پیشمروهی بهی وه کو مژدهی سمرکوتنیکی گمروه بلاو کرده وه،

رادپوی به کیتی پش کموته بلاوکردنوهی بانگمواز و ناگاداری بز هیزه کانی خوی. هیزه کانی دمشتی هویلیر، خوشناوه تی، کوسرته که له گمل سهید کمریم چو بون بز «جموله» گه پشتنوه لای من له گولان. له گمل خویان دو کارکمری نملانییشان هینا بو که تازه گیرا بون.

لهو ماره بهدا چمند جاری کارکمری نملانی که له عیراق کاریان نه کرد، گیرا بون. حکومتی نملانی که مال فونادپان هملپنچا بو، نویش سرکردا به تی به کیتی تنگاو کرد بو. مامجه لاله گملیان ریک کموت بو که تیر نملانی نه گیرین. نملانبه کان زور ماندو بون، هندی قسم له گمل کردن و، وتم پیشمرگه کان ثوبه یان به همله هانیوه له زمانی به کتری تی نه گه پشتون، بز هرجه بهک نملانوی برؤن نازادن. ناردمن بز سرکه پکان دوی پشودان نارد بو یانتهوه رانیه.

*
کموتینه کزکردنوهی دهنگوباسی هیزه کانی جود و، نژیی شوینه کانیان. هیزه کی بی سرو بهر و بهک نه گرتو بو. وه کو «مالی فره ژن و، ناشی فره وستا و، گوندی فره کویخا» نملانیش «هیزه کی فره سرکرده» بون: محمدهدی مهلا قادر فرماندهی هیزه پارتی و، سهید کاکه فرماندهی هیزه حسک و، نهمو عانیید فرماندهی هیزه شح و، کمریم سهلام فرماندهی مفروزه کوی پاسوک. کسپان کاغزی نوی تیرانی نملانیوه. شوینه لاوازه کاتمان دوزینوه. محمدهدی مهلا قادر، که لیپرسرای هیزه کوی پارتی و، وه کو سرگوروی همو هیزه کانی جود بو، کابراه کی کورهموشی چاو کتوکور بو. نهمو رؤژ و نه بهمشو به باشی بهری ی خوی نملانیی. له دوی ناشبه تالوه نهمو به کم جار بو به گهریتوه کوردستان. له خوی رانمدهی پیشروی زیاتر بکا بز ناو قولای کوردستان. نه ترسا ریگای گرانوهی تیرانی لی بهستی. همویان له وه تی دایان کوتا.

*
نخشهی ده کردنی جودمان دانا. ههوا ساردی کرد بو. هیزه کانی جود به شو هندی جیگای گرنگیان چول نه کرد و، بهمانیان زو نه بانگرتوه، لهو شوینه گرنگانه: هلمسوت له چپای کاروخ و سیری نهمده له چپای بیرمه لهم بهر و نویری زنی نستیروکان.

هیزه کی له گمل حسن کوستانی و رحمان سهیده له سا و سینه کوه به کاروخ دا هملگیرین و شور بهنوه بو ناو وه تی و کلپته.
هیزه کی له گمل شمال و نهمود مولود هلمسوت بگرن و داهیزن بز مه کی.
هیزه کی له گمل سهید کمریم و عدلی نهی پهلاماری زنی نستیروکان به دن.
هیزه کی هریی ۱۴ ی تاکو سیری نهمده بگرن.
ملازم عومرش که له قلاتوکان بو شهر به هیزه کانی پشتموه یان به روشی.
سره تای مانگی کانونی به کم دهمان کرد به جیبهی کردنی.
حسن و هیزه کوی له کاروخ داهیزن بهرو وه تی. حاجی برای حسن کوستانی

له پستی وه تی کوژا.
حاجی به کی بو له پیشمرگه کزنه کانی به کیتی له نارچهی گه لاله. گه لچیکی تازه پیگه پشروی زیره ک و وریا بو. له پیشمرگه به تیوه پیگه پشست بو تا بهرو به فرماندهی

کرتی گه لاله له هرېسې ۷ ی پاله ک.

لږو قزلبوه تمنگیان په هیزه کانی جود هلچنی بو. سهېد کاکمې فرماندهې نو
قوله، که زانی بوی تینیان بڼ هاتوه و، مترسییان کموتوته سر، په پیشمرگه کانی وت
بو: «پکشینهوه» په کیکیان وت بوی: «نډگر نیره چول بکهن ناوچه کمان لی نډگرن.»
وت بوی: «جا با بېگرن نیره چی لی په؟ نه بیره نفستی لی په و. نه ساره یی دایکم له
سر داناره، لم شاخه نا له شاخیکی ترا» قسه که پشی راست بو، نغمه پدکی بو له سره وتا
بندره تیبه کانی جنگی پارتیزانی که په سلېقه فیری بویو.

علمی نمې گه پشته زنی نستېروکان. تمنیا ریگا له رانیوه په دولی پلنگان دا
په زنی نستېروکان دا نچو بڼ سرگملی. پدکی لږو فرماندانی گه پشته بوه سر زنی
نستېروکان وه کو موده ی گه پشته تیان په هوکی توکی په منی وت: «دهباهه که گه پشته سر
زنی نستېروکان» رادپوی پارتی په درځ نمونه دی باسی هاوکاری پدکیتی و بعس کرد
بو، شیوعیه کان په هوکی توکی که گویان له وه بویو، دهباهه گه پشته زنی نستېروکان،
پاوه ریان کرد بو، نمونه دی تر ووه یان پورا بو. پدکیکیان هاواری لی هستا په هوکی
توکی وتی: «شعرم ناکنم دهباهه تان هیناوه؟» برادره که ی نیمه له «دهباهه» مېمستی علمی
نمې بو، که پایوکی که تمنی چوراشانه، پلام له سر کموتنی شاخ دا زور گوج و گول و،
له هملت دا نازا و چاونه ترس بو. دوی شریکی کم جود شکان. هیزه کانی جود کشانهوه
ناو ورتی. ددوی ورتی مان دا.

نیواری ۲ ی کانونی پدکمی ۸۱ بو، نمانویست بڼ پسر پرنی شو بچینه
ورتنی. په هوکی توکی ویستمان قسه له گدل لپرسراویکی شخ بکهن. شمال چند
جاری بانگی کردن، پدکیکیان وه لاسی داپوه. پیمان وتن: «ریگای سز زنعمان په چولی بڼ
په جی هېشتون، هموتان ته توانن لمیوه برون و ورتی په جی بهیلن.» له پیش دا واپان
نژانی فیلیان لی نډکهن، دوی که زانیان په راستمانه همو هیزه کانی جود له ریگای
سز زنعوه کشانهوه دولی خانهقا و، پرهو پشتاشان په ری کموتن. نیمه ش داپزین
هندیکمان بڼ ناو ورتی و هندیکمان بڼ دولی خانهقا.

نوتیلی سیاهی

شیوعیه کان په دوزگای بیتل مکته یی نیقلیمیان له ناوزه ننگ ناگادار کرد بو، که
ودزعیان خراپه و، داواپان لی کرد بون: هملی راگرتنی شعر بدن له گدل پدکیتی. مهلا
نحمده ی بانخیلاتی و مامجه لال، پیکوه بانگوازیکی هاویشیان دهر کرد و، داواپان له
هیزه کانی هردولا کرد بو دسبجی شعر راهگرن و، هر لایه له شوینی خوی دا
هملویستی دیناعی وهرگیری. هسان نیواره چند جاری له رادپوی پدکیتی دا
خویندراپوه. له کانی بیستنی نم بانگوازه دا، شعر په قازانجی نیمه په لادا کوت بو،
پلام من هېشتا له کوستانی مکن بوم له پشتی ورتی. دنیا پفر و هوا زور سارد بو.
حغه سعید که گوی ی له بانگوازه که بو، وتی: «نم کاپراهه - مېمستی مامجه لال بو
- زور سهیره وا نژانی له نوتیلی سیاهی دانیشتون هر کمس له زوره که ی خوی نډپته
دورهوا نیمه خریکه رهق نمینوه»

مکئی، کوستانیکی تمخت و بهرن و پهر کسراویه کموتوته پنازی کاروخ و
روپروی قندپله. دهپان کانی سارد و سازگاری لی هملنمولی و، سدان دارگویی گپوهی

لی بو. شونیکي خوش و درغینه. بز گوندی توریستی له باره.

*
نهمجارهش سهید کاکه له پیش توانی کهدا هدلات بو. به ریگاوه بهیو بهیو پشتاشان، هندی کاروانچی پی گه‌بشت بو. کاروانچیبه‌کان سهید کاکه‌بان به شیرزه‌یی دی بو لیان پرسى بو: «خاله سهید چی قه‌وماوه؟» وت بو: «چوزانم مامجدلال وا تزانى هوکمی زاتی له گیرفانی من دابه، هرچی منال و تالی سلیمانی هده ناردوده‌تیه سهرم»

*
ده‌ورویستی خومان قایم کرد. هیزیکمان نارد بو زارگلی و هیزیک بز دولی خانمقا و. هیزیک بز سهران. «قهوتی مهرگه» مان نارد بچی بز سهران که گه‌بشت بونه نومی بیست بوپان هیزیکی جود گه‌بشتزته گه‌روان. هیزه‌کمی په‌کیتی زه‌روی عبداللا روی و. هیزه‌کمی جود عمریف عملی قهرمانده‌بان بو. عمریف عملی که بیست بوی هیزیکی په‌کیتی گه‌بشتزته سهران دسه‌بجی کشا به‌وه وای زانی بو نه‌چی بز سهر نو. زه‌روش که زانی بوی هیزیکی جود گه‌بشتزته گه‌روان دسه‌بجی کشا به‌وه وای زانی بو نه‌چی بز سهر نو. ههره‌وکیمان وه‌گو تهلین: «دزاودز کهوت بون» له ترسی هیرشی په‌کتری کشا بونه‌وه بز دواوه.

ماوه‌به‌ک له وه‌رتی ماینه‌وه. راگرتنی شهر هیچ جووه ره‌که‌کوتنیکي سیاسی به دودا نه‌هات. بار و دوخی ژانی هیزه‌کانی جود له پشتاشان و ده‌ورویتری زود ناخوش بو. پشتاشان هیچ ناوه‌دانیه‌کی تی دا نه‌بو تیا به‌مونه‌وه. هیزه‌کانی پارتی نه‌پانته‌توانی له قه‌ندیلوه به‌گه‌رینه‌وه بز نهران. شیسوعیه‌کان، نه‌پانویست هیزه‌کانی پارتی له کول خویان به‌کهنه‌وه، بز نه‌وی خویان نازادی گه‌رانه‌وه‌بان هیمی بز ناوچه‌کانی ژیر ده‌سه‌لاتی په‌کیتی. به‌فر ریگا‌کانی قه‌ندیلی به‌ست بو. داوایان لی کردین ریگا له کشانه‌وه‌بان نه‌گرین. ریگامان دان. هیزه‌کانی پارتی له که‌له‌کی باله‌بیانه‌وه به‌وه روژناوای ریگای هامیلتون و، له‌یوه چونه‌وه بز نهران. به رویشتنی توان گه‌رینه‌کی کیشه‌که گه‌رايه‌وه. هیزه‌کانی شح، حسک، پاسوک نه‌پانتوانی به نازادی به ناوچه‌کانی ژیر ده‌سه‌لاتی په‌کیتی دا هاتوچو به‌کن. شمیری نیقله‌گیری نهمجاره‌ی جود - په‌کیتی برابه‌وه، به‌لام هزکانی هه‌لگه‌رسانه‌وی ههر ما بون.

*
له گه‌ل هیزه‌کمی قه‌لاتوکان به‌کمان گه‌رتوه. ملازم عوممر و هاوریکانی هاتن بز لامان له وه‌رتی.

نه‌بو عانیدی لیپرسرای شح داوای کرد بو بز ره‌کشتنی هندی کاروبار په‌کتری به‌بینن. له سهر جاده‌ی خانمقا له گه‌ل نه‌بو عانید په‌کتریمان به‌نی. هندی قسه و پاسمان کرد دهره‌اری شه‌ره‌کان. وتی: «وه‌رتی، ورطه بوا» په‌کی له کاره‌کانی نه‌وه بو نه‌پویست هندی له هیزه‌کانیان به ناو هیزه‌کانی په‌کیتی دا به سه‌لامه‌تی به‌نیری بو روستی. هیزه‌که‌بان به ری کرد و، نیمه‌ش چی پویست بو له نامه و راسپارده بزمان ناماده کردن.

وه‌رتی

گه‌وره‌ترین گوندی ناوچه‌که وه‌رتی بو. به هوی ته‌نگی دوله‌که و، قولی روه‌اره‌که‌وه گوندبه‌کی دره‌ز بو، چمند گه‌ره‌ک: سولته، به‌رژ، سول و، پینج به‌ره‌باب و، پینج مزگوتی

تی دا بو.

پیاوه‌گانی وهرتی غونډی کورډی رسمن بون. همدېشه پوزوه‌اندېان هلکېشا بو، خدېچس‌کیان په قدومه و، تفنگ‌کیان په شانوره بو، تفانعت که نه‌چون بو مزگوتیش بو جوړه نه‌چون. پدکی له پیشمرگه‌کان نه‌بوت: «نمانه له کورډی نه‌تلس نه‌چن» مېستی له نیگاری نو کورده بو که له سر پشعی نه‌تلس عېراق کړا بو. پدگېستی له ناو وهرتېسه‌کان دا پنکه‌پدکی جسم‌اورمی فراوانتسری همبو له چاو حیزه‌گانی کدا. زیاتر له سدا کسپان پیشمرگه بون. نندام و پیشمرگه‌ی حیزه‌گانی تریشی تی دا بو. هزی نم داپشجونه سیاسیه لم شونه شاخاویسه داپراودا پیروپاوه‌ری سیاسی نه‌بو، پدنگو ناکوکی شخصس و مملاتی ی نه‌وان بنماله‌گانی بو. له‌ودا رهنگی داپروه.

تدگېیره‌کمی مام مؤرتک

مام مؤرتک له لای وهرتېسه‌کان کسپا‌ه‌تیبه‌کی زهرک و زانا و، زور پهریز بو. به تدگېیر و رای ژیرانه ناوی دهرگروه. زور نوکته و قسه و تدگېیر له زمانی نوده تدگېیرنوه. شانازی نه‌کمن که پیاویکی واپان تی دا هلکوتوه. پدکی لهو قساندی تدگېیرنوه نم تدگېیره بو:

میری سوزان چند کسسی نه‌کاته سر دانیش‌توانی وهرتی بژ مردوانه و باجی تری لهو پاهتد. پاره‌کمی داوای نه‌کمن زور نه‌بی. خمریک نه‌بی مان بگرن له دانی. پرس به مام مؤرتک نه‌کمن که چی بکمن. مام مؤرتک نه‌لی: «نه‌گمر مان بگرن نیردراوه‌گانی میر به شکاتوه نرونوه، میر هیزیکی گموره نمنبرته سمرتان باجه‌که‌تان له سر زیاد نکا و به زوریش لیستان نسینی و نازارمستان ندا. چاک وایه باجه‌که کو بکننوه و بیانده‌نی و میروانداریه‌کی شاهانه‌پشپان بژ بکمن، به‌لام له رویش‌ن دا چند کسسی بنبرنه سر ریگایان، روتیان بکننوه و باجه‌که‌پان لی بسیننوه و همویان بکوژن پدکیکیان نه‌بی، نویش به سر و دستس شکاوهه نپزن بدن پروات هوآله‌که بهاتوه بژ میر، پلی: وهرتېسه‌کان زوریان ریز لی گرتین، میروان‌داری چاکیان کردین، باجه‌که‌پشپان کز کرده‌وه و داپانینی، به‌لام له ریگای گمرانوه‌دا جمره هاته سرمان روتیان کرده‌پنوه و نه‌وانیان کوشت و منیشپان ناوا لی کړدا»

*

لم سراندا (هاوین و پایزی ۸۱) وهرتی و، دانیش‌توانی نازاری زوریان دی بو. چند کسسی له گنجه نازاگانپان کوروا بو، چند کسسیکیان لی گپرا بو. نروکیکی زورپشان به سرپانوه بو. دستم دلپان بده‌مونه. بهر له گمرانوم نیوروه‌ک همو پیاو ماسوله‌گانپانم پانگېشت بژ نانخواردن، بژ نوهی هندی قسه‌پان بژ بکم، نینجا خوا حافظپان لی بکم.

له هولی مزگوت کز پوننوه. هندی قسمی گشتیم بژ کردن. له ناو پانگراوه‌کان دا تپیان دا پر سر به لاینه‌گانی تر بون. نصرتست هستی کسپان پریندار بکم. به داخوه پاسی شمیری ناوخوم کرد و سپاسی همویانم کرد که پیمانوه ماندو بون. نیتر کوپنه قسه و پاسی ناسایی. گفتوگو له گمل خلکی وهرتی زور خوش بو. پدکیکیان لی ی پرسیم: «چند منالت همه؟»

زور جار نم پرسیاره بان لی کرده بوم، له ناو نمو کومه لاتندا به گدنجی ژنبان نهینا
و، نه گسر به کی له تمعدنی من دا هویه و هیشتا سالت هویه پنیان سهیر بو. نهو
ناتواوی به کی هویه، نه گینا چون نهی ژن و مندالی نهی؟

وتم: «هیچ!»

به سر سورمانیکوه وتی: «هچی هیچ منالت نیه»

وتم: «چونکه ژنم نهیناوه»

وتی: «هچی ژنت نهیناوه؟»

وتم: «کسم پی رازی نهوه»

وتی: «چون کست پی رازی نهوه؟»

وتم: «نهوهی من پی ی رازی نهیم نهو به من رازی نایی و، نهویش کسه به من
رازی نهی، من پی ی رازی نایم.»

کاپرا هر له سبری رویش. نهویست موجهامندی من بکا و منیش نهویستم نم
باسه کوتایی پی بهینم وتم: «مام کوخا کچت هدی؟»

وتی: «بلی»

وتم: «باشه، کچه کی خوتم بدهری!»

وتی: «نهو سده به کملکی تو نایمت، بوت نهدم به خون»

وتم: «هچی بوم نهدی به خون، من به خوی رازم»

وتی: «کچه کی من مانگادوشین نغانی، تو پیاریکی خوندهواری نهی ژنیکی

خوندهوار بهینی!»

وتم: «نهو تا توش پیم رازی نایی!»

زور جار نم پرسیاره بان لی نه کردم، نمشغالی چونبان وهلام بدهمهوه. بز نهوهی لم
«محاکمه» به نجاتم بی، له بهاری داهاتودا ژنم هینا.

*

له گدل ملازم عومسر و عهدولر رحیم و سامان .. بهری کسوتین بهرو قوناغی
داهاتومان له قلاتوکان. شومان به قسه و پاس له گدل کوخاکانی منگور به سر برد.
بهیانی بهری کسوتین، نیواره به کی درهنگ گهشتینوه ناو زهنگ. برادران به بونی سبری
سالوه له «هولی شهید شهاب» ناهنگیکبان ریک خست بو.

*

شیرکز و چلوره‌فرزده‌گان

بنکه‌کسمان تاقمبکی تکلی سهری شاری و لادی، گنج و کاملی خورنده‌وار و نه‌خورنده‌وار بو. جگه لهوانی که به دایمی لهوی بون، زورجار پیشمهرگی خملکی سلیمانی نعماتن، چمند مانگ بان چمند حفته نعمانوه، تا چاروان ته‌کراهوه، تینجا نمچون بز په‌کی له تپه‌گان.

دو له پیشمهرگه‌گان: مامه قاله و مام شیرکز. همدوکیان له نمرکی رؤزانی پاره‌گاگه، وه‌کو چیشیت لینان، قاپ شتن، نان هینان، بازار کردن، نیشکگرتنی شوانه.. بدخشرا بون. مامه قاله و مام شیرکز غونه‌ی دو کسایه‌تی جیاواز و خزش بون.

شیرکز، ناری مام قادر و خملکی گوندی بيموش و مالی له ژارواه بو. ژن و منالی نه‌بو. له شورشی نه‌بلول دا له لقی مام‌فرزایه‌گان پیشمهرگه بو. دواي ۱۱ ی نازار بوو به «حمره‌س حدود». له ناشبه‌تال دا گمراهوه کوردستان و، له گدل عملی عمسکبری هات بوو ده‌روه و، هر له گدل نمو بو. کاک عملی که به ری کبوت به‌روه برادوست ۴ کسی له پیشمهرگه‌گانی: مام قادری بيموشی، مام سالحی مالومه‌یی، مام نعمندی سیکانیی، خاله حممه.. له بهر پیری لای نیمه به جی هیشت. هر چواربان «حغه» و «مامه رفزایی» بون، زور به دلسوزی دواي کاک عملی کبوت بون. به درزایی ماوهی قندیل له گدل نیمه مابونه‌وه و، هر چواربان پیکمونه بون. پیشمهرگه‌گانی تر بز خوشی ناویان لی ناهون: «العصابه الاربعه». دواي فوتوانی کاک عملی تیر شتیک نمما بو پیکمونه‌یان کز بکاتمونه. خاله حممه و مام نعمد تسلیم بونمونه. مام سالح چوه لای مام‌جلال و مام قادر هاته لای من. پیشمهرگه‌گانی لای من همو شاری و گنج بون، نمیش به هاندانی پیشمهرگه‌گان ناوی خوی گوری به شیرکز و، بز نازداریش جاروبار پیمان نموت: «شیزه‌ا».

شیرکز هاتا پلی ی پاک و خاوبن و، ریشی تاشراو و سمیلیکی قنچی هه‌بو. سر و سمیلی بزیه نه‌کرده‌وه به‌لام نه‌بمه‌یش کس پی ی بزانی، ده‌میشی تاقمی تی دا بو، به‌لام کس نه‌ی دی بو. که خورما و رزنیان دروست نه‌کرد، شیرکز نه‌بمه‌خوارد نه‌بوت: «دانم دیشینی» همیشه خوی بهست بو و تفنگه‌کمی به شانمونه بو. حمزی له میوانداری و هاتوچوی ماله‌گانی شینی نه‌کرد. له گدل مامه قاله ناکوک و، زور جار شاریه‌گان توره‌یان نه‌کرد. که سبخورمندی تپوه بزه‌نرایه پا کتوپر ته‌قیان له شتی هلبسانایه، رانه‌چله‌کی و په‌کسر جنیوکی نهدا. زوری حغه‌گان وا بون.

که توره‌یان نه‌کرد، زور جار قسه‌په‌کی به من نموت و، نه‌بوت: «به تممایه به چلوره‌فرزده‌گانی سلیمانی کوردستانم بز رزگار بگاا» لای واپو گه‌نجه‌گانی سلیمانی همو چلوره فروش بون و، چلوره فروشتنش کاریکی ناشیرینه.

مامه قاله‌یش، خملکی سنگسهر بو. له داربرین و دار شکانندن دا زور شاره‌زا و په‌کار بو، داری همو زستانه‌کمی پاره‌گاگه‌ی نیمه نم نه‌پیری و نه‌شکاند. هرچی ناژه‌ل و

ولاخیکیشمان هه‌بوایه نم خمی جیگا و له‌وری نه‌خواردن. هاوینانیش بیستانی تمعاته و سوزهی بز نه‌کردین. بهشیکی گرنگی پیوستیه‌کانی بنکه‌کمان نم دا‌پینی نه‌کرد. شیرکو خوی لم کارانه نه‌نگه‌پاند، له بهر نموه مامه قاله زور جار تانمی لی ندا و نه‌چو به گزی دا.

مستولی تمور

به‌پانییه‌کیان سازاد له به‌زمیگی سه‌بر خه‌به‌ری به‌یوهوه. نه‌زده‌ر، له سلپسانی زه‌ره‌نگه‌ر به‌یو، ماوه‌په‌ک به‌و له پاره‌گه‌کی نیمه میوان به‌و. نه‌زده‌ر، بی پرسی مامه قاله، ناشیپانه ده‌سکاری تموریکی کرد به‌و، ده‌مه‌گه‌ی گول کرد به‌و، تمویش به‌ توندی پیا هه‌لشاخا به‌و. نه‌زده‌ریش پی ی وت به‌و: «بزو توره نه‌می خوز تو مستول نیت؟» مامه قاله زیاتر هه‌لچو به‌و، تیسرویر جنیوی به‌ نه‌زده‌ر دا‌پو وت به‌یو: «چون مستول نیم من مستولی تمورم!»

سازاد نه‌پوت دپاره وشمی مستول نه‌ه‌نده خوزه تهناعت نه‌گمر هی تمویش بی همر خوزه و گرنکه.

*

ده‌ون به ناش

هه‌ندی لهو پیشمه‌رگانه‌ی بز نیشوکار نه‌هاتن بز سه‌رکرده‌په‌تی زور جار میوانی من نه‌بون. جاریکیان غه‌غفور ده‌ره‌شیشی و نه‌بی چالاک میوانم به‌ون. هه‌ردوکیان نه‌ندامی کز مه‌له و، فه‌رمانده‌ی کمرت به‌ون. تمویان خه‌لکی هه‌ورامان و نه‌میان خه‌لکی باله‌کاپه‌تی به‌و. همر لهو کز مه‌دا: خجی، ره‌به‌ری «نالای زوگاری» و، یا حه‌لم، ژنیکی باله‌کاپه‌تی، میوانم به‌ون.

غه‌غفور شاره‌زای نه‌یشت کردن به‌و، هه‌مو سالی خزی و پیشمه‌رگه‌کانی کمرت‌ه‌کی له لیره‌واره‌کانی هه‌ورامان نه‌یشتیان نه‌کرد. زور جار خه‌رجی چه‌ند مانگیکی خزیان و خیزانه‌کانیان ده‌ره‌نه‌ینا. هه‌ندی په‌سیارم لی کرد له سه‌ر جزوی نه‌یشت کردن و، کمرت‌ه‌کانی و، به‌ره‌می نه‌وساله‌پان.

نینجا له نه‌بی م پرسی: «نه‌مسال له هیچ لایه‌ک چون بز کهوشان؟» غه‌غفور په‌یویکی قسه‌خوش و زیره‌ک، به‌لام له ره‌وشت و خوی کز مه‌لایه‌تی دا «محافظ» به‌و، پرسی: «کهوشان چه‌ه؟» نه‌بی وتی: «له به‌هاران دا که گول نه‌گمشیتوه و، کواریگ و ریواس و کنگر و.. په‌یدا نه‌بی، گه‌نجیه‌کان: کور و کچی گوند یا چه‌ند گوندی، به‌پانییان کز نه‌بنه‌وه، نه‌په‌کن به‌ شایبی و ره‌شه‌له‌ک، دوا‌ی نه‌وه، به‌ کومهل و به‌ جوت، بز کز کرد نه‌وه‌ی گز و گیاه، به‌ ده‌شت و چیا‌دا پلاو نه‌بنه‌وه، عه‌سر به‌ چارزک‌ه‌ی پر له گیاه و کواریگ و گولی بز نه‌خوش و جوانه‌وه له چیا‌دا نه‌بنن، دیسان کز نه‌بنه‌وه شایبه‌کی ره‌شه‌له‌ک نه‌کن و، پلاوی لی نه‌کن همر که‌س بز مالی خزی.»

نم سه‌پراته به‌هاره‌په نه‌رتیکی باو و ده‌رینه‌ی ناوچه‌ی باله‌کاپه‌تیه. گزوانیه‌کی به ناو‌بانگی حه‌سمن زیره‌ک له سه‌ر «کهوشان» ه که تلی:

کیوان ده‌چنه میرگولان،

به عام ده‌چن هه‌لالان

عاره‌ق له هه‌نیه‌ی ده‌تکی، تمر ده‌کا ورده خالان

کیژان دهچنه میرگولان،

به عام دهچن اینهوشان

عارهقی سنگ و مملکی، تیر دهکا پازنهی کموشان

نهی زور به گهرمی و خوشبوهه پاسی نهکرد. غمفور توره بو، وتی: «چون ریگه نمدن خوشک و دایکتان شتی وهها بکمن...؟» نهی چوهوه به گزی دا، وتی: «خوشک و دایکی توش لموی بونایه نهچون!» خنریک بو ده میان له بهک بگیری. مشتومره که بیان چبروکی «دوهون به ناش» ی بیر هیناموه.

نهگیرنوه: دو رهبار له ریگا به بهک نهگمن. بهکسمیان له ناش نههاتوه و دوه میان نهچو بز ناش. هردوکیان باراشیان پی بو. دوهم له بهکم نهپرسی: «ناشه که چول بو یا قلمبالخ بو؟»

بهکم نملی: «زور قسره باخه، نهی سهره بگری، رهنکه به ۳ رۆزی تر سهره نهگاتی»

دوهم نملی: «دهسا من لموی بومایه سهره نهگرت و، له پیش همموتانوه

باراشه کم نههاری»

بهکم نملی: «نهتته توانی!»

دوهم نملی: «نهتوانی!»

وا ریگ نهگمون، دوهونیک که له سهر ریگا که بیان دا نهی بکمن به ناش و، بزانتن کامیان نهتوانی نوره پری بکا و باراشه که ی له پیش نهی کدا لی بکا. له نهنجیامی نم مشتومره دا باراشه گاتیان نهرون به سهر «دوه نهکدا و به کتیش نهده نه بهر خنجهر.

همو ناوچهی پاله گایه تی راگویرزا بو، جهیش لوتکی شاخه گانی به «ره بیه» تمنی بو، کی نهتوانی بهی بز «کموشان»؟ کهچی نعمان خنریک بون له زورده دا همان بهزمی «دوهون به ناش» دوباره بکمنوه. به ناچاری هردوکیانم بیدهنگ کرد و، پاسیکی ترم له گدل دامیزاندن.

غمفور له سهر «ورهی مرؤف» قسه به کی نهستقی هبو: «نه بیوت نهگمر کیوی شروی بروخی به زهلام نهگیرتوه، بهلام نهگمر زهلام بروخی به هیچ شتی ناگیرتوه!»

*

میتروولوجی

شینی بیهکان لاپان واپر: همر هاری زهره زهره زور بی، نهوساله زستانه که ی سخت نهی. سالی ۱۹۸۱ هاونده که ی زهره زهره زور و، زستانه که ی سخت بو. بهفریکی زور هاری. سهر نهوهو له گدل کرهوی بهفردا هوره تریشقه و هوره گرمی زوری له گدل بو. نم دیاره سروشتیم همر لموی دی بو. نهو زستانه که یه کوزردنوهی همدی لمو وشانمی په بوندی بیان به دؤخی ناسمان و گوزانی کش و هواره هبو. وشکان همسریان ناشنا و ناسراون، بهلام کوزردنوه و له بهک دانیان وه کور ریزه زاراویکی میتروولوجی رهنکه بی کملک نهی، به تابهتی کورد هیشتا هیچ دهزگایه کی تابهتی بز لیکولینوهی لهم پابهتی نه.

*

هوا که سارد نهکا، تا نندازهی ژیر سفر، نهرز و ناو نه بیستی: (رچیان،

جیمس‌دین). تویزی سمروی ناوی گزوم و زه‌لکاو نمیی به سمزول (بست‌مله‌ک، شمخته، جیمس‌د، بوز) و، ناوی سر نمرز نمیی به زوقم (خوسار، سیخوار) و، چوزا‌وگه نمیی به چلوره.

هوا که گمرم نمیی، هلم له ناو، هلاو (هوق) له ناو کشتوکال و، گره و سهون له دهشت هه‌لته‌کا.

نه‌گمر همور ناسمانی گرت، هموره‌که گموا‌ل گموا‌ل (په‌له په‌له) نهمستی، یا هموری دانه‌گری. همور تیره و تاریک، چلکن، سپی نمیی.

نه‌گمر همور له ناسمان ره‌وییموه (هه‌لی پرونگاند)، به روژ شینایی ناسمان و، به شو نهمستی‌ره‌کانی دهرکومتن، به روژ سامال یا هساو و، به شو سایه‌قه نمیی. شموی سایه‌قه له زستان دا سارد نمیی نمرز و ناو نه‌په‌ستی.

نه‌گمر همور له ناسمان دا په‌ستی له شووی باران، به‌فر، تمزه‌دا نهماری. باران نم نم، یا به تاو، یا به خور، یا به خورم نهماری. بارانی به خور، ره‌هیله، لیزمه، له‌نگیزه نه‌کا. زورجار بروسکه (هموره تریشقه، چدماخه) و، هموره گرمی له گیل نمیی.

که باران بهاری و، له ههمان کات دا هه‌تاو بی، گورگیزی په و، یکه ساوه‌به‌ک به خور بهاری و خوش بکاتموه تاوه، که سمرانسری ولات به‌گرمته‌موه تیه‌لی‌مگیره، که له گیل به‌فر بهاری شلینوه‌به.

له سموره‌تای پایزدا په‌له تمدا. په‌له بارانیکی نهمه چند شو و روژ له سر به‌ک خوش ناکاتموه تا نمرز تیرناو نمیی، ناوی له سر رانهمستی.

دوای بارانی په‌له چمن روژی هاوینه پچکوله‌به، هوا خوش و دنیا گمرم نمیی. به‌فر (به‌رف، به‌ور) نه‌گمر زور بهاری کهنوه و، نه‌گمر کم بهاری پرورشه نه‌کا. به‌ستیک، قولنجیک، نه‌ژن‌به‌ک یا گزیک و زیاتری تی نه‌کا. له شوینیکی به‌زروه که با به‌فر نهمای بز شوینیکی قولتر و پری نه‌کاتموه با‌پزروه. له لیزایی چیا به‌ززه‌کانه‌م ههرس (زنو) دی. له کوتایی به‌هار دا به‌فر نه‌چیتموه، کوستان خال خال نمیی.

به‌فره‌لوکه، به‌فریکی خاوه کلوه‌کانی به تموای نه‌په‌ستوه زو نه‌توتموه. به‌فرخزیکه، به‌فریکی نهم و ورده له کوتایی به‌هاردا به سر به‌فری زستان دا

نهماری و، نه‌توتیتموه. تمزه (تمزه، گلپزه، ته‌گه‌رگ، تمورگ) به دهنکی ره‌قی گموره یا پچوک نهماری. گه‌لا و گول نه‌کوتی.

تمزه‌لوکه، نموه‌کو تمزه ره‌قه و نموه‌کو به‌فر نهمه زو نه‌توتموه. بارانی زور نه‌توانی لافاو (سیلاو، لیمشت، لیشاو، له‌ی ای لی هه‌لمستی. له کوتایی زستان دا نمرز نیز نه‌په‌ستوه، که باران نهماری نایی به قوب و لیته. له کوتایی به‌هار و له هاوین دا شو دلنوی ناو له سر گزوگیسا و گه‌لا شومم (ناونگ، خوناو) دوست نه‌کا.

له ناوه‌راستی تمموزدا تاویک باران نهماری بزینیکی خوش له نمرز هه‌لمستی. به دریزایی سال و، له همسو ووز و له همسو روژیک دا با نه‌توانی به‌زنی (هه‌ل بکا)، های وهشت بارانی به دوا‌دا نهماری، های دارناوس له کوتایی زستان دا هه‌لمته‌کا و دار

و درهخت گزپکه و چرژ نه‌کا. های خمرزان کزتابی پایز هه‌لشه‌کا گه‌لای زمردی درهخت هه‌لمنهورینی.

های شممال له لای سمرروه نموزی و، فینک و نمرمه، بارهش یا ره‌شها له لای خوارروه هه‌لمنه‌کات تونده، له هاوین دا گمرمه دواي نیوره‌زیان نمیی به گره و شمرا و، له زستان دا سارده نمیی به کزه، که له گدل بهفر و باران بی، یا له گدل به‌کیکیان به پی ی توندی و نمرمی نمیی به زیان، زه‌لان، وه‌یشومه، فمترنه، باسریشک، توفان. هندی رژی زستان هور دانه‌زی، سمر نموز نمیی به تم (تممور، تمتمومان). هندی رژی هاوین هور ته‌پوتزی بیهان نمینی، نمپته خول بارین. تیکچونی دؤخی هوا، ناوچی گوشاری بهرز و نرم دروست نه‌کا، گپژه‌لوکه له ناسمانوره بهرو زه‌سپن و گمرده‌لول له زه‌سپنوره بهرو ناسمان (گمره‌پیچ، باهوز، باهلیسک) ی لی په‌لدا نمیی.

*
کورد ناوی مانگه‌کانی سالی به گویرهی کشی نمو مانگه ناو ناوه: خاکه لیوه. بانه ممر. جزیره‌دان. پوشپمر. گه‌لویژ. خمرمانان. رفزمر، خمرزه‌لور. سمرماوز. بهفراتبار. ریهدان. ره‌شمه.

له هندی شورینی که به مانگی مارت نملین: همرمی پشکوان و، به نیسان: شسته و، به مایس: به‌ختهاران و، به حوزه‌بران: باران‌بران و، به تشرینی به‌کم: گه‌لاریزان و، به تشرینی دوم: سمریله.

*
همر ناوچه‌به‌ک کزمدلی لم زاراوانه‌یان هه‌یه، هندیکیان له گدل نماندا مورا‌دیفن، به‌لام هندیکیان ناوی دپارده‌به‌کی سرورشته له‌وانه‌یه له ناوچه‌کانی ترا نمیی. نویسنوره و به‌کاره‌ینانی نم وشانه زمان ده‌ولممن نه‌گمن.

*
پیشیان وتوانه: «نه‌گمر یا بی و نه‌گمر باران، له عومری زستان کم نمپتوره»، همره‌ها: «له زستان شورینی، له پیران نمویی»، همره‌ها: «له همر همری باران ناپاری»، همره‌ها: «باران بهاری ناشی نه‌گمری، باران بهاری جوتی نه‌گمری»، همره‌ها: «به‌فری به‌هاری، تا پژهی داری، ناگاته تیواری»، بز به‌کی که تمعی خواردهو نمیی له تجروره‌کانی رابوردهو نملین: «نه‌های دیوه و، نه‌باران». بز مشور خواردنی بی سودی دواي لیقومان، نملین: «له پاش باران که‌پنک».

هه‌ولی ئاشتبونوره

دواي نمو شمرا‌نه همومان همستان بهوه نه‌کرد، که لم شمرا‌ندا هیزو توانای گه‌له‌کمان دانه‌جوری. له زور لاره به همان معنا ناممان بز نعات به تایبه‌تی له ندریب و نوسر و پیاره ناسراوه‌کانی شاروه. له ناو خمرزان دا به دوقولی و سی قولی و، له چندین کزپونه‌ی مه‌کتبی سیاسی و کز میتعی سرگردایه‌تی دا پاسی چاره‌سوری نم په‌لا کوشنده‌همان نه‌کرد و، نه‌گمراین چاره‌به‌کی بز بدؤزینوره. به‌بارمان دا هه‌ولیکی زور به‌ین

بۆ ئەوەی کوتایە پی بهین. بەکەمینان لە ریگای دەزگاگانی راگەپاندنمۆه: وتارەگانی رادیو و پلاز گراوهگان، زەمینە پی خوش بکەین. دوەمینان بکەونە پەپوەندی راستوخز لە گەل هەمو لایەنگانی پەپوەندەدار.

*

من و شەری ناوخۆ!

نوساپش و، هەتا نەستاپش هەندی لە سەرانی پارتی و شەح و لایەنگانی تر لە ناو هاوڕیکانم دا من بە بەکی لە توندروەکان داننەین، بەشیکێ شەری پروپاگاندهیان لە دژی من بوە. راستبەگەپش چەند جاری من سەرکرداپەتی لەشکرکەشپبەگانی بەکیتیم کردوە. لێرەدا چەند وتاری دەقاودەق دویارە ئەنوسمۆه کە لە کاتی خۆی دا دەپارە پی شەری ناوخۆ، دوا پی گەرانوم لە شەرەگان، وەکو سەروتاری کۆمەلە لە ژمارەگانی کانونی دوم و شوباتی ١٩٨٢ دا بە ناوی ناوئەندووە نوسیبوسمە. رەنگە خۆبەندەوار تا ئەندازەبەک لە پەپوەنچونەکانم بگا.

*

وتاری بەکەم:

گەلەکۆمەکی ی چەکدار - سیاسی لە خزمەتی کی داپە؟

هاوین و پایزی سالی پار، هەندی شوینی پارێزگاگانی هەولیر و سلیمانی بون بە مەیدانی زۆرانپازبەکی چەکدار - سیاسی توندوتیژی خۆبناوی لە بەینی پشەمرگەگانی ی ن ک و چەکدارەگانی هەندی حیزبی تردا.

زۆرانپازی چەند مانگی رابوردو، دەرژە کیشانی روداو پەپەرچەرەگانی چەند مانگ و بگرە سالی پشوتەر بو، بەلام ئەمجارەیان چەشنیکی بەرینتر، فراوانتر، توندوتیژتر و نەخشە کیشراوی بە خۆبە گرت بو، کە خۆی نواند لە گەلەکۆمەکی ی چەکدار - سیاسی ٤ قزلی چەند حیزب و ریکخراوی جۆراوجۆری جیاباواز لە روی ریبازی ئایدیولوجی و سیاسیبوە. وە پشتریش بە ژاوەژاویکی پروپاگاندهیی خەست و فراوانی ناراست، لە پارە پی «ریککەوتنی نەپشی» ی ن ک لە گەل رژیمی سەددام بو لیدانی «هیزە نیشتمانبەگان» و ریکگرتن لە «چالاکێ شورشگیرانەیان دژی رژیم» زەمینە پی خوش کرا بو.

روداوەگانی ئەم دواپەش، وەکو هی جارهگانی تر، مایە پی پەژارە و جیگە پی پرسپاری کۆمەلانی خەلک بون، چونکە رەوتی بەرەو پشپشەو چونی شورشی کوردستان و ئاقاری خەباتی سیاسی و پشپشەرگەپی لە شاری ی ئاسایی خۆی لا ئەدا و، لە شەری کوردبوە دژی هیزی حکومەتە داگیرکەرەگانی کوردستان، نەبگۆری بە شەری هیزەگانی کورد لە گەل بەکتری رو بە «کورداندنی شەرەگە»، بە تاپەتی لە کاتیک دا کە لە ئەنجامی گەرمبونی نەپەرەگانی جەنگی عیراق - ئیران دا لە پارتین هەلی میژویی، لە دو دوی نیشتمانەگە پی، بۆ بزووتنە پی رزگاری نیشتمانی گەلی کوردستان - لە سەر ناستی ستراتییجی پی جولانی سیاسی، وە بۆ دەسەوشاندنی کاربگر و کوشندە پی هیزە شورشگیرەگان لە دۆمنانی داگیرکەر - لە سەر ناستی تاکتیکی، هەلکەوت بو.

*

لە گەل کۆمەلانی خەلکی کوردستان دا، نیشمش لە پەژارەدا بوین، چونکە هەفتە نەپو بە نارەوا چەن هاوولاتبەکی کوردستان لە شەری ناوخۆدا، لوانە چەندین هاواری ی

هملکتوتو و هماغالی دلبری نیمه، نه‌کوژین...

له گه‌ل کۆمه‌لانی خه‌لکی کوردستان دا، نیمه‌ش ئه‌مانپرسی: بۆ؟ ئه‌م شه‌ره له پای چی؟ بۆ سو‌دی کی؟ قسوریا‌نه‌کاتی ئه‌م شه‌ره کین؟ بۆچی و له به‌ر چی... هه‌رچه‌ز هه‌لومه‌رجی ده‌سپه‌کردنی کاریکی جیدی یا کاتی وه‌شاندنی گورزیکی کوشنده له دو‌ژمه‌ز نه‌گات؟ ته‌مقاندنوه‌ی ناکۆکی لاره‌کی و هه‌لگیرساندنێ شیری ناوخ‌ز و کورداندنی شه‌ره و خه‌ریک کردنی هیزی په‌شمه‌رگه‌ی ی ن ک که به‌ دروژایی شمش سالی رابه‌ودو هه‌ر ئه‌و هیزی سه‌ره‌کی و کاره‌گه‌ری به‌ گژا چونه‌وه‌ی رژی عی‌راق و ده‌زگا دامه‌رکینه‌وه‌، جهمه‌ننه‌مه‌کاتی به‌ه له کوردستان دا، له دو‌ا شه‌که‌ردنه‌ودا به‌ قازانجی کی به‌؟ گوا‌به‌ دنه‌ی کورد نه‌وه‌نده به‌ خه‌یرایی له گوران دا‌به‌، که ته‌رازوی هیزه‌کاتی ناوی و سه‌روشتی سیاسی و چه‌ناهه‌تیه‌یان و، به‌روه‌به‌ر و به‌ژوون و به‌باز و، ئه‌سولس کار... یان وه‌ها زو به‌گۆزی؟

- ئه‌وانه‌ی که ئاشبه‌تالیان ره‌ف‌ز کرد و به‌ چه‌کی شه‌ر و توانا‌به‌کی که‌مه‌وه‌ ره‌گه‌و چه‌یاکاتی کوردستانیه‌یان گرت و له ناخۆشترین هه‌لومه‌رجی ناهه‌رامبه‌ری ته‌رازوی هیزه‌کاتێ رژی و هیزه‌کاتی سه‌رحه‌م تۆپۆزیسیونی عی‌راق دا، به‌ توانا‌به‌کی که‌مه‌وه‌، دۆی دو‌ژمه‌نیکه‌ به‌هیز و در، خه‌باتی چه‌که‌دارانه‌یان ده‌س پی کرده‌وه...

- ئه‌وانه‌ی ئالای چه‌سپاندنی گیانی په‌که‌مه‌ژیه‌نی دیموکراتی به‌روه‌به‌ر و هیزب و ریک‌خه‌راوی جی‌اجاییان هه‌لک‌رده‌، به‌ جۆریک که‌ بۆ گه‌لته‌ پی کردن، به‌ به‌اره‌گه‌کاتێ سه‌رکه‌ردا‌به‌تیه‌یان نه‌گوتن: دۆلی ئه‌زاب!

- ئه‌وانه‌ی که ئالای رو‌خاندنی رژی سه‌ددام و دامه‌زاندنی رژی‌میکه‌ر دیموکراتیه‌یان له عی‌راق دا هه‌لک‌رده‌، نه‌ک جاری به‌لکو سه‌دان جار، بانگی هه‌مو هیز و هیزه‌کاتی عی‌راقیه‌یان نه‌کرد، که هیز و توانای خو‌بان له به‌ره‌به‌کی به‌که‌رتو‌دا دۆی رژی سه‌ددام به‌ک به‌خه‌ن و خه‌باتی چه‌که‌دار له روی سه‌رکه‌ردا‌به‌تی کردن و په‌که‌هاتنی هیزه‌کاتێ و مه‌یدانی چالاکیه‌وه‌ به‌که‌نه‌ شو‌رش هه‌مو عی‌راق...

به‌لی ئه‌وانه‌ی که به‌ ره‌نج و مانده‌په‌نی چه‌ند سال و به‌ خو‌ینی سه‌دان شه‌هیا راستیی ئه‌م درو‌شمانه‌یان سه‌م‌اند و به‌ناغه‌که‌هان دارشت، له کاتی‌ک دا که زۆر کس و زۆ لای تر ئه‌مه‌هان به‌ خه‌مال و سه‌روه‌یی و په‌یلاتگیه‌ران و نۆکه‌را‌به‌تی ئه‌م و ئه‌و له قه‌له نه‌دا...

تۆ به‌لی ی دنه‌ی کورد نه‌ونه‌ زو به‌گۆزی؟ ئه‌مانه هه‌مو به‌ونه نۆکه‌ری هه‌مان رژی که له ماوه‌ی شمش سالی خه‌باتی په‌ر کوه‌روه‌ری و مه‌نه‌ت و تالی دا، زیاتر له هه‌زار هه‌ماغا و هاوری ی به‌ ناروه‌ له شه‌ری ناهه‌رامبه‌ر و، له ژه‌ر نازار و ئه‌شه‌که‌نج و، له پای قه‌ناره‌د کوشتون و، ده‌هان هه‌زار کس له خوشک و برا و دا‌هک و پاوک و خزم و خه‌یزانی ئه‌به‌از کردون و نازار داون و له زه‌ندان و گه‌رتوخانه و سه‌ره‌ازگه‌کان دا توند کردون و، زیاتر له هه‌زار گوند و دیه‌یان کاول و له گه‌ل خاک دا به‌کسان کردون؟ کورد گوتنه‌ی: سه‌یره له کۆبه‌!

تۆ به‌لی ی ئه‌وانه‌ی له سه‌رده‌می ئه‌و ته‌راجیده‌ سامناکه ناخۆشه‌دا خو‌بان له جهمه‌که ته‌راجیده‌باکه‌دا ژهاون و به‌ره‌گه‌هان گرت و هه‌چ نه‌بی ئه‌وسا که له کوردستان دا هه‌ر ئه‌وان به‌ر که هیزی سه‌ره‌کی سیاسی و چه‌که‌داری به‌ گژا چونی رژی به‌ن، ئه‌ستا به‌ونه نۆکه‌ری رژی

پاریزه‌ری صددام و هیزه داگیرکمره‌کانی، وه نوانمش که نموسا تماشاچی و رمخنه‌گر و سه‌رکمر و توهمت به پالدر و گیرمشوین و ریز تیکدر... بون، بونه پاریزه‌ری شورش و قازانجه‌کانی جمعاوهری کوردستان و ریهازی شورشگیرانه؟

له گه‌ل کۆمه‌لانی خه‌لکی کوردستان دا، نیمش نهمپرسین بز؟

ناخۆ نو گه‌له کۆمه‌کی بهی لیبان کردین و نو شمهری په‌بان فروشتین له سهر نووهر گه‌وا نیمه له بهیروباوهری خۆمان هه‌لگه‌راوینه‌نووه و له دروشمه‌کانی خۆمان په‌شیمان بوینه‌نووه و «نمانموی چاره‌نوسی خۆمان به‌ستینه‌وه به چاره‌نوسی ره‌شی رۆسه خوینرۆزه رزیه‌وه‌کی صددام»، و، نمانمش گه‌ره‌کیان بو به ره‌گی گه‌له‌کومه‌کی ی چه‌کدار - سیاسی، له مه‌بدان دهرمان به‌کن و به‌ناکمه‌نووه به ناو رۆم دا، یان به زۆر به‌ناهمینه‌نووه سهر ره‌گای راستی شورش و قازانجی جمعاوهر

*

هه‌سو زۆرانبازه‌کی سیاسی بهیگومان زه‌مه‌ینه‌کی مادی هه‌یه و له راستی دا نواندنموی مملاتی ی چینایه‌تی به‌ینی چین و تویره کۆمه‌لایه‌تیه جیباوازه‌کانی ناو کۆمه‌له، که ههر به‌که‌بان به پی ی دسکوت و قازانجی چینایه‌تی خۆی، له روانگی تابه‌تی خوینوه سه‌ری روداوهرکان نه‌کا، هۆکانی ده‌س نیشان نه‌کا، ره‌گی چاره‌سهر کردن و نوسلوی کار بز کردنی ده‌اری نه‌کات.

له دۆخیکی وه‌کو نیستای رۆهه‌لانی ناوهراسه‌ت دا، که به‌کیکه له ناوچه هه‌ره گرنه‌که‌کانی دنیا، وه به‌کیکه له ناوچه هه‌ره نالۆزه‌کانی دنیا و، شوینی په‌نگ خواردنموی چهندین کیشه و گیرورگه‌ت و ناکوکی قول و گرنه‌گ و کاره‌گره - له ناو هه‌ره ده‌وله‌تیکیان دا، له به‌ینی ده‌وله‌تانی ناوچه‌که‌دا، له به‌ینی گه‌لانی ناوچه‌که و هیز و ده‌وله‌ته گه‌وره‌کانی دنیا دا... به‌مجۆزه روداوهرکانی هیچ قه‌وژنیککی نهم ناوچه نالۆزوه گرنه‌گه، چهن په‌چوک و چه‌په‌ک و پشت گوی خراویش بهی، ناتوانی ره‌وتی ناسایی خۆی به‌گی به داهراوی و دور له ده‌ستیه‌وردان و گوشاری نهم و نوو، ناکوکیبه‌کانی ناوی له نه‌جیامی کامل بونی هه‌لومعه‌جی میژویی خۆی دا، له لایهن خودی خاوه‌ن مسه‌له‌که‌وه، لایه‌لا به‌کری.

جا مسه‌له‌ی نه‌نووی کوردیش، وه‌کو به‌کیکه له گیرورگه‌فته هه‌ره نالۆز و گرنه‌گ و به‌ره‌ارده‌ره‌کانی ناوچه‌که، ده‌میکه سه‌رنجی به‌هخی هیزه کۆنه‌په‌رست و ده‌وله‌ته داگیرکمره‌کانی کوردستان و ده‌ولت و هیزه زله‌کانی دنیا ی راکیشاره و ههر به‌که‌بان له لای خوینوه، به جۆریک، چاوی ته‌ی به‌وه و هه‌ولی داوه جی بهی ی خۆی به‌کاتوه و پایه‌ی کۆمه‌لایه‌تی له ناو چین و تویره‌کانی کۆمه‌لی کورد و نوینه‌ره سیاسیبه‌کانی دا به‌دۆزیه‌نووه و قورسای خۆی به‌خاته سه‌ری. له ناو به‌زوتنه‌وی کوردیش دا له میژوه دو جۆزه بۆچون هه‌یه به‌ لیکنانه‌وی ره‌گی گیرورگه‌فته‌کانی گه‌لی کورد و دۆزیه‌وی چاره‌سهر کردنی، که له دو سه‌ره‌چاوه‌ی نایه‌په‌لوجی جیباواز، به‌لکو له دو جیبه‌انبینی جیباوازه‌وه ده‌ردین:

به‌کیکیان - لای وابه که به‌زوتنه‌وی رزگاری نیشتمانی گه‌لی کوردستان نه‌ی پشت به هیزی له به‌ نه‌هاتری کۆمه‌لانی خه‌لک به‌هستی و، کۆمه‌لانی خه‌لک خۆیان خاوه‌نی مسه‌له‌که‌ی خۆیان به‌ن و چاره‌نوسی خۆیان به‌ره‌ار به‌دن به‌ بی ده‌ستیه‌وردانی به‌یگانه، به‌ناغهی ستراتیجی گه‌شتی جولا‌نه‌وه‌که‌ی له سهر به‌نجینه‌ی داهین کردنی په‌یوستیه‌کانی گۆزان و گه‌شه کردنی کۆمه‌لایه‌تی، ناوه‌ری، سیاسی و فه‌ره‌نگی.. کۆمه‌لی کوردستان

دایره‌ی، نه‌ک به پی‌ی قازانجه‌گانی هیزه‌گانی دهره‌ه و مملاتی و زوران‌بازیه‌گانی به‌ینی
نه‌وان.

نوی‌ تریان - همول نندا جیگه بز جولانوه‌ی کورد بدوزیتوه له ناو چوارچیوه‌ی
ستراتیجی زله‌یزه‌گان و له ناو کون و کله‌به‌ری ناگزیه‌گانی به‌ینی ده‌وله‌ته‌گانی ناوچه‌گدا،
هر له به‌ر نه‌ه پشت به دهره‌ه نه‌یستی و همول نندا به هیزی دهره‌گی و ناگزیه‌گانی
نه‌وانوه به‌یستیته‌وه، وه به گوریه‌ی هملکوتنی هلموسرجی چاک و خراپی «ده‌ولی»
مسه‌له‌ی کورد به‌زونی و به‌ینی، وه به‌یخاتوه مه‌یدانی وازی ناو ده‌وله‌تاتوه.
همولدان بز به‌یستیته‌وه‌ی مسه‌له‌ی کورد به ناگزیه‌گانی هیزه‌گانی دهره‌ه چاریک له
گوشه‌ی راست و چاریکی که له گوشه‌ی چه‌پوه، وه خه‌بات کردن بز ری برین لم پیلاته،
خزی له خزی دا زوران‌بازیه‌گی سیاسیه، ناودانوه‌ی مملاتی ی چینایه‌تی چین و توژه
کومه‌لایه‌تییه جیاوازه‌گانی ناو کومه‌له، همره‌که‌بان له روانگی قازانجی چینایه‌تی خزه‌وه،
به‌لام به گوریه‌ی گوزانی هلموسرجی خاویونه‌ه و توندوتیژبونی ناگزیه‌گان، نه‌میش
نه‌گوزی: چه‌ک دانه‌نی یا چه‌ک هملنه‌گری.

سر بونی هندی هیز له وه‌زی سارد بونی مناخی ناگزیه‌گانی به‌ینی عیراق و
نیران دا، پاشان زیندو بونه‌ه و سه‌رده‌ره‌یتانوه‌بان سه‌رله‌نوی له وه‌زی گه‌ره‌سه‌نونه‌ی
مناخی ناگزیه‌گان دا وینه‌به‌گی دزیوی بزچونی دوه‌مه، له کاتیگ دا که مسه‌له‌ی کورد
له حالته‌ی ریگی و ناریکی، ناشتی و شر، کزکی و ناگزکی ده‌وله‌تانی نیران و عیراق دا،
وه‌کو مسه‌له‌به‌گی باه‌تیی میژوکرد هر هبه‌ه.

هملگیرسانی جه‌نگی عیراق - نیران هلموسرجیکی نوی ی له سه‌رانسه‌ری
ناوچه‌گدا خولقاند، له لایه‌کوه - هملی بز هیزه شورشگیره‌گان هملقت که سود له شری
نم دو ده‌وله‌ته‌ه داگیرکوه وه‌یگرن، بز زیادکردنی راده‌ی چالاک‌ی و جه‌زبه‌ی پیشمرگه‌ی
و به ده‌سه‌پناتی سه‌رکوتنی گوره و کاریگر له چوارچیوه‌ی ستراتیجیه‌گانی خویان دا.
به‌لام له لایه‌گی تریشه‌وه، هملی بز هیزه‌گانی تریش ره‌خساند که سه‌رله‌نوی به‌ینه‌ه مه‌یدان
بز به‌یستیته‌وه‌ی مسه‌له‌ی کورد به ناگزیه‌گانی نه‌و دو ده‌وله‌توه.

به‌و پی به، له سه‌ر نه‌زی کوردستان ریزبونیکی نوی ی حیزب و هیزه سیاسیه‌گان
هاتوه گوزی. لایه‌کسان نه‌یوست و همولی نندا سه‌ره‌خزی ره‌بازی شورشگیرانه‌ی
بزوتنه‌وه‌ی رزگاری نه‌یستمانی گه‌لی کوردستان، له گمه و پیلاتی ده‌وله‌ته‌گانی عیراق و
نیران به‌اریزی و له ههمان کات دا که‌لک له هملگیرسانی جه‌نگ وه‌یگری، بز زیادکردنی
ههرچی زوزتری چالاک‌ی شورشگیرانه‌ی سیاسی و چه‌کدار و راپه‌راندنی کومه‌لانی خه‌لک.
لایه‌که‌ی تریش نه‌یوست و همولی نندا که خه‌باتی رهای گه‌لی کورد له عیراق دا به‌کات به
به‌شیک له نه‌به‌رده‌گانی جه‌نگی ده‌وله‌تی نیران دزی ده‌وله‌تی عیراق و، له چوارچیوه‌ی نه‌و
نه‌خشه‌به‌دا نه‌یوت، که به‌شیکی له‌و گه‌له کومه‌گی چه‌کداره سیاسیه ۴ قزلیه‌دا خزی
نه‌واند، که له چمند مانگی راپه‌رودا دزی پیشمرگه‌گانی ی ن ک کرا.

*
گه‌له‌کومه‌گی که‌ی نه‌مجاره، نه‌گه‌رجی له‌و دیو سنوره‌ه، به توانابه‌گی زوره‌ه
نه‌خشه‌ی بز کیشرا به، وه‌کو ههمو جاره‌گانی تر نه‌میش له به‌رام‌بهر باه‌وری پتسو و
خوزاگری دلیرانه‌ی پیشمرگه‌گانی ی ن ک دا شکا و سه‌ری نه‌گرت. به‌لام هر وه‌کو

هیرشه‌کمی نهمجاره، له ههمو ئه‌وانی پیشو، به‌هلوتر و توندتر و ریکخراوتر بو، هه‌روه‌ها شکانده‌کمش به ههمان نهمدازه گه‌وره بو، بگره له قه‌واره‌ی هیرشه‌کمش زلتر بو، چونکه سهرلمنوی چهمد راسته‌کی به زه‌قی ساخ کرده‌وه، له‌وانه:

- ده‌رکوت که پیشمه‌رگه‌کانی ی ن ک له ساوه‌ی چمن سالی راه‌بودوا، له سه‌ختترین هه‌لمه‌مرجی خه‌بات دا، چۆن به‌رگه‌ی هیرش و په‌لاماری درنده‌انی هیزی داگیرکمری رژی‌می فاشیستی عیراقیان گرتوه و، چونکه له ناو باوه‌شی کۆمه‌لانی خه‌لک و له گه‌ل نیش و نازاره‌کانی ئه‌وان دا ژیاون، له گه‌شه کردنیکی چوناپه‌تی و چمنداپه‌تی شینه‌یی و به‌رده‌وام دا بون، له بزته‌ی خه‌باتی شورشگیرانه‌ی خویناوی و سه‌خت و دژواردا قال و په‌روه‌ده بون، بزیه به هه‌چ هه‌زگی خۆمالی و خۆولاته‌پیش له شکاندن و به‌زاندن نایهن و به ئاسانی له مه‌بدان ده‌رناکیرن، بگره هه‌روه‌کو چۆن به دریا‌یی سالاتی پیشو، هیزی سه‌روه‌کی و کارگیر به‌مه‌رگه‌کانی ی رژی‌م بون له کوردستان دا، هه‌ر به‌ر جۆره پارێزگاری ههمان ناستی بلند و شوینی به‌رز و سه‌مه‌رزانه‌ی خۆیان کرد چ له به‌رامبه‌ر هیرشه‌کانی رژی‌م دا و، چ له به‌رامبه‌ر په‌لاماری ناره‌وای هیزی چه‌کداری حه‌زه‌کانی تردا.

- ده‌رکوت هه‌ر ئه‌و سیاسه‌ته سه‌رته‌کوت و له وێدانی خه‌لک دا جیگیر نه‌بیت و سه‌رنج و به‌روای خه‌لک به ده‌س نه‌هینی، که له سه‌ر به‌ناغه‌ی راستی و روداو به‌نیات نراوه، نه‌ک ئه‌وه‌ی له سه‌ر به‌ناغه‌ی پیلاتگی‌یران و په‌رویاگانه‌ی ناراست و ژاوه‌ژاوی دروستکراو و هاشه و هوشمی درۆ و هه‌لگیرانه‌وه‌ی روداوه‌کان و چه‌واشه کردنی گه‌ل و ته‌فه‌دانی خه‌لک و فیل و ته‌له‌که‌بازی.

ئه‌وانی په‌نایان برده به‌ر شه‌ری په‌رویاگانه‌ی درۆ، زۆری نه‌خاپاند، درۆکانیان ناشکرا بو، به‌روختانه‌کانیان ده‌رکوت، ده‌سه‌ته‌که‌پان که‌وته رو.. خۆپانی پی سوک و ریسوا‌تر بون.

- ده‌رکوت کی له خه‌مه‌تی پلانه‌کانی داگیرکمرانی کوردستان داپه و به کرده‌وه، به نه‌پیشی و به ناشکرا، نه‌خشه‌کانی ئه‌وان جیبه‌جی نه‌کات، له په‌نای ئه‌واد و به به‌رمه‌وه‌ی ئه‌وان ئه‌ژی و به پی ی قازانچ و ده‌سه‌کوته‌کانی ئه‌وان نه‌جولسته‌وه و، به فه‌رمانی ئه‌وان پیشه‌وه‌ی و پاشه‌کشه نه‌کا، سه‌ر ده‌ر نه‌هینی و سه‌ر نه‌هاتوه کون. نه‌گه‌نا ئه‌وه‌ی به‌وه‌ی شه‌ری رژی‌می عیراق به‌کات، نه‌گه‌ر له به‌یانو نه‌بی، مه‌بدانیکی به‌رین و فره‌وانی نه‌به‌ردی چه‌کدار و چه‌لاکچی سیاسی له به‌رده‌م داپه، سه‌دان سه‌ره‌زگه‌ی گه‌وره و په‌چوک و ره‌به‌سه‌ی هیزی داگیرکمری دوژمنی له به‌ر چه‌و و لوله‌ی ته‌فنگ داپه و ریه‌گی لبدانی هه‌زه‌کانی رژی‌میش هه‌ر به سه‌ر سه‌نگی پیشمه‌رگه‌کانی ی ن ک دا تی ناپه‌ری.

- ده‌رکوت کی له ههمو لابه‌ک زیاتر به ته‌نگ به‌جیبه‌نیانی فه‌رمانی نه‌شته‌مانی و لیه‌رسینه‌وه‌ی میژویی و جیبه‌جی کردنی خواست و داواکانی جمعه‌اره‌وه‌یه و سووه له سه‌ر شکاندن پیلاتی «کورداندنی شه‌ر» و نه‌هیشتی شه‌ری ناوخۆ و، ته‌رخان کردنی ههمو وزه و تواناکان بۆ شه‌ری رژی‌می عیراق. روداوه‌کان نیسه‌پاتیان کرد، که له‌م روانگه‌به‌وه ی ن ک هه‌ر وه‌کو سه‌ر بۆ «زۆری چه‌ک» و گوشار و گه‌له‌کومه‌کی داتانه‌ویی، به‌لام نه‌گه‌ر نازادی هه‌له‌زاردنی شیوه‌ی لابه‌لا کردنی گیروگرفته‌کان به ریه‌گی سیاسی یا چه‌کدار، به‌ند پی به ده‌سه‌لات و ناره‌زی به‌کیته‌ی نه‌شته‌مانی‌به‌وه، ئه‌وا ی ن ک سه‌گه‌ر هه‌چ ریه‌گه‌به‌کی تری خۆپاراستنی له به‌رده‌م دا نه‌هینی، جگه له به کار هه‌نانی چه‌ک، نه‌گه‌نا هه‌میشه ریه‌گی گه‌فتوگۆی هه‌من و دیسه‌وکراتی نه‌گری و، ریه‌گی سیاسی چه‌ره‌سه‌رکردنی گیروگرفته‌کان

*

روداره‌کان کۆن زههون و له بیر نه‌چونه‌توهه، هۆکانی ته‌قینه‌وه‌ی وه‌زه‌که ههر ماون، گه‌یروگره‌فته‌کان به چاره نه‌کراری هه‌له‌سه‌یرودراون، که‌واته مه‌ترسی هه‌لگه‌یسه‌انه‌وه‌ی شه‌ری ناوخ‌ز هه‌شته‌ها له گه‌زری به، به‌لام هه‌شته‌ها هه‌لی به لا‌دا خه‌ستی هه‌شته‌ها و سه‌یسه‌ی گه‌یروگره‌فته‌کان، له هه‌لی لا‌هه‌لا که‌ردنی چه‌که‌دارانه‌هان، زۆتره.

هه‌شته‌ها له قه‌ولی ی ن ک هوه ده‌رگای چاره‌سه‌رکه‌ردنی سه‌یسه‌ی مه‌سه‌له‌که‌کان به که‌روه‌یه‌ی، له سه‌ر گازی هه‌شته‌ها. (که‌مه‌له، کانونی دوه‌مه‌ی ۱۹۸۲)

*

وتاری دوهم:

شه‌ری ناوخ‌ز یا شه‌ری زه‌گاری نه‌شته‌مان؟

گه‌شه‌که‌ردنی به‌زوتنه‌وه‌ی زه‌گاری نه‌شته‌مانی گه‌لی که‌رد له که‌رده‌سه‌تانی عه‌یراق دا دو‌اهه‌ده‌وه‌ی شه‌ورشی ۱۴ ی ته‌مه‌وزی ۱۹۵۸، پاشان ده‌سه‌به‌به‌که‌ردنی خه‌به‌اتی چه‌که‌دار و هه‌لگه‌یسه‌تانی شه‌ورشی نه‌هلول و وه‌رگرتنی چه‌ن سه‌لی، کاره‌کی وه‌های که‌رد که که‌رده‌سه‌تانی عه‌یراق به‌یه‌ته مه‌له‌به‌نده‌یه‌کی گه‌رنگی به‌زوتنه‌وه‌ی زه‌گاری نه‌شته‌مانی گه‌لی که‌رد له سه‌ره‌انه‌سه‌ری که‌رده‌سه‌تانی دا. به‌گه‌ر به‌یه‌ته ناوه‌نده‌یه‌کی نه‌وت‌ز که ته‌یکه‌رای ته‌یکه‌زه‌سه‌رانی که‌رد له پارچه‌ها جیسه‌ جیسه‌کانی که‌رده‌سه‌تانی دا چاوی هه‌وه‌ی ته‌ به‌رن و هه‌ستی به‌سه‌تی و هه‌سته‌تی له به‌که‌ن، خه‌به‌اتی خه‌زه‌یان و ته‌یکه‌زه‌سه‌تانی هه‌یزه‌ب و ره‌که‌خه‌روه‌که‌کانی خه‌زه‌یه‌تی په‌سه‌ گه‌ری به‌ده‌ن، به‌له‌که‌و به‌هه‌مه‌نه‌ زه‌ر چه‌ته‌ری راه‌به‌ری سه‌یسه‌ی و نه‌ایده‌یوه‌لوه‌ی و ره‌که‌خه‌روه‌یه‌ی.. سه‌رکه‌رده‌یه‌ته‌که‌یه‌وه.

به‌اره‌زه‌تی که سه‌رکه‌رده‌یه‌تی شه‌ورشی و په‌رتی له زه‌ر ده‌سه‌ دا به، هه‌روه‌ها جوله‌ته‌وه‌ی که‌رده‌سه‌تانی له سه‌ره‌انه‌سه‌ری که‌رده‌سه‌تانی دا که‌وت به‌و زه‌ر نه‌فوز و ده‌سه‌له‌تی نه‌وه‌وه ته‌به‌سه‌تانی ده‌وه‌ری سه‌له‌ی به‌ ته‌جیسه‌ی وه‌زی به‌که‌ هه‌م له جوله‌ته‌وه‌ی که‌رد له‌وه‌و په‌ره‌انه‌ده‌ا و هه‌م له ناو هه‌یزه‌ب و ره‌که‌خه‌روه‌که‌نه‌یه‌کان به‌ان دا، به ته‌یه‌ته‌ی له‌وه‌و قه‌نه‌غه‌ده‌ا، که سه‌ره‌یه‌ی په‌ره‌سه‌نه‌دن و به‌هه‌یزه‌ به‌ونی شه‌ورشه‌که خه‌زی، له ناو ره‌شه‌به‌سه‌ره‌ان و ته‌یکه‌زه‌سه‌رانی که‌رده‌سه‌تانی دا نه‌وه‌وه زاله‌ به‌و: نه‌گه‌ر له پارچه‌یه‌کی که‌رده‌سه‌تانی دا شه‌ورشی هه‌لگه‌یسه‌سه‌تا به ته‌هه‌جه‌مان ته‌گات، نه‌یه‌ی هه‌مه‌سه‌ره‌ پارچه‌که‌کانی ته‌ر له خه‌زه‌سه‌تی نه‌وه‌ شه‌ورشه‌ده‌ا به‌ن و له سه‌وره‌ی ده‌سه‌که‌وت و قازانه‌جه‌که‌کانی نه‌وه‌دا به‌جوله‌نه‌وه.

نه‌م به‌اره‌وه‌ نه‌گه‌ر له چاره‌یه‌وه‌ی سه‌تراته‌یه‌جیسه‌کی گه‌شتی دا دا‌هره‌به‌ره‌یه‌ و په‌به‌روه‌ی به‌که‌راه‌یه‌ و که‌اری به‌ به‌که‌راه‌یه، له‌واته به‌و ته‌هه‌سه‌ی کاره‌به‌به‌ر و که‌روه‌ی هه‌به‌وه‌یه، به‌لام به‌ شه‌به‌یه‌کی خه‌راپ له لا‌هه‌ن سه‌رکه‌رده‌یه‌تی شه‌ورشی نه‌هلوله‌وه، به ته‌یه‌ته‌ی له لا‌هه‌ن به‌اره‌زه‌یه‌وه، به کار هه‌ینه‌را، هه‌م به‌و که‌وه‌یه‌ته‌یه‌کی ناراه‌ستی په‌ره‌که‌کانی ته‌ری که‌رده‌سه‌تانی له وه‌ی سه‌سه‌ت که‌ردنی جوله‌ته‌وه‌که‌نه‌یه‌کان و خه‌زه‌ هه‌لقه‌وره‌تانه‌دن له کاره‌به‌اری ناوه‌کی هه‌یزه‌ب و سه‌رکه‌رده‌یه‌ته‌یه‌که‌نه‌یه‌کان به‌ان و ته‌مه‌رخانه‌ که‌رده‌سه‌تانی به‌و خه‌زه‌سه‌تی جوله‌ته‌وه‌ی که‌رده‌سه‌تانی عه‌یراق.. وه هه‌م به‌و په‌سه‌وه‌انه‌ی ده‌سه‌ته‌یه‌که‌لاه‌که‌ردن له گه‌له‌ ده‌وله‌ته‌ دا‌گه‌به‌که‌ره‌که‌کانی که‌رده‌سه‌تانی. نه‌وه‌ش له ره‌فه‌ته‌اری هه‌مه‌وه‌و به‌اله‌که‌ی په‌ د ک د که‌ دا ده‌ره‌که‌وت و به‌ که‌روه‌ه سه‌له‌ا.

هه‌وه‌سه‌ هه‌نه‌انی که‌توپه‌ر و خه‌یره‌ی شه‌ورشی نه‌هلول له که‌رده‌سه‌تانی عه‌یراق دا له ته‌هه‌سه‌یه‌ی ره‌به‌که‌که‌وتنی شه‌سه‌ - سه‌ده‌ده‌ام سه‌الی ۱۹۷۵ له جه‌زه‌انه‌به‌ره‌ دوه‌به‌یه‌کی نو‌ی له نا‌وه‌چه‌که‌ده‌ا

خولقساند. نو ناوهندی له کوردستانی عیراق دا بز جولا نهموی کورد له سمرانسری کوردستان دا دروست پوو هررسی هینا. همروه کو گملی کوردی عیراق کموته گیشاوی مهینه تیه کی نه تهاوتی دژواره وه، همروه ها همسو نه تهموی کوردیش، له نه نجامی نه ودها، ره لجهرو و دردزنگ و به دبین بو له هر ناوهندی کی تر له بزوتنهموی کوردا.

هرچنده خاموشیبه کی ترسناک، له دواي ناشبه تال، بالی به سر کوردستان دا کیشا بو به لام زوری نه مایاند، جوله و بزوتن کموتوه سمرانسری نیشتمان به کمان.

- له کوردستانی عیراق، واته له کهلاوهی ناشبه تال دا، خهباتی ژهره مینی دهستی پی کرده وه و هر زور زو چروه قزناغی خهباتی سیاسی - چه گذار.

- له کوردستانی تورکیا بزوتنهموی به کی سیاسی - جمعاوهری پهری سنند.

- له کوردستانی تیرانیش جموجولی ریکخراو سمری همدلایه وه و له گمل روخانی شا بوه بزوتنهموی به کی سیاسی - جمعاوهری فراوان و قول و، زوری پی نه چو بوه جولانهموی به کی سیاسی - چه گذار.

نه گمر پیشتر کوردستانی عیراق بویه ناوهندی بزوتنهموی کورد و به شی زوری

حیزب و ریکخراوه کانی سمرانسری کوردستان خنجان پیوه نه بهست با لی ی نریک نه کموتوه و په پرهوی نامزگاری و رهنویسیه کانیان نه کرد، له گمل تیکچونی شوری کوردستانی عیراق دا نیشتر نه ک هر نه ناوهندی تیکچو بو، بدلکو نهو تجربویه پیش له هر چاوی زوریهی حیزب و ریکخراوه کانی کوردستان دا شکا بو، نیشتر له بزوتنهموی رزگاری نیشتمانی گملی کوردا ناوهندیک نما بو له روی توانای سیاسی - تیوری بان له روی توانای چه گذار - ماده پیوه نهو هیز و نفوز و دهسلایه هی، حیزب و ریکخراو و تیکوشمرانی کوردستان پوره لی بدن و لی ی کو بهنومه. نه گمر پیشتر کوردستانی عیراق بویه غونهمی دیاری کوزکردنهموی جمعاوهری خه لک له تاقه حیزبیک دا و سیستمی تاقه پارتی به سر خه لکی دا سه پا بو، نم تجربویه پیش له گمل ناشبه تالی سمر کرده تیت و داووده زگا کانی پ د ک و تیکچونی شورشه چه گذاره کمی کوردستانی عیراق، شکا و باوی نما.

بهمجوره له هر پارچه به کی کوردستان دا چمن حیزب و ریکخراو دهستان کرد به کارکردن و له سمرانسری کوردستان دا چمندین حیزب په پدا بون. هی نوی هاتنه مه پدانهمه و کزنه کانییش به خز کموتوه.

دهر کموتنی چمندین حیزب و ریکخراوی جزواو جزور، له لایه کموه نه نجامی ناسایی گزوان و گمشه کردنی کومه لایه تی، ناوری، سیاسی.. کومله فره چینی کوردستان و نیشانهی دهر کموتنی سنوری چینایه تی بو له بهینی چین و تویره کومه لایه تیه به کان و نواندنهمه بان له ریکخراوی سیاسی جزواو جزوردا. له لایه کی تره وه دهر کموتنی نم همسو حیزب و ریکخراو و دسته و تاقمانه.. که هندیکی شویی چینایه تی خزی پی نندوزرا بوه وه، با لم لا و نه لاره فویان پی دا نه کرا، نیشانهی تالوزی و پراگنده بی سیاسی و پهرت بون و به فجزو چونی وزه و هیزی کومله لانی خه لک بو، بگره سمره تالی سمر همدلانی تنگ و چله مبه به کی قول و تالوز بو له بزوتنهموی رزگاری نیشتمانی گملی کوردا، به تابه تی چونکه هندیکیان پهره و خز چه گذار کردنیکی لاسایی کمرانهموی بی بهرنامه نه چون.

لهبرئوموی له هیج کام لهو دولت و ولاتانمی کورد و کوردستانیان به سردا بهش
 کراوه ماوهی ژبانی دیموکراتی و خبباتی سیاسی هیمانه نموه، لهوتمی بزوتنوموی زرگاری
 نیشتمانی گهلی کورد، به پی ی تیگه‌بشستی نوی، پهیدا بوه، همیشه شیوه‌په‌کی
 سمره‌کی خبباتی چ بز مان و خویاراستنی وه چ بو دهرینی بهرورا و داواکردن و سندن
 مافه‌گانی، به ناچاری ریگهی خبباتی چه‌کدار و، هه‌لپه‌ی خۆ چه‌کدار کردن و به کار هینانی
 چه‌ک بوه. ههر بزوه زوومهی حیزب و ریک‌خراوه‌گانی کوردستان هه‌ولی پیکه‌پینانی هیزی
 چه‌کداربان داوه. جا له بهر ئوموی نمانش له په‌روهی کردنی ریشوونی پیکه‌پینانی
 دیموکراتییانه و له نهریتی پیکه‌پینانی هه‌لکردنی سیاسی دا کم تهرویه بون و، همیشه
 داگیرکردن و نیشپه‌پیش لوتیان ژهنذوته مسه‌له‌ی کورده‌وه، بزوه زورجار ناتمایی و
 ناریکه‌په‌گانی بهینی ئوم هیز و تاقمانه، له کاتیک دا که ئه‌بی به ریگهی سیاسی لاهلا
 بکرن، نه‌ته‌تیموه و نه‌گاته پله‌ی پیکادانی چه‌کدار و شمیری خویناوی، به جزریکی ئوتز
 که له هندی قزناغ و له هندی کات و شوین دا بزوتنوموی کوردی توشی مه‌ترسیه‌کی زل
 نه‌کا، چونکه خبباتی هیزه کوردپه‌گانی له شاری ی تاسایی خزی، واته له خببات دژی
 داگیرکردن و نیشپه‌پیش و نوکمه‌کانیان، لائدا و ناگزکی نیوان. هیزه کوردپه‌گان
 نه‌تقیبیموه و نمونده توند ئه‌بی به جزریکی له پاتی ئوموی شمیری قورس و خویناوی
 بکومته مه‌پدانی هیزه‌گانی کورد و داگیرکردنومه، کومتوته ناو ریزه‌گانی کورد خۆیموه.
 له به سمر کردنوموی شریتی روداوه‌گانی ماوهی چوار - پینج سالی رابوردی
 نیشتمانه‌کمان دا ئه‌پین:

- له کوردستانی تورکیا نه‌گهرچی شورش چه‌کدار و لشکری چه‌کداری تیا نموه
 و حیزب و ریک‌خراوه‌گانی ئومی له خبباتی ژهرزه‌مینیی دا بون، کهچی له گه‌ل ئوموش دا
 ناگزکی نایدپولوجی و سیاسی له بهینی هندی حیزب و ریک‌خراوی ئومی دا تقیبیموه و
 کومتونه کوشتن و تۆقاندنی کادر و نندام و دوستی په‌گتیری، تا کوده‌تای سپایی و
 سه‌پاندنی حوکمی عورفی جیگهی په ههمویان لیژ کرد و جموجول و چالاکیی کم کردنومه
 و سمر کرده و کادر و نندام و لایه‌نگره‌گانی گرتن و راوانان و دهرپه‌در کردن.
 - له کوردستانی ئیران دا نه‌گهرچی له پاش روخانی شا جه‌ویکی نازاد و
 دیموکراتی کم وینه‌ی خبباتی سیاسی و ململانی ی نایدپولوجی خولقا بو، به‌لام له گه‌ل
 ئه‌ستور بونی باسکی چه‌کداری ریک‌خراوی ئومی و له گه‌ل قول بونوموی ناوکوبه‌گانی
 به‌پینان، لهوش هندی له گیرورگرفته‌کانیان، که نه‌کرا به ریگهی سیاسی چاره‌سهر بکرن،
 جاروبار نه‌تقیبیموه و نه‌گه‌بشته پله‌ی پیکا هه‌لیژانی چه‌کدار و خویناوی.
 هیشتا ئه‌م گیرورگرفته‌گانی ناو خویان به لاپه‌ک دا نه‌کومت بو، هه‌مو هیزه‌گانی
 شورش کوردستانی ئیران کومتونه بهر په‌لاماری چه‌کداری هیزیکی تر که گواپه به‌کیکه له
 هیزه‌گانی کوردستانی عراق.
 - له کوردستانی سوویاش ململانی ی ریک‌خراوه‌یی و سیاسی له بهینی حیزه‌گان
 دا، هندی جار نمونده توندوتیژ و قول ئه‌بی تا راده‌ی له په‌ک داهران و په‌گش په‌ک
 چونیکی وها که نه‌گهر لهوش خبباتی چه‌کدار له گوری بواپه له‌وانه بو ئوموش به‌گاته
 راده‌ی شمیری خویناوی و چه‌کدار له به‌پینان دا.

- له كوردستاني عيراقيش نيمه چنډ ساله شمري ناوخو بۆته په كيك له گوره ترين كۆسپه كاني ريگي بۆ پيشمويه چوني جولانمويه كه. ليكدانمويه په كيك باهه تبي روهي روداوه كان و نوزين بكي گشت لاهني دهري نهمن شمري ناوخوي بهيني هيزه كوردپه كان و خمرېك بونيان به په كترپيمويه له سرانسمري كوردستان دا دپارده په كيك گشتيه، نكهرچي له كوردستاني عيراق و له كوردستاني نيران دا له چاو پارچه كاني تر دا گومتر و خويناووتره. له راستي دا توژنمويه هؤ راسته قينه كاني شمري ناوخو دهري نهما كه جگه له كم تهمرويه يي نم حيزب و ريگ خراوانه له مسيداني پيكهوه ژاني ديموكراتيپان و، جگه له تاودانمويه مملاتي ي بيروزي جياواز و قازانچ و دهسكوتي چيناهتي جزواو جزو، قولكردنمويه نم دپارده به و نانمويه شمري ناوخو به هيچ جزو دور نيه له فتي داگيركمراني نيشتمانكمان و نيمپرياليزمي جيهاني و نوكره كانيان، وه له نمخه و پيلانته كاني نموان بۆ لاداني بزوتنمويه رزگاري نيشتماني گهلي كوردستان له شا ري ي ميژوي خوي واته: شمري داگيركمران و نيمپرياليزم و نوكره كانيان، بهرو شمري ناوخوي هيزه كوردپه كان له گهله په كترتي واته «كورداندي شمركه» له كاتيگ دا كه هيشتا گهلي كورد له قوزاغی شمري رزگاري نيشتمان داپه نك له قوزاغی شمري ناوخوي چينه جياوازه كاني.

له قوزاغی نيشتاي خهباتي رزگان خوازانمي گهله كمان دا، شمري ناوخو، له دو دهري كوردستان دا، له دهري عيراق و له دهري نيران، خهتريكي گوره ي دروست كرده بۆ سر بزوتنمويه رزگاري نيشتماني گهلي كورد، به شيكي گوره ي رنج و فيداكاري هيزه كوردپه كان له شمري په كترتي دا به فبرؤ نمچي، هيزه كوردپه كان به شمري سياسي و چهكدار و نيمعلامي په كترپيمويه خمرېك نكا و ناتوان به چاكي خمرېكي دوژمنه كاني گهله كمان بن و گورزي كوشنده ي بسروين، كۆسپ و تهگهري زل له بهرده مي روهي بزوتنمويه رزگان خوازانمي كوردا دروست نمي و ناتواني ته كاني به تين و به گور بهرو بدپهيناني نامانجه كاني بدا، دلي كۆمه لاني خهلك له تيكۆشان سارد نهبتمويه..

بۆيه نمي له روانگه په كيك زانستيمويه، سهيري هلمومسرجي نوي ي كوردستان بكهين، ناكۆكپه كاني نم قوزاغه ههلبسنگينين، سروشته كانيان، ريگي چاره سر كردن و شيويه لاهلا كردنيان دپاري بكهين، فرمانه كاني خومان، نم قوزاغه گرنكي خهباتي گهله كمان دا دپاري بكهين.

نمي زؤد به ورياي و ئهري، زؤد به هوشپاري و پيروشمويه، به دلسوزي و تين و تاوي شورشگيرانمويه، به له خؤيرانكي توراو و هست كردنيكي قولمويه به لپرسنمويه ميژوي، له پلي نيشتادا هول بدين:

له لاهه كموه - له روي سياسي، ناپدبولجي، پيشمهرگه يي.. وه خومان تهيار و ناماده بكهين بۆ په كخستنن هر پيلاتيكي دوژمنانه و بۆ بهرننگاري هر روداويكي نالمبار و نمويستراو و بۆ بهرپرچدانمويه هر پلامار و هيرشيكي نكهرته سرمان.

وه له لاهه كمي ترشمويه - به پيري تواناوه هول بدين كه چاره په كيك سياسي بو شمري ناوخو له كوردستان دا بدؤزرتيمويه كه بزوتنمويه رزگاري نيشتماني گهلي كورد له بهلای شمري لاهه كسي لا بدا و نههيلي له شا ري ي ميژوي خوي، شا ري ي خهبات و سر كردن دؤي داگيركمران و نيمپرياليزم و نوكره كانيان لا بدا و بهرته سر لاري ي شمري

*
وتاری سییهم:

(مساومه) له گه‌ل داگیرکمران یا له گه‌ل هیزه ناکۆک و جیباوازه‌کانی کوردستان؟ عیراق و ئیران وه‌کو دو ده‌ولت که ههر په‌کیکیان پارچه‌یه‌کی کوردستانی داگیر کرده و به‌شیکی نه‌توهی کورد نه‌چوسینیتهمه، له‌وه‌تی دامزراون، سه‌ره‌وای نه‌و ناتهمایی و ناریکسیه‌ی په‌ درۆایی میژو له سه‌ر سنور و سه‌زه‌ب و ره‌گه‌ز و، له سه‌ر کاروباری سیاسی و ئابوری.. هه‌یان به‌، هه‌میشه له‌ کاتی مه‌ترسی دا دژی بزوتنموی رزگاری نیشتمانی گه‌لی کوردستان ره‌ک که‌وتون، په‌یکمه‌ نه‌خشه و پیلانی کوژاندنمویان داناه و ته‌قه‌لایان په‌ک خه‌ستوه. نه‌گه‌ر هه‌ندیک جباریش، په‌کیک له‌م دو ده‌وله‌ته پارمه‌تی جو‌لانمویه‌کی کوردییان له‌ شوینیک دا دا‌هیت، له‌ چوارچیویه‌ی وازی تاکتیکی دهره‌چوه بز په‌کار هینانی مه‌سه‌له‌ی ره‌وای کورد و خه‌بات و خه‌ز به‌ختکردنی، وه‌کو هیزی ژۆر بز بردن و گوشار و ئاژاوه‌ نانه‌وه، بز په‌ ده‌سه‌ینانی مه‌به‌ستیکی سیاسی، یا سپایی، ئابوری.. دژی ده‌وله‌ته‌که‌ی تر.

په‌نجیا سالی راه‌وردو چه‌ندین نه‌ونه‌ی هاوکاری نه‌م دو ده‌وله‌ته‌ی تیا نه‌یه‌تری دژی گه‌لی کورد، که‌ دوایه‌که‌ه‌یان ره‌ککه‌وتنه‌که‌ی شا - سه‌ده‌دام به‌ له‌ جه‌زانی.

*
روخانی رژیسی شا له‌ ئیران، ژۆر مه‌سه‌له‌ی له‌ ناچه‌که‌دا گۆری، په‌کیک له‌وانه تیکچه‌رتنموی په‌هونه‌ی هاوکاری و ته‌هایی عیراق - ئیران به‌، که‌ به‌ شه‌ری پرۆپاگانده و دهره‌ردانه کاروباری ناوخزی په‌کتیری ده‌ستی به‌ی کرد، تا گه‌یه‌شته ورده‌شه‌ری سه‌ر سنور و له‌ دوایی دا هه‌لگیرسانی جه‌نگ له‌ به‌هینان دا.

هه‌لگیرسانی جه‌نگ له‌ به‌ینی نه‌م دو ده‌وله‌ته‌دا، که‌ به‌ هزی زیاد به‌نی ده‌رامه‌تی نه‌تومه له‌ هه‌فتاگان دا، ماکیه‌به‌کی سوپایی و پولیسی گه‌وره و خورتیان دروست کرد به‌ بز دامرکاندنموه و دا‌پلوسی گه‌له‌کانی خزیان و بزوتنموه شه‌ر شه‌گیریه‌کانیان، هه‌لیکی له‌به‌اری ره‌خساند بز گه‌لاتی نه‌و دو ده‌وله‌ته به‌ گه‌ستی، بز نه‌وه‌ی له‌ به‌تی نه‌وه‌ی له‌ شه‌ری دو ده‌وله‌تی چه‌وسینه‌ردا، په‌کتیری شه‌ق و په‌ق به‌کن، هه‌ول به‌دن بز روخاندنی ده‌سه‌لاتی ژۆردارانموی چینه‌ هوکمرانه‌کان و روخاندنی به‌نجینه‌کانی «نیسه‌تیب‌دای شه‌رقی» که‌ به‌ نا‌شیره‌ترین شه‌وه‌ی له‌م سالاتی دوایی دا هه‌م له‌ هوکمی سه‌ده‌دام و جیزه‌ فاشیسته‌یه‌که‌ی دا و هه‌م له‌ هوکمی خومه‌ینی و ده‌سه‌لاتی ناخونده‌کانی ئیران دا، به‌ دی نه‌کری.

هه‌لگیرسانی جه‌نگ نه‌گه‌ر بز گه‌لاتی هه‌ردو ده‌ولت هه‌لیکی له‌ به‌ار به‌ی به‌یه‌تۆزنموه، بز چاکتر کامل کردنی هه‌لومعه‌جی دخی شه‌ر شه‌گیرانه و گۆرینی به‌نهره‌تی خه‌ره‌ته‌ی ده‌سه‌لاتی سیاسی چینه‌کانی هه‌ردو کۆمه‌له، نه‌وا بز گه‌لی کورد هه‌لیکی میژوی نه‌وتۆ به‌ که‌ له‌ میژوی نوی ی دا بز په‌که‌مین جبار به‌ شتی وای لی هه‌لیکوی، که‌ له‌ ناو هه‌ردو ده‌ولت دا دو بزوتنموی ئوپوزیسیونی خورت و دیموکرات و په‌شکه‌وتنه‌خواز، وه‌ له‌ ناو هه‌ردو به‌شه‌که‌ی کوردستان دا دو جو‌لانموی سیاسی - چه‌کداری فراوانی خاوه‌ن به‌که‌ی جه‌ماوه‌ری تیدا به‌ی، که‌ هه‌ر په‌که‌ه‌یان خاوه‌نی به‌رنامه و سه‌رکرده‌تی و ره‌کفراری سیاسی

و چه‌کدار بی، له سر خاکی خزی.

هرچه‌نده هاوکاری هیز و حیزه‌کانی هردو دیو له ناستی پیوسته‌کانی قزناغه‌کدا نهبو، بز قزستنه‌وی نمو ههله میژویه‌ی، که دو دوژمی دیرینه و به هیزی گملی کورد، سدان هزار سمرپازیان دژی به‌کتری له مه‌بدانی جه‌نگیکی قورس و درژی ماه‌پوچ دا بهر دابره گپانی به‌کتری، بز نه‌وی به پی ی گزوانه‌کانی هه‌لو‌م‌رجی نوی ی نه‌وه‌ی و ناچه‌ی و جیهانی.. چاو به‌گیریموه به به‌نامه‌کانیان دا، بگره به ستراتیجی گشتی جوالانه‌وی کوردا له هردو دیو، بز دانانی ره‌وشونی ناوگزی کارکردن و، ته‌کاندانیکی نوی به خه‌باتی کورد، له روی دروشم و ره‌باز و شیوه‌ی کارکردنی و هاوپه‌یمانیتیموه.

له کاتیک دا توانای نمه له گزوی بو، به‌لام به‌چونی زال و ره‌وتی روداوه‌کان وه‌ها رویشته که هیزه سیاسی - چه‌کداره‌کانی کوردستان هه‌ر لایهنه له دیوی خزی دا و له سنوری به‌نامه و ستراتیجی خزی دا کملک وه‌بگری له هه‌لی خه‌ریک بونی دولت و سوپای داگیرکری ولاته‌کمی خزی به جه‌نگیکی ده‌ره‌کی قورسوه، بز گشه‌پیدانی جوالانه‌وه‌ی و به‌ده‌سه‌پنانی سرکوتنی سیاسی و سپایی.

هه‌لگیرسانی جه‌نگی عیراق - نیران هه‌لکی له‌بار بو لژ تیکرای نویزیسیونی عیراق و دوژمنه‌کانی رژیمی صه‌ددام، وه به تابه‌تی بز گملی کورد و هیزه سیاسی - چه‌کداره‌کانی کوردستان چونکه نه‌مانتوانی که‌لکیکی گوره‌ی لی وه‌بگرن بز هه‌لگیرانه‌وی تای لاسه‌نگی ته‌رازوی هیزه‌کانی رژیم و گملی کورد، به تابه‌تی که صه‌ددام و حیزه فاشیسته‌کمی له نه‌لجیامی جیگیربونی دؤخی ناوه‌وی دا و له نه‌لجیامی زه‌ادبونی ده‌رامه‌تی نموت و زه‌ادبونی ژماره‌ی هیزه چه‌کداره‌کانی و تفاقی جه‌نگی و ده‌سگرتنی ته‌واوی به سر هه‌مو شینه‌ گرنگه‌کانی کوردستانی عیراق دا، له دوا‌ی تاشبه‌تالی ۱۹۷۵، ناهاوتا‌پیه‌کی سپایی گوره و نا‌ه‌رام‌به‌ریه‌کی بی وینه‌ی نه‌وتز له به‌پنی هیزی پیشمه‌رگه و هیزه چه‌کداره‌کانی رژیم دا دروست بویه، که له دابه‌شکردن و به‌راوردکردنی ژماره‌ی هه‌ردولادا، به‌ک پیشمه‌رگه زیاتر له دوسه‌د چه‌کداری رژیمی عیراقی به‌رنه‌کوت. ته‌مانت هندی جار جگه له هیزی پیاده و جاش که هیرشیان سر مه‌فرزه پا که‌رتیکی پیشمه‌رگه، ژماره‌ی نو هالیکۆته‌ترانه‌ی به‌شداری هیرشه‌که نه‌بون، له ژماره‌ی پیشمه‌رگه په‌لامارداوه‌کان زۆتر بو.

له باری نا‌ه‌رام‌به‌ری ماددی و به‌شیری دا، له به‌پنی پیشمه‌رگه و رژیم دا، هه‌ر هیزی مه‌عنوی و باور بو به ره‌وا‌یی و راستی مسئله‌که، که‌موکوریه‌کانی پیشمه‌رگه‌ی پر نه‌کرده‌وه و لاسه‌نگیه‌کمی هه‌ردوتای ته‌رازوی هیزه‌کانی راست نه‌کرده‌وه. له گه‌ل نه‌وه‌ش دا به درژیایی سالانی ۷۶ - ۸۰ رۆله دلیره‌کانی کوردستان نه‌ک هه‌ر به‌وپه‌ری قاره‌مانه‌تیموه به‌رگه‌ی دژواریه‌کانی هه‌لو‌م‌رجی خه‌بات و هیرش و په‌لاماره‌کانی دوژمنیان گرت و به‌س، به‌لکو له زۆر مه‌یدان و شوین دا جله‌وی ده‌سپیشکه‌رییان له ده‌س دوژمن ده‌ره‌نا و ده‌بان داستانی قاره‌مانه‌تیبیان نوسیموه و سدان سرکوتنی به‌اریان له شه‌رگه‌کان دا به ده‌س هینا.

هه‌له‌ته هه‌لگیرسانی جه‌نگی عیراق - نیران بز پیشمه‌رگه شایه‌کی خوش بو، چونکه سپا و هیزه چه‌کداره‌کانی عیراق، نیت نه‌مانته‌توانی به‌و خه‌ستیه هیرش به‌پین و

به چریبه له کوردستان دا هیزه‌کانیان داهش و جیگیر بکمن و به گوری توندبونی شعر و پیکادان نمبواپه نیتیر هندی له هیزه داگیرکمره‌کانی کوردستان بکیشنبوه و ببببن بۆ مهبانی چنگ له گهل نیران و له هندی شوینی تریش دا هیزه‌کانیان تمنگ بکمن.

خمریک بونی هیزه‌کانی دوژمن به شمری سپایه‌کی نیزاسی هاوتای خزیموه له جبهه‌یه‌کی ترموه، دسه‌لاتی له کوردستان دا لاواز نه‌کرد و توانای شمرکردنی کم نه‌کرده و نوخته‌ی زه‌عینی له ناوچه‌کان و باژیر و نوردوگانان دا ئندا به دسته‌وه... نمانش هموی زه‌مینهی لهباری به‌رزگردنوهی راده‌ی چالاک‌ی و وه‌شاندنی دهستی کاربگه‌ریان له دوژمن خوش نه‌کرد. به‌لام له همان کات دا خمریک بونی هیزی پیشمهرگش به شمری ناوخۆ و ناکۆکی دروستکراوی لاوه‌کبوه، په‌کی هیزه‌کانی پیشمهرگمی نه‌خست بۆ قسوستنوهی نم هه‌له و به گهر خستنی هم‌ه‌روزه و توانای دژی ره‌بم و هیزه داگیرکمره‌کانی له کوردستان دا.

تهرخانکردنی هم‌ه‌و تفعلا و توانای هیزی پیشمهرگه و ریک‌خراوه‌کانی په‌کیتیبی نیشتمانی له مهبانی چه‌کدار، سیاسی، نیعلامی... دا بۆ نه‌لجامدانی فرمانی سه‌ره‌کی له به‌گژاچونی ره‌بم دا، له هه‌لومهرجی نه‌وسای کوردستان دا که هۆکانی شمری لاهلا و ته‌قینوهی ناکۆکی لاوه‌کی له گاه‌دا بو، پیوستی به چوارچیوه‌یه‌کی گشتی جولان و بزوتن بو له سه‌ر ناستی کوردستان، عیراق و، ناوچه‌که، بۆ کۆکردنوهی هم‌ه‌و هیز و تواناکان دژی ره‌بم، یا هیچ نه‌بی خاوردنوهی گرژی نیوانیان، بۆ نه‌وهی له هاتی نه‌وهی به په‌کتریموه خمریک بن همر په‌که‌یان له قوئی خزیموه به دوژمنوه خمریک بی.

* هه‌لگیرسانی چنگی عیراق - نیران دۆخیکی وه‌های دروست کرد که ده‌وله‌ته‌کانی عیراق و نیران، وه هیزه‌کانی دژی عیراق و هیزه‌کانی دژی نیران، هیز و ده‌وله‌تانی ناوچه‌که تیکرا کۆته جولان و وه‌رگرتنی هه‌لوست و، ناچاری کردن ریزبونیکی نوی هه‌لبه‌زیرن له دۆستایه‌تی، دۆژمایه‌تی، هاوکاری، نۆکه‌رایه‌تی، به‌یلاینی...

له لاه‌که‌وه - ده‌وله‌تی عیراق و ده‌وله‌تی نیران هه‌ر په‌که‌یان هه‌ولی ئندا بۆ نه‌وهی سوډ له خه‌باتی کورد وه‌رگری له مملاتی سپایه‌که‌ی دا وه‌کو به‌شیک لهو جه‌نگی دژی نه‌وی تر نه‌بکورد، وه هه‌ر په‌که‌یان به پی ی تیگه‌به‌شتن و بزچونی خزی، هه‌ولی ئندا ده‌س به‌خاته ناو هیزه سیاسی و ته‌نانعت هیزه عه‌شایه‌ری و دینه‌یه‌کانی کوردپه‌شوه، وه له روی سپایی و سپاسیوه که‌لک له جولانه‌وهی کورد وه‌رگری بۆ قورسکردنی تای ته‌رازوی هیزه‌کانی خزی له شه‌ردا.

له لاه‌که‌ی ته‌رپه‌شوه - جه‌زب و هیزه‌کانی کوردستان، نه‌وانیش هه‌ر په‌که‌یان به پی ی بزچون و تیگه‌به‌شتنی خزی، هه‌ر په‌که له لای خزیموه کۆته وه‌رگرتنی هه‌لوست و هه‌لودان بۆ وه‌رگرتنی که‌لک له ته‌قینوهی ناکۆکیه‌کانی به‌ینی عیراق و نیران و گه‌به‌شتنی به‌وپه‌ری توندوتیژی واته پله‌ی چنگ، چ به دروستکردن یا به‌هیزکردنی په‌وه‌ندی له گهل نیران و چ به دروستکردنی (مهور) له گهل هیزه‌کانی تر دا دژی ره‌بمی عیراق.

به‌یگومان جه‌موجول و هه‌لودانی هیچ کام لهو لاه‌مانه‌ش، به کاریکی سه‌هیر و نااسایی دانازی، به‌لکو له هه‌لومهرجیکی وه‌ادا شتیکی نااساییه و چاوه‌روانه‌کراوه. شح و حسک و قم که له هیزه‌کانی کوردستانی عیراقن و ره‌گی مملاتی ی

چه کداریان گزروه دژی ریژیسی عیراق.. هر په که یان به جزویک و به شیسوه پدک هلوپستی خزی دپاری کرد له جنگی عیراق - نیران، وه هر په که یان به جزویک هلوپسته که ی خزی هم به داووده زگا ره سمپه کانی نیران راگه باند و داپه دیزگا کانی راگه باندنی نیرانی (رادپو، تملفزیون، رژینامه)، وه هم له به یان و بلاو کراوه کانی خزیان دا چمند باره یان کردهوه. نه گسره چی نمانه به جیسا هلوپستی خزیان دهریری بو، به لام ناوهرژی هلوپستی هر ۳ لاکه یان چن حوکمیکی له په کچوی تیا نخوینرایپوه که برتی بوئ له:

- ا. دهریری نارزایی توندوتیژ له هملگیساندنی شر.
- ب. توندکردنی مسئولیه تی هملگیساندنی شهروه که له ملی عیراق.
- ج. پشتیبانیکردنی تهاو له حکومتی نیران دژی حکومتی عیراق.

هیزه کانی نیمه پدکبک بو لو هیزانمی نه پراپه له همسو لاپهک زیاتر سود له ناکزکی نیران - عیراق و جهنگه که ی به نپیان وهرگیری، به تابهستی چونکه له چاو هیزه کانی تردا، نم گموره ترین هیزی شرکمر بو دژی عیراق له سهر نهری کوردهستان. جگه لعمش هیز و ریکفراوه کانی نیمه و جمعاوهری خدک.. له ماوه ی چمن سال شمیری ناپرامبر و خبهای سخت و دژواردا نازاریکی زوریان له دهس حکومتی عیراق و دیزگا دامرکینمروه کانی و هیزه داگیرکمره کانی چپشت بو، که له هی نوانیتر زلوتر بو، نعمش همو جزره هولندان و هاوکاره کی حلال نه کرد دژی ریژیسی عیراق بز «هق» لی کردنوه و «هق» لی سمندنی. له مانمش هموی گزنگتر: نو کاته چمندین بهرژوه نندی و قازانجی گزنگ و کارگیری له ناو نیران و له بهر دهسلاتی نیرانیسه کان دا بو، به تابهستی وه جبهه پدکی گموره ی چک، که له ولاتیکی دژستهوه، ینک له سهر په یمان و به یینی نیرانیسه کان، گواستبویهوه ناو نیران بز نموی لمویوه بیگه به نیتسه کوردهستانی عیراق.. له گدل نمانمش دا همو، نیمه ناماده نموبن لو هلوهرجهدا به پیچواندی هلسنگاندن و بزچونه کانی خوزمانوه هله پسرستانه بهولینهوه، یان هیچ مبرجیکی نیرانیسه کان قبول بکه ین که له گدل سهره تاکانی خوزمان یا قازانج و دهسکوت بهنچینه پدک کانی نه نموی کوردا نه گونجی.

هر لم روانگه پوه هم (عرض) ی نیرانی و مبرجه کانی نوانان داپوه داوه و پشتیبانیمان له حکومتی نیران نه کرد. بهو جزوه ی نوان نه پانویست، لو شهردا دژی عیراق. هم (عرض) عیراقی و مبرجه کانی نوانیشمان رت کردهوه و پشتیبانیمان له حکومتی عیراق نه کرد، بهو جزوه ی نوان نه پانویست لو شهردا دژی نیران. بهلکو لاهان واپو که نهی نو هله میژویه بهقوزیموه و شر توند بکری، مک له گیژوی (مسامه) ی سوک و پروبوچ و کانی دا له گدل دولتی نیران یان له گدل دولتی عیراق دا بز بکری و له دهس پدکی و، گدلی کورد بهاویژرته داوی فروغیلی تاکتیکی پدکیکیانهوه و له نفعیمان دا بهیته قوربانیسه کی سهره پزای ریککوتنموی نوان. وه نه گمر (مسامه) ش هر پیویست بی، نوا نهی له گدل هیزه ناکوک و جیباوازه کانی کوردا بکری نهک له گدل داگیرکمرانی کوردهستان. (کؤمده، شویاتی ۱۹۸۲)

*

نمنور حسمن و قازان

نمنور حسمن گنجیسی هیلکوتوی کمرکوک بو. که دوی ناشبه تال گیرا خوندکاری کلیسی هندسه بو له بهغداد. نعویش وهکو هاوریگانی حوکم درا و له زندانی نهبو غریب دا مایوه تا له عشفوی ۷۸ دا بهر بو. هر نو کاته هاته ریزی پیشمرگهوه. له گمل ۹ کادری تر نیردران بز لوئنان بز مشقی جننگی دوی گمرانموی کرا به فرماندهی هیری ۲ ی کمرکوک.

له رژی ۵ ی مارتی ۸۲ دا هیزکی تیکلای جدهش و جاش به پشتیوانی هالیکزپتر له گوندی قازان هلی کوتابه سمر نمنور و هاوریگانی که به همویان ۲۲ کس بون. لم شمه ناهیرامبره دا ۱۱ کس کوژا؛ نمنور حسمن. رزگار جهلال (همین) ماموستا عهدولحالی صالح (تاسز). ماموستا عهدوللا صالح (چپا). سواره شیخ صدیق. کامبران مام عوصر. کرم چمچعمالی (گوزان). نوعمان عهدی. حمه شوکر بلوکنی. نجمدین فاتح (شیروان). موهفق تلی. زوری نم پیشمرگانه کمرکوک بون. راستبه کسای نعه زهره ریکی گوره بو، چونکه پاشمرژیکی باش له نمنور و هندی له کادره کانی تر نکرا.

*

په کیتی نوسرانی کوردستان

حسمی حمه باقی له زندان پیریوو، بهلام نهپهویست خزی پیشانی کس بدات. حمه پیش گرتنی له چند کوزیکی ندهی دا شیمیری خونند بووه په کیکبان په ناوینشانی «بروخی بیدنگی» شهردکانی رهزی بون، بهلام دزی زولوزدی بمص. یکی لو برادرانمی، له راگه پاندنی په کیتی کاری نه کرد، له گمل هندی له ندهیه کانی سلیمانی نیوانی خۆش بو. هات بز لام پاسی حمه و هیلویستی نازاپانمی سیاسی بز کردم، داوی لی کردم نامه یکی بز بنوسم. نعه پیشتر ناسیاییمان نهبو. نامه کم بز نوی. برادره که بزنی نارد و دواپتر خزی به نهیسی چوه بز سلیمانی. چند نامه کم پی دا نارد بز چند کسکی تریش. حمه بریاری داهو بیته شاخ و پی به پیشمرگه. له شورشی تهیلول دا ماوه دک لپرسراوی ناوچه بو له هیزی رزگاری.

حمه هاته دهره کسه و پاسی سیاسی و ندهی زورمان کرد. به لایوه چاک بو له گمل ندهیه کانی کورد له ناو شاره کان دا په یهوندی دوستانه دایمزینین. له سمر داوی نو، مامجهلال و من، چندین نامسان نوی بز زوری ندهیه کورده کان له سلیمانی، هویلیر، بهغداد.. خزی نامه کانی بز بردن. نعه کاریکی باشی تی کردن. که هاتوه پیری دامزاندنی په کیتی نوسرانی له لا گلاله بووه به تایهتی بمص بریاری هیلوه شاندموی په کیتی نوسرانی کوردی داهو.

تاقسی ندهیب و نوسر رویان کرد بوه شاخ، بهلام به سمر حبزه کان دا داهش بون، له مانش هندی کبان خزیان خویانان به ندهیب و نوسر نغانی، نهگینا به پیوانمی ندهی به «کولکه ندهیب» یا به «کولکه نوسر» پش دانشمنران. هیلویستی په کیتی له په کیتی نوسران به مجوزه بو؛ په کیتی که بیان دور پی له دستپهوردانی حبزه کان و، «نان و نازادی» و پیوستیه کانی چاپ و بلاکردنموی بهرهمه کانیان بز داهین بگری.

هندی له نوسره‌گان چمند کۆبونوه‌ه‌کیان کرد و، به هاودنگی له گه‌ل ژماره‌ه‌کی زور له نوسهرانی شار، «ه‌که‌پتی نوسهرانی کوردستان» یان پیک هینا و، گۆزاری «نوسهری کوردستان» یان پلاو کردهوه

لهم گۆزاره‌دا به‌همی ئه‌ده‌یی نوسهرانی شاخ و چمندين کس له نوسهرانی ناسراوی شار، وه‌کو: شه‌رکو به‌کس، حسین عارف، مستمفا صالح که‌رم، ره‌وف به‌گه‌رد، دلشاد مه‌روانی، تاپه‌ر صالح سه‌عه‌د.. له ژیر ناوی نه‌ینی دا، پلاو کراپه‌وه.

هه‌روه‌ها چمندين کومه‌له‌ی شه‌هر، له‌وانه: کومه‌له‌ی شه‌یری حمه‌ی حمه‌ه‌ باقی، شه‌رکۆ به‌کس، حسین مه‌لوه‌، جه‌میل ره‌نجه‌هر و، کومه‌له‌ی چه‌روک و باهه‌تی تر له کتیی سه‌ره‌خۆدا پلاو کراپه‌وه.

* هه‌ولیکی سه‌رنه‌که‌وتو له گه‌ل هسک

حمه‌ی حمه‌ه‌ باقی که هات به‌ شاخ، هه‌ولی ئه‌دا به‌ هاوکاری له گه‌ل نوسهرانی که دا به‌ش به‌یون به‌ سه‌ر لانه‌گانی جه‌ودا، به‌که‌پتی نوسهرانی کوردستان گه‌شه‌ی پها. له هه‌مان کات دا له‌و ره‌گاپه‌وه زه‌مینه‌ی جه‌ودی له ناسته‌بونه‌وه خۆش پها. حمه‌ه‌ و زور که‌سی تره‌ش زۆر جه‌ار باسی هه‌ولی ناسته‌بونه‌وه‌یان له گه‌ل نه‌که‌ردین و، ئاماده‌ی خۆیان ده‌رنه‌یری بۆ ناوێزی و هینان و به‌ردنی نامه‌ و په‌یام.

حمه‌ه‌ له گه‌ل حاجی حاجی به‌رام ده‌سته‌بته‌ی کۆنیا‌ن هه‌بو. به‌ هه‌ولی ئه‌و دانیه‌شته‌نیکي له شه‌ینی ره‌ک خه‌ست له به‌که‌پتی عوممه‌ری حاجی عه‌به‌دوللا و من و، له هسک تاپه‌ری عه‌لی والی و حاجی به‌شه‌دار به‌ون.

پاش هه‌ندی قسه‌ و باسی هاتینه‌ سه‌ر باسه‌کان. حاجی له مه‌یا‌نی قسه‌دا وتی: «مامجه‌لاله‌ برا گه‌وره‌ی ئه‌مه‌شه..» من زو قسه‌که‌م به‌ی به‌ری، وتم: «کاک حاجی به‌ واز لهم جه‌زه مه‌وجامه‌لانه به‌هین. نه‌ ئه‌وه مامجه‌لاله‌ به‌ براگه‌وره‌ی خۆتان ئه‌زانن و، نه‌ ئه‌وه‌ش خۆی به‌ براگه‌وره‌ی ئه‌وه ئه‌زانن. ئه‌وه چمند سه‌له ئه‌وه قسه‌ی به‌ی ئه‌لین. چاکتر وایه به‌ راشکاوی باسی هۆی نا‌کۆکه‌یه‌کان به‌که‌من.»

هه‌ردو لامان ئاره‌زو‌یه‌کی قه‌لمان بۆ ناسته‌بونه‌وه و ئاسا به‌که‌ردنه‌وه‌ی په‌یوه‌نده‌که‌مان ده‌هه‌ری. له به‌ر ئه‌وه‌ی له ده‌س به‌ی که‌ردنه‌وه‌ی شه‌وره‌که‌دا له گه‌ل ئه‌مان په‌که‌وه به‌یون و، سه‌لاته‌یکمان له ناو به‌که‌پتی دا په‌که‌وه به‌ سه‌ر به‌رد به‌و. له ناو ره‌که‌خراوه‌گانی تر‌دا ئه‌مانمان له هه‌مویه‌یان به‌ نه‌یه‌که‌تر دا ئه‌مان له خۆمان. ئه‌مه‌ به‌ری سه‌ره‌جی خۆمان بۆ رو‌ن که‌ردنه‌وه. زۆر له مه‌یژ به‌ ئه‌مه‌ لامان وایه‌ هۆکانی هه‌له‌گه‌رسانی شه‌ری نیوان ره‌که‌خراوه‌ کورده‌یه‌کان: فره‌ - له‌شکری و، هۆکه‌مرانی و، پاره‌یه.. په‌شه‌نارمان بۆ که‌ردن: هه‌ر ره‌که‌خراوه‌ له کاروباری تاپه‌دپه‌لوه‌ی، سه‌یاسی، ره‌که‌خراوه‌ی دا سه‌ره‌خۆ به‌ی، به‌لام داووده‌زه‌گاکانی جه‌ولانه‌وه‌که، به‌ تاپه‌ته‌ی په‌شه‌مه‌رگه‌ و راگه‌بان‌دن و ده‌سه‌کوتی دارایی، وه‌کو فه‌ونه‌یه‌ک بۆ ده‌سه‌لاتی پاشه‌روژی کورده‌، به‌ک به‌خه‌ین.

له‌و کات‌ه‌دا توانای به‌که‌پتی زۆر زیاتر به‌و له هه‌ی ئه‌وان. ژماره‌ی په‌شه‌مه‌رگه‌ی زۆرتر و، سه‌ره‌چاوه‌ی ده‌سه‌کوتی دارایی سه‌راو‌ن‌تر و، ده‌زه‌گای راگه‌بان‌دن: را‌ده‌و و چاپه‌خانه، گه‌وره‌تر به‌و. له هه‌مه‌ر ئه‌و شه‌تانه‌دا ئه‌به‌یون به‌ هاو به‌ش. ئه‌وان وه‌کو هه‌یزه‌ب قه‌زانجه‌یکي زۆرتر یان نه‌که‌رد. بۆ ئه‌وه‌ی دلنیا‌یان به‌که‌من که ئه‌وه بۆ هه‌لله‌وشینی ئه‌وان نیه‌، په‌شه‌نارمان

کرد فرماندهی گشتی پیشمرگه و زوری فرماندهی همدکان لعوان بی، کسبکی وکو کاک تاپر داپنین، چ رهوشونکی تریش به (ضمان) نوزان بز دلنهایی لعوان نیمه نامادهین بیکمین.

نوینفره کانی حسک بهیره گه یان لا پسنند بو، داوایان لی کردین بهروراکانی خزمانیان بز بکمین به پرژده کی نوسراو بز لیکولینوهی له مه کتیمی سیاسی حیزب دا بزبان بنهین.

*
نیمش له رژی ۹ ی مارتی ۱۹۸۲ دا پیشناره کانی خزمان لم پرژده دا بز ناردن:

*
به کتیمی نیشتمانی کوردستان دواي هلسنگاندنی باری سیاسی و هلمو مری کوردستان و عیراق و به ره چاو کردنی دمسکوته کانی بنه رتی خنلکی کوردستان و عیراق و دوشی شورشه عیراقیبه دیموکراتیبه کمان به چاکی زانی بهم یادداشته هول و تقه لای باشکردنوهی په یونندیبه کانی همدولامان و بیکه یانی هاوخهاتیبه کی چسپاو له نیوانان دا بهیننه قوناغی پیوست، قوناغی دارشتنی پیوهندی و هاوخهاتیبان له سر چمند سرتاپه کی چسپاو که نوانانی تا سر بیت و به راستی و به جیبدی برابتهی و هاوخهاتی نیوانان بیک بیت و به چسپیت.

بزه به پیوستمان زانی پیشناره کمان بز دو قوناغ که بیکوه به ستراره به خینه بهرچاوتان، به هیوای نوهی نپوش به چاوی پرورش و گیسانی هست کردن به بهرپسارتی نیشتمانیبه هولیان به سنگیان و له رتی و پیشناره کانی خزان به نویسن ناگادارمان بکنوه تا له کزونهی داهاری نوینرانی دسه لاتاری همدولا گفتوگوان له سر بکرت.

قوناغی به کم:

بک و حسک بلین نهدن به به کتری که:

۱. هیچ کامیان له گنل حیزب و لاپنکی دیکدا هاوکاری سیاسی و نیعلامی و سربازی نکات دژی نوهی دیکه یان بیت.
۲. هیچ کامیان له سر حسابی نوهی دیکه یان، یان بز دژایتهی سیاسی و سربازی و نیعلامی نوهی دیکه یان داخلی هیچ جهبه یان لیژندی تنسیق یا ریککوتنکی دوقولی نهن له گنل هیچ حیزب و لاپنکی دیکه.
۳. همدولا نازادی کاری سیاسی و نیعلامی و سربازی دژی رژیم و داوودمزگاکانی و، نازادی گشه کردنی تنزیمی و پیشمرگه یی، بو مریجهی بز زهردان نیهی نوهی دیکه، له همدو شونه کانی کوردستان بز به کتری به سلیمان.
۴. همدولا ناپی پنا بهرنه بهر ریگی هیرشی چه کدار یا هیرشی نیعلامی دژی نوهی دیکه یان بز چاره سر کردنی ناکوکی و گبروگرفته کانی بهینی همدولا.
۵. همدولا پیروهی ریگی سیاسی و گفترگزی دیموکراتی ده کمن بز چاره سر کردنی گبروگرفت و ناکوکه کانی بهینی همدولا یان.
۶. همدولا حورمتهی بهرپاوهر و ریکخستنی ربازی به کتری بگرن و، نندام و

پیشمرگه و دۆسته‌گانی خۆیان به گیانی دۆستایهتی و هارکاری و پهوسیتی به دهنگه‌پوونی به‌کتری نامزگاری بکهن.

۷. ههردولا ههزه‌گانی پیشمرگه و ریکه‌خراوه‌گانی خۆیان هان ئه‌دهن بۆ تهرکیز کردنه سهر رژیم و داووده‌زگاکانی و بزکاری هابه‌ش و بۆ دانانی نه‌خشه و پهلای هابه‌ش.

۸. ههردولا ههول ئه‌دهن ههلوسته گه‌شیه‌کانیان له روداوه گرنه‌گه‌گانی دینه په‌شوه به ریکه‌ی گه‌توگزی به‌ک به‌خن، له کانی په‌لاماردانی لایه‌کیان دا له لایهن لایه‌کی ده‌کوه به ناروا، لایه‌کی ده‌که داگۆکی لی ته‌کات.

۹. ههسو ئه‌و به‌رهار و نامزگارپه‌مانی په‌په‌وانی ئه‌م ریکه‌کووتنه‌ن و په‌شتر له سهرکردایه‌تی و ده‌زگاکانی ههر کام لهم دولا په‌نوه به نه‌په‌نی یا به ناشکرا ده‌رچه‌وه، هه‌له‌وه‌شیتوه نیه‌ر کاریان پی تاگرت.

قۆناغی دووم:

۱. یه‌ک و هه‌سک په‌لین ئه‌دهن که نازادی ژانی هه‌سزایه‌تی بۆ خۆیان و هه‌سو هه‌زب و ریکه‌خراوه‌ سیاسی و ده‌موکراتیه‌گانی کوردستان ئه‌سه‌لین و، له سنوری ده‌سه‌لاتی خۆیان دا ته‌په‌ریزن.

۲. یه‌ک و هه‌سک په‌لین ئه‌دهن که هه‌ولی خۆیان به‌ک به‌خن بۆ ئاماده‌کردنی هه‌لوهرجی به‌ک‌ه‌ستنی هه‌سو داووده‌زگا گرنه‌گه‌گانی شووش له روی سهرکردایه‌تی و په‌رنامه‌ی گه‌شی و هه‌زه چه‌کداره‌گانی و شه‌وی کارکردنی و به‌ر په‌رینه‌ی ناوچه‌گانه‌وه به:

به‌ک‌ه‌م: به‌ک‌ه‌ستنی هه‌زی په‌شمرگه له روی سهرکردایه‌تی و شه‌وی ریکه‌ه‌ستن و شه‌وی سهرکردیه‌وه، به جوهریک به‌په‌سه‌ سه‌رای به‌ک‌گرتوی هه‌سو گه‌لی کوود له کوردستانی عه‌راق دا که هه‌سو هه‌زب و ریکه‌خراوه‌گان به جهاوازی به‌ر په‌وه‌ریان په‌شاری تی دا بکهن.

دووم: په‌که‌په‌مانی به‌ر په‌وه‌رایه‌تی به‌ک‌گرتو له ناوچه‌گان دا که نوینه‌ی ده‌سه‌لاتی کۆمه‌له‌اتی خه‌لک و شووش پی له ناوچه‌گان دا بۆ ریکه‌ه‌ستنی په‌وه‌نده‌گانی نه‌په‌وان دانه‌په‌توان.

سه‌په‌م: به‌ک‌ه‌ستنی ده‌رامه‌تی مالی، چ ئه‌وهی له ناووه ده‌س ته‌که‌وی و چ ئه‌وهی به‌ په‌رامه‌تی له دۆسته‌گانی ده‌روه و نه‌گه‌ری، بۆ سهرف کردنه‌وهی به‌ سهر داووده‌زگاکانی شووش دا.

چه‌واره‌م: به‌ک‌ه‌ستنی سه‌په‌ستی ئه‌علامی شووش و توانای لایهنه په‌شاره‌گانی له داووده‌زگای ئه‌علامی به‌ک‌گرتو دا له ناووه و ده‌روه.

*

مه‌په‌دانی نازاد

له کاتبه‌ک دا هه‌سک له ژهر سه‌په‌ی په‌س دا سهرکردایه‌تی هه‌زی په‌س له ژانی سه‌په‌سی عه‌راق دا له هوکمرانی و له چه‌به‌دا سه‌ماند بو، ریکه‌خراوه‌ ده‌موکراتیه‌گانی خۆی هه‌لوه‌شانده‌ به‌وه، هه‌چ چه‌زه‌ چالاکیه‌کی له ناو هه‌زه چه‌کداره‌گانی عه‌راق دا نه‌مه‌نواند، له کوردستان به‌ په‌په‌وانه‌وه نه‌جولا‌په‌وه. ئاماده‌ نه‌بو ده‌س له په‌چوکه‌ترین ده‌سکوونی هه‌زیه‌ی خۆی هه‌له‌بگری. ئه‌په‌وست ئه‌وهی له لای په‌س دۆراند بوی لیره‌ مایه‌که‌ی ده‌ر به‌په‌نیته‌وه. له به‌رامه‌ر ئه‌م به‌ره‌ی نه‌مه‌دا: به‌ری به‌ک‌ه‌ستنی داووده‌زگاکانی شووش، به‌ک‌ه‌ستنی په‌شمرگه

و دارایی و راگمیاندن، حشع لهوتی گوزا بهر بوه بز شاخ بهر یکی پېچموانی هینا بوه کاپه: کوردستان مهیدانیکي نازاد بی بز چالاکي سیاسي و پیشمرگه بی همو حیزهکان به بی جیاوژی بهر بوه و ریان. حیزهکانی تریش نم بالوره بهمان دوهاره نه کرده بوه.

مهیدانستان له مهیدانه نازاده که، ناوچهکانی چالاکي به کیتی بو، نه گینا هیچ لایهکیان پاسی بادینانیا ننه کرد که پارتی پاونی کرد بو به تغینا بز خزی.

مهیدانستان له چالاکي سیاسي و پیشمرگه بی، حوکمرانی ناوچهکان و، کوزکردنوهی گومرگ و باج و سرانوه، گرتن و بهردانی خدک بو، نهک شمر کردن له گدل هیزه چه کدارهکانی بهمس. له ناو نمو هیزاندا زور کمس همبون، دهیان سال چهکیان به شاتنوه بو، بهلام تغینا بهک جار توشی شمر نه بون له گدل هیزهکانی حکومت.

خوپهرستی له ناو سمرانی ریکخراوه کورد به کدان دا زور قول بو، زوریان نوهیان بی گسوره تر و خوزشتر بو، که سر کرده ی حیزه بیکی ۱۰ کسسی بی، نهک نندامی سر کرده ی بیکی ۱۰ هزار کسسی. بز پاساوردانی نمش زور جار «تنگوچهلمسی باور» بان نه کرد به بیسانی بهک نه گرتن و، بهک نه خستنی داوورده زگانگی جولانوه که. تنگوچهلمسی بی باور بهمان نوهنده قول کرده بو، هر لایهک همو قسه و پرژه و کرداری لاکمی تری، نه گمر به نیازی باشیش بویه، به جور یکی تر لیک ندها بوه. لای واپو نمو ماسته بی مرنه و، له بن نمو شته باشدا پیلانیک یا نیازی یکی خراب و دوژمنانه حشار دراوه.

هر بز نمو بی باور چه دروستکراوه، لیره دا دو ژونه نهینمونه:

- ملازم محمد شوقی، بهکی له سمرانی پاسوک، له هاوریکانی بز بو. سمرانی پاسوک گومانیهان له به کیتی بو له پناوه له ناویان برد بی. چندی پاکانمان بز نه کردن نهپانوشوست باور بهکن. تا خویان روداوه که بهمان بز رون بوهوه. له کاتی گمراننوهی دا له ناوچه ی سلیمانی، به ناو نهران دا تی پری بو. لهو کاتدا شمر له کوردستانی نهران گمر بو. نمو ناوچه بهی نوی لی تی پری بو، کسوت بوه بهر هیرشی هالیکوزیتیری نیرانی و، لهوی کوژرا بو.

- عملی هزار و کوردو گه لالی، دو کادری سر کرده ی حسک، له ناو شار بی سمر و شوین بز بون. لپهر سراوهکانی حسک ماوهی چند سال به کیتیان تاوانهار نه کرد به فراندنیا ن. چندی پاکانمان بز نه کردن نهپانوشوست باور بهکن تا خویان دوی راپهرین له ناو قایلهکانی «نمن» ی هولردا، چاره نوی هاوریکانیا ن بز رون بوهوه.

سمرانی حسک نم پرژه بهمان وهکو پیشینیمان کرد بو و لیک دابهوه که نموه بز همللوشینی نموان و، تیکدانی ریزهکانی جوده. له چند دانیشتنیک دا له گدل سمرانی پاسوک، پیشتیار یکی لهو باهتیمان بو نموانیش کرد، نموانیش قبولیان نمبو. به دوی نموانیش دا شیخ قادری سوژکه «لشکری نیسلامی کورد» و سامی سنجاری «پارتی دیموکراتی گلی کوردستان» و شیخ محمد خالیدی بارزانی «حیزه لولا» بان دامفرزاند.

کوردهکانی موکریان قسه بهکیان هده نهلی: «شهنده له مهنده که متمر نیه» نم حیزب و ریکخراوانه هیچیان خزی لهوی تر به پچوگر نمنزانی. همو نمانه سور بون له سمر نوهی: هیزی چه کداری تایبهتی خویان، دهزگای راگه پاندنی خویان، پدیهندی تایبهتی خویان له گدل دهولهتان، دهزگای تایبهتی پاره کوزکردنوه و پاره سندنی خویان، دادگا و

زیندانی تایبتهی خویان هسب.. نوانهیان به نیشانهی سمرهخویی حیزب و، گورهیی سرکرده و سرکردهکانهیان نوزانی.

سالی ۱۹۸۲ سرهرای هیزهکانی بهکیستی، نو ههمو لشکره بی دیسپلینهی: پدک، حشع، حسک، لاک، گمل، حیزبوللا.. له کوردستان دا تهرانهیان نهکرد. به نارهزی خویان پارهیان له خملک نسهندو راوورتیهان نهکرد، بهگاربان به لادیهی نهکرد، خملکیان نعفراند و نهکوشت، لیهان نهبو به جاشی حکومت و نههاتنهوه نهپونهوه به پیشمرگه، دالدهی گومانلهکراو و نوکمرانی بهعسیان نندا. حشع چونکه خوی حیزبکی پچوک بو، به خوشیموه سهبری پارچه بونی جولانهوی کوردی نهکرد و، حیزی نهکرد سدان ورده حیزب و ریکخراو له سر نوزی کوردستان دا دروست هسب، بشکو نو خوی هسب به گورهترینان.

*

خوپیشاندانی شارهکان

سالی ۷۴ ژمارههکی زوی ماموستا و خوپندکارهکانی زانکزی سلیمانی چونه ریزی شوزشوه. سرکردهایتهی شوزش بریاری دا زانکزی سلیمانی له قهلاذزی داپهزونیتهوه. ماموستا و خوپندکارهکانی لهوی کز کردهوه. هیزی ناسمانی عیراق له رژی ۲۴ ی نسانی ۷۴ دا شاری قهلاذزی پوردومان کرد. نزیکی ۲۰۰ کس کوژان. همندهکیان خوپندکار بون. له ناو خوپندکارهکان دا ۳ نغدامی کومله کوژان. له بهر نهوی تا نو کاته به کسزمهل له بهک رژی دا نهونده نهکوژا بو،

سرکردهایتهی شوزش بریاری دا نم رژی هکا به «رژی شهید».

بز زیندوکردنهوی نم یاده دانیشتوانی قهلاذزه به هاندانی ریکخراوهکانی بهکیستی له بهاری ۸۲ دا کموتنه خوسازدان. رژی ۲۴ ی نسان ژمارههکی زور له دانیشتوانی قهلاذزه له سرقهبران کزپونهوه و، چمند لایفتهیهکیان بهرز کردهوه و کموتنه رهپویان بهروه ناوشار. خوپیشاندانهکه گوره بو. هیزهکانی بهعس تهنهیان لی کردن دو نافرته کوژا: سنویهر محمود، ماموستای سهرتایی. ناصینه سور، کهبهاتو. ۷۴ کور و ۱۱ کچ گهران. دانیشتوانی شار دوکان و بازاریان داخست و دائیرهکان مانیهان گرت. پشیوی و ناتارامی تا ۳ ی نسانی خایاند.

رادپوکسی بهکیستی رهپورتاجیکی دهنگداری له سر نم روداو هلاو کردهوه. هاوریهانی ریکخستن روداوکههیان به ریکزردم تزار کرد بو، وینهی زوریشیان لی گرت بو. رادپوکمان کموته هاندانی خملک بز خوپیشاندان دزی بهعس. داوا له ههمو ریکخراوه تهنیهکانی بهکیستی یش کرا خویان ساز بدن بز خهبات و کاری جهماوهری. کوژانی نو دو نافرته ناری به ناگردا نهکرد، بهلکو زیاتر خملکی ووژاند. هلموسرجی ناو شاری قهلاذزه نالوزا بو. له چلهی نو دو شههیددا خوپیشاندانکی گورهتر ساز کرا. نم جاروش هیزهکانی بهعس لییهان دا بهلام پیهیان سرکوت نهکرا و، ناتارامی درپژی کیشا و تهنیهوه.

بز هاودهنگی له گمل خوپیشاندهرانی قهلاذزی نوردوگانان راپهرین. جادهکانیهان به تایه سوتاو دانبخست و، کسپونهوی فراوان نهکرا. هوتافیهان به ژیهانی پیشمرگه و روخانی بهعس نهکیشا. رژیانه رهپورتاجی دهنگدار و تزارکراوی نم روداوانه نهگهپشته

دهزگای راگه‌باندن و، رادیوکه‌میش بز هاندانی زیاتری خملک به لیدوانتوه پلاوی نه‌کردوه. له زور جیگا رادیوکه‌ی به‌کیتیبان نه‌خسته سمر میکروفونی مزگوته‌کان. ریک‌خراوه‌کانی سلیمانی کسوکاری شه‌پدانیان له گورستانی شه‌پدان سازدا و، به رپیپوان له گرده‌کوهه به‌رو ناوشار به ری کوتن. خزیپشان‌دانه‌که گموره بو. هیزه‌کانی به‌عس ته‌قمان لی کردن و چند کسبکیان کوشت. ناو کولاته‌کانی سلیمانی به‌رو به جیگی کزپونتوهو خزیپشان‌دانی به‌ردوام. به دس پیشکمری ریک‌خراوه‌کانی هولیسر، خویندکارانی زانکزی سه‌لاحدین خزیپشان‌دانیکی گموره‌بان ریک‌خست. له‌وش چند کسی گهران و چند کسی کوژوان. بز پشت‌سوانی له خزیپشان‌دانی شار و نوردوگانان، جگه له‌وی به رادیو نه‌کرا، پیشم‌رگش راده‌ی چالاکیه‌کانی له دژی هیزه‌کانی به‌عس زور زیاد کرد و، چندین جار چونه ناو سلیمانی و هولیسر وه.

ناآرامی سمرانسری ناوچه‌کانی سوزانی گرت به‌وه. به‌ردوام له شار و نوردوگانان دا خزیپشان‌دان و کزپونتوه بز دهرینی نارزایی له رژیم همبو. به‌لام نهمه له ناوچه‌په‌کی دیار‌یکراودا قه‌تیس ما بو:

- نهمه نعمان‌توانی بادپنان به‌ولینین. پارتی و حشع یش کاریکیان نه‌کرد بز جولاندنی. لهو کات‌دا سمر‌کرده‌متی پارتی له راژان بون له نزدیک روسی ناگایان له‌م زوداوانه نهر، م‌گ‌ر له ریگای رادیوی لایهنه‌کانی ترهوه.

- له به‌غده‌ا خویندکارانی کسور له چند زانستگاه‌ک کسوتنه مانگرتن و خزیپشان‌دان، به‌لام خویندکارانی عمره‌ب به ده‌نگیانه‌وه نهماتن.

کار‌به‌دستانی به‌عس له زور جیگا له دوسته‌کانی خزیان و له پساوماقولاتی ناوچه‌کمان نه‌پرسی نهمانه چیبان نه‌وی؟

ه‌ر له سه‌ره‌تاوه بز نه‌وی باری نهم کاره شورش‌گیرانه‌به له ترانای خزی زیاتر قورس نه‌کسین و، به تدریج له گ‌ل گموره‌بون و تمنین‌وهی راه‌په‌ین دا دروشه‌کانی بگوری، نعمان هیشت داواکاری زل و قبهه بکن به دروشی خزیپشان‌دانه‌کان. داواکاریه‌کان برتی بون له:

- به‌ردانی گیراوه سیاسیبه‌کان.

- گیرانه‌وی جوتیاره‌کان بز دیهاته‌کانی خزیان.

- نعمانی تیرور ترقانن له شاره‌کان دا.

لایهنه‌کانی جود، به تایه‌متی حشع، له رادیوکه‌بان دا داوایان له خملک نه‌کرد، تا روخاندنی رژیم به‌ردوام بن. به‌لام خملک پایه‌خکیان به قسه‌کانی نهمان نهمادا.

لهو کات‌دا بارود‌خعی عسراق له مه‌پدانی جینگ دا باش نهمو. ترازوی شمر به قازانچی نهران داشکا بو. عسراق بز دامر‌کان‌دنه‌وی نهم نارزه‌ایسه هندی لهو داوایانه‌ی جیبه‌ی کرد:

- زوری گیراوه‌کانی به‌ردا.

- چا‌پوشی له دانیش‌توانی هندی ناوچه کرد بگم‌رنه‌وه سمر گونده‌کانی خزیان.

- زه‌روره‌نگ له ناو شاره‌کان دا له جاران ک‌متر به‌وه و، هندی له ج‌دلا‌ده‌کانی

له به‌په‌تی م‌لازم موحسینه‌کی سلیمان‌پیان گویز‌ایه‌وه.

نیت‌ر نهمش هم نام‌زوگاری ریک‌خراوه نه‌پینه‌کامان کرد به شینه‌ی کزتایی پی

بهین و، له رادیه که پشمان دا زمانی هاندانان گۆزی.
کاکمین قادر، که پدکی بو له هاندیره چالاکهکانی خۆپیشاندهکانی قهلاوزه، هر
نو کاته وتاریکی درۆی له سر خۆپیشاندهانی قهلاوزه به ناوی «زه‌ریا» بوه بۆ گۆناری
کۆمهله نوسی.

*
پدکمین چار بو کوردستان بهو جزیره بشلقی. دهزگا سهرگوتکه‌رهکانی رۆژم زفر
به توندی کسوته دامرگاندنوهی. د. فاسخیل به‌پراک نوسا به‌یوه‌به‌ری «ئهن» بو
راپۆرتیکی درۆی له سر روداوکان بۆ سه‌ده‌ده‌دهام نوسیهوه. سه‌ده‌ده‌دهامیش به خهتی خۆی
ههندی به‌راویزی لی نوسیهوه. به پی ی نوو راپۆرتیه ژمارهی کوژاو و گه‌راوه‌کانی
خۆپیشانده‌کان به‌سجوره بوه:

سه‌لمانی ۱۱ کوژاو ۲۳ به‌بندار ۱۳۱ گه‌راو
که‌رکه‌ک ۶ کوژاو ۹۵ به‌بندار ۲۱۰ گه‌راو
هه‌ولیه‌ر ۷ کوژاو ۲ به‌بندار ۴۱ گه‌راو
دهزک خۆپیشاندهانی تی دا نه‌یه‌بو، له به‌ر نووه قوربه‌نیهان نه‌یه‌بو.

*
قاسملو و ناویژی
له به‌هاری ۸۲ دا له‌و کوپه‌نه‌وانده‌دا که د. قاسملو له گه‌ل سه‌رکه‌رده‌ته‌تی پدکیتی
نه‌کرد، چهند جاری هاسی گه‌فتوگۆی له گه‌ل به‌هس نه‌هه‌نا به‌هه‌په‌سه‌وه. هه‌مان هاسی له گه‌ل
سه‌رائی شخه‌ کرد بو.
نیحه له ناوخۆمان دا له‌م هاسه‌مان کولیه‌وه. مامجه‌لال هه‌چ به‌وه‌ریکی به به‌هس و به
گه‌فترگۆ نه‌بو له گه‌لی. به‌لام نیحه هه‌سه‌مان لامان واهو: نه‌گه‌ر به‌هس لایه‌نی کسه‌ی
مافه‌ه‌کانی کوور به‌سه‌له‌نی، بۆچی له گه‌لی ره‌ک نه‌کویه‌ن، به‌ تابه‌ته‌تی له‌و هه‌لو مه‌رجه
نالۆزه‌دا که نوسا جولانه‌وه‌ی کوورده‌ی تی که‌وت بو؟
نو کاته هه‌لو مه‌رجه‌ی سه‌هاسی رۆژه‌ه‌لاتی ناو نه‌راسته‌ گۆزانه‌کی قوولی به سه‌رده‌ هات
بو:

پدکیتی و، ره‌که‌راوه‌ کوورده‌یه‌کانی تر له عه‌راق له شوره‌ش دا بون.
هه‌دکا و، ره‌که‌راوه‌ کوورده‌یه‌کانی تر له ئه‌یران له شوره‌ش دا بون.
هه‌مه‌ر هه‌یزب و ره‌که‌راوه‌ کوورده‌یه‌کان له توره‌کیا دژی خونتای و کوورده‌تاکه‌ی راه‌سته‌ی
بون و، پی کا کا خه‌ریکی خۆ ناماده‌ کردن بو بۆ کاری چه‌کناره‌.
عه‌یراق له جه‌نگ دا بو دژی ئه‌یران، نه‌شانه‌ی به‌ لادا کووتنی به‌ شه‌ر یا به‌ ره‌گی
سه‌هاسی له ناسۆدا دیاره‌ نه‌بو. په‌له‌کو ئه‌یران هه‌یزه‌ه‌کانی خۆی ره‌ک خه‌سته‌ بوه‌وه، له چهند
شه‌وه‌ن جه‌ه‌شی عه‌یراقی شه‌کانده‌ بو.
سه‌وره‌یا لوله‌ی نه‌وتی عه‌یراقی راه‌گرت بو، له هه‌ولیه‌کی جه‌یددی دا بو بۆ روه‌خاندنی
عه‌یراق و، عه‌یراق سه‌وره‌یای به‌ هاوکاری ئه‌یران و به‌ خاتنه‌ی نه‌ته‌وه‌ی عه‌ره‌ب دانه‌نا.
هه‌وکمی عه‌سکه‌ری خونتای له توره‌کیا، ئه‌یران و سه‌وره‌یای به‌ ده‌سته‌یه‌وه‌ردان له کاربه‌اری
ناوخۆی تاوانه‌اره‌ نه‌کرد.
هه‌لو مه‌رجه‌یکی کوورده‌ی و ناوچه‌ی نالۆز و ته‌که‌ل و په‌که‌ل خولقا بو. روداو‌ه‌کانی

ئیران و جەنگی عێراق - ئێران هێزی سەرەکی ئەم ئالوزانە بو. حکومەتی عێراق، ئەگەر بێسەستاپە نەیتوانی رابوێکی گەورە لە ناو جولانەوی نەتەوێی کورددا بە قازانجی خۆی بگهێری و، هەموو جولانەوی نەتەوێی کورد، لە سەرئاسەری رۆژەلاتی ناوەراست دا، بکاتە پشتیوانی خۆی. عێراق نەیتوانی پارمەتی شورش کۆردەکانی ئێران بەدا و، پارمەتی ریکخراوە کۆردبەهەکانی سوویا و، پارمەتی کۆردەکانی توردکیایش بەدا. جولانەوی کورد لەم پارچانەدا جولانەوی رەسەن بون، جەزبە سیاسی و داوودزگەسی تا ئەندازە بەک پیشکەوتویان هەبو. ئەم هیزە کۆردبەهەکان نەیتوانی لە ناکۆکی عەرەبی - ئێرانی و، لە ناکۆکی عەرەبی - تورکی دا، قولاپەهەکی ستراتیجی بۆ عێراق و عەرەب دروست بکەن. ئێرش تەنیا هەو ئەکرا کە مافی نەتەوێی کورد لە عێراق دا بەسەلینی و، کورد لە دەزگای پرێاردانی سیاسی عێراق دا بکا بە هاریش. لەمە ئەگەر هێچێ دەس نەکەوتاپە کوردی عێراقی ئەکرد بە پشتیوان و پارمەتیدەریکی بەهیز لە مەملەتی ی خۆی و ئێران دا.

*

گفتوگۆ، بەلکو پێوەندی روت، لە ئێران بەکیتی و بەعس دا، لە سەر بەکیتی زوود نەکەوت:

- هەموو هیزە کۆردبەهەکانی ئەهار و ناخەزی بەکیتی، نەیانکرد بە-کەرەستەبەکی بە پەزی شەری پرۆپاگانە بۆ شکاندن بەکیتی.
- هەموو هیزە عێراقبەهەکانی موعارەضی عێراقی، نەیانکرد بە بەهەزای پەلاماردانی بەکیتی.

- ئێران ئەیکرد بە بیانو بۆ زیاتر دووژمنایەتی کردنی بەکیتی و، سوویا و لیبیا نەیانکرد بە بیانو بۆ تەنگ هەلچینی زووتر بە بەکیتی و، برینی ئەو پارمەتیە کەمەیی ئەیان داپە.

لە بەرامبەر ئەم هەموو زیانە سیاسی و مەعنەوی بەکیتی دا بەعس چی بۆ ئەکرد و، چۆن زەرەرەکانی بۆ ئەژارد؟

رەنگە بەکی لەو لایەنەکانی بەعس، وەکو بێروباوەر و حیزب و وەکو سەرکۆردە و زەلام، لە هەموو لایەن و کەسێکی تر باشتر بناسی بەکیتی و سەرکۆردەکانی بی. ناشنایی لە گەل بێروباوەری بەعس و، ناسپاوی لە گەل هەندی لە سەرکۆردەکانی ئەگەرایەو بۆ ماوەبەکی درێژ پێش ئەوی حوکمی عێراق بگرنە دەس.

*

خواستەکانی بەکیتی

هەر لە سەرەتای دەسپێکردنەوی شۆرشووە حکومەت هەرچەن بەکبکی ئەنارد بۆ

گفتوگۆ، ئەپرسی: چیتان ئەوی؟

هەلبەتە کاربەدەستانی حکومەتی عێراق و حیزبی بەعس ئەیانزانی کە سەرکۆردایەتی بەکیتی هێچ داواکاریەکی عەشیرەتی، یا شەخسی، یا تەنانەت حیزبایەتی شە و، ئەزانێ کە داواکانی، بریتیه لە داواکانی گەلەکەمان و مافە نەتەوایەتی و دیموکراتیەکانی. ئەم چارەیان کە حکومەت لە رێگای د. قاسملووە لە ئێمە پرسی: چیتان ئەوی؟ داواکانی خۆمان بۆ چارەسەرکردنی (هەمیشەیی، قوناقی، جوونی) کیشەیی نەتەوایەتی گەلی کورد لە عێراق دا لە ۳ چوارچێوەدا دارشت:

په کیکیان - ریککوتنیکي گشتی و ریشه‌یی بژ نیستا و پاشه‌روژ له چوارچیوهی هاو‌پیمانیتیه‌کی ستراتیجی دا که خزی نمونی له پیکهاتن و ریککوتنی نتهوهی کورد و نتهوهی عرب له رژه‌هلای ناوراست دا له سهر پنچینهی دانان به مافی په‌کتیری دا له نازادی بریاردانی چاره‌نوسی خزی دا، کورد وه‌کو نتهوه‌په‌کی داهشکراو و چوساره له رژه‌هلای ناوراست دا و، عه‌ره‌پیش وه‌کو نتهوه‌په‌کی داهشکراو و چوساره له رژه‌هلای ناوراست دا، هر په‌که‌پان نامانجی خزی هدی له په‌کگرتهوه و رزگاری دا وه له پیشکوتنی کومه‌لایه‌تی دا، که نتهوانن پیکوه په‌مانی هاوکاری ستراتیجی به‌ستن بژ دانانی روشونی ناوچه‌که و جزوی پیکوه ژانپان.

بهم پی په‌عس نه‌بی له مه‌پدانی سلماندنی مافی نتهوه‌یی گطلی کوردا، نه‌ک هر مافی نۆتۆنۆمی به‌سملینی، به‌لکو نه‌بی دان به مافی نازادی بریاردانی چاره‌نوسی دا بنی.

دوه‌میان - ریککوتنیکي قزناغی سنوردار، له چوارچیوهی دوه‌لتهی عیراق دا له سهر پنچینهی سلماندنی نۆتۆنۆمی راسته‌قینه، به‌چهنیک که تمنیا کاروباری: «دیناخ و مالیه و خارجه» له دسه‌لاتی حکومه‌تی مەركەزى بى و کاروباره‌کانی تر له دسه‌لاتی حوکمی نۆنۆمی بی.

له گەل نەوش دا:

- ناوچه راگوزیزاوه‌کانی سنور به‌گوزیری پلاتیکي گشت لاینه (شامل) بگه‌رنهوه شوینه‌کانی خزان.

- نو شار و ناوچانهی کوردستان که له سنوری حوکمه‌زاتیه‌کی نیستا دوه‌پنارون، به‌خزینوه سهر کوردستان.

- تۆفاندن و دسه‌لاتی ده‌زگا دامرکینه‌وه‌کانی له کوردستان دا نهمینی و نازادی دیموکراتی بیری به‌ههمو لاینه جیاوازه‌کان.

سینیمیان - ریککوتنیکي جوزنی و وه‌قتی بژ راوستاندنی تغه له به‌ینی هیزه چه‌کداره‌کانی په‌کیستی و هیزه چه‌کداره‌کانی حکومه‌ت دا بژ ماوه‌په‌کی دیار‌بکراو، تا مه‌ترسی جمه‌وریه‌تی نیسلامی نهران ههم له سهر عیراق و ههم له سهر هه‌ردو دیوی کوردستان دور نهرینه‌وه و لهو ماوه‌پیش دا هه‌لی گفتوگۆ له سهر چاره‌سهرکردنی مه‌سه‌له‌ی کورد نهره‌خسی.

*

شورشی بی موسیقا

روژیکیان خه‌ریکی شتنی قه‌مه‌سه‌له‌کم بوم. تمشتیکی گه‌ورم دانا بو قه‌مه‌سه‌له‌کم تی خست بو، خه‌ریک شۆردنی بوم. حه‌مه‌ی حه‌مه‌ باقی به‌هه‌له داوان هات کردی به‌هه‌را، وتی: «ئیه‌و ریزی هه‌نهرمه‌ند ناگرن! ئیه‌و ریزی نوسهر ناگرن! ئیه‌و هر چه‌ک و چه‌کدارتان به‌لاوه گزنگه‌...»

وتم: «کاکه حه‌مه هه‌واشا! چه‌ه‌؟»

وتی: «دلیریان نارد حه‌مه‌ی بکهن!»

وتم: «دلیر کی به‌ه‌؟»

وتی: «دلیر موسیقاریکی گه‌وره‌ی کورده‌ه‌!»

وتم: «کی ناردویتی حمیمی بکا؟»

وتی: «نرسهلاز»

وتم: «دانیسه توستا نئمیرم به دویا بیهینن بز نیره، دلی ندهه پتموه و له گمل

نرسهلان ناشتهان نهگمینموا»

نرسهلان کاروباری راگه یاندنی به کستی نه کرد. ناردم به دویا دلیر دا هات.

چیروکه کسم لی پرسى وتی: «من تازه هاتومه ته دهرهوه. له شار له ریکخست دا بوم.

نرسهلان ناردمی بز فلان پش له راگه یاندنن له پهر نموی له گمل زوقی من نمه گونجا وتم

ناچم. وتی نمهی هرچی. وتم ناچم. وتی نهگور نهچی نه تئیرم بز زندان. وتم هر ناچم.

له سمر نموه ناردمی حمیم بکن»

دهار بو دلیر چاوهروانی پشوازی گمرم و نازکیشانی زوری کرد بو، نم رفتاری

نرسهلان پیچموانی چاوهروانیسه کانی نمو بو، زور دلگیر بوو. من دلم دایوه و، ویستم

توره بونه کسلی خساو بکسموه و تی ی بگه بئیم که به کی دپته دهرهوه نمهی به گسره ی

پهویسته بیه کانی جولانموه که لیره یا لوی دهنری، نهک به ناره زوی خوی، نهگینا کاره کان

نارون و، تز پساویکی تیکزوشمر و هونرمه نندی، نمو شتانه له خملکی تر باشتر نغانی،

نرسهلاشیش پساویکی تیکزوشمره و، تازه له زندان هاتوته دهری و، شاره زای کاروباری

راگه یاندنه و، بز قازانچی راگه یاندنن نمو داوایه ی لی کردی، نموایه قبولت بگردایه یان به

خوشیسی و بی توره بون رهت بگردایه توه. هرچی له گمل وت دلی بهینممه جیگای

خزی کملکی نمبو. ویستم له گمل نرسهلان دایان بنیم و له یهک نهگه بیشتنه که یان چاره

بکم دیسان کملکی نمبو، بهینمنازه لاسار بو، سور بو له سمر نموی نیتر به لای موسیقا

دا ناچی و، پشمرگایه تی ناکا، منیش گه بیشته تینم، وتم: «کاک دلیر عاجز مبه،

شورش به بی موسیقایش نه کری»

دلیر نم قسه بی منی له دل گرت بو، هدرگیز له بیسی نمه چوهوه، لای چمندین

روشنیر و موسیقار به گله بیهوه پاسی کرد بو.

دلیر له گمل نرسهلان ناشت بوهوه. تیپیکی موسیقای داممزاند. تیپه کسلی نار نا

بو: «تیپی موسیقای شهید کارزان». لام وایه وشه شهید: که نیشانی مردنیکلی

پهروزه و له کوردهواری دا شیوهن به دویا خزی دا نمهنی، له گمل تیپی موسیقا: که

خوشیسی نهدا به زبان و له کوردهواری دا شایی به دویا خوی دا نمهنی، دو شتی نه گونجاو

بن. هر له پهر نموی له سهره تاوه بهم جزیره تیگه بیشتنه تیپه که یان داممزاند و پهرویه

پرد، نهگورچی همو پهویسته بیه کانی کاری داهیننرانه یان بز دایین کرا بو، له ماهی ۸

سال دا نه یاتنروانی نمنا یهک سرود یان یهک گورانی دایهینن بکویته سمر زمانی خملک

و، له موسیقای کوردی دا، له پال سروده کانی: نمی ره قیب، گورچی توشی ره نجه روی و،

دهمی راه پرنه و، نهروز.. دا بینه توه.

*

ریک کومتنی پنک - پدک

هر له مانگه کانی مارت و نیسان دا حممی حممه باقی به هزی حشمهوه دو جار

چو بز سهردانی پارتی له نیران بز نموی په پام و نامی به کیتیبیان پی بگه بیتی سههارهت

به ناره زوی ناشته نموه.

مسعودی ندی بو، له راژان فله کهدینی دی بو، راسپاره کانی پی گه یاند بو. وهلامیکی دیاریکراویان ندهابوه، پیمان وت بو وهلامی نامه که به هزی حشعوه ئننیرنوه. له مانگی تهوزدا له باره گای حشع له پشتاشان نوینمرانی په کیتی و پارتی کونونهوه.

نوینمرانی په کیتی: فیره پدون عهدولقادر و د. خدر معصوم و، نوینمرانی پارتی: معدهمدی مهلا قادر، معدهمدی محمد، روژی ۲۸ ی تموزی ۱۹۸۲ له باره گای حشع له پشت ناشان دانیشتن. لم دانیشتمدا ریگکوتنیکیان نیزا کرد، نوقته گرنه گه کانی نوبهوه: - گپروگرفت و ناکوکی نیوان هیزه سیاسهکان به گتتوگری سیاسی، پی نوهی پنا پرنه پهر چهک، چاروسر بگری.

- کوردستان له خانقینهوه تا زاخو مه پدانیکی نازاد پی بز چالاکسی سیاسی و پشمهرگمی همو لایه نکان.

- هیزه کانی پارتی و په کیتی به ناگاداری و هارناهنگی په کتری نچنه ناوچه کانی ژیر دسه لاتی په کتری و، تا شپوه په کی تر ندهوزر نوه جاری هوکمرانی ناوچه کان وه کو خزی ئمینتوه.

توخی هیچ مسئله په کی سیاسی نه کوت بون. له مهش پارتی نیازی گیرانهوهی هندی له هیزه کانی همو بز کوردستان. گوشاری ئیرانییان له سر بو کاری چه کدار بکن له ناو کوردستانی عسراق دا، به پی رهزامندی په کیتی یش نه پانسه توانی هیزه کانیان پیرنوه بز کوردستان.

پارتی هیزه کانی ناردوه بز همو ناوچه کانی ژیر دسه لاتی په کیتی. مهلا معدهمدی باره گای له ورتی دانا و، نادر هورامی، قادر قادر هیزه کانیان هینا پوه ناوچه کانی سلیمانی.

روژی ۲۱ ی تشرینی دوهمی ۸۲ دسته په کی نوینمرانه پی په کیتی که پیک هات بو له: د. کمال خوشناو، د. خدر معصوم، نازاد هورامی له باره گای حشع له پشتاشان له گهل نوینمرانی حشع: عومری علی شیخ، مهلا معدهمدی پانخیلانی، فاتح رسول بز پاسی کیشه کانی هردولا دانیشتن لهو کونونه پدها، حشع ناگاداری په کیتی بیان کرد که پارتی قبول ناکا په کیتی هیزه پنیروی بز بادپنان چونکه (اتفاق) هکمی پشتاشان (اتفاقیکی محلیه) بادپنان ناگریتوه و، له بادپنان له نیوان په کیتی و پارتی دا (اتفاق) نیه.

پیشینان وتویانه: «بهشی خوم بز خوم، نوهی توش نمخوم!» پارتی وهای نه کرد، نمهش بیان بز نچوه سر، چونکه کس به دنگ ننه هات. لهو ریگکوتنمدا حشع ناوژی کمر و شایهت بون، له باره گای نوانیش دا نیمزا کرا بو. له سر نهم پیمان شکیبیهی پارتی هیچ ناروا بیه کیان دهنه بری. پلکو به «روحی ریاضی» وری گرت و داوای له په کیتی نه کرد له سر نهم ورده شتانه گپروگرفت دروست نهکا.

*
لاک هیچ کام لهو پهلینانی به په کیتی دابو به جی نهینا. سره تا که هیشتا لاواز و جیگمی خزی نه گرت بو، به نهمی نه چولا نوه، که به هیزه بون و، زیادیان کرد نیترو گویان ننه دابه په کیتی و، پهره نوه نه چون خویان هوکمرانیی ناوچه کان بکن. چمند جاری قسه بان له گهل کرا کملکی نهبو. پشت نستور بون به نیران و، نیران هانی

ندان لاملی بکن. نډگر لوه زياتر چارپوښتسيان لى بکړاېه نېون به هيزيکى نوتو چاره کړدنېان دژوار نېو. بريارمان دا تا مه ترسپه کېمان زلتر نېوه چاره يان بکېين. پلانى چه کړدنېان دانرا. بڼ جيسېجى کړدنې ملازم عومسر چو بڼ پېرى سرگره و، هيزه گانې کڼه، کڼسرت، گرميان، قمره داخ و ناوچه کېمان له سر کڼ کړاېوه.

له ۳ جېگا پاره گايان دانا بو، هيزيان لى کڼ کړد بڼوه: پېرى سرگره، سرگرملوى دولى جافته، حاجى مامندى شاربازير.

له ترموزى ۸۲ دا له ماوه پدېکى کورت دا همو چوک کران. پېرگرېبه کې کمېيان کړد. له پېرگملو کور و برازاگانى حاجى شيخ قادر هندى پېرگرېيان کړد. چمند کسى لوان کوژرا و، له پدکېستى پش سلاحي حاجى رفېق، فرماندهى تېپى ۴۷ ي پېرهمه گرون کوژرا. سلاح موهندېس و هاوړى ي کڼمله و، له بنمالمېه کې دهولمېن بو. پېاويکى نازا و چاونترس و، سرگرداېهتې ده يان شمر و بڼسې کړد بو. پدېکى بو له باشترين فرمانده گانې پېشمېرگه.

لاکى هملوه شا و نېتر خڼى بڼ رېک نخرابوه.

*

دوهمين کڼفرهنسى کڼمله
له مانگى نايى ۸۲ دا دوهمين کڼفرهنسى کڼمله په ناماده بونى ۲۲۲ نويندر له هڅلى شمعېد شهاب له ناوزنگ پسترا. بشدارى نويندرانى رېکخراوه نېينېه گانې شاره گان لم کڼفرهنسدا زڼتر بو له چاو کڼفرهنسى پدکم دا.

بشپېکى گاتى کڼفرهنس ترخان کرا بڼ باسى رېکخستنوهى کاروبارى رېکخراوهى و پېشمېرگېه پدکېتې و، بشپېکى ترېشى ترخان کرا بڼ دانانى پېرنامې کڼمله: بڼ پېشکوتنى کڼملاپهتې و، چارسرگردنى کيشى نه توابهتې کورد.

کڼفرهنس په هملېژاردنوهى سرگرداېهتې نوى ي کڼمله کڼتايى هات. ماموستا جمال تاپير نډگرچى له ناو شار بو نويش هملېژردا په نغندامى سرگرداېهتې.

*

پېکېمانى پدکېتې شورشگيران

له ۱۵ ي نايى ۱۹۸۳ کادره پېشکوتوه گانې رېکخستنېه گانې خهتې گشتې و بڼوتنوه له توژه له کڼونوه و بريارمان دا: هر دولا له رېکخراويکى تازه دا پدک بگرن و، همو رېکخستنېه گانېان تېکه لوى پدکترى بکن. پروگرامه کې پدکېتې نېشتمانى بکن په پرڼگرامى خڼيان. سرگرداېهتېکى تېکه لويان هملېژارد و، مامجهدالېان کړد په سکرته رېکخراوه کېمان.

نېمه له کڼمله دا نم پدکرتنمان پى هنگاويکى باش و په کلک بو. بهلام بونى مامجهدال په سکرته رېکخراوه، که نېو هاوتاي کڼمله پى له ناو پدکېتې دا و، له هسان کاتا موناپېسى پى، له گېل نوه دا ننه گونجا که مامجهدال سکرته رېکخراوه گشتې پدکېتې پش پى. مامجهدال بڼ راگرتنى هاوسنگى نېوان کڼمله و شورشگيران، وازى له سکرته رېکخراوه شورشگيران هېنا.

*

هیزی پشتیوان

د. قاسملو داوای کویونووه‌بده‌کی به پهلوی کرد بو له گه‌ل مام‌جهدلال و عزیز محمد. روزی ۱۵ ی تهلوی ۱۹۸۲ له پاره‌گای هاونی مام‌جهدلال له سهرچاوه‌ی توژه‌له کویونووه‌که کرا. منیش به‌شداری کویونووه‌که بوم. له کویونووه‌که‌دا د. قاسملو دهستی کرد به قسه کردن، وتی: «ئیره هه‌ردولتان دوستی حیزی دیموکران، ئه‌مرو من هاتوم دوسته‌کانی دیموکران تا‌ی ئه‌که‌مه‌وه، پیوستیمان به پارمه‌تی هه‌به هاتوم داوای پارمه‌تیبیان لی بکه‌م»

لیمان پرسی: «پیوستیتان به چ جوهره پارمه‌تیه‌ک هه‌به؟»
وتی: «سه‌سای پاسداران هه‌رشیکێ زور گه‌وره‌بان ده‌س پی کرده بێ سهر پاره‌گاکانمان. هه‌زه‌کانی دیموکران به تنیا ناتوانن به‌ری ئه‌م هه‌رشه بگرن. هه‌زه‌کانمان زور ماندون و زه‌ره‌ری زوریان لی که‌وتوه. ئه‌گه‌ر فرامان نه‌که‌ون ده‌فته‌ری سیاسی و بنکه‌کانی ترمان له مه‌ترسی گرتن دایه و، ئه‌بی رویکه‌ینه قه‌لادزه. پیوستیمان به پیشمه‌رگه‌کانی کوردستانی عیراق هه‌به»

راسته‌کیشی هه‌رشیکێ گه‌وره‌بان له سهر بو، هه‌زه‌کانی ئه‌ران له هه‌مو لایه‌که‌وه له پیشه‌روی دا بون و، هه‌زه‌کانی دیموکرانمان ئه‌شکاند و، شوینه‌کانیان لی ئه‌گرتن. په‌شوکان به د، قاسملووه‌ده‌پار بو.

عزیز محمد وتی: «ئیمه ئه‌بی ئه‌م داوا‌به درسه بکه‌ین، ئه‌نجا نه‌توانم جوا‌بت بده‌مه‌وه!»

د. قاسملو وتی: «کاک عزیز من خوم له ولاتانی سوسیالیستی ژهاوم، شاره‌زای شیزه‌ی کارکردنیان بوم، که وتیان (دراسی ئه‌که‌ین) به‌عنی ئه‌و داوا‌به جیه‌جی ناکمن. من نیستا پیوستیم به پیشمه‌رگه‌ی هه‌زه‌که‌ی ئیره هه‌به، تا کومیته‌ی ناوه‌ندی حشع کۆ ئه‌بیتوه و به‌ریاریک ئه‌دا، شوینه‌کانی ئیمه ئه‌گیرن!»

کاک عزیز نه‌چوه ژیر به‌ری هه‌چ جوهره به‌لینیکی پارمه‌تیدانه‌وه. د. قاسملو له حشع ناتومید بو روی کرده مام‌جهدلال وتی: «ئیره ئهلین چی؟»

مام‌جهدلال وتی: «ئیمه له سهر به‌ریار پی‌شوری خۆمان ماوین، ئه‌وه‌ی له توانای ئیمه‌دا بی بێ پارمه‌تیتان ئاماده‌ین، ته‌نا‌نت ئه‌گه‌ر له‌و په‌ناوه‌دا شورش کوردستانی عیراق شه‌هیدیش بی»

*

له ماوه‌ی ۳ سالی راپه‌رودا چند جاری هه‌ولان دا بو ده‌مان بگا به ئه‌جمام خومه‌نی و سکالای خۆمانی له لا بکه‌ین. کارمه‌دستانی ئه‌رانی ره‌گه‌بان لی ئه‌گرتین. له‌و کات‌ه‌دا ئیمه هه‌چ په‌وه‌ندیه‌که‌مان له گه‌ل ئه‌ران نه‌ما‌بو. هه‌چ هه‌را‌به‌کیشمان به پارمه‌تی و پشتیوانی ئه‌ران بێ به‌کیتی یان بێ موعاره‌زه‌ی عیراقی نه‌بو. به‌لکه‌ گه‌ه‌شت به‌ینه ئه‌و باوه‌ری ئه‌ران له پارمه‌تیدانی موعاره‌زه‌دا بێ ره‌خاندنی ره‌ژی پی به‌عس نه‌ک هه‌ر جیه‌دی ئه‌به و به‌س، به‌لکه‌ ئه‌وه‌ی عیراق به دار و به‌رد و، شیع و سوننه و، کورد و عه‌ره‌ب و، موعاره‌زه و ره‌ژمه‌وه.. ورد و خاش، یا هه‌چ نه‌بی لاواز و زه‌لیل بکا.

۱. هه‌چ جیه‌دی‌یه‌یک له کارمه‌دستانی ئه‌ران دا ئه‌هه‌ینرا بێ پارمه‌تی موعاره‌زه‌ی عیراقی، ته‌نا‌نت بێ ئه‌ ره‌که‌شراوانه‌ش که دینه‌ی بون و سهر به ئه‌ران بون. بێ ئه‌وه‌ی

ناکوزکبه گاتیان له ناودا قولتر بکا، به جیبا رفته تری له گمل نه کردن و، له چوارچیوهی ستراتیجی خزی دا هالی نسوراندن.

۲. همو نو حزب و لشکرانی له کوردستانی عراق دا توراتنیان نه کرد له ژیر سایه نیران دا دامسزا بون، یا به پارمستی نو بوژاپونوه. به چهک و پارهی نوان نژیان. به کردهوه جولانوهی کوردی لت و پت کرد بو.

۳. وهجه به کی گوره چهک و تفاتی جفنگ بز به کیتی هات بو، که زیاتر له ۵ هزار کلاشینکوف و ۱ هزار نارمیجی و سمدان هاوهن و ساوخی تی دا بو. کاره دستانی نیران پهلنیان دا بو ریگه بدن به به کیتی نم چه کانه به ناو نیران دا بگوزیتنوه بهلام که گه پشته ناو نیران دستیان به سرا گرت و، بردیان بز خویان.

لهو کاتدا هلو مبرجی جفنگی عراق باش نهو، جولانوهی کورد نه توانی بم چه کانه تا راده به کی باش ترازوی جفنگی له کوردستان دا به قازانجی خزی بگوزی. بهلام نم ری لی گرتنه زهرو یکی گورهی له به کیتی دا.

*
د. قاسملو داوای هیزکی پچوکی کرد ماسجدهلال پهلنی دایه هدر نو روژه مشوری ناردنیان به خوات. هیزکی پشدر له وی بون، نوانی له گمل عملی پچکول نارد.

د. قاسملو پیشنباری کرد که ملازم عومر، بو نیمه تیسباری عسکره، سردانیکی مه پدانه گانی شهر بکا و قهرمانده گاتیان به پینی بز نوهی بزانی کمر کوریه گاتیان چه. روزی داوی عومریش چو بز سهیری مه پدانه گانی شهر و هیزه گاتیان. زوری هیزه گانی دیموکرات هلو مشا بون و، وری شهریان نما بو، تمنانت له هندی شوین بهشی شاره زایی و چاواساغی هیزه گانی به کیتی بهشیان نمسا بو. ناچار داوای هیزی ملبه نده گاتمان کرد. ماسجدهلال بز نوهی گور و تین به خاته بهر هیزه گانی به کیتی خوی چوه ساوین پاره گای دانا و، راسته خو سر کردایه تی هیزه گانی به کیتی نه کرد، که ژماره یان له ۲ هزار تی پیری بو.

حدکا ناویان له هیزه گانی به کیتی نابو: «هیزی پشتیوان». هیزی پشتیوان له چند جیگا توشی شهر بو و، هیر شه گاتیان داو خست. چه کداره گانی پارتی شان به شانی هیزه گانی نیران به شداری شهر بون و، چند کسمیکان لی به دیل گیرا. رادیوی حدکا به ستایش و شانازیموه هوالی شه ره گاتیانی بلاو نه کردهوه.

د. قاسملو نومینی بهوه نمسا بو که ناوچهی نازادکراو به یازن، هوله کی بز نوه بو به شینهی کلوپلی ده قتری سیاسی و، پاره گاتیان تریان و، دزگای رادیو و، دیله کان، به سلامتی بگوزیتنوه بو ناوچهی بهتوش له سر سنور. له هاوهی چند هفته بهک دا نم کاره یان تلخام دا.

*
پارتی به تاشکرا شهری دژی حدکا راگه پاند بو، له لشکر کیشیه گانی نیران دا به شدار نه بون. لایفه گانی ناو جو، نوانی که خویان به دوست و هاویه یمانی حدکا نژانی وهکو: حشع، حسک، پاسوک، بز نوهی دلی نیرانیان لی نره نجی، ناماده نمبون هیچ پارمه تبه کی بدن. بملکو هیرشکی گورهی پروپاگانده یان له دژی هاویه شی به کیتی دهس

پی کرد، به بیانوی نموی به کیتی مهیدانی راسته‌قینهی خیماتی چول و، بز رازی کردنی دلی کارمه‌دستانی به‌عس تم کاری کردوه. ده‌زگای پرویاگاندهی حشع، لم مهیداندا، له همسویان چالاکتر و دم هراشتر بو. له ناو به کیتی بش دا نارازیه‌کان، به تایه‌تی نموانی دوایتر «ناش» یان پیک هینا، بز دروستکردنی گومان له سرکردایه‌تی به کیتی و، ساردکردنموی پیشمرگه به توندی کموتنه پرویاگانده.

کارمه‌دستانی نیران، تم هاوکاریهی به کیتی‌بیان له گدل حدکا، به «کاریکی له به‌خشین نهاتو» داننا، چونکه لایان واپو نه‌گمر تم پشتیرانیه نه‌واپه نموان تهاویان نه‌کردن و، نه‌یانکردن به دیوی عیراق دا.

ریزه‌ستنیکی تازه دروست به‌بو له لایه‌ک نیران و پارتی و لایه‌نه‌کانی جود، له لاکمی تر حدکا و به کیتی. پارتی، له ژیر گوشاری نیران دا، شعری راگه‌باندنیان ده‌س پی کرده‌وه، له رادیوکه‌بانموی به ناشکرا کموتنوه هیرش بز سر به کیتی. بز وه‌لامدانموی تم هیرشانه زنجیره‌پدک و تارمان بز رادیوی به کیتی تاماده کرد له ژیر ناوی: «مسلمی کورد به‌ک مسلمیه، یا چند مسلمیه‌که؟»

سره‌باسدکانی نمسانه بون: تروک و فرمانی نیشتمانی و سیاسیت و هلویستی شورشگیرانه. چند تبیینیه‌کی میژوی ده‌بارهی مسلمی کورد. کین دۆسته‌کانی کورد و کامانن دۆزمنه‌کانی؟ نالۆزاندنی په‌یوه‌ندی به‌ینی لایه‌نه چه‌کداره‌کانی کوردستانی عیراق به قازانجی کی به؟ په‌یوه‌ندی ناوخزی جولانموی رزگاری نیشتمانی و په‌یوه‌ندی له گدل خیماتی شورشگیرانهی گهلانی ناچه‌که. پرویاگاندهی درۆ دژی پنک خزمه‌تی داگیرکردنی کوردستان نه‌کا. دیسانموی مسلمی دۆست و دۆزمن و سۆشمال دیموکراته‌کان. تاکرومی نه‌تواپه‌تی و سره‌بخزی با ره‌دو کموتن. له ناو بردنی جولانموی کورد له به‌شیکی تری کوردستان دا له قازانجی کی و له زهری کی به؟

له گدل فوره‌بدون پیکموی به‌یره‌کانی وتاره‌کافان گه‌لاله کرد و، هندیکی نمو و هندیکی من نویسم. سره‌رای نموی به رادیو پلاو کرایموی، کرایه نامیلکه‌به‌کی تایه‌تی و چاپ کرا.

تا نمو کاته هندی له لق و ناچه‌کانی پارتی له کوردستانی عیراق له ناچه‌کانی ژیر ده‌سلاتی به کیتی دا ماپون، نموانیش کموتنه گچهل به هیزه‌کانی به کیتی. روداو‌کان واپان نه‌گه‌باند که دیسان شعری پارتی - به کیتی هلنه‌گیرسته‌موی، پارتی بز به‌یانوپدک نه‌کرا.

*

هلویست و ره‌نگرن، به‌لام هلویست ده‌ناپرن!

له همسو نمو کن‌بونواندا که له نیوان حشع و به کیتی دا به دو قولی یان به به‌شداری لایه‌نه‌کانی تریش نه‌کرا، به‌کی له باسه سره‌کیه‌کانی، باسی ده‌سورده‌انی پارتی بو له کاروباری کوردستانی نیران دا، یان وردتر باسی هاوکاری چه‌کداره‌کانی پارتی بو له گدل هیزه چه‌کداره‌کانی نیران دژی کورده‌کانی نیران، به تایه‌تی حدکا. له همسو کن‌بونموی به‌ک دا حشع نارهایی خۆی ده‌رنه‌بری دژی تم هلویسته‌می پدک. له به‌کی له کویونموی‌کان دا به‌لینیان داپو که نه‌گمر پدک جاریکی تر نمو ره‌فتاره‌یان دوباره کرده‌وه، هاوکاری نیرانیان کرد دژی حدکا نموان به ناشکرا هلویست و ره‌نگرن له دژی پدک.

پدک چمند جاریکی ترش، هلمکو به قورسایبهکی زورتر، له شهروهکان دا بهشدار بو. مامجهلال له کوزونوهپهکدا به گیری هینا بون، که بزچی هملویستی خزیان به ناشکرا لوروداوانه له ناو دزگاکانی راگهباندنی خزیان دا پاس ناکمن. مدلا نحمدهی بانخیلاتی وت بوی: «نیمه وتومانه هملویست ودرتهگرین، نهمانوتوه هملویست دهرنهرین»

پدک له دیوی نهران پلاماری حدکای ندا حشح هرگیز رهختهپهکی به ناشکرای لی نهگرت، کهچی که پهکیچی چو بز پارمهتیدانی حدکا همر تووانای پروپاگاندهیی خزی له دژی پهکیچی خسته کار.

*

نم برهاری پهکیچی، که منیش تیا بهشدار بوم، زورتر شتیکی «عاطیفی» بو تا لهکداننوهی سیاسی و هلمسنگاناندنی روداوهکان. هیزهکانی حدکا تیک شکا بون، هر ناوچهپهکیان لی تهگمرا به پهکجاری چولیان نهکرد، پیشمهگرهکیان تی دا ننههیشتموه بز دروژدان به شمیری پارتیزانی. پهکیچی بهم کاره نهیتوانی حدکا هلمسینیتموه، پلام نیرانی له خزی روزاند و، نمو «ناشتیمه لمرزوک» هی له نیوان پارتی و پهکیچی دا بو سمر له نوی تیک چوهوه. پهکیچی کومته ناو مهترسیهکی گمورهتروه لور مهترسیهیی همرهشی له حدکا نهکرد. مهترسی شمیر له ۳ مهیدانی جیاوازدا: عیراق که شمیری له گمل رانهگیرا بو، نهران که له همر خاتری حدکا شمیری له گمل دهس پی کرا بو، جود به سمرکردهتی پارتی که له زیر گوشاری نهران دا خمریکی خز سازدان بو بز پلاماردانی پهکیچی.

پیکهینانی مهلبندهکان

دهپان هزار لاو له سمریازی هملات بون و، له گسرندهکان دا دانیشنت بون، همدیکیان نهمون به پیشمهگره. همرمهکان زور قهبه برون، همدیکیان بویون به ۴۵۰ تا ۵۰۰ پیشمهگره. سمرکردهتی هیزیکی وا گموره له توانای زور له فرماندهی همرمهکان دا نهم. فرماندهی همریم و فرمانده و کادرهکانی تر دستیان نهخسته ناو کاروباری خملکوه. گلهیی زورسان پی تهگهپشتتوه له سمر رفتاری همدنی له کاربهدهستهکانی پیشمهگره. نهمانمهکانی سمرکردهتی له ناوزهنگ کویبونوه، همدیکیان کاریکی دپاریکرویان نهم.

ریکخستنی همریم نهمتر له چاو پیشکومتن و پهرهسندنی جولانوهکدا ننهگونجا. نهمر شپوهپهکی تر بو ریکخستنی پیشمهگره و کاروباری خملک بدوزینوه. ساوهپهک بو له ناو خزمان دا نم باسهمان نهکرد. همدیکیان دژی همرسو جزیره نالوگسوری بون له ریکخستنوهی همرمهکان دا، همدیکیان وا تی گهباند بو که نهمه بز لیدانی نهمان و، کهمکردنوهی دهسلاتی نهمانه. راستیهکی بز چاکتر ریکخستنوهی کاروباری ناوچهکان و پیشمهگره بو، نک بز لیدانی کس.

کاروباری جولانوهکه همر شمیر نهمو له گمل هیزهکانی بهعس، هلمکو بویو به جوریک له هوکرانی، دهسلاتی حکومت له زور ناوچهدا نهمسا بو، یا کز بویو، خملک بز بهلاداخستنی کپشهکانیان رویان له داوودزگاکانی شورش نهکرد. بریارمان دا که همرمهکان هلمبرهشپینتوه و، تیپیان لی دروست بکهین و، همر چمند تیپیک همره روی دزگاپهکی بالاتر بکریتموه، که تیکهلاو بی له چمند لیسرسراویک و، همرمهکهبان کاری دپاریکراو و دهسلاتی دپاریکراوی همی به ناوی مهلبندهوه.

مطلبندی پیک نهات له:

۱. لیپرسراوی پدکم، که سرپرستی همو کاروباره‌کانی مطلبندی‌کمی نه‌کرد.
۲. لیپرسراوی کاروباری پیشمرگه، سرگرداېتی تپه‌کانی نه‌کرد.
۳. لیپرسراوی کاروباری کومسلاپتی، سرپرستی تلجورمندی ناوایه‌کان، قوت‌باخانه، تمخوشخانه، دادگا و زندان.. ی نه‌کرد، کیشه‌کانی ناو خملکی چاره‌سر نه‌کرد.

۴. لیپرسراوی کاروباری سیاسی، سرپرستی راهبره سیاسیه‌کانی نه‌کرد.
۵. لیپرسراوی کاروباری دارایی، سرپرستی دهرامت و خورجی مطلبندی‌کمی نه‌کرد، و، موجی پیشمرگه و، مسره‌فی باره‌گا و شه‌ره‌کانی ریک نه‌خت.
۶. لیپرسراوی راگه‌یاندن، هوالی پیشمرگه و چالاکیه‌کانی و، دهنگواسی ناوچه‌کمی نمنار بؤ دزگای راگه‌یاندن، به تابه‌تی بؤ رادیو.
- ناوچه‌کانی ژیر دمسلائی پدکیتی، پاش لیکولینده‌وی لایمی جوگرافی، نیداری، کومسلاپتی.. داپش کرا په سر ۴ ناوچه‌دا و، ۴ مطلبندی بؤ سرپرستی کردن و به‌یوه‌ردنیان پیک هینرا.

مطلبندی پدک

- پاره‌گای مطلبندی له حاجی مامند دانرا دواپتر به هزی شمري نیران - عیراقوه
برایه به‌دکه‌جار له ناوچی قهرداخ.
تپه‌کانی: ۱۵ ی هورامان، ۱۱ ی شاره‌زور، ۳۱ ی به‌رنجه، ۳۳ ی سلیمانی،
۳۷ ی شاه‌زیر، به‌ستران به مطلبندی پدکوه.

مطلبندی دو

- پاره‌گای مطلبندی له سرگنلر دانرا.
تپه‌کانی: ۲۱ ی کمرکوک، ۲۳ ی سورداش، ۴۷ ی پیسه‌گرون، ۵۷ ی
سه‌گرمه، ۵۱ ی گرمیان، ۴۳ ی ناسوس، ۶۸ ی ماسنده، ۴۴ ی چه‌کوچ، ۶۱ ی
جوتیاران، به‌ستران به مطلبندی دوهوه.

مطلبندی سی

- پاره‌گای مطلبندی له ورتی دانرا.
تپه‌کانی: ۱۲ ی سوزان، ۱۴ ی ناکس، ۷۴ ی باله‌ک، ۷۷ ی کؤدو، ۷۸ ی
کاروخ، تپه‌ی کؤره‌ش، به‌ستران به مطلبندی سی وه.

مطلبندی چوار

- پاره‌گای مطلبندی له بالیسان دانرا.
تپه‌کانی: ۸۶ ی ذه‌شتی هولپیر، ۸۳ ی هوری، ۹۱ ی سفین، ۹۳ ی
کؤسرت، ۹۹ ی به‌تون، به‌ستران به مطلبندی چوارهوه

*

له پیکهاتنی مملهندهکان دا هاوسنگی کومله و بالهکانی تری پهکیتی لیک
دراپوهه.

هر مملهنده نهخوشخانهپهکی هېو پزیشک سرپرستی نهکرد و، دادگاهپهکی هېو
چند کسبکی قانونی کاریان تی دا نهکرد، دزگای بیستلی هېو بز پیوهندی له گلم م
س.

مملهند له راستی دا حکومتیکی پچکولانه بو، له ساوهپهکی کورت دا جیگیر
بون و، بون په جیگای باور و ریزی دانیشتوانی ناوچهکان.
ریکخواهکانی کوملهپس سرپخو کاریان نهکرد. راستوخز بسترا بون په دزگای
ناوهندی ریکخستنی کوملموه.
په گوری پیوستی نالوگوز له نندامانی مملهند و، سرپتپهکان دا نهکرا.

* پهکیتی و حکومت

د. قاسلو پیشوارهکانی نیمه گهپاند په کاربدهستانی عیراق. تا چند مانگی
هیچ هوالیکی نهبو. شهروکانی کوردستانی نیرانی په سردا هات. د. قاسلو لهو ساوهپیدا
پهزان تکریتی و صددام حسینی پینی بو. وهلامی پیشوارهکانی نیمهپان داپوهه:
پیشناری پهکسم - خرا پوه لاره په بیانوی نوی هیشتا هلموهرجی
ریککوتنکی ستراتیجی لهو پاهته، له نیوان عرهپ و کوردا، نهگهپستوه.
پیشناری دوم - که بریتی بو له توتونومی، موافیق بون بز نوی بکری په
پنچینی دسپیکردنی گفتوگو.
پیشناری سپیم - که بریتی بو له راگرتنی شعر، ناماده بون بز جیبهجی کردنی
دسپهجی.

کاربدهستانی عیراق ریزیکی زوریان له د. قاسلو و پیرواکانی نهگرت. لهو
کاتدا له نیوان پهکیتی و حکومت دا نو دهوری «وسیط» ی نیمینی، کاربدهستانی
عیراق داواپان لی کرد بو که کونونهپهک ریک پخا بز نوی نونهرانی پهکیتی روهرو
بیان و، وهلامهکانی بعس بز پیشوارهکانی پهکیتی په دهی خزیان تفکید بکنوه.

*
رؤی ۱۳ ی تشرینی پهکسمی ۸۲ د. قاسلو له گزوه شیر کونونهپهکی
ریکخست بز پهکتر پینن. له پاتی پهکیتی: مامجدلال و من و، له پاتی حکومتی
عیراق: نهبو محمد، نهبو عوده، نهبو محمد، ناماده بون. د. قاسلوپس وهکو
«وسیط» و میواندار پشدار بو.

*
نهبو محمد (عقید روکن خلیل محمد شاکیر)، نفسمرکی موسلوی بو،
پارندهدوری سرزکی «جبهازی موخاهرات» و، نهبو عوده (عقید نجسان) لپرسراوی
ناوچدی سروری موخاهرات له کمرکوک و، نهبو محمد لپرسراوی موخاهراتی هولیر
بو.

«جبهازی موخاهرات» پهکی لهو دزگاپانه بو، بعس دوی نوی هاته سر کار
دای مزراند. حیزی بعس هر لهوی بیته سر کار ریکخواویکی پچوکی بز کوزردنوهی

دنگوباس و کوشتنی ناهنزه‌گانی، به ناوی زی‌کخراوی «حنین» دروست کرد بو، صددام خزی سرپهرستی نکرده. که هاته سر کار گموره‌تری کرد و، بودجه‌په‌کی زلی بز ترخان کرد، ماوه‌په‌ک سمدون شاکیر و، دواي نو تا ۱۹۸۴ پمزان تکریتی سرزکی بو. نم دزگایه به ناو بز کاروباری دهره‌وه دامزورینرا بو، به‌لام دستتی وهر نه‌دایه ناو همسو کاروباریکی ناوخزی عیراقوه و، له گمل دزگاکانی: نممن و نیستیخبارات، لم پاره‌پوه بزورینی نکرده. نمیش، وه‌کو دزگاکانی که، راستموزخ به دیوانی سرزگایه‌تی واته به صدداموه پسترا بون. له ناو هر ۳ دزگا نمیشیه‌کان دا: نممن، نیستیخبارات، موخاپرات دا، بهشیکیان بز مسئله‌ی کورد ترخان کرد بو. له هر سیکیان دا ناوی: «شوعبی ۳» بو.

*

نبر محمد له قسه‌گانی دا وتی: «نیمه له لاین سروکوه نهرداوین. سرزک سلواتان لی نه‌کا. نیمه دهسلاتی گفتوگومان نیمه، نمرکی نیمه نه‌ویه پسروراکانی سرکرده‌په‌تی بز نیوه به‌نین و، پسروراکانی نیوه‌بان بز به‌پهنوه. سرکرده‌په‌تی ناماده‌په: بز چارسرکردنی کیشه‌ی کورد له سر پنجینه‌ی به‌پانی ۱۱ ی نازار به ریگمی گفتوگویی هیمنانه و ریککوتن له گمل په‌کیتی. هرره‌ها بز دانانی رپوشینی وستاندنی شهر له به‌پنی په‌کیتی و حکومت دا. نیوه عیراقین، چاکتر وایه مامجهدال و نوینرانی په‌کیتی بین بز به‌غداد بز نه‌وی سرزک به‌پن و گفتوگویی راستموزخ دهس پی بکا.»

مامجهدال به گومی به خپه‌هاتی کردن. سوپاسی د. قاسملوی کرد بز هول و ته‌لاکانی. ناماده‌یی په‌کیتی ده‌ری بز چارسرکردنی کیشه‌کان به ریگای سیاسی. به دروژی پاسی سیاسی چوتی به‌عسی کرد پرامهر گملی عیراق به گشتی و، گملی کورد به تایه‌تی. نوپالی همسو روداوه‌گانی عیراقی خسته نستوی به‌عس. خواسته‌گانی بزوتنه‌وی کوردی بو رون کردنه‌وه و، داوای لی کردن که نه‌گهر به تمعای گفتوگوزپه‌کی راسته‌قینه و سرکوتو بن پیره‌سته همو لایه‌نه‌گان به‌شار بن. مامجهدال له قسه‌گانی دا توندوتیژ بو.

نبر محمدیش نوپالی همسو روداوه‌گانی خسته سر کورد. وتی نه‌گهر نه‌تانوی گفتوگوز سرکوتو پی سرزک نه‌لی: «نمی چاره‌ی پنه‌رتی همو گیروگرفته‌گان بگری و، ریککوتنیکی ستراتیجی پی نه‌ک تاکتیکی، با مامجهدال زیاد ته‌کته‌که نه‌کا!»

«ته‌کته‌که»: وشای به عره‌یی کراوی «تاکتیک» ه. مه‌ستی له ته‌کته‌که فرو فیل بو. لای صددام و سمرانی به‌عس وا باو بو: مامجهدال، ستراتیج نه‌کا به قورپانی تاکتیک و، زورتر تاکتیکزانه وه‌ک له‌وی شاره‌زای کاری ستراتیجی پی. مامجهدال لم قسه‌په توندتر بو، وتی: «نیمه‌ی فقیر لم شاخ و داخه چوزانین ته‌کته‌که چیه؟ صددام حسین خزی خوی ته‌کته‌که‌په‌ا!»

*

له وه‌فدی حکومت پرسرا: که ناخز حکومت نه‌پوی چارسروری گیروگرفتی کورد بکا، پاخود نه‌پوی په‌کیتی بکا به گز لایه‌نه‌گانی ترا؟ هملپه‌ته وه‌فده‌که وتیان که حکومت نه‌پوی گیروگرفتی کورد به جزوکی پنه‌رتی چارسر بکا و، نه‌پوی شهر له کوردستان دا نمینی. له پهر نه‌وه نیمه‌په‌ش داوامان لی کردن که هول پدن په‌په‌ندی له

گدل حشع و پارتی یش بکمن بز همان مهبست و همول بدن کورانی بهزانی رازی بکمن.
 له وهلام دا وتیان: «له گدل پارتی گفتوگومان همبه» بهلام بز حشع وتیان: «نیمه
 حشع له چوارچیوی؟ ولانموی کوردا ناپنین، همول ندهین له شونی ترهوه قسهیان له
 گدل بکری».
 له ناو قسهکان دا منیش هندی «موداخله» م کرد، بهلام گفتوگوی سهرهکی له
 نهوان نمبر محمد و مامجهدال دا بو.

*

مامجهدال گفتوگوانی ناو کۆبونوهکی به نامه بز عزیز محمد نوسی، داوای
 لی کرد سهرانی پارتی یش ناگادار بکا، بز نموی هیچ لایهک توشی کاری پهکلانه نهبی
 و، هملرستیکی پهکرتیان ههبی، یا هیچ نهبی خواستهکانیان له بهک بهچی.
 عزیز محمد لهو کاتهدا به ناو نهوان دا به ریگاره بو بز سوریا، بدن بۆنهپوه
 سهرانی پارتی کرد بو له راژان. له پاش مارهبهک وهلامی مامجهدالی داپوه، له نامهکی
 دا سوپاسی کرد بو که ناگاداری کرده و، نمیش ناگاداری پارتی کرد بو، پیشنیاری بز
 کرد بو له سهری پروا و، نهگر شتیکی تازه هاته پیشهوه ناگاداری بکا.

*

وهندی عیراقی له دانستهکه ناسوده و خوشحال نهبون، چاوهروانی شوکرانه
 بژاردنیکی زوتر بز صهدام و خواستی کهمتر و قسهی نهمتر، بون. وایان نهمانی نهم
 «عمرض» منبتیکی گهوری صهدامه به سر پهکتهپهوه! نهلین کارپهکی له خۆپایی و
 لوتهمرز ههبره، همرکسی، له کاتی چاکوچونی دا بز پیشاندانی تمواضوح، پی ی وت بی:
 «ناغا موخلیسم!» لهولهلام دا وتیهدی: «واجیبی خۆته!» صهدام، له پابهتی نهم کارپه
 بو، لای واپو همر کهمی دلسوزی بی، یا خزمهتی بکا، واجیبی خۆی به جی نهینی،
 ناهی چاوهروانی سوپاس و پاداش و دانوهی چاکه بی، چونکه «رساله خالده» ی «امه
 عربیه واحده» به مرزقاپهتی رانهگهینی. دواي نهم دانسته هیچ جزوه پهپوهندهک له
 نهوان پهکیتی و بهعس دا نهما.

*

سوشیال دیموکرات

پهکی له ههولهکانی ههمو لایهنهکانی جود بز زرانندی ناویانگی پهکیتی، بهشداری
 نوبهزانی پهکیتی بو له کۆنگرهی حیزبی سوشالیستی فهرنسی و، دهرچونی بهریاریک بو
 به قازانجی کورد. لایهنهکانی جود، به تابهتی حشع، نهمهیان به پیلانی نهمپریالیزم دائنا
 دژی جولانموی کورد. پهکیتی سۆلیت ههشتا ههرهسی نهینا بو، شمری سارد ههشتا
 کۆتایی نههات بو، زۆر له لایهنهکانی جولانموی کورد نهیانهمزانی سوشیال دیموکرات چه
 و، ههندیکیان همر نهیان بهست بو.
 جود نهم مسئلههیی له دهزگاکانی راگهپاندنی خۆی دا، له وتارهکانی رادبو و، له
 بهلاوکراوهکانیان دا، نهونده گهوره کرد بو له ناو خۆشمان دا خهریک بو به خراب دهنگی
 ندهاپوه. هندی له نهمارزاکانی ناو کۆممله بهست بهیان لینین، له سهردهسی خۆی دا،
 دژی سوشیال دیموکرات راوستاوه، له بهر نهوه نهوانیش نهمهیان به کاریکی خراب نهمزانی.

فهره‌بدون که وتاره‌کانی بز رادیو ناماده نکرده زاتی ننه‌کرد لم مسئله‌به بدوی، نه‌وه‌کو له ناو توندروه‌ه‌کانی کوملدا به سوشیال دیموکرات تاوانبار بکری. ناچار بوم خنوم نم نکرکم گرتنه نئستوو. له ریزی نمو زنجیره وتاره‌دا که له ژیر ناوی: «ناپا مسئله‌ی کورد په‌ک مسئله‌به پا چمند مسئله‌به‌که؟» وتاریکم بز نم باسه ترخان کرد که لهره‌دا دوباره کتومت نه‌نوسوه:

دیسانومه مسئله‌ی دژست و دوژمن و سوشیال دیموکراته‌کان

چمند جاریکه لیره و لموی، به دزی و به ناشکرا، به نوسین و نیستگه هندی لایمن بز مهبستیکی دیاریکراو پاسی نیشتیراکیه‌تی دهولی یاخود سوسیال دیموکراته‌کان و مسئله‌ی کورد دیننه ناوانومه که گواپه پیلاتیکی نیسپریالیستی له کاپه‌داپه بز تیکه‌لاکردنی مسئله‌ی کورد به نهمشه‌کانی نیسپریالیزم به هژی سوسیال دیموکراته‌کانومه، وه ههمو جاره‌کانیش به چمنشکی راستوخز یا ناراستوخز پنجه‌ی تاوانبار کردن بز نیمه دریژ نکرکی که گواپه نیمه نه‌وه جیبه‌جی نه‌کمین..

جا با بزانی سوسیال - دیموکراته‌کان کین و راسته پیلاتی وا له کاپه‌داپه و نیمه‌بیش بوین به جیبه‌جیکیری؟ یاخود نم بوختانه له کویه هاتوه؟

سوسیال - دیموکراته‌کان چمند حیزیکی سیاسی گموره نوروپای غمربین که له چوارچیموی نیشتیراکیه‌تی دهولی دا په‌یوندپهان له گمل په‌ک هه‌به، نمانه له ده‌وری جینگ جیهانی په‌کم دا له گمل لینین و کومزنیسته‌کانی نو سهرده‌مه تیکچون له سهر مسئله‌ی شورشی چه‌کسدار و دیکتاتوریه‌تی پرولیتاریا و چمند مسئله‌به‌کی پنچینه‌ی و گرنگی مارکسیزم - لینینیزم.

بیگومان له ماوه ۶۰ - ۷۰ سالی راهوردودا دنیا توشی گوزانی زژر گموره و قول بوه، نه حیزه‌که‌ی لینین وه‌کو سالی ۱۹۱۸ ماوه و، نه سوسیال - دیموکراته‌کانیش حیزه‌کانی سالی ۱۹۱۸ ن، نیمه نیستا له کۆتایی ۱۹۸۲ داین، که نهمشی دنیا و زژر له بۆچون و تیکه‌بشته‌کانی نو زمانه گورنپان به سردا هاتوه.

نیستا له نوروپای غمیری دا چینیکی کریکاری به‌هیز و پیشکوتو، گشه‌کردو له روی چۆنایه‌تی و چهندایه‌تیوه هه‌به که قورسایه‌کی گموره هه‌به له ژمانی سیاسی و نابوری و کۆمه‌لایه‌تی نموی دا. چینی کریکاری نوروپای غمیری هم له روی گه‌لاله بونی هستی چینایه‌تی و هم له روی مه‌بینی له قالبی ریکراوه‌یی دا چمندین هنگاری ناوه بز پیشه‌وه.. زژر لمو گیرورفتانه‌ی که بهر له سدا سال یا له پنجا سالا هه‌ی بوه، نیستا نه‌ی ساوه و هندیک لمو ماسفانه‌ی به‌دی هیناوه که ناسوده‌ی و خوشگوزوانی تا نماندازه‌کی زژر نمنین کرده.

له کوردستان دا گشه‌کردنی نابوری، کومه‌لایه‌تی، سیاسی، فهره‌نگی له چار نوروپادا زژر به هیراشی بز پیشه‌وه چوه، له کاتیکا لموی زژر به خیرایی رۆبشتره، له گمل نه‌وش دا ههر کسی وا بزانی وه‌زعی نیستای کوردستان و چینه کۆمه‌لایه‌تی‌ه‌کانی و هیزه سیاسی‌ه‌کانی وه‌کو پنجا سال لعمویهر وایه، بیگومان به هه‌لدا نچی و به کارپایه‌کی بی خه‌بهر له دنیا له قه‌لم ندری، هه‌لبه‌ته نموی لای وایی وه‌زعی نوروپای نیستاش و چینه کۆمه‌لایه‌تی‌ه‌کانی و هیزه سیاسی‌ه‌کانی وه‌کو پنجا سال لعمویهره، بیگومان کارپایه‌کی له دنیا بی خه‌بهره.

سوسیال - دیموکراته‌کانی نوروپا نیستا به‌شکی گموری چینی کریکار و نه‌قابه‌کانیان له ژیر دس دایه. له سترانسیری نوروپای غمیری دا: له فوره‌نسا، نیسپانیا، ئلمانیا، نمسه، سوید، نروویج، هولاند، بمریتانیا، نیپالیا.. تنانمت لم ولاتاندا هوکمیان گرتوته دست هبله‌ته تک به ریگی نیقیلابی عسکری یا به زهری لولی تفنگ، بملکو به ریگی هملوآردنی تازاد و نو ریفرمانی له پرنامه‌کانیان دا ههیه.

سوسیال - دیموکراته‌کان نیستا له فوره‌نسا و سوید و نمسا هوکمیان به دستوره به و تا چنند حفته لعموبهر هوکی ئلمانیای فیدرالیشیان به دستوره بو.

سوسیال - دیموکراته‌کان نیستا له پهبوندیه‌کانی ناو دوله‌تان دا قورسایه‌کی ئوتوزیان ههیه نه به‌کیستی سؤقیهت و نه چین و نه دوله‌تانی سوسیالیستی تر، وه نه ئمسمریکا و نه ولاتانی دنیای سبیم ناتوانن پشت گریبان بخمن. بزه هر هیزیکی کوردستانی پیری مسئلهی کورد، یا هر مسئله‌یه‌کی تر به بیروای گشتی نوروپا بناسینی و همول پدا پشتیوانی گه‌لاتی نوروپی به دس بهینی، ناتوانی سوسیال - دیموکراته‌کان پشت گوی پخا که جگه له‌وی چنن‌دین حیزیی گموره و فراوانن، ملیونه‌ها کریکار و سهدان نه‌قابه‌ی کریکاریان له گه‌له، سده‌ها رۆژنامه و گوڤار و نیستگهی رادیو و تله‌فزیون و سینما و نوسر و فیلسوف و هنرمه‌ندان ههیه.

حیزیی سوسیالیستی فوره‌نسه که نیستا هوکمرانه چنند ئه‌ندامه‌یکی حیزیی شیوعی وه‌زیرن له وه‌زاره‌ته‌که‌یان دا و نوینیری چمن حیزیی شیوعی له کۆنگره‌کانیان دا به‌شدار بون.

به‌کچک له دانیره‌کانی چالاکیی ریکخراوی رزگاری فله‌ستین ناو حیزیه سوسیال - دیموکراته‌کانه و هر کات به میوانی بانگ کرا بن بۆ کۆنگره یا کۆنونه‌یه‌کیان به خوشیبه‌وه چون و له کاتی ناهلوقه‌دانی فله‌ستینییه‌کان دا له بیرونی غمیری، هملویتی حیزیی سوسیالیستی فوره‌نسی و حیزیه سوسیال - دیموکراته‌کانی تری نوروپا معلوم بو که چه‌به و له چار هملویتی هندی دولتی غمیری دا چۆنه به‌رامبهر به مسئله‌ی فله‌ستین.

جا یا لیره‌دا به‌رسین: نه‌گهر به‌شدار بونی نوینرانی حیزیی شیوعی له کۆنگره‌ی سوسیال - دیموکراته‌کان دا بۆ حیزیی شیوعی حه‌لال بی و، به‌شدار بونی وه‌زیری شیوعی له وه‌زاره‌تی سوسیال - دیموکراته‌کان دا بۆ حیزیی شیوعی حه‌لال بی و، پهبوندی و دۆستایه‌تی له بهینی ریکخراوی رزگاری فله‌ستین و سوسیال - دیموکراته‌کان دا بۆ فله‌ستینییه‌کان حه‌لال بی، نه‌بی بۆچی بۆ نیسه‌ی کوردی داهشکراو و زۆرلیکراو، که دۆژمه‌کانی ده‌ستیان ناوه‌ته بهینی به‌خنکیان، پهبوندی کردن له گه‌ل سوسیال - دیموکراته‌کان و پشتیوانی کردنی توان له مسئله‌ی ره‌وای گه‌له‌که‌مان نه‌بی بۆچی تاوان و پیلانگیران بی؟

یاخود پیشیان گوته‌نی: بانیکه و دو هه‌وا؟

سوسیال - دیموکراته‌کان، که هندی لایهن بۆ مه‌به‌ستیکی تایه‌تی خزیان و به درۆ کردویه‌انه به خونی سیاروش و، به درۆ وای دهره‌خمن که توه پیلانیکه زله له مسئله‌ی کورد، له راستی به‌کچکن له‌و لایه‌نانه‌ی که جولا‌توه‌ی شورشگیرانه‌ی کورد نه‌بی همول پدا که پشتیوانی و لاینگریبان به دس بهینی و همولی توه پدا له مسئله‌ی ره‌وای

کورد بگن و دۆستایهتی بگن، بی نهوی جولانهوی کورد و هیزه شورشگیرهکانی سهرهخیزی سیاسی و نایدپولوجی خزان له دهس بدن.

نهوی جیجگی سهرسورمانه نهویه: هر نو لایهتی - مههست پارتی بو - که نهستا تاوانی دۆستایهتی سوسپال - دیموکرات نهدهنه پال نیمه، خزان له سالانی ۷۴ و ۷۵ و ۷۶ یه تا سالی ۷۹ به نیمزای سرۆکه کهمان چهندین عهزوحالی پیشکش به نهشتیراکیهتی دهولی و سرۆکه کهمی نهوسایان پهتیرمان کرده بو قوبولکردنهان به نهندام له نهشتیراکیهتی دهولی دا.

نیمه هرگیز نهزوحالمان نهداوه به نهشتیراکیهتی دهولی که به کهیتی به نهندام وههگری.

نهوی سالی ۷۴ وهفدهکی رهسیمی نارهه قیبهنا و داواپهکی رهسیمی پیشکش پیتهرمانی سرۆکی نهشتیراکیهتی دهولی کرد، نهوه نیمه نههین و ههزبکی تر بو. نهوی که چهندین وتاری به کوردی و به عهزهی بز ماستاوکردن له گوژاری نهظهیری ههزبه کهمان دا له سر نهشتیراکیهتی دهولی نوسی نیمه نههین، بهلکو ههزبکی تر بو.

نهوی داوای نهندامهتی کرد و قوبول نهکرا و رهت کراپهوه، نیمه نههین و ههزبکی تر بو. هر کهسی کهش نههوی به چاری خزی نهو بهلگانه بهینی، نهتوانی له تارشینی مهزکزی نهشتیراکیهتی دهولی تماشایان بکا. نهوانی دهواری ماله کهمان شوشهبنده با بهرد له خهلیکی تر نهگرن چونکه خزان زههر نهگن.

هیچا بهتی نهو درۆ زلهی هندی لهو تاقمانه بز سر لی شهواندن و ساختهچیته نهپکن به بهلگه له سر پیلانگیرانی سوسپال - دیموکراتهکان دژی جولانهوی کورد و بهشدار بهنی نیمش لهو پیلاندا بهمجورهپه:

نهمسال ههزی سوسپالیستی فهروهسی کۆنگرهی ناسایی خزی بهست. به مهوانی کۆنگره، دهپان ههزی شیرعی و سوسپالیستی و دیموکراتی بانگ کرد بو، بهکیک لهو ریکخراوانه به کهتیبه نهشتمانی کوردستان بو، که ههفلان عومهر شهخومس و نهمحمد بامهرنی له ناو وهفدهکی کوردی نوینهری پارچهکانی ئهران و تورکیا و سورپادا بهشدار کۆنگره که بون. جگه له نوینهرانی بهکیتهمان، نوینهری چهند ههزبکی کوردستانی و نوینهری ریکخراوی رزگاری فهلمستین و دهپان ههزب و ریکخراو و جولانهوی رزگاربخواز، بهشدار بون.

له نهجیامی ههولدانی وهفده کهمی کوردستان له کۆنگره کهدا، کۆنگره بهراریکی دههاری پشتهوانی کردن له خهباتی مهبللهتانی فهلمستین و نهتیریا و پۆلیساریز و کوردستان له پیناوی بهدیهناتی مانی چاره نوس دا له ولاتهکانی خزان دا. مهسلهی تم چوار مهبللهته بهیکوه له پرۆژی بهک بهرپادا پاس کراوه.

بهگومان مهبللهتی فهلمستین نههوی به سرکهوتن دانا بز خزی که گهورهترین ههزی فهرونسه تم مافدی پی رهوا دیوه.

ههروهها مهبللهتی نهتیریا و پۆلیساریز نههپان به سرکهوتن دانا بز خزان که گهورهترین ههزی فهرونسه مانی چاره نوس پی رهوا دیون.

کمپی هندی کوردی داخ له دل بڑ مہستیکی دیار پکراو کھوتنه هات و هاوار و
ہیرش کردنه سر نو ہر باره و سر نو و ہندی ہمداری کونگرہ کہ ہوہ و، سر پد کیتیسی
نیشتمانی کوردستان کہ نو و ہندی ناردوہ و، ہندی کوردی نغان پیاوہتی نو ہر بارہ بان
بہ گرتنی ہندی عالی فہرنسی داپوہ و دارہرویان پی نقلشانندن.

نیمہ له مسئلہی ناسپنی دؤست و دوزمن دا ہرچاوسان رونہ، نہ لیلای
دہسکوتی حیزنہ پھتی و عشیرہتی و، نہ تاریکایی تعصبی کویرانہ و، نہ بہ ہزی خؤ
ہلوا سنبوہ ہم لا یا ٹولا دا ہری چاوی لیکدانوہمان ناگیری. ہلکو وکو ریکخراویکی
سرہمخؤ، چہکنار بہ تہوری زانستی کہ ریباز و سیاسی گشتی و ہلویستہکانی له
دؤست و دوزمن له نغجاسی شہکردنہوی واقعی پاہتی دا بہ سنگ و ترازوی زانستی
دیاری نکات.

نیمہ ناساندنی مسئلہی کورد و ہلاکردنہوی ہوال و دہنگواسہکانی و سماندنی
عدالت و رویی نامانجہکانی ہزوتنہوی رزگار ہخاوانہی گملی کورد له سر ناستی
جیہان، بہ گہلاتی دنیا و حیزب و ریکخراوہ سیاسی و نقاہی و نینسانپیدکانی و، بہ
دہزگاکانی نیکلام و ہرورای گشتی، له ناو ٹوانندا بہ سوسپال - دیسوکراتہکان بہ
پدکیک له ٹرکہکانی ہدلائی دہروہی ولانمان نغانن، کہ خؤشہختانہ تا نیستا نغجاسی
باش و سرکوتنی ہاشمان تی دا بہ دہس ہیناوہ. ۱۹۸۲/۱۱/۲

*

تؤری پدیوہندی بیتل

پدکیتی له روی پدیوہندی پدیوہ زؤر دواکوتو ہو. پدیوہندی نیوان دہزگا
سرکردہ پیدکانی و ہیز و ریکخراوہکانی بہ نامہ و تہتر ہو. له ہندی شوین ہوکی توکی
بہ کار نغہینرا، ہلام ہمہ نشہتوانرا ہمو ناوچہکان بہ پدکپوہ ہبستی. ہندی جار کدک
له رادیو ورتہگیرا.

بہختیاری ہرام چند جاری پیشیاری بڑ کردم. ہولی دامنزاندنی تؤری پدیوہندی
پدہین و، نامادہی خؤی دہری بڑ نغجامدانی. من ٹمہم زؤر پی باش و پیوست ہو،
ہلام ہم وانہو نہکری.

ہاوینی ۸۱ ہولی دامنزاندنی تؤریکی ۳ لایہ دا. بہ دہزگای بیتلی «پی نار
سی» ناوزہنگ و سرگہ و ورتی پیکوہ ہستران. ہلام نیمہ له زستان دا درؤہی پی
نشدرا چونکہ نیمہ بیتلکہ له ہرزایی شاخہکان داہری. له کزتایی ۸۱ دا داوا له ہمو
ہیزہکان کرا ہرچی بیتل و شتیک پدیوہندی بہ بیتلہوہ ہی پی ہینرن بڑ سرکرداہتی.
له ہندی شردا بیتل گیرا ہون. بہختیار کھوتہ پدیوہندی. ہرچی ہبو ناردیان.
ہندپکیان گوللہبان ہر کھوت ہو. بہ ہموی دوانی لی چاک گرایوہ. پدکپکیان له
سرکرداہتی دانرا و پدکپکیان نیردرایہ ورتی. دواہی ٹوہ نیر تپہکان ہندی شریان
نہکرد بہ تاپہتی بڑ گرتنی دہزگای بیتل. چند دانہ پدک گیرا و، خؤشمان بہ ہزی
ریکخراویکی نیرانہوہ ۴ دانہ بیتلی «کنود» مان له نوروپا کری. له پایزی ۸۲ دا
تؤریکی پدیوہندی ہاشمان دامنزاند. ہر چوار مسئلہندکہ و زؤری تپہکانی بہ پدکپوہ
ہست ہو. ہلام بیتلہکان ہر پدکپکیان مارکہ پدکی جیاواز ہو: ہیل، راکال، تومن، کنود.
نم تڑوہ کدکی زؤری ہبو. ہوال و دہنگواسہکان بہ تازہی نہگہشتن. ناگمان له ہمو

هیزه‌کان نهم. زورچار که نعمانته‌توانی کو بیهنه‌وه به بیتل قسمان له گمل په‌گتری نه‌کرد
و، به‌روامان نه‌گزیه‌وه.

له‌سهر همان مسئله‌کیریم محمد و تار یکی دریزی به‌عربی له‌گوزاری
«الثقافه‌الجديده» دا‌نوسی.

دانانی سوسیال دیموکرات به‌دوژمنی کورد و، پشتیوانی‌ه‌ان له‌کیشی کورد به
پیلانی نیسپه‌رالیزم و، هاوکاری له‌گنله‌ان به‌تاوان و خبیانت، به‌گومان نیشانی
به‌رچاو‌تنگی حشع و، نرمی ناستی ته‌گیشتی سر‌کرد‌آه‌تی هیزه‌کورد‌بیه‌گان بو.

* تفسیری قورئان

من‌که‌منال‌ه‌وم، بز‌نوهی به‌روللا‌نهم، پارکم له‌پشوی هاویندا ته‌بیردم بز
حوجره، به‌زور قورئانی پی‌نخونیندم، پی‌نوهی تی‌ی‌بگم. دواپی‌خوم له‌به‌غلا که‌ه‌وم
به‌قوتایی زانستی سیاسی و، هندی له‌په‌ته‌گانی خوننده‌کمان پی‌ه‌ندی به‌نیسلا‌ه‌وه
ه‌ه‌و وه‌کو: به‌رکرد‌نوهی سیاسی عربی - نیسلا‌می، میژوی سیاسی نیسلا‌م و، قانونه
گشتیه‌گانی ناو‌ده‌وله‌تان، ناچار‌ه‌وم به‌دواپی‌ه‌ندی کتیبی تفسیر و فقهی نیسلا‌م دا
بگوریم. به‌کوردی هیچ‌سر‌چاو‌ه‌بگم به‌ده‌س نه‌گوت، به‌لام به‌عربی نه‌ونده‌زور‌ه‌و
له‌ژماردن نه‌مهات. له‌ناو تفسیره‌گان دا‌دوانم ه‌لب‌ژارد بز‌خوننده‌وه و پید‌آ‌چونه‌وه،
په‌کیکی کون: «تفسیری جه‌لاله‌ین» و، په‌کیکی نوی: «فی‌ضلال‌القران» له‌نوسینی
سه‌ید قوطب.

کورد په‌کیکه‌لو‌میلله‌تانه‌ی زور له‌زروه‌موسولمان‌ه‌وه و، له‌پیناوی نیسلا‌م دا
شعری زوری‌کرده‌وه و، زانای‌گورده‌ی له‌ه‌واری نوسینی: فقه، تفسیر، کلام، زمان...
تی‌دا‌ه‌لکه‌وتوه و، کم‌دی‌ه‌ده‌مزگوتی تی‌دا‌نهی، کچی‌مه‌لا‌گانی کورد به‌زمانی
کوردی، جگه‌له‌چند «عقیده‌نامه» په‌کی‌کورت و چند «مه‌ولود‌نامه» په‌کی،
شونه‌واریکی نه‌وت‌زان به‌جی نه‌ه‌شته‌وه. تفسیری قورئان و لیک‌دانوه‌ی حدیسه‌گانی
په‌فه‌هم‌ر و، دانانی کتیب له‌سهر فقهی نیسلا‌م، به‌کوردی نه‌نوسراوه. تمنانت
دوعا‌په‌کیان به‌کوردی نه‌ه‌زویه‌توه. له‌کاتیک دا‌له‌نیسلا‌م دا‌شتیک نه‌ه‌رگی له‌مه
گرتی.

قورئان، به‌فارسی زور‌زو و، به‌تورکی له‌سهرده‌می ده‌سه‌لاتی عوسمانی‌دا
تفسیر و تهرجه‌ه‌کراوه. به‌کوردی نوه‌ی من‌به‌ستومه و، دیومه‌تغیا ۳ تفسیره:
تفسیری مه‌لا‌محمدی جلی‌زاده که‌له‌چله‌گان دا‌نوسیتی، تفسیری نامی و،
تفسیری خال، که‌ه‌ردوکیان له‌حفتاکان دا‌نوسیه‌اته.

هاوریکانی شارم، ه‌مو‌نمو کتیه‌اته‌هان بز‌نه‌ناردم که‌له‌به‌غلا په‌کوردی و عربی
دو‌نچون، ه‌روه‌ها حفتنامه‌ی «هاوکاری» و مانگنامه‌ی «به‌هان» و ه‌رزانامی «روشنبری
نون». هندی له‌نوسره‌گان خویان کتیه‌ه‌گان‌ه‌ان به‌دیاری بز‌نه‌ناردم. رژی‌ک له‌گمل
به‌دی شاردا، جزمی‌دومی «تفسیری خال» و «چاپی‌دومی» په‌ندی پیشینان «م
په‌گه‌بشت. ماموستا شیخ‌محمدی خال به‌خه‌تی‌خوی ه‌ردوکیانی پیشکش کرد‌ه‌وم.

شیخی خال و من، له‌دو‌تمنی جیاواز و، له‌دو‌شونی سیاسی جیاواز و، له
سهر دو‌به‌رواوه‌ری جیاواز‌ه‌وین... له‌ژمانم دا‌زور‌چار دیاری جزوا‌جزوم له‌بونه‌ی جیا

چیا دا بز هات بو، بهلام هپچیان نموندهی نم دپاریه خوزشالی نهکردم.
 له گدل شپخی خال هرگیز رویرو داننیشتم بوم، بهلام دو ناسپاوی قولم له گلی
 هبو: یهکسمیان، وتاره کانی له گوزاره کانی: گلاویژ و روژی نوی و، کتیبه کانی:
 فرهنگي خال و، ژیننامه کانی: مهلا عبداللای بیتوشی، موفتی زهاوی، شیخ مارفی
 نودی، مولودنامهی نوئنهتر، تفسیری جزمی عه ما.. دوه میان، نختیری کچی و
 خسروی پرازی.. که له گدل هر یه کهمیان له قوزاغیکی خونندن دا و، له کوزیکی
 خباتی سیاسی دا ناشناور ناسپاو بوین. هر به هزی د. خسروی شیخ مستغای پرازی و
 زاویه، لمو هلمو مرجه سخت و نالباردها منی خونند بوهوه و کتیبه کانی بز نارد بوم.
 نم پیاره گموره به چنن دین پهره منی به نرخ و گرنگی پیشکشی گله که می کرده،
 له ناو پهره کانی دا دوانیان جهگای تایبه تپیان هیه: فرهنگي زمانی کوردی و،
 تفسیری قورتان.

نامه یکی کورتی پیزانیم بز نوی، سپاسم کرد بز دپاریه به نرخ کانی، له خوی
 گموره لشساختی و تعصنی دریم بز به تاوات خواست... من زور جار له ناو جاف دا
 «دهس مزچینم» کرد بو و، دهستی زور ژنی له خوم گموره تر و پچوکترم ماچ کرد بو،
 بهلام له هسو ژانم دا نموه یهکسمین جار بو بز کسی بنوسم: «دهسته پیروزه کانت ماچ
 نهکم».

له ناو نیمدا حسن کوستانی له همومان زیاتر سوزاخی کتیبی کوردی نهکرد،
 هسو نو کتیبانهی بز نهفات، به وانه بشوه که نوسره کانی بزبان نئاردم، نم دا بو له
 کتیبخانه کهی دا هلیان بگری، یهکی لمو کتیبانه نم تفسیره بو.

ماوه یک نموسست شاره زایی پیدا بکم له سمر جزوی بپرکردنوهی دینی و
 سیاسی و کوملا بهتی.. همنلی له نوسره گموره کانی کورد لهوانه: مهلا نموبه کیری
 موصنیف. زوری کتیبه کانی نم بپرکروه گموره به له کتیبخانه کهی خال دا هبو. چاریک
 به هزی د. خسروهوه هوالی همندیکیانم پرسی و، داوام لی کرد بو نهگهر ریگه بنا
 قوتوکزیی همندیکیانم بز بنوسری. ساموستا خال نم هوالی نمونده پی خوش بو،
 دهسختی کتیبه کهی بز ناردم. کتیبه که به فارسی و به ختیکي روانی جوان نوسرا بوهوه.
 وستم سمر له نوی بنوسموه. ماوه یک ختیکي بوم، بهلام که له شمهره کانی چودهوه گلام
 ماوهی نو جزوه کارانم نمما و، ترسام خوم شتیکم لی بی و کتیبه که بفتوتی، له پهر نموه
 وازم له پرژه کم هینا و، به سپاسمزه بز ناردوه.

*

جها دا بز هات بو، بهلام هېچيان نئوئندهی ئم دياره به خوشحالی نه کردم. له گڼل شېخی «آل هرگيز روپرو داننېشت بوم، بهلام دو ناسياوي قولم له گڼلی هېو: په کسميان، وتاره کانی له گزفاره کانی: گهلاويژ و روژي نوي و، کتېبه کانی: فرهنگي خال و، ژنتامه کانی: ملا عبداللای بېتوشي، موفتي زهاوي، شيخ مارفي نودي، مولود نامي نوئنه ئم، تفسيرې جزمي عه ما.. دوه ميان، ئمخترې گچي و خسروي پرازای.. که له گڼل هر په کسميان له قوناغېکي خویندن دا و، له کوزېکي خېاتي سياسي دا ناشناو ناسياو بوين. هر به هژي د. خسروي شيخ مستفای پرازای و زاواپوه، لو هلمومرجه سخت و ناله باره دا مني خویند پوهه و کتېبه کانی بز نارد بوم. ئم پياوه گوره په چندين پهره می به نرخ و گرنگي پېشکشي گله گهي کردبو، له ناو پهره مېه کانی دا دوانيان جيگای تايه تيبان هېه: فرهنگي زماني کوردي و، تفسيرې قورئان.

نامه يکي کورتي پېزانېم بز نوس، سپاسم کرد بز دياره به نرخه کانی، له خواي گوره له سخاخي و تمسني درېم بز په تاوات خواست... من زؤر جار له ناو جاف دا «دس مزچينم» کرد بو و، دستي زؤر ژني له خؤم گوره تر و پچوکترم ماچ کرد بو، بهلام له هسو زيانم دا ئوه په کسميان جار بو بز کسي بنوسم: «دسته پېرزه گانت ماچ نه کم».

له ناو ئمدا حسن کويستاني له همومان زياتر سؤراخي کتېبي کوردي نه کرد، هسو ئمو کتېبانهی بزم نهات، په وانه بشوه که نوسره کانی بزبان ئناردم، ئم دا بو له کتېبخانه گهي دا هلميان بگري، په کي لو کتېبانه ئم تفسيره بو.

ماوه پک ئمويست شاره زايي پيدا بکم له سسر جزوي بېرکردنوي ديني و سياسي و کؤمه لايه تي.. همندي له نوسره گوره کانی کورد لهوانه: مهلا ئه بوه کري مورصنيف. زؤري کتېبه کانی ئم بېرکورهه گوره په له کتېبخانه گهي خال دا هېو. جارېک په هژي د. خسروهوه هوالی همنديکيانم پرسی و، داوام لي کرد بو ته گسر ريگه پدا فؤتوکؤبي همنديکيانم بز بنيري. سامؤستا خال ئم هوالی ئوئنده پی خوش بو، دستختي کتېبه گهي بز ناردم. کتېبه که په فارسي و په خدتيکي رهوانی جوان نوسرا بوهه. ويستم سسر له نوي بېنوسمهوه. ماوه پک خريکي بوم، بهلام که له شمره کانی جووهوه گلام ماوهی ئمو جزوه کارانم نما و، ترسام خؤم شتيکم لي بي و کتېبه که بفتوتی، له بمر نوه وازم له پرؤزه کم هېنا و، به سپاسوه بزم ناردوه.

*

ریککوتنی ۱۹ قزلی

سوریا و لیبیا هوبلیکی زوزیان دا بز کزکردنوهی موعاراضهی عیراتی. جینگی عیراق - تیران هیوای لای هموان دروست کرد بو که نم شمره سبری صمدام بخوات. زؤد کوزسپ له ریگای پیکهینانی بهره‌دهکی فراوان دا بو. په‌کیکیان ناکۆکی نیوان پارتی و په‌کیتی بو. چمند مانگی بو نیمه پریارمان دابو توپیری نمری بتوینین و. هولمان دابو له گمل پارتی کۆتایی به ناکۆکیه‌کافان بهینین. د. فوناد معصوم به نوینرایهتی په‌کیتی و. نیدریس بارزانی به نوینرایهتی پارتی له په‌په‌ندی و کۆبونوه‌کان دا، له شام و طرابلس به‌شدار تهبون.

روژی ۶ ی شوپاتی ۸۳ له طرابلس لیبیا ۱۹ ریکخراوی عیراتی له‌وانه په‌کیتی، پارتی، حسک، حشع، ریککوتنیکی کورت و پوختیان نیمزا کرد. بهنده سهره‌کیه‌کانی بریتی بو له:

۱. پیکهینانی بهره‌دهکی فراوانی کراوه بز همو لایه‌ده‌کان.
۲. به‌نامه‌ی سیاسی بهره:
- أ. روخاندنی ریژی عیراق.
- ب. دامزرااندنی ریژیکی دیموکراتی.
- ج. جزوی هیلوژاردنی رژیم ئه‌دریته دس گملی عیراق.
- د. سلماندنی ئۆتۆنۆمی کوردستانی عیراق و دابه‌نکردنی مافی تورکومان.
- ه. ریکخستننی کۆبونوه‌ده‌ک له ۲۵ ی شوپات دا بز دانانی به‌نامه و پیسروی ناوخوی بهره.

۳. له ماوه‌ی مانگیک دا بهره پیک به‌پیری.

۴. له‌مرووه تهبی:

ا. ده‌سه‌چی شیری راگه‌باندن راهگیری.

ب. ناکۆکی چه‌کداری ناوخو راهگیری.

پریار درا بو کۆبونوه‌ی داهاتو له شام بکری و، لهو کۆبونوه‌به‌دا جووئد و جود په‌ک به‌خیرین. به‌لام پهبش کۆبونوه‌که حشع له ریککوتنه‌کیی ترابولوس پهبشمان بووه و، کۆبونوه‌کیی شامی تهبک دا.

*

هاوزمان له گمل نم کۆبونوه‌وانه کۆبونوه‌ی دووقولی په‌کیتی و حشع له رۆژانی ۵ - ۶ ی شوپاتی ۸۳ له ناوزه‌نگ کرا. نه‌گهرچی له‌م کۆبونوه‌وانه‌دا ریککوتنیکی سیاسی بز کۆتایی هبتان به ناکۆکیه‌کانی ناوخو و پیکهینانی بهره‌ی فراوان و، هاوکاری دووقولی نیمزا کرا، به‌لام چونکه هلمومهرچی کوردستان ئالوزاو و، له چمند جیگا‌به‌ک ورده شمر له نیوان پهبشمره‌کیی په‌کیتی و، لایه‌نه‌کانی جودا قوما بو، زؤد به راشکاری به‌دسته‌ی

نویسنده ای شش: کمریم محمد، عبدالرزاق صافی، محمد بانپخیلانی، و ترا: که
نگر جود له ناوچه گانی خواروه شمر به هیزه گانی یه کیتی بفروشن، ناپلین توان له
سرگردایته به ناسوده بی دابنیشن فرمانی شمر دهریکن.

*
لو رزواندا که نم هولانه له شام، طرابلس، ناورهنگ.. بز یه کختنی تعقلای
سیاسی نه یاره گانی بدس و، کاری هارمش، نورا، چمند رودای ناله بار که له گدل نم
هولانه نهنسازان رویان نندا:

۱. هیزه گانی پارتی له شوپاتی ۸۳ دا به سرگردایته حسو میرخان ژاژوکی و،
به یارمتهی نیران هاتنه نزدیک یاره گاکانی سرگردایته یه کیتی له ناورهنگ و،
بهرزایه گانی بهرام میران گرت و، همره شی داگیرکردنی ناوچه گمان نه کرد. محمدهدی
وقان، فرمماندهی تیپی ۶۱ ی کزوش، نامهی دوستانهی بز حسو نویسی و، به
نویسنده ایته یه کیتی محمدهدی وقان و علی وهس، له گدل دو کسی شش رژی ۱۳ ی
شوپات چون بز بینینی، بز خاوردنوهی گزوی له ناوچه گدا. هولکه سبری نه گرت، وه کو
دوایی له نامه گیراوه گانی ناو هه گه کدی حسو دا دهرکوت مسعود نارازی بوو له بینینی
نویسنده یه کیتی و، فرمانی پی کرد بو جاسوسان و ناوچه که بهر نندا.
مسعود به مجوزه وهلامی حسو داوه توه:

برای عزیز حسو میرخان ژاژوکی

پاشی سلمان

کاغزه کت گه پشت و هرچیدکی نویسی بوت زانیم. به هیچ شهوه دک هق نه بو
تیوه له گدل توان دابنیشن. قهیدی نه بو بز نه بو شوان و محمدهدی، بهلام نوی تر -
مهستی نویسنده کدی یه کیتی: محمدهدی وقانه - نیمه رازی نه بوین و بهروسکه پیمان بز
کردی که نابی له گدل توان دابنیشن. تا یا نم دابنیشن چن کراره؟
من چارهروانی کاک نیدرس نه کم، نه گینا من خوم نه ماتم بز نو ناوچه به و، نو
هیزه ی له گدل خوم هیناوه هیموم نهینا، نه مسال هیمو هیزه گانی خومان نه خهینه ناوچه
قهلازی و رانیه. نیستا گرنگ توه به حراسه تهکی باشتان هیمی له شوینه حساسه گان و،
بز عملیات و پیشروی من خوم دیم نهیناللا.

گرتنی نو کتهی سبری جاسوسان پشتی دوزمنی شکاند - مهستی یه کیتی - و
من سوپاسی هیمو توانه نه کم زحمه تیان کیشاوه، نهیناللا مشایخ سرتهمه یان بهرز
نهکا.

هروه کو وتم باشتین هیزی خومان نه خهینه نو ناوچه بهوه له بهر توه پیوست

ناکات زیتر بهجه ناو تفصیلاتوه.

دوعای خوشیتان له خوا نمخوام براتان مسعود بارزانی ۸۳/۲/۲۸

۲. شش هندی بیانوی داتاشی و، پاش چمند رژی له ریکه کوتنه ۱۹ قزله کدی
طرابلس پشیمان بووه. له ناو سرگردایته نو بهر بهدا هیمو لایهنگان وه کو بهک
بهک دنگیان هیمو. شش له پیش دا نهمی قبول کرد بو. بهلام لی ی پشیمان بهوه به

پسانوی نمودی هندی لو لایمانی ریگکوتنه که بیان نیمزرا کرده هیزی پچوکن و، نابی
هیزه گهوره کان و هیزه پچوکه کان وهکو بهک بن.

۳. له رۆژانی ۱۱ - ۱۲ ی شوپاتی ۸۲ دا له دهشتی ههولیر و دهشتی کزیه
هیزه گاتی جود به کۆمهل له گهل هیزه گاتی به کیتی دا به گۆ بهکا چون و، جود نهمی کرد
به پسانو، له ۱۶ ی شوپات دا به ناوی لیژندی ههولیر یانوه بهیانیکی توندوتیژی پر له
هیرشی دژی به کیتی دهرکرد و، رادیوی پارتی چهند رۆژی له سهر بهک خوهنیدهوه.
قسه کیری به کیتی پش رۆژی ۲۰ ی شوپات وهلامی دا بهوه.
رۆژی ۲۴ ی شوپات سکر تار بهتی جود بهیانیکی توندوتیژی دژی به کیتی دهرکرد
و، شح پش یادداشتیکی توندی دا به به کیتی.

*
به کردهوه ناوهوکی ریگکوتنه که ی طهراهلوس پوکا بهوه. ههولمه رچی کوردستان
گهشت بهوه نموهری نالوزی. پشمرگه گاتی به کیتی و لایهنه گاتی جود له به کتری نهمین
نهمین. وهکو نهمان بهستوه سهرانی جود، پاسی «تادیب» و «لوت شکاندن» ی به کیتی بیان
ته کرد.

به لگه گهراوه کان دهریان خست: سهر کرد بهتی جود، له ناو خۆیان دا بهک هات
هون گهله کۆمه که بهی که ی چوار قۆلی سیاسی - چه کدار بهکن بز گرتنی بهاره گای مهلبندی ۱
له حاجی مامند و گرتنی بهاره گای مهلبندی ۴ له هالسان، نینجا گرتنی جاده ی کۆمتان -
خانمقا و، له دوا قۆناغی لهشکر که شه که دا بهاره گاکانی سهر کرد بهتی له ناوزهنگ. دپاره له
ههلسنگاندنی هیزه گاتی خۆیان دا توشی ژور - ههلسنگاندن و له هی هیزه گاتی به کیتی
دا توشی ژور - ههلسنگاندن بههون.

* تهندامه گاتی لهش و شان

مسهرد له نامه که ی دا پاسی «پشت شکاندن» و سهرانی تری جودهش له ههمو
چه گای بهک پاسی «لوت شکاندن» یان ته کردین. من خۆم دو جار لوتم شکا به جار بهکیان به
منالی و جار بهکیان به گهوره یی. جار بهکیش قاپم شکا به. نو ماوه بهش بههه یی پشتم
توشی دپسک بههوه، توشی جۆریکه له پشت شان. ته مزانی تازاری پشت و لوت و قاج
شان چه؟

شان و شکاندن، به روتی چهند مهعنا یان هه به وهکو: ووه کردن شتی رهق.
دابهزینی ترخی پاره و کسلو بهل. ریسوا بهون. بهلام له گهل تهندامه گاتی لهش دا ریزی
وشه گهلی نوی ی لی ته که بهستوه ههم «مهعنا ی حهقیقی» ان هه به و ههم «مهعنا ی
مهجازی» وهکو:

سهر شان: تهشکان، وهکو تهلین: «بهلاماری دا بهلام به سهری شکا و جلی
دروا بهوه گهرا بهوه»

زمان شان: له قسه کهوتنی کاتی سهرمه رگ. یان وهکو دوعای شهر: «زمانت
بهشکی!»

دهس شان: دهسهره کردن. یان وهکو تهلین: «دهستی شکاوم...» به سردنی

کمیسی خزشویست یا له دهمس دهرچونی هلیکی به نرخ.
نهژنو شکان: نمو پوری وره بهردان و داروخانی دهرونی.
رو شکاندن: تهریق کردنهوه.

لوت شکاندن: تمعی کردن، شکاندنی غرور و بایی بون.
چاو شکاندن: توقاندن و ترساندن.

دهم شکاندن: وهلامدانوهی قسههک به قسههکی رهقتر. بان وهکو دعای شهر:

«دهمت بشکی!»

مل شکاندن: هملنان به فیل بز گلاتندی. بان وهکو دهرکردن به سوکایهتیهوه:

«ملت بشکیندا»

پشت شکاندن: تی سرهواندنی جهرههههکی کوشنده.
دل شکاندن: رههچاندن.

قاچ شکاندن: ههرهشهیه، وهکو نهلین: «بهیبت بهم ناوهدا قاچت نهشکینم!»

نهور به خزمان بکومین بز نهوهی توشی تم همو شکانه نهپین!

*

سید صادق و بالاتهران

مانگی شویاتی ۸۳ جاریکی که بهعس به هزی حدکاوه جرابیان بز ناردین که
همان وهفدی حکومت نهپانوهی له گمل مامجهلال و نوینهرانی یهکیتی دانهشن. داوای
لی کردن که نهگمر نهپانوهی بهسپین با خوزیان بهین بز ناوزهنگ. حسیزان نهکرد له
جیگاههکی نزدیک قهلازده بی، بهلام نیمه بهمان داگرت که بهینه ناوزهنگ. وهفدی عیراقی
به نوتومویل هتا نزدیک سونی هاتن، نیمهش دهستههک پیشمهرگهمان نارد پیشوازیهان
بکا و بهپانهینی بز ناوزهنگ. له نزدیک پارهگاکهی من له زینی سور جیگا و بهگامان بز
تاماده کردن.

رژوی ۱۳ ی شویاتی ۸۳ نوینهرهکانی حکومت جاریکی تر هاتنوه. وهفدی
حکومت، همان وهفدی بهشوو: نهپو نهحمده، نهپو عودهی، نهپو محدهمهده بو. بهگای
سونی - ناوزهنگ بهفر گرت پوری، بهفرهکهیش بهست پوری، ولاخ نهپنهتوانی هاتوچوی به
سهردا بکا. بز یهکی نهشارهزای روپشتی سر بهفر بهوایه زور ناخوش بو. به پی هات بون
تا گهپشتن زور مانه بون. بهرههپهریان چون و زور به گهرمی پیشوازیهان کردن و،
بردمان بز نهو شوهینی بهیان ترخان کرا بو تا بهحسپنوه. نهپو نهحمده، دهار بو شهکمت
بهو، به گلههیهوه به منی وت: «کاکه نهپانوهی نهشکلههمان بهدن وا نیمهتان هینا بز
نهروه؟» وت: «نهپو نهحمده! نیمه لیره نهژین و هیچ به نهشکلهههیشی نازانین، تز
عسکریت هق نهه بایی ماندوبون بکمی. حسیزان کرد جیگاورههگهمان بهپین و نیمه
بهاسن!»

راستههکی نهمانویست نهو قسانی صددام له سر دواکوتویی و بی ناگایی نیمه
کرد پوری به درو بهخهپنوه. جگه لهوهی مسوانداری باش و، چمندهین جزو خواردن و
خواردهنوهمان بز دانان، چمندهین گوزار و روزنامهی نوی و کتیمی تازه چاپکرومان به
زمانی جیجاهای عهریی، فارسی، نهنگلیزی، نهملانی.. بهشان دان.

نهاره کئی مشرورانان پیشکش کردن نمایان خواردهوه. له بهر ماند بون زور کم نایان بز خورا. داوایان کره شو دانهشیم بز نموی روژی داهاتو بگورنموه بز قهلاذوه. قسه کئی جاری پشوران ونموه، که توان تمنیا قسه نمایان و قسه نمین، دسهلاتی گفتوگو و بریاره نایان نیه. باسه کانی جاری پیشو دوباره بونموه. نویندوه کانی حکومت پیمان له سر نموه دانه گرت که مامجدهلال سردانی بهغداد بکات و، نمایانوت: پدک دانشتنی مامجدهلال له گدل سرزک همو کیشه کان چارمسر نکا. باسی نموه پیمان کرد که پومندپیمان له گدل پارٹی پش کرده و، له گلمان دانشتون و له گفتوگو کدها چونته پیشموه. بهلام نمایانوت باسی پیمان له گدل کردن و به چی گمشتون. مامجدهلال هوالی نم کوزونموه پیشی به نامه کئی تایهتی بز کمریم محمد نوسی.

*

شارنزور له زور کونموه مملهنندی مه لاریا بوه. همو سال زور کس به لوز و تا مردون. جاریک کاراپه کئی شارنزوری کوره کئی لوز و تا نه گری. زور نمخوش نمی. باوکی کوره کئی زور خوش نموی نه ترسی بری. بریار ندها خیر بز کوره کئی بکا بدلکو لو نمخوشیه هلمستموه. سهد صادق و بالانتوران دو شاخن بهرامیتر به پدک، به سر لوتکی هر پدک کیهانوه مزاری پیاوچا کیهکی لی پد. کاراپا گیسسکیک نکا به خیری سهد صادق و نهچته بهرامیتری، نلی: «به گیسسکی چاکی نه گمستموه باشه، ناپه کئی بالانتوران به کلمشیری کره نکا»

نیمه نمانتوانی نم دانمشته به نهینی بگرن، نهیلین کس پی بزانی، بهلام خومان به نمنقست به ناشکرا به جزویک ریکمان خست، که همو لاپهک: لایمنه کانی جود، حکومته کانی نیران، سوریا و لیبیا پی بزانتن. لهویش مبهستمان نموهو، وهکو چیروکی گیسک و کلمشیره کئی کاراپا شارنزوری تی بان بگه بنین، که نه گم نیران و جود ناصاده نین شمرمان له گدل راهگرن، نموا بهعس مسمونه شمرمان له گدل راهگری. نموسا هیزی سره کئی له سر نموزی کوردستان که تنگی به عیراق هملچنی بو، هیزه کانی پدکیتی بو، نهک هیزه کانی جود. به راگرتنی شمزی پدکیتی - بهعس به کردهوه شمز نمنما، نموسا دستنی پدکیتی به تال نمو بز نموان.

*

کلمینیکئی کونز

چونی هیزه کانی پدکیتی بز پارمندی دانی حدکا و، هاویشی هیزه کانی پارٹی له هیرشه کانی نیران دا بز سر بنکه کانی حدکا و هیزی پشتیوان، گریزی خست بوهوه پومندپه کانی پدکیتی - پارٹی و، چاوهروانی نموه نه کرا نمو ناگسره پی ریکموتنی سیاسی له نپوان هردو هیزه دا نیمزا کرا بو، نپتر بر نکات. له پر له شاراپزیر رودای قومما، به پدکجاری ناگری شمزی سرانسمری هلمگرسانموه.

جزای عملی کاتب ماوه پدک بو هات بوه شاخ. بوهو به لیپرسرای ناوچی سلیمانی پارٹی. جزای هوالی بز من و عومسری حاجی عهبدوللا نارد که: «هاوهری به حیزه پدکیتی نمساوه، بوهه هاتوته دوهوه له سلیمانی ترساوه پدکیتی له پناوه بیکوژی، کاتی خوی به هوی سیاسه نموه دروژمنایهتی له نپوان نمو و کوزکویه کان دا دروست بوه، نه گم نیمه له گدل محمردی حاجی فروع که نموکاته سرتپیی هورامان بو، ریکی بهخه بنموه، باری

دارایی باشد، واز له ناوچه و پارتنی نمین، به پدکجاری سفیری نمودها نهکا. «
 جزا له کاتی شمیری ناوخزی جهلالی - مهلای دا، له کوتایی شستهکان دا له
 سمر داوای عهدولوههاب نئروش گموره فرمانندی پارتنی له ناوچهی هملهجه، خالیدی
 حاجی فیرهچی کزکزیی کوشت. خالید گنجهکی روشنبر و به نرخ و، لپهسراوی ناوچهی
 هملهجهی بالی جهلالی بو. له تولهی نمددا کزکزیهکان له سلیمانی برابدهکی جزایان
 کوشتوه. کوشتنی خالید، له سمر شتی تابهتی و ناکزکی شخصی نهبو، بدلکو هزی
 سیاسی بو. خالید هاورهپهکی نزکی من بو. ناردم به دواي محمودی حاجی فیرهج دا.
 قسم له گنل کرد و واسپاردهکی جهزام بز پاس کرد. محمود جوامهرانه هاته پیشوه
 پدکسر وتی: «نیمه له گنل نوانه ناکزکی خپلهکی و تابهتی مان نهبو، ناکزکی سیاسی
 مان له سمر حیزهپهتی ههبو، تیره چی به چاک نغانن من پی ی رازیم». داوامان لی
 کرد له گنلی دانهشی و ناشت بیتموه. رازی بو. محمودمان ریگه دا بگمترتوه هورامان
 تا له گنل جهزایش قسه نهکهن و، کات و شونیی به پدک گهپاندنی محمود و جزا
 دانهین.

نیمه لم کهن و بهیندا بوین به بیتمل هورامان بز هات رژی ۱ ی نیسان
 پیشمرگهی پدکیتی جزایان کوشتوه. به راستی هورامان زورمان پی ناخوش بو. لامان
 واپو نیمه تاوانیکه نابی بی سزادان تی پیری. به رادبو رونکردنوههکمان هلاو کردهوه، به
 داخوه روداوهکمان پاس کرد و، سمرهخوشیمان له کسوکار و هاوریکانی کرد. هملیمان دا
 که لیکولینه له گنل پکوژهکان پکهن و، سزای تاوانبارهکان بدهین. پارتنی چونکه له بیانو
 بون وا به خیرایی دستیمان کردهوه و کموتنه کوشتن، ههقهکی خزیان له نغجایی
 زنجیرهپدک تاوان دا فوتان.

*

دارهکی حسک

حسک له شارباژیر و شارهزور ناوهانگیان باش نهبو. به ناروا نازاری خلیکیان نهدا
 و پارهیان نئسند و خلیکیان نهگرت. له سمر ریگای سلیمانی - چوارتا له نیوان وبلهدر
 و دوکانیان دا داریکی لی بو، پیشمرگهکانی حسک زور رژی له بن نهو دارهدا راتنومستان
 و، همر نوتنمزیبلیک نهات و نغزیشت رایان نهگرت پارهیان له رهوارهکان و بهنزیان
 له شوقیرهکه وهژنهگرت. بهو هزیهوه نیم داره تاو ترا بو دارهکی حسک و، له سمرانسری
 ناوچهکدا ناوی دهرکرد بو. لپهسراوهکانی حسک هانی پیشمرگهکانی پدکیتییان نهدا
 چهک بهریان و بچنه تاو نهوانهوه. هندی جار پارهیان له کسوکاری پیشمرگهکانی
 پدکیتی نئسند و، هندی جار کادر و پیشمرگهی پدکیتییشان نهگرت نهگتر سمری خزیان
 نهقبلا تداپه بهریان نئندان.

نیوانی مهلهندی ۱ و همریسهکانی حسک ناخوش بو. حسک له شارهزور چهند
 کادر و پیشمرگهی پدکیتییان گرت بو. چندی به خوشی هولی بهردانیان درا کملکی
 نهبو، نهپانویست به پاره و چهک بیسانفرزوشنوه. هاورههسان له گنل نمددا چهند
 پیشمرگهپدکی همریمی ۳۷ ی شارباژیرش چهند پارچهپدک چهکیان فراند بو، چوپونه
 لای عوسمانی قاللی منوره. عوسمان فرمانندی همریمی شارباژیری حسک بو.
 کهرتهکانی تپهی ۳۷ کبوت بونه تعقیبی عوسمان بز نهوی بیگرن. عوسمان

کابرایه‌کی وریا بو زرد زو بونی صدترسی نه‌کرد. نپتر له هاتوچو کبوت بو. نو روزه چند پیشمرگه‌یه‌کی به‌کستی لو ناوده نهن. به‌کیکیان تفنگیکی له دس دهرنچی چند کسی له خزیان بریندر نه‌کا. جزا و بست بوی پساوه‌تسیان له گمل بکا به‌سنگه‌یه‌تسه نه‌خوشخانه له چنگنیان. عوسمان نوتومسپله‌کی خزی ندا به جزا. جزا برینداره‌کان و به‌کلو پیشمرگه‌کی خزی سوار نه‌کا و، نه‌کبوتسه ریگا. کمپنه‌کی تپهی ۳۷ که له دوروه نوتومسپله‌کی عوسمان نهمیان و، نهمیان چند چه‌کداریکی تی دایه، بی چاوه‌ری کردن دایان گرت بونوه. هر لموی دا جزا و دو کسی له پیشمرگه برینداره‌کان و ساخه‌کان کوژران. که نه‌چنه سهریان نه‌نجا نغزان چ کهنیکیان کرده.

*

ناوات نهموت: «من مولا به‌ختیار داوای لی کردم عوسمان بگرم بژ نموی له گمل گپراوه‌کانی هورامان به‌تگزیرتنوه. پیشمرگه‌کان له باتی نموی بگرن به نیازی کوشتی تهمیان له نوتومسپله‌کی کرده وایان زانبوه عوسمانی تی دایه. به هله جزا هر کبوتوه، دو پیشمرگه‌کی خزیشمانی له گمل کوژاره.» پیشمرگه‌کان ههمان قسه‌یان دوباره نه‌کردهوه.

مولا به‌ختیار نه‌نگاری نه‌کرد که داوای گرتی عوسمانی له ناوات کرد بی. هندی کسی که روداوه‌گه‌یان به جوریکی تر نه‌گپراوه‌یه. چند پیشمرگه‌یه‌ک چند پارچه چه‌کیکی تپهی ۳۷ نهمیان و رانه‌کن بژ لای عوسمان. ناوات نامیه‌ک بژ عوسمان نهموسی داوای لی نه‌کا دسه‌بجی چه‌که‌کانی بژ بنهریتنوه. عوسمان به شیوه‌یه‌کی ناشیرین وه‌لامی ندادنوه. له سر نموه ناوات کمپنی بژ عوسمان داناه و، بژ به‌دبختی جزای تی کبوتوه.

روداوه‌که هر چونی بی، به‌ساتوی دا به جود و، له ناو جودا به پارتی، شیری سهرانسری دس بی بکاتنوه.

*

له پیوه‌ندی دا بوین له گمل ملبه‌نند بژ گرتن و لیکولینموی بکوژه‌کان، پارتی چونکه له بیانو نه‌گمرا، بی چاوه‌ری کردنی نه‌جراتانی به‌کستی دو کاری تولسینانه‌یان کرد:

- روزه‌ک داوای روداوه‌کی جزا، ۲ ی نهمان، له گووه‌دیم بوسه‌یه‌کیان نایوه له نار نوتومسپلیک دا ۸ کادر و پیشمرگه‌کی به‌کستیسیان کوشت. نم پیشمرگه‌کانه لو روداوه‌دا به‌شار نهمون و، نهمیان به‌ست بو شتی وه‌ها قهوماوه.

- له کاتی شاردنموی ترمی جزا و هاوریکانی دا، ههمالی نهممه‌ه‌گی، که خزمی جزا به‌لام پیشمرگه‌کی به‌کستی بو، بی چه‌ک چو بو به‌شاری مهرانسیمی ناشتی بکا، هر لموی دا گرت بویان کوشت بویان.

نپتر هلمومرجی ملبه‌نده‌که وا تیکچو. هیزه‌کانی همدولا کزبونوه و سفنگیریان له به‌ک گرت. هر لایه‌ک همولی ندا لایه‌کی تر به شکاوی له ناچه‌کسه دهریکا. ژماره‌یه‌کی زور له پیاماقول و ریش سپی و مولا کبوتسه خز بژ ناویژی ملبه‌ندی ۱ و لقی سلیمانی پارتی و، خاگردنموی گژی و، گپرانموی ناشتی، لپرسراوه‌کانی پارتی به لاساری و کملله‌قهیموه ناویزه‌کیان رمت کردهوه.

*
 لهو کاتدا نیمه نابلوقه درا بون له هیچ لایه کموه ریگای هاتوچومان نهو بز
 دهرهوی کوردستان. نعمانته توانی نامه و بلاوگراوه کانی یه کیتی به ریکوپیکی پگهین به
 هتقاله کانی دهرهومان. جاروبار پهپامه گانان به کژد و به رادبو نمخویندوه، له شام وهریان
 نهگرت. هلموسرجی کوردستان به تهاوی شسوا بو. شمری ناوخو خمریک بو همسو
 ناوچهگان و همسو لایهنه کانی نهگرتوه.

من به تمای سردانی ناوچه کانی سلیمانی و، کزبونوه له گیل، سلیمندهگان،
 سرتپه کان، ریکخراوه کان، کمرته کانی ریکخستان... بوم. له گیل نازاد هورامی، قادری
 حاجی علی بهگ، رحمان سیده، سلیمی حممه ناغا، محمود (که به ملازم محمود
 ناسرا بو)، پختیاری برام... له ناوژننگوه به ری کسوتین. پفر ناوچه کانی سنور و
 شاخه کانی گرت بو. له شاخی سمخت و پفرای هومل سان دا و چورنه بیتوش. لم
 ناوچهپدا به ماسی گوره نعلین: «هزمل».

دفتوری سیاسی حدکا باره گاکه بیان له بیتوش بو. نوان تلفونی سه تهلایتیان
 هبو. ریگیان دام به تلفونونه که بیان قسه له گیل هتالانی تورویا بکم. نهموست
 سرنجیان راپکشم بز ناوژانی هلموسرجی کوردستان و، هندی راسپارده ی م س هبو
 پیمان بلیم، به تاپهتی داوایان لی بکم داوا له سویرا و لیبیا و فلهستینه کان بکن، که
 تنسیریان له سر جود هبو، هومل بدن ریگی تهننوهی ناگری شمری ناوخو بگرن.
 عومر شخموس پتررسی کاروباری دهرهوی نو کاته له لندمن نژیا. ژماره کوی نومان لی
 دا کس هلی نهگرت. تلفونوم بز مالی نیبراهیم محمد کرد. هلو هلیگرت، وتم: «من
 فلاتم قلم و کاغزی بهینه هندی شت پی نلیم پتوسه و بیده کاک هزمر، چونکه
 کاک هزمر دم نهگرتوه» یه کس وتی: «سواره ک بی توش گه شسته توی؟»
 جود، به تاپهتی شح، نهنده به درز باسی پهنندی نهینی و ژیربژیری یه کیتی بیان کرد
 بو، تم جوزه کسانه باوهریان کرد بو. واینزانی له بهغداده قسه له گیل نهکم. چی له
 گلی خمریک بوم تی ی پگهینم له جیگایه کی نهمینوه له کوردستانوه قسه نهکم و،
 کاره کم زور پله و پهوسته، نو هر له سر نو قسه هلق مله قانمی روشت. ناتومید
 بوم جنوبکم پی داو تلفونو کم داخستوه.

لویوه چورنوه دیوی کوردستانی عیراق سردانی کهلاوه کانی باوزی، رازان،
 تشکمنمان کرد، که تازه پشمرگه هندیکانی تاوا کرد بوه و باره گایان لی دانا بو.
 جمال حکیم، ناظم عومر، نوسلان پایز، یوسف زقزانی، محمدی دادی... لوی بون.
 دهزگای راگه یاندن گواستهبیانوه توی، رادپرکه شهبان لوی خست بوهه کار. به تمای
 بون زوی باره گاکانی سرکردایتی بهینه نو ناوچهپه.

به گورس له ناری زنی پهرینه بیری ناسوس. لامان دابه کهلاوه کانی سرتنگ.
 ناوچه که ناتمین بو. مفرزه به کی حسک له مرگه پشمرگه به کی یه کیتی بیان کوشت بو.
 هیزکی یه کیتی هات بو بز راوانانی مفرزه که کی حسک. رژی ۱۰ ی نیشان شرنک له
 بدنی مفرزه که کی حسک و هیزه کانی یه کیتی دا له ناسوس قوما بو. مفرزه که کی حسک
 دهستان وهشان بو پشمرگه به کی یه کیتی بیان گرت بو، نای سید برام و، فرماندهی
 کمرت بو له تپی ۲۱ ی کمرکوک. نوان شارزای ناوچه که بون خزیان حشار دابو. رژی

دوایی چونه ناوژی. عبدالرحیم عبداللہ فرمانندی تہی ۴۳ ی ناسوس ہو. مالہکی
لوی ہو. روستم و ہندی لہ پیشمرگہکانی تہی ۲۱ ی کمرکوش لہ ناوہ ہون۔

*

شمال و باداوان

شہر لہ ناوژی مانتوہ۔ ہیانی ۱۶ ی نیمان لہ مالہکی عبدالرحیم نوست ہوم،
شہقی ہلیان ساند۔ عبدالرحیم نامہکی پیشان دام لہ ریکخراوہکانی ناوشاروہ ہزیان
ہات ہو۔ لہ نامہکدا نوسرا ہر کہ رژی ۱۵ ی نیمان ہیزیکی تیکہلاوی حشک و حشع
لہ باداوان ہوسہیکیان ناوتوہ ۵ پیشمرگہکی ہکیتی تی دا کوڑواوہ، لہوانہ: شمال
فرمانندی تہی کوسرت و، سہریاز محمد جیگری فرمانندی تہیکہ۔ ہردوکیان
پیشمرگہکی مفرزہ سہرتاہکان و دو پیشمرگہکی ہلکوتو ہون۔ تومز مفرزہکی
حسک کہ لہ ناسوس کشا ہوتوہ، چہونہ کوسرت، لہ باداوان لہ گملہ مفرزہکی حشع
ہکیان گرت ہوہو۔ شمال نازانی نموان لہ باداوان، لہ گملہ سہریاز و شورش حاجی و
چہند کسی لہ پیشمرگہکانی تہیکہکی بہ سواری توموسیل تہی ہز باداوان۔ ہر کہ
داتہیزن ہدکسر داہان نہگرنوہ، ہر لوی دا پننجیان لی کوشت ہون و، کسوت ہونہ
راوانی نموانی تر۔

ہوالم ہز تہی کوسرت نارد ہینہ لای نیمہ لہ مرگہ و ہاتن۔

*

شہر لہ شاریاژیر

سہرکردہتی جود فرمانی داہو بہ ہیزہکانی ہمسو لاپنہکانی جود ہیکوہ
پلاماری ہنکہکانی ہکیتی ہدن۔ ہہادین نوری، لیسرسراوی قاطبھی سلیمانی و
کمرکوک، تم فرمانی جہہجی نہگرد۔ تمنانت مکتھی سہاسی حشع یش داوایان لی
کرد ہاوکاری ہیزہکانی جود ہکا دژی ہکیتی، بہ قسبی نموانی نہگرد۔
ہہادین لہ کزنوہ لہ گملہ سرانی چیزہکی لہ سہر کوسملی مسملی گرنگ
ناکوک ہو۔ ہرامسہر ناکوکی نہوان چیزہ کوردہیکان رہی واپو، نوہ ناکوکہ لہ ناو
ہاسکہ جہاوازہکانی بزوتنوہی نہتوہی کوردا، تھی حشع لہو ناکوکہدا ہیلاین ہی و،
خزی لہو شہروہ نگلینی۔ جگہ لہسہش، ہہادین تہیزانی تہراوی ہیز بہ قازانجی
ہکیتی، لہو ناوچہدا ہر شہری لہ نہوان ہکیتی و لاپنہکانی جودا ہی، بہ قازانجی
ہکیتی ہلادا نہکوی، تہتر ہچی خزی تیکہلاوی شہری دؤراو ہکا، ہلوستہکی
ہہادین ہیزہکی حشی لہو ناوچہدا لہ زہروہ و زبان پاراست۔

*

رژی ۱۹ ی نیمان شہر لہ شاریاژیر ہلگرسا۔ رژی ۲۰ ی نیمان ۸۴
کوتابی ہات۔ ہیزہکانی پارٹی و حسک لہ سوکچو ناوا ہون و بہ شکاوی کشانہوہ ہز
نہوان و، ہیزہکی حشع، بہ سلامتی، کشاہوہ ہز ہری قہرداخ۔ لہو کاتدا من لہ ہری
مرگہ ہوم۔

*

ہوالہکانی لہ مہلندی ۴ و تہیکہکانی و ریکخراوہکانی ناوچہکسوہ نہاتن و،
نامہکانی لہ دوستہکامانہوہ پیمان نہگیشان، ہمویان وایان نہگہپاند، ہیزہکانی لاپنہکانی

جود: پارتی، حسک، ششع، پاسوک، له دهوروبه‌ری هالیسان، که باره‌گای مبله‌ندی ۴ ی لی بو، کز بونه‌توه و نیازی په‌لاماردانان هه‌به.

به‌بیتدل قسم له گدل مام‌جلاال و مه‌کتبه‌ی سیاسی کرد، نه‌وانش ههمان ناگاداریان هه‌بو. وا ریک کورتین:

۱. هسو هیزه‌گانی به‌کیتی ساز به‌دین بز به‌ره‌رچدانوه‌ی هر دست‌دریوه‌ی به‌کریته سه‌ومان.

۲. نازاد هه‌ورامی به‌چی بو سازدانی پاشماوه‌ی هیزه‌گانی مبله‌ندی ۳.

۳. منیش به‌شی له هیزه‌گانی مبله‌ندی ۱ و ۲ له گدل خوم به‌م بز ناوزه‌نگ.

۴. نه‌گسر لایه‌نه‌گانی جود په‌لاماری مبله‌ندی ۴ یان دا نیم‌ش په‌لاماری سه‌رکرده‌ی به‌دین له قرناقاو - پشتاشان.

* نازاد هه‌ورامی کورته ری به‌رو به‌ترین و له‌یوه بز وه‌تی. ره‌حمان سه‌یده‌یش له گدلی گدراپوه. ره‌حمان حمزی نه‌کرد ناوچه‌گانی سه‌لمانی به‌ینی، هر به‌و نیازه له گدل من هات بو، نارزه‌وه‌کی نه‌هاته دی. منیش ویستم له ده‌ستی قه‌لادزه‌وه به‌گورت‌ترین ره‌گادا به‌گرمه‌وه ناوزه‌نگ. به‌لام هه‌والسان بز هینان جاش سه‌ر ناوی زی یان لی گرت بوین. جاشه‌گان هه‌ندیکیان سه‌ر به‌ لایه‌نه‌گانی جود بوین. له‌به‌ر نه‌وه چومه شارستین و له‌یوه بز سه‌رگلو. هیزکی چند سد کسیم کز کرده‌وه و له گدل خوم بردم بز چوخماخ و مالومه و به‌دلی سفره و زه‌رون دا چونه هه‌رزه به‌رو ناوزه‌نگ.

* به‌ره‌گاو بوین به‌رو ناوزه‌نگ به‌ستمان هیزه‌گانی جود په‌لاماری هالیسانیان داوه دولی هالیسان، دولی مه‌لکان و، دول ناگویان گرتوه و خه‌ریکی گرتنی دولی خانمقا و دولی شه‌بدانن بز نه‌وی ناوزه‌نگ به‌ ته‌واوه‌تی له ناوچه‌گانی هه‌ولسر دا به‌رون و، هیزه‌گانی به‌کیتی که له دهره شه‌ره - سه‌رچاوه‌ی مه‌لکان گه‌مارو درا بوین به‌گرن.

له‌م شه‌رانه‌دا ۷ په‌شه‌رگه‌ی مبله‌ندی ۴ کوژران، له‌وانه: نامیق مه‌مه‌مد سه‌رکر (په‌شه‌رو)، مه‌مه‌مد قه‌مه‌ری و، چند کسه‌ی به‌رندار بوین، له‌وانه: عه‌لی نه‌بی، شاخه‌وان، دلزار حمویزی.

په‌شه‌رو کادریکی هه‌لکوتو و رۆشنه‌ری کز مه‌له، خه‌لکی که‌رکوک و ده‌رجوی (اقتصاد) بو. ماوه‌به‌ک به‌ره‌وه‌به‌ری ده‌وه‌ی په‌یگه‌یاندنی کادر بو. خزی ده‌رسی ناوه‌ری سیاسی نه‌توهه. کتبه‌یکی گه‌وه‌ی به‌ کوردی له سه‌ر ناوه‌ری سیاسی نویسی بو. فریا نه‌کوت چاپی به‌کا.

مه‌مه‌مد قه‌مه‌ری به‌کی له په‌شه‌رگه‌گانی مه‌فرزه سه‌ره‌تایه‌به‌گانی ده‌ستی هه‌ولیر و، هاوری ی کز مه‌له بو. له به‌ر نازا به‌تی و زه‌ره‌کی بو به‌ به‌فرمانده‌ی کورت.

دلزار کوردی به‌که‌رناغای حمویزی بو. به‌که‌رناغای به‌کی بو له‌و نه‌فسره شه‌ره‌شگه‌رانه‌ی کورد که له جهموره‌ی مه‌هاد و له شه‌ری ته‌یلول دا به‌شدار بو. دلزار لایکی به‌نرخ و ته‌گه‌به‌شتو، ده‌رجوی (که‌به‌ی اداره) بو. گولله‌به‌ک له مه‌زه‌لاکی سه‌ری دا به‌و، هه‌ردو چاوی کوز کرد و، چاوه‌گانی هه‌رگیز روناکیان تی نه‌هاته‌وه.

که‌له‌ی مبله‌ند و مالی نه‌فاده‌گانی تالان کرا. شه‌ومه‌کی سه‌هد که‌رم به‌را بو

پاسپورته‌گهی که سووی بو، له گمل نامه‌یه‌کی که من بزم نوسی بو، له ناو شته‌کانی دا، گهرا بون. دمرگاکانی راگه‌بانانی لایهنه‌کانی جود چمند جاری نم نامه‌یه‌بان پلاو کردوتموه. له پیشکی نامه‌کدا بز سهد گهریم نوسی بو:

«به هزی سوویا و لیسپاوه زغتیکی زدرمان بز ق م و نیران برده بز نموی شمران پی نغروشن و پهلاری مقمره‌کانی نیره نمدن، دواکوونی هیرشه‌کیمان به رشی من نه‌گهریتموه به زوری بز نمو زغتسه، چونکه همره‌شعی نمومان لی کردن که نه‌گهر وازمان لی نمهین نموا معجورین شری نمعلا راهگین و خومان بز نموان ترخان بکهین و توپالی نمو مسئله‌پیش نه‌گهریتسه نستوی نموان. نیستا برادران لموی خمریکن که زرد له نیران بکن هملویستی خوی بگوری، همرچمنده پروا ناکم به قسد مویه‌ک هملویست بگوری»

پیشتر چمند جاری له کزبونموی دوقولی دا له گمل حشع پیمان وت بون که نه‌گهر شمر له خواری هملبگیرسین، لپهان ناگهرین نموانیش به ناسوده‌یی له پشتاشان دانه‌نیش. شمر نمخه‌پنه ناو سرکردایه‌تیبیانموه.

*

ببگومان منیش وه‌کو همو کوردیکی تر له ناخی دلوه نم شمرم پی ناخوش بو. ره‌نگه بز من، که له پله‌یه‌کی به‌زتری لیسپرسراویتی دا بوم و، همو ژبانی خنوم بز مسئله‌ی گله‌کم ترخان کرد بو، ناخوشتر بوئی.

حشع و پارتی و، لایهنه‌کانی تری جود له هیرشه‌کیمان دا بز سر یه‌کیتی، پنهان نمبرده پهر موهاتهراتی زور نرم. بو پیشمرگه قاره‌مانانی، که رئیس به‌عسیان هینا بو له‌غزه و، بو پیاوه نازایانی جملاده‌کانی موسل و نمبو غریبان سرسام کرد بو، نموت: جاشه‌کانی شستوشش و جاشه‌کانی به‌عس. نم جوهره پروپاگانده ناراسته له پاتی نموی به قازانج بگهریتموه بز جود، له ناو پیشمرگه و جمعاوهری یه‌کیتی دا، بو بو به هزی خولقاندنی داخیکی قول و رقیکی نستور له جود.

- سرکردایه‌تی حشع و کادره‌کانی، ژماره‌یه‌کی کمیمان نمبی که له کوردستان بون، نموانی تران له سوویا و نمروپا نیشته‌چی بون.

- سرکردایه‌تی پارتی و کادر و پیشمرگه‌کانی، ژماره‌یه‌کی کمیمان نمبی که له کوردستان بون، نموانی کیمان همو له نیران دانیشت بون.

- سرکردایه‌تی و کادر و پیشمرگه‌کانی یه‌کیتی، چمند کمسیکی کممی سرکردایه‌تی نمبی که له سوویا و نمروپا بون، نموانی کیمان همومان به خاووخیزانموه له کوردستان بون.

لهو کاتموه که یه‌کیتی چو بو بز پارمه‌تیدانی حدکا، نیران غزه‌یی له یه‌کیتی گرت بو، نه‌پشه‌پشت جود له گمل یه‌کیتی ناشتی بکا. دمرگای هملبژاردنی سیاسی، بز ریککوتن له گمل یه‌کیتی، له ژیر گوشاری نیرانی دا، له لایهن جودموه داخرا بو. نیمه تمبیا دو هملبژاردنی سمختمان له به‌ردم دا بو، هملبژاردنی سپه‌نمان نمبو:

هملبژاردنی یه‌کم، مه‌پدان چول بکهین بز جود، بان وه‌کو همدنی له لایهنه‌کانی جود نمپانوت: بچینموه بز تمویل‌کانی به‌کره‌جز.

هملبژاردنی دوم، له مه‌پدان دا بچمقین و، نیمه نموان دهر بکهین.

جود نیرانیان همبر دالدهیان بدا، شو کاته نیمه نه له نعرز و نه له ناسمان
 چهگنده کسان نهو روی تی بکین، شو ناوچه پچوکه نهی که پاره گاکانی خوزمان و
 ملبه نده کان و مال و خیزانه کافانی لی بو، نموش گهوت بوه پتر مه ترسی هیرشی جود.
 هیزه گانی پارتی به سرگردایه تی حسو میرخان ژاژکی و، به پاره متی نیران چوپونه سدر
 چپای جاسوسان، پراسمیر به ناورهنگ، جابروار هاوونی به پاره گا و ماله کانهوه نمانا.
 ناورهنگ گهوت بوه مه ترسی گبرانهوه، نهو چولی بکین.
 ناچار پوین شعر له سر مانی خوزمان بکین.

*

همو گنجی له سره تای ژبانی دا که بپر له پاشمروژی نه کاتوه هیوای زور و
 تاواتی جزواو جزو و نارمزی سور و موزی له لا دروست نهی.
 منیش وها بوم. بهلام همو جاری ژبان بو ناقاردها ناروا که به تمای پوی. تاوات
 و نارمزو و هیواکان له گدل روداوه کانی رزگاردان نهی به دالغی رابورد و، خه یالی له
 جیبجی کردن نهاتو و، خوننی به دی نهاتو...

که خونیننی سانوم تهاو کرد، زه مانی عهبدو لکیریم قاسم بو. لو سرده مهاد
 کوود به ناسانی نه تهاونی چه پسته کلیدی عسکری. نه گبر پووستایه گوانه بو شو زمانه
 منیش له کلیدی عسکری وهرگیرامایه. بهلام خوم هیچ نارمزیه کم نهو بهم به نفسر و
 حمزم له ژبانی عسکری نمنه کرد، نه گبرچی شو زمانه نفسر پایمیه کی تایه تپیان همبر
 له نار کومل دا، تمنانت به زمانی کچانی خوازینی کراوی به غداوه نه باتوت: «لو ملازم
 لو ملازم». من حمزم له ژبانیکی تر نه کرد که هیمن و ناسوده بی.

که بوم به پیشمیرگه، له همو ژبانم دا جگه له چند حفته به یک مشقی «کتاب
 الشباب» هیچ دوره به کی تدریسی عسکریم ندهی بو، نموش له پرنهوی دوی جمنگی
 شمش رژی عروب - نیرانیل، هرگسی لوانی خونیننی جامه دیان تهاو نه کرد، نم
 مشقی نه کردایه شهاده دیان نمنه دایه. نه گینا بز نمش نمنه چوم.

له ندهی کونی عروبی و فارسی دا له ستایشی هندی له کار به دسته کان دا
 نویسیویانه: «صاحب السیف والقلم». من گالتهم بهم ستایشه نهات. له ژبانی
 پیشمیرگایه تیم دا هرگیز خوم به «نهلی تفنگ» دانناوه و، حمزم نه کرد له ریزی
 «نهلی قلم» دا حسام بکین. که شو شوانه بو. چند نامه به کم له لپسرسراوه کانی
 ریکخراوه نه پینه کان و، هندی له روشنپیره کانی شاروه بز هات. نارازی پون لهوی من
 سرگردایه تی هیچ شریک بکم. هندی پکیان نه ترسان من له شریک دا بکوژیم و،
 کوملهش توشی سرگردانی بی. لو کاتدا سرم زور قال بو، نمشه پمژا به نامی دروژ
 وهلامیان بدمهوه. له وهلامی په کیکیان دا نویسم:

«هاوری! پنازه کت له جیگای خویا پته تی. بهلام پرسپاره به ناویانگه کی شکسپیر:
 «همی یا نهی؟ نهوه مسئله که به!» چارنوسی به کیتی و کومله وهکو ریکخراو و
 چارنوسی خوزمان وهکو تیکوشور، له مه ترسی دایه»

که په لاماری پالیسانیان دا و گرتیان، نیمه ش پریارمان دا په لاماری
 سرگردایه تپیان بدهن له قندیل. نتر چوم بز سرگردایه تی شوره کان.

*

شعری په کمپی جود

نازاد هورامی کاره کمپی خوی به باشی تلجام دا بو. هیزه کانی ووتی، دوله ره که، دولی خانقهای ساز دا بو، نامادهی کرد بون بز خنریک کردنی لای چپیی میدانی شمره که و، چاوروانی نکرده به رادیو ناگادار بکری دوس پی بکین.

نیمیش هیزه کافان له زلی کز کردهوه. مامجدلال هات بز خواحافیزی و، واریکی به سوزی بز دان و، داوای لی کردن نکره که بیان به چاکی به جی به بیان و، به پله به ری بکون بز رزگار کردنی هاوریکانان له ملبندی ۴ له گماروی جود.

رمسزی دوس پی کردنی پلاماردان بانگوازی بو، که نپو له رادیو وه پلاو بکریتموه، پندیکی کزنی کوردی بو: «توله به سهره، نهما به زهره» رادیو دستی کرد به خوندنموی بانگوازه که.

ناری خوامان لی هینا کوتینه ری. بز نیورو گهشتینه بستنی. داوام لی کردن بز حساسنوه له بن داره کانی چمه که دا لا بدن و نانی نیورو بخون. من مفرزه پیکه تیکه لاوم له پیشمرگه کانی پاره گاکمی خوم و هندی پیشمرگمی گرمیان پیک هینا بو، شاهو فرمانده بیان بو. شاهو به تانیبکی له بن داریک دا بز من داخست له سری دابنیشم. خوارده که کمان سفتری بو: نان، هیلکمی کولاو، تمساته، خمبار و تسوزه بو. له سر دسریک دام نا بو. لو کاتدا فتی حسمن پهینا بو. فتی حسمن پاره گاکمی لو ناره بو، خویشی خدلیکی ناچه که بو. من به دوام دا نارد بو بز نیوی دنگویاسی ناچه که و شونی سفنگر و قایمکار به کانی جودی لی بپرسم. چمند کسی له گدل من له سر به تانیبکه دانیشت بون. من هستام بهرو لای فتی حسمن چوم و بانگم کرد بز بن داریکی تر بز نیوی گو بیان له قسه کافان نهی. که من رویشتم توانی تریش چونکه خوارده که بیان به دل نپو له سر به تانیبکه هستا بون و رویشت بون. مام سالی گوونسپ گوی ی له دنگی هندی هاوونی دور بو، هاواری لی کرد بون: «پیشمرگه پلاوی لی بکین روحه هات!» کس گوی ی نندا بوید.

*

روحه!

گوونسپ گووندیکه له گرمیان. مام صالح فرماندهی کمرت و، به دستی خوی پیاوکی نازا و، هتا پلی ی قسه خوش و جوامسیر و دلپاک بو. همو چار نیوت: «مامجدلالیش به پیشمرگه پلی: برا توپدل مین، پلاوی لی بکین، پیشمرگه دامغوزین! به قسی ناکن. پلام که فری گزیتیر و هاشمی توپ هات، نیتیر همو پلاوی لی نکره و له شونی قایم دا دانمغوزین! مامجدلالیش نو مرکز نیبتهی نپه که روحه هه بهتی. مرکز نیبتهی ها وه لای روحه وه» مبهستی له «روحه» فری هالیگزیتیر و هاشمی توپ بو. لپیر نوه مام سالحمان ناو ناو: «روحه».

*

له پر گولله توپکی گوره هاشمی کرد و له ناوی دابن بهر به تانیبکی من کمرت، هر لوی دا ۴ له پیشمرگه کانی مفرزه کمپی منی کوشت: کامبل وستا محمد خدلیکی کرپینه، یاسین عهیلو کمریم خدلیکی کفری، نبراهیم محمد خدلیکی عزیز قادر، نمین فداح خدلیکی جامریز. هر وه ها بیستون جیگری فرماندهی نیبی ۲۱ ی کمرکوک و،

بدرخان صابیر پیشمرگه‌گی همدان تیپ و، لشکری چوارقورنده‌یی پیشمرگه‌گی تیپی ۹۹ ی کوزسرت، کوژران. دوزگای بیتله‌کهمان پارچه پارچه بو. من به ریکوت بهر نکوتوم. همدومان هستاین و به راگردن رومان کرده بن شاخ و قولایی دولکه تا گه‌بشتینه ندیو به هیلاک چرین. تزیباران برده‌وام بو. دیده‌وانه‌که له بهرزایه‌کی بهرامیهر به نیمه چاری لیمان بو چاودیری نکرده‌ین. تا نیواره‌کی دره‌نگ نمانتوانی سر در به‌ینین.

*
 بیستون (حمید محمد) پیشمرگه‌گی منفوزه سدره‌تاپه‌کان بو. هاوریه‌کی کوزی کوزمه‌له و، کادریکی گریکاری روشنهر و پیشمرگه‌به‌کی نازا و دلسوز بو. سهر نموهو رژی پیشوتر کفونوبی به پیشمرگه‌کانی تیپه‌که‌یان کرد بو. به‌کی له پیشمرگه توندروه‌کانی محاسبه کرد بو، نویش به ناروا تانی لی دابو، وت هیو: «نو همنو ساله تز پیشمرگه‌یت، نه‌گمر پیشمرگه‌به‌کی باش به‌یتابه نه‌کوژرای یا به‌یندار نه‌وی»

*
 ۷ کوژراو و ۲۲ به‌یندارسان همنو. لاشمی کوژراو و به‌ینداره‌کان کوز کرانه‌وه. بدرخان چمند پارچه‌به‌کی کسمی لمشی مابو. همدومان روانی ناوزه‌نگ کرده‌نوه و نامه‌یکم بز نویسن روداو‌یکم بز پاس کردن و، داوای دوزگایه‌کی به‌تلم لی کردن. نیواره‌به‌کی دره‌نگ به تاریکی به ری کمتین به‌روه قلاتوکان. پیشتر ناگاداری هیزیکی تیکه‌لای تیپه‌کانی ناسوز و مامه‌ندم کرد بو له سرگوه به دهشتی قه‌لازهدا بچن بز قه‌لاتوکان و چنه سوری موزی گوره له زنجیره‌ی چپای قمنده‌یل. سوری موزی کمت بوه نیوان قه‌لاتوکان و قرناقاو، به سر همنو سنگره‌کانی جورا زال بو. من به تمما بوم خزم سر بکوم بز سوری موزل و شاخو شاخ هیزیک بنهرم ریگاکانی قمنده‌یل له کشانه‌وی هیزه‌کانی جود به‌روه نیران بگرن و، له‌ویه که همنو ناچه‌که به چاکی نمینری شیره‌که به‌روه به‌یم. به‌لام توپباران دوی خستین و نه‌خشه‌کی تیکه‌یان.

باره‌گایه‌کی حشع له سر ریگامان بو. پیشمرگه‌کانم ناگادار کرد بو خویان تی نه‌گه‌ینن. نه‌گمر ریگه‌پشیان پی گرتن خویان به‌روه خریک نه‌کمن. بایی تیپسهرین تفتوتوقیان له گه‌ل بکمن. زوری پیشمرگه‌کان شو له سر ریگاکه ناگریان کرده‌وه و خویان دا به نوزدا بز نوسن. هیزه‌کانی جود که له بهرزایه‌کان بون مستخسه‌لانی ناگره‌کاتیان ندی. خزم چومه قه‌لاتوکان و فرمانده‌کانم بانگ کرد. سر له نوی هیزه‌کانان ریگ خستوه و نمرک و فرمانم به سردا داهش کردن. هیزیکمان ناره بز به‌بیزکردنی «بری مول، بز نموی هندیکیان له‌ویه شور به‌نوه بو سر سنگره‌کانی جود. ۴ هیزی تریشم ناساده کرد بز سر ۴ جیگا له کانی گاتوان، گبری گازی، سوری ساوین.. همنو قوله‌کان هزکی تز؟ بان پی بو.

*
 پیش نموی له ناوزه‌نگ به ری بکومین ناردم چمند تزیپیک خامی سپیان کری و، دام به تاقمه‌کی مامه ریشه هلی بگرن. شوانی روف نوری جیگری ریشه بو، کوریکی قسه خوش بو، روی تی کردم وتی: «دباره نیمت داناهه بز مردن، وا کفن تسلیمی نیمه نه‌کی؟» من له سوری نه رویشتم. جلوه‌گری پیشمرگه‌کانی جود و به‌کیتی، زمان و سروسپسایان و چه‌که‌کانیان له یه‌ک نه‌چو، بز نموی له کانی تیکه‌لاو بون دا له به‌کتری

جها پکړينهوه، پېش دوس پی کړندی هیرشدهکه، خاصهکمان له شپړوی شریټ دا بری و، هر پېشمهگرکه پکې په کیتی پارچه پدکمان دا په بهیستی په بازوی چه پېوه.

*

تا نیوړو له خوژاماده کړدن پوښهوه. غریب سعید به سواری گړیدرژیک په پیدنا بو. ستروگوبلاکی خوښواری بو. هندی ورده پارچه نارنجوکیکی پهر کسوت بو. گالوکیکی په دستوه بو، له پردومی دا درژی کړد بو. شو له کاتی تپه پین دا نمان دواپن تاقی کاروانه درژه کمان بوڼ. کسوت پونه پهر شالوی له ناکاوی پاره گه کوی شح له رزگه. ورپای مام قادر کوژرا بو، نمیش بریندار بو. پکې له پېشمهگره کمان که سیری دیمنی غریبی کړد په سر کړیکوه، وتی: «سپرا له ملا نسرده پین ناچی؟»

هر تاقه نرکه کانی خریمان به وردی پز رون کړد پوهوه. له سمعات ۱۳ دا هر ۴ هیزه که به ناو لپه واره کدا پهر شوینی دپارکراو جولان. منیش، له گمل کویخا علی که لاری، په شینمی دواپان کسوت و، پردوام په هژکی توکی قسم له گمل فرمانندی قوله کمان نه کړد. دپروپیری سمعات ۱۶ هسو نو شوینانمی دپاریمان کړد بو گیران. هیزه کانی چود هندی پکیان کوژران و هندی پکیان هلاتن. هسو شونه پمزه کانیان له دوس دا و خپوت و کملوپل و خوراکیان په چی هیشت. علی مام رسول، لپسر سړای زیندانه کوی حسک بو، ناگاداری کړدین که ناماده، په هسو گیراوه کمان له گمل خزی بهینی و، بیته رزی په کیتپهوه. هوالمان پز نارد بیت. پکې له گیراوه کمان سید پرايم بو، سید پرايم فرمانندی کسوت بو له تپهی ۲۱ کمرکوک، له تقوتزقه کوی ناسوس دا گیرا بو، گه پاند پویانه نوی.

نازاد هوراسی پش هیزه کانی مصله بندی سی ی ساز دا بو له قزلی کوزمانوه هیرشی پز کړد بوڼ، هندی پشپړوی کړد بو.

قوناغی پدکمی کاره کمان نیواره تپاوه بو، شوه که پیمان دانا پز حسانوه. هوا سارد بو، نیمه پز حسانوه چوپنه ناو خپوه تپکی نوانوه. پدکیک رادپوی حشعی کړد پوهوه، ژتیک په دنگیکی ناساز جنپوری پی ندادین و، هره شعی لی نه کړد پین. پېشمهگره پکیش له داپزینی سړی مول دا بریندار بو، گولله پک له سمتی داپو، دپار بو نازاری زوری هپو، زوری هاوار نه کړد، دو سی کسپیش لو لاهه گالته پان له گمل نه کړد، نه پانوت: «هاوار مه که تو له را کړدن دا گوللت پهر کسوتوه، پزیه له دواوهی داوی!»

پدیانی روژی داهاتو، ویکوتی ۲ ی مایسی ۸۳ هیزه کمان دستی کړدوه په هیرش. هندی کونه ره پیدی جهیش به پمزه پیه کوه بو پرايمبر قرناقاو و پشاشان، له گمل هندی له فرمانده کمان من چومه ناو ره پیه کوه. شح په هاوهنی ۱۲ ملهم داپان گرتپهوه و، په دوشکا دور په دور تقه پان لی نه کړد پین. هیزه کانی نیمه رزانه ناو قرناقاو و دستیان په ستر پاره گاگانی حسک و پاسوک دا گرت. پېشمهگره پکې پالک: عوسر علی دپه بندی کوژرا. له گرتی حانوته کوی حسک دا چند سارده پیه کی ناو قوتوی له دوی پک خوارد پوهوه، له کاتی خوارد نموی کواپه کی قوتوردا گولله پک له سړی داپو. لو کاتدا تاویک پارانی دهنک گپوره په خوروم دستی کړد په پارین. سهرانی حسک و پېشمهگره کانیان به قندیل دا هیلگمران. هیزه کانیان هندی پکیان کسوتنه راوانانی نوان و

هئندېکيان هېليانکوتايه سر بهاره گاکاني حشع له پشتاشان. منيش نيمتر دابهزم بز دوله که.

*

پي کا کا له قئنديل

له بېرده مې پشتاشان دا راوستا بوم تغه گېرم بو چئند کسيکيان هينا بز لام.
بانگم کرون قسيمان له گدل بکلم، به کرمانجي تدوان، ليم پرسين: «نپوه چين؟»
وتبان: «نيمه پي کا کا ين؟»
وتم: «پي کا کا چي تهکا ليره؟»

وتی: «هات بون بز ناوؤي نپوه و جودا»

وتم: «کاکي برا قسپهکي پيشنان نعلي: ننگر کچمل حکيم بوايه تداوي سوري
خزي نديکدا نپوهيش له گدل هسو گروپ و هينز دکاني کوردستاني تورکيا له شوردان
بزچي ناچن له گدل نوان ریک بکون له پاني خريکي ناوؤي نيمه ين؟»
پدکيکيان زور به داخ بو، به چپزک له سوري خزي نندا، هاوويهکي کوميتي
ناوئنديان کوؤزا بو، له لايان زور بهريز و خزشويست بو، نپوت: «نپوه هئفاليکي
نيمه تان کوشتوه، تورکيا و نيمسريکا و هسو نيمسرياليزمي جيهانتي به دواپوه بون،
نهبانتواني هپچي لي بکمن، کچي نپوه ليره کورشتان»

داخي خؤزم دهرې سهارت به کورؤزاني هاوريکيهان، وتم: «نپوه له نهباسي
هئلي خؤزان دا بوه که هاترنه تته ناو نم شروهه. نيستايش بچن چهکه گانتان وهرگر نپوه
و، بز کويتان نپوي به ريتان بکلم؟»

نمانه مفرزه بک بون له گدل حشع له نزيک کومتان بون، که شر دامسزازه به
شپوعيبان زاني بون. داوايان لي کرد بون تسليم ين. پدکيکيان جنهري داپو وت بوي:
«نپوه چين تسلستان بين؟» گولله بکيان له سنگي عمززي داود داپو خريک بو بري.
نيمتر نوانيش پلاماريان داپون، کورکيان لي کوؤزا بو به ناوي خاليد و، نوانی تريان
گيرا بون. که زاني بريان پيشمرگي پي کا کان نارد بريانن بز لاي من. منيش نارد من
بز لاي نازاد هوراسي چهکه گانتان بز وهرگر نپوه و وهکو خؤيان نهبانويست به ريبان بکا
بز روستي.

*

عسري هيمان روؤ شر به قازانجي پدکيتي به لادا کومت. له گدل نازاد هوراسي و
هيزه گاني مېلېندي سي پدکمان گرتوه. بنکه و بهاره گاکاني حشع گيران. بز نپوي شته کان
به ساغي نهکويته دمس پدکيتي، خؤيان زور شتي نمخوشخانه، چاپخانه، راديوکيهان،
هاون و دوشکاکانتيان خراپ کرد بو. هئندېکيان به قئنديل دا هئلگيران بهرو تيران. بهر
قئنديلي بهر نندا بو. ليم شروهه دو پيشمرگي پدکيتي کوؤزان: عوسمان کاژاوي و،
غفور پشتاشاني. تاگاداري هيزه گاني خومانم کرد که نيمتر دوپان نهکون و وازيان لي
بهيان.

*

هيزه گاني پدکيتي له جود به داخ بون، بهلام تپي کوزسرت لوان زياتر، چونکه
هموي چئند روؤي بو فرماندهي تپه کهيان و جبرگه کي و ۳ پيشمرگه بان کوؤزا بو.

دوای به لاداگوتنی شمره که له کاتیک دا خمریکی کوزکردنوهی بدلگه کان بون، شوزش حاجی که نموسا راهری سیاسی تپیی کوسرمت و، به ریکوت له بؤسه کهی پاداوان دا نه کوزرا بو، کسوت بوه تمناشا کردنی بدلگه کان. به توره بونیکیی زوربوه هندی لور بدلگانهی بز من هینا سهیریان بکم. من لور کاتیدا نممنه پهرزایه سر نموهی سهیری شه و پره بکم، نموسیت هرچی زوه بگینه لای هیزه گماروزدراوه کهی ملبه بندی چوار. بهلام شوزش پی ی داگرت که هر نمیی سهیریان بکم و سرنچی بز دو اتیان راکیشام؛

به کیکیان، راپوزتیک بو دهراری روداوه کهی پاداوان بز عسزیز مسحه معد و مدکتیی سیاسی حیزه کهمان نوسی بو. لم راپوزتیدا نوسی بویان تاقسی چه کناری جدالی له گوندی پاداوان کمینیکیان بز هاورییانی نموان و هینالانی حیزی هاوریهیمان؛ حسک دانا بو. بهلام هاورییانی نموان لیسان هاتنه دست و کمینیکه کهمان شکاند و، پینجیان له جدالیه کان گوشت. نممش به تمواری پیچوانیی راستیی روداوه کهوه بو.

دوهیمیان، دهفتتیریکی گسوره بو به قسواری (ندی چوار) ترخان کرا بو بز لیکولینموه و هلسنگانندی سرگرداپهتی و فرمانده و هیزه گانی به کیتی له سر شپوهی نو راپوزتانهی دزگاگانی نمون و نیستیخبارات دهراری حیزه گانی موعارهضه ناماده بیان نه کرد. زور به درزی ژماری پیشممرگه و ناری فرمانده و نمندمانی سرگرداپهتی و کادره پیشکوتوه گانی و، رادهی دلسوزی و نازایه تیبیان، تمنانت نموندهی بزبان کز کراپوهوه، زانبارییان له سر پلمی خورندواری و پیشه و، ناری ژن و مندال و خوشک و برا و کس و کاریشیان نوسی بو.

سهیر نموه بو، شتیکی له باهتی نممیان دهراری حیزی به عس و جهیشی عیراق و دزگا سرکوتکیره گانی و، هیچ حیزه یکی تر نه کرد بو.

*
همسو خیلکی کوردستان به پزاربوه گوی قولاشی هوالی نم شمرانه بون. به هاوردردپوه له گهل به کیتی، که له لایه کهوه عیراق و، له لایه کهوه نیران و، لم لایه شپوه هیزه گانی جودی تی ورگا بو. دوستانی به کیتی، تمنانت خیلکی به لایه، خمسی چاره نویسی به کیتیبیان بو، نه ترسان بیهوتی. نیواری همان روز به بیتل قسم له گهل رادبو کرد و، هوالی سرکوتنی به کیتی و شکانی هیزه گانی چوار براکهی جودم راگه باند.

مهستی سره کیم لور قسانه روخاندنی وری هیزه گانی جود و بهرزگردنوهی وری هیزه گانی به کیتی بو، که لور کاتیدا له دهرشیر و سرچاوهی ملبه کان گماروز درا بون.

*
له پنکه کهی حسک دا چه کیکیی دژی فروکه گسرا بو، بهلام هندی پارچه میان لی دهرهینا بو. به پیشممرگه کانم وت: «بهو شویندا برون که نموانی پی دا روشتون بملکو بیاندوزنموه» پاش نمختی هاتنوه پاچ و خاکمناز بهمن وتیان چالیکمان دوزیره نموه تازه هملکه منراوه رهنکه له وی دا شارده بیتیانموه. چون چاله که همل بده نموه. برابم رهین، کاتی خوی پیشممرگهی به کیتی بو، له قرناکار دانه نیشت چاوی لی بو، وتی: «بؤچی نو چاله هلسنده نموه؟» وتیان: «به دوای پارچی دیستروفه کهدا نگه رهین» برابم وتی: «نموه پارچی دیسترونی تی دا نیه، بملکو لاشی خولمی حمه تاتی تی دایه»

منیش هلم دایه وتم: «خوله له سویده»
وتی: «پهزی گه‌بشتهوه و، دونی کوژوا»

*

روژی رابوردو هندی له سمرکرده و کادره‌کانی حشع رویشت بون. هندیکیان دهره‌ز نه‌یون، له‌وانه: کریم محمد، ملا محمدی پانیخیلانی، قادر رشید ناسک.. من له دولی خانقا بوم که ئه‌ساته‌یان هینا. هندی قسم له گدل کردن و مفره‌زه‌بکم جیا کرده‌وه به‌رم کردن بۆ ناوزه‌نگ، به مفره‌زه‌کم وت بو که به ریزوه رفتاریان له گدل بکن و، به سه‌لامتی به‌سانگه‌بنه لای ماسج‌لال. گه‌راوه‌کانی تر نه‌ردان بۆ ورتی. حشع سه‌ره‌تا هه‌مو گه‌راوه‌کانیان به کوژوا دانا. له دنیا‌دا وایان هلاک کرده‌وه.

*

نیترو ئه‌بو خومان ئاماده بکه‌ین بۆ شکاندنی گه‌ماروی ممله‌ندی ۴. هلاک بو‌نه‌وی هوالی گه‌یرانی سمرکرده‌تی حسک و حشع، وری هه‌زه‌کانی جودی له دولی هالیسان و ناوچه‌کانی تر‌دا دابه‌زاند. چوینه ورتی هه‌زه‌کافان کرده دوه‌ش:

- به‌شیکیان له ورتیوه به ساوسیره‌ک دا بو سه‌رچاوه‌ی ممله‌کان.

- به‌شیکیان له ده‌رگه‌لوه بو سه‌ران و گه‌هوان.

له‌ره له باتی خامی سه‌ی، په‌روه‌کی زه‌ردمان کرده بازوی راست.

هه‌زه‌کان بی به‌رگری گه‌بشته شوینه‌کانی خویان. له گدل کمال خوشناو و هه‌زه‌کی

ممله‌ندی ۴ له سه‌رچاوه‌ی ممله‌کان په‌کمان گرتوه. دولی ممله‌کان و پستی خمتی و پستی شه‌خ وسان که نه‌روانی به سه‌ر ممله‌کان دا، به دس هه‌زه‌کانی جوده‌وه بو، به تغه نه‌یان‌ه‌بشت به ئاسوده‌یی ئاو له کانه‌که به‌ین بۆ خواره‌نوه.

ئو روژه له‌وی مایه‌نوه بۆ په‌شودان. به تهما بو‌ین روژی دوا‌یی له به‌ره به‌یان دا په‌لاماریان به‌دین. ئه‌وان له ئه‌واره‌وه ده‌ستیان کرد به کشانه‌وه. ناوچه‌که‌یان به ته‌واری چول کرد. روژی دوهم که چوینه هالیسان به هه‌زاران کس و به سه‌دان ئوتوموبیل له هه‌ولهر و شوینه‌کانی تره‌وه هات بون به په‌رمانه‌وه. تا ئه‌و کاته نه‌مشه‌زانی حشع و چاره‌گورس و به‌زاون له ئاو خه‌لک دا، زورایه‌تی خه‌لک ره‌بان له‌یان بو به «مایه‌ی فشته» و «هزی ئا‌زوه» یان ئه‌زانین.

*

تفسیری جود بۆ روداوه‌کان

دوا‌ی ئه‌وی سه‌رانی جود و هه‌زه‌کانیان کشانه‌وه بۆ ئه‌ران، سمرکرده‌تی جود په‌یکه‌وه به‌یانیکیان له سه‌ر روداوه‌کان ده‌رکرد و، هه‌رله‌بنه‌ش به جیا به‌یانی خۆی ده‌رکرد. جود له به‌یانه‌کی دا نوسی بو‌ی:

«وکانت ذرّوة هذه الاعمال الاجرامية، الهجوم الغادر المفاجئ الذي شنته قيادة (اولك) على منطقة پشت آشان لتصفية عدد من مقرات الحزب الشيوعي العراقي والحزب الاشتراكي الكردستاني والحزب الاشتراكي الكردي (پاسوك)، هذا الهجوم الذي يمر عبر مرحلة جديدة من الاتحطاط والتدهور، وارتكاب ابلشع المجازر الدموية بدعم مفضوح من النظام الدكتاتوري الدموي...»

حشع له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 «.. وهل يمكن لای مستحب للاحداث ان لايربط بين سلوك قادة الاتحاد الوطني
 الكردستاني هذا والمفاوضات التي تجري بينهم وبين السلطة الدكتاتورية وصفقة المساومة
 والاتفاق مع صدام. ان كل ديماغربية قادة الاتحاد الوطني وبراعتهم البهلوانية فى الدعاية
 لايمكن ان تغطى تواطئهم المفضوح مع طغمة صدام حسين.. هذا التواطؤ الذى ظهر فى
 محضرتهم لهذه الحرب بالتعاون مع اجهزة السلطة ومخابراتها ومرتزقتها..»

پدک له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 «ان الطبخة التي يتفخها (اولك) ساهمت فى الاعداد لها دوائر الامبريالية المالبة
 بزعمامة الامبريالية الامريكية واقطاب الاشتراكية الدولية (سوسیال ديمكرات)، وكافة الانظمة
 والقرى الرجعية السوداء من اعداء الشعب العراقى والشعب الكردى..»

حسک له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 «له رۆژى ١ - ٣ ئابارى ١٩٨٣ دا ئاقمى سوڤداكارى به ئاو (به‌كيتى نيشتمانى
 كووردستان)، به گوڤه‌رى نەخشەبه‌كى گلاوى تاوانكارانه، كه ماوه‌به‌كى زۆره نيشى بۆ
 ده‌كەمن، به هاوكارى رۆمى فاشى به‌غداد وئاغاسكانيان له نيمسپرياليزم و هيندى
 سكرودايه‌تى سوشىيال ديموكراته‌كانى رۆژئاوا، وه‌ك ئه‌لقه‌به‌ك له زنجيره‌ى نەخشه و
 پيلاته‌كانى نيمسپرياليزم و زاپونيزم و هيزى كۆنه‌په‌رست بۆ ئاو ته‌كردن و گه‌ماردانى
 بزوتنه‌وى رزگارى خوازى له ئاچه‌گه‌دا، هيرشيكى كشيپرى نامه‌ردانه‌يان كرده سهر
 پاره‌گاكانى سكرودايه‌تى حيزيمان.. و لايه‌نه‌كانى ترى جود به كەلك وهرگرتن له
 كۆرندوه‌ى چه‌كداره‌كانيان به ئاگادارى و له به‌رچاوى رۆمى فاشى به‌غدا و به پشتيوانى
 هيندى لايه‌تى هاوپه‌مانيان و به هاوكارى و هاوه‌نگاوى راسته‌وخۆى هيزه چه‌كدار و جاشه
 خۆفرۆشه‌كانى رۆم، به نيازى قه‌لاچۆ كردن و له ئاوڤردنى تهاوى سكرودايه‌تى حيزيمان و
 حيزى شيوعى عيراقى و پاسۆك وه به مه‌به‌ستى ئه‌نقهدانى ئه‌ركى پى سپه‌راويان و جى
 به جى كردنى مهرجيكى تر له مه‌رجه‌كانى دست تيكه‌لا و كرده پيلاته‌گه‌رى به‌كه‌يان له
 گه‌ل رۆم دا..»

پاسۆك له بهمانه‌کمی دا نوسی بوی:
 «په‌رده‌به‌ك له دواپه‌رده‌كانى ئهم شانۆ گالته‌جار به جاش موڤه‌رنى جه‌لالى ئه‌و هه‌مو
 كارسات و مه‌به‌تى و خه‌بانەت و خۆفرۆشى و كوڤه‌كوژى و ريزته‌كده‌رى و گه‌ره‌لاوژى و
 ئالوژى و ئاپاگه‌ستى ئهم چهند ساله‌ى دواى جه‌لاليزمى پى ئابروه، كه له ژهر لافيه‌ته و
 مانشيه‌تى ديوجامه‌سايى (به‌كيتى نيشتمانفرۆشانى كووردستان)..»
 پيش شه‌رى به‌كەمى قه‌ندله‌يش جود و لايه‌نه‌كانى له شه‌رى په‌وپاگانه‌دا دۆى
 به‌كيتى زۆريان له‌م قه‌سانه كرده بو. ئه‌مه، به‌كى بو له‌و هز به‌نه‌ره‌تسيانه‌ى، زه‌ميه‌نى
 په‌لاماردانى سكرودايه‌تى جودى ساز كرد.

*
 تضامنى ائمى، پان قه‌يره‌ى قازا
 حشع له سه‌رانسه‌رى دنياڤا هيرشيكى په‌وپاگانه‌يه‌ن دس پى كرد. شتى وايان له
 گه‌ل حيزى به‌عشيش نه‌كرد بو. ئه‌مه به هزى داهاويمانه‌وه له دنيا زوڤ ئاگادارى ئهم به‌زمه
 نه‌هين و گوڤهان نه‌شدايه. په‌لام زورى نامه و به‌روسكه‌كانيان ئه‌نارد بۆ پاره‌گاكى شام و،

رادپوی پارسی هندیکیانی بلارو نه کردهوه. نوهه یه کم چار بو ناوی هندی لوو ریگخرانه بهیستین. قاز به پولو نه گهرین. هرچهن یه کیکیان بهیستی، بی نوهی نوانی تر بزانه چی قومواوه، همسویان به یهک دنگ نه گهرین. پوله قازه کانی نم لا و نوه لاش که گویان لی ی بزبان نسیننوه. نهمجاره بان (نضامن) ه (امی) یه کسی حیزه شیوعه کان له گمل حشع دژی یه کیتی دهرمان بری، له قهری قازه کان نهچو. چونکه بی نوهی راستی روداوه کان بزانه بی پشتیوانی له حشع کورتنه ناردنی بروسکی نارمزی بی یه کیتی و، پلاماردانی. یه کیتی هیزکی بی پشتیوان و بی کس بو، نه په پهنندی بازوگانی له گمل نوه ولاتانه هبو رایگری، نه نوهیسی هبو تا لیجان بری. دوژمنایه بی یه کیتی، بز نوان، هچی تی نهچو.

مهکتبی سیاسی یه کیتی یادداشتیکی دهرمانی روتی روداوه کان ناماده کرد و، ناردی بز حیزه شیوعه کان، ناماده بی خزی دهری بز قهرلکردنی لژنه کی بهلاهن لوو حیزانه که له روداوه کان بکولتتوه بز نوهی لاینی بهرپرسیار دیاری بگری.

*

نیتیهامه کانی حشع

حشع، شری پشتاشانی کرد بو به کمرستی پروپاگانده دژی یه کیتی. راستیه کی زوری نوه قسانمی نهان کرد درژی دروستکارا بون:

- نهانوت: «نم هیرشی یه کیتی له سر داوای حکومتی بهس و، به پارمتهی

نوان و، بز رازی کردنی نوان بو، وهکو بهی له نرخی ریگکوتی له گمل یه کیتی»

لوو کاتدا هیزی سره کی له مهیدانی خبیات دا دژی رژیم بهس، هیزه کانی

یه کیتی بو، هیزه کانی جوو قورسایه کی سیاسی - چه کداری نوتزبان نهبو. چالاک

گوریهان خریک کردنی هیزه کانی یه کیتی بو، به مملاتی ی دهسلات و شری لاهلاوه.

له کاتی شهروانی قندیل دا، هیزه کانی یه کیتی بهر هیرشی بهس کورت، نهک هیزه کانی

نوان. گوریهان چه کی دهستی پشمیرگه کان: نارچی و بهیکه بی بو.

- نهانوت: «همو دیله کانیان کورته»

لوو شهردا زوریان کشانوه بز تهران، زیاتر له ۵ کسبان گهرا. له ناو گهراوه کان

دا: کمریم محمد، نندامی م س. ملا محمدی پانیخیلاتی، نندامی ک ن و مهکتبی

نیقلیمی گوردستان. قادری رشید ناسک، نندامی مهکتبی نیقلیم. نهمانه ۳ کس بون

له سرانی حشع، دهسچی به ریزوه به ری کران بز ناوزهنگ. گهراوه کانی تریش نیردرانه

وهتی. ریگایان درا بو به نارمزی خزان کسزبونوهی سیاسی بکن، نهمانیت

کوبونوهه کیان بز چلی کوژاوه کانیان کرد. کس ریگی لی نه گرتن. پاش ساوههک

همویان بهر دران.

- نهانوت: «ژنده کانیان کورته و، دستریژیهان کردوته سر خیزانه کان»

دوای کشانوهی سرانی حسک و حشع و چه کداره کانیان، همو خیزانه کانیان له

ناوچه کدا به چی ما بون. له ناو نواندا خیزانی فاتح رسول و فریشتی خوشکی دلزار..

به ریگی زوروه رهفتاریان له گمل کرا. هر کس وستی ناوچه که به چی بهیلی ولاخی

بز دایین کرا و، نوهی پیوستی به پاره بو پارمتهی درا و، نوهی مایوه کس زوری لی

نه کرد بروا. تمنیا ۱ نافرتهی شیوهی کوژا بو، نوهی وهکو دوایی خزان له نهمامه کی

دا نویسی بویمان، تا دوا فیهدک نازایانه شدری کرد بو.

- نهایوت: «پاره‌گا و ماله‌گانیان تالان کردون»

جیگی داخه، تالان و روادوت پشیکه له نهرتی کونی شروشوری کوردواری. دواي کشانوه‌بان همو کله‌په‌لی پاره‌گانیان: پلگه و کتیب، چه‌گی قورس، پستانی و خیروت، نازوقه، دهرمان. کپوته دس هیزه‌گانی په‌کیتی. حشع زوری پاره‌گانانی خونی تیک داپو. رادپو، کله‌په‌لی نمخوشخانه‌گانیان خراب کرد بو، پارچی گرنگی هاودن و دوشکاگانیان دهره‌با بو بز نوهی په‌کیتی کله‌کیان لی ومونه‌گری.

*

زوری پلگه‌گانی حسک، پاسوک، حشع کپوته دس و دسه‌جی نهردران بز نازوقه. له سر نم شوره نامیلکه‌پکی تایه‌تی پشت نستور به پلگه گپراهه‌کان پلاو کراهپوه. پلگه‌کان له تارشینه‌کی مامجلال دا هملگپرون.

*

خوشناوه‌تی

خوشناوه‌تی بو ناوچه‌په نملین که شوینی ژبانی عمشیره‌تی خوشناوه. خوشناو پیک هاتوه له تیره‌گانی: میر محمعلی، میر وسوی، پشت گمری (پشت گملی) و، نوانیش نهن به چمند بهره‌په‌پوه. له لای سروپه‌وه له‌گله عمشیره‌ت‌گانی همروتی و سورچی و، له لای خواروپه‌وه له گله پیران (پلهاس)، له لای روزه‌لاه‌په‌وه له گله ناکو و، له لای روزه‌ئاوایه‌وه له گله گوردی و همرکی هاوسنوره. له روی بهره‌په‌په‌رایه‌تیه‌وه داپش بو به سر ناحیه‌گانی مرکزنی شفقلاوه، کویه، هیران، له پاریزگای هملیر و، ناحیه‌ی بیتواته له پاریزگای سلیمانی.

عمشیره‌تی خوشناو سرزک‌په‌تیه‌کی په‌گرتویان نه‌پوه. وچ، له گشته‌کی دا بز کوردستان سالی ۱۹۲، له دانیشتنیک دا له گله پیاوماقوله‌گانی باهان له سلیمانی، که پاسی په‌کیتی فیدرالی ولاته په‌گرتوه‌گانی نهمریکای بز کردون، په‌کیکیان وتویدی جزیری بهره‌په‌په‌تیه‌گه‌بان له هی خوشناو نه‌چی. مه‌پستی نوه بو که سرزک‌په‌تیه‌کی په‌گرتویان نه‌پوه کیشه‌کان به لادا بخا، پلکو چمند کسی له سرزک‌گانی تیره‌گانیان نه‌چومنیان گرتوه بز پاس و بریاردانی.

سرزک‌گانی خوشناو نازوای په‌گیان همه، په‌لام عمشیره‌ت‌گه‌بان پیمان نملین: میر و میران. میره‌گانی خوشناو ره‌فتاریان له گله جوتیاره‌کان زور خراب بو و، سزای قورسیان داون، وه‌کو ده‌ماو‌دهم نه‌گپرنه‌وه بز چاوترساندن و بز سزادان، نهماسی گویان له سسر سسری زلامی زیندو ناشتوه و، به پی ی پتی به سسر سسیری (درکه زی) دا گپره‌بان پی کردون.

صدیق به‌گی، په‌کی له سرزک‌ده‌سره‌شته‌گانی عمشیره‌تی خوشناو، با وه‌کو خزیان پیمان نوت صدیق میران، له گله مالا مستفا ناکوک بو. تاقسی له گاوانیه‌گانی، که خوشناو و نهماسی پارتی بون، راسپارد بوسه‌په‌کیان بز دانا کوشتیان. حکومتی قاسم له سسر نوه فرمانی گرتی تپه‌راهم نهمدد، که نوسا سکرتیری پارتی بو، دهرکرد. دواي نم روداوه نم پنمالمه‌په‌پتر به لای حکومت دا کپوت و، بو به په‌کی له چه‌کله‌پگره دلسزه‌گانی حکومت و، پشدار بو له دروستکردنی قورسان سه‌لاحدین، سفرده‌ه‌ خاصه،

فوجی خفیف...

نمونه پدگ، پدکی که له سرزکدگانی خوشناو، له سره تای دس پی کردنی شورشی نملول دا پشدار کرد و، پدکی له پنگه سره کپه کانی له بیتهاته دانرا. سره نجام له گدل کار پدسته کانی بارزانی به تاپه تی عطفی شمعیان، که بیتهاته تی کرد بو به پاره گای خوبی، تکچسو، نمونه پدگ چوه پال حکومت و، بو به پدکی له چه کپه لگره دلسوزه کانی حکومت و، پشدار بو له دوستکردنی فورسان صلاحه دین، سفرهزه خاصه، فوجی خفیف...

جیا لمان هزاران کس له روشنپیر و جوتبارانی خوشناوه تی له شورشی نملول و، له شورشی حوزه پیران دا پشدار بون.

خوشناوه تی به گشتی شاخاویه. گونده کانیان کموتوته بناری شاخه کانی ماکوک، شیشار، هورزی، سفین، پیرمام، پنه پاری. ناووهوای خوش و کانی و ناوی سازگار و دپهنه کانی جوان و دلگیرن. نازولاری و، کشتوکال: ریز و باخ، دانوبله، توتن و سموزه نه کمن و، دوشاوی تری ی خوشناوه تی به ناویانگه. بزنی مرمز رانه گرن و، بیتهاته جزولای هونرمهند و زانای لی بو، «کر» ی تنک و ناپایان دوست نه کرد.

*

پندیک له خوشناوه تی

نافره تیکی بهرین دو هیزه دوشاو، هیزه پدک دوشاوی رهش و هیزه پدک دوشاوی سپی، نندا به کولی دا بیبا بز فروشتن. له ریگایه کی چول توشی کارپدک نیی. کابرا لی ی نه پرسی: «ژنه که کوله کیت چه؟»
ژنه که نلی: «دوشاو».

کابرا نه پرسی: «نه پرسی؟»

ژنه که نلی: «پلی». ژنه که له دلی خزی دا نلی نه گسر لیم نیسوی ریگایه کریار پدک لی پیدای بی لیم پکری باشر نیه لهوی نو ریگا دیژه پپوم؟
کابرا نه پرسی: «نه توانم تامی پکم؟»

ژنه که نلی: «پلی». کوله کی دانه گری. دمی هیزه پدکیان نه کاتوه.
کابرا پندیکه پدکی لی نندا و تامی نه کا. نینجا نلی: «حمز نه کم نلی تریش تام

پکم».

ژنه که ملی هیزه کراوه کی به دستسوه نیی، دمی هیزه کی تریش نه کاتوه به دستسوه تری نه پگری. کابرا که دس نه کا به پاری کردن له گدل ژنه که و دس نیا بز ران و ناوگلی. ژنه که نینجا تی نه کا مپهستی کابرا چی بوه، بدلام کموت بوه هلوپهستیکی دژاوه: دس له هیزه کان پهر پندا، بز نلی خزی له کابرا پپاریزی، دوشاوه کی نمری، دس له هیزه کان پهر نندا کابرا سواری نیی. ژنه له داماری دا نازانی کامیاب هملپیری، نلی: «وای له قونی! وای له دوشاوی!»
نمه فوندی «نپیتراز» و «حیز فرسندی» ه له زمانی کوردی دا.

*

چوپنه پالیسان. دلی پالیسان به ناوی گوندی پالیسانوه ناو نه پرا. کموت بوه نیوان زنجیره پدک چپاوه: ماکوک - دهره شیر - پاری ختی. زنجیره ی هوری - کلاوقاسم

- پنی همیر. چهای شپشار. رۇژهدلاتی سر به سلیمانوی و، رۇژئاوای سر به هولیر بو. دولیکی ئاودان و پ. له ئاوی بو. گوندهکانی: شیره، دهراش، میرگسور، ختی، توتی، زنی، چپوه، وری، مهلۆک، بپراوه، کانی بورد، ئهندیک، ئهنگۆز، نواوه، دواوه، زپوه، هیرتد، همرک، سوره.. له بناری نم شاخانددا بون. پاره‌گای مهلبندی چواری په‌کیتی له بالهسان و، پاره‌گای لایه‌نه‌کانی جود: پارتی له بالوکارا و، حشع له شیخ وسان و، حسک له . جاده‌په‌کی قیری گرنگ به ناوه‌راستی دوله‌کدا کرابوه رانیسی ئه‌به‌ست به خلیقان، واته به جاده‌ی هولیر - حاجی هومرانهوه.

چهند رۇژی له بالهسان مایه‌وه، خه‌لکیکی زور له هولیر و سلیمانیه‌وه هاتن بۆ لامان. مه‌لبند چپوهه جیگای خزی. سهرلنوی تپه‌کانی: سفین، هوری، کۆسره‌ت، دهشتی هولیرمان ریکه‌خته‌وه و، هندی ئالوگۆزمان له سهرتپه‌کان دا کرد. هندی له هیزه‌کانی حسک کشا بونهوه ناوچه‌کانی نازنین، سماقوله‌کان، دهشتی هولیر..

*

بهره‌و سفین

دوای چهند رۇژی له گه‌ل تپه‌کانی سفین، کۆسره‌ت، دهشتی هولیر، کهرکوک، گهرمان، سه‌گرمه.. به شاخی هوری دا چهرین بۆ نازنین. نازنین له بناری سفین دایه. کهورته‌ تهنه‌ت هیران که ناوه‌ندی به‌روه‌به‌راپه‌تی ناحیه‌ی خوشناو بو. گوندیکی ئاودان و خوش و کانی زۆری تی دا به‌ر رز و باخی خوشیان هبو. باخه‌کانیان زۆری هتار بو. هتاری نازنین به ناویانگه، ترش و شیرین و میخوشیان هبو. سرکه‌ی ناپه‌یان لی دروست نه‌کرد. په‌کیتی له ناو خه‌لکی نازنین دا ئه‌ندام و لایه‌نگری زۆری هبو. کورمه‌لش ریکه‌خته‌یکی باشی هبو.

*

مه‌لای معاشخور

پیش چهند رۇژی له پیکادانیک دا، له نیوان مه‌فرزه‌په‌کی په‌کیتی و مه‌فرزه‌په‌کی جودا، پیشمه‌رگه‌په‌کی په‌کیتی کوزرا بو. تهرمه‌که‌بان بورد پوه نازنین به‌نیون. مه‌لای مزگوته‌که سر به به‌عن بو، نه‌به‌یشت بو تهرمی پیشمه‌رگه‌که به‌نه‌ مزگوته‌که‌ی و، له گۆرستانی ئاوی دا وه‌کو موسولمان کفن و دفنی بکن، وت بوی: «ئهمانه کافرن!» پیشمه‌رگه‌که خه‌لکی نه‌و ناوچه‌په‌ نه‌بو، مه‌لاکه‌پیش نه‌ناسی بو، تنه‌با ئه‌وه‌نده‌ی زانی بو که پیشمه‌رگه‌ی په‌کیتی بوه و، په‌کیتی یش له‌و کاتدا شکا بو.

مه‌لاکه‌م بانگ کرد، هندی سه‌رزهنه‌ستم کرد، وتم: « تۆ نوێ به پاره نه‌که‌ی. هیر نوێی به دیناری نه‌که‌یت، نه‌گهر معاشه‌که‌ت به‌رن، ئه‌تر مه‌لایه‌تی ناکه‌یت و، ره‌نگه‌ واز له نوێکردنیش به‌جی، که‌چی حه‌قت به خۆت داوه بی ئه‌وه‌ی نهمه‌ پناسی به کافرمان ئه‌هانی ی و، نه‌هیلی له گورستانی ئه‌سلام دا پانه‌نیون. ته‌بی لیره‌ بوی!» کارا له گیانی خزی نه‌ترسا و، پشه‌مانی له قسه‌کانی دهره‌یری، به‌لام بایه‌خم به قسه‌کانی نه‌دا داوام لی کرد ناوچه‌که به جی به‌جلی.

*

دوای چهند رۇژی به سفین دا چهرینه‌ دولی سماقوله‌ی. خزم له سماقوله‌ی سه‌روچاوه و، هیزه‌کانی تریش له قه‌لاسه‌نج، زپاره‌ت، سوسی، گرتک.. به‌لاو بونهوه و، پاره‌گه‌بان دانا.

صفره‌زگانی حسپک زیتر له ۲۰ نوتوموبیلیان له دواى خویان به شاردراووی به جی هیشت بو. نوتوموبیله‌گان نموی هی خلیک بو دامانوه به خاونه‌گانی و. نموی هی حکومت بو دایش کران به سر تپه‌گان دا. لم میراتپه منیش پیکاپیکی دهیل کاپینم پی برا. تپه‌گانی هموری، سفین، دهشتی هولیر، کوسرت.. مان ناردوه شوینه‌گانی خویان.

*

سماقولیه‌گان

سماقولی چوار گوندن له ریزی په‌ک: سسروچاوه، گرتک، سینان، گلی. هرچواریان کموت بونه بناری سفین پیرامهر شاخی بینه‌باوی.

«سماقولی» رهنکه کورتکراوی نیسماعیل قولی بی. قولی به تورکی نازمیری واته: بنده، کزله. ههتا نیستایش له نیران دا عدلی قولی، حسدین قولی، رهزا قولی زوره که له جیگای عبدالعلی، عبدالحسین، عبدالرضای عمره‌بی به کاری نمهین و، له کوردی دا نمبی به بنده‌ی عدلی، بنده‌ی حسین و بنده‌ی رهزا. سماقولی واته بنده‌ی سمایل.

«گرتک» وه‌کو لیره ناوی گونده له پشدر و باله‌کاپه‌تی پش ههمان ناو هه‌به. گرتک: گردک، گردولکه. گردی پچوک.

سسروچاوه، سسروچاوه‌کی گهوری ناو و چند کانه‌کی لی بو. ریز و باخی خوش و سپیداری راست و بالا پهریزان هه‌بو. کوپخا عزیز و کوپخا عبده هه‌ردوکیشان له سسروچاوه دانه‌نیشان دو پساوی کوردپه‌روور و به‌ریزی ناوچه‌که بون. هرچنده خزمی په‌کتری بون، به‌لام له گیل په‌ک ناکوک بون. کوپخا عبده به منالی له کویه خویند بوی. خویندموار و تپه‌بشتو بو.

دولی سماقولی به‌ستراوه به دولیکی تروه پی ی نه‌لین دولی نسحاهان له سر ناوی هیزوپ تمواو نمبی. به دریاوی دوله‌که هزاران گوری لی په. وه‌کو دانه‌نیشترانی ناوچه‌که نه‌گه‌نیمه لم دۆلدا شیریکی کورس له نیوان نسحابه و کافره‌گان دا بو. ژماره‌به‌کی زور نسحابه کوزراون و، لو شویناندا نیژراون. به‌لام هیچ به‌لگه‌به‌کی میژوی پشتیوانی لم قسانه ناکا. رهنکه نهمسانه بی.

له ناوی روپاری هیزوپ دا له ناستی جملی کانه‌ک هه‌لشقرلی گه‌راوه. ناوه‌کی گهره زۆرچار پشمهرگه به زستان خویان لی نه‌شت.

شوینبواری هندی قولله و قه‌لا له ناوه‌گرد ما‌بو. ناوه‌گرد به‌شیکه له زنجیره‌ی سفین خلیک نه‌بانوت هی سهرده‌می میر محه‌مدی میری سوزانه. نمبی پیش نمیش ناوه‌گرد قه‌لا لی بوی، چونکه په‌کی له لشکرکیشیسه‌گانی والی به‌غداد بز سر میره‌گانی باهان لم دۆلدا به گرتنی ناوه‌گرد تمواو بو.

چهند وشه‌به‌کم لو ناوه بیست وایزانم وشمی تابه‌ستی خوزناوه‌تی بن، چونکه له شونی تر باو نمبون، له‌وانه:

توک: ناو تووگ، گه‌رو.

خوزی: تهرایی ناو گه‌رو. وه‌کو: خوزی له توکدا هه‌شک بو.

که‌پک: تپله سسری شاخ. وه‌کو که‌پکی خانزاد و که‌پکی شیلانه له سفین و که‌پکی حمه‌داغا له پنی هه‌ریر. رهنکه نه‌میش له که‌پو، وه‌کو لوتکه له لوتوه داتاشرا

گفل: هر شه.
شیلو: لیل بوئی ناو.
زیندی: نسپی.

*
فشه

که گه‌بشتینه خزشناوتی، به گالتنوه به هندی له فرمانده‌کانی هیزه‌کم وت: «لم ناوچه‌پیدا سهد کاکه فشمی کرده به بار. نموی فشمی زل و دروی گموره بکا دهرباری نازایدتی خزی به پساویکی ره‌شید ناو دهر نه‌کا. تپوش تا لم ناوچه‌پیدا این به ناره‌زوی خزان فشه بکن!»

له گوندیکی خزشناوتی دو کریخا خزمی نزیکی به‌کتری، به‌لام له گدل بک ناکوک بون. هردولا بان کورد پهرور و دوستی پیش‌مهرگه بون. نمویست ناشتیان بک‌مروه. گرنده‌که‌بان دوژمنایه‌تی تی دا نشما و، نمیش له به‌گرتنوه‌ی توان قازانجمن نه‌کرد. سامان و روستم راسپارد بو بکونه به‌ینیانوه و، خنریکی ریگ‌خستنه‌بان بن و منیش دو قسمی تی دا بکم. هردولا ره‌قیبان نه‌واند و ملیان نشدا و، سرجه‌کانی به‌کتریان قبول نشکرد.

بکی له ناو بیکره‌کان سهر نه‌کا به قسمی خوش و ناموزگاری کسبان نایه‌ته سهر ریگای ناشتونه و ریگ‌کوتن، له مزگوتنه‌کدا که توان و، زوری پیش‌مهرگه و فرمانده‌کانیانی لی نمی، نملی: «نزانن له دی بکی گرمیان له گدل دو کس زور خنریک بوین ریگیان به‌بهنوه. که‌لکی نه‌گرت بز نموی نازاوه‌که بکوژنمروه هردو کیانم گرت. نموتم پی دا کردن و، هردو کیانم سوتان. تپتر ناوایه‌که رزگاری بو له ده‌ستیان..»
بکی له برادره‌کاآن هاتوه به پیکنه‌نوه وتی: «تو به نیمست وت فشه بکن! مبهستت نموه بو: فشه بز خزمان بکین یا بز خه‌لک؟» وتم: «بز خه‌لک» وتی: «فلان فشه بز خزمان نه‌کا!» چیروکه‌کی بز گبراموه کردمان به پیکنه‌ن.

*
گرده‌سور و حمامزک

لم ساوه‌پیدا دو چالاکسی پیش‌مهرگه‌یی گموره بو، له سرانسری کوردستان دا ده‌نگیان دایه‌وه. به‌کیکیان بوسه‌بک بو تپپی ۲۱ ی کمرکوک له حمامزکی نزیک کزیموه بز هیزیکی هابنشی ده‌زگا سرکوت‌کوره‌کانی نایه‌وه. ۱۸ کسی تی دا کوژا. زوریان تکریتی بون. نموی تریان، شمریک بز له گرده‌سور تپپی ۸۶ ی ده‌ستی هولیر کردیان. هیزیکی گموره‌ی جه‌یش به پشتیبرانی کزیمور چو بوه سریان. هیزه‌کی حکومتیان شکاند و کوشتاریکی زوریان لی کردن و لاشمی کوژاوه‌کان له شرگه‌کدا به جی مان.

*
شه‌هابه‌چهدیل

له سرچاوه، له ژوره‌کی پیرامیرمان تاقی له پیش‌مهرگه‌کان بز پاریزگاری نیمه نه‌نوسن، روژیکیان بکی له پیش‌مهرگه‌کان هات وتی: «همومان توشی گموری بوین»

ورگ و ملی پیشان دام کریشکی زوری کرد بو نه‌بشزانی له چیهوه توش بون. زیاتر له ۲. پیشمرگه نمخوشیی پیستان گرت بو. له‌وانه بو بگاته نیمش. پزیشک هات سه‌بری کردن. چاره‌ی نمخوشیه‌کمی دوزیه‌وه. نه‌بو همو روژی به ناوی شله‌تین خویان بشون و، جوری دهرمانی بز نوسین، خویانی پی به‌سنون. فانیله و کراسی تازه له بهر بکنن. نوینه‌کانیان بگوزن یا همو روژی له بهر خسوز هلیی بخنن.. تا چاک نه‌بنوه. له هلمو‌مرجدا کاریکی گران و، مسره‌فیکی زور بو. هوالمان نارد بز ریک‌خراوی هملیر دهرمان و جلوه‌رگ بهرن.

ویستم هزی بلاو بونه‌وی بوزمونه. دوا‌ی توژینه‌وه دهرکوت کوریکیان له گهله له میوه نم نمخوشیه‌ی گرتوه و لی ی کۆن کرده قسمی نه‌کرده، به نه‌نقست همو روژی جلوه‌رگی پیشمرگه‌کانی تری له بهر کرده و، به نوینه‌کانی نوان نوستوه. بهم شیوه‌به ههمویان گرتویانه. نهمه جه‌ناه (موظف صحی) هیزه‌که‌پانه و، ناوی شه‌هاپه و، خملکی خانه‌قینه.

رهوشتی نم کاپرایم به لاهه سه‌یر بو، پیشمرگه نه‌یی خزی له سهر هاوریکه‌ی به کوشت بدا، کسه‌ی نم نمخوشی تی دا بلاو کرد بونه‌وه، له کاتیک دا خزی له بواری تمندروستی دا کاری نه‌کرد. به‌یرام دا له پیشمرگه‌ی دهری بکم، به‌لام پیش نه‌وه نیوه گیانی بکم بز نه‌وی جاریکی تر تاوانی وا دوباره نه‌کاتوه. بانگم کرد زورم لومه کرد و، وتم: «له بهر نه‌وی تز نم تاوانت کرده، له‌وانه‌به خملکی تریش توش بکه‌یت، به‌یرامان داوه پتسوتینین!» به توره‌یه‌وه به پیشمرگه‌کانم وت: «به‌یین به‌سوتینا»

کاپرا تا ساوه‌به‌ک وایشزانی به راستی نه‌سوتینن. شه‌هاب له پیشمرگه‌ی دهرکرا. به‌لام مانگی زیاتری پی چو تا پیشمرگه نمخوشه‌کان چاک بونه‌وه.

*

مده‌ره‌ه‌کانی جود، به تایه‌تی هی حسیک، کهوتنه هملو‌هرین: همدیکیان هاتنه ناو به‌که‌تیه‌وه. همدیکیان چونه پال رژیم و بون به جاش و، همدیکیشیان له به‌رانه‌تیه‌وه چون بز برادوست و بارزان. چه‌کداری جود له ناوچه‌کدا نهما. دوا‌ی چمند حفته‌به‌ک منیش تیرت نه‌شم له سما‌قوله‌کان تمواو بو، گهراموه دۆلی بالسان.

*

مه‌لای خه‌تی

ماوه‌به‌ک له قوتاپخانه‌کمی گوندی «خه‌تی» دا‌ه‌یزیم. خملکی خه‌تی و، دانیشه‌توانی ناوچه‌که به گشتی له گهله نیمه دوست و هاوکار بون. مه‌لای خه‌تی خملکی نم گونده بو. له ناو میژوی کوردا تاوانی خیانه‌تی گه‌وره له نه‌تموه و نه‌شتمان نه‌درتسه پال دو مه‌لا: تیدریسی پتلیسی و مه‌لای خه‌تی.

دوا‌ی شهری چالدیران، به‌شی زوری سه‌ره‌مه‌ینی کوردستان و، میرایه‌تیه‌کانی کورد کهوته ژیر ده‌ستی عوسمانیه‌وه، همدی کس تاوانی نهمه نه‌خه‌نه ملی مه‌لا تیدریس. به پی ی لیکولینه‌وه‌کانی من: مه‌لا تیدریس میژونوسیکی گه‌وره و ناگادار و، دیپلوماتیکی زانا و زیره‌ک و، کوردیکی دل‌سوز بو. نه‌وانی نم تاوانی به پال نه‌دن هیچ به‌لکه‌به‌کی میژوییان به دستمه نه‌ه. نه‌وی توپالی داگیرکردنی کوردستانی له مل دایه دو‌به‌ره‌کی ناو میره‌کاتی کورد بو، نه‌ک تیدریسی پتلیسی.

به گویری پندوهای ناو خنلک و، گیسراندهوی هندی له میژونوسه‌گانی کورد، وه‌کو: حوزنی موگرانی له «میرانی سوزان» و عدلادین سجادی له «شورشه‌گانی کورد» ا، مهلا محمدی ختی، پدکی له مهلا گوره‌گانی سردهمی خزی و، موفتی میرایه‌تی سوزان پوه. که لشکری تورک هیرشی هیناوه‌ته سر میر محمدی میری سوزان، مهلا محمدی فتوای داوه: «په‌رنگاری له‌شکری خلیفه‌ی نی‌سلام جاتیز نه و، هرگسی شهری له گدل پکا تهلای ته‌کوی.» له نه‌فامی نم فتوایدا له‌شکره‌کی میری سوزان بلاه‌پان لی کرده، میری سوزان خزی داوه به دست له‌شکری تورکوه. به گیسراوی رهوانی نستمرلیان کرد و، هرگیز نه‌گرایه‌وه و، هوالی نه‌و. میرایه‌تی سوزان کوتایی هات.

*

مه‌لیخا

حوزنی له کتبه‌کی دا: «میرانی سوزان» پاسی کتبه‌یک نه‌کا، وه‌کو سرچاوهی سرده‌کی یژ گیسراندهوی روداوه‌گانی سردهمی میر محمدی به ناوی «مه‌لیخا»، که میرزا محمدی وه‌قانع نیگار به شهر هلی بستمه. چلیلی جدلیش له پیشه‌کی کتبه‌کی دا دهرای «میرایه‌تیه کوردیه‌گانی ناو نیمپراتوری عوسمانی» پاسی ده‌نوسه‌کی نم کتبه‌یک نه‌کا، که له‌شکری روسپای قه‌پسری له شهره‌گانی پدکمین جنگی جیهانی دا له داگیرکردنی ره‌واندزا دستی کوتوه و، له پدکی له کتبه‌خانه‌گانی پدکیتی سؤفتی جاران دا پوه. له زور مهلا و خوینده‌واری ناوچه‌کیم پرسی و، چندی سوزاخم کرد، نه له لای کس هبه و، نه هچیان لی نه‌زانی.

حوزنی وا پاس نه‌کا میری سوزان کانی ناسنی له روستی دژیه‌توه، ناسنی لوی دهرینه‌وه یژ دارشتنی چه‌که‌گانی. رهنه‌گه نمه وایی، پلام دانه‌شتوانی ناوچه‌که، وه‌کو له زمانی باو‌پیرانیانوه نه‌پانگرایه‌وه: هرچی پارچه ناسنی شکار و نال و، هوجوش له ناوچه‌کدا هیره کزبان کرد‌توه، لولمی تزیه‌کانیان لهوه دروست کرده نه‌ک له کانه ناسنی روستی.

*

حسن مارگر

پدکی لهو پیشمرگانه‌ی شاهز هلی یژارد بون، له ده‌سته‌کی من بی، کوریکی گرمیانی وریا بو، ناوی حسن بو. پیشمرگه‌کان ناویان نابو: حسن مارگر، چونکه مار و دوشکی نه‌گرت و، ترسی پیشمرگه‌کانیشی له گرتیان نه‌شکاند. حسن شاره‌زایه‌کی زوری پهنیا کرد بو له مار و دوشک و جزیره‌کانیان دا.

نه‌هندی من گرام له سرانسمری کوردستان دا مار و دوشک هه‌به. ماره‌کان، هندیکیان زه‌راوین و هندیکیان زه‌راوی نین، به گشتی گوره نین، به ده‌گمن هه‌به له مه‌تریک دریزتر بی. هیزدپها، که له هندی شون پی ی تهلین حمزیا یا شامار، له فزولکلوزدا پاسی نه‌گری، ده‌پایه‌کی نه‌فسانه‌یه، به راستی نه‌پوه، یا نه‌اوه.

لهو همو سالاندا، نه‌هندی من بیستمه، تنیا دو چار ریکوتی کرده مار به پیشمرگه‌پوه داوه. نموش له تاریکایی شمودا نه‌پان دی بو پهنان پی دا نابو. مار، چند جزیری هه‌به، وه‌کو: تیره مار، ره‌شمار، زرده مار، سجه مار، سفره

مار، سپسه مار، شله مار، کویره مار، کوله وهیباب، کوله کویره.. هندی له مانه له هندی شوین هن و له هندی شوینی تر نین.

توله مار، پچکدی ماره.

مار له زستان دا سر نیمی، له بهاردا کاژ فری نهدا، ندهگزی یا پسوه نهدا، که ماندو یا تهنوی نیمی نغیشکینی، بز رویشاق ندهکشی و بز پشودان پهپکه نغخوا، ندهگر نازاری نهدری به زوری بی وهزن نیمی.

دوپشکیش چمند جویری گموره و ناغی و پچوک و، زورد و ردهش و کالی ههیه. جوړه کانی و ناوه کانی به گویره ناوچه کانی ندهگوزین: چزه پیاله، کلاشوم، سولسوله، چمرارچه، دهماره کوزل، دوپشکه رمشه.. هی هندی ناوچه گوشندن، به هر کسبیکوه بدن به دهگمن له مردن دهمراز نیمی.

حسمن زور رور ماوه پدی باش خزی ون نه کرد، به دوی مار و دوپشک دا ناو کله کی بورد و چم و پوزین و کون و کله بمر ندهگرا.

که ماری ندهوز پیهوه بزقه توی ملی ندهگرت و، پهنیک یا گزوه پیه کی بدنی له دانی گیر نه کرد. دانی هیل ندهکشا نموسا یاری پی نه کرد. زور جار بیری نهدان.

که دوپشکی ندهوز پیهوه چیلک پیه کی نغخته سر پشتی. دوپشکه که کلکی کلاسه نه کرد به چیلکه گموره بندا، گسری ی پیش چزه کدی ندهگرت و، به شتیکی روق نوکی چزه کدی، که زور کورت و له مو باریکتره، نغشکاند، نموسا نغی خسته سر دستی یاری پی نه کرد»

تا چینه بیری مرگه حسمن له گلان بو، نیتر پیوستیمان پی ی نغما، ریگم دا بگریتوه ناوچه کدی خزیان، له چالاکیه کی پیشمرگدا کوژا.

*

چمند کسی له کاداره کانی ناوچه هی هولیر له ناو خزیان دا کسوتیهونه قسه و قسلوک که گواپا من سلیمانچیتهی نه کم، هرچی خدلیکی سلیمانی نیمی ریگای نادم کاری بدرتی و باویری پی ناگم.

روژیک له باليسان کویونه پیه کم پی کردن بز نموی نم قسه بهیان له گمل پاس بکم، به ژماره نندامانی م س، ک س، مستولی مهلبنده کان، نندامانی مهلبنده کان، لپرسراوی ریکخراوه کانی کومله، سر تپیه کانی پیشمرگم.. بز پاس کردن و یهک به یهک شوینی له دایک بون و گموره بونیانم بز رون کردنبوه. دهرکسوت نم قسه به هیچ پناشه پیه کی نیبو. نینجا پیم وتن: «نم بپسردنبوهی نیوه سهیره. نیوه خوتان به نیتنرناسیونالپست داننمین. هندی بکتان خزی به کزونیست نغانی. نیوه به لاتانوه گرتنگ نیمی مستول خلیکی کوی یه؟ پهلکو چمند خزمندی شورش و کومله و یه کیتی ندهکا» زور جار مروف چمند نهدیعیای گموره بی، بهلام دنیا هر له کونی قازانجه کانی خزیوه نغیینی.

*

پاره گاکدی من که له قوتا بهانه کدی خدی دا بو زور قهره بالخ بو. چمنگی عراق - نیران له ناوچهی حاجی نومبران زور گمرم بو. همسو روژی چمند جاری پوله فروکه و هالیکز پتیری عراق به سر خزشاوتی دا نچون بز مهلبانی شهر. ترسام روژیک نیش

بود و مان بکن، گویا مانوه سر «کانی بیرو». شونده کمی قایم و، بو خویاراستن پیچ و پنا و، تاشمردی زوری لی بو.

*

رقی نافرته

خولی یه کمسی شمیری جود تهاو بو. نو کاته من ناوم کسوت بوه ناوان. دوسته کانی جود به خراپ و، دوسته کانی یه کیتی به چاک تهبان نمرانیم. روزیکیان پزله فروکمی عبراق وه کو شاره زبردوالهی وروژاو نمرین بمره ناوچی حاجی نمران. نیمه له «کانی بیرو» دانیشته بوین، وه کو روژه کانی تر خمریکی کاری روژانهی پیشممرگه بوم. عطلی پچکوزل له خهتی بو، نامیه کمی بز ناردم نوسی بوی: دو کچی ناسپارم له سلیمانیه هاتون نمیانوی بین بز سمردانت، نه گمر ساوت هسی بیانبینی. زورم پی خوش بو. حمزم نه کرد نهختی کمشی کوزی دانیشته کانم، که به زوری له گمل پیشممرگه و لادینی بو، بگورم. وه لام دایهوه بیان نوری.

کچه کان گه پشان به گمری پیشوازم کردن و به خیر هاتنم کردن. پیکوه دانیشتم. پیشممرگه کان ناو و چایان بز هینان. پرسپارم لی کردن: ناویان چه و، خملکی کوین و، نیشیان چه؟ هر دو گیان نمرانیم بوین. یه کچیکان خملکی لای کمرکوک و، نموی تریان خملکی لای سلیمانی بو. کمرکویه گیان چلوهرگی ناسایی له پمدا بو، شوی کرد بو به لام له سر جیاوازی بیروهاوری سیاسی له گمل میرده کمی ناکوک بو، نم سمر به جولانهوی کوود و مسیره کمی سمر به حکومت بو. سلیمانیه گیان نافرته تیکی بالا بمرز و جلیکی کوودی رازاوهی تفنکی له پم کرد بو، هیشتا شوی نه کرد بو. به دم و دوانیان دا وریا و زیرهک و تیگهیشتر بوین.

وتم: «هیچ کاریکی تایه تبتان هدیبه به من بگری بزتان بکنم؟»
وتبان: «هیچ کاریکمان نیسه. هاتون له نزهکوه تعاروف و نه گمر کاتت هسی هندی موناقتشیت له گمل بکین؟»

وتم: «فمرموا! به ناره زوری خوتان موناقتشه بکن»

سلیمانیه گیان پرس: «باوروت به خوا هدیبه؟»

به لاموه سهر بو موناقتشه کانی بهم پرسپاره دهس پی کرد، به لام تیگهیشتم خزی به چه پیککی نازاد پخواز و سمریست و کراوه نغزانی. وتم: «نهوه شتیکی تایه تبتیه، پهمندی به وژدانی مرژف خویمه هدیبه»

وتی: «نه! تز سکرتری ریکخراویکی مارکسیت نمبی روشی ناشکرات هسی!»

وتم: «نهوه شتیکی تایه تبتیه، کار له باوروی سیاسی ناکا، له ناو نیمدا زور کس

هن باوروی قولیان به خوا هدیبه و، له هسان کات دا خویشیان به مارکسی نغزان»

وتی: «نهوه به یه کوه ناگو نجبین، یه کی که مارکسی بی نمبی مادی بی...» له سر

نعمه رویش و، بملگه و بیانوی مارکسیه کلاسیه که توندروه کانی دوباره نه کردوه، زوری له گمل خمریک بوم تا پاسه کم پی گوری.

هاته سر کیشی ژن، پرس: «ره نیت برامهر به ژن چه؟»

کردم به گالته له گملی، وتم: «ژن نیروی کومله و دایکی نیوه کمی تریشه»

وتی: «مهبستم نهوه یه: ره نیت برامهر یه کسانی ژن و پیاو چه؟»

وتم: «له گزفاری کومه لدا و تاریکی درېژ له سر کیشمی نافرمت پلار کراوه تموه من نویسومه، لموی دا پاسی په کسانې ژن و پیامو کرده.»
 وتی: «ئمی بز رگه تان ندهاره به ژن، وه کو پیارو، له شور شه که لدا به شدار بن. نوانه پیش که هاتون له پهر تموی ریگای کار کردنیان ندهاروتی وازبان هیناوه؟»
 وتم: «نیمه به هزی جمنگی پارتیزانیهوه خزاونه ته ناوچه شاخاویه سمخته کانهوه، نو ناوچانه پیش به هزی داپرانسانوه له پیشکومتی شار و شارستانی له ریزی ناوچه هیره دواکوتوه کانی دنهادان، ناتوانین به پمله و به زور بیروبوچون و نارهزه کانی خومان بخه بنه جیگمی قانونه کانی نوان.. ناچارین ریزی نمرته باوه کانیان پگرین، نه گینا دانه برین و درمان نه کن.»

زور باهتی جوړاوجوری فلسفی، کومه لایه تی، سیاسی، فرهنگي.. پاس کران، پاسه کان سره تاپان همو گزوتایسان نهمو. له زوری دا بیرورامان جیباواز بو، به لام بز همدوگمان خوش بوین: بز من چونکه ماوه یک بو ماندوی شروشوریکي بیهوده بوم و، زور له میژ بو گویم لهو جوړه پاسانه نهموو. بز نو، چونکه نهیتوانی به نازادی بیروراکاتی خوی بز پدکی دهری که به جیدی گوی ی لی نهگری و، موناقلشمی له گدل نهکا.

زیک عسر کومتیونهمو. گفستوگزانمان نهمنده یان لق و پوپ لی بوهوه، ناسیایوه کدی نو تنیا چند سمعاتمانی ودها قول کرد بو، نهوت زور له میژه پدکتری نمانسین، پوه ودها په راشکاوای ندها یین. وستم په نوتومویل روانه یان حکم بز ختی بز لای عتلی یا بز نو شوینمی خویان نهمانوی. ناردم به شوین شوفیره که لدا و، وتم: «نهتانوی بز کوی برون؟»

له ناو چند تاشه بهر پدکی قوچ دا له سر لهادیک دانمشت بوین، پشتمان دا بو به ریزه چپای دهره شیر - باری ختی و، دولی بالیسان و ریزه چپای هوری - کلاو قاسم - زینه تیر بهرامبرمان بو. شوینکی هتا پلی خوش بز سهیرانی خدکی شار و، رومانسی بز دلدار و دلخواز و، قایم بز پیشمرگه..

کچی تایین پر به دل حمزی نه کرد پینیتموه درېزه به پاسه کانی بدا، منیش پر به دل، حمزم نه کرد دلی راهگرم، به لام نهمسته توانی چونکه له قسمو پاسی ناو پیشمرگه نهترسام، نو قسمه و پاسانمی نو نرخی فلسیکی بز دانمشتان و، لای واپو نهمی لی ی یاخی بوین.

پیشمرگه که نوتومویلکه هینا. داوام لی کردن سوار بن له گلمی. کچه به روگوژی و به دلشکاوای هستا روشت. تومز له دلی خوی دا قینیکی قولی لی هملگرت بوم، نهمنده دلگران بو بو: له پهلینکه کدی پشیمان بوهوه که دا بوی له نمخوشخانهی ناوهندی کار پکا. له ریگنستان وازی هینا و، له هر جیبه کدی بزی پکارپه منی تاوانبار نه کرد به دوژمانه پتی ژن و، نه بوت: «باوهری به په کسانې ژن و پیار نیه و، رقی له ژنه!»

له کاتی راگرتی شری به عس - پدکیتی دا سالی ۸۴ هاوسره که کم له نمخوشخانه بز عملیاتی له داپکونی نما کومت بو. نم خاتم له نمخوشخانه چو بو بز لای، لی ی پرسې بو: «تو ژنی فلانی؟» وت بوی: «پلی» لی ی پرسې بو: «چون نه توانی له گلمی همل پکدی؟» وت بوی: «بزیچی؟» وت بوی: «رقی له ژنه!» نم پندواوه تا چند سال به

دوامهوه بو، گه‌بشت بهوه دهم چهند ئافره‌تیکێ ناسیام. جارێکیان له میانی قسدا
 یه‌کیکیان لی ی پرسیم: «بۆچی رقت له ژنه‌؟»
 وتم: «یه‌کی لهو شتانی له ژیان دا حه‌زم لی به‌تی ژنه‌! کی ئهمدی یی وتوی؟»
 وتی: «وام به‌ستوه»

سهرله‌نوی چه‌روه‌که‌کم هاتهوه به‌سر. به‌گومان من نم ئه‌زانی ته‌نجه‌مه‌که‌ی وه‌ها
 نه‌شکێتوه و نه‌و جووه به‌ ری کردنه‌ به‌ «ئیهانه» دائمی، ته‌گینا به‌ جووکی وه‌ها ره‌فتارم
 له گه‌ل ته‌کرده‌ به‌ دلی خۆش و خه‌یالی ناسوده‌وه به‌گه‌رمته‌وه.

*

نا‌اره‌ی ناو ئه‌دیبان

سالی ۱۹۶۹ به‌ به‌ریاری م ق ت ریگی دامه‌زاندنی یه‌کیته‌ی نوسه‌رانی کورد
 درا. کاکه‌ مام بۆتانی و تاقی له‌ نوسه‌رانی کورد داوای ئه‌جازه‌بان کرد و، ئه‌جازه‌بان یی
 دان. زوری ته‌خایاند به‌بانی نا‌ازار خۆنه‌درا به‌وه، ئه‌ویش خرایه‌ ناو ده‌سکۆته‌کانی نا‌زاره‌وه.
 ئم یه‌کیته‌یه‌، ته‌گه‌رمچی له‌ چاو ته‌مینی دا به‌ره‌می ته‌ده‌یی زوری له‌ داوای خۆی به‌ چی
 نه‌هه‌شته‌وه، به‌لام له‌ روی سه‌یاسه‌وه‌ داوای نا‌شه‌ته‌تالیش خۆی نه‌درواند و، نه‌چوه‌ ژیر به‌ری
 زۆر و گوشاری به‌عه‌سه‌وه.

به‌عس کوری زانیاری کورد که‌ جاران ده‌زگایه‌کی سه‌ره‌مخۆ بو، به‌بانی نا‌زاریش
 سه‌ماند بو، کرد بو به‌ به‌شی له‌ «المجمع العلمی العراقی» به‌ ناوی «اله‌یسه‌ الکرده‌» وه،
 ته‌یه‌وست «یه‌کیته‌ی نوسه‌رانی کورد» یش هه‌لبه‌ه‌شه‌نیه‌وه و به‌کا به‌ به‌شی له‌ «اتحاد الاده‌اء
 والکتاب». نوسه‌رانی کورد له‌ ناو خۆیان دا نا‌کو‌ک بون له‌ سه‌ر ئه‌وه‌ی به‌چه‌ ناو یه‌کیته‌یه‌
 عیراقیه‌که‌وه یا موقاطعه‌ی به‌کن. (عه‌بدالامیر مه‌له) چهند کۆبو‌نه‌وه‌یه‌کی له‌ گه‌ل کرد
 بون. عه‌بدولسه‌میر ئه‌وسا راوێکاری رۆژنامه‌وانی سه‌ده‌دام و نوسه‌ری چه‌ڕوکی «الایام
 الطویله‌» بو. هه‌ندی له‌ نوسه‌رانی په‌یوه‌نده‌دار ره‌تی ئه‌مه‌بان په‌رسی. ئه‌مه‌ش بۆمان نوسین
 چۆن نوسه‌رانی گه‌له‌که‌مان له‌ مه‌یدانی په‌شمه‌رگه‌یی و سه‌یاسی دا باوه‌ریان به‌ ئه‌مه‌ هه‌یه‌،
 ئاوه‌ها ئه‌مه‌ش له‌ مه‌یدانی نوسین و ته‌ده‌یی دا باوه‌رمان به‌ نوسه‌رانی گه‌له‌که‌مان هه‌یه‌،
 به‌یاردان له‌و به‌اره‌یه‌وه‌ بۆ خۆیان به‌ چی ته‌هه‌یلین و، هه‌ر به‌یاری به‌دن، ئه‌مه‌ ره‌زی
 به‌یاره‌که‌یان ته‌گه‌رین و، به‌ هی خۆمانی ته‌زانین.

ئهمان موقاطعه‌بان به‌کرده‌یه‌، یا به‌شدار بو‌نا‌یه‌، به‌عس ره‌که‌خراوه‌که‌ی هه‌ر
 هه‌له‌وه‌شان‌دنه‌وه. بۆ ئه‌وه‌ی هه‌ندی ده‌سکۆتی قانونی به‌ ده‌س به‌یه‌ن که‌وتنه‌ گه‌ترو‌گۆ له‌ گه‌ل
 (عه‌بدالامیر مه‌له) و وه‌زیری ته‌ه‌لام (شه‌فیق الکمالی). شه‌فیق که‌مالی به‌لینی هه‌ندی
 ده‌سکۆتی تابه‌تی یی دا‌بون. له‌ سه‌ر ئه‌وه‌ زوری نوسه‌ران ره‌تیان وا بو به‌شداری ره‌که‌خراوه‌
 عیراقیه‌که‌ بن.

نا‌کو‌کی دوورده‌ریژی ناو جوله‌نه‌وه‌ی کورد و، نا‌کو‌کی شه‌خسی، له‌ ناو نوسه‌رانیش
 دا ره‌نگی دا‌ه‌وه‌وه‌، نوسه‌ران له‌ ناو خۆیان دا نا‌کو‌ک بون، ته‌نه‌ت تاوانی نا‌ره‌وه‌بان ته‌دا‌یه
 پال یه‌کتیری. کاربه‌دی گۆزه‌ شه‌جوعی به‌ ناوی حه‌مه‌ سه‌مه‌د حه‌سه‌ن، که‌ خۆی به‌ چه‌به‌یکی
 تونده‌وه‌ و، به‌ نوسه‌ر و شاعیر و ره‌خنه‌گر دا‌ئنه‌ا، نامه‌لیکه‌یه‌کی نوسی بو دا‌ه‌وی به‌ ده‌زگای
 را‌گه‌یه‌اندنی یه‌کیته‌ی به‌ی چاپ به‌کن. له‌ نامه‌لیکه‌که‌ی دا به‌ زمانی سه‌ره‌ری سه‌رجاده‌ دا
 بو، جینیوی په‌سی به‌ نوسه‌ر و ته‌ده‌یه‌کانی کورد دا‌ه‌و، ئه‌تبه‌ه‌امی کرد بون به‌ ترسه‌وکی،

جاسوسی، جاشایه‌تی بدعس.. ناسیلکه‌که هلاو به‌وه، به‌لام ده‌نگی نارمزی له هه‌سو ئه‌دیه‌کانه‌وه به‌رز به‌وه. چهنه‌ین نوینه‌ر و نامه‌یان نار و، نه‌وی نه‌وانی زور نارمحدث کرد بو، نه‌وه بو: ناسیلکه‌که، ده‌زگای راگه‌باندنی به‌کیتی چاپ و به‌لوی کرد به‌وه.

له مه‌دا هه‌له‌یه‌کی منی تی دا‌بو، له کاتی چاپ کردنی دا نه‌رسه‌لان به‌ به‌سته‌ل له منی پرسی حه‌مه سعید ناسیلکه‌که‌کی هه‌ناوه به‌وی چاپ به‌کهن، به‌کهن یا نه؟ منیش بی نه‌وی بزانه یا به‌پرسم نا‌ه‌وه‌که‌کی چی تی دا‌به، یا نه‌رسه‌لان بزم به‌اس به‌کا، به‌ گه‌وره‌ی دا‌به‌نگردنی سه‌ره‌تای «نان و نا‌زادی» به‌ نو‌سه‌رانی کسور و تم به‌لوی به‌کهنه‌وه تو‌مه‌ز نه‌رسه‌لان خه‌وشی نه‌و جه‌زه نو‌سه‌رانه‌ی بی خه‌وش بو. له سه‌ره‌تاره نه‌گه‌ر نه‌رسه‌لان تم هه‌له‌یه‌ی به‌ من نه‌کر دا‌به، تم به‌زمه‌ش دروست نه‌مه‌بو.

من کورت به‌وه هه‌لو‌به‌ستیکی ده‌وار به‌وه: له لایه‌ک هه‌سو نو‌سه‌ره‌کان له من زیز به‌ون و گه‌به‌یان لی نه‌کردم، چونکه به‌ نا‌گاداری من به‌لاو کرا به‌وه‌وه. له لایه‌کی تروه جنه‌بو و نه‌تیه‌ها‌مه‌کانی حه‌مه‌سعید راست نه‌به‌ون و، نه‌گه‌ر له ده‌زگای راگه‌باندنی به‌کیتیه‌وه به‌لوی نه‌کر دا‌به‌توه هه‌چ نه‌خه‌کی نه‌مه‌بو. له‌م به‌هه‌ته نو‌سه‌رانه هه‌به‌ون، که به‌عس یان حه‌ش را‌به‌ان نه‌سه‌پاردن به‌ په‌لاماردانی نو‌سه‌رانی تر، به‌لام که‌س به‌په‌شی به‌ نو‌سه‌نه‌کانی نه‌وان نه‌مه‌دا، هی تم چونکه له ده‌زگایه‌کی شو‌شه‌وه ده‌رچه بو، حه‌سه‌یه‌کی تری به‌ نه‌کرا.

نو‌سه‌ره‌کان خه‌زان ناسیلکه‌که‌کیان له وه‌لامی ناسیلکه‌که‌کی حه‌مه سعید نو‌سی و، دا‌وا‌به‌ان له من کرد: هه‌م به‌هه‌کی به‌ بیه‌وسه‌م، هه‌م له ده‌زگای راگه‌باندنی به‌کیتی به‌یه‌ان چاپ به‌کهن. دا‌وا‌گه‌هاتم جه‌به‌جه‌ی کرد. حه‌مه سعید زه‌اتر خه‌وی قه‌شکی کرد و، نه‌به‌یست خه‌وی به‌ «قه‌وه‌یانه‌ی نا‌زادی به‌یر» به‌هشان به‌دا. به‌ ده‌ز و خه‌وی له هه‌موان گه‌وره کرد و که‌وته جه‌به‌رانی «مفنی و موزون». به‌م کاسه‌یه نه‌مه له ره‌گای حه‌مه‌وه خه‌وی گه‌به‌انده سه‌ید.

*

شه‌رکه‌ به‌یکه‌س

ده‌وی نا‌شه‌ه‌تال شه‌رکه‌ به‌یکه‌س ده‌ر خه‌را به‌وه به‌ خو‌اره‌ی عه‌یراق، له نا‌وا‌به‌یه‌کی ده‌وا‌که‌وتوی گه‌رم له سه‌ر ره‌باری فه‌ورات دا‌به‌ان نا‌ه‌ر. تم ده‌ره‌سته‌نه‌وه به‌ شه‌رکه‌ی له شه‌هر نه‌ه‌ه‌ست بو. له‌و ما‌وه‌به‌دا چهنه‌ شه‌هره‌کی سه‌یاسی ده‌ره‌ی دا‌نا بو. له‌وانه‌ی گه‌ه‌ه‌شت به‌ونه نه‌سه‌ه: «که‌زج» و «به‌را‌ه‌م‌که». له نا‌وه‌نگ به‌ ره‌که‌به‌یه‌کی گه‌ه‌ه‌ه‌ار و ره‌زه‌نامه کورده‌ی و عه‌ره‌به‌ه‌کان و، هه‌مو که‌ته‌به‌کانی ده‌ره‌چون به‌ه‌ان نه‌گه‌ه‌ه‌شت.

«که‌زج» شه‌هره‌کی سه‌یاسی بو، به‌ زمانه‌یه‌کی نه‌ه‌یه‌ی چه‌ره‌کی نا‌شه‌ه‌تال و چه‌ونی به‌ که‌زه‌لی به‌ نه‌ران نه‌گه‌را‌به‌وه. پاش ما‌وه‌به‌که ده‌سه‌نوسی «دا‌سته‌نی هه‌لو سه‌ره‌کانی قه‌ندیل» مه‌ان بی گه‌ه‌ه‌شت. نه‌مه شه‌هره‌کی سه‌یاسی به‌ چه‌یره‌کی ده‌س بی کرد نه‌وه‌ی شه‌ره‌ی نه‌گه‌را‌به‌وه. شه‌هره‌کانی به‌ لای مه‌وه زه‌ر به‌رز و کاره‌گه‌ر و، به‌ به‌ون له ده‌ه‌ه‌نی جه‌وان و، نا‌وا‌زی خه‌وش. جه‌ نا‌زانم هه‌وی نه‌مه نه‌گه‌را‌به‌وه به‌ نه‌وه‌ی که‌ به‌سه قه‌زاغیه‌کی خه‌ه‌اتی کورده‌ی نه‌کرد خه‌ومی تی دا‌ به‌ه‌ه‌ه‌ار به‌وم، یان هه‌و به‌ راستی شه‌هره‌کان به‌ لای ره‌ه‌ه‌وانه‌یه‌کی به‌یلا‌ه‌نه‌شه‌وه وه‌ها بو. له سه‌ر تم شه‌هره‌ پارتی به‌ره‌اری که‌ه‌ه‌ه‌نی شه‌رکه‌به‌ان دا.

له سه‌ه‌ر به‌ له گه‌ه‌ل شه‌رکه‌ی ده‌ره‌ده‌ره‌ نا‌سه‌یاره‌مان هه‌بو، نه‌گه‌ره‌چی له به‌ره‌وا‌ه‌ره‌ی سه‌یاسی دا جه‌با‌وا‌ز به‌ون، به‌لام من هه‌مه‌شه به‌ ره‌زه‌یه‌کی زه‌ره‌وه له شه‌هره‌کانی شه‌رکه‌وم

نبروانی، نو کاتی له «روانگه» دا بانگی نوی کردنوی ندهی کورده پیمان دا، ریزی له لای من زیاتر پیدا کرد. نهمچاره نپتر له هملوستی سیاسی دا له یکتری نزدیک کویته پیموه. نامه کم بز نارد و، نموش وه لای دامپوه. نپتر نالوگزی نامسمان بی پسانوه پهدوم بو. سهیم کرد شیرکز به تنیا شاعیر نیه، بلکو روشنهریکی گموی کورده. خاوهنی بیروزی سیاسی پیگه پستو و کامله. نمونده تر له لای من خوشبوست بو. زو زو شمیری نمنارد له نیستگه بلاو نکرایهوه. شمیره کانی له ناوورک و شیوه دا تازه بون و، باهتیکه نوی و داهینراو بو له شمیری سیاسی کوردی دا. بز پشمورگه و بزوانندی گهانی شورشگهرانبش له همنای مرژی کوردا کاریکی بی وینه بو.

تا له ناووزنگ بوم نمتوانی روبرو بهینم. که چومه دولی پالیسان چنند جاری له گیل روف پیگرد، مستمفا صالح کدریم، تاپر صالح سعید به نهینی هان و، پیکوه دائمتشتین. قسه و پاسی جوراوجوری سیاسی و نده پیمان نه کرد.

*

حسز له جاسوسان

له درووی شمیره کانی حدکا - نیران دا هیزیکی پارتی له چلهی زستان دا به سرکردایتی حسز صبرخان ژاژوکی و، به پارمندی نیران له نالوه تانوه هملکشا بون بز چیاکانی پشتی دوه تو نزدیک لوتکی جاسوسان، پرامپیر ناووزنگ. پفریکی نمتور سرتاپای شاخه کی لوس کرد بو، نیران بز نموی سمرایان نهی چادره کانیان له پفر گرت بو. بز نموی ون نهی له ریگای بناری شاخه کوه تا چادره کانیان پتبان راپل کرد بو، به پته کدا ریگایان نددوزیموه و، به کزل خوارده منی، سوتهمنی، تلمه منی و کلوپلی ترمان سرتهمست. چارویار خانوه کانی ناووزنگیان ندهایه پهر هاوین. ناووزنگ نپتر له متریسی کویتن دا بو. نمو مشوری جیگایه کی تر بخوین بز پاره گای دزگا سرکرده پیمان، پیرمان له ناوچی باوزی کرد پوهوه.

پیش راگیزان ناوچه که چنندین گرنی وه کو: باوزی، سدرشیر، رازان، نیشکنه، قندول، چه گوان، دووان، پیرکیشان، پالیلان، گناری تی دا بو. شونیکه شاخوی خوش، پر دارو دوهن و، کانی و ناو، پشتی دابو به چپای چاواناسکوه، که بشی بو له زنجیره چیای هومل، زهرکه، بولفت... تهی جوتیاران سر لنوی ناوچه کیمان ناوهدان کردوه. نمرماندی تهی جوتیاران: محممد رازانی و، نمرماندی کرتیه کانی له کویستانه کانی بزری، پوره که، قورغان، سپرکان، سانبه.. پاره گایان دانا بو، خانوبه پیمان لی دروست کرد پوهوه.

پیرارمان دا هندی له دزگاگان پهرینه نموی. پیشه کی هیزیکان نارد هندی جیگای نسمین بز دزگای راگه پانندن دیاری پکن. دزگای رادیرمان گواستهوه و، نیستگایان له شونیک دامغزانند له پشتی نیشکنه ناوی قزله گی بو.

له دورویتری نوروزوه دستیان کرد به گویزانوه. هندی له نمنامانی مهکتبی سیاسی و دزگای راگه پانندن.. چونه نموی و، چنند جیگایه کیمان ناوهدان کردوه. بشی له کلوپلی پاره گایان ناووزنگ گویزانوه بز نموی.

*

هاتنی مامجدلال بز خوشناوهتی

دوای نموی شمزی قسندهیل به لادا کسوت. هیزه‌گانی جود دهرکران بز نیران. باره‌گاکان له ناو زهنگ کم بوونوه و، زوری نندامانی سرکرده‌ایتی به ناوچه‌گان دا بلاو بوونوه نیتر کاتی نموه هات بو، هیزه‌گانی ناوزهنگ تنگ بکرین و نینجا چول بکری. ملازم عومسر و هیزیکی کم مانوه. مامجدلال بهرو خوشناوهتی هات. له نزیک گوندی بالیسان بارگی خست و، که‌پریان دروست کرد و خیره‌تپان هلدا. نموه جاری په‌کم بو مامجدلال له شاره‌گان نزیک بیستوه، په هزاران کس له توژی جوراوجوری خنکی گوند و شاره‌گانی کوردستان نهاتن بز سردانی.

*

جمال تایر: مردنیکي ناوهخت

جمال تایر له سلیمانی له دایک بو، خویندنی سرده‌تایی و ناوچی له سلیمانی و، خانمی ماموستایانی تهاو کرد. بو په ماموستا. هیشتا همزه‌کار بو تیکه‌لاوی ژبانی سیاسی بو. نندامی په‌کیتی قوتایبانی کوردستان و پارتی بو. نندامی شانه سرده‌تایه‌گانی کومله بو.

دو چار گیسرا و، همرو چار دوای نیشکه‌نجدانی زور له «نمن» ی سلیمانی به ریکوت پیش تهاو بونی لیکولینوه و درانی به دادگا، بهر لیبورنی گشتی کتوت و بهر بو. له کاتی گرتنی دا نازایه‌تسه‌کی بی ویندی نواند بو. سالانی ۱۹۸۰ - ۱۹۸۳ لیبورسرای ریکخته نهینه‌گانی ناوشاری کومله و، لیبورسرای مفرزه‌گانی ناو شار بو. که هاتیشه شاخ بز په بهرپرسی دهزگای ناوهندی ریکخستن. په‌کی بو له سرکرده هملکوتوه‌گانی کورد.

روژی ۱۷ ی تموزی ۸۳ نه‌پوی بروا بز گهران. جهباری حاجی عوسمان بانگ نه‌کا به نوتومس‌پله‌کمی من بیات بز گهران. جهبار لیخورینه‌کمی باش نه‌بو، چمند جاری پیم وت بو نوتومس‌پیل لی نخوری. ماموستا جمال زوری لی کرد بو له گتلی بروا. نوتومس‌پله‌که پیکاپیکی دهیل کاپینه بو. خزی له پیشموه سوار نه‌بی و، جهبار لی ی نخوری و، خانمی ناوه‌راست و پشتی ژماره‌په‌کی زورتر له باری خزی پیشمورگه سوازی نه‌بی. له کاتی روشتن دا پیشه‌کمی سوک و پشته‌کمی زور قورس نه‌بی. له سر جاده‌ی بالیسان، که جاده‌په‌کی تمخت و خزش بو، له تاسه‌په‌ک دا هملگراپروه و، دستپه‌چی ماموستا جمال مرد بو، چمند پیشمورگه‌په‌کیش بریندار بو بو.

که هواله‌کسیان دا به من په‌کسیر چوم بز بالیسان ترمه‌کسه‌بان برد بو بز مزگوته‌کمی نموی. پاش شتن به خاکمان سپارد و له سر گزوه‌کمی هندی قسمان کرد. له سردمی خویندنی ناوچیسوه، په هزی کاری سیاسیه، هاوری ی په‌کتری بوین. له دامزواندنی کومله‌لدا له گروه‌کمی نیمه بو. مردنی ماموستا جمال زبانیکی گوره بو له کومله و په‌کیتی و بزشاپه‌کی گوروی دروست کرد. له کاروباری ریکخراوه‌یی دا په‌کجار شاره‌زا و، له پیر و لیکندانموی سیاسی دا زهرک و ورد و، له رویروونوه‌ی کیشه و گیروگرفت دا نازا و چاونترس بو. دژی دسته‌گیری و چه‌پایه‌تی توندرو بو. نم مردنه ناوهخته بز من کوزستیکی راسته‌کینه بو، هاوری‌په‌کی دلسوز و پشتیوانیکی پتوم له دس چو. جهبار هیچی لی نهات بو، بهلام له ترسی من خزی شارد بروه و، تا ماوه‌په‌کی درژ

نمیروا خیزی پیشانی من بدها، چونکه له زوی پیشمرگایه‌تی دروم کرد بو. چهار له ۱۹۷۸ موه له گها، خوم پیشمرگه بو، کوریکی وریا و تازا و مشورخوژ بو، به راستی دلسوزی من بو، منیش زورم خوش نویست و ریزم نه‌گرت. ماوه‌هکی دروژ کاروباری مال و پاره‌گاکمی به روه نبرد. دوی نوی ناتومید بو سری خزی هدگرت بز نلممانیا.

*

کۆنونه‌ی سمرکرده‌تی گرا. لم کۆنونه‌ی چنډ براریکی گزیگ درا. بز په‌کیمی چار په‌کیستی دروشمی: «دیمزکراسی بز عیراق و، مانی چاره‌نوس بز گیلی کورد» ی پریز کرده‌وه و، ناوی راده‌وکمی له «دنگی شورشی عیراق» موه کرد به «دنگی گیلی کوردستان».

*

کۆنفره‌نسی کۆمهله

سمرکرده‌تی کۆمهله براری دا خزی ناماده بکا بز سینه‌مین کۆنفره‌نس. بز نو مه‌سه‌سه دزگای ریکخستان که پیکهات بو له: نازاد هورامی، قادری حاجی عسلی، ریکوتی عوسمان به‌گ. راسپارد سهره‌شتی کۆنفره‌نسه‌گانی کهرته‌گانی ریکخستان بکن بز هله‌ژاره‌نوه‌ی نئممانی کمرت و، نویترانی کۆنفره‌نسی سیمم. همرسیکیان به ری کمرن بز به‌به‌بانی نمرکه‌که‌بان.

*

شهری دوهمی جود

هوال هات هیزه‌گانی جود سر له نوی هاتونه‌ته ناوچه سنوره‌گانی قهندیل، له قهلاتوکانوه تا دولی باله‌بیان بلاد بونه‌توه. هیزی تهپه‌گانی باله‌ک، کاروخ، همری ۱۴ له دولی خانقا پهرنه‌وه، چپاکانی مامه روت، کهله‌کی باله‌بی، گرت و لیجان دامه‌زنان. جهش هیرشیکی کرد و، هندی شوینی ناوچه‌هکی گرت و هاله‌کۆپتیر کهوته فرین و سووانتوه. هیزه‌گانی په‌کیستی له چپاکانی سهری دولی خانقا کشانوه چپاکانی خواروی دوله‌که. جهش کشاپوه. هیزه‌گانی جود شونه‌کانه‌بان گرت و، همر چپاکانی سهری جاده‌ی خانقا کهوته ده‌ستیان و، راده‌وی پارتی گرتنی ناوده‌شت و دولی خانقای وه‌کو سمرکوتنیکي گوروی جود پاس کرد.

هر ۴ لایه‌ه‌ه‌کی جود: پارتی، حشع، حسک، پاسوک، همر هیزه‌گانی خویان بز نم لمشکرکشیه ناماده کرد بو. نیراتیش کارناسانی بز کرد بون، پارمندی داہون و، چنډ پاسداریکشی وه‌کو نفه‌سری په‌په‌ندی له گهل نارد بون.

نوسا زوی نئممانی سمرکرده‌تی په‌کیستی بز کۆنونه‌وه هات بون بز دولی باله‌بیان. برارمان دا هیزیک به سمرکرده‌تی عملی په‌چکۆل و سهد کریم بنیرین نهمیلن زیاتر پشه‌وی بکن بو ته‌گمر بزبان بگری ده‌بان کن. عملی و سهد کریم له پهره‌بانی ۸۳/۸/۱۳ دا هیرشیکیان بز کرد بون بز چپاکانی نویتر جاده، ده‌ستیان له چنډ شوینیکی گزیگ گیسر بویو، له‌وانه کهله‌کی باله‌بیان، به‌لام نهمانتوانی بو دروزه به هیرشه‌که‌بان بدمن و، به تووای ده‌بان بکن.

زارگلی

له دولی باله‌بیانوه پهری کورم. ناظمی حمیدی سلیمان و، عملی نهمی یشم له گهل

هون. له پټاری کاروخډوه دابهزنی هالیکزیتیر و شمره تزیی هیزه‌کانی نیران و عیراق له «گرد منندیل» په چاکی نهبتران. عیراق گرده‌منندیلی ناو ناهو: «گرده منند» و نیرانیش ناوی نا بو: «تپدی شهید صدر». هیرشه‌کمی جود هاوزمان بو له گڼل هیرشی نیران بڼ سیر ناوچپی حاجی هوزمران و، په ناگاداری و بڼ هاوکاری نموان بو. پیشمیرگه‌کانی پارتی له گرتنی حاجی هوزمران دا، شان په شانی هیزه‌کانی نیران، پشدار بوون. صددام تزلوی تم پشدار بوونی له پارزانپه‌کانی نوردوگای قوشتمه و پسرکه گرده‌وه.

پنکپی فرماندهییم له زارگلی دانا. زارگلی گونديکی راگويزواو بو ناودانی تی دا نمبو. له سیر جزگاگه له تزیک جاده‌که و له ناو گلیه‌کدا چېگمان چاک کرد. نمو زمانه من لعشم ساغ و تمن دوست بوم. له جزگاگهی پورده‌مان دا گزمه‌کی پچوکم دوست کرد بو همو شوی پیر لومدی بڼ نوسان رابکشیم، خوم له ناوه سارده‌کمی هلشه‌کپشا. جگه له پمختیاری پرام که کاروباری پمپوندی بیتل و پروسکی رانه‌پرانند، عبدالرحیم عبدالللا، شورش حاجیم.. له گڼل بون. هاورپه‌تی له گڼل عبدالرحیم دا زڼر خوش بو. پیاریکی نازا و پبزات و قسه خوش و وریا بو. له شونی خزی دا «تمعلیق» ی خوش نندا. لم سفیره‌دا له گڼل حاجی خدر ناغای نینی ناشناپه‌تیم په‌پدا کرد. همو رژی له په‌پانپوه تا نیواره له لامان نمبو. حاجی ناغا پیاریکی په سالاچوی پریز و قسه خوش و په زات بو. کوره‌کانی پیشمیرگه بون. کمالیان لم شراندا رانی شکا و، ماوه‌په‌کی دویژ له جیگادا کبوت.

فرماندی قوله‌کانم پتی و، هلمو‌میرجی ناوچه‌که و همدولام هلستنگاند. کوبینه خزن‌اماده کردن بڼ دهرپرانندی هیزه‌کانی جود.

* هنگوانی

له لای سرومانپوه نیشکوتیکی گوره‌ی دم کراوی لی بو. هنگیک هیلانی له قلیشی پنمپچه‌کمی دا کرد بو. دپار بو هنگیکی قمربالخ و کون بو. هنگونی زوری تی داپو. هرکس نجات بڼ لاسان و نمپینی تماعی تی نکرد. پلام شوپنه‌کمی وا هلکبوت بو هرچی فلیکیان له گڼل پدکار نه‌پنا نپانته‌توانی پگنی و بپرن. هنگ، بڼ جیبا‌گړه‌نپوی له مپشه رهش له هنندی شوپن پی ی تلپن: «مپش هنگون».

هنگ «نیر» و «می» و «شا» ی هپه.

نیردی هنگ له می گسوره‌ترو. رهنکی بزوه، هنگون ناکا. «چزو» ی نپه و ناتوانی پپوه پدا.

می له نیر پچوکتره. پاریکلمپه رنکی تیکه‌لاوه له زرد و رهش. هنگون نکا. چزوی همپه. پپوه نندا له گڼل پپوه‌دان دا چزوه‌کمی دودی و نمری.

هنگ له په‌هاران دا پوره (شمنه) نندا. «پپوه‌دان» نمپه شاپه‌ک له پوره نسلپه‌که جیا نمپپوه، نطری بڼ دپروه هنگه‌کانیش شوینی نکون. شا له سیر لقی درخت، یا گوسوانه یا هر شوپنکی تر نمپشپتپوه، هنگه‌کانی تر همپوان تی ی نمورکین و له شپوی هپشودا لی ی کز نمپنپوه. بڼ گرتنپوی نمپی «خملیق» (پلوره، شمنه، کمنو) پدکی تازه پپین ناوه‌کمی

هنگون یا هر شیرینده کی تری تی هلمسون و، له ژیر پورهی هنگه کدا دائنری. به گوری شونده که بان به کوچک هنگه گاتی تی نکمن، یا نمپه کیننه نار پوره کوه، که شاکماتی تی چو نموانیش ديسان لی ی کوزنیموه و تی ی نوروگین. پشتی خلیفه که نگیری، نمبا کونی بهره می نمیلریموه بز هاترچز. تا نیواری له هسان شوم دا دائنری، که تاریکی کرد نگوریموه بز «هنگه لان». هنگه لان شیرینگی ناپسته به ترخان کراوه بز داتانی خلیفی هنگه کان له هاین دا له هتاو نمپاریزی و له زستان دا له بهر پاران.

هنگه کان خزیان نار خلیفه کیمان به «بهره میو» کونیر نکمن. بهره میو، ماده به کی شینی رفته، زستانیش ده می دهرگا کیمان به هسان ماده دائنخن.

هنگ له نار خلیفه کدا له «شان» هلمستستی. شانه کان نگیر له باری دروی هلمسترا بن پی ی نملین: «تیره شان» و نگیر له باری پانی هلمسترا بن «پنپکه شان». شانه کان پر نکمن له هنگون. هندی جار فریا ناکون هسو شانه کان پر بکن. نوی به بزشی مایستوه پی ی نملین: «کوره شان». نگیر پوره ک چالاک و قهره بالخ پی، «دوره» ی زیاد له پشتی پوره کی نمستن. دوره له نور و کو گونج، یا له تخه و کو کمللی هیلک دروست نکری و، دوی پرکردنی لی ی نکیموه.

هنگ به دروایی بهار و هاین خسریکی دروستکردنی هنگونین. له پایزدا نمیرن، واته زوری شانه گاتی لی دورنمیان و کیمیکی بز خواردن زستانی هنگه که به چی نمیلن. له گاتی بهن دا به دوکلی نمپاله «قانگ» ی نمدن. دوکله که له نار پوره کی دا کز نمپیموه زوری هنگه کان پوره که به چی نمیلن نوسا به چمقز شانه کان له دیواری پوره که نگیموه. برنی پنپکه شان ناسانتره له برنی تیره شان، چونکه تیره شان به نمیش پدکوه هلمستراون وریایه کی زوری زوری بز نوی له گاتی برنی پدکیمان دا نموانی تر خراب نمین.

دائمشترانی ناچه شاخاویه کان له بهاردا هنگه کانیمان نگوریموه بز میره گاتی کورستان تا پایز نوی دایان نمین، له پایزدا نمپانیموه بز هنگه لانی زستانه له نار نارایی دا. منوی هنگونینی نم شونانه سهی و هنگونیمه کیمان زوری کاله. سرچاوه میوه که گولی گونتی کنتیره و سرچاوهی هنگونیمه کیش هلالی گوله بونخوشه گاتی کورستانه کیمه.

هنگ چند دوزمنیکی همه: زردهواله، شوگره و سارمیلکه، هنگه خنوره و کندمهسه.. نمپوزن.

میه، که جزوه پهپوله که، نمپه نار پوره کیموه له نار شانه گاتی دا گرا دائنی. شانه کان ویران نمین و هنگه که نمری.

دیج که به شونده کیمان فیر بو نموش پوره که نمشکینی و هنگونیمه کی نمخوا و، هنگه کان سرگردان نمین.

هندی جار زردوی نگیری بز چاککردنوی به دوکلی نمسکه ماسی قانگی نمدن. هروهها توشی روانی نمین. هندی جاریش له برسان دا پلاماری پوره به کتری نمدن و، به هزاران دانه له هر دهرگای پوره کانیمان دا له پدکتری نگوزن. بز نوی نم شوره پکوزیموه نمین هنگون یا شیرینان بز دائنری.

جزیره هنگچی کیسوی همیه وردتره له هنگی ناسایی له ناو کونه پمردا هیلاته
 نکا، له هندی شوین پی ی نلین: «شمه تلینکه» و له هندی شوینی تر: «شپه توکه».
 تمبیش شان هلتبستی و هنگونی تی نکا. تامی هنگرینه کی خوشتره له هنگونی
 ناسایی، پلام کیمه، هر بهشی پارویهکه. پیم وانیه له سر شمه تلینکی کوردستان هیچ
 لیکولیندوهه کی زانستی کرا بی.

دوای راگویرانی دیهانی سنور ژماره به کی زور هنگ پهره لایا بیون، له کلوزی دار
 و کونی پمرد و تشکوت دا جیگسر بیون. هنگنوز نهمان دوزیندوه. له سسر کانی
 چاودیری هنگه که پان نه کرد که نعات بز ناو خواردندوه و، دوای هستانی بز قرین چاودیری
 هنگه که پان نه کرد چند پمرد نهبستوه و، پمردو کوی نمروا، پمردا شوینه که پان دیاری
 نه کرد و نچون بز دوزیندوه و گرتموه و برنی.

پشممرگه کانی دولی باله بیان و هندی له خملکی ناوچه که هندی هنگیان گرت
 پمردوه و، کرده بیان شمه و، له هنگلانی پچوک و نهمیناودا دایان نابو. لشکره کی
 پارتی که هات پون، دوای نموی زوریان بری بو شمه کانبشیان له ناو هملکشا بو، بز
 نموی هنگه کان پرن.

* کاروباری لوجستیکی

له تقممنی و خواردممنی و پسخف دا ناتواو بیون، شوروش حاجیم کرد به
 لپه سراوی کاروباری لوجستیکی کرینی نازوقه، تقممنی.. تقممنی مان له قاچاچی به
 بزخیکی گران نه کری. چمرده به کی پاش نپشه کی گلایشنگون، بی کی سی، گوللی
 نارنجی، نارنجزکسان.. کری. نازوقه شمش به زوری نان و هندی خواردنی قوتو بو.
 پشممرگه کان همو روژی رادیوی پارتیان نه کردهوه. جنهوی زور ناشپه بیان به پدکتی
 نندا و، پاسی لیشاوی خواردممنی، تقممنی، کله پملی نه کرد که عیراق به لوزی له دولی
 خانقاهه بز پدکتی نهمیری. نم پروهاگانه دروپی که همو روژی رادیو کانی دوباره
 نه کردهوه، له دو لاره بز نموان به زور بو:

- روی هیزه کانی خویانی نمرخواند، که ژانیمان له پمردا به کانی قمندیل دا به
 هزی سرما و برستی و دور بیان له کسوکار و چولی ناوچه که زور ناخوش بو.
 - قینی پشممرگه کانی پدکتی هلتساند و، رقیانی له جود نمونده نستور
 نه کرد که به هیچ جوری دستیان لی نپارین و، ده کو خاتینی دروژن و، به کریگراوی
 بیگانه رفتاریان له گدل پکن. پشممرگه کان دانه جیره پان بو لیبان.

*
 شونیک له زنجیره بیبه به ناوی پمردیداندوه به دس چه کداره کانی پارتیه بو،
 نهروانی به سسر جاده کدا و، به سسر بهشیکی هیزه کانی نهمدا، زورچار له پمرده نهمان
 نه کرد و، خملکیان بریندار نه کرد. حسمن کویستانی و عملی نمبی به تما پون پلاماری
 پدن نمو شوینهمان لی پسپان. شو بو به تقممنی گمرد و، گوللی نارنجی له تاریکی
 شوه کدا ده کو پشکزی ناگر نعات و نچو. من له زارگلیهوه چاودیری شمه کم نه کرد.
 وامزانی هیزه کی نیمه پلامار نمدن، کچی هیزه کانی پارتی همان شو پلاماریان دایو
 شوینه کی نیمه بگرن. لم شمه دا پراهی تری حسمن و پشممرگه کی تر کوژان، پلام

حسمن شوینه‌گمی پهن‌دا و دانهمزی تا هیرشه‌گمی پارتی تیک شکینرا.

*

کزبونوه‌بکم له گئل فرمانده‌گانی پیشمرگه کرد که چی بکمین؟ دو ره‌نی چیاواز بون: هندی‌کپیان نمانوت لم شاخه سارده بکشینوه چیاگانی خواروی جاده: دره بی و تموره و، لموی دا‌بمزین. هندیکی که نمانوت نمی پلاماریان بده‌ین و، بیانکه‌بنوه به دوی نیران دا، ناظم، که پدکی له فرماندهی به‌تالیسونه نازا و هملکوتوه‌گانی شورشی نهلول بو، لم ره‌نهدا بو، وتی: «نمانوی نملین لم شاخانه بکشینوه بز شاخه‌گانی نومی، لم‌میش که هاتنه سرمان نملین با بچینه کاروخ و بیرمکه دیفاح بکمین، لم‌وش که هاتنه سرمان نملین با بچینه هوری.. ناخیرسپه‌گمی وای لی دی نمی له دهشتی کمرکوک شریان له گئل بکمین.. چاکتر وایه شمره‌که لیره بکمین و لیره بیانشکینین!»

*

خز ناماده کردغان تمواو کرد. له گئل پیشمرگه‌گانی گمرمیان دا به کله‌گی پالمه‌بان دا سرکوتم بز نزدیک سنگیری پیشمرگه‌گان. چمند کسبکی شارفزام همله‌وارد بچن بز نورینی شوینه‌گانی جود. هاتنوه ناگاداری وردیان له سمر شوینه‌گانیان و تمواری هیزه‌گانیان کز کرد بووه.

هندی سمرچاوه‌مان پیدا کرد بر دهنگره‌سسه‌گانی نوانیان بز نماندین. نوانیش زانباری باش و به کئلکیان دس نده‌کوت. هواله‌گانی بزمان نعات وایان نده‌کپاند نیدرس له دیبه‌کی نزدیک نوان بو له دوی نیران ناگاداری کرد بون که دیت بز سردانپان. من بلم هواله زور خوشحال بوم. چمند سال بو بنمالمی بارزانی له واشیتون و کروج دانیش بون و، خئلکیان بز شمیری نهمه نمانرد، وا نیستا خزی دیت بز مه‌بدانی شمر. ساوه‌په‌ک هیرشه‌کم راگرت به هیوای گیشتنی نیدرس. هر دور نده‌کوت. ژانیشمان به شاخه‌کوه زور ناخوش بو، ناری کانبه‌گانی نمانده سارد بو به زحمت دس و ده‌سورچاری پی نشوزا. همومان پشتی دست و رومقان قلبشا بو، روضارمان تاریک هملگرا بو. شو زور سارد و خواردغان زور خراپ بو. هیله‌گانی روه‌رو بونوه‌مان له په‌کتری نزدیک بو، له تلمی پرامه‌ردا ۲ کس زیاتر بریندار بو. بلام هیچ کس له پیشمرگه‌گان خوی نماندزیبوه.

*

شمره جنیو به هوکی توکی
روزیکیان هوکی توکیه‌کم کرد بووه له گئل عملی پچکول قسم نده‌کرد. کارابه‌ک
هاته سمر خنت. قسه‌گانی پی بریم. پرس: «تو فلاتی؟»

وتم: «په‌لی!»

جنیویکی به دایکم دا وتم: «دایکم نمانوه!»

جنیویکی به ژنه‌کم دا وتم: «ژنه‌که!»

جنیویکی به خوشکم دا وتم: «همومان شویان کردوه میردیان هه‌به!»

وتم: «بزیچی له مسسورله‌گانتان ناپرسن له پاتی نوهی همور ساله‌ک جارک

بتانه‌بان بز سمر پدکیتی و هندیگتان به گوشت پدن و به شکاوی بتانگیرنوه بز نیران،

بزیچی له گئل پدکیتی ریک ناگبون به خزشی و به بی شمر بینه‌وه بز کوردستان؟»

وتی: «نیمه عهیندک له چاوه‌کانی پشتتاشان نهن - مهبستی شیوعه‌کان هو که له شمیری تاپاردا تپشکا هون - نیمه شمیر و پلنگه‌کانی پادپنانهن.. نیمه هاتوین دایکت....»

کوره‌که به کرم‌انجی تدوا، لام سهر هو پادپنانی که به تدوب و مصصرفت ناسراون، جنیوروشی وه‌ایان تی دا بی. سهرم کرد قسه‌کانم کاری تی ناگا، وتم: «شیر و پلنگی پادپنانه گوی پگروا هولویری قسه‌په‌کیان هه‌به نهلین: مهبندان مشکان نهبانخورده! له مهبندانهدا به‌کتری نهبین»
به هسو هۆکی تۆکیپه‌کانم راگه‌باند: نپتر دایپخنن و چاریکی تر قسه‌ی پی ندکن تا خزم به نامه تاگاداریان نه‌کسموه.

*

مهبدانی شمره‌کم کرد بو به ۳ شرگه:
شمرگی سهرگی زنجیره چپای بیهه بو که هیزه‌کانی پارتی و بارزانیه‌کانی لی

دامسزرا بو.

شمرگی خفیک کردن، نهمیش دو قۆلی بو:
قۆلی په‌کسم، له سهر چپای بیهه، نزیک پنکه‌کسی من که نهبو عسلی نهبی پهلمااریان پدا و، هسویان لایان واپو نهمه هیرشی سهرگی لی نه‌کری.
قۆلی دووم، زنجیره گردیکی نیوان جاده‌ی خانقفا و گونده‌کانی نیندزی، لپوژی، سلنی و بۆلی.. که هیزه‌کانی حسک و حشعی لی دامسزرا هون، نهبو هیزه‌کسی عسلی پچکۆل پهلمااری پدا.

له شمیری مانگی ماپس دا، حشع و حسک جمره‌به‌پان پی گه‌بشت بو، نهمانوست نهمچاره‌پان جمره‌به له پارتی بسروینین و، شروویان بشکینین. له پهر توهو تهرکیزمان کرده سهر نیوان.

چاریکی تر تاقسیک پپشمسرگی ته‌که‌لاو له شارزفا و نشاره‌زام نارد هچن بو سهری شوینه‌کانبان و، ریگاکانی پهلمااردانبان. خزم ناچه‌که شارزفا هوم. جاری په‌کسم سالی ۱۹۷۱ و جاری دووم له کاتی کارمسانی هه‌کاری دا سالی ۱۹۷۸ دی هوم و، نهبو چمند روژه‌پش که به شاخه‌کوه هوم، پهردهوام سهرم نه‌کرد و له شاره‌زاکانم نه‌پرسی و، ههرم لی نه‌کردوه: روهرو پهلمااریان بدهن، بان له لاره؟

روهرو توشی زانی گپانسی زور نهبون و، نهبانپش واپان چاره‌ری نه‌کرد له‌پوه پهلماار بدهن. پهلما به دره‌زایی دولی خسه‌لاپ بوشایی بو، نیوان پریان نه‌کرد هوه و هیزبان لی داننا بو. نهمانتوانی له‌پوه به نهبی لنبان بسورین. دوله‌که دره‌و بو نیوان به دره‌زایی بهرمه‌پدان - کونه‌کۆتر - بیهه دامسزرا هون و، په‌کی له پنکه‌کانی فرماننده‌پیان له سهر کانی کونه‌کۆتر دانا بو. له پانی توهی به ره‌چکه و له په‌ک ریزدا پهلمااری په‌ک شوین بدهن، من وهام دانا که به پانایی شاخه‌که له شیوه‌ی «گمله‌دوه» دا له ۸ جیگاوه پهلمااریان بدهن.

هیزه‌کانم گولچۆر کرد، چالاک و تهن‌روست و به زانه‌کانم جپا کردوه، شارزفا و نشارزفا و، پپشمسرگی ناچه‌که و پپشمسرگی ده‌روه‌ی ناچه‌کم ته‌که‌لاو کرد و، ۸ تاقسی ره‌کوبیکم لی پپک هینان.

هر تاقسی فرممانندی په کم و دوهم و سپهلم و، شوی هیرشه کهمان و نامانجه کهمان بز دپان، کردن و، داوام لی کردن سمعات ۹ ی شو خویان و پشممرگه گان بین بز دوا بین کزونهوی پیش هیرشه که.

له کاتی دپار پکاراوا ناماده بون. همسویان ۲۳ کس بون. بهلام هلمپواردهی هیزه کوی په کیتی و، له پیاره هیره نازا و دلسوزه کانی کورد بون. له قسه گانم دا گرنگی سهای هیرشه که و، شکانندی جودم بز روڼ کورنوه و ناگادارم کردن که:

- نای له کاتی رویشان دا قسه و، دهنکه دهنگ پکن و په کتری بانگ پکن.

- نای لایتی دس په کار بهین، پیله کانی هلمپگرنوه، نای جگره پکیشن.

- نای هوکی توکی پکار بهین تا تقه دس پی نه کا.

- همو کس نمی پشممرگه کوی برده می و، نوهی دوا ی خوی بناسی و، نای

نورزه له هیچ حالتیک دا، جگه له کوژان و بریندار بون، تیک بنا.

- هر کس کوژا له شونه کوی خزی په جی ی نمیلان تا شر په لادا نه کوی

و، هرکس بریندار بو په ک کس له گلی نه گمرتوره.

- نه گمر فرممانندی په کم کوژا، هی دوهم جیگی نه گمرتوره و، هی دوهم

کوژا، هی سپهلم جیگی نه گمرتوره له نهماندانی نو کاردا که پیلان سپرداوه.

سمعات ۱۰ ی شو خوا حافظیم له تاقسی په کم، که ریگاکوی له همسویان دورتر

بو، نینجا تاقسی دوهم و سپهلم تا هشتم کرد و، په ری کون.

*

علی نمی خزی ناگاداری جولانی هیزه که و، نرکه گانی خزی بو، په نامیش

ناگاداری قزلی علی پچکولم کرد: که گویان له تقی شر بو، له برزایه کانی بهیه،

نوانیش هیرشه کهمان دس پی پکن و، هوکی توکیه گانان پکننوه.

سه عات ۶، ۲. ده تقی بهانی رژی ۱ ی نملول، هیشتا تاریک و روڼ بو

تقه دامه زرا و، له همو شونه گان وه کو داسان نابو شر دستی پی کرد. دوا ی ۱۵

ده تقه هوکی توکیه گانی: سید کریم، رحمان سیده، عزیز داود، برایی حاجی

کویخا، قادر خیمات.. مؤده بان دا که نرکی خزان په جی هینا و، هیزه کانی پارتی

دستیان کرد په هلاتن. علی نمی پش سرکوت، من و حسن کویستانی و

عبدالرهمیش په دوا ی دا.

*

په کی لودیممانندی هرگمزله بیرم ناچستوره له کاتی سرکوتن دا

پشممرگه کوی تبهی سفین ناوی فاروق بو په سختی بریندار بو، له بن برودیک دا

دانیش بو خوین له برینه کوی سنگی نچوزا، دوا ی مردنی که گبرفانی گمرا بون ۲۵.

فلس له گبرفانی دا بو، که سرکوتم بز شرگه و لاشی کوژاویکی پارتیبان پشان دم

.. ۲. قن له گبرفانی دا بو، له دلی خزم دا په زهیم په خزم و په گپانازه کانی گله کم دا

هاتوه. لم شاخه همزه له سرچی شر نه گمن؟

شری سره کی تواو بو. دنبا روناک بووه. هیزیکیان له لوتکی بزلی دانا بو

کشانوه کهمان پپارزی. چاومان لی بو په کومل په قندیل دا په ری کون همو نیران.

لم سفردا په زوری عبدالرهمیم په هزکی توکیه کوی من قسه ی نه کرد. وتم: «بزانه شیر

و پلنگه‌کانی پادشاهان نادورستوه هندی قسه‌بان له گمل بکرم، عهدولره‌حیم چندی هاواری کرد کسپان وه‌لامی نده‌ایهوه، نازاتم خرمیکی راکردن بو، یا کوژرا بو.

*

حسز له کونه‌کوژتر

پارتی، به تاییدی بارزاتپه‌کان، زهره‌یکی زودیان لی کسوت. دو له فرمانده ناسراوه‌کاتیان: حسز میرخان ژاژوکی و عهدولره‌حیم جسمیم کوژران. همره‌وکیان له‌وانه بون له گمل مه‌لا مستمفا چو بون بز معاهاد و، دواپتر بز یه‌کیتی سؤقت. له شورشی ته‌یلول دا حسز فرماندهی هیزی کاوه بو له قه‌لاذره و، عهدولره‌حیم فرماندهی هیزی حممرین بو له پادشاهان. حسز میرخان دولمصری به سختی بریندار بو به‌لام دهرپاز بو. حسز ژاژوکی سالیک بو به دوامانوه بو له کولمان ننه‌پوهوه. به زستان جاسوسانی لی گرتین و هیزی ئیرانی هینایه سمرسان و، به هارین قندهیلی لی گرت بوین. له سمر کانیه‌کمی کونه‌کوژتر کوژرا بو، هه‌گه‌په‌کی لی به جی ماہو، یادداشته‌کانی خوی و هندی نامی ئیدرس و مسعود و، کسانی تری تی دا بو. چمند پاسداریکی ئیرانیشی له گمل کوژرا بو.

له یه‌کیتی یش دو له فرمانده نازاکانی کوژران: محمد مولود. فرماندهی تپچی کاروخ، به‌یانی زو له پهلمااردانی به‌سیدا. ناظمی حمصی سلیمان، فرماندهی تپچی خانخالان، له دوازی نیوهرودا له راونانی شکستی هیزه‌کدا له تزیک بولی. به دهرپازی روز هالیکوپتیری عسیرانی چاودیری مه‌یدانی شه‌ره‌کاتی نه‌کرد و، جاویرار ریزیکی کویرانی به سره‌دا نه‌تفاندین.

*

من هیشتا له به‌یبه بوم محمودی حمصه بوذ گه‌بسته سمر شاخ. محمود زو زو نه‌هات بز لام و نامی تم و ثوی بز نه‌هینام، به‌لام تمجاره پیم سمر بو لم کاتدا هات بو. دهمو نیواره همو شت تهاو بو داپه‌زینوه بز پنکه‌کمی زارگلی. محمود کوریکی له سلیمانیه له گمل خوی هینا بو داوای پاره‌بان لی کرد بو، نه‌پوست به‌بختن. من کومقه ناماده کردنی چمند وتاری بو رادبو، کادریکی راگه‌باندنی مقله‌بندیشم له لا بو، باسه‌کانی هموی تاپ کرد و، تاملکه‌په‌کی درژی لی دهرچو چاپ و پلاو کرایهوه. ره‌پورتاجیکی درژی له سمر شه‌ره‌کان و، یادداشته‌کانی حسز و، نامه‌کاتی ئیدرس و مسعود و، ناری کوژراوه‌کان تی دابه.

*

عرب و ئیسرائیل چمند جاری ترمی کوژراوه‌کاتیان نه‌گوزینهوه و، چمند جاری کوژراوی ئیسرائیلی که نه‌کسوته لای عرب له گمل گسیراوی زیندوی عرب دا نه‌پانگوزینهوه. منیش وستم چاو له‌وان بکرم. له گمل پیشمرگه‌کان قسم کرد، وتم: چمند چار تمان له هورامان و له هه‌کاری پیشمرگمی ئه‌سه‌بان کوشتوه و، نه‌پانه‌بیشتوه کسورگاریان ترمه‌کاتیان وهرگزنهوه. نیوش لاشه‌کاتی تمان به‌شارتوه پلکو «جه‌نازه به‌رامهر به جه‌نازه» پنیان بگوزینهوه. قمندیل پناو پسیری زوره. پیشمرگه‌کان نه‌ونده رقیان له حسز و تاقمه‌کمی بو، زود زو ترمه‌کاتیان له کون و پناو پسیری شاخه‌که دا شاردوهوه. حسز نو زمانه‌ی که فرماندهی هیزی کاوه بو له پشدمر ژنیکی له خلکی نو

ناوچمیه هینا بو. خمزوره‌کمی و هندی له کسوکاریان هات بون ترمه‌کمی بهمنوه. منیش پیم وتن: «خیزانه‌کانی، عملی عسکری و خالید سعید و شیخ حسین چمند ساله به تاواتومن شونی گزوره‌کانیان بزائن. کمی شونی گزوره‌کانی تاوانتان بو دوزینهوه نیمه‌ش شونی ترمه‌کانتان پیشان تده‌ین»

* عملی پچکۆل و چا

خواردغان خراپ بو، پارهمان کم بو، پدکوروژ بو چامان لی برا بو. عملی پچکۆل چمند جاری داوای کرد: هیزه‌کان نیزن بده‌ین، من جاری مانوه‌بانم به پیوست تفراتی تا دلنیا تموم له کشانوهی پدکجاری هیزه‌کانی جود. عملی روژیک نامه‌یکی بو نوسی بوم، ئه‌لی پیشمرگه‌کان ۳ روژه چاپان نه‌خواردوتهوه، سهریان ژان ئەکا ناتوانن ئه‌مرکه‌کانیان به جی بهین، ئەگەر چامان بو نهنیری، بلاوی لی ئەکه‌ین. منیش بزم نوسی: من مستولی عسکری جهمه‌کم ئەک مستولی چا. نای پیشمرگه‌کان، له بهر نه‌ونی چایی، نیزن بئا. له سر نهمه توره بووه، خوی و مفره‌زه‌کمی لییان دا بو گه‌راپونهوه بو ناوچمی چمی ریزان.

*
مه‌کتبه‌ی سیاسی به پۆنه‌ی ئەم شه‌روه به‌یانیکی ده‌رکرد. له به‌یان‌ه‌کدا لاینه‌کانی جودی بانگ کرد بو بو چارمه‌رکردنی سیاسی کیشه‌کان و بو ناشته‌رونوه. ناگاداری نوسره‌کانی رادپومان کرد بو زنجیره‌په‌ک وتار به‌م معنایه به‌نوسن. راده‌یری پارته‌ی به جیبه‌ی وه‌لامی تده‌ایهوه و، ههرشمه‌ی ئەکرد. منیش به‌ بێتله‌ی قسم له گه‌ل پدکجیان کرد و داوام لی کرد ته‌علیق‌یکان له سهر به‌نوسی به ناوئیشانی: «رینگۆ ته‌فاهوم ناکا» ئەم عینوانه له هه‌مو وتاره‌کانی که زیاتر وروژاندنی بو جیبه‌ودان.

*
هیزه‌کانی جود تاوا بون بو نهران و، تا چمند سالی ئیتر وازبان له گه‌رانوهی به کۆمهل و له‌شکرکشی هینا.

*
که هیزه‌کانی جود له کوردستانی عیراق ده‌رکران، دانیشه‌توانی ده‌هات له پدکیتی زیاتریان پی خوش بو، ئەک له بهر ئه‌وه‌ی پدکیتیان له هه‌مویان خوشتر نه‌ویست، به‌لکه له بهر ئه‌وه‌ی ئەرکی ٤ حیزبان له کۆل بووه، ته‌نبا هی پدکیتیان له سهر ماوه.

* گیرانی بارزانیه‌کان

ئو کاته‌ی ناوچمی حاجی هه‌مه‌ران بو بو به مه‌هدانی گه‌رمی جنگی عیراق - نهران. به‌نمائه‌ی بارزانی و سه‌رانی پدک به‌ ناشرکا هاوکارییان له گه‌ل هیزه‌کانی نهران ئەکرد دژی جهمیشی عیراقی. کۆکرده‌ئه‌وه‌ی ده‌نگوباسی عیراق و هیزه‌کانی و، چاوساگی و ره‌به‌ری هیزه‌کانی نهران و، و هینان و بره‌نی ده‌ده‌وانی تۆپخانه‌ی نهرانی نهمه به‌شیکی کهمی ئه‌و هاوکارییه‌ ناشرکابه بو. له هه‌رشه‌کانش دا ئه‌وان وه‌کو هیزی پارمه‌تیدر و خه‌ریک‌ه‌ر و له‌دانی پشتوه به‌شدار نه‌بون.

به‌ر له هه‌رشه‌کانی نهران بو حاجی هه‌مه‌ران، به‌عس وه‌کو له گه‌ل پدکیتی ده‌ستی

به پیروندی و نالوگوری پیروا کرد بو، له گهله بنمعالی بارزانی پش دا همان کاری دس پی کرد بو. له پهر توهی توان له ناو نهران دا دانیشته بون و، ناشکرا کردنی پیروندی له گهله عیراق، تهر به هزی غمزهی نهران، نهمهیان شارد بروه. لهو کۆپونوه پهدا که له ناوزنگ له نیوان نوینهرانی به کیتی و نوینهرانی حکومت دا کرا، تهر نو محمد (عقید رکن خلیل محمد شاکر) جهگیری سهرۆکی نوسای دهنزگای موخا بهرات بارزان تکریتی، به راشکاوی دانی بوهدا نا که له گهله بنمعالی بارزانی همان پیروندی و نالوگوری پیروایان کرده.

بشدار بونی بنمعالی بارزانی و هیزه گانیان له هیرشه گانی ناوچهی حاجی هوزهران دا، له لای سهدام جهگه لهوی به خیانتی نهمهتانی دانمرا، بز خزیشی به خیانت و دهرهین و قهیل لی کردن نهمارد. بارزانیه گانی له عیراق ماپونوه له نوردوگای بهحرکه و قوشته پهدا کۆ کرا بونوه. زندی پیاوه گانیان بو بون به چه که هلیگری «جهیشی شععی» و به دلسوزی نهرکه گانی خزیان به جی نهینا.

شیخ عوسمانی کوری شیخ محمد و عیماد و ندهمی کوری بون به بهعی. عیماد سکرتهری مجلسی تهرهی بو. عوبید و لوقمان و صابیر له بغداد دانیشته بون. عوبید بز شکاندنی پاوکی ساوه بهک له وزارهتی بهعیسه گان دا بو به وهزیری دولت. داوردنزه گانی بهعی له راهبورت و نوسینه گانیان دا به بنمعالی بارزانیان نوت: «سلیلی الحقیانه».

سهدام بز توهی توله له بنمعالی بارزانی بهکاتوه، هیزکی حهرسی جههوری له بهغداوه نارد دهری نوردوگانی قوشته به و بهحرکه بان گرت. هر پیاوکی بارزانیان بهردهس کتوت له گهنج و پهر همهریان گرتن. شیخ عوسمان و کوره گانی و، کوره گانی مدلا مستمفا: عوبید و لوقمان و صابیریان چنیهوه. سر و سوزاخان نهما. دواي گرتنیان به ساوه بهکی کسوت سهدام له یزکی له وتاره گانی دا له تله فزیون دا وتی: نوانه خیانتیان کرده له پهر توه: «ارسلناهم الی الجحیم». وا باو بو که مسعود و نهریس، هاوزهمان له گهله هیرشه گانی نهران دا بز حاجی هوزهران، هوالیان بز بارزانیه گان ناردوه خزیان تاماده بهکن بز چهک ههلیگرتن و گهزانوه بز ناوچه گانی سنور.

لهو کاتهدا که بهعی نهم تاوانه گهروه بهی بهرامهر به بارزانیه گان کرد من له خهتی بوم. رهزیه گان کوریکی بارزانیان هینا بز لام ناوی عهدولباقی بو. باسی کاره ساته گدی بز گهرامهوه. له یه کیتی دلنبا تهر، چونکه تازه شهروه گانی قهندهیل بهو وای نهرانی نهمه رقمان له همر بارزانیه که. دواي توهی له گهله ماسجه لال قسم کرد عهدولباقیم بهینهوه و له زمانی سهر کرده تی به کیتی بهه راگه بانده: «نه گهر نه بانوهی بهزن بز نهران نهمه همر کارناسانه گیان بز ته کهین بز روانه کردنیان. نه گهر له کوردستان و له شهینه گانی خزیان نهمینهوه هر پارمته بهه گیان له نهمه بوی به پی ی توانا پیشکش بیان ته کهین. هر کس به کشیان ته بوی له گهله یه کیتی بهی به پیشمهرگه به خیره اتی ته کهین». عهدولباقی گهرا بهوه ههولیر و له گهله هندی لهوانی ماپون قسمی کرد، دیسان هاتوه لامان و بهریاری دا بو بهی به پیشمهرگه. ناردم بز لای ماسجه لال. ماسجه لال دلنباوی زندی کرد بو. عهدولباقی بو به پیشمهرگه و کرا به فرماندهی کورت. کوریکی دلسوز و ورپا بو. جاریه گیان بهکی له بارزانیه گان وتی کوشتنی نوانه به تابهتی شیخ عوسمان و

کوره‌کائی مالا مستمفا وه‌کو بیتاقه واهو بز مسعود دهرچی. بدعسیه‌کان بهم کاره سرزکایدتی عشره‌تی بارزانیان به تمنها بز مسعود هیشتوه به تایبدهتی که تیلریس مرد. له ناو کوره‌کائی مالا مستمفاا کس نمبا بو موناقتسی بکا و، وه‌کو عشره‌ته‌کائی تر نمانیش پارچه پارچه بن و، هور کورینگ چند تیره و تایفه‌بدهک به لای خوی دا واپکیشی. نوانی مابون همویان له داپکی خوی و، له خوی منالتر بون.

*

په‌رو ئاسوس

هه‌لومرچی کورده‌ستان زور ئالزوا بو. نماننه‌توانی هه‌مو ئفندامانی سرکرده‌ایدتی، یاخود مه‌کتبی سیاسی پیکوه له یه‌ک شوین گز بهینوه، نه‌بو داهش بن. له لایه‌کوه بز سه‌لامه‌تی خومان واپاش بو، له لایه‌کی تروه بز تهری له نزیکوه خومان سرپرشتی کاره‌کان بکه‌بن. من له میژ بو بریارم داهو بچم بز بهری مرگه. که ناوه‌زنگیان به یه‌کجاری چزل کرد، ملایم عومر چو بو بز کانی کهنر له پستی کانی تو له بهری مرگه، ماوه‌بدهک بو هات بوه دولی بالسان، بریارمان دا پیکوه بگه‌ریبنوه. تاوات قاره‌مانی یش بانگ کرا بو بز لیسرسینه‌وه و ریگای دراهو بگه‌ریبنوه شارباژیر، نه‌ویش تیکه‌لای کاروانه‌کی نیمه بو.

هیزه‌که‌مان به ئوتوموبیل په‌رو به‌اری هه‌وری به ری خست. چونه سگستان. دی یه‌کی گسوره بو به‌لام به هوی دوژنه‌ایدتی ناوخزانیانوه گونده‌که‌مان ویران بو، چند کسه‌کیان له یه‌کتری کوشت بو، له رفی یه‌کتری هه‌ر لایه‌کیان چو بو له لای یه‌کی ده‌سلاندار بوو به جاش.

شو به لای معسکری هیزوپ دا رت نه‌وین ئوتوموبیلیک له سر جاده‌که لایته‌کائی له نیمه‌ی نهدا ره‌چکه‌که‌مان لهو شه‌وه تاریکه‌دا به‌رچاو نه‌کوت. هه‌مو خومان دا به تهرزا بز نه‌وی نه‌یترین. له کابرای شوئیرمان خوری لایته‌کی بکوژنیسته‌وه. شوئیره‌که پشوکا بو نه‌یترانی چی بکا. شتیکی پناه‌وری نه‌کراو بو له شویندا توشی په‌شمه‌رگه بی. هه‌رچونی بو ئوتوموبیلکه ره‌یشت. نیمه هیشتا خومان دا بو به تهرزا له ناو نیمه‌وه پلیسه‌یه‌کی گه‌وره به‌رز بووه و گرمه‌یه‌کی گه‌وره هات. له ریزه‌که‌دا عومر له پیش منه‌وه بو. به دم ریگاو قسه‌مان نه‌کرد. ماوه‌بدهک بو تهرزا بو. زور نه‌ترسام شتیکی لی هات بی. له ناو هه‌مویان دا خمسی نهم بو یه‌کسه‌ر وتم: «کاک عومر سه‌لامه‌تی؟» وتی: «سه‌لامه‌تم» نه‌گه‌ر شتیکی به سر بهاتایه تاخز و دوژمن نه‌یانوت: پیلاتی خزان بو. سه‌رته‌ا وامانزانی هاوه‌نی موعسکیره‌که‌به. که‌رتینه‌وه ری چونه داری قه‌متران. تا نه‌وسا کس خزی نه‌کرد بو به خاوه‌نی. ده‌رکوت په‌شمه‌رگه‌یه‌کی ده‌سته‌کی تاوات تارینه‌جیه‌کی له سه‌ر پی بو، له شه‌زایی دا له ده‌ستی ده‌رچوه. که‌له سه‌ری په‌شمه‌رگه‌کی بریندار کرد بو.

ناوچه‌که به ره‌به و موعسکیر ته‌را بو نماننه‌توانی بهینوه. شو چونه گوندی میوزه له به‌اری کوسرت و، ره‌زه‌که‌یشی هه‌ر له‌وی مابنوه، بز عه‌سه‌که‌ی چونه نالیقه. پیشتتر چند به‌له‌سیکیان بز ناماده کرد بوین. له تاریکایی شه‌ودا به به‌لم له ناری نه‌ستیلی دوکان په‌رینه‌وه بز بهری مرگه. له که‌ناری ناوه‌که و له که‌لکی مرگه په‌شمه‌رگه

چاودر بیان نه کردین. هر نو شموه چوپنه ناوهژی. جهیش به پهرینموهی نیمه زانی بو. روژی دواپی هالکوپنه. پهلاماری بهلمی ماسیگرهکانی دا زوری سوتاند.

*

چپای ناسوس لهورگایهکی دهولممنده بز به خیسوکردنی ناوژل و، گیا و پوپی زوری ههیه، بهلام ناوی کسه، چینی پمدهکانی نمتستونیه. له پهرزایههکانی دا تمبیا چالهپهفری لی به، هاوینان دوری نههیان و نهپتروتنموه. هندی جیگا «ماقور» لی به. له قهرهچوخ به ماقور نملین «هرکبو». ماقور نو ناوهیه که له چالایی سر پمدا نمتستونیه. کبو و کپوی له هاوین دا لی ی نمخونموه. «گادبر» و «کوپس» له لوتکه پهرزهکانیتی. به مپری گوی شزور نملین: «کوپس»، بهلام ناوی «گادبر» له چمند جیگای تریش ههیه: ناوه بز شاخ و، ناوه بز نو روپارهی: که له سر سنوری عیراق - نیران هملنمقولی و پمرو شزور نهکشی. تاک و تمرا بزنه کپوی لی ما بو. وهکو نهیانوت سردهمی زو پلنگی لی پمراوه.

*

پمری مرگه

پنگرد، ناوهندی ناچهکه بو، پنکمی ناحیهی لی بو. نوردوگایهکی گورهشی لی کرا پمروه نزمکی ۴ هزار مالی تی دا بو. ناحیهی پنگرد پیک هات بو:

گوندهکانی پناری ناسوس: ویسی، پمپری، پمترخی، پیمان، دوله گزم، سمرتنگ، نیزوکی، خانلی، گانی هلمپیر، سرچیا.. راگوزرا بون و، گمرکان، ناودهشت، کلهکان، پناویلی ناوهدان بون.

گوندهکانی پمری مرگه: گانی تو، چنارنی، ناوهژی، هوارهپهرزه، خورخوره، یاخیان، گومزهل راگوزرا بون، لوتبر، هملونه، نزلچکه، سوزفیان، مرگه، پاشکیش، مهلا سفی، پیوهکه، بیگی، شارستین، دوله بی، سهدر ناوهدان بون.

همرو دیوی ناسوس گونده ناوهدان و راگوزراوهکانی له ژیر دهستی پمشممرگه دا بو. بهلام گوندهکانی: کویرهکانی، هلمپیره، پنگرد، خزشاو، پموشه، پمدهشان، سپوگان، سیناجیان، قهرهتهپه، دیپهزه، ممانداوا، پمدهکوز، سرسیان که همدیکیان له سر جاده و، همدیکیان له لیواری نمتسپلهکمی دوکان دا بون، له ژیر دهسلاتی پممس دا بون. هندی له خملکی شوپنه راگوزراوهکان له ناچهکه دورخراپونموه بز نوردوگای تهکی له سر ریگای چمچممال.

له روی پمکهاستی خپلهکیسپوه ناچهکه تیکهلاو بو له: شیلانه، جاف و ترکه رهشه.

ترکه رهشه تیرهپهکی پچوک بون له سرسیان و پمدهکوز دانمیشتن.

شیلانه، ۳ تیره بون:

پیره، که له گوندهکانی پموشه و هملونه و، همدیکیشیان دواي ژیرناوکوتنی گوندهکانیان چوپونه چوارقورونه، ژاراره، رانیه، نسکی کلهک. شوانه، له گوندهکانی پنگرد، سوزفیان، سرچیا، همدیکیشیان دواي ژیرناوکوتنی گوندهکانیان له سولتاندهی و ژاراره دانمیشتن.

ره‌جسب، یا نالی (نالی کسوری ره‌جسب بوه)، نهمانیش له بهره‌شان و، هندیکشيان دوی ژیرناوگوتی گونده‌کاتيان له بازيان دائمنيشتن.
 گونده‌کاني: خورنوره، پاخان، گومزل، دولهي، شارستين، سيدر، کويره کاني و هنجيره بشی بون له ناوچهی جافه‌تی.

*

ناوچه‌که چمند گوندیکی تی دابه نهینی له ناستی دا رابوستی، له‌وانه: مرگه، بهره‌شان، کانی تو.

- مرگه، کانی و ناوی زور و، نعرزی فراوانی چاندنی دائموهله و، پاخی هنجیری هديه. چوار مزگوتی تی دابه: مزگوتی کانی چاوان، کانی سردهشت، گرمک و جافان. مزگوته‌کان به ناوی کانیه‌کانوه ناو نرا بون. چمند گورستانیکی نزیکه. هندیکيان گورهن و، کیلی گزوه‌کاتيان بهرز و ناستور و، هندیکيان نیگاری شمشیر و خنجهر و ملبیان له سر بو. کیله کزنه‌کانی هیچ نویسنيکیان له سر نیه. پی نیچی مرگه له کزنوه ناوه‌دان بوی. نم گورستانانه نهینی لیکولینوهی میژوییان له سر بگری. دائنیشوانی ناوچه‌که هندی رودای ده‌ساردهم نه‌گهرنوه که له سردهمی هاتنی لشکری نیسلام دا مرگه پایتمختی قهرالیکی گوره بوه و، دوی شهری قورس و خونوای نینجا ناوچه‌که گیراه و، به شمشیر نیسلامیان کردون. پشدریسه‌کان به مرگه‌یسه‌کان نعلین: «مرگه‌ی نیساحابه‌کوژا». هزاری «په‌رته سوری مرگه‌ی» که له ناوچه‌کدا به شونیکي پیروز دائنری کتوت بوه دامینی گوره قهلا و پشتی مرگه‌وه. نموسا «ره‌یسه» یه‌کی گوروی جییشی لی بو. گوايه په‌رته سور له گهل هاتنی نیسلام دا موسولمان بوه و، له شهری دینی دا کوژاوه و لهوی ناشتویانه. گهرانوه‌کان نهمسانن، پشت ناستور نین به هیچ به‌لگه‌ی میژوی.

نموسا ناوه‌ندی قهزاکه‌بان گواستوتومه بز قه‌لادزه. مرگه سرده‌میک پنکی نیسارتهی باهان بوه. به پی ی «به‌یتی گاکه شیخ و گاکه میر»، هندی له میره‌کانی باهان له‌وانه نم دو میری به‌یته‌که‌بان به سردا هلدنراوه، له نهمجای زورداری و به‌دروشتی دا، به دهستی مرگه‌یسان به گومزل کوژاوان. تا سالی ۱۸۹۳ مرگه ناوه‌ندی قهزای پشدر بوه.

وه‌کو نه‌پانوت: مرگه و لوتر و هندی گوندی تری ناوچه‌که دوشکی کوشنده‌بان هبو. تا من لهوی بوم چمند جاری دوشک به پیشمرگه و خفکی کوهی دا، به‌لام کسی نه‌کوشت.

کاتی خزی مرگه ناوه‌ندی به‌یوه‌بهرایه‌تی ناوچه‌که بوه، هر بزیه به ههمو ناوچه‌که نوتری: «به‌ری مرگه».

*

- بهره‌شان گوندیکه کاتی خزی سر به مرگه و دواپتر سر به بنگرد بوه. یه‌کی له به ناوبانگترین به‌یته‌یژه‌کانی کوره: عملی بهره‌شانی، لم دی یه‌دا له داپک بوه. حاجی قادری کزی له پاسی شاعیره‌کانی کوردستان دا به‌مجزوره ستایشی کردوه:

دو عملین وه‌کو حسسان

حمریر و بهره‌شانه مسکمنیان

له دو عملی، مهبستی؛ عملی حنبریی و عملی پرده‌شانی و، له حسسان مهبستی؛ حسان کوری ناپته. حسسان شاعیریکی عمرهیی گورهی سرده‌می جاهیلی بوه، دواي نیسلام به ستایشی پیغه‌مهر ناوی دهرکردوه.

ژماره‌یه‌کی زور بهت، چیسرژک، گزوانی، قسه‌یی نستعلقی.. به سمرزسانی خه‌لک‌بویه، ندره‌ته پالی، که هه‌موی نیشانه‌یی بلیمه‌تی ئه‌ون. کهچی سهرگروشته‌یی ژبانی خزی رون نهه و، به‌په‌ته‌کانی که‌میک‌کی نه‌یی، که له‌م سالانه‌یی دوا‌یی دا تو‌مار کراون، ئه‌وی تری نغو‌سراوه‌توه، به‌لام به‌ودا که‌یه‌کی له‌به‌ته‌کانی بز ئه‌وره‌حسان پاشای باهان وتوه، دیاره‌هاو‌چهرخی ئه‌و بوه.

به‌رده‌شان مهرکزی عه‌شیره‌تی شیلانه بو. رسول مامه‌ند له‌ به‌رده‌شان له‌ دایک بوه. که من له‌ ناوه‌ژی نیشته‌چی بوم، کورخا په‌رزی‌تی برای رسول، یه‌که‌یکی نارده‌ لامان بز به‌خبره‌هان. به‌گومان ئه‌مه‌یی له‌ پیاوه‌تی خزی بو، چونکه هیچ نیشیکی به‌ ئه‌مه‌ نه‌بو، چگه له‌وش ئه‌مه له‌و کاتدا له‌ گه‌ل حه‌ک نا‌کۆک بوین.

*

- کانی تو که‌وتۆته بناری شاخوه له‌ کزوتایی دولیک دایه‌ لایه‌کی ناسۆس و، لایه‌کی شاشی چهل بزنه‌یه. هه‌وای خۆش و دیسه‌نی جوان و، چهند کانه‌یه‌کی سارد و سازگاری تی دایه، دوانیان له‌ به‌رزایی هه‌له‌ت‌قولین و ئه‌ره‌ینه‌ قولایی دوله‌که‌وه. زستان به‌فریکی زوری لی ئه‌باری.

زه‌وی‌زاری گه‌شتو‌کال و دانو‌یله‌هان که‌مه، ئه‌رزه‌کانیان به‌ ده‌س به‌رده‌بۆر و چاک کراوه. ره‌زی تری و باخی مبه‌وه و ترشیان زوره، پیاو ئه‌به‌نی پشته‌او‌پشته‌یی خه‌لکی ئه‌م دی به‌چنده ره‌هه‌بان له‌ گه‌ل باخه‌کانیان داوه. سه‌به‌یه‌کی لی بو، وه‌کو هه‌لوژه ره‌شه به‌لام په‌چو‌کتر و تابه‌شی خۆشتر، پهبان ئه‌وت: «سه‌یکه‌ر».

ناوه‌لداری ئه‌کمن. هه‌وای ناوچه‌که بز په‌روه‌ده کردنی ناژول، به‌ تابه‌تی بز را‌گرتنی بزنه مه‌ره‌ز، له‌ به‌اره.

دانه‌شته‌وانی ناوچه‌که له‌ کۆنه‌وه شاره‌زابه‌یه‌کی زوربان هه‌به له‌ تهن‌گه‌ری دا، نا‌فره‌ت له‌ ته‌شی رستان و به‌ره‌مه‌هبانانی داوی باره‌ک دا و، پیاو له‌ چهنی بۆز دا. شالی کانی تو

و چنارنی بز ته‌نکی و سه‌تی و جوانی به‌ ناوه‌بانگه. کانی تو و کانی کورکۆر ئه‌شی به‌کرین به‌ شو‌به‌نیک‌کی تو‌ره‌ستی خۆش. به‌ هاوین بز سه‌یران و به‌ زستان بز یاری سه‌ره‌فر.

*

ئه‌م ناوچه‌یه‌ش وه‌کو خۆش‌ناوه‌تی و، زۆر ناوچه‌ی تری کورده‌ستان بزن رانه‌گرن. بزن له‌ سه‌ر هه‌رزانه‌ره، به‌ خه‌په‌رکردنی ئاسانه‌ره، زۆرتر به‌رگه‌ی نه‌خۆشیه‌یی و سه‌خت‌سه‌به‌کانی سه‌روشت نه‌گری.

له‌ کورده‌ستان ۳ جه‌ز بزن هه‌به: بزنی ره‌ش، بزنی مه‌ره‌ز، بزنی که‌وی. به‌چه‌کی بزن: کار یا کارۆله (له‌ بونه‌وه تا ته‌مه‌نی ئه‌یی به‌ ۳ مانگ)، گه‌سک (له‌ ۳ مانگ‌به‌وه تا ئه‌یی به‌ ۱ سال)، چه‌تبه‌ر (له‌ ۱ سال‌به‌وه تا ئه‌یی به‌ ۲ سال)، ئه‌نجا به‌ نه‌ره‌کانی ئه‌وتی: نه‌ری، سه‌ه‌ه‌ن، ته‌گه و به‌ می به‌کانی: بزن.

کار تا له خیم نوره‌خسی له «کوز» دا پمورده نه‌کری. کوز به «تیمسان» چوار
دویری نه‌گه‌ری، بز له زستان دا نه‌کریته «پشتیر» یا «هزل» وه.
نموره سالمی بز نغزی، شیرینی نایی، بزنی بی شیر پی ی نملین: «قسر».
بزنی رمش و بزنی سرمز له گدل نیرسی په‌کتری جوت نه‌گرن، په‌چکه‌که‌پان «دوره»
یا «دوره‌گ» «دورنچی».

سوی بزنی رمش، زبر و رقه بز دروستکردنی جلومرگ په کملک نایبت، به‌لام
گورس، وشمال، ره‌شکه، جهوال، تنه، خمرار.. ی، لی دروست نه‌کری.
سوی بزنی سرمز، رنگی جزواوجوزی جوانی رمش، سپی، خورمایی، شینکی..
همه و، نرم و خاوه، به‌زو (کر، شال)، پرمال، پزپشمین، جاجم، گزوه‌وی، پوزوانه،
دسکپش، پلوز و، له هندی شوین به‌تانی.. لی دروست نه‌کری.
بزنی رمش پهرگی سه‌ختی سروش نه‌کری و، له شاخوانی دا ورپا و سوکله‌په،
به‌لام زهری گوره له جننگل و باخ ندها، چونکه چرخی تازه پیگه‌پشتوی درخت نمخوا
و، توپکلی قنده‌کی نه‌کرننیموه، داره‌که رشک نایی. له پهر نموه پی ی نملین: «کوللی
رمش».

پندی زرد له سر بز همه، وه‌کو: «بز بز شوی جی ی خوش ندها»، هروه‌ها:
«بز نجللی پی نانی شران نمخوا»، هروه‌ها: «خرا هلقی بزنی کول به سر بزنی
شاخداروه ناهیلی»، هروه‌ها: «گیا نمویه په دهی بز خوش بی»، هروه‌ها: «نمخواردم
و نه‌کردم، گیسکی چرنگانم».
بز پدکی که زو زد پکویته خوشیموه نملین: «وه‌کو بزنی دلیزه سالی دو به‌دار
نمخوا». بز پدکی به‌لیندکانی به جی نه‌پنی نملین: «وه‌کو بز وایه دهنوی ه‌لناگری».
بز پدکی همسو جاری له دوی خوشسیدک ناخوشسیدکی به سر بی، نملین: «وه‌کو
گیسکه‌کی همایی خاسی لی هاتوه»

*
پاره‌گای تیپی ناسوس له ناوه‌زی و کرتدکانی په درپزایی پتاری ناسوس پلاو
پونه‌نوه.

پاره‌گای تیپی ۶۸ ی ماسنده له لوتر و، کرتدکانی له پتاری ناسوس په دوی
پشدردا دابش پون.
پاره‌گای تیپی ۴۴ ی چه‌کوچ له گرمکان و، پاره‌گای تیپی ۴۱ ی کوره‌کاژاو له
کله‌کان بو. نم دو تپه له چاو توانی کدا په ژماره کمتر پون.
هندی له کرتدکانی تیپی ۶۱ ی جوتیارانش، به هزی شه‌رکانی عیراق -
نیرانوه، پری پونه‌پری ناسوس هندیکیان له گانی تو پاره‌گایان دانا بو. نم هیزانه
همویان سر په ملپندی دو پون که پاره‌گاکسی له سرگلو بو.
کاکمین قادر پهرپرسی گوتی ریکختنی قه‌لازه له چناری بو.
که گه‌پشتینه ناوچه‌که، تازه خمرکی ناواگردنوهی گونده ویرانکراوه‌کانی پون، له
پهر نموه شورینکی نوتوی نامادهی لی نموره به‌کین په پاره‌گا، نموره خومان خانو دروست
پکه‌پن. پشمهرگه‌کان له ناوه‌زی و مرگه جیگی کاتبیان پندیا کرد و، منیش چند روزی
له مالی عهدولرحیم پوم له ناوه‌زی.

ناوهژی گوندیکی پچوک بو. پشتی دابو به ناسزسوه روی له قهرسرد بو. چمند کانی و کارزیکیان ههبو، بهلام زهویزاری کشتوکالیان کم و لیژ و، بهردای بو. نزیککی ۲. مالیکیان له تدهسوه هات پونهوه بنهیان دانا بو. رهزی تری و ترش و باخهکانیان وشک ههبو، تازه خمریکی ژانندنهویی بون. ژمارههکی کم بزنی صهرز و بزنی رهش و گاوگزالیان پهینا کرد بو. دانیشتوانی ناوهژی کم دهرامت و، ژبانیکی ههزارانهیان ههبو، بهلام تهبههتبان دهرلمهمنند و نغسیان بهرز و، له سهوانداری دا دل و دهریون فراوان بون. ههر له ناوهژی مالی کامرانی بههجهتی عدونی، زهزی عهبدوللا روی، نهحمادی حاجی محمادی قهرتهپه، حمادی حمههاتی.. لی بو.

خهلکی ناوچهکه به گشتی پهپیان خوش بو، نیمه لهوی چهگهر بهین، لایان واپو نیتر هیزهکانی جهیش ناتوانی به ناسانی بهته سهریان و، جاریکی تر رایان بهگویی.
مام نهحماد

مام نهحماد له سهرهتای دهس پی کردنهویی شورشوه ههبو به پیشمهگره. زورچار که له قسهگردن دا ناوی بهکیکی له بهسر بهسواپه «وانیک» ی به کار نههینا به پاسر عهرهفاتی نهوت؛ وانیک عهرهفاتی و، به قاسملوی نهوت؛ وانیکلو.. له بهر نهوه ناویان نا بو مام نهحماد وانیک، نهگهرچی له بهنمهالههکی ناسراری خهلکی ناوچهکه بو، بهلام پیشمهگره و خهلک ههر بهم ناوههوه نهپانناسی.

دوای نهوهی ریگای مهگره - بهرگلو کراپهوه تراکتور و نهوتوموبیل هاتوچزی پی دا بهکن. رهزیکیان دلیر به نهوتوموبیل هات بو بز ناوهژی. مام نهحماد نهویست پروا بز بهرگلو. به دلیری وت بو: «که رویشتی منیش له گهل خوت بهه» دلیر وت بو: «باشه، بهلام من زو زو شتم له بهسر نهچی بز نهوهی له بهسرم نهچی له سهعات نهوهندهوه له سهر ریگاکه چارهبری بهکه که هاتم سوارت نهکم» مام نهحماد وای زانی بو ناوهی سواری بهکا. وت بو: «نهگهر نهونده زو زو شتت له بهسر نهچی نهوه بزچی رهژی له بهسرت ناچی له باتی بهرگلو بهچی بز بهنگرد؟» بهنگرد نهوسا هیزهکانی حکومهتی لی بو.

خاله مین

خاله مین، بهکی له پیاوه رهش سهپههکانیان ناوهژی، ژوویکی له دو ژورهکی مالی خویان بز من تهرخان کرد. به درهواپی ۶ مانگی راهبرده، به هزی گهران و سوزان و شهروشورهوه، له هواسرهکم دابرا بوم. ناردم به دوای دا نهویش هات لهوی نهیشتبچی بوین. تا خانوهکی خوم تهواو بو، چمند حهفنهبهک مسوانی نهو بوین. نهو ساوهبه تبهکهلاویمان زورتر و دوستانهتیمان به هیزتر بو. خاله مین خزی نهونی پیاری جوامیر و، هواسرهکی نهونی خانی خاندان و، منالهکانی نهونی رهژی بون.

مام باپیر

مام باپیر، بهکیکی که له پیاوه رهش سهپههکانی ناوهژی، کانیهک و پارچهبهک نهزی دامی مال و بهارهگای له سهر دروست بهکم. شهینهکه ناوی «کسوزان» بو نزیککی ناوهژی بو. مام باپیر پیاریکی ژهر و بهریز، شارهزای کاروباری عهشائیر و قسه خوش بو. حمادی کوروشی به دلسوزیهکی بی نهاندازهوه کاروباری هینان و بهردنی بهرید و پهویستهکانی تری نههجام نهدا.

خاله مین و مام باپیر خال و خوارزا بون و، ههردوکیان باروکیان له شورشی شهیخ

محمودا له سوره‌نای سپیده‌کان دا کوژا بو، خنوش‌بسان له شورشی نملول دا
پشممرگه‌په‌تیبان کردبو، بهلام دانویان به په‌کوه ننه‌کولا.

*
خانو دروست کردن لیره کاریکی زه‌حمت نهبو. جاده‌ی قبر بؤ ناچه‌که راکیشرا
بو، نمانتوانی که‌روستی خانو دروستکردن: بلزک، چه‌منتو، گنج، دمرگا و پنجه‌ره.. له
شار بکرین. دیسان که‌وتینه‌وه خانو دروست کردن. بناغه‌که‌بسان دانا. خانویه‌کی ده ژوری
بؤ پشممرگه‌کان و، چند خانویه‌کی دو ژوری بؤ خوم و ماله‌کانی تر. له همسویان دا
توالیت، حمام، پشتخانیه تایه‌تی مان دروست کرد. گوریکشمان بؤ ناژله و نیستر
دروستکرد و، له دوروشتی خانوه‌کان چندین چالمان بؤ خنواراستن له هیرشی ناسمانی و
توپاران هلک‌مندی. وستا و کرکاری همو خانوه‌کان پشممرگه‌کان خویان بون.
خانوه‌کان تمواو بون. کاتی خوی کملوپلی پاره‌گاوا ماله‌که‌بسان له ناوزه‌نگوه
گوپزاپوموه همرزنه و، دوی نوبش هینا‌بوپانه ناوژی. پشممرگه پاره‌کانیان گومرگ کرد
بو، نوی به گلک‌بسان هات بو برد بویان، تنیا شتی نمان برد بو کتیبه‌کاتم بو، وه‌کو
خزی ما‌بو. سرلنوی مشوری کملوپلی پاره‌گا و مالمان خوارد.

*
بهرو
هندی شورینی بناری ناسوس دارستان بو. داری بهرو، قنوزان، گنیز، به‌لاوک..
ی لی بو. پشتی چنارنی له هموی چرتو بو. پاش دانانی بنکه‌کانی پشممرگه، که‌وتنه
داربیرن: بؤ سوتاندن و بؤ داربوی خانو. چند کسبکی خیلکی چنارنی هاتن بؤ
دورینی پزاره و نارمزی. شاره‌راکانبان نمانوت: لیره‌واره‌کسی پشتی چنارنی
دانیشتوانی ناچه‌که‌ی چند جاری له قاتوقری و برستی و، ناژله‌کانیانی له مردن، رزگار
کرده: خیلک بهری داربویان خواردوه و، ناژله‌که‌پش گه‌لاکی. له پزاره‌ی نموده بون
نم سامانه به نرخه له ناو بچی.

دارستان به‌شپکه له سامانی نده‌وه‌یی، له زور جیگا داپش کراوه و، هر
چوتیاریک «قده‌غه» ی خزی همه، کسی که بؤی نیه بهیری، گه‌لاکی نه‌کمن به «گل»
بؤ نالیکی زستانی بزن و، لق و پوپه‌که‌ی بؤ سوتاندنی خویان به کار نمان، نم جزوه
برینه کاری تی ناگا. بهلام بهرنی بی پلان و خملوز کردن، به‌شپکی ژوری قسوتاندوه و،
ژمانده‌ی سر له نوی ی کاریکی په‌کچار دژواره.

داری بهرو، چند جزوه و، چند بهری جهاوزی همه:

۱. بهرو، دانمی بهرو دریزکوله و رنگی قواوه‌یی تیره. هندیکیان که‌ورن پی ی
نملین: «نلو». کلاویکی پراویری سرده‌که‌ی له سرده‌ابه پی ی نملین: «جهوت». پیشبان
وتویانه: «خوا کلاوی بؤ بهرو کرده». جهوت بؤ خوشکردنی کونده، مسکه، هیزه.. به
کار نمانتری و، به‌رویش به زستان له ناو ژلمه‌مزدا برژاندویانه، با پیشاندویانه و
خواردویانه. له قاتوقری دا هارویانه و بؤ خواردن «خه‌پله» یان لی دروست کرده. به
ژوری تامه‌که‌ی تفت و تاله. به زحمت، به بی ناو، قوت ندری.

وه‌کو دورینی به‌زاری له دوباره به‌نوی خواردنیکي ناخوش نملین: «بهرو به
کالی، بهرو به کلاوی، بهرو به برژاوی..» و، یه‌کی که به پله و بی پسانوه قسه بکا

پزی تلپین: «تلپی بی بی له دم دا تمقیوه»، و، وه کو نیشانی پدک کسوتن و نمزوشی گران، تلپین: «پله بی و، بیروان نمخوا؟».

۲. مازو، بمریکی خر و سخته. له پایزدا نهچتن و له بازاردا به کیشانه نمفروشن. بز دهاخی پیسته به کار نمهنری. پیشینان وتویانه: «به زور بیسی بز مازوچنین به دارهکی دا ناروانی».

کاروانچی و توانی زور به ریگادا نمرن، که پیمان «تلوق» نکات و، پیستی نیوان پندجهکاتبان نمسوتیتوه، مازو نهارن و له گدل خنده دا نهیگرنهوه، له پیمانی نهدن، پیستی پیمان «پنگر» نهکاتوه.

۳. گزگل.

۴. سیچکه، له هندی ناوچه پی ی تلپین: «گلوان»، بمریکی تری بیروه خره له شیوهی هملوزه رهشدا. توپکهکی رفق و قاویمی تیره، نارهکی جوژی له ناردی زوردی تی دایه. ترخیکی بازوگانی نوتوی نیسه. پیشینان وتویانه: «به مازوان تی شکاوه، نهیوی به سیچکان هلمستوه».

هندی سال گمز له سر گدای دارهرو نهباری، گهلاکی کز نهکنهوه و نهیگوتن له بازاردا به کیشانه نمفروشن، پاش کولاندنی «شزکه» و «گمز» ی لی دهر نمهنری. لیکولینوهی زانستی دهری خستهوه گمز ناہاری، بملکو جانوبمریکی پچسکه به چاو ناہنری له سر گدای داری بیرو زیاد نکا و، له نهلمامی هندی «تفاعل» ی کیمایی دا دروست نمیی.

داری بیرو سمخت و قورسه، به کملکی دارهبرای خانو ناپیت چوتکه نمونهه قورسه دیوار بمرگی ناگری، به زوری بز سوتاندن به کاری نمین، بلام له نمروپا دیگوری قشنگی لی دروست نهکن، نمخی جوان له قلدی دارهکدایه.

*
ملمهندی پدک له ناو شعری عیراق - نیران دا

هیزهگانی نیران تا نهات له کوردهستانی عیراق نزدیک نمونهوه. زمانهی شعر گهیشت بوه ناوچه سنوبهگانی حاجی نزمیران، قلدازی، پنجوبین. عیراق و نیران، هیچ لاپهکیان دستیان له نیمه نمهاراست. هندی جار «رصد» هگانی نیران که به چاوساخی پشمیرگدانی پارتی و حسک نهاتنه پیشوه، شوینهگانی نیمهیان بز نهکردن به نیشانه. شعری حاجی نزمیران کاری له ملمهندی سی و، شعری قلدازه کاری له بارهگانی سرکرداپیتی کرد بو. ناوچی ناوزنگ - شینی مان چول کرد بو، ناوچی باوزی پیشان بی چول کرد بوین. داوودزگای راگیمانندن و رادیو گراستهبانوه دولی جافهتی.

شعر به گهرمی کورته ناوچی پنجوبین. ملمهندی پدک کوت بوه مفرسیبوه. همدو زوری بوردومان نهکرا. نموسا بمرگی حاجی سففر، له جیگی مالا بهختیار، کرا بو به لیسرسرای ملمهندی پدک. نیمه ناگاداری بمرگی حاجی سففرمان کرد، فسرمان به هیزهگانی پدکیتی بدا پلاماری جهیشی عیراق نهدن، بز نموی بتوانی هیرشهگانی نیران راهگری، چونکه هاتنی نیران بز ناوچهکه نمو به هزی چولکردنی ناوچهکه و ویرانبونی و، له نهلمامی نموهیش دا نمبو بارهگانی ملمهندی پدک و تپهگانی شاربازیر چول بکنن. ماهیر عهبلولرهشید تکریتی قائمندی قلملمتی پدک بو. ماهیر بمصیبهکی

ره گزیند پرست بو، له بهمانه گانی دا جنیوی به «فوسسی مجوس» و «نوه گانی دارا و روستیم» ندادا هندی، پشمرگه و، هندی له دانپشترانی ناچه که، گوپیان نه دابره فرماتی ملبه مند، بز څه خوژی چدک و تقصاتی به دزی ملبه مندوه، هندی بزسه یان بز هیزه گانی جیش ناپوهوو تازاریان دا بون. نغوش چمند بهمانیکی پر هره شه و جنیوی به سر ناسانی شاربازیدا به فروکه پلاو کرده وه. چکه لمهیش «تعمیم» یکی به بروسکه به سر کورته گانی فیهلقه کی دا پلاو کرده پوهه له به کیکیان دا نویسی بوی: «تقره اباحه عرض و مال المخرین و ذویهم».

ملبهندی پدک توشی گیسو گرفتگی گوره بوی. ناچه که یان بپردوام له ژیر توپاران و پوردمانی هیزه گانی عبراق دا بو. ناچار بون بیر له گواستنوه بکن. لهو کاتدا به هادین لهو ناره بو، که نم پشپوانه نهی، له سر تاوازی پدکی له سروده کان نم بالزوهی ریک خست بو:

ندی هاوریانان من ره لجدوم

من ۴۰۰۰

قوری دنیا به سر سرم

چاش و عسکر هاتنه سرم

ملبهندی پدک بز کوی بوم؟

*

شیر له ۳ مهیدان دا

نیمه له ۳ لاره له شعروه گلا بون: شیر له گدل عبراق، شیر له گدل نهران، شیر له گدل جود. زور کس به شپتان نغزاین و، نامزؤ گاریان نه کردین بز ماوه پدکیش بی، شیر له پدکی لم مهیداناندا سارد بکه پنهوه.

هوله گانی خومان له گدل جود پیری نه گرت.

همو نو و تارانمی له رادپو به نهازی بانگ کردنی لایمه گانی جود بز ناشتی، بو پیری توندی و، به جنیوی ناشیرین، له رادپوی پارتیهوه وه لامیان ندها پنهوه.

همو نوانمی ناماده بیان پیشان دا بو بز ناوژی له نیوان پدکیتی و جودا، نیمه قوملان کرد بو، له ناو نواندا مالا، رش سپی، سرؤکی عشیرهت، ندهب، ماموستای زانستگایان تی دا بو. نه پارتی و نه حشع گوپیان نغزاده قسسی هیچ کامیکیان. پیره هندی له گدل سمرانی جود بز کسانمی که له سلیمانی و پغدلا نغزایان کاریکی دژوار بو، چونکه نیوان له نهران بون و، کس به ناسانی دهستی نه مان نه گیشتی.

مامجهلال نامدی بز گارهدستانی سوری و، بز خالید پدگداهش سکر تیری حیزی شپرسی سوری و، بز نایف حواقه سکر تیری جدهبی دیسوکراتی فلدستین نویسی بو، داوای لی کرد بون له نیوان پدکیتی و حشع دا ناوژی بکن. حشع گوپیان ندادنی و، نامادهی ناشتیونوه نه بون.

تومیدیکمان نغما بو نزیکانه له گدل جود ناشت به پنهوه، به تاپهتی سمرانی جود لهو کاتدا زیاتر کموتونه ژیر «نیهیزاز» ی نهران خوی ناماده نه بو له گدل پدکیتی پیک بی، له پهنوه ره گیشی به جود نغندا له گدل پدکیتی ناشت به پنهوه. نیمه له گدل دهرهه پیره ندهمان زور کز بو. زورچار به رادپو پهایمی کورقان بز

نمادند. له په پيامه كان دا ناوی نهیښي نیمه په کوردی: «ناسوده» و په عمرهیی: «صابر» و، هی هغلاتی دهرهوه که له شام وریان نهگرت په کوردی: «ناواره» و په عمرهیی: «صامد» یو. په پيامه کې خزمان په رادپوکې په کېستی دا نماد و، په پيامه کې نوانان له رادپوی «صوت العراق» ودرنهگرت که په عسبه عیراقیه کانی سر په سوریا سرپه رشتیبان نهگرت.

په پيامه کېمان نارو بڼ هغلاتی دهرهوه. کورتهپه کې نیمه یو:
نیمه له ۳ لاره له شمروه گلاوین. هولی زورمان داوه له گدل جود پیک بهین.
سری نهگرتوه. له گدل سوریا و لیبیا و فیلستینیه کان همول بدن شمری نیمه و جود
راپگرن و، نیران تیرمان بڼ نهیښي، نهگینا ناچارین خزمان همول پدین شم له گدل عیراق
راپگرن.

لهو کاتدا د. فرناد معصوم، عهدولره زاق فهیلی، داروی شیخ نوری، سرهست
پامورنی، حسین سنجاری.. له شام یون.

*

نازادکردنی بیتواته

بیتواته گوندیکه کورتوته بناری چپای ساکوک و چپای شیشار په سوری دا
نورانی. جهگپه کی خوش و ناوهرهوی سازگاره. پی نهچی له زرد کونموه ناوه دان هویی،
هنندی شورینواری دیرینه تی دا دوزراوه توه. خلکی بیتواته له پخوکردنی بزنی مریز
و، دروستکردنی کردا شارزایپه کی زوریان هبو. زرد مال ده زگای تونگری تی دا یو.
له سهره تای شوری نهلول دا عومر مستفا بنکی په شمیرگی تی دا دانا و، یو
په بنکی هیزی کاوه. پاشان ملا مستفا علی شمعان بارزانی لی دانا، که په کی له
هاوسفره کانی سؤفت و باورپیکراویکی نزدیکی یو. علی شمعان کاپراه کی زوردار یو.
ریزی دانیشترانی ناوچه کې نهگرت. بهگاری پی نهگرت و، خریکی خو دوله من کردن
یو. په زرد کچی په کی له بنمهاله ناسراوه کانی ناوچه کې هینا.

نومور بهگ، که له بنمهالی میرانی خوشناو و، ژنبرای عباسی مامعد ناغا یو.
له پهلپاکان دا کسریکاری دائیره غاهاپ و، له سهره تای شوری نهلول دا بهشداری
خو پيشاندانی چه کداری عشاتیر یو، هاته ریزی شورشه کوه، له بیتواته دانه نیش، په
بپانوی گچچلی علی شمعان توه هلات و، پنه ای بڼ حکومت برد. هیزیکی جاشی له
ناوچه کېدا پیکوه نا. نم هیزه تا په پانی نازاری ۷ مایوه. دوی توه چو بڼ بهشداد
لهوی دانیش، بڼ داپنکردنی گوزرانی خیزانه کې چاخانه په کی دانا یو.

که په عس کورتوه جاش گرتن. نومور بهگ سرلنوی چه کی بڼ حکومت هلگرت
دوی شورشه که. دوی ناشه تال گپراه یوه بیتواته و، یو یو په دهسه لاترین کسی ناوچه
خوشناوتی. له دوی دس پیکردنوی خپاتی چه کدار نومور بهگ سالی ۱۹۷۷ دیسان
مفرزه په کی جاشی دروست کردهوه. له لشکرکیشیه کانی حکومت دا بهشداری نهگرت و،
هنندی جار هیزه کې نغانده راوی پشمیرکه. نهگور جاران په هانمی توه یو له دوی بارزانی
یوه په جاش نمجاره پان هیچ بهانوی په کی لهو په پته تی نهو، چونکه نم پشمیرگانه بارزانی
نهوین، بلکو پشمیرگی په کېتیی نیشتمانی و، هندیکیشیان خوشناو یون. نومور بهگ
په هزی نم دهسه لاتوه ترس و لمرزکی زوری خست یوه ناو دلی دانیشترانی ناوچه کوه،

همرکس گویا پهلوی نه کرده و، دلسوزی نمواندایه، تازاری نهدا. مینک له ژر، نۆتۆمزی پهلک دا تمقیبوه. پدکی له کوره کانی نمنور بهگ له ناو نۆتۆمزی پهلکدا کوژرا. له سهر نهمه ناردی کوپخا رسولی بهتواته بهگرن. کوپخا رسول له رانیسه دانیشت بو، هاوولایه پهلکی ناسایی بو، تمنیا تاراتی نو بهو باوکی رهشبو بو که پشمهرگی پهلکی بو. کوپخا رسول به سهی زانی له دهستان هلات و پهنای بز پاره گای حیزی بهس بو له رانیسه. نمنور بهگ ناردیه ناو پاره گای بهس کوپخا رسولیان دهرهنا. پاره گای بهس کوپخا رسولیان نهپاراست. هر لهوی دا کوشتیان و، لاشه کهیان به دوی نۆتۆمزی پهلک دا تا بهتواته راکیشا و، لهوی به بهر چاری خهلکوه لاشه کهی سوتاند. نم تواته بی سزا نی پهری.

نو کانی هیزه کانی نهمه هاتنه خواری بز دولی بالهسان، سنوری دهسلاتی نمنور بهگ له بهتواته و رۆژهلاتی دا بو. بهلام که پاره گای مامجهلال گویزایهوه بز دولی بالهسان و دواتر بز بۆتی له دوله رهقه. نمنور بهگ ویستی دس به سهر ناوچه کهدا بهگری، رهگای رانیسه بز خهلکیان بز هیزه کانی حکومت بهکاتوه و، پاره گا و هیزه کانی مهلبندی چواری پهلکی له دولی بالهسان دهریکا. کردیه سهر ههمو گونده کانی ناوچه که که نهی پهلکی جاشایهتی بز حکومت ههلگرن. دانیشتوانی ناوچه که کورد پهرور بون نهیان نهمه پهن به جاش کوه گف و ههرشه لییان.

نمنور بهگ به تهریک دو نیشانی نیشکاند. سهر کهوتنیک جیفگی به سهر پهلکی دا بز حکومت به دس نههنا و، جاده بهکی ستراتیجی بز هاتوچزی هیزه چه کداره کانی خهراق نه کردهوه. له ههمان کات دا نه پکرد به منه تیک گهوه به سهر جودا، پهلکی جودی له خۆشناوهتی دهر کرد بو، نهمه پهلکی دهر نهکا. بهشی له چه کداره کانی جود که تسلیم بوونهوه لای نمنور بهگ بوون به جاش و، چهندین جاش - پشمهرگی پارتی لای نمنور بهگ تاسیر مفرزه بو.

د. کمال خۆشناو، لهرسراوی مهلبندی چوار، نهمه بهگزادهی خۆشناوه. به زمانی شهرین هوالی بو نارد که زۆر له دانیشتوانی ناوچه که نهکا و، واز لهو پلانه بهینی. نمنور بهگ وهلامی دا بهوه که نو گهوهی ناوچه که به و، ناوچه که هی خۆبهتی، نهی مامجهلال و مهلبند ناوچه که به جی بهیلن. له ههمان کات دا کردیه سهر سهرگهوه و ریش سهپه کانی ناوچه که، ههمو یانی گل دا بهوه و، به زۆر گونده کانی زهوه، ههرتل، وهی، نهوه، سهر دۆل، مهرگه سهر، چهوه.. ی چه کدار کرد و، به سۆفل و بلدوزهر سهرنگر و ره بهی پی دروست کردن. کار وا بهویشته به ههمو ناوچه کهی نهگرت.

له ناو بهتواته کومه ره که خستنی باش و بههیزی ههبو. ناگاداری وردیان له سهر هیز و شوینه کانی چه کداره کانی نمنور بهگ و حکومت ههبو. مامجهلال خزی له بۆتی بو، که نزیک بو له ناوچه که بهوه. له سهر بهچینهی ناگاداری چه کانی شانه کانی کومه له و، به پهرس و راویزی نهوان، نهخشه بهکی دانا بز گهرتنوهی نو گوندانهی گیرا بوون و، بز دهر کردنی نمنور بهگ له بهتواته. مامجهلال هیزه کانی مهلبندی ۳ و چواری ساز دا و، له مهلبنده کانی ۱ و ۲ هندی هیزی تری داوا کرد.

*

نمخشدهی سرگموت

مامجدلال نمخشدهی که به ناری هیزه‌یی مامزستا چیمال تاهیر «سرگموت» موه ناو نا بو، که تازه به هژی و مرگمرانی نوتومس پلموه له دولی پالسان کوچی دوابی کرد بو.

هیزه‌کانی کرد بو به ۳ پش بز نموهی له ۳ قزلموه پلامار بدن:

قزلی به‌کم، هیزه‌کانی ملبندی چوار به سرپرشتی شوکتی حاجی موشر بز

شاخی هوری و گرتنوهی چپوه و سردول و میرگه سر.

قزلی دوم، هیزه‌کانی ملبندی سی به سرپرشتی حسن کرستانی بز شاخی

شیره و گرتنوهی دهره زپوه.

قزلی سبیم، هیزه‌کانی ملبندی به‌ک و دو به سرپرشتی مامجدلال خزی، له

دولی شاوروه بو سر شاخی ماژوک و نینجا داپزین بز ناو بپتواته.

رؤزی ۲۰ ی تشرینی به‌کم قزله‌کی ملبندی چوار هیرشه‌کی دس پی کرد.

گوندی نیوه‌یان گرت و شکانی جاشه‌کان دست پی کرد و، له هیمو قزله‌کانوه پلامار

دران. بو رؤزی دوابی هیمو دولی پالسان و بپتواتش کموته دس پیشمرگی به‌کیتی

و، هیمو هیزه‌کان له بپتواته به‌کیان گرتوه.

نمسه شیریکی گپوره بو، هیزیکی گپوره بپسداری تی دا کرد و، له ناوچه‌یکی

شاخوی فراوان دا بو. توانای به‌کیتی بز شیری گپوره دهرخت. سرگموتیکی گپوره بو

بز پیشمرگه و بز دانپشتوانی ناوچه‌که، وری خلیکی زور پمز کردهوه. پلام تالان و

راووت، به تایبستی له بپتواته، رونقی نم سرگموتنی کم کردهوه. مالی هاوریکانی

کومله‌پش له بپتواته که دوریکی کارگه‌ریان هیمو لمو سرگموتندا پیر تالان و سوتان

کموت. مامجدلال لم تالانه زور نارحمت بو. فرمانده‌کانی کز کردهوه و سرزرنشتی کردن

و، لیونبه‌کی لیکولینوهی دانا بز و مرگرتنوهی کلپه‌لی تالانی. راستبه‌کی نوبالی نم

کساره له پلای به‌کم دا نکومته سر دزگای راگه‌باندن، به تایبستی رادبو، نه‌ک

پیشمرگه‌کان. چونکه دزگای رادبو، وه‌کو پشی له راگه‌باندنی شر بز پمز کردهوهی وری

و، تاودانی هملتی شورش‌گیرانی پیشمرگه‌کان، هانی داپون: دستیان لی نه‌پارین و،

مالیان تالان بکن و، خانوبه‌ریان ناگر تی پیر بدن.

*

مفاوضه له گدل به‌عس

لمو چند مانگدا کونفرنسی ناوچه‌یی کمرت‌کانی ریکخستنی کومله تهاو بو.

نازاد هورامی، ریکوتی عوسمان به‌گ، قادری حاجی عملی به‌گ، که سرپرشتی

کونفرنسه‌کانیان کرد بو، هاتنه تاوژی بز نموهی نهمجانی کاره‌کیان بز من پاس بکن.

نبره‌کانی کونفرنسی چند شتی بو:

۱. هملسنگاندنی هلمومرجی ریکخراوه‌یی، پیشمرگه‌یی، دارایی.. کمرت‌که و،

هلمومرجی سیاسی کوردستان و عبراق.

۲. هملوارده‌نوهی نندامانی کمرت.

۳. هملواردنی نوینترانی کمرت بز کونفرنسی سبیم.

۴. و مرگرتنی به‌روای نندامان له سر گشتوگژ له گدل به‌عس، ناخو زوراپستی له

چگه له مان، د. سهید عزیزى شمسزى و سهلاحدینى موهندى و چفند کسبکى تر پدرووام نامهيان له گدل مامجهدلال نالوگور نه کرد.

*

کومله له تیران له ناو خویان دا پریاریان دابو خانى موعینى که پدکى له کادره کانى سرکرداپه تیبیان پر، تازه له زیندان په سره زوى دهرچو پر، بنسرن پر کوردستانی عیراق پر لای نیمه. محمدهدى ملا عطفى هینا پرې پر ناوچدى نالان پدرو روی محمد فغوللا، چبگری فرماندهى هریمى ۳ ی، کرد پروهه پیگه پدنتیه لای نیمه. لهو کاتدا شوینى نیمه نادپار پر.

چفند روژى خانه له گدل محمد پر، جهیش له ۲۱ ی حوزه پرانى ۷۸ دا هیرشى پر کردن پر سر «کانى پيشو» له نزیک گرتلى «درى» له ناوچدى ماوت. لهم هیرشدا ۶ کس کوژان، پدکیکیان محمد و نوى تریان خانه پر.

خانه، وهکو هاوریکانى نه پانوت گنجبکى روشنپیر و تیگه پشسو و نازا پر. پرې شهیدان: سولهیمان و عهبدوللا و، کورى محمدهد نمینى موعینى پر.

دواى کوژانى خانه دو کسى تر له هاوریکانى پریار ندهن پین پر کوردستانی عیراق، نهوهم نیمه له دهرای گورگان پوین له قندیل، هردوکیان گهیشتن: د. جدهغفرى شفیعى خلکى بوکان و، ساعیدى وهظندوست (کاک پریم) خلکى سنه پون. ساعید له گدل خوى چهرده پک پاروى پر هینا پوین پاشه کوتى کرد پر. د. جدهغفرى لهو کاتدا پر نیمه زور په سود پر چونکه پزیشکمان نه پر. تنیا پک پرینچپمان هپر، نهویش هدر نیرانى پر، نندامى «سازمانى تینقیلابى» پر.

دو پیاوى روشنپیر و تیگه پشسو و په زات و وده پروز پون. حمزبان نه کرد کس بزانی که نیرانچن و ناویان چه

*

روژیکیان له پدرومى چادره کوى خومان دا دانتیشت پوین، حمه سعید له دوروه دو کسى په دى کرد، پدکیکیان جلى کوردى و، نوى تریان پانتولبکى جیسنز و کراسبکى زردى له پو دا پر، پرچى پو دا پروهه. وتى: «وايزانم روژنامه نوسه».

که نزیک کوتنوه پانتول له پیکه عومبرى حاجى عهبدوللا پر. زورم پى خوش پر نهویش په سلامه تى گه پشسو له مان. کاک عومر له گدل کاروانه کدا رویشت پر پچى پر سورپا و، له پوه په پدکجاری پروا پر نهووپا. قم نامه پدکیان پى دا نارد پر پر سرکرداپه تى کومله. په ناو تیران دا له مه پادوه په نهینى له گدل پدکیکى شاره زادا

گهرا بوده. مردم به گالته له گملی، وتم: «سفری دهرهوت کرد. دو ولاتی بیگانگت به بی پاسپورت و قیضا بینی - مهبستم تورکیا و ایران بو - نیتر هقی گلهبیت نعاواه» کاک عومر لای نیمه گیر نهبو نیزنی خواست بو سردانی کسوکاری بگهریتوه نزدیک سلیمانی.

سمرانی قم، سامی سنجاری و هاوریکانی، چند جاری له گمل نازاد هورامی و عومر دانیشت بون. بو نیتتهبهاره هردو ریکخراو: «قم» و «کومله» مارکسین، پاسی ریککوتنی دوقولی و هاوکاریسان له گمل کرد بون. بو دهرینی نیازی باشی خویان شم نامه‌بیان نوی بو و، داپریان به عومر بیلهنی و، دروهی قسه‌کانیشمان بو بگهریتوه.

قم تاکتیکیکی زیره‌کانی هلبژارد بو: نهریست به‌کیتی له ناوهه هبل بوشینی. پیوهندی له گمل کومله و بزوتنوه، به جیا له به‌کیتی بان رودتر به جیا له مامجه‌لال، دروست بکا. لهوی، له گمل نازاد و عومر له سرکرداهتی کومله دانیشت بون و، شم نامه‌بیان بو کومله نوی بو، هر بو جووه له گمل کاک تاپهر و سهید کاکش له سرکرداهتی بزوتنوه دانیشت بون و، په‌پوهندییان له گمل رسول مامند کرد بو.

تاکتیکه‌کی سامی به سر شمدا له کومله تی نپهری، نیمه سور بوین له سر نهوی که نه‌گیر بیانوی ریک بکون نهی له گمل به‌کیتی نیشتمانی ریک بکون، نه‌ک له گمل پاله‌کانی و، داوامان لی کردن چاره‌نوسی هه‌قاله بزهره‌کانان ناشکرا بکن و، له گمل نهوان گفتوگری ریککوتن داپه‌زین.

به راویژ له گمل مامجه‌لال و د. محمود وه‌لامی نامه‌کمان بو نویسنوه. هر نو کاته نسلی نامه‌کی قم و ونه‌ی وه‌لامه‌کی خوصاتم بو ناگاداری و هه‌لگرتن نارد بو هه‌قالاتی دهرهوه. نهی له لایان مایی.

به‌لام تاکتیکه‌کی سامی کاری له بزوتنوه کرد و، پشپویه‌کی زوری خسته ریزه‌کانیانوه. رسول و هندی له هاوریکانی شاری که ساوه‌بک بو نارازی بون له به‌کیتی، نو کارساته‌ی به سر به‌کیتی هات بو داننا به به‌لگی راستی بوچونه‌کانی خویان. به تنیا کموتنه په‌پوهندی و گورینه‌وی نامه. شممش پیچوانندی نو ریککوتنانه بو که له ناو خرمان دا له سمری پیک هات بوین. په‌پوهندی له نیوان هر ۳ پاله‌که دا: کومله، بزوتنوه، ختی گشتی، له سر پنچینی جووی له فیدرالیزم ریک خرا بو. له ناو به‌کیتی دا هر پاله سرکرداهتی تاپه‌تی و، سمره‌نوسی نایدیولوجی و، ریکخراوه‌ی خوی هه‌بو، به‌لام له کاروباری پیشمرگیمی و، دارایی و، په‌پوهندی سیاسی

بەلگە

۱. وتاریکی گۆناری «رۆناهی»، شام، ژمارە ۱۷، سالی ۱، ۲ ی ئای ۱۹۴۳
۲. شەجەرە بنەمالی پارزانی. دواى ناشەتال داتەرەى «ئەمەن» نامادەى کردوە.
۳. لەدوانى «پراڤدا» لە سەر شەرى كوردستان. رۆژنامەى «الاخبار» بېروتىيەو، رۆژى ۶۳/۷/۱۴
۴. لەدوانى رۆژنامەى «الجمهورية» ى بەغدادى، رۆژى ۶۵/۳/۱۴
۵. گۆتوگۆزەكى رۆژنامەوانى شەيخ ئەحمەد. رۆژنامەى «الهدى»، رۆژى ۱۹۶۵/۲/۲۴
۶. نامەى حەبیب مەحمەد كەرىم بۆ ئەمىر.
۷. فوندى موهاتىراتى سالى ۶۶ لە «خەبات» ى مەلایى و جەلالى دا.
۸. سەرژمىرى چوار سالى شەرى بەكەتتى - بەس. «الشراة» ى مايسى ۱۹۸.
۹. تەقەرىرى «ئەمەنى عام» بۆ سەدادام حەسەن لە سەر خۆپەشاندانى شارەكان.
۱۰. بەرنامەى كۆمەلە بۆ: پەشكەوتنى كۆمەلەپەتتى و، چارەسەر كەردنى كەشەى نەتەواپەتتى.
۱۱. فوندىك لە بەلاو كراوە ناوخۆپەدكانى كۆمەلە: «ژەمانى رەكخراوەى».
۱۲. بەیانى بەكەتتى و بەلگە دەربارەى شەرى بەكەمى جود.
۱۳. بەیانى بەكەتتى و بەلگە دەربارەى شەرى دوهمى جود.
۱۴. راپۆرتىكى ئەستەنبخاراتى عەسكەرى باسى دەورى خۇبان ئەكا لە خوشكەردنى تاگرى شەرى ناوخۆى كورد.

SAL 2
HEJMAR 17
—
YEKŞEMB
1 TEBAX 1943

RONAHÎ

ANNÉE 2
NUMERO 17
—
DIMANCHE
1 AOÛT 1943

SUPPLÉMENT ILLUSTRÉ DE LA REVUE KURDE HAWAR

PALEYIYA INGİLİSTANÊ

Di vî şerê xwînxwar de Ingilîstan ne bi tenê di qadên şer de, lê di her warî de xebateke zor xebitiye; guh daye cotkariyê jî. Resimê jorîn gundikî ingilîzî şanî dide yê ko digel keça xwe şixra xwe dikişîne. Lê welê dixuye ko ingilîz şixra xwe ne li ser ker û hêştiran lê li ser ereban dikişînin.

ÇAPXANA TEREQIYÊ
ŞAM — 1943

ŞÊXÊ BARZAN ÇAWAN FIRANDIN?!

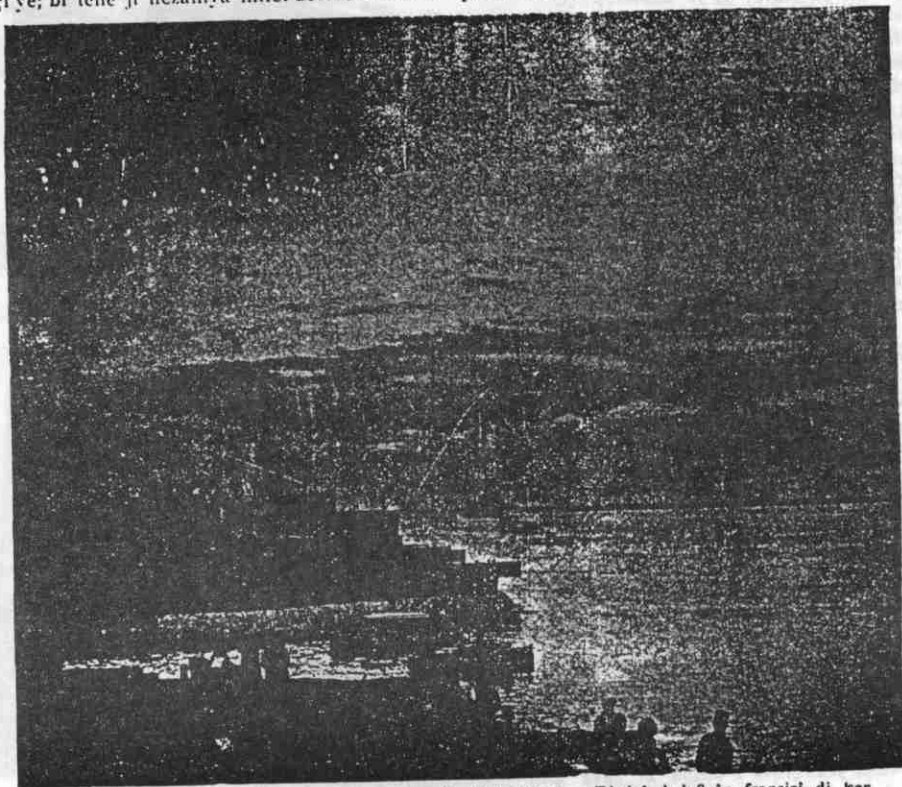
Iro li nav kurdên nîvro gava şêxê Barzan tete gotin, şêx Ehmedê ko bi Xudanê Barzan hatiye nasîn tê bira mirov. Ev şêxê ko hatiye firandin ne Xudanê Barzan şêx Ehmed; bavê wî şêx Mihemed e. Der heqê Xudanê Barzan da jî, di hejmarê pê vê da, ezê zanîna xwe binivîsim.

Ev çîroka ko dixwazime bêjim, ne tişteki xeyalî ye; lê tişteki qewimî û rast e. Berê, min ev çîrok ji devê şêxê Garisî şêx Evdîrehman bihîst. Paşê min dûr û dirêj pirsî, dawîya ko min xwe gihandê, gotina şêxê Garisî ê rehmetî bi tevayî rast bi derket.

Şêx Mihemedê Barzan yek ji şêxên herîqê bû. Ji wan şêxên ko nizanin şêxî û mirîdîl çî ye; bi tenê ji nezaniya mîlet destkewî dibin

û xwe di bin navê şêxîtiyê da li ser serê kur dên reben dikin mezin û rîya debareke şahane ji xwe ra, rîya mezinahiya cihê ko tê da jî ji kurên xwe ra pêk tînin. Lê bi ser vê yekê han da; şêx Mihemed ne mirovekî beradayî bû. Teqez ji gelek şêxan qencîr û çaktir bû. Qe ne wek şêxên mayî di rîya bêemiriya Xwedê da pêş da ne diçû. Heke gunehekî wî hebû, bê ko qeweteke manewî li cem hebe, xwe xwedî manewiyet da bû zanî û di qeza Zîbarê da gelek mirov bi mirîdî li serê xwe civandî bûn. Ji xwe ev gunchê han bû ko bû bû sebeba firandina wî.

Di serê babilîska bîstan da li qeza Zîbarê şêx Mihemedê Barzan di nav eşîrên Mizûrf, Şêrwan û Berojîyan da navekî baş biri bû. Xelkê wî, ewçend jê hez dikirin ko di rîya şêx da û ji bo daxwazên wî mirin, bextiyariyeke mezin dîzanî. Ji dilpaqîjiya xelkê wî pêva, dilçakî û rûnermiya şêx jî ev hezkirina

BENDERA TÛNISÊ:

Rojê ko genêral De Gol gihastîye Tûnisê balafirên fransîzî di şer benderê re firiyane û hatina serekê Fransa Şerevanî şahînet kirine.

han roj bi roj zêde dikirin. Her roj piştî nimêja êvarê, şex şîretên dîni li mirîdên xwe dikirin û diwariya roja pişdawiye û agirê dîjê he ji diêxist bîra wan.

Şex, rojekê ji rojan di nava van şîretan da, çêla rabûna cenabê Mehdî dike. Di vê navê da, ji mirîdên sere yek pîrsa nav û rûçikên Mehdî û tevî dema rabûna wî ji şex dike. Şex bersiva mirîdê sere, holê dide:

— Mehdî, piştî pêxember pêyayê Xwedê qencir e. Navê wî Mihemed, milên wî ji

en hemî kesan dirêjtir û hinarokên rûyê wî nûr jê dibarin. Çawan ko şûr wî nabire tîfing jî pê da naçe. Dema rabûna wî, wehareng e gelekî nîzik e. Heye ko îro hati be dinê û rîya roja ko Xwedê jê ra ferman kirî dipêye..

Hfinga yek ji mirîdan radibe ser xwe û dipirse:

— Qurbanî bi awayê ko me ji şex bihîstî, Decal jî tevî Mehdî radibe û kerê wî gelekî f beza ye; rojê rîya salekê dikare here. Ma gelo, cenabê Mehdî çilo li ber wî zalimê han xilas dibe?!

Bê şik, dema şex ji mirîdên xwe ra çêla Decal û kerê wî ê beza kiri bû, awayê li pêş wî xelas bûna Mehdî ne hati bû birê. Lê niha mirîdekî ev yeka han jê dipirist û ji vê pîrsê ra jî bersivêk diviya bû. Nizanin ne ji rûçikên şexan e. Gava şex dît, çavên hemî guhdaran çûne ser wî û bersivêkê jê hevî dikin; bê raman dibêje:

— Difire.. difire kurê min difire..

Di tu kitêban da çêla firina Mehdî tine; ji bo ko şex xwe nezan rave neke holê gotî û mirîdan jî bawer kiri bû. Lê nizam, Xwedê ev derewa han jî şex qebûl dikir an na.. Vê tekê emê di dongiya şex da bibînin. Piştî ko x şîretên xwe dike, li mizgeftê bi derdikeve diçe dîwanê.

En ko mala şexê Barzan dîtine dizanin ko Mehdî dîwana şex çiqas f bilind e. Tayê bînf mizgeftê û yê dudûyan xaneqe (tekiye) û yê yîyan dîwan e.

HOMBAYÊ Î BALAFIRVAN DI BALAFIRGEHEKE WELATÊN ROHELATÊ NÎZING DE

Gava şex ji mizgeftê diçe dîwanê, mirîd di nav xwe da li ser şîreta şex a wê rojê (rûçikên Mehdî) dipeyivin. Di xwazin bizanin, ka ev rûçikên han bi kê dikevin. Ji ber ko rûçikên şex gotî, hemî bi şex diketin, hinek jî mirîdan dibêjin ko: hebe, tinebe şexê me Mehdî bi xwe ye. Hinekên wan jî dibêjin: ma kînga şex rastî jî me veşartîye ko îro jî veşêre; heke ew Mehdî bûya wê ji me ra bigota. Li ser vê gotinê birê pêşin dibêje:

— Ma nayê bîra we ko şex got: « dema rabûna wî gelekî nîzik e. Heye ko îro hati be dinê û rîya roja ko Xwedê jê ra ferman kirîye dipê ». Erê şex, Mehdî bi xwe ye; lê rîya fermana Xwedê dipê.

Birê dudûyan dîsa bi gotina xwe digire ko şex ne Mehdî ye. Li ser vê dikevin gewriya hev. Ji her du serîyan yek nikare ê din bîne ser gotina xwe. Hfinga yekî risîptî jî mirîdan radibe û dibêje her du biran:

— Ma cihê ko e jî hebe, hewceye ko hûn holê zikên hev diêşînin. Ma nayê bîra we ko şex got: tîfing bi Mehdî da naçe. Werin emê herin dîwanê û Bestek tîfing berdine şex, heke Mehdî be, berik tê naçin.

Va eşîlmendê Barzan nafikire ko heke şex ne Mehdî, be dê bîmire. Ev yeka han nayê bîra mirîdên her du biran jî. Gotina hemîyan li ser vê tevdrê dibe yek û şex peya tîfingên xwe radikin û diçin dîwanê. Di nişka va devê her şex tîfingên didin plîstra şex û tîliyên xwe davêjin lîngên tîfingên.

Bi dengên tîfîngan û rabûna dû ra, şêx dizane ko evana bi bêbextî wî dikujin. Ew jî dide xwe û direve. Mirîd wî di devê dêrî da digirin ko hemî berik li cilan ketine û bi cên ne ketine. Li ser vê tecrîba han êdî şîka wan namîne ko şêx Mehdî ye.

Lê hinekên mirîdan dîsa naxwazin bi vî yekê bawer bibin. Li ser vî, di navbera van û ên mayî (anê piraniya ko bi Mehdîtiya şêx bawer bûne) da qirên dibe. Hinga ew eqilmendê ko rîya tîfîng - berdana şêx bi ber

mirîdan xîstî bû, dikeve navbera wan û dibêje:
— Ma ev gotinên we hewceyî qirênê ne? Ma nayê bîra we ko şêx got: Mehdî dikare bîfîre? Werin emê herin biceribînin..

Ev gotina han bi serê hemîyan dikeve û tev terin nik şêx û daxwaza xwe holê jê ra dibêjin:

— Qurban! piraniya me bawer in ko şêx Mehdî ye. Lê hinekên bêîman di me da hene ko bi vî yekê bawer nabine. Me divê şêx vî şîka han di dilê wan da bi derxîne.

— Ma ez çawan dikarim vî şîkê di dilê wan da bi derxîm û kê jî we ra gotiye ko ez Mehdî me?

— Qurban, dilê me hemîyan dibêje tu Mehdî yî. Ma şêx ne go iye ko dilê şel misilmanî li ser çî tîştî bibe yek, ew tîşt rast e û nabe derew. Herçî sîka di dilê hin mirîdan da heye tuê bi firîne jê biderxî.

— Kuro ma hûn ehmeqîn, ez çawan dikarim bîfirim?!

Hînga eqilmendê Barzan, ew mirîdê ko berê rîya tecrîba tîfîngê şanî hevalên xwe daye dibêje:

— Gelf mirîdan! Ji ber ko dema rabûna Mehdî hîn ko hatiye, şêx xwe eskere nakîye. Lê em dikarin biceribînin. Werin emê dest û lingên şêx bigirin û li ser xaneqê bavêjin jêr. Hinga wê bi kotekî bîfîre.

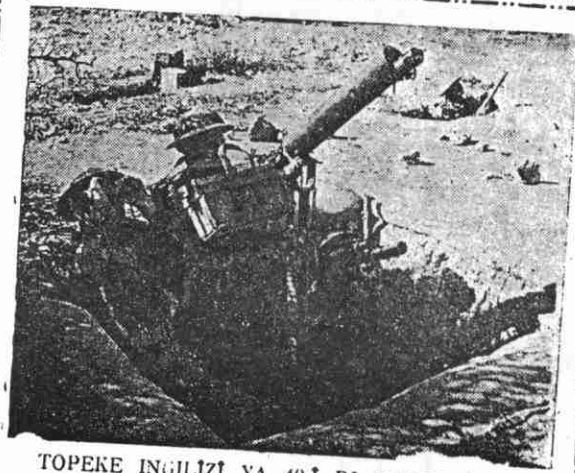
Hîn gotina eqilmendê Barzan ne qediye ko mirîd bi dest û lingên şêx digirin û bê ko guh bidin qîr û zariyên wî rebenî, li ser xaneqê davêjin.

Şêx Mihemedê ko cendekê wî î zexim bû, bi selamê nagehê hewşê. Her du dest û lingek, sto û pişt bi şêş cihan dişkên û şêx bi rastî dibe Mehdî. Piştî ko me got, pist û stoyê şêx jî şikestî bûn, êdî ne hewce ye ko em bîjin roja dûtirê canê xwe sîparte ruhîstn û cendekê xwe jî sîparte gorê. Hîngê ev şêx Ehmed, ê ko bi navê Xudanê Barzan hatiye nasîn î şêş salî bû.

OSMAN SEBRÎ

TANGÊN BRITANÎ DI ENIYA BÎRMANYAYÊ DE

TOPEKE INGILIZÎ YA 40Î DI ŞARGEHÊ DE

مؤامرة خطيرة

فيكتور مايفسكي «المراقب»: فيكتور مايفسكي

للانتماء في السياسة العربية . وتلقى عباءة البعث في حرب الإبادة التي نشبتا ضد الآراء سعادة الاستعمارين الإنجليز ، حيث أجز العراق سلطة ضعيفة مع اقتترا تزويده بالعراق والمغرب والاسكندرية ، كما درست العراق طهرين الى اقتتريا لتصبح . وكما كانت ضعيفة « التهلر » كبرى لانتقرا . فانتقرا لا قبل اليوم الى أركه يتولى العراق والقيمت ، والتسوية وهي مستعدة لتكرار سياسة السويس . وصل الوفاق المتحدة بنقل في سبيل فرض سعادتها بالسلح في العراق . كما في الثالثة بين اختبارات التزول الآيكية والإنجليزية نفع الوفاق المتحدة الى عدم الاتراف يكون العراق متفلة نلوة لقيادة لبريطانيا . ولما يتكلمون في جهاتاليتين عدم الاستعمار . وقد وصل الى بيلافسكي الوفاق المتحدة الآيكية الممدد سبيل عمل ، ويحاول متكرو بندها الترسبون التظلم على لاطية فياستيم القلدة ولعسبون يتهم سبرولسون السالط الآيكي اذا قسم يكن يؤمن فيه اذا شرط ، وينتج الأوسبر المرابي حول هذه التزول في حين أنه قد وصلت الى البصرة في التامن والمشرق من جزير الأستان الـ . . . الأول منالمداد في العربية والتسبال والمخاف الآيكية ، ويقال ان سعادتا تجري الآن بين العراق والولايات المتحدة حول آراء التفسار العوميو الآيسيركي لالارض العربية . ويجمع هذا بين العمل البائس في جانب الاستعمارين في العوالم الغربية في شمال العراق . وازدياد نشاط « السنو » السوني في الشرق الادي شكل جيمسك وظفر .

ان العراق الاستعماري يحول استعمار الحرب ضد الآراء . كأنهسي تكون خلف جند هو للاستعمار سبراد فيه بالهافه ضد الآراء ، ان هذه السبيلية ستفرض نالفاضا مايا مع الصالح العوميو السوسوبو العربية . وبهذا الصدد نطق ندر حذب الوفاق المتحدة وانتقرا .

ان سياسة عولاء الاستعمار التي نوهوا الفعارة السوسوبو الذين التاروا حرب الإساده ضد الآراء ، ان هذه السبيلية ستفرض نالفاضا مايا مع الصالح العوميو السوسوبو العربية . وبهذا الصدد نطق ندر حذب الوفاق المتحدة وانتقرا .

ان سياسة عولاء الاستعمار التي نوهوا الفعارة السوسوبو الذين التاروا حرب الإساده ضد الآراء ، ان هذه السبيلية ستفرض نالفاضا مايا مع الصالح العوميو السوسوبو العربية . وبهذا الصدد نطق ندر حذب الوفاق المتحدة وانتقرا .

ان سياسة عولاء الاستعمار التي نوهوا الفعارة السوسوبو الذين التاروا حرب الإساده ضد الآراء ، ان هذه السبيلية ستفرض نالفاضا مايا مع الصالح العوميو السوسوبو العربية . وبهذا الصدد نطق ندر حذب الوفاق المتحدة وانتقرا .

ان سياسة عولاء الاستعمار التي نوهوا الفعارة السوسوبو الذين التاروا حرب الإساده ضد الآراء ، ان هذه السبيلية ستفرض نالفاضا مايا مع الصالح العوميو السوسوبو العربية . وبهذا الصدد نطق ندر حذب الوفاق المتحدة وانتقرا .

ان سياسة عولاء الاستعمار التي نوهوا الفعارة السوسوبو الذين التاروا حرب الإساده ضد الآراء ، ان هذه السبيلية ستفرض نالفاضا مايا مع الصالح العوميو السوسوبو العربية . وبهذا الصدد نطق ندر حذب الوفاق المتحدة وانتقرا .

حول التدخل الأجنبي ضد الشعب الكردي

فيكتور مايفسكي

لقد تظلمت الحكومة الجديدة في العراق بأنها مستعدة لان تتوصل الى اتفاق مع الآراء ، ولكن سلوكها خلال فترة ليس اقل من ذلك كانت الاوساط الساعمة الديمقراطية تتابع في الشك ، والعداء للشعبية السوفيتية السرية ، والعداء للشعبية مع العول الاستعمارية المتكففة في حلف « السنو » العربي السوني ، والجماعة اجتمعت دورة مجلس حلف « السنو » في كراتشي في نهاية نيسان الماضي ، وبخسنا في ذلك العود كما عقدت المتكففة سالة المصاد في العراق واما سالة الحرب ضد الآراء . وقد بدأ وزير الخارجية التركية حين عوده من كراتشي هذا السبيل الوفاق . وقد برزك اقترا والبركا الفعارة الجديدة ولقدما الى التزول الآيكي سلة تعبير استخفية في العراق ، ولقد ساعمة العربية البائرة من قبل تركيا . وقد أصبح واضحاً من الآراء الآيكيةالمدد من مصادات سيرة جرت في الوفاق جزيران بين مثلي تركيا والعراق وسورية ، اصمتت ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك . ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك .

ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك . ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك .

ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك . ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك .

ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك . ان حرب الاسكدة ضد الآراء ، تجري بجهود موحدة من قبل بغداد حلبالاستقراطية والعراق وسورية . وقد تم الاتفاق على انه خلافاً للمالية يفتي بمصاد ايرادات لفتح العلاقات مع بعض الآيكيةالكردي ، وتضمير نشأف للشعنان الآرية ، وانتقال الآراء الذين يبرون الصعود وفي ذلك .

تأخر راديو موسكو المقال التالي العام الذي نشرته جريدة « البراد » حول حرب الآراء في كردستان العراق على مضمونها فيكتور مايفسكي تحت عنوان «مؤامرة خطيرة» . وفيما يلي سنشر هذا المقال :

الاصح رسم كامل منذ نشرت الاوساط الحاكمة في العراق بحربها الباردة ضد الشعب الكردي ، وازدادت خلاله من عهدهم الارض مشرب الفرى الكردية كما تعرض السكان الآسوان الى قصف بريري ، وتعرض قتال « النابالم » كل ما هو في . ولقد عول : انني لا اقدر هذه السياسات حرباً ، انتميا بزرقة عصابة الصهيرين ، وقد ادى مشى العوالم ان ان نلوم حسدة الزرية في كردستان العراق التي حربالباردة التي التفت العشتي . ان الرأي العام العالمي بكل جزئيه الامم الآرادية التي نلوم بها الاوساط الحاكمة في بغداد . لقد كان مشروعه في انشاء الشعب ، نداد جمهورية نولفوسيا الشعبية التي يبرح سلطة الساحة الآيكية طالب في مصاد سالة سيرة الآيكي بالجملة التي تبطل الحكومة العراقية تجاه ان الاوساط الحاكمة في العراق في 18 لجمعية المتحدة . وقد وجهت الحكومة السوفياتية رسالة الى مجلس الامم لفتت فيها اشكر اعضاء المجلس الى الوفاق الآيكي الذي يجرى من العوالم في شمال العراق . الذي يفتي باسم المتحدة ان طرازاصمتت حين يتماشى على البيان العالمي يتحول الآسنان ، وسيلدهو الشفة نفسيا ، ونحن بطرفالوجود خطر جديد يسبب كماله . ان الاوساط الحاكمة في العراق ترسم ان حرب الابادة ضد الآراء في من شؤون العراق الداخلي ، وهي تتعول علىالتسبيل الذي انما الماني .

لقد جاء في بيان الحكومة السوفياتية الموجه الى الحكومة العراقية والمنشور في صحيفة « البراد » ، وكذلك في البيان الذي في حكومة ايران تركيا وسورية ، ولقد ادى من يتماشى على البيان العالمي يتحول الآسنان ، وسيلدهو الشفة نفسيا ، ونحن بطرفالوجود خطر جديد يسبب كماله . ان الاوساط الحاكمة في العراق ترسم ان حرب الابادة ضد الآراء في من شؤون العراق الداخلي ، وهي تتعول علىالتسبيل الذي انما الماني .

لقد جاء في بيان الحكومة السوفياتية الموجه الى الحكومة العراقية والمنشور في صحيفة « البراد » ، وكذلك في البيان الذي في حكومة ايران تركيا وسورية ، ولقد ادى من يتماشى على البيان العالمي يتحول الآسنان ، وسيلدهو الشفة نفسيا ، ونحن بطرفالوجود خطر جديد يسبب كماله . ان الاوساط الحاكمة في العراق ترسم ان حرب الابادة ضد الآراء في من شؤون العراق الداخلي ، وهي تتعول علىالتسبيل الذي انما الماني .

لقد جاء في بيان الحكومة السوفياتية الموجه الى الحكومة العراقية والمنشور في صحيفة « البراد » ، وكذلك في البيان الذي في حكومة ايران تركيا وسورية ، ولقد ادى من يتماشى على البيان العالمي يتحول الآسنان ، وسيلدهو الشفة نفسيا ، ونحن بطرفالوجود خطر جديد يسبب كماله . ان الاوساط الحاكمة في العراق ترسم ان حرب الابادة ضد الآراء في من شؤون العراق الداخلي ، وهي تتعول علىالتسبيل الذي انما الماني .

جريدة الجمهورية - بغداد

١٩٦٥/٤/١٤

لقد التقيت بالكثير من زعماء الاكراد المخلصين والتقيت باللا اكثر من مرة واني اذ اسجل هذه الوقائع فرائدي الامانة والاخلاص وتحديد جزء مهم من تاريخ العراق وكذا ساكون دقيقا وامينا في ما انتقل واسرد !!
لقد التقيت باللا وظهر من ملامح وجهه انه في العقد السادس من عمره ، يبدو عصبى المزاج مترددا حائرا وقد دلت جميع حركاته وتصرفاته انه كمن وقع في مشكلة وشعر بخبطه ويريد لها حلا ولكنه من الناحية الاخرى لا يعترف بهذا الخطأ وواقعه الذي اربك المشكلة وازادها تعقيدا .
لقد اثر في المرة الاولى الصمت وترلا الكلام كثيرا وكل ما اراده سماه « ضمانا من الحكومة !! » . فالقومية الكردية مضمونة ، وحرثاتهم مصادرة وحقوقهم كفلها القانون والحكومة لا تفرق بين عبدالله ، بين احد وبين احد . . . . . اذن ماذا ؟! يريد « ضمانا لنفسه » . . .

وهنا يحار المرء في تفسر ذلك . . . فاللا محاط بثلة مدمجة بالسلاح تحصى حركات كل قادم فهو بهذا مضمون ايضا . . . اذن اي ضمان يريد ؟
ان المتعقب للاحداث والمقربين عند اللا ومن الاكراد بالذات اكدوا ان الضمان الذي يشده هو « الابقاء على زعامته وسيطرته ونفوذه في المنطقة حتى ولو كانت على حساب الاكراد بالذات وعلى حساب مصلحة الشعب وكيانه » . ولم يتمالك نفسه في آخر هذه اللقيا ان يندد ويستهزا بمن يطالب بالحكم الذاتي باسلوب تهكمي كلاما وحرمة .
وفي المرة الثانية كان يقف في بعض القضايا بجانب الحكومة وقد اصر مرة على ان تكون الدراسة باللغة الكردية لحد الصف السادس بينما عارضه الباقيون . . . وكان بحديثه يوكد انه لا يقصر سوما للبلد وانه لا يؤمن بالانفصال والحكم الذاتي وبسما مدافعا عن نفسه سواء من جهة خصومه ام بموقفه تجاه الحكومة وقد ابد بما لا يقبل الجدل والشك ما قاله . . . وما يريد « ضمان من الحكم القائم . . . وضمان فقط » !!
المشكلة الكردية ليست ضمانا يريد الملا او غير الملا انها تهم الشعب العراقي كمجموع واخواننا الاكراد بالذات ، وقد استنكروا بشدة موقف المتطرفين واعتبروا اعمالهم وتصرفاتهم وما يقومون به خروجا على القانون وازادة الشعب . . . وليس المهم هذا ايضا . . . والمهم طعنا بما قسم من الاكراد يتوالفون الى بضاد ايضا واكدوا ان الملا لا يؤمن ولا يقر ما جاء في المذكرة والذين توافلوا احبا . . . برزقون منهم عكيد صديق وشوكت عقراوي . . . حيث قالوا بالحرف الواحد . . .

« ان الملا مصطفى قدم المذكرة وهو لا يؤمن بما جاء فيها ولم تكن الا لكي لا يقال انه فرط في حقوق الاكراد . . . »
من هذا يظهر ان تقديمها كان للاستهلاك المحلي ، وان القضايا المصرية المهمة لاتحل بهذا الاسلوب .

وامامي مشروع لحل المشكلة وافق عليه الملا ووقعه وايدته متصرف لواء السليمانية السابق السيد الحاج محمود ووقعه ايضا .

وما انتي اعرفه على الراي العام وبالزيتون والبرق ما يريد الملا في هذا المشروع وما يريد في المذكرة التي كتبها والتي نشرناها سابقا . . . وليقارن . . . وليحكم . . . وليقرر ما يراه مناسبا لحل المشكلة . . .

انه تناقش وتردد . . . وجيرة . . . وشعور بالخطأ . . . انه متاجرة باليداي . . . والاهداف والقيم . . . انه مقامرة بالشعب وامانيه واماله . . . . .
انه لقاء بضم او بدون ، بالاستثمار وبشرايحه . . . انه تفرط بعقود الاكراد ان كانت لهم حقوق مضمونة . . . وحقوق الشعب العراقي كمجموع . . . . .
انه تفرط بمصالح الشعب . . . بوحده الوطنية باماله . . . وهذا ما لا يرغبه مخلص لغيره وما لا ترغبه الحكومة والتي بقف على سياستها في حل المشكلة حلا سلبيا يضمن سلامة الوطن ويحفظ اراقة النماء . . .
وفي حلقة اخرى ستكون على موعد مع خطوات سلبية اخرى خطاها الحكم الوطني . . . . .

إنشاء الملا مصطفى عنه وعدم إمكان تحقق الانفصال
شاهد عيان يتحدث عن السلام الذي يعم منطقة الشمال
 كتب الأستاذ أحمد سميح محمدية مندوب جريدة (الأنوار) البيرونية إلى جريدته يقول

طرت برفقة العميد عبدالعزيز حفيد النبي إلى برزان مفسر الاسرة البرزانية في شمال العراق ، وقابلت الملا احمد البرزاني الشقيق الاكبر للملا مصطفى البرزاني ، والملا سليمان البرزاني ابن شقيق الملا مصطفى .

وعلمت هناك ان الخلاف مستحكم بين البرزانيين انفسهم بالإضافة إلى الخلاف القائم في حرب (البارني) . فالاسرة البرزانية التي يبلغ عددها حوالي (18) ألف شخص كونه امتعت تسعين اقدمها مع الملا احمد البرزاني وابن اخيه الشيخ سليمان ، والقسم الاخير مع الملا مصطفى .

وعلمت ايضا ان احدا من انصار الملا مصطفى لا يجروء على الدخول إلى برزان خوفاً من انصار الملا احمد .
 وحسما فهمت في برزان ، فان الشيخ احمد يعتبر كبير الاسرة البرزانية ولكنه شبه مدعة عند الاكراد لان زعامته دينية وزمنية في نفس الوقت .
الملا مصطفى يريد الانفصال
 وحديثي الملا احمد عن اخيه **الملا مصطفى** يقول : انه رجيل خيب يقول لسانه ما ليس في قلبه . فهو قد اتفق معي مرات عديدة على الكف عن القتال ولكنه لم يكن يحقق ما يتعهد به امني وامام زعماء القبائل .

وسالت الشيخ احمد ان كان الملا مصطفى يريد الانفصال عن الجمهورية العراقية ، فاجاب ان اخلاقه ليست نافذة وهو يقصد دائماً اشغال الفتنة وبث القلق في كل ارض يتولى فيها . وعليه فان قوله بان لا يريد الانفصال قول كاذب .

وسالت الشيخ احمد البرزاني ما دليل ذلك عندك والناطق

البلد ٤٤ / ٤٥ / ٤٦

بإسم الملا مصطفى ، شوكت احمد المقرابي ، قد صرح في المقابلة بان البرزاني لا يوجد القتال ولا الانفصال ؟
 ورد الشيخ احمد على سؤالي بقوله : ان عوده هذه تعهد منها الوصول إلى اعراس معينة . انه رجل لا يهون .
 هل تعرف انه على خلاف مع ولديه مبيد الله وادريس اللذين هجروا وتركا القرية التي يقيم فيها (رابية) إلى قرية اخرى ؟
 فالذي يكون من هذا النوع يتحدد سلوكه من خلال تصرفه مع الناس ومع اقربهم اليه وسألته : لو قامت دولة كردية فهل تعتقد انها تادروا على الاستمرار .

السلام يعم المنطقة
 وقد تأكدت بمسعى السلام يعم المنطقة الشمالية من العراق وأنه ليست هناك حرب بين العرب والاكرد . ودليل ذلك اننا تحولنا في كل المناطق الكردية من اقصاعها إلى اقصاعها حتى وصلنا راوندوز على الحدود الإيرانية العراقية وله « دروزين » اما ما تذكره بعض الصحف حول الحرب : فلا يبدو كونه صريحا من الاختلاق والنهبول . والذي يحدث أحيانا ليس إلا اعتداءات فردية يقوم بها بعض العصاة الذين يسلبون المسافرين ولا يحدث ذلك إلا نادرا شأن كل منطقة قبيلة في العالم .

استعدادات كاملة
 ومن مشاهداتي في الشمال ادركت ان استعدادات الجيش في المنطقة كما هي في الجبال البري والحوي . فتمه عرفان من التجرد من كانه الاسلحة تسيطر سيطرة كاملة على لطقته . وقد رأيت الجنود العراقيين و اقاصي الشمال وعلى الحدود الإيرانية - العراقية المشتركة . ومن جهة اخرى : فقد رأيت في « رابية » مقر الملا مصطفى البرزاني نفسه السلطة العراقية كاملة . فهناك محفر للشرطة وادارة للتجنيد وغيرها من ادارات الدولة .

بإسم الملا مصطفى ، شوكت احمد المقرابي ، قد صرح في المقابلة بان البرزاني لا يوجد القتال ولا الانفصال ؟
 ورد الشيخ احمد على سؤالي بقوله : ان عوده هذه تعهد منها الوصول إلى اعراس معينة . انه رجل لا يهون .
 هل تعرف انه على خلاف مع ولديه مبيد الله وادريس اللذين هجروا وتركا القرية التي يقيم فيها (رابية) إلى قرية اخرى ؟
 فالذي يكون من هذا النوع يتحدد سلوكه من خلال تصرفه مع الناس ومع اقربهم اليه وسألته : لو قامت دولة كردية فهل تعتقد انها تادروا على الاستمرار .

ان تقوم دولة كردية
 واجاب بقوله : لا اعتقد ذلك ، ولا اظن انها تستمر اكثر من ثمانية ايام . اما كردي واعرف الاكراد . ان زعماء الاكراد يحركهم طمع الرئاسة وسوف تقوم للحرب بينهم لو سارت لهم دولة . وانا شخصيا ، لو قامت دولة من هذا النوع ، سوف امر كل البرزانيين بالرحيل منها .

الملا مصطفى
يستعد للخنازير
 وطرت بعد ذلك إلى « رابية »

بمؤن تعلق البرزاني وحزبه كما يظهرها مكرتهم

تمت وصلاها سنة كرم للارن - مع السكرتير المال لطلب الللا البرزاني
وهي المبلغ ١٩٦٤/٥/١١ الى السنة الاضمة، خارج السراي .

بمؤن تعلق

الاشارة المتقطعة متفق على معرفة منه الاجراءات المتتالية مع
الكرتة وان تواترهما جميع منات الحزب وتفرعه فتمت انحصار
البا من فيه وتجدد الكوادره من حكمهم وشيكل زلفه بالحق
لما نأمله - داودها فنية - ومع حلة مقربه الى تكوير حزمه
طبع له حافة عناية يكون اداة في بيده يستعملها كات ووريد
منه عذرا امارات - الزهيرات - عبدو الطان في عهدنا - وفي
مكبرين ولفه بلا منم وعلى التوازي ريشة السنين وعزيرتوا
ووريد يد سرورهم وقدم الترحيل سرحا الى لوج والاشارة
للساطح آهل المير يربيه الى قبه الصرح المالى وعدم تسمية
المدونات الحية استقاد سكرتير الحزب الذى اتم لهم بطرم بسود
الاشارة - اما الاضمار بان سنا منهم قد تركوا جهنم
قوات المسك - بس تردى الفدماح والفق تسلم كم
سهم بالبرزاني وبجرح م - س بين - ه - ٦ - سلم
ولهم به ازديادى الوقت الماخر فاحته بعد حدود الاستر
وقد تمنا - باعتبارنا هيئة المراقبة والتفتيش العليا - مكرها
بموازة اعادة مع جميع الاطراف بعية اجراء اتهايات عامة
تحت اشرافه في جميع قواع الحزب لانتساب كان عملة جمهورية
وضد جميع المتراسلهم وقد اتفق هذه الاطراف على ذلك

المؤن تعلق البرزاني وحزبه كما يظهرها مكرتهم
الاشارة المتقطعة متفق على معرفة منه الاجراءات المتتالية مع
الكرتة وان تواترهما جميع منات الحزب وتفرعه فتمت انحصار
البا من فيه وتجدد الكوادره من حكمهم وشيكل زلفه بالحق
لما نأمله - داودها فنية - ومع حلة مقربه الى تكوير حزمه
طبع له حافة عناية يكون اداة في بيده يستعملها كات ووريد
منه عذرا امارات - الزهيرات - عبدو الطان في عهدنا - وفي
مكبرين ولفه بلا منم وعلى التوازي ريشة السنين وعزيرتوا
ووريد يد سرورهم وقدم الترحيل سرحا الى لوج والاشارة
للساطح آهل المير يربيه الى قبه الصرح المالى وعدم تسمية
المدونات الحية استقاد سكرتير الحزب الذى اتم لهم بطرم بسود
الاشارة - اما الاضمار بان سنا منهم قد تركوا جهنم
قوات المسك - بس تردى الفدماح والفق تسلم كم
سهم بالبرزاني وبجرح م - س بين - ه - ٦ - سلم
ولهم به ازديادى الوقت الماخر فاحته بعد حدود الاستر
وقد تمنا - باعتبارنا هيئة المراقبة والتفتيش العليا - مكرها
بموازة اعادة مع جميع الاطراف بعية اجراء اتهايات عامة
تحت اشرافه في جميع قواع الحزب لانتساب كان عملة جمهورية
وضد جميع المتراسلهم وقد اتفق هذه الاطراف على ذلك

الاشارة المتقطعة ان صاحبنا سلف لا يلتزم بهذه الزفان ان صاحبنا يذمها
للتفتيش به الزخ تم الرية مندمرة ان يكتفه كهم بمعرفة والتراسل
تعدت يد م - س - انه تمام ما لاجبه وارسلهم مع اسرار الحزب

ملاحظة

يتبع الآت في نسخة البرزاني على مشي عليه باجموعه
السماوي والعدويه مكره ورسول الحزب كما ان
صاحبه آداسه منتم بالصفه على عالا وهلا
٦٤ - م - موكي الحزب - هذا وكفالات اتبنتت عازر
وبارك الله مهده الرئيس المهتمين .

أقانون انتخاب ام قانون تعیین؟

مجله
تاریخ انتشار
۱۳۰۳ هـ ق
شماره ۱۱۷
قیمت هر شماره
۱۰۰۰ ریال

طلبه الاكرادى لدراسة لغتهم فى جامعة الهندستان

تقدموا لطلبه الاكرادى لدراسة لغتهم فى جامعة الهندستان...
الطالبون الاكراد الذين هم من اهل الهندستان يريدون ان يدرسون لغتهم فى جامعة الهندستان...
لقد تقدموا لطلبه فى جامعة الهندستان...
الطالبون الاكراد الذين هم من اهل الهندستان يريدون ان يدرسون لغتهم فى جامعة الهندستان...
لقد تقدموا لطلبه فى جامعة الهندستان...

الرجوع الى اقانون انتخاب ام اقانون تعيين؟

الرجوع الى اقانون انتخاب ام اقانون تعيين؟
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

الرجوع الى اقانون انتخاب ام اقانون تعيين؟
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

ما رأى السيد وزير الامتاع؟

ما رأى السيد وزير الامتاع؟
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

تعيين شيخ الدين طي ۱۱۱

تعيين شيخ الدين طي ۱۱۱
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

اللافتية الكردية فى الصحافة العالمية

اللافتية الكردية فى الصحافة العالمية
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

اللافتية الكردية فى الصحافة العالمية
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

فيل اى بن اللافتين

فيل اى بن اللافتين
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

فيل اى بن اللافتين
هذا الموضوع هو من الموضوعات الهامة التى تواجهنا فى هذه الايام...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...
لقد اختلفنا على ما نرى من اقانون انتخاب ام اقانون تعيين...

مكو نفر نس خزينه الاذيعو فراسي

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

النضال

الصحف اليومية
 رقم 1000
 سنة 1334

مسيرة من القيد في خمسة كتب

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

الوحدة الوطنية

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

قرارات و طعة مله بنضال الكوتفر نس

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

الوحدة الوطنية

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

جبهة الاتحاد الوطني ضرورة تاريخية ونهجنا العملي لتحقيق الوحدة الوطنية

الذي يجره الحكومة لي الاسراع في اكمال تنفيذها 19 حزيران و ما رسا و سطره الا اموه القرنيه الكريه

قرارات و طعة مله بنضال الكوتفر نس

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

الوحدة الوطنية

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

فرمان ملاني

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

الوحدة الوطنية

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

اتحاد كوتفر نس اليرتي

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

الوحدة الوطنية

بمسو و سطر التفتيش والسليمة والسكينة و رسم طريق الصل للظفر لسلمه شعنا حزنا
 كوتفر نس اليرتي يزك نغصية و سطره الا اموه القرنيه الكريه

مکاتراتی پلانی

این طرح در جلسه هیات مدیره و کمیته فنی وزارت معادن و فلزات در تاریخ ۱۳۳۰/۱۲/۱۵ تصویب گردید. این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است. این طرح شامل موارد زیر است:

- ۱- تعیین مناطق مناسب برای استخراج معادن.
- ۲- تعیین روش استخراج معادن.
- ۳- تعیین روش حمل و نقل معادن.
- ۴- تعیین روش پخش و توزیع معادن.
- ۵- تعیین روش بازرسی و کنترل معادن.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

کمیته هیات

این کمیته در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این کمیته در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این کمیته در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

این طرح در پی اجرای طرح ملی استخراج معادن است و در راستای توسعه و عمران معادن کشور تدوین شده است.

با صکای پستان ۲۱ جولای به راگ - استادی شهسوار ۱۴

روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

این روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

این روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

این روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

این روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

این روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

این روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

این روزگاری جوانی پلانی مجاهدان کارکنان - شهسوار ۱۴

انفاق الاموال في العراق وعجزها عن سد احتياجات المواطنين

من أصل مسدود | وجوب إصدار طو عام في العراق

على الرغم من أن العراق يمر بمرحلة انتعاش اقتصادي، إلا أن الإنفاق الحكومي يظل يشكل عبئاً كبيراً على الموازنة العامة. هذا يرجع إلى ارتفاع نفقات الخدمات الاجتماعية والصحية والتعليمية، بالإضافة إلى التزامات الديون الخارجية. كما أن الفساد الإداري والهدر في الإنفاق يفاقم المشكلة. في ظل هذه الظروف، يصبح إصدار طو عام ضرورة ملحة لتمويل النفقات المستعجلة، خاصة في ظل عدم قدرة الميزانية على تغطية الاحتياجات الأساسية للمواطنين.

من أجل معالجة هذه المشكلة، يجب أن يركز الحكومة على تحسين كفاءة الإنفاق وإصلاح القطاع العام. كما يجب أن تكون إجراءات إصدار الطو عام شفافة ومرتبة، مع ضمان حماية المصالح العامة والمساهمة في التنمية الاقتصادية. إن إصدار الطو عام ليس حلاً دائماً، بل أداة مؤقتة لمواجهة التحديات المالية الحالية.

في العراق، يشكل الإنفاق الحكومي عبئاً كبيراً على الموازنة العامة، خاصة في ظل ارتفاع نفقات الخدمات الاجتماعية والصحية والتعليمية. كما أن الفساد الإداري والهدر في الإنفاق يفاقم المشكلة. في ظل هذه الظروف، يصبح إصدار طو عام ضرورة ملحة لتمويل النفقات المستعجلة، خاصة في ظل عدم قدرة الميزانية على تغطية الاحتياجات الأساسية للمواطنين.

من أجل معالجة هذه المشكلة، يجب أن يركز الحكومة على تحسين كفاءة الإنفاق وإصلاح القطاع العام. كما يجب أن تكون إجراءات إصدار الطو عام شفافة ومرتبة، مع ضمان حماية المصالح العامة والمساهمة في التنمية الاقتصادية. إن إصدار الطو عام ليس حلاً دائماً، بل أداة مؤقتة لمواجهة التحديات المالية الحالية.

إصدار الطو عام هو أداة مالية تستخدمها الحكومات لتمويل النفقات المستعجلة، خاصة في ظل عدم قدرة الميزانية على تغطية الاحتياجات الأساسية للمواطنين. في العراق، أصبح إصدار الطو عام ضرورة ملحة لمواجهة التحديات المالية الحالية، خاصة في ظل ارتفاع نفقات الخدمات الاجتماعية والصحية والتعليمية.

إصدار الطو عام هو أداة مالية تستخدمها الحكومات لتمويل النفقات المستعجلة، خاصة في ظل عدم قدرة الميزانية على تغطية الاحتياجات الأساسية للمواطنين. في العراق، أصبح إصدار الطو عام ضرورة ملحة لمواجهة التحديات المالية الحالية، خاصة في ظل ارتفاع نفقات الخدمات الاجتماعية والصحية والتعليمية.

من أجل معالجة هذه المشكلة، يجب أن يركز الحكومة على تحسين كفاءة الإنفاق وإصلاح القطاع العام. كما يجب أن تكون إجراءات إصدار الطو عام شفافة ومرتبة، مع ضمان حماية المصالح العامة والمساهمة في التنمية الاقتصادية. إن إصدار الطو عام ليس حلاً دائماً، بل أداة مؤقتة لمواجهة التحديات المالية الحالية.

التشريعي والشورى

إصدار الطو عام هو أداة مالية تستخدمها الحكومات لتمويل النفقات المستعجلة، خاصة في ظل عدم قدرة الميزانية على تغطية الاحتياجات الأساسية للمواطنين. في العراق، أصبح إصدار الطو عام ضرورة ملحة لمواجهة التحديات المالية الحالية، خاصة في ظل ارتفاع نفقات الخدمات الاجتماعية والصحية والتعليمية.

إصدار الطو عام هو أداة مالية تستخدمها الحكومات لتمويل النفقات المستعجلة، خاصة في ظل عدم قدرة الميزانية على تغطية الاحتياجات الأساسية للمواطنين. في العراق، أصبح إصدار الطو عام ضرورة ملحة لمواجهة التحديات المالية الحالية، خاصة في ظل ارتفاع نفقات الخدمات الاجتماعية والصحية والتعليمية.

نقدنامه گوردازه بیگان باران از ما

با طبع خود بود در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

مردی و او را گریه کرد و در رویه و در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

با طبع خود بود در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

مردی و او را گریه کرد و در رویه و در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

زور داری صبری سکورف

مردی از آنکه گریه کرد و در رویه و در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

با طبع خود بود در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

مردی و او را گریه کرد و در رویه و در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

نقد نیست نسلین چپی

با طبع خود بود در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

مردی و او را گریه کرد و در رویه و در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

با طبع خود بود در روزی که در خانه تری می نشانی و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود و با حال پرتی شکر با کسی گفتند از آنجایی که آمده بود...

احصاء موجز للفعاليات التي قامت بها فصائل الانصار الوطنية التابعة للاتحاد الوطني الكردستاني منذ تموز ١٩٧٦ الى نهاية ١٩٧٩ ضد قوات السلطة الفائضية

— سنة ١٩٧٦ وقعت — ٤٣ — عملية كانت خسائر العدو فيها ٥١٦ قتيلًا و ٢٢٤ جريحًا و ٢١ أسيرًا وخسائره المادية تدمير ٥ أليات، وكانت فئاتنا ١٥٩ كلاشينكوف ، ٦ رشاشة ، ٧ جهاز لاسلكي ، ٤ بنديقية ، امدفج هاون اما خسائر انصارنا فكانت ٤٥ شهيدا و ٢ جريحا و ٩ اسرى .

— سنة ١٩٧٧ وقعت — ١٩١ — عملية وكانت خسائر العدو ١٦٨٤ قتيلًا و ٦٨٢ جريحًا و ٢٨ أسيرًا وخسائره المادية تدمير ١٢ سيارة عسكرية ، اسقاط ٥ طائرات عمودية ، حرق ١١ ماكينة ، تدمير ٢ ناقلة جنود وتدمير رديبابية ، وغنم انصارنا ٢١٦ كلاشينكوف ، ٤ رشاشة ، ١٢ مسدس ، ٤ جهاز لاسلكي ، امدفج هاون ٨٢ ملم ، ١ قناصة ، ٢ صندوق عناد ، ١١٢ مخزن كلاشينكوف ، كاسنفة الفام وخسائر قواتنا كانت ١٢٤ شهيدا و ١٠ جريحا و ٨ نصيرا وقعوا في الاسر .

— سنة ١٩٧٨ وقعت ٢٩٤ عملية وكانت خسائر العدو ١٦٢٤ قتيلًا و ٧٦٤ جريحًا و ٤٣ أسيرًا وخسائره المادية اسقاط ٩ طائرات عمودية ، تدمير ٧٦ سيارة عسكرية ، تدمير وحرق ٢٨ ماكينة ، تدمير ناقلة جنود وكانت فئاتنا قوات انصارنا ٢٢ كلاشينكوف ، ١ رشاشة ، ١٠ مسدس ، ٤ جهاز لاسلكي ، ٢٢ بنديقية برنو ، ٥ صناديق لخيرة ، ١ ناقور ٢ بنديقية سيمينوف ، ١ خيبة . وخسائرنا ٩٦٦ شهيدا و ٢٥ جريح و ١٦ نصيرا وقعوا في الاسر .

— سنة ١٩٧٩ وقعت ٤٠١ عملية ، خسائر العدو فيها كانت ١٤٤٨ قتيلًا و ٢٩٢ جريحًا و ٢٩ أسيرًا وخسائره المادية تدمير ١ مصنع ، اسقاط ٢ طائرة عمودية ، تدمير ٤٦ سيارة عسكرية ، تدمير امدفج هاون ، حرق ٤ خيام تدمير ٣ مكائن وغنم قواتنا ٦٤ كلاشينكوف ، ١ رشاشة ، ٢ مسدس ، ٥ بنديقية برنو ، ٢ امدفج هاون ، ١١ صندوق لخيرة ، ١ قناصة ، ١٤ قتيلة . اما خسائر قواتنا فكانت ٤٦ شهيدا و ٢٣ جريحا و وقوع ٧ نصيرا في الاسر .

السيد الرئيس القائد المسمى

مهمه وقدير

مهمدي

لكل من قول لجنة مؤرخين النضال بأن اقدم طهرا السيدكم
من الاحداث الاخرى التي وقعت في السطحة النضال ، ولا جرات
التي لنا بها لتساجيع الوقت هناك ، ولم استعنا بها .
فما هي الملاحة مع رأسل التطير الذي اعدد .....
لربح الطفل بالاطلاق .. وانكم مع الطهير سيدي .

اذك - بترضة تعقبنا من الكبرية والاكس بوزين
السيدي / خير صيغ
ما بينا - ما هي خطة ايزنبرغ في - مؤرخين ايشان
- فيما المثير في كل حداث السنين بغير الاستياد
منظمة اكلنا الاثني ما لوزيه سا لاول ان اوجيتم .
ماثا - تنظيم ابناء اسياد عبر ايزنبرغ بغير منظمة - لكي الاثني
يرتقل عددكم عن ثمانية ويصبح اقل
من يدعيه او سعادين ؟

١٩٨٢/١/١٤

رؤساء اللجنة
مؤرخة التي اعلمت
السيدي / ١٩٨٢/٥
مؤرخ / ١٩٨٢/٥
مؤرخ / ١٩٨٢/٥

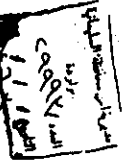
سيد رئيسي منتج باللات

ان / حديتها من منظمة النكم الذاتي

م / رسالته

على الزمان الموجهه للسيد الرئيس القائد من هذه الادارة
مع طلبها مع مؤرخ السيد الرئيس .
للطفل بالاطلاق والاحصاء بها الاكبر ..
مع الطهير سيدي .

مؤرخ الاثني العام

سعد الوكيل

السيد مدير امن محافظة اريحا
السيد مدير امن محافظة نابلس
السيد مدير امن محافظة السليمانية
السيد مدير امن محافظة الانبار

جمعية البريات اكله
لشخص امن اكله .. مع الطهير سيدي .

م هـ لرسبت لرسب

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
عمادة الآداب والفنون

م هـ لرسبت لرسب

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
عمادة الآداب والفنون

((ملحق طابع للامتحان ٢٠٠٤ هـ ١٤))

يبدو طالب رفاق الذين الذين قد دروسا لدى اجتماع بالمعهد
تاريخي ومن الجمهورية أو بالمشورين في محافظة السليمانية

مع استاذهم :-

المحاضر :-

٠١ - اعادة التامة ان محافظة السليمانية ٠٢ - اعادة اتمام التجمعات

التيهه ان ورام السابعة ٠٣ - جعل التدريس باللغة الكردية

في المرحلة الابتدائية والوسطى ٠٤ - اعادة الاكزاد التي

محافظة الناصم وتباني جافين وسجارد ودم قناه هو التي

محافظة الحكم الذاتي ٠٥ - اتمام الامام التاسع ٠٦ - فتح سواب

الاضرابات مع المجتمع ٠٧ - اصدار عوظام من بيع المكتبة

التياسين والمتعلقين من اللدسة المكتبة ، وتكامل الواج حشرون

حدوث من محافظة السليمانية ٠٨ - اتمام صفه التسم الاساسي

لعمدة السليمانية ٠٩ - اتمام الزوايف للزوايف في منطقة الحكم الذاتي

١٠ - تظلم القوم داخل المدن والمناطق سراج ذوي المسلمين المشورين

اتمام علماء الدين في السليمانية :

٠١ - محمد محمد صالح (ملا دولي) امار وخطيب جامع بحدرد - ابي

حازبه ان جانب المشورين وهو لجنة التوزيع المتأخر لجماعة حشرون
الطائفة :-

محمد صالح

٠٢ - اكمال الدين لوي - امار وخطيب جامع وابسة في عمان سبيسة

بأما فتح - امار وخطيب جامع (جمال) في مركز مدينة السليمانية

٠٣ - علي حسن مزه - امار وخطيب جامع تامة بماره ٠٥ - فوز طسه

٠٤ - امار وخطيب جامع تامة كل جولان

هذا هو
صياحي
ان حرمته
الملايكية التي
بالتاريخية
١٤/٣

المكتبة
دار
شعبة

(1)

المكتبة
دار
شعبة

الآن المر في يوم ٢٢ نيسان / ١٩٤٤ .

وقد فرغ المصنف وربما يوسع نطاق مساهمته وتوسيع
واحد من السلع في نطاق نفسه من مراكز المدن والقرى والنجس
كانت تعد حتى وقت قريب انه ان حد ٥ سميه من المخطويع
ومما الامر طامي من طه وتاجه القطعات المتكبه في المظه .

واضحت حالات النصب التي برزت في المظهر اهداء
٢٢/ نيسان ومنه نواتية دنا الاسوع ، جناح النصب ، والنظام
والاهتمام داخل البوايع والحدائق ، والاعداء والنجس المتدور
في مقامات الدرك ومخيمات الحرب وممر السه الزرع الفلستين
منح الفعارات واذا في القطعات المتدابه ، وانما كانت بدون سلاح
الا في حالات نادرة ومحدوده جدا .

واللاحظ ان الدور في ١٤ النوب ابط النصب الاكبر من التي
الطلبه فيها حصار السن مندم وكان النصبات وبعض المسائل
في المسائل المتكويه المتكارة في عمليات النصب ، وحتى لنا وانما
ان صبهه، الصاه الدولويه والامر المتدري لدى الزوايقين
الطلبه عامه . هي التي صمدت من حالات النصب والامسلا
المسار من الزوايق بوجه المسائل في هذا الزوايق الدقيق ، وقصد
البح المصنفين في دعتهم مناهم هذه النصبه الاجماليه باليهامه

(يفتح لطلبه)

بداهه المظهر على الزوايق الوردي في المسائل المتكاهه بطوره

ويلاحظ هذه الجهد في اطلب اعداد حالات الظاهر والتكفاح
مطالعتها ومطالعتها ان الزوايق على السامه عليها .

فالتحالف اعداد بين المتكاهين الايامي والدموي ومخبرها طسي
قوى النصب الورديه وسيمكتها وفق برامج واجهات مصطف وذات
ايمتاد لتد باقن فانه في السيطه الزوري بالمسائل المتكاهه ،
توزعت جهلا المسائل في المصح التي اقلت على السلع ومفهوم .

بعد دراسته جعل الاعمال والمظهر التي وصلت اليها من مسنده
قوات اطلقا وتزما ان المسائل المتكاهه ونفسه الزوايق الفلستين
خضعت لبحثه ابحاث طامي في القله جدا فاهجوات الاحزاب
الورديه المتدابه واهلها (السوسه من جاني تازيه الانصاف
استحسما لرجال الزوايق والاعين لسعود . الزوايق والاعينه للدمويين) .

بالا انه ان الزوايق الزوايق ، سبها بعد الاغلام المتكف من قسلا
الارديه الجهات المتدابه بالاطن من حصول حاكه من الزوايق والاسام
وابحاثه تحالي من قوى النصب كاه ، بالذات لوجه اعدادها
في اسناد المسار وان اطلعت ابحاثها وتوسعا واجتهاداتها في هذا المجال .
وانطلقت جزيه النصب كمنه اول في توكيد الاتم من قله دور
ومن خلال تكومهم سادات صف الهامه التي اعلمنا المشيرون

(يفتح لطلبه)

سم الله الرحمن الرحيم

بمشيئة الله
عنه
والله اعلم
بشيء الان قلنا

(1)

وحتى التزم المسافر الذي تصافق مدرج كالماء او مدينا يوجد

الوقوف الجديد والمواقف المتأخرة لولا .

• اذرا جريا الى مواقف المتأخرة تزداد فيها امكانات وقوف

فيها تصافق حركات غير حديسيه وظهوره ، التي يعمد الوقوف عليها

من قبل سائر الناس وانها في عام ليمثل كل التواريخ والمواقف

ومسافر من قول المفسرين ، وكانت هي التفسير لحلم ان يعلق

بشيء ياريد الدال على الطامحات والتجسبات ، ليمثل مسافر

معلق بين الناس القاصه التي جلتها الظروف الساعه في المسافه

وباشي جديده . قد يتقلنا امكانات وعدم بصيرتنا .

وقد استقرت مواقف السفر التي تعلق بها الوقوف الموقر

للكثيرين اجزوات الثوب الاسا به وسعة صدر القاده . ومحتوسا

ازوا ابناء قسما القوي (كان السعد بن من وجهاه العظامه

بمخبر عدم الخع النار بالمره - بالكرم من قلته - بالهزار ان دوله

المتطهرين موقوفين قسرا وليس ثوبا يملك الاحمال نسجه قدسها

المفسرين وعدم فاضل المساهه لشمس وانهم لا يتألق ابناء الدوله

المسافر (.

• جاءت هذه الاحداث حزامه من صمغيات المدو الارسي فشي

• الطامح الجاني .

(ابعث لكنا)

سم الله الرحمن الرحيم

بمشيئة الله
عنه
والله اعلم
بشيء الان قلنا

(2)

فمن فوطس ، وذلك استطر جام بعض السمو بجدا الاحياه من

عقل فكريين بمسما حركة التفسير والناسي التي فلتها المسطه

لحقي جديده ، من النسخ ، وقد تعلق المفسرين ، وذلك السمو

والعقاب ان يوقف الثوب سكتين فمفصل الاحياه طه المسافات .

• وان حالات التفسير هذه . كانت متعديف بالاساس جملته

فكانت فاضي في القاصه بجوا عالمي :-

• 1 . حين بين المسافه ووجهاتنا ازوا ظل هذه الامكانيات

حاليا وفي السطول .

• 2 . خلق مزو للجهه الداخليه في التفسير فانه وان حلقه المكتم

الذي تعد طلقا موجهة لتساؤلات التفسير والاحزاب ، وسما

الوجهه المركزيه دو ما يترك بدهقه عليه بالدرجه الاولى النظام

السوق العمل قلنا المسافر الموجوده له .

• 3 . روية فادات هي التفسير في فدي ومرفقه حث امكانيات

في الظاهر على الايجاب . التوجهه في المسافه .

• 4 . الطامح لاساندم ووجهتهم فوج موجهتهم في (التفسير

والعمل في المسافه) التي يرفع روحهم لدى التمام السكون

المسئل واليهيات التي تصدم ، وازادوا ايضا ادراك حقيقته

(على الصعيد الفكري) حتى تظل الموازين لسط هذه الاحسان .

الجمهورية العربية السورية
وزارة التربية والتعليم
دمشق - لبنان

كانوا في الغد من ظاهرة التلصص هذه ، او غير متعاضدين منها .
الا انهم قدما بطورين باحد السورتين يبرهن حالهم
والعزائم لا تنطق من طين الصناعات والقطومات والذرائع التي
تصنعت بها طائر التلصص والنظام داميا ، ما يدل على وجه
صافف فيها بينهم ان لم يكن حاله صافف سبق في ذلك .

الاجراءات :

- ١ . تموزا الى مدينة السويداء بتاريخ 1942/8/4 وبقدر بالوجه
التركيز لسائبة ايمان التلصص وانكرنا حالة الاجهزة امكنه .
- امه ، اذاهه ، جنيت ا في السورته .
- وبذلك لجان امه في كل مسافعات والتميزه المنزهه .
- لسائبة الحالات التي طغ بالظلم . والتميزه المنزهه الاضنه
مخلصا قوه مخزوه من العنيمات المنكبه والاجهزه الاضنه
والتميز المنصبي والظلم الغامض والظرف في المناطق التي يمتثل
• وفي حوادث تلصص فيها للا وجهها .
- طلبه تخفيض المسامر المنزهه والتميز المنزهه لسائبة
التميز والتميز ظريا ومطابقة فتح النار في طغ المسامر افساه
النظام مع جنيت امان المسامر من مطوف غير المتعززين لسائبة .

1 . يرجى الظاهر

الجمهورية العربية السورية
وزارة التربية والتعليم
دمشق - لبنان

٧ . كانت قائمة حالات التلصص والنظام لا تصنف لسورنا المدنيه
١٠٠ - ٢٠٠ فليس ، ويصح ان هذه التمه كانت صفتهم
كسب لسورنا وبما لا يوجبها اراهم ، بالتم من ان مسافهم
ير مسافهم الا انهم حذرين بدواعي التلصص او المظن او الكسار
• وربما .

- ٨ . بالرغم من ان الصناعات لا فصل احوال كسبه في الظلم
وبما انصحت بدفق الظر والتلصص ما يحول في دواعي
النظام من بسب قديم لا حداثم او اوزلاء اوزوم في حذرات
التمل في قول العزائم التاريخيه المنزهه ، وذلك ضمنهم
من تحويل اياهه التي ان المصنعات المنكبه ، وعلى الهامه من
السليبيهه الى اميل . الا ان المظن من احوال حوه دافعه
في التلصص كما انصحت سابقا ، وقد يعوم المظن ان التلصص الاضنه
لا يميل احوال وامه وكسبه ولا تصد بعض المنصبي ، الا انها
قلت من قوت قديم حذرين حذرين مع التلصص اللاربي الذي
كان من ابرز احواله ايجاد حاله من التلصص والاياه مساعد على مر
الوجهه الاضنه من خلال المظن المنصبي .
- ٩ . لسنا ان الوجهه والتميز المنزهه والتميز المنزهه في السجع القوي

1 . يرجى الظاهر

م هـ برسن لرس

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
دمشق - الآل كائن

(١٨)

الوجهات المتبادلة بهذا المبدأ .

- ٨ . المبدأ الوجهات المتبادلة بالاقبال بما فيها نظير الوجهة في حالة قبول أن طرف أو حدث أية حالة جديدة .
- ٩ . الزبنا كافة أمثلة الحالات بلحق سلاتهم وبها في الظروف ويمكن صحتة الإجراءات بملهم . إضافة إلى ما يمتد كالتالي الموظفين المتخصصين من أمثالهم بدون طرف مضمون .
- ١٠ . العمل على تحفيز جميع الحالات المتبادلة والتي منطقتي الملتاح للواقع بأن الواقع غير اعتادي ، وبطبيعة الزبنة طقس المتعامر المتبادلة .
- ١١ . عزونا بعض الملتاح بقوه من خصصنا جهازنا تم منحهم من المساهمات الوصل والجهته ، وهو أمر من الضرورة .
- ١٢ . تم الوجهة بأن في حالة التمدد لتبقى التلصق وكل احدادهم ينبغي ابداع جهته في المستقبل وتوضع جهته عليها ، وفي حالة ما فيها إليه مدق بلحم القوه المتحركة فهي لا تستعمل مثل صندفة الحالات سائلا . وكذا بهما من خطوية استقلال المتعامر التنبه لتراجم وضعهم فهدوا الأبرار من خلال الأنداس في طوقهم لتلحق المصاطرات المتبادلة ، وكذا بالنسبة للزوار المتساهمين من صفوف المتعلمين في الملتاح ولا يرة التمدد .

(بموجب المادة)

م هـ برسن لرس

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
دمشق - الآل كائن

(١٧)

لا حياء طك المتعامر طريقه الإعتناء بين المواطنين وانوارهم
لا يارة السلطة .

- ٤ . مع المتخصصين من دخول القوات المتبادلة واليهامهم
وتأثير الدولة واستخدام كل الرسائل لتبع ذلك ولحق المتعامر منهم .
- ٥ . المتخصصين مع استقلال طرفي التلصق للملتاح في الملتاح
وتخصص في طائفة للتواجد فورا وتوضع التبعيت بها .
- ٦ . استخدام كافة الرسائل في طريق المتخصصين وفي حالة استخدام الأنظمة من قول طرفي التلصق ضد القوه المتكافئة بالواجب ، ولكن انه عليها بالمثل وإيمان من أمر القوه ، على أن لا يكن الرسمي حوائلا .
- ٧ . الإحتراز بالتصديق على وجهه المصلحة والمبرزين وزياد الالتمس واليهامات القدرهه ، وتخصص لهم مسؤولياتهم الرسميه والتخصصيه .
وملا حرف حقيقه جيد في القوه الاخرى بمصلحة العلم الذاتي من قول سطح الاجتهاد القدرهه والادائيه والأفقه وصنطق الرسائل من الاطلاقه ، حيث تم تحقيق لتمامات ظفرهه مع التخصصات الاجتهاده والتابعيه المبرزه ، كما تم تدبر امكانيات ومطالبات في المسقط والمصالحات المتعلقه سببا المتبادله معها بالنسبة القدرهه لتلحق الطريق طقس

(بموجب المادة)

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
مدرسة الأبي كريمة

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
مدرسة الأبي كريمة

التمثال السن في ظل هذه الاجزاء التي تشكل حالة طابعية

د . وقد جوتنا بالتمثيل من هذه التيمات الممكنة وسندم

وبما في التوجه بالتركيب . فكل حالة التمر الشامل لسدى

الوطن في المنطق المتجانس يصف بوجاه ملك ، متعدد

في التوجه الفويه وسرى الاسم بالقرى الموزة حدانيا وان

١٧ . الاجزات التي احدنا كانت تليسه وتضاهى مع التالسة

الاصغافه التي فادها المنطق . وكان للتوجه المركزي في علاقة

التمثالات التي مستجد . دنا جات في انصاف اية فوازمستمر

ظارك او يراقف جديد . وحدنا حتى بنا الى الاضداد

التوجه المركزي والسطح المتجانس هو التمره التي ظهر اليها

تطابق التمر الداعي ، والتي تضاهى مع فواجها المنطق . ليكنا

يتمتع من التمثل ويوجد نحو فواج . يظنك السطحة المركزي في التوجه

والنص المنطق الاجزاء المتكويه والتدويه لان النواظف الكبرى

يرتبط كقوى الاجزات التي تتميز بطابع القرى والمركبه . وانسا

باعتبارنا تلك الاجزات وتضاهى هذه التوجه ، فوجاه في التمرين

مضاهى في زوية مويه السطحة . وتلك فوجاه بين القرى والمتواضعت

والنص المتواضعت (بالاضافة الاحداث في راسه بالذات) حيث كانت

الاجزات تضاهى نسبتها بسبب فواج فواج المتعلق الاول بعدم ضرب

(يغير نطقا)

١٢ . التامه في تحديد التواضع التوجه والتضاهيات المتساوية

لتحديد التواضع والتواضع فيها . وتضاهى دويات مضاهى لسى

المرن لتواضع طرق تعلق التمرين ودم فتح المجال التوجه

بالتمثيل الى التواضع ، ونصب التواضع في الاطلاق التوجه

للاضداد والتواضع المتواضع المتواضع فيها .

١٣ . اورنا بالاطلاق سواج بعض التمرين فوجاه من غير التمرين

وكذلك التمره والاجزات والتواضع من اتمت التواضعيات

والتواضع

١٤ . انما مع التمره الاخر فوجاه .

١٥ . التمره في كافة الاجزاء المتواضع والاذافات التوجه

وتضاهى في اماكن اتمت التمره اذواها . لاها التواضعيات

فوجاه التمرين حد دغولم المتواضع او التواضع .

١٦ . حازونا قدر التواضع فوجاه في التمرين المتواضعيات

الا في حالات التمره التمرين . يمكن دونه بالتواضع او التواضع

التمثيل . وفي المناطق التوجه ، لان التمرين كاترا يتمتم

الى غير التمرين وتضاهى التمرين . فوجاه من التمرين ، فوجاه

قدرا حالة توجوه الا ووجاه التمرين التمرين المتواضع بها فوجاه

من التواضع التوجه التواضع الاخر . لكن التمرين لا يتمتم

(يغير نطقا)

م م تونس لوج

الجمهورية التونسية
دار الكتب
بغزة - تونس

واكتافها جادة ويغزروا حياضه من المصين . انه سكن

بمن الزيد الليرة وصل الى رحمان كثيرا . اما اذا ترك
لحساب منه ويعدده . تحت ريمة المصين وبعثاتهم . انه

سكن مبرم ويحطرا لان يهاب ويهاب مع المصين (مثل
الازراب الجاهلي لحساب المسلات في السليمانية صباح يوم

8/8 حيث كان مريلا . وانهم بالزيب من ملاحهم بالنظير
البريات حازبه من السلطة بلغ ملاحهم غيرة . انجاسوا من

ايده المصين لهم في حانه فتمم ملاحهم لولا (. وللمصين
الليرة في الاستفاده والتأخير على هذا الوسيط من خلال جعلهم

كحالات لا يزال المصيريات والتأخير على الازدم للاتفاق بلوى
التصير او الاتفاق كمسلات لدم المصين غدا ازلطاهم
انظالمهم .

٢٠٤ ان السلطة المادي قبل في ايهاه حاك من المد السياسي
باجاه واسع . وان كان قد نجح في الاعلان السابق (من خلال

حده . النظائرات (. هو ساداة الحزب والتوريه في القدر .
٢٠٣ ان ظامة التبغ والتبغ سبقت وحجوزت على امكانيات

كل المراتج الاجتاهه في السلطة ههنا ومنطق استنادها القوي .
٢٠٤ وضع لنا ان وقف اللامتن والمعال والموتفك ووضع المنطق

(مع لظالمهم)

م م تونس لوج

الجمهورية التونسية
دار الكتب
بغزة - تونس

عده . النظائرات في سبها . لظفاده . بان معالجة الموقف بالبيع

السلطة المثل من ملاحهم بالوي .

امم اللامتنات ولا ملاحهم السببه :

١٠ يمكن طقم المراتج الاجتاهه من خلال ملاحها ازاله امكانيات
الغلب الى طالي :-

١٠ المراتفك الذي تم مع الليرة . ومريلا . يعالون من
مقالة المرفق من فصل المرفقيه . ولم يهاجه الى صيرته

وبادة الله بالقدوم وسامهم بالحجاز . وانظالمهم دم فخرهم
مواحل .

١٠ عامر المصين او المناسم التي تصانف معهم . ومريلا .
يمكن النظر الرئيسي والاصطفا . المنصن لعمده المرفكف

١٠ بامصار حياي لسطه .
١٠ الوسيط الماتك والمهم . هم المناسم الذين ليسوا معا .

١٠ ولهم يقش الوقت ليسوا في المد ط . لهم يعالون الاقرب
والاصطزار وجنب المصالح وبدا الوسيط بعد من اكرم الاوساط

١٠ في حج السلطة من اعطروا . وان المرافعه حسب طه بالذات
ومنطق بان هذا الوسيط اذا حصر وتمسك بان اجراءها

(مع لظالمهم)

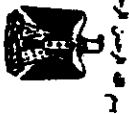
المسوية لفرقة
م م م م م م م م
م م م م م م م م

في المصنوع ، خازنوا في تلك التجهيزات المادية جازية
فعله او متناظرا منها غلبة او غلبه ا رتبة ايجاد
سواء رتبة اجدت احدى الماديات المادية ، ولكن
اجتاد نظرات حال المساهمة كان لم يربح لا يربحها
بالمستخدم المدة لتوقف مجموعة من الماديات المتصلات
داخل مثل قطع الترخ في المساهمة ا .

١٠١ من لنا ان نون الترتيب ا وخاصة جهات جلال

الانساناني ا لدم ظنير فاعل على ستم المراج الاجتاه
في المساهمة ونحن طالوا اقبل وفق مع ازساذ كسا
منطق ان ولتسا ممدوح التوره ، اطال رجال الدين
والهم من خلال ظنيرنا بالاذن المند ، والتميم
وظيفة ، واتساع نطاق التوسيع والتعديم ، في حين انه
لم يربح كل هذه المواتية في تدرك لعدة اسباب اذ
التيمن المتكاتف في المدة وسعة المتكفين من المتكاتف
المواهب اللسان على ابناء جازيرهم وتوقف المتكاتف
المساهمة المادية هناك هناك "بقاى التولاج المكونه
كان للالاب من دم من ابناء مساهمة المتكاتف

١٠٢ من ناعنا

المسوية لفرقة
م م م م م م م م
م م م م م م م م

الدينه كان جيد ، اما شيخ المتكاتف فان وقفه اذلال من
الجميع مع ابرنا المتكاتف انا بكل فلي المتكاتف كاتبة
اكتانهم لعدة التوره والتوسيع ، ولتسا جميع متكاتفنا
وجانها في التورق والتوقف حد طاهر التوسيع والتوسيع ،
بالمساهمة حد ليس بالمثل من رجال الدين الذين كان وقفهم
مطابقا ، ومطابقا مع المتكاتف وخاصة في المساهمة، وكانت
طوباهم هم من المتكاتف وطور بطوباهم توى المتكاتف
بلسيا ، وهم تمت ومدنا وتكاتفنا ، ونده طالك
بلفه للمتر وذلكنا بكل حركة تدعى جده متكاتف ليس
المتكاتف .

١٠٣ لنا وان انا ان المتكاتف كانت مركز بكل عامه وتوسيع
في التولاب بالذات المتكاتف من خلال المتكاتف والتكاتف
وتوسيع .

١٠٤ فاعل لنا ان دور المتكاتف المتكاتف ولا يجوز الاداره

كان مساهمة " لسيا ومتكاتف" وتكاتف الى التوره التويه ليس
الطاهر والتوسيع وتكاتف المتكاتف والمتكاتف التويه التويه
التي اجدهنا افعال التوسيع التي طاجيو بنا ، بالذات
الى ان فسا من المتكاتف التويه دون التويه التويه

١٠٥ من ناعنا

سمه برسن فرجه

الجمهورية العراقية
وزارة الصحة
مدينة الانبار

(12)

كانت الهميمات والذرات جعلت دائما على مفك بصور

بمن اللاب في العاصر واليهامات والمعادن بطرق
الاسان بمن المصنوع في موزوم ، او كانت على مفك
صنوع داخل بمن الامواك والبرازك البروصه في انفسه
والهميمات المنكه ، وكانت غاية المصنوع الاساسيه حسب
على حوالاوم ينج جزء كبير من المواطنين في وسط طبقات
الطب لتصل لسه كبيره حجم الذرات الجماعه التي
موجهها لهم اجوده النساء ، بقدم كتب حث وطاهر الكبر
سبه من الموازين ، وكذا يصفون في ذلك على الفصل
الصبح والتمين الاي سجا من امن المنكه جسمه
الاطان ، وكذا الاضوا في جذب وحب اليرساك المنهيه
الى الاختراك في طبقات العناصر ؛ وان كانوا قد استبرأوا حث
اعداد حجم بالصفه ما وقع في بعض الهميمات .

من خلال المنطق مع الطاقب المعاكس في الطبقات

ظفر لنا ان العناصر المنرفه والمعادن كتصميم جنسي
في طبقات السموات المنهيه كان صمما وطبلا ، وكذا -
بمصفون اساسا على النسمه المدنيه الكبريه من الاكسواد

|| بين نطقها ||

سمه برسن فرجه

الجمهورية العراقية
وزارة الصحة
مدينة الانبار

(10)

1) سواء الموازين حجم في ارباب بياسه علاج الهميمون
او في الطامس) ، دور اساسي في اجنات اطل المنكب
والصنوع طبعا ، او من اتم كانوا يوق اجنات حث
عده الاضرابات في كلات ومعادن بخداد ، كما كان طان
بمن الهميمات المنكه الكبر طامرا " وكذا لامحال الكالوم
بسبب اليرود المنرفه التي فاعلوا كون المنكب على طبعا
بالمادة المنكرفين الى قوام الاصله وان الطب الهميمات
التي حدثت ههنا الاذيات فحج من فخلق الساباهه .

8 . طه لنا ان اكلات المصنوع حكيا كانت محدوده .

بالرم من صناع ساجتم في صعيد انجوك اغانيا ، وكند
لاحتا ان الطب طالوزم النهميه السلهه كانت في بداية
حدود طبقات المنكب قد تم سجمها الى ايزان ، وبهنا
فمن الاسباب لاموازين حكيه كان مختلفا لنا . تلك لطامسي
متراف مع حاك المنكب ، وبعد ذلك عادت الاموازين النهميه
الى الازاغل ولم يبق لنا دخول المدن والاعتبار بمكمل
كبر ، والتمر صلبيا للقصبات وحق القرية ههنا ، بمكمل
محدود جدا وطال من اكلات الطامر حكيا .

|| بين نطقها ||

التجربة الاولى
رقم 17
سنة 1911

الحامض في اربيل ، ولكن ظاهريا (من حم من احمالي
 السيلانيه) يتلون مثل المويه المسقه لارتفاع حموضة
 السيلانيه الى باقى حادق النعم الذي بالسرور ، حيث
 اضمحلوا مع السيت الصادف و افسس بالنسب عند رسوم
 الفصين الى ذوبهم بالسيلانيه ويؤدم اليها حموضه
 ويمكن نفسا للتخامير التي بداهه مع 5/4 في الحامض
 هناك الى ذلك عازوف بل الحامض من السيلانيه التي
 اربيل من حم امتداد الدراسة فيما وراء مواقع كالتالي
 والساميا اذاعته وحم زيود الاجزاف على الامام
 الداخليه .

ويجب ان يده ابحاثه في هذه الكليه لسي
 السطاني وقول الدائم الاكوار الزايفين بالدراسة فوسنا
 بدون طوبى: وهذا من زعيمه ومع الاقسام الداخليه والارجاف
 طوبا وكذا سموت الى تكمل بوره على خذاه طمس
 حادق اربيل امتاده فربما بشكل عام .
 ومن الام التي سلعت في طابعه الروط الى حد سا .
 الاجزاف الكفه ليعين الاجزه المويه والاداه خلال
 ( ) مع راقنا .

التجربة الاولى
رقم 17
سنة 1911

في حامض علاج الدين اول " والتي طوبى الى 2000
 معج التالك ، ولتلك من اذاعه السيلانيه فبا والتي
 طوبى الى 2000 حم ، الى في الحادق المسطه كالتالي
 وكوكه قد ولت طيات النصب على السامير المتالف
 والرموطه بتكلم حتى . في التامس حلا (بلغ حد حياه
 جابل 22 نظام ، وجد حياه سمود 4 لفظ) وواليم
 من طلف حمودم في الاستاده من اروط السيلانيه الا
 ان فالمرم كان كغويا " وحت وجد اجزوا الى حد
 كبير ، لذلك كان يد الاجزه طبا فوف وقده حيث
 بلغ حد الامس لظفر في السامير بشكل مائل (16) الامس
 والرموطه (10) حيا ."

لا يخفى ان الاجزه الامه والحويه والتالجه والسيلانيه
 بالرم من كويما وفق مارجنا ، لاحظك مطبات والشمه
 ما يحد في ارباك الحامض ، ويحلون ابع هدهيات
 فربيه من اربانما وسهل التحريك في ميوها ، اذاعه
 الى محدوديه الكافدس في اسلوب التفاعل التامج بالسيلانيه
 تلك المويه وديب فميرما وبانجنا . اذاعه وسجود
 ( ) مع راقنا .

المجموعه قديمه
داره سنه
مدينه الاس قديمه

دوره بل رجال الدين من المحدثين لان المبادرات التي

برزت من خلال مبروفهم وقد بل وجد حركه مهادى لى
مفهوم . حسن عائل الحكايه والمفردات التي قد يورسها
للدى نائب رئيس الجمهوريه والمؤرخين في حلقه الحكام
الدائى . وكما ان المصلح من رجال الدين الذين يعرفون من
الزواجر للدرك والاصطفاه المحدثين ليعين المؤرخون ، وما
امداد السنه التي حصل فوئج حركه علماء الدين الاكبر والتي
يعتق كونها باللمس الحميمه والتزديه الا يادوه حسن
يواد هذا الحركه المهادى في الحلقه المتجابهه ولا يستجد
ان يعرف المصلح ببلج ومن حزب الدوله المصلح في بعض
الطوائف المسميه ومن هذه الفوجات .

ونا يورد مثالين رجال الدين التي قد يورس لى
اجتماع بلجيد نائب رئيس الجمهوريه او بالمؤرخين لى
مبادئه السياسيه (المرفقه في معناه القويمه) .

بالرغم من ان الوئج في الحلقه يعانى حاله من طفرم
والعقبات أقر المصيرين في عائلها وكثيرا من استعادتها . ليس
فهر السجود ان يظهر الموقف من امقى اوزرات في الحلقه
رغمه صجد هذه الحقائق والاعترافات لاصفاه كالمسجدية

|| بلج نظامها ||

المجموعه قديمه
داره سنه
مدينه الاس قديمه

فوق القلاعه اقمع المصيريه ، من صمجه نظام العالم
السياسى الواضح للوره . والاعلام المكلف وفر المصلح لى
الحلقه وكما ان السياسيه عفا ، وهم هدير طك الاجزوه
المهادى في اسفار المسامات ، والفرجه المصير في كلف
المطابق الوائيه في كل طاسيه فخر جمهوريه الامر التي حركه
اجبابها وقد ضموا لى المحدثين بالى حديده السياسيه
قلقت من المحدثين وضربت من مبروفهم وقتت تحت طاهرهم
ساحه اللوره ، اعاد الى ان اجزوه الحركه والاعلام المسميه
والطاسيه المسميه التي يردى الطفرين . عائل الاعمال المبادئه
الناديه . ساحه جميعها في حاله طامعات المحدثين وانسرت
سلسا في مبرفات انوارهم وكما ان المبادئ حتم .

من عائل مبادئه وهفرين المبادئ المحدثين والناضرات
ومحده انبا حصل عدو يربا مهاديه ، طاسي في هدمها عائل
حالات من القويض والارياك المظلم على النهجه الداعليه
اولا . وبعلمها كرهه ومهاده القائل يعكس واسع ومعتمده
مرد عائل في الحلقه عفا . خط ياقن هذه الاعترافات حديده
المسميه صمير حاله حديده لم فحج سابع في المصالح
المتجابهه . ثابته فترات القويض والمصلح المهادى للمساعده فيها .

|| بلج نظامها ||

التي هي في صورة
التي هي في صورة
التي هي في صورة

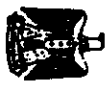
باعتبارها ولا يزالها فيها ، بالمتكف ولا زالت جامعا فيها التوري
مع السلطة ومما في التغير والتصرف ، واجراءها الاخير
اجتبت الموازين التوري هذه السلطة .

ان سلطة الحكم الذاتي تعاني من ظروف معقدة ، وشاكلة
مختلفة وهي بحاجة الى بعض الحلول التي تؤدي الى اجراء وتطبيق
الاصول التي قد تفسر على حالات سلطة موقفاً ، وان السلطة
لا تحصل في الظروف الزاكن حولا ومعالجات جديدة .

١٦٠ . ان التوري تمت قوتها لتأمين كونه سلطة التضمين والتمسك
الادارة والتأخير وتعدت لها طامس اذابه بوجه ، من خلال
الصعود السلطه بان مع التبع لتوابعه بحسم ولا يحمي المضي للتوري ،
في حين ان واقع السلطة قائم ما يثبت كمن ذلك ، لان الصنف يمكن
ان يقع تحت الظهورات المتعددة احيانا ، وبذلك قلنا منظر في
كثير من الظروف الادارية الى المتسام التي تصح بقوة التضمين
من وان كان المتصل سجا فيه نوع من الصوبه .

١٦١ . لاحظ ان الاطلاع العام الذي يهود اجيزها في السلطة
التي هي بحسم بحامل الاطلاق الصحيح المنوع بخصيات لامل التي احدثها
التميزات المتعددة الاخرى في السلطة ، وفي هذين ان تلك الاحداث
كان لابد لها من ان تقع فعلا في دور السلطة التامية الدولة

(مع لسان)

التي هي في صورة
التي هي في صورة
التي هي في صورة

واجادا تتأخره ، لان التامين والتوري التوري التوري
بمختلف مخرج بجهت من صمد الموازن ، بخلاف التوري
وتعاطر المداء للتوري في نفس الموازن .

فانما كانت الاجراءات السببه والمطامه التي هي
في السلطة المتكفله ذروها اقل في الامتيازات الاضطرارية ، وانما
في هذين لا يمتد حاله السلم والتميز وانما ومعالجة الصنف بالتميز
وقد ظهر في ارجح لفظه او تترك موقفاً اذا لم يمتد بواقع
الاحداث ومعالجتها بحدف والتفهم في حلقاتها التوريه .

وانما لا يمتد اذها اذا منلت موقفاً حازت اشراف
معالجه كالتاليات والتميزات ان يتقدم فيها الصلاح حسب
المتابع التي يعاينون فيها ، لان المتغيرات التوريه لا يمتد
ظهر الى ان التامين اعمها ان . من ادم اسباب فضل وحكم
هذه المتغيرات في عدم حكمة واستعدادها الصلاح ، وانما
كانت تلك التاليات . قد احدثت على فورة التامين من تحس
المستعد ان تحدد التامين لها موقفاً ، الا انما وكفى
مرفوعه بالتميز في التوري داخل الامتيازات التامية التي
تصالح من علاما طامس السلطة التامية لها حد التامين .
ولما سماح ان يوجد بعض الوقت ان الصادره لا زالت

(مع لسان)

سم به رسم الرسم

(١٢٣)

المجموعه الاولى
عدد خمس
سيرة الامم القديسة

ويأتيه في وقت الميراث . ولا لم يقع هذا الميراث لا بموجب ما ان

نطق سوزلا على امسا الا ومو : لماذا لم تضر الورق الوردية

في هذا الطريق ؟ ولماذا لم تضر بوجها الشكل الكعوب لمبسن

ذلك ان هناك صمك على غير كعوب لا يجوزها قد يظهر في وقت

لاحق قد طافى به فعلا .

ولما كان وقع هذه الاحداث قد جاء ظهيرا وسجها مع الميراث

المسافر السام ، اذن لا بد لنا من ان نظورت الورقة على هذا

الميراث بالسلب سيع ووفق لسالية هذه الميراث دون ان نطرح

وهو فيها حفاظات قد يمكن علاجها صمما يمتدح الى عمليات

جديده سمن في من جها بالثرف الراسي .

١١٨

اللائحة التي يوتى ان فيها ، ان اجوزها وقت صمت فاهير

ذو صفة واحدة . الا وجد التركيز في الاطعام على ان الميراث الاساسي

للسام الوردية في المنطق السمانه مع سوز سوزيا - ايران - ليبيا .

وبالهم من صحة هذا الاطعام وظهوره هذا الميراث كعوب الكعوب ، الا

ان هناك جهات اخرى يجب ان لا نغفل دورها في صفة المسافر

الوردية في هذا الطريق وبالسطل ، الا وهي الجهات الدوينة والميراث

المنطق برفاهها وبزكاتها ودورها معها الموجودين في القلطر ، سمن

علاا احتياكم بالارزاق القسيس في بغداد بسعة يامن بها والاديس

(مخرج نظام)

سم به رسم الرسم

(١٢٤)

المجموعه الاولى
عدد خمس
سيرة الامم القديسة

لهم اجوازهم العاصم وطلاقهم الاجتاهه المتضمنه في هذا وانطق العاصم

١١٩ وكما انتم ان المسافر التي قدرت الميراث في المنطقه

العاصمه من على المسافر والمسافات والاطبات والمساهمه

والكفالات ، الذين يمتدح من عمل الورقة . من خلال هذا

الورق المسافر من قلمهم ، لا بد ان يطرح سوزلا بمصادر الس

الادمن في هذه المساله مع : هل قلت وازني الورقة والمسلم

المالي بموجب الورق المسافر . بله الورق الميراث ام ان دورها

كان يخلص على ظنن السام ديوتا اذاديه يورني الاحتمان فيها

لاستكثاره الى سوزلا على ؟ ام ان الورقة الورقة كانت هاهو سمن

استمافه على وراعه الميراث ومنه لورقة على اقل تقدير . .

والسؤال نفسه يطرح على جزاير القسيس ، لكن الارزاق المنطقه

في سبلات المسافات الميراث والاحتمانات الطائفة صملي النظام

لا يعاقب مع واقع المال ، وقال ذلك فان كذا الورقة في حاجه

علاج الادمن من التي رجعت الاحزاب والمنظمات ، في حين ان -

مراشيه كقول

تحت سبلات الميراث

الكراد في حاجه سوزلا الميراث في السامه (حسب اذيه الورق

صالح ليرثها السام السبلات كرم لا مهر .

السبلات ؟

السبلات ؟

السبلات ؟

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
مديرية اللاذقية

الجمهورية العربية السورية
وزارة التعليم
مديرية اللاذقية

في جميع الولايات من قبل القوات المتحركة :

١- محافظة السويدية :

الوزن	الجرم	القطب
١٢٢ اطلاق سراحهم	٢٢	١١
٥١ (٩) منهم لا زالوا في التوقف .		

٢- محافظة ادلب :

الوزن	الجرم	القطب
٢٨٤ اطلاق سراحهم	٢٠	٧
٥١ (٢٦) منهم لا زالوا في التوقف .		

٣- محافظة اللاذقية :

الوزن	الجرم	القطب
١٢٧٥ اطلاق سراحهم	١٥	٦
٥١ (٧٥) منهم لا زالوا في التوقف .		

((انتهى))

(٢٥)

٢٠- اللاذقية الاخير التي لا ظل اسمع من الملاحظات السالبة .

في جميع المناطق في المنطقة الغربية الى الاعلام الاجنبي والسفاري لعدة اسابيع مات وادسه وسره . اطلاق الاس اعمار ظاهرة المرفق من جامعة برامج الطبخ والمصنوع منها باجهزة اللوح التي اعدت بعد المواقف ومنها - الامعاء للطنين .

٢١- نرى ان من القيد في هذا الوقت بالذات هيوة الطبخ في

الوقت في المنطقة ومن استعد انما حوض الماشية انما وبعثه الايام في بعض الاجراءات الاستثنائية في المنطقة كما ان ذلك مكنه والاطباء ينجحون البرهان الجاهل .

وفي هذين يفتن من القيد انهم اجهزة الاخصيه لطلابي/التدريب بالذات الذي كنه القهارة ، فكلت طوت عليهم اللوح بالتميز ، من غنائل حاسنا يتم ومصرفها لوجهات ورمس السطحية والتحكم في بعض مرفقهم وتلك الاجراءات التي ترمم الصناعات .

بلغ عدد اللذين هفوا او جرحوا في احدات العقب كاله (من لجانها)

کوردی زوئیگوری انک کوردی بیگوت

بهر نامی پیش کردنی کوردی بیگوتی

کوردی بیگوتی کوردی بیگوتی
کوردی بیگوتی کوردی بیگوتی
کوردی بیگوتی کوردی بیگوتی

کوردی بیگوتی کوردی بیگوتی
کوردی بیگوتی کوردی بیگوتی

دی بیگوتی:

دا ریختی بهرنا سیهک ه بو زرگاروی و گوران و گمه
کردنی کومال بهر و سوخا لهریم ه بهه گوژیوی هملو سوخا
تا بیغتی کوردستان لهر بهجهدی تا نون و سوخا سوخا
گهیا گانی مار کسیرم - لهریمیم ه له هملو سوخا
تا لوزی کوردستان و هیران و تا بوچه و دیسانا ...
سوخا لهریم گریگ و کارگی سینه - بو نگی نه دهر تی
کوردی بیگوتی و تا ما کوردنی تا ماری تا بوری و سها سی و
کوردی بیگوتی ریگوتی بیگوتی له کومال گمانا سها بیوه ه نسه
لیکول لهریم و نویسی تی و نه ده لهریم لهریم لهریم
هیه ... وا بهر تا سنی کومال ریگوتی بیگوتی کوردستان
بو بهنگوتی کومال هیه له کوردستان دا که له لهریم
دوهیم کوردی بیگوتی بهسند گرا و ده و کو بهسند
تا قهسکوتی له لهریم سها سها بهنگوتی به کوردان و
ره بگردان و ریختی بیگوتی بیگوتی گله کله کله
نه کسین .

لهریم تیوه داوا له هملو هملو بیگوتی کوردی و
دیگورتی بیگوتی بیگوتی بیگوتی سها سها کله کله
که نویسی و سینه و بهنجی بیگوتی سها سها دهریم
که کوردی بیگوتی سها سها بیگوتی بیگوتی سها سها
کله کله بیگوتی بیگوتی بیگوتی بیگوتی سها سها
کوردی بیگوتی بیگوتی بیگوتی بیگوتی سها سها
کوردی بیگوتی بیگوتی بیگوتی بیگوتی سها سها

تاریخ دیوگرازی

- ۷۱ هیتا ندی شیرا تهنجی شام فوناف و شیر کک گاش ، بدین عسنتا کوری ورو و توانی همدو جهماوری گل کمان وه بدین بی دابین کدش تا زادی بو کومالگن حالک وه بدین یونسو موری بختیگرگ ک تا زادی قاراج و دستگورت و تاراه به گاش گل بیج کا ریگی سمال
- ۷۲ خورکدنی زسیند زبانی شیر کراتی و تارانی فیکر . تارانی یوزبان و دیربیلی بیروزساکور ، تشارانی روزنانه نوسین تارانی خورکدنی ساش ، نفاش و کومالی جوتیاران ، ریگراوه بیساش و دیموگراتیه کاش خورکدنی تاران ، تانمرغان ، ساجوشان ، لوان وه تارانی بختیگاش کومال و پاندی موزن سندان و تفسیر و نیوسان و دیرسنگاران ...
- ۷۳ تارانی خویشتا ندان و مانگتن بو کریکاران و جوتیاران و کومالگن حالک .
- ۷۴ دابیزاندنی تهنومش تارانی له همدو لانی و کورنیکتا وه تهنومش تار له همدو خارو خارو بختیگه گکا ، بریگی ملیزاردنی راستنوی سربست و نهیته ، بدین ساش ری همدو تاروت و پها ریگی بیروزوری ۱۸ سال و بدینسج جیازاری ره گز و زمان و دین و دور له دستنویردانی دمالگنی مری گزی .
- ۷۵ تهنومش تاش تارانی و خارگان ، کاروانی کومالگنی تان بوری ، کارگوری ... ، تارانی و سار کاش خویشتان تگرنه دستن و سربیش بیروزبندن و گمه بختیگاش تانوه کاش خویشتان تگرنه ک جیازجهوی سلاش گاش ولایتان .

- ۷۶ شیروان تار تارانی و تار تارانی و بیروزبند و سار کاش خارگان به ریگی ملیزاردنی تان تهنومش . وه لک کاش سربیشی و دور کورنیکه و پها ن له بیروزور ندی کومالگنی حالک و له ریجاری گنت کردنی کومالگنی کورستان بیروزور سمالیلم چما دوری گل پوزبان همدو لپهان پهن . تهنومش گولی کورستان بیروزبندن دمالگنی کورستان باه به ریگی ملیزاردنی راستنوی و سربست و نهیته ه به بختیار بیوس همدو تان سرت و پها ریگی بیروزوروری ۱۸ سال بیج جیازاری ره گز و زمان و دین بختیگه تهنومش . تهنومش ختیجیگ کدش له لایته تهنومش گولی کورستان وه همالگه بیروزبندی و همال تهنومش پختیگر .
- ۷۷ تاروری (فنا) سربیشی و دور له دستنویردانی دمالگنی کاش تهنومش .
- ۷۸ دابین کردنی ساف دیموگاش و ریجینیریه کاش کدش تهنومش تاش کاش کورستان و خورکدنی سار همدو تاراشنی ساف و زمان و نریجه ندان و پها تیه کاشان .

گوشه‌های ایران گوناگون

- چون یکی وسطا که از آن جنینش گردیدند گریسار و چورتین و
 له واقع و له ... ای رسی مصلی تا نیمی ... در وهما لایه‌های
 زانسی و قول گردید و چواری زانسی نه کریمه فوریا نی
 لایه‌های گانای نوری - حردم پیریا نه و پیرا کنکی له غیر سانی
 روزگاری هیجانی و نیمه‌گراچی و گنده گردن کوه‌های هیجا
 به پیر و موشا لایم
 تا فرست گدیوی کوه‌ها و در درونکی پنجه‌های له پیر و دره
 گردن بولگان کوردستان تا نه گویا و تا نه گویا له
 پیر و چو در بوزده تا چوری و سانی و کوه‌های هیجانی گانای
 چنگی تا سانی چو نی نه گریه - کوه‌ها له روزانگه پیر و
 که تا فرست و پیر و دره و کار و جیبا نیسان به پیرگان
 نه ماسا گدگا
 ۷۸ تا پین گردن تا زادی نیمن کردن له همو کار نیکی چو پین و
 کوه‌ها پیرا له همو پیرا نیکی زیا نی کوردستان تا پین
 چو زازنه و پیر و چو تا نوری هیجانی کوری هیجانی و گراس
 رسی نه گویا که تیرا نانی چو پین و زوری پیر
 به گانی زن و پیرا له پیرا پیر همو گانگی تا پیریا تا
 تا زادی پیر گوه تا نی حیوان و هایلزاردنی ما رسی پیرا
 نه مانی ۱۸ سال
 ۷۹ موله تا پیر رنگ کردن له فرما رسی
 ۸۰ به گانی تا فرست و پیرا له ماسا له تله و در رسی
 مستقال تا
 ۷۸ تا و پیری و پیر مانی تا نی تا نوری نیکی تا در فرست و
 تا له کاری فورسی تا پین کردن ۱۱ هفتده پیرا تا پین
 چوری تیرا و پیرا نی هایلزاردنی گدیوی
 ۷۹ مور چواردنی نیکی ماسا پیرا هم له پیر و چو تا تا و
 هم نه گم گردید و پیر ماسا تا روزی کار تا
 ۷۸ مور چواردنی تا پیرا نی کوردستان و تیرا نی کردن نیکی
 ۷۵
- ۷۸ تا پین گردن تا نوری و پیر و دره و تیرا نیکی و چو پین
 و رنگ نیسان و موانی تا نیوی پیر همو کار و خار و پیک
 تا تا هیجانی به زادی پیر و پین
 ۷۹ تا پین گردن نیسان و تیر و پیرا و پیر مانی پیر و پین
 پیر و چو پیرا تا پیر همو تا پیرا و پیر و کوردستان و پیر
 همو کار و زانگی به پیرا کردن پیر و پیر و پیرا پیر و پیر
 تا پیر و پیر و پیر و پیر و پیر و پیر و پیر و پیر و پیر
 پیر چو پین ما و رنگ نیسان و گنده پیرا نی پیری تا پیر و پین
 تا پین گردن کار پیر و پیرا تا پیرا و پیرا پیر و پیر و پیر
 پیر کوه‌های گانای تا و تا پین گردن زیا تا و کوردستان پیر و پیر
 و پیر کوردستان تا پیر و مور چواردنی سافت و پیر که رسی
 گانای تا پین گردن زیا تا و کوردستان پیر - چو پیرا نی
 هیجانی تا
 ۷۸ تا پین گردن چو پین به چو پیرا نی له همو پیر و پیر
 چو پین تا همو چو پین تا پیر کوردستان و تا پین گردن
 چو پین تا پیرا نی پیر و پیر و پیر و پیر و پیر و پیر و پیر
 کوه‌های پیر و پیر تا پیر و پیر تا پین گردن ماسا پیر
 چو پیرا نی پیر کردن له همو تا پیر و پیر
 ۷۸ گردن تا پین پیرا نی چو پین و پیرا نی چو پین و پیر و پیر
 ۷۵

تاریخ گورستان کوردستان

- ۱ -

بزرگواران رستمی است
 که در کورستان به جویزگی گورستان
 که در کورستان به جویزگی گورستان
 که در کورستان به جویزگی گورستان
 که در کورستان به جویزگی گورستان

۱ که تا به دنیا میماند
 ۲ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۳ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۴ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۵ که در کورستان به جویزگی گورستان

۶ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۷ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۸ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۹ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۰ که در کورستان به جویزگی گورستان

۱۷۵ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۷۶ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۷۷ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۷۸ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۷۹ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۸۰ که در کورستان به جویزگی گورستان

۱۸۱ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۸۲ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۸۳ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۸۴ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۸۵ که در کورستان به جویزگی گورستان
 ۱۸۶ که در کورستان به جویزگی گورستان

حکومتی مهربان له روانگه پکې روگر بهرستانه وه په ميوگي
 روزي گونده گانې کورستان اگوتراوه په تېمزي و لسم روي
 کورستان مهربان له پاره گانې مړي کورستان تالپم چي
 په گنجه مهربان گورد قدرت بهرت پکا وه ماله ميوگي توار
 يو چوگه روي زنگ ري همستان و همزي پېمناگي ساز پکا وه
 همان هزار چوپان له زده روزي مويان له کاره بهرسم
 ميان نيمور خوبه وه و له توژيو گي روزه ملن و ستر پکاري دا
 کوي کرېوت نه وه . يوه تېبه مديان پکته مې
 پي گير نه وې يا مستماني دنيا ت جوژک اروگان و بخوئينده
 گانې خوبان .
 له حار لسم وې تا يوه راگوترا وگان له سبا وې تسموي
 گوړه نا پيمروي که پکې يو له ۲۰۰- ۵۰۰ سال به بهر تيمو
 پخو پېمنا نې يې نا واپېمنا نې تر نا تراون .
 پې بهر پېمنا ن و فراوان گوندي حمله ووه گانې تا و جوک
 و سرد و ورگرتني زانستي و نيوق له و ستر چاره وانه .
 ترموستگردي پستي تا و له حار روزه بهر و گوروه گان
 که هم پې تا وادغني گنوي کال موي له و پيگر و وه هم
 پې نا ستراندي نيسي گانې تا وې يې تا بېمن کورستان .
 کاره پې تا يوه چاهها گانې کورستان .
 ترموستگردي مستماني گوړه پې کوژک نيوه و هلگرتني يوه
 ريغانه له و مويانديا که تا وي زوژي نيا . کوژک پېمنا و
 گرتي تا بې بهر پکادي پېمنا ري گنوي گانې و کورني و
 گرتيگان تا نا حار راندي پېمنا نې بهر مې گنوي کال
 کا گې چوپان پې ما نيا ن و گنجه پېمنا نې حار پکاري
 پېمنا نې مهربان پې ما نيا ن و گنجه پکاري تا و ل .
 تا و ل مې ما نيا نې حلکي دنيا ت پې پيموي کورني تا و ل .

۱۷۴

۱۷۳

۱۷۲

۱۷۱

پکاره زيار ي تا وادغني نيا تا پيگريون .
 تېمويان تا وادغني حار له نيوق روي و زا و بهر و سبا و ان
 و جوکا و گانې و گانې تا وادغني حار کنده وه پي
 چوپان اي تا واپېمنا و .
 دو گان نې له جريش زده روزار و ريز و باغي خوبان
 پارويان له دولت و ورگرتوه . سلگ گانې نې دنيا ت سلگي
 گنې تا واپېمنا .
 زده روزار و گانې و بهر و پارويان له و چوپان و سلگ را و اي
 تا واپېمنا نې بېمنې تمممان و تمممان له حار و گان نې مستماني
 دنيا ت بهر پکې لکي گنې تا واپېمنا .
 گرتي تا نې بهر کوژک نه وه و بهر و و کوندي پکاري پکاري و
 گنوي کال له تيز و ميان ندي و بهر و روده گرت و هلگرتني و
 گراستنه و بهر و روزه نا و و بهر کا رچي نې گوړي کسي و و
 چارستر گوندي مستماني گانې گنوي کال و ما نيا نې چوپان
 پې پامچانې پخو پکاري ترو .
 هوژان پې تا گنجه ما کوردي گوندي کاره روزه چاهها گانې گت و
 کال و تا بېمن گوندي سا کونده پخو پکاري راده ترو و بهر
 دو مستماني .
 له حار تا واپېمنا نې گوړه نه وه کور مې خا وادغني
 دنيا ت پستي حار پېمنا پې ما ستراندي پېمنا ري گنوي کال
 (لونا و و گلو پکاري لوک و رونه سلما ت و کور مې مې . . .)
 و پېمنا ري حور و (سپاس) گلو پکاري چو مې مې .
 گلو پکاري حور و گوړه تا لېگ و سلما ت . . .)
 چو مې کوردي رسته پېمنا نې کورنه حور و روزه پکاري نې
 چوپان ان و ما نيا ن چوپان پې پېکچي نې کلگي
 به کوژک له و تا واپېمنا ن .

۱۳

۱۲

۱۱

۱۰

کسی برقیان و کلاش زارینکوی دنیا بھکتو!

گوندی راجہ سبہ دہان کورستان

پولناصی

چار سکر کورنی کورنی تھو پتی

تھو پتی کورو

تالیین دویان کورنی تھو پتی کورو تالیین

تھو پتی :

بارفتنی پیرنا سھک و پور زگار ری و گوران و گند
کرینی کومال پیر و پیرسا لیرم و تہ گوپدی ہالو پیر جس
تا پھتی کورستان لہ سہ پھتی تانوں و سرون و سرون
گندی گانی مار کھیر - لہ پھیرم - لہ ہالو پیر جس
تالزی کورستان و پیران و تالوگ و دیسا نا ....
مصلحت ہئی گرتی کار تکی سحتہ ہونگ نہ ہر دفتی
کوکر دندوہ و تانہ کورنی تانری تانوری و سیا
و کومال پتی ریگ پھک کومال گمانا ہونوہ و لہ
لیکرا لہندوہ و نویسی تیر و دوک سندی لریا رھوہ
ہئیہ ... و پیرا مای کومالی و ہندی تانی کورستان
پو چار سکر کورنی گندی تھو پتی تھو پتی کورنی
ک لہ لہن موہن کونہر تھوہ ہستہ کراوہ ...
و کو پھگ سین تالیگ تھوہ لہم سہا تھو پتی تھو پتی
گرتی گران و ہندی تان و زین پیرانی تھو پتی گوری
گال گمانا تھو پتی .
لہم تھوہ تاوا لہ ہمو تانوری تانی کورسک و
زلوزا تانی پولا و تالی پھک تانی گال گمانا تھو پتی
ک تانی پتی و رمت و پھتی تانی تھو پتی تھو پتی
گام کورنی گمانی تھو پتی تھو پتی تھو پتی
گال گمانا تھو پتی تھو پتی .
کومالی رھ تھو پتی کورسک و
تا و تھو -

نهار بکر و با آغوش بودی، مزارکی و میوه گاه بی تری عذبات پر بهار
ندیدن و نت کردن، و ده که هدمو خاتمه گشتا، تدبیر له خورمندی
په چینه چینی تری، مزارکی و سیرا نیجهن خوربا غداگه دا این.
گورما له وی و بندم و این کورستان به این جیبا نیجهن موزکموم -
له بندیم ملسو گیتی کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه
واقعی ملسو گیتی کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه
خوربا نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه
موی پر نام خوربا نیجه خوربا نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی
سایه مینی کلگا بیجا نیجه خوربا نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی
گورما نیجه بیجا نیجه ملسو و خوربا نیجه این له دومت بیجا.
سورمیسو بیجا نیجه و خوربا نیجه این له دومت بیجا.
پویه خوربا نیجه به ملسو و خوربا نیجه این له دومت بیجا.
مازگیم - له بندیم و خوربا نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی
مهلوسه مری نیجا مری کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه ملسو
بروست و زوایه بیجا گیتی کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه
و میوه نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه

۷

بویه را عالیه، و سلاطین روزی حاربا داردی و دولتمندی
بویرو ازدی و سلاطین کورستان و سلاطین سمرای با بویرو را سلاطین
دملانی نیدو اینی عیلاق بندرکی خوربا نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی
گورما نیجه و زوایه نیجه کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه
مهلوسه مری نیجا مری کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه
سورمیسو بیجا نیجه و خوربا نیجه این له دومت بیجا.
پویه خوربا نیجه به ملسو و خوربا نیجه این له دومت بیجا.
مازگیم - له بندیم و خوربا نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی
مهلوسه مری نیجا مری کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه ملسو
بروست و زوایه بیجا گیتی کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه
و میوه نیجه گیتی کورستان و بیروزه بندی خوربا نیجه

بشماری دروغ

بهاگ نود ساجده خارمی ول به کوردی تاگیر کوران له
موز نندودوی کورد به مودی ندکنه چوپا ندود ویا کله ویش
بشمیرا نسمبینه ، نفاق شمیر توانای له به کفر ترازیسی
پاچه گانی ندوده ، بهاگ توانای نیگانی کورین و به کفتنی
ندود به چاندی کوردستان سمیان ندوده له گمان دیوار نده
مدرک زیمه گان تا .

له تاگیر کورین و تا بملگورن کوردستان و چورستان و دی
جهتا به نی و نندود به نی کورد له به بریمیرگانی و چشم
مالمی مدلی کوردستان موزی ندود چوپا ندوده ، له نندود
بهیا ووشما گانی کوران و گندم کورین کورمانه نیس چوانی به
به رگی زرگا به کورمانه له هدانا و کورمانی کوردستان تا بهیا
بوده ، به نندودا ساردنی حالون و نینتندودی به خوبسود
ندوده به نی نفودی له بیروین بنگوری تا بود به چولان و دی
زرگا و نی نینتندودی و شمیرگانی میوز کورد .

چولان و دی میوزنی هدانا و کورمانی کوردستان و روه له
چار شمیر کورنی ندود و بندوره نی گندمی نندود و به نی
کوردستان که پاچه پاچه تا کورنه و چار شمیر کورنی له
نیسلا پاچه به نی تا مانای چار شمیر بندوره نی نیسلا و
تا گانه نی و تا مانای کا نیسلی جهتی تا کات .

چار شمیری بندوره نی کلیمه نندود به نی کوردستان و به
ستریه نیسلی نندوده کورد له نیسلا کورنی چار شمیر و نی
خوبنا نندورگی که نیسلا چو نی له زرگا و نی نینتندودی کوردستان
تا نندوبه نی و نینتندودی نیسلا چو نی ندوده ؛
۱۷/۴ زیمه نیسلی لیمار بو گندم کورنی سیاسی و تا شمیری و
بهیگورنی کورمانه نیسلا به روه سوسا لیمار له کوردستان تا
شمیر بهیا .
۱۷/۴ زیمه نیسلی جهتا به نی به میوز به نی له با ندر به میوز به نی
هدمانی هدمانی جهتا به نی و به تا نکر ا کورنه شمیر به نی

۱۷۲

۱۷۳

۱۷۴

۱۷/۴

۱۷۱ کوردستان و ولایتی تاگیر و تا بملگور و کوربه ندوده به نی

پاچه پاچه چو کور و نندود به نی ... له نندود تا نیسلی
کوردستان نیسلا له نیوان دوردنه شمیرا لیمه گان تا ،
پاچه گان مین جهتی جهتا نی شمیر چوار ندوده نیسلا چو کور
(چورگا و نیوان و میران و سوریا) تا بملگور و به شمیر
پاچه به نی زود لگندم اوه به به کله له ندود تا ندوده
تاگیر کورین و تا بملگور کوردستان و زود کورنی هداسو
مان و روه و شمیر کورمانه له گندمی و سادنی نیسلی
شمیر میوز به نی چوپا ندوده و تا زاربان جهتا به نی و نندود به نی
به شمیرا کورد شمیر موزی پاچه کورنی تا پورنه کورمانه نیسلی
دندردمگی گلی کوردستان و بهیگور کورمانه له شمیری
به روه به نی و به یوننده به کانی به روه به نیان کورنه ، پورنه
تا به میوز اندنی ندود گندم کورنه تا تا نیسلا به لواز شمیر که به

شمیر موزی ندود مانده به روی اوه .
تا بملگورین و تا بملگورنی کوردستان و تا بملگورنی کورمانی
کوردستان نینتندودی که شمیرا لیمار به ، به یونان و نیسلی
ندوده کورد و به یونان ندوده نی گاندمه له چوار چشمیری
ندود ندود تا ندودا که به زود به یونان لگندم اوه هر وه
موز به نی کورنی میوز اندنی و نیسلی گندم کورنی و بهیگور کورنی
کوردستان به نیان و بهیگورنی له کورمانه نیسلی و نندود
نیسلا چو نی نیسلا لیمار له کورمانه نیسلی و گاندمه له
چوپا ندوده نیسلا چو نی کوردستان نیسلی تا .

تا بملگورین و تا بملگورنی کوردستان و کورت و به رت کورنی
ندوده کورد ندوده اوه به ندوده نیسلا چو نی کوردستان
و کورمانه له نیسلا تا شمیری . پاچه نیسلی ، تا شمیری و
کوردستان ندوده چوپا ندوده و له به کورمانه نیسلی .

۱۷۱

۱۷۱

۱۷۱

۱۷۱

برای همکار و دستیار و ... که در آن موردی جوشانند
چنان به یک شخصیت - بسیاری گزینند که به هر دو نام باشد
گردد و مولای مردم به له لادن کریم را ندوه بپوشند و در وی
گیا این را استفاده می نمایند تا سوره را بر سر بر او بخوانند و سوره

لحم و در همین مورد استاده

قرئین خبیثا می خوانند از آیه اول تا آخر و در هر روز یکبار
نیم ساعت همین سوره را بخوانند و چون که کرد و هر که در روز
زیر دست یا در راه راه کار و ... کرد - ...
بسیار نیکو باشد که در راه کار و ...
بهر چه در روز بخواند و ...
بسیار نیکو باشد که در راه کار و ...
و ...

تا این قرئینها که در روز یکبار بخوانند تا آنکه در روز یکبار
گردد و هر که در راه کار و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

بهر چه در روز بخواند و ...

مارکمه لینه نه کانی سرانتهری کوردستان بسمه و
 چمپا نندی دهوری میزوی چینی کریکار له سرکردا په تسی
 کردنی خه بانی عورنگیرا نه ی کومه لانی خه لکی کوردستان دا
 له پیناوی رزگاری نعتمانی کوردستان و گمه کردنی
 کوم لایه؟ ز بیران ز گه باندنی به سو . . .
 بهمیز کردنی ما و کاری و به کننی نمکوفان له گه ل جولانه وی
 چینی کریکار و هیزه بهمکه رتنه واز و نیمو کرا نه کانی
 عه ره ب و گه لانی نورکیا و تیران به گشتی و عیسراق بسه
 تا به تسی . و پرا به تسی و ما و کاری له گه لقی نه و هیزانه و کینه
 نه ده واپه تبه گان ه ههروه ما بهمیز کردنی به یوه نده کسان
 له گه ل هیزه کانی عورسی سوسا لیتنی چمپا ندا . له پیناوی
 رزگاری و نیمو کراتی و سوسا لیتنیدا .

گایس تریاندن و نوقادن ، کوپشن و پوپن و پوزور سرین دا موانین .
 لمانا و گلی عربی تا پهنسین . له سون با تا تمدنا ره گن زور لاس
 نر و کرده یوگای میلتر و نا زیمگان خالاسیا ، وه — مومونیمگان
 تیر اکرده یوگاموه .

۳ بهمن لمانا و پاجس چله گادوه ، که حقیقا یوگاموه یوگای بوه بتر
 له خوربا و نوسور به عربیگی پهنر و حقیقا نوبینی نرومسی لوبو
 دسملگی ساجس پگرتنه دست ، پورینوزی تا پهنس مویه له —
 (اقلیات) ای تاو (لوطی عربی) که به تا تگرا له تا میلگن (امدان
 و طایعات) االی ۱۲۵۰ نویسی . هرودکو له به گمین کوگنره
 تا مزرا اندی عربی بهمن دا به گن له مسالونی با ساجس لشنکروه
 کندی (اقلیات) و خوری ریشنا کرین بوه لگالیا .

بهمن به بریزاسی تمدنی خور له دوسمگان با پاجس (اقلیات) ای
 کرده لمانا کوره ، وه پاجس عدوی (اقلیات) ای کوره بو —
 نوسوری عربی و ساکی عربی و تمدنا سه گایس خور این کرده نوک
 مولی تواندیموه ، یا خورد نیرگین ، یا لمانا قیضی بندن .
 توانی خربن همو دوسمگان خور نوسری کچیا ای همدان

بهره : پهورن پهنسرا ن بوه .
 بهمن پیر لوبی بوی پهنه سوریم ، به گن لهو رمانا نی له
 مکریمگان ای خوراق و خوربا تا نگر ای خوری و پناز کسریس لسهو
 جکریمگان بو لگال (اقلیات) که گوا به حکومتی (مسوس) ان و
 (نندوسه) و (مسماس) لیدن یوگن وکر پهنس خوربا ن خمریک
 تا گن به سرکرگندی کوره و خوراندیموه .
 بهمن پهنس عدوی پهنه سحر سویم تمدنا سگان ای خور و انیر کرینو له
 هر کون به گورستان با کار به دست بو ، ساجس لمانا هات بو چی
 بهمن کرین پهنسگان ای پهنس بوی (اقلیات) بیگات . (خوربا ن بزرگ
 کانی کتبی مثال الیمت — پلکور دوسون با ، اللهمه ، که دهان پهلگی
 لمانا یا پهنه قیضیه) .
 کار به دست و تمدنوه به سیمگان له تا پوهگان جزیره ای کورستان

۱۲ و :
 گوانی کاروبی نوسری ۱۲۲
 ل لاین تا و نوسره نوبت کسری
 تا پهنه بو تمدنا ن
 ۱۹۷

تیرسلک و نسیبیتو تا پهنس :

۱ بهمن وکر یوگاموه یوگای نوسور پهنس بوی به خا و پهنس بهس و
 باورینگی گنلگن (مومل) با تمدنی ، تا و تاو تا و زورگان ای پالک
 نوسور پهنس پیرا و نسلک و خوریم بوی پوریموزی سوسه نوسوریم .
 بهمن بو ساریات و کوکر بندونه نسلک له نوسوریمو گنلک له بوا
 کورین عربی و عکت و نیرگوتنگان ای وریمگین بو خیرکسماسی
 مسمی ندموا بهنی و کوز کرین سمار یوگاموزی خیلما .
 بهمن این رایه که بهما یوگی نوسری (ریسا له عالمه) ای مسمه بو

مزاولا پهنس جوگن له روی پوریموه سوسه له جلممانا نیر نیرتره
 له خاریتا نیتیا کورن تره ، هر ۳ نینه تا سانیه که ساکی نوسوروه
 ناگرتوه و له دنیا با پلغ پوتروه ، با نسیگان ای دنیا هر له لوبیا و
 کسمیا و پهنسکوه تا سحر فریاد و ساکی مسکود و کوسوسور له
 پهنسا خوربا نوزیموا نوسور و نوسوریا و نوسریک اینان نوسور
 توانا به گایس بوری زور و خوربا نمانی سواجس گوره و — هروره مسمی
 خوربا ای پان و پهنسگان مسمه ... بو یق به تمدنا ن نوسوریمو نیرگی
 پهنسری گوره له نسیسانا پهنه پهنس .

بهمن مسمه بیر و پهنسگان ای خور له سراجا روی با گن پهنس بویه
 عمل تمدنی ، وه ممولگما گایس خوربا ن لاین و به سوک سوسورین
 جلممانا نیر ، گایس نا گن کسمیا ، پهلانا ردمانه و نوسوریمو کورانه
 لمانا خوریند نوسور پهنس نسیبیتو له سوسه لیزنی کورت با سوسورین .

توستان باستیک و باستان با به کرد له میران با له جاو سوریا با له کت ...
تا کرد بهن مندی لیک با تخی پند لوی می رین میران به اتریش به اکر به اکر ده
تیه با تا ازان کرد له تا و خوی تا پیونیدته وه اویست تا سو آس
مدو خوری کرد سغان میران ضمیر بگا ...

همین مورخین زوری تا به خوروی ا سلطون پورتیا لوی مصری بهنن
تا میران هوروما مورخین زوری تا چند صد هزار خونیان میطریه
بهنن به میران یونیکه خورانی به خیر بیگا تالی نیتا وه کرد سغان بهن
توت تا افریقا و خوروی بهن هان تا لوسون له بهر دهه هائی خوی بیسوان
تمی بهی خورستان و که مکرند و یاروی کرد له خورستان با به
خوریانه در پاره که له گال جوانان با خصمی و نا پیروی و جنگی ...
دینستان خوی تا بگریندی که بهنن به له :

۱- دیر کردنی بگرینه نسله گان له میران به بهانوی خسروی کس
تیر اسیس .
۲- تمیوی کرد له عارو تا وجه دیوانی بهگان و تمیوی کرد نیلان
ک تمیوی کرد له تا وجه خسروی بهگان به لرگی ۱۲- ۲۰ کم بسا
بهانوی بهنجهدی له منی (المرام الاشی) وه
بهنمی شو کرد وانه ای که تا مادن خویان بطروش .
۳- همین له ندهای جن بهنن کردنی هائی تمیوی و تمیوی وندیمین تا
له سالان ۱۲۸۱ - ۱۲۸۲ تا لرگی ۲۰۰ هزار گز به بهانوی
تیرانی بود وه له میران دیو کرد وه

له سالان ۱۲۷۹ - ۱۲۸۰ تا لرگی ۲۰۰ هزار کردنی له باره کانی
تیر چرمان کرد وه له خورستان زوره هائی تا کوی کردنی وه
له سالان ۱۲۸۳ - ۱۲۸۴ تا چند ستمزار کردنی تری له تا ولساوی
کر کرد وه له خورستان تیر ه غزه گیری ، عا ندهن ، خا سلطو و سلک وه
صنایر ، وه تا صحنی تصدیق ... بهر هزار کرد وه
تا صحنای میران دینتا و ماری کیمیدن ۱۲ سلطون و یساکس وه
له وه گزیر هاری بارزه بهنن بهگان تا سمر گان (احسانی مرکزی)
تیر گانی سلطون و نسوی کرده و تیر گانی سلطون له سمر گان زوره

سوریا وه کار بهنند و لطمه به میگان میران له سوگ ویا دیلان
و کور کور و عا ندهن ... بهنن خوروی بهنن سمر موکم هوروه بهگان له
دس هائی به سنگ بهن هالتهن و نازاران کردنی گان نسوی بهان
وه کردن و اورنسل و هان لرگی بهان تا کرد وه
ع (سمد طلوع لال) که طلوع لرگی بهنن به له سوریا کنینگی له
سمر خوروی مواد نه وه و له تا و بریدن دیو کردی کرد له سوریا نسوی وه
له خورانی به به بهنند ساسانی حکومتی سوریا له مستطای
کوریا له سوریا

به نهینه له نوی ۱۲۸۳ وه بهنندی سوز (المرام الاشی) یان له
تا وجه کرد قید ۳۰۰ می سلور یونیکه سوریا به لرگی ۱۲ کم بورت کرد
و زده خوروی پونتار و ناه کردنی گان خوروی بهان زورت کرد و سمر بهان
هیجا به هیجه گان ها
وه سوز بزرگان تا ز کرد به خوروی هائی عاروانی بهنن له کردنی گان
سوریا بهنند وه له ندهای خوریا هائی ها و لرگی بهان له زهار له
۱۲۰ هزار کرد سنده وه هائی عاروانی زده خوریا ، ساسانی
عاروانی عاروانان هائی خوریدن له خوریا بهان و زاکتو ، ساسانی
کانس و کار کردن له نا خور و ناموز و او تا نین دولت ۳۰۰ خوروی بهان
دهستان

۵ سالان ۱۲۸۳ بهنن له میران تا عا نده سمر موکم .
هوروما سالان ۱۲۸۳ بهنن له میران هان سمر موکم .
بهنن له نوی خوروی هان سمر موکم هائی به هانک دولت
بهنن نیکری و خوروی گان خوروی بهان ندهای بهنن به کردنه وه
له وانه خوری بهنار کردن له گال (ا لیا ت) ی تا و (ولش مرخی) که
بهگنجان کرد به
۶ نسیبهی کرد له جاو خوروی له میران تا که تیر گانی
تا صحنای میران بهک ندهنن وه خوروی خوروانی کردنی گان
میران له جاو سوز هوری گت میران تا وه هوروی خوروانی هوروه وه بهگ
بهگان خوروانان و بهنن له کردنی گان میران تا ... عا ندهای
ساسی

میراث

۱- تنگمنا ندی ندند و بی عزتیه له کاری نا گهر کرا ندی بهمنی - و
په راورگر ندی کارگان بهمنی له گران هو نغسرا اوبله گران له
له لاسمنه ؛ نهجا له گران له لاسمنا ؛ نه ره سیمه گران له چاراپر-
وه نه ره عسمنی عدندی ندوه بو سر په سوزوی نیوسا بهمنی کورد و
سهره

۲- تنگمنا ندی رای گدی چیا نی له کاری نا گهر کرا ندی بهمنی تا
په منوا نی له اولادوی کورد یکنی ندی بهمنی
له منیا نه پنجه گدی تا هوار پندین پی

۳- دیرگر ندی ندو نا گهر کرا ندی بهمنی له کورستان تا اسیله جهنم
کرون *

۴- تنگمنا ندی ندو گوند و پوزوانی بهمنی بو جهرا ندوی مهرب له
گورستان تا مریوش کرون *

۵- تریا ندن و راوران و دهر کرا ندی ندو مهربا ندی بهمنی په منوا نوسی
بو سوگم کرا ندی گورستان *

۶- سزانا نی کورسی ندو نا گهر کرا ندی بهمنی قبول ننگون و دسی له گران بهمنی
تیکنان ننگون *

۷- جوزی نه به چه کرا ندی بله گان جو نان بو تنگمنا نی بله گان بهمنی
پیکریان نه مان نه مریکی جوزا اولاد و فریانی چاروان ؛
نهری کورگند و دوی زانیاری نا گروینه نهموی ؛

۸- کرا ندی نی ریگسمنی که همدین له گوند و نا وچه گان کروتوبله
په راولادی ره گور بهر چیا ندی بهمنی
۹- ریگسمنی تا و کورنوگ نورجه کرا و گان
۱۰- ریگسمنی تا و لیلی به نهمی کرا و گان
۱۱- ریگسمنی تا و ماروگان که به نازانی ندوانی سزانا نی منگبه
و منصفه گان نی مهرب و رعیف و کلسی سزی نا مهربان نی ادولتی
پسمن

۱۲- سزانا ندی ریگسمن و دوسه گان بو پنجه اکر ندی کساری
پسمن

جهانگیریه منبه و مهربی میراثی کرونه ما وینه جوی له نا لاگر ندی

کوردستان و پروتا ندند و دی گدی کورد له راولادی نهمی و نهمی ...
په لک بهمنی گهری جو ابروه له مهربی جلی ابرو زانان گران نوان
په لک بهمنی ؛ سلوان ریش کوردی بهر منوا کرونه و کرونه به دوزن
جوی و سهره پیکدی و نه پند گدی
دیسمن گران گران نریگدی پلا ی همدو تا نهموانی میراث پنهک

نهمی
گران گران له نهجا نی بهرمانی به پوزان و جهرا ندوی گان
ما نی سال و بهر واره بوس به سزانا ندی میراثی کرا ؛ نهگر وه
په روست ریا نهمی همدو له سزانا ندی نهمی و نهمی و نهمی
وه گر بهرست تا زیند فاد ریگه بهر واره وگر بهرست بهر تا سیمه
مهر کندی به به گهر عسمنان تا پیرنه ؛ نهجا نی زاناری زور رود له
دوزن و توکله اولاد نی کورگان ندوه ؛ وه نهجا نی جهرا بهر نی کوند نی
له سزانا ندی میراثی نا لک پنهک وه نهجا نی همدو پنهک نی کوند

پنهک وه ؛ له بهر ندوه بهرینه ؛
۱- له منیا نی ساسی تا هوار پندین پی

۲- وریا کوند و دی گدی کورد له همدو میراثی له عسندی
نهمی و نهمی و نهمی و نهمی ... بهر پنهک بهرینه روزی
گران گران و گسمنی و نهمی و نهمی

۳- وریا کوند و دی ندوه کورد له سزانا ندی کوردستان تا له
اولادی ره گور بهر چیا نهمی بو سر گان کورد به تا بهجانی
له همدوی اولادی ندی تا وچه گان نی سلوان و تنگمنا نی ؛ کندی
نه ندوی کورد و تنگمنا نی اولادی نهمی جو اکر و گدی
۴- دوزان ندی نهجا نی بهر نهمی و نهمی و نهمی و نهمی
کرونه بو به کرا و دوزی کوند نهمی بهمنی

۵- له منیا نی لیلی تا هوار پندین پی
۶- تنگمنا ندی منگمنا میراثی له نازاری نهمی و نهمی و نهمی
کرونه بو به کرا و دوزی کوند نهمی بهمنی

آنکه خود بیستگانه که خودی بهر کویند روی بهمن که سالش ۱۳۱۲ م.

رنگت در بوی دولت مستطی در آنک روی
 کسب با غنای مستطی
 حله در آنک که در سر به دولت با غنای
 از آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای

(۱)

مهری دولت
 چه خدمت کسب می کردی در آنک روی
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای

مهری دولت
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای

بیشتر گدس و سانس و بیلش و رنگار او پس که در بیستگان
 به تری سانس و بیلش که در بیستگان گدس و بیلش که در بیستگان
 که در بیستگان گدس و بیلش که در بیستگان
 ۱- رنگار او سانس و بیلش که در بیستگان
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای
 در آنک که در سر به دولت با غنای

ج- تری گدس و بیلش که در بیستگان
 که در بیستگان گدس و بیلش که در بیستگان
 ۱- رنگار او سانس و بیلش که در بیستگان
 ۲- تری گدس و بیلش که در بیستگان
 ۳- سانس و بیلش که در بیستگان

به ستمگر دندودی پلنگی را و گانی پشمیان

همه بزرگدندودی که قویانند گویان و گنده گندی
قویند پختونان ستمش چنین بوزبوازی تا او برزگی ره او ستمگرانی
و پلنگ دندوزی که گویدت .

بزرگدندودی دندودانی که بزرگدندودی چندیست و تالیسی
کرده گندی چا رازه ، نه گندی زاده قویانی ستمپندان و اندوونی
دارد و ستمش و گندی بیوهی بزرگدندویان و بیوهندی ستمسایه
بزرگدندویان و چکرگندی چنین بوزبوازی به چنین بوزبوازی
که له قویان زبیردندی نا ، چندی خورنگندی بوی زبیر لبتگران و
چوپا ندوده ، خوی چا رازی به ، هانگندی ناگی به گانی و سارانی و
زیانی ستمگرانی و مانی چاره نوبه ، به ستمگرانی ستمش چنان ستمش
له دیوان ستمگرانی و دست به ستمگرانی ستمش ستمش و له به ستم
را گانی خوی ستمگرانی و به بوزبیر لبتگرانی دندود و رهتاری به
نه گانی که له گان دستگوش چنان ستمش نا بگوشیت .

همه ستم چوپا بوزبوازی ستمش بون که گویان و ستمش را
بالورهای به با لای نا زادی و به گانی و ستمگرانی ستمش ستمش
نه گندی دیوان ستمش گندی ستمش نا و دندوی ستمش ستمش ستمش
دا ستمش را گندی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
دیبا و چوپا ستمش .

چنین بوزبوازی نه گندی ستمش ستمش و نه گندی ستمش و با ستم
ستمش ستمش له با ل ستمش و ستمش تا ستمش ستمش ستمش ستمش
ستمش و ستمش گندی ستمش که زادی ستمش چنان ستمش و چوری ستمش
مانند و قازانج و نه ستمش و ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
گندی به گانی چنین بوزبوازی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
با گندی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
بوزبوازی ستمش که ستمش له زبیر ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش

دندواند ، دندیان ستمگر له پندان بزرگدندی دندودانی ستمش ستمش

نه پندان قازان ، ستمگرانی و پلنگیان دندودانی ستمش ستمش ستمش
بندی پلنگ دندوزی ، خورنگندی ، ستمگرانی راز بوزبوازی ستمش ستمش
بندی بوزبوازی ، پندی قویان بزرگدندی دندودانی ستمش ستمش ستمش
دندودانی ستمش ، تا و زبیر لبتگرانی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
بندی بوزبوازی ، مانی قویانی به ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ،
ستمش ستمش و ستمش بون بوزبوازی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
تورگی با ستمش بون و دندودانی چنان ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
همه به چوپا بوزبوازی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
کا ری ستمش .

بوزبوازی ستمش کا ری ستمش ، دندودانی دندودانی ستمش ستمش
بندی له روی خوی ستمش ستمش و دندودانی ستمش ستمش ستمش ستمش
گندی ستمش و ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
ستمش ستمش و ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
تا گندی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
ستمش ستمش و ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
با زبوازی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
بندی ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
نه ستمش زاده ستمش چنان ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش ستمش
چلمش .

یەکێتی یهێشمهانی کوردستان
 الاتحاد الوطني الكردستاني
 PATRIOTIC UNION OF KURDISTAN
 (المكتب السياسي)

الى الاحرار والرفاق الامراء.....

بمصرف المكتب السياسي للاتحاد الوطني الكردستاني باهناككم نتمناه النضال الثوري ويري من المنفذ والضروري عرض الحقائق التالية عليكم :

اولاً عندما تأسس الاتحاد الوطني الكردستاني لقيادة الحركة التحررية الكردية على نهج نقالي جديد ، بعد انهيار القيادة البازانية الممثلة للاستعمار والصهيونية و للقاء نهج النضال الثوري ضد الاستعمار والصهيونية والدكتاتورية الطائفة في بغداد وحد معارها الاساسي بالاستقلال الوطني للعراق والديمقراطية لعنيد والحكم النقابي العنقبي لكرديستان العراق ، كان الحزب العمومي العراقي يشارك في الحكومة القائمة العراقية بوزمين و بجيش عماره الاساسي على اعتبار الحكم الجورجوازي الجورجواطي المراسي المعادي للعنق و للطبقة العاملة و سائر الكادمن عتوما ، حكماً ثورياً تقدمياً سائراً نحو بناء الاشتراكية في العراق ، فقد كان الفصام الرئيسي لمؤامرة الامير = فتمسيم السيرة الثورية للعراق نحو بناء الاشتراكية في البلاد = و بقيادة حزب الفطالانلسة الفاعس طبعاً ١ و مع أن الحزب العمومي العراقي كان يتحمل تسمة من السؤلية في الحكم بحكم مبعأ الفضا من الوزاري و بحكم دفاعه عن النظام و اعتراكه فيه ، الا أن الاحقاد الوطني الكردستاني قدم مذكرات و رسائل عديدة الى قيادته طالبا منها التعاين والالفت الى وضع العنق الكردي المأساوي .

ثانياً عندما أعلن الاتحاد الوطني الكردستاني الكفاح المسلح في كوردستان العراق عام ١٩٦٦ و باسم الممارسة الوطنية و التقدمية العراقية ، باعتبار هذا الكفاح المسلح بنائه للثورة العراقية الديمقراطية المتطلبة في كوردستان ، كان الحزب العمومي العراقي يشارك في المؤسسات الكارتونية للحكم الثاني المسوخ الذي كانت الحكومة العراقية تمارس تحت يافطة سياسة التعريب و «التهميت» و التهجير بحفقات الأثوف من الفلاحين الأكراد اذ أحرقت و سحت من الوجود اكثر من (١٢٤٧) قرية كردية في كوردستان العراق و هيرت (٧٣٥) ألف مواطن كردي من هذا القرى - و كان لزار العجيري و تميم القرى قد عرض على ماسحة الحكومة القائمة = بالجيبة الوطنية و القديمة التقدمية = التي كان الحزب العمومي طرفاً اساسياً فيها .

و على الرغم من السؤلية الجيمة التي تمثلها قيادة الحزب العمومي العراقي من السياسة العوفينية الرجعية ضد العنق الكردي ، فان مسائل الاضرار السياسية العاطلة بقيادة الاتحاد الوطني الكردستاني قد مارست سياسة ودية مع الحزب العمومي و ذلك في الوقت الذي كانت قيادة الحزب العمومي قد اصغرت تطلعاتها الهيم بالانضمام الى النظام و المناضلين و باحبار السلطات القائمة بحركاتهم و بين سنة معانفتهم ضد الثورة العراقية الديمقراطية المتطلبة في كوردستان . فقد رسفت تطلعاتنا المركزية و جريئة الحزب العمومي المركزية هذه الثورة بفتنة رجعية تدبرها في الاوساط الاستعمارية و العربية المعارضة للعراق - و تعدد بها صورة

ثالثاً عندما ساءت العلاقات بين الحكومة القاسية والحزب الشيوعي العراقي وطردت القاسية من حكومتها الثورية وطسخت الامم الذاتي المسوخ ومن جبهتها اللاوطنية مع الوزراء والتمسدين الشيوعيين وبارتبطت بوزارة كواذهم واعتقال اغنائهم بساير الاتحاد الوطني الكردستاني الى امراء الشيوعيين وحمايتهم في المناقل المحررة بدماء جهادته الابرار . و بجهود الاتحاد الوطني الكردستاني ومنظماته وفي قواعد انما والثوار هم تخلص المعتاقين الشيوعيين من الموت وحمايتهم - كما قدم الاتحاد الوطني الكردستاني لهم المساعدات المالية والصكرية والسياسية - فقد قدمنا لهم عشرات القطع من الاسلحة التي كنا في امر الحياجه اليها وقدمناهم ما يلزمي لغايتهم شهيراً عديدة . كما اقترعنا عليهم سجداً جديداً كقاسية القوى المعارضة تكون اساس التحالف الوطني المرهيب . ولكن قيادة الحزب الشيوعي رفضت هذا بسبب موارفتها لعمار اسقاط الحكم واليهيل الديمقراطية الاثنياني اذ كانت تلزم حينئذ بامكانية تحسين علاقتها مع الحكومة القاسية في بغداد .

بلحياً لقد شاركت مع الاتحاد الوطني الثوري العراقي في قوى المعارضة التقدمية العراقية في بذل الجهود مع الحزب الشيوعي العراقي من اجل تأليف جبهة وطنية تقدمية عراقية الا ان قيادة الحزب الشيوعي العراقي ماطلت سنة اطلة ورفضت بعناد المشاركة في الجهود المبذولة لتأليف الجبهة الوطنية بقرينة عدم موافقتها على عمار اسقاط الحكم القاسي المعادي للشعب العراقي وللأمة العربية .

وعندما رفضت الامم المعارضة التقدمية العراقية في عام ١٩٨٠ طلت تمارض في اللجنة التمهيدية للجبهة الوطنية جميع المعيارا : النظام الميوزيوازي الميوزيواطي وتعرضت على فتح طيبتها واربعة االاه بالاستعمار الجديد وعلى اذلة اتفاقية الجزائر ومدت يديها لقطب دبر اللواء الحوري السليبي وعلى جميع الصعوبات الثورية والبيارات القسرية المعادية للنظام . وعملت بذلك اعلان الجبهة تحت اسم شهر بطلها .

وعندما تمثرت الجهود لتأليف الجبهة الوطنية العراقية اثمرت الاطراف المشتركة في اللجنة التمهيدية بالاجماع تعويل الأمن العام للاتحاد الوطني الكردستاني الاخ جلال الطالباني بذل الجهود لتقريب وجهات النظر باعتبارها وسطاً مقبولاً من الجميع بما فيه الحزب الشيوعي العراقي . وبذل الاخ الطالباني بالتعاون الوثيق مع ممثل الجبهة الديمقراطية لتحرير فلسطين جهوداً عظيمة - التي تمتصهاغ المعيارا والصعوبات المعقولة من الجميع - وبكفاً بعد جهود أكثر من ثورين آخرين تم التغلب على الصعوبات واعلان الجبهة الوطنية القوية الديمقراطية في العراق . وناثت جهود الاتحاد الوطني الكردستاني و دوره الفعال في تأليف الجبهة التي كان تأليف لجنيتها التمهيدية قد تمتصهاغتها في مقر الاتحاد الوطني الكردستاني بالاراضي المحررة ايضاً فنقول نال الاتحاد ديمر وعكر واحترام الجميع دون استثناء .

واعتمدت الجماهير التقدمية العراقية خيراً وارفعت المنهوات وعرفت الحركة الوطنية التقدمية نهواً ثورياً ومذاً جماهيرياً مناسباً بالامل وبالانتمار .

بلحياً ولكن سرعان ما تلاقت هذه الامل بسبب قيام الحزب الشيوعي بمثل انعقافي وتخريري في الحركة الوطنية وبالقد من الجبهة الوطنية القومية الديمقراطية في العراق عندئذ أعلن من تأسيس جبهة جديدة اخرى من الحزب الشيوعي وطرف آخر من الموقف ومن القيادة البارزانية العربية في مخالفتها الدناه الابرائي والامبريالية الامريكية واسرائيل . هذه القيادة التي كذبت وثقتها اوتيسر بايك السرية السروقة من الكونغرس الامريكي ومقالات الصحف الاسرائيلية وتصرحات مناهجهم بيكون نفسه انيا كانت ذات ارتباطات جاسوسية واستخباراتية بالصعوبات المركزية الامريكية والمواد الابرائيلي والناثاك العاهضامي الابرائي . هذه القيادة التي جاهدت بمخالفتها للامبريالية الامريكية وللرجعية العاهضامية والمسيونية الاسرائيلية والتي لم تمد عانتها للحركة التحررية الكردية بعافيا على احد . وما زالت تلميذات هذه القيادة عجيبة ضد الشعب الكردي في جميع انحاء كردستان .

لقد أدى قيام الحزب القومي بهذا العمل الانفصالي إلى خلق الجبهة الوطنية القومية الديمقراطية و منع توحيد القوى الوطنية المعارضة ضد النظام العمالي .

سادساً لقد دبه الاتحاد الوطني الكردستاني منذ الصروع بهذا العمل الانفصالي من خطوة قيام الحزب القومي به وأعلن بكل صراحة بأنه بقيادة الأفتعال بين القوى التقدمية الكردية والحزب القومي . لأن الحزب القومي يتعاون مع القيادة البارزانية التي تقاوم بالصلاح القوى التقدمية الكردية ومنها الاتحاد الوطني الكردستاني . لقد أخير الاتحاد الوطني الكردستاني بصفحة وأطاح هذا العمل الانفصالي كلاً من المرافض الجوقد والأكراد الثورية الفلسطينية والحزب القومي السوري والمعيد من الأحزاب والمنظمات الماركسية والبسارية والتقدمية في الشرق والعالم العربي . وعلى الرغم من الجهود المشنية التي بذلت مع قيادة الحزب القومي لأعادتها إلى الجوقد فقد أصرت بمتناد على الموقف الانفصالي وحاولت تعطيل جبهتها الانفصالية بمعنى الأساليب والبلد حتى عندما اتفق ممثلو (١٩) حزبا ومهتة وجامعة وطنية وتقدمية مراقبة في طرابلس بليبيا على بيان لتأليف الجبهة الوطنية المراقبة العاملة ووقع ممثلان عن الحزب القومي على البيان ، تراجمت بعد أسابيع قيادة الحزب القومي عن توقيع ممثلها وأعلنت انسحابها من الجبهة الوطنية المراقبة وتسكها بالجبهة الانفصالية التي كان من المفروض إعلان حلها مع حل الجوقد والاكتفاء بالجبهة الوطنية المراقبة العاملة .

إن انسحاب قيادة المجمع من هذه الجبهة الوطنية المراقبة دون سبب مقبول وبمقد مراقبة ممثلها على قيامها بكشف الموقف الحقيقي لها من اتحاد قوى المعارضة الوطنية العراقية و يبرهن من جديد على موقفها الانفصالي والتسك بجبهتها الهزيلة مع القيادة البارزانية المعملة للاستعمار وللصهيونية و جيمومتين كرديتين بصفتين مشيرتين ، دون كل الحركة الوطنية المراقبة المسقلة بأحزابها ومقاتليها وعصابتها المولعة على بيسان طرابلس للجبهة الوطنية المراقبة .

إن هذا النهج الانفصالي يتعارض مع مصالح الطبقة العاملة العراقية والجماهير العميلة العراقية والحركة التقدمية المعارضة للفاشية الحاكمة ، ويعرقل باستمرار توحيد جميع القوى والأحزاب الوطنية والتقدمية والثورية العراقية . وهذا النهج هو الذي يقود قيادة المجمع إلى معاداة الاتحاد الوطني الكردستاني : القوة التقدمية والثورية الكردستانية الكبرى في ساحة النضال وفي الثورة الديمقراطية المتدلمة في كردستان والتي تحمل عالماً رأية الجبهة الوطنية العراقية وتعرض الثورة في كردستان . هذا يمكن من معاداة قيادة المجمع للاتحاد الوطني الكردستاني الذي نال جزاء سخا من مهندسة القيادة المسؤولة عن مآسي الحزب القومي والحركة الوطنية المراقبة لغزود من السنين ١

سابعاً لقد بذل الاتحاد الوطني الكردستاني جهوداً ضخمة وتحمل كثيراً من مخاطر واعتقالات قيادة الحزب القومي من أجل تجنب الاضطراب المسلح معها وتجنب الاقتتال الأهوية . بينما سلكت قيادة الحزب القومي السبل المؤدية إلى الاقتتال معنا ومايست الأتاليب الاستفزازية والاعتقالات المسلحة ضد كوادرنا وأعضائنا وأهقات وقلقت من رفاقنا حتى الآن أكثر من (٢٧) متاهلاً وكادراً ومقاتلاً في المارك التي أفضلتها علينا وتومتان صبرنا وتحملنا ناهيان من العنف وليس من الصور العالي بالمسؤولية الوطنية أو من الحرس المشيد على تجنب اراقلة الدماء بين الاتحاد الوطني الكردستاني والمجمع . لقد اعتزك الحزب القومي بفعالية في حلتهن للقضاء بالصلاح على الاتحاد الوطني الأولى في عام ١٩٨١ والثانية في عام ١٩٨٣ . وقلقت النطالان وأندرس الاتحاد الوطني الكردستاني على التدوان المسلح ولكنه ظل يهادي المجمع إلى نهب الأفتعال والتعاضد السلمي والتعاون النطالي . ولهما يلي توجيز الوقائع :

١- في حريف ١٩٨١ قامت قيادة الفاعل للمجمع بالتآمر ضد الأوك بالتعاون مع القيادة البارزانية المعملة وجامعة كردية مهمة صغيرة . إذ تكشفت الوثائق الموجودة لدينا والمرققة مع هذه الرمال أن قيادة الفاعل للمجمع قد عطلت مع طليقتها المتكوردتين للهجوم على

التي أرسلها للأوك في قرية ورتي وللجيش على مقر قيادة الأوك من منطقة رلي - ناوونج . و تعترف الوثائق المرفقة بأن رسالة الجمع قد رفضت طلب الأوك منها بأن تكون على حياض الفخاخ الموجود بيننا ومع القيادة البارزانية وأصرحت على تعاقب معها عند الأوك - كما رفضت طلبنا بإعلان عدد في المنطقة يكون فيها الجمع وسطاً لأطرافنا - إذ تقول في الرسالة المرقمة ٣٤٥ والمؤرخة في ١٩٤١/١١/١١ بالبرق مابلي : - لقد أرتنا مام جلال مرتين و طلب منا الحياض ... فلبينا منا عدة مؤقفة حتى يتم الوصول إلى حل وسط - رفضنا ذلك و قلنا لا يمكن ذلك من تضامن مع الجسد . - وجاءت في البرقية التي أرسلوها إلينا رفاقهم في منطقة الاضطراب بالبرق مابلي :

٢- و عندما تعادوا في عهدهم وغداهيوماً عادياً على مقرات الأتحاد الوطني الكردستاني لمسي قرية ورتي ، رفض رفاقنا الموجودون معاقلة المبعوضين فاستقبلها المبعوضون وانتمصوا منهم الأسلحة - و بعد إصرارهم على مواصلة القتال تمدت لهم قوة من وحدات الأنصار الكردستانية البطلة فاصرفهم جميعاً في ضيق ورتي وأطبقت عليهم من جميع الجهات - وكان مع المبعوضين القتات من صابنا القيادة البارزانية العميلة وكانت لفرسه نائمة للأضراسي منها .

و حينئذ ظهر موقفان متضامان : أ - موقف القيادة الداخل للجمع استفزازي يعر على القفال ب - موقف الأوك مقسم بالصعور بالمسؤولية الوطنية وحب تجنب اراقلة الدماء رغم الأضرار المؤكدة .

من رسالة القيادة الداخل للجمع المؤرخة في ١٩٤١/١١/١١ والمرقمة ٣٦٠ يقولون أنهم يرتضون لقيادة البارزاني العميلة وللجنة التنسيق المرفقة على العمليات العسكرية في المنطقة لتغطية قواتهم و اعادته التنظيم و عن صيوع جديد على الأوك و عدم اعطاء أية فرصة لأنصار الأوك المسلمين .

أما قيادة الأتحاد الوطني الكردستاني فقد اصعدت وأمرها - بعد تنهيك طلقة الحصار المطبق على قوات الجرد و بعد فشل الهجمات المتتالية لها و قطع الاتصالات عنها - وعندما كان الاستيلاء عليها سهلاً ومكثراً - انذاك اصعدت وأمرها بفك الحصار عنها و السماح لها بالتراجع والمودة من حيث أنت و ذلك لسبب واحد وحيد هو تجنب اراقه دماء المبعوضين الموجودين في الحصار - صحيح ان قيادة الحزب الشيوعي عكرتنا فيما بعد فصحت موقفنا انساني و النقم بالعمور العالي بالمسؤولية ولكننا سرعان ما تناست كما تناست و تنكرت لانفالتنا و لمواقفنا الودية تجاهها - و عادت إلى عاداتها في عام ١٩٤٣ بعدما وقفنا معها بياناً مفترقاً كان برنامجاً للممل الوطني المشترك و بعدما وقفنا من حضرة لجنة مشتركة في ١٩٤٣/٧/٢١ على سياسة مشتركة تجاه الحكم والحرور و النضال المشترك والحيوية الوطنية العاملة .

خطة الأضراسي على الأتحاد الوطني الكردستاني

ان الوثائق الموجودة لدينا والتي ترقى بعضها مع هذه الرسالة تكشف خطة خطيرة اقترنها قيادة الداخل للجمع مع طليقاتها في الجبهة الاضراسية المرفوقة بالجدد للأضراسي على مقرات الأتحاد الوطني الكردستاني والقضاء على قيادتها وقواتها وبالتالي اخراجنا من ساحة النضال .

ولقد وضعت الخطة بعدما قام الأنصار الشيوعيون مع حلفائهم في يوم ١٩٤٣/٧/١٥ باقتياله ريفينا الشهيد محمد جمال قائد قوات كويرت و معاونة الرقيب الشهيد سريها ز أحمد و بينما كان يستقلان سيارة مع أربعة من الأنصار - وعندما مروا بقرية باناوا انطلقوا الشيوعيين فقتلوا للسلم عليهم فكان الجواب مليات الرصاص التي أدت بحياتهم - ومساهمو جيسر بالذكر ان الشهيد محمد جمال كان قد عدم الحزب الشيوعي كثيراً عندما كان ينقل لها الأسلحة والأفندق من ... إلى ... ثم إلى ... السورية العراقية ويعرض نفسه

لحطاط اوضاع يهزوت المعروفة للجميع .
و تبرهن الوثائق ان الخلا بدأت بالهزيمة العرفية ١٠٠٧ والمؤرخة ١٩٣٨/٨٢٠ الضربة من
قيادة جماعة رسول مائدة الهيدمية المهيمنة بقيادة السياسي للمصنع وللقيادة
البارزانية العميلة حيث طلب القنصل المقيم في الموصل في العراق الوطني الكردستاني
والمعامرة بالمسلمات الصلحة هذه . و من ثم بعد الاتفاق بين الأطراف الثلاثة - كما
تكشف الوثائق - على ما يلي :

١- الهجوم المسلح على مقر المركز الزابح للأوك في قرية بالمان وكان يتم قيادة فاطمة
أرميل للأوك و فيها ضويان للمكتب السياسي و هو في المكتب العسكري وقد تم هذا
الهجوم صبيحة يوم ١٩٣٨/٨/٢٧ بقوة كبيرة من الميليشيا الثابعين للمصنع وللقيادة
البارزانية و طليعتها الهيدمية المهيمنة . و دعي الوثائق انهم قتلوا (٣) من
الأوك و جرحوا (٢٢) متأسلاً و كادراً و متأسلاً .

٢- الهجوم المسلح على مقر المركز الثالث للأوك في قرية روبي كما وردت في رسالة المكتب
العسكري للمصنع و للمكتب السياسي لجماعة رسول الهيدمية المؤرخة ١٩٣٨/٨/٢٨ .
٣- الانقضاض على مقر القيادة المركزية للأوك في الموصل في وادي نازوك . اذ ان الرمال
المؤرخة ١٩٣٨/٨/٣٠ و العائزة من سؤل القيادة العسكري للمصنع ايجسار (بلا أسد
بانيجياني) التي تائه قواهم . و تضمن الرمال في حركتها . بالانقضاض كالسود . على
الاتحاد الوطني الكردستاني مع الكبار بان جماعة قيادة البارزاني تمثل المنفصلة خلال
يومين لدفي العرش .

و جاءت في برقية المكتب السياسي للمصنع المؤرخة ١٩٣٨/٨/٣١ انه تفرد دخول قوات البارزاني
- بقصد جماعة البارزاني - في القتال على محورين عد الأوك : الأول محور سكران -
ثم تفرد في المركز الثالث و المحور الثاني من مركزه في نازوك حيث مقر المكتب
السياسي للقيادة الوطني الكردستاني و مقرات اللجان العسكرية و التنظيمية و الخدمية .
اذ تفرد الهزيمة بالقتل :

- و دعتا البرقية التالية من ذلك : - المحرب الديمقراطي الكردستاني .
- برقية تمك - أي برقية المكتب السياسي للمصنع - المؤرخة ٣١ و المؤرخة
١٩٣٨/٨/٣٠ - تتصل قواتنا من محورين الأول الى سكران و أيجسار . و الثاني
الى دوزك تو و نازوك . نحن على صل تحلكم أيضاً .

أذن يبدو أن المكتب السياسي للمصنع كان على علم من الهجوم والانقضاض على مقرات
قيادة الاتحاد الوطني الكردستاني في نازوك قبل يوم ١٩٣٨/٨/٣٠ .
و هنا يكف المخطط المظهر للانقضاض على مقرات قيادة الاتحاد الوطني الكردستاني
و هنا المخطط تكتمه الوثائق و دعمه الوثائق أيضاً .

أيها الرفاق والأخوان الأحرار .

أن هذه الوثائق والوثائق المؤرخة تبرهن أن قيادة التعامل للمصنع كانت تتصل مع
حليفاتها في الجبهة الأتقافية المعروفة بالجود وخاصة مع القيادة البارزانية العميلة
للجود و الانقضاض على مقرات قيادة الاتحاد الوطني الكردستاني . و فعلت قوات الجود
الهجمات العسكرية لتفدية هذا المخطط و لكنها اصطفت بالمقاومة البطولية لقوات
القشار الكردستانية التي مرتها و ألقت بها هزيمة شكرة و حيث أن المناطق مقلابة
و متقلابة فقد واصلت قوات الاتحاد من المركز الثالث و من قاطع لادوكان حيوسها بعد نصر
المصدقين و عقيت التي أكارم التي مقر قيادة جماعة رسول مائدة المهيمنة فحاصرتها
و احتلتها يوم ١٩٣٨/٨/٣١ ثم توكلت أن قيادة الاتحاد الوطني الكردستاني قد اناعت لسي
بمان مكتبها السياسي تماماً حاراً الى المصنع طالهد بالانسحاب من الهجوم على الأوك
و ما بينه القتال و تصديق اتفاقية عدم الاعتداء مع الأوك .

ولكن قيادة التعامل للمصنع رفضت نقاء واصلت قواتها حينات عديدة مستخدمة التسليحة
و الرماحات الثقيلة لأسفاد حليفاتها و - للانقضاض كالسود - على قوات الأوك كما جاء في
أمر المكتب العسكري للمصنع - فكان من الطبيعي والمنطقي والنسوري التعدي لهذا الهجمات

أينما وسرعاً واستعمال لغة القتال الوحيدة سبها - نعم في يومي ٥/٢ و ٥/٣ الاستيلاء على مقرات المعتدين في قرنا قارو .
ولكن أنا كانتا لثمة أعضاء المكتب السياسي للجمع قد فرت هاربة من الميخان دون تدبير الأمور و تنظيم المقاومة والأنساب ، و أنا كانت لا تعرف غير لغة الأوامر لسلميتها « باللقطاش كالأسود » والقتال حتى الموت و هي بعيدة عن المعركة و قد أكلت قرارها إلى الأراضي الإيرانية ، هناها و هنا تتعمل مسؤولية الحائز الفاجية من « الانفصالي كالأسود » و « السمود حتى الموت » و هي وسطا المسؤلة عن الدماء المرافقة عندها و عندها والأرواح التي دفنت إلى أتون المعركة دفناً دون سبب أو مبرر ، سواءاً أكانت دماء فضائل الأبطال الوطنية الكردستانية أو فضائل الأبطال الشيوعيين .

أبها الرفاق و الإخوان

هذه هي الصورة الحقيقية للمعركة التي اشعلت نيرانها الكثيره أعضاء المكتب السياسي الشيوعيين في العاقل مع الأوك .
و كان طبيعياً أن يتفاجأ الأوك عن مقراته و قوات و قياداته كما كان ضرورياً تأديب المعتدين و دحرهم و أهلهم من المعركة - و بعد الانتصار المشرف لفضائل الأبطال الوطنية الكردستانية وأسروا إلى العسرين من الشيوعيين ، واصلت قيادة الأوك سياسته المبتدئية فأقررت على الأستاذ عبدالكريم أحمد العاود عضو المكتب السياسي للجمع أسرار بيان مشترك بأيقاف القتال و عندما وافق عمر بيان يحمل توقيع الأخ جلال الطالباني والأخ عبدالكريم أحمد العاود يدعو إلى ايقاف القتال فوراً بين الأوك و الجمع . وهكذا كان ما يدل دلالة أكهجة و واضحة أن الانتصار الساحق لقوات الأوك لم يبدل من سياسته المبتدئية المملنة سراً و العامة التي تتماهى مع الجمع و حل العلاقات معه بالأساليب السياسية و الوهمية التي تجنب الأفتتان يوماً منه .

ولكن الفتنة المسؤلة عن توريط الجمع في حرب لفره عند الأوك في المكتب السياسي للجمع تسمى الآن بالتهريج و الموبل و المراج التي تنويع الحقائق و تبديل الوقائع فتتفرد الأوك بتهريج و الافتراءات عند الأوك و قد طوك نتائجها السليمة متناسية أن الأبطال الأبطال قد أعطوا الأستاذ عبدالكريم أحمد العاود بأنفسهم و أجانبهم كي يحرمهم من زمام الرصاص و أبطل العفران عندما كانت المعركة على أعقابها - و هنا ما عهد لهم به الأستاذ عبدالكريم أحمد بنفسه بعد وصوله بالأمم إلى قيادة الأوك حيث تحول هو و زميلاه أبو سريازو أبو جوان بكل احترام و تقديم لا كأسيه بل كتهريف ممززين و مكرمين ثم سمح لهم بالتهاب إلى حيث أرادوا حوثيين بالاحترام و التكريم .

و عناناً فأدنا إذ منع هذه الحقائق أمام أنظاركم ندموكم إلى إرسال مندوبكم أو مندوبكم إلى كردستان لتقصي الحقائق و تدقيق الوثائق و جمع الأدلة ثم أعمار الحكم العادل و الصحيح و تصديق مسؤولية الجميع في الأحداث - ذلك لأننا نرى بالمنظور السليمين الراعين و القيادة المسؤولين أن يمشروا الأحكام و الاعتباطية دون تروي و تدقيق أو تحكم و بذلك يرتكبون الغلظة الكبرى التي تسيء إليهم كإحزابهم و حركاتهم فقط .
أدنا نتظفر بتاريخ السير تقدم متليلكم و مندوبكم إلى كردستان لمرورا الحقائق و الوقائع بأهم أهدافهم و ليمسوا من هو المسؤول عن إراقة الدماء و اقتتال الأضواء و من هو العريس على وحدة الصف الوطني ضد الامبريالية و الصهيونية و الدكتاتورية و على الجبهة الوطنية العراقية العاطلة .

و تفصلوا بايقول تمنياتنا الصادقة

المكتب السياسي
للاتحاد الوطني الكردستاني

الوثيقة رقم (۱)

مدرسه عالی کوردستان بصره

تاریخ

۸۱۸/۲۱

در این کتابی عده سکه های ...

سلطان محمد باقر و خورشید

امیر اداری ...

کتابت ... در بصره ...

که در این کتاب ...

در این کتاب ...

در این کتاب ...

در این کتاب ...

در این کتاب ...

1987/4/20

الرفيق المحترم القم رسول (1)

تحياتنا القوية الصادقة

أول ان نغزينا بطرفين ودرولفين ..

لقد جوهه اليكم الرفيق الطاهر سلام ورفيق اربابنا لتتسوق الامثال بغيركم بجزيرة لغزوني

انت الامثال بغيركم .

أول ان تكون صياحكم كالتعليق المزمع وان طلعوا بمرور الساعات ليعلموا اننا ما من اسم في

بالساعات ..

اروقنا في اربيل لتجربوه لوديم نحو هذه المنطقة . ولك الامارات : انتا مستحقون ورائدوني

الجمعة بجمرك . اني تجربتكم مران .

وكالتعليق لنا الامران في الساعات (1) باسم صديق هذه المنطقة طلال بوزين . وكلكه بمرجة

قواتكم من بهستان باجاده منطقة اربيل . وكلكه قمتا بجزيرة بالامران في بهستان ليريد ان

بالصباح نحو هذه المنطقة .

صياح وامننا ساسي لكل ارباب دون مستحق اطلب الامور في ردة ليعلموا على القمصل

بجهد المنطقة وان تتكلم من اقليم لمن امكن لهم ليقوه لينا صانعة من القائل ..

استخدم فرنسا

رفيقه القملي

اسم سرستان

(1) القم رسول : هو رسول صاحب طوخر صفة .

(2) الساعات : صفة .

(الرفيقة رقم (2))

Handwritten text in Arabic script, likely a response or commentary on the typed text above. It is written in a cursive style and occupies the right side of the page.

تادوين هورلر كة وكتابه ريقه
هره لا يفتي رور كة ان كرودو بر ارباب رستان كة بر سوزن
تادوين بر كة رسته ريقه

سردود بر ايم هور هاستين

لا ش برودو بران سوزن كلكه در كة ردا بر كة بر هور
كلم بر سوزن كة تادوين كلكه رستا سياه كلكه در ارباب كة بر
كلم بر ايم هور هور هور رسته رسته بر سوزن كة بر

هر تادوين
صاحبه رسته رسته
الرفيقة رقم (2)

عدد ١٠٠
ت ١٠٠ / ٩

تاريخ ١١ / ٥

الوثيقة رقم ١٣

الى امير حلب ، امير حلب
من امير حلب

الى امير حلب
من امير حلب

بعد اعلان حرب المماليك عند حدود دمشق
خاص عند عزيمتكم وخراب المملوك التتسني
والتمرد المماليك لتوجيه ضربات تارسيه المماليك
والمسيحية الى (لق ١) بملوك المماليك
يرجى ارسال قوة ٢ لواء فخم لمدني كوروز
الى منطقة ليوزه وشينغره للعمل لتأمين
طريق قوتنا المماليك في لواء امير حلب

عدد / ١٠٠
ت / ١٠٠ / ٤

الى / م امير حلب ، م امير حلب
من م امير حلب

دلال اعلان حرب المماليك ضد جود وبشكل خاص ضد حزبكم وخراب المملوك التتسني المماليك
المماليك لتوجيه ضربات تارسيه ليم ، والاماز الى (لق ١) للتحرك المماليك - يرجى ارسال لسوة
مع الاع نجم الدين كوروزي الى منطقة ليوزه وشينغره للعمل لتأمين طريق قوتنا المماليك في قاطع
ارسل .

تاريخ / ١١

الى م امير حلب
من م امير حلب

وردتنا البرقية التالية من حلب (برقيتكم ١٠٢ / ٢٠) بتدخل قواتنا من محورين الاول الى
كوران وشينغري والشان الى فوله تو وشاوره تك نحن على حال متلكم ايضا .

عزى شيرازي
١٩٨١

شهر ١٠ / ١٩٨١

هدايا ٥٠٠٠ م عزى شيرازي كورس
هدايا ٥٠٠ م

سيرة كورس شيرازي

هدايا شيرازي كورس هداهي عليه السلام وهدايا براني
به دستي كورس كورس كورس . هديه وادع وانشي كورس كورس
كورس كورس . دل كورس و كورس كورس كورس . كورس كورس
كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس
كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس
كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس
كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس

كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس
كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس

كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس
كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس

كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس
كورس كورس كورس . كورس كورس كورس . كورس كورس كورس

الحزب الشيوعي العراقي

الرقم / ف

التاريخ / ١٠ / ١٩٨١

الرفاق في المكتب السياسي للحزب الاشتراكي الكردستاني - العراق المناضل
الرفاق في المكتب العسكري

تحياتنا الثورية

كان لنا استيفاء الرقيق عبد الحميد ورفاقه على يد جماهير الاتحاد ولج مؤتم وسجن لبيبا .
وفي الحقيقة اصاب القويضا بالاس واكلنا كثيرا . خاصة في هذا الوقت وهذه المرحلة ..
من الواقع مبنا نكن الاحترام والاحترار للقيادة لن نؤسبهم حطم . ولكن سببه المناسبة . نصرلكم
من مشاركتنا لكم في الابد والحن في هذه الصنعة ..
يلهم المناضلين ليمضهم الطبقية . عندما يتخطون آخر درجة الوفاء باستعدادهم .. نأمل ان
يخلصنا ذلك جميعا الى العمل المنجز لعل امانتهم والاخذ بشايعهم . ولنعمل بتنسيق وحواب وبسطة
تلقية من اجل ان نخلص اكثر الى الامام .
باسم الحزب الشيوعي العراقي والمكتب العسكري المركزي نصرلكم من مشاركتنا لكم الان .

والى الامام

الحزب الشيوعي العراقي

١٩٨١ / ١٠ / ٣٠

عزیز شہزادہ
میر علی محمد
میر / ۱۱۱۱۱۱

برائی ہو رہی ہے، میں عزیزی سے ملنے کے لیے آ رہا ہوں۔
میں اس وقت لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

میں لاہور میں ہوں۔

عزیز شہزادہ

۱۸۸۱/۱۱/۲۴

انجمنیہ المتحررین لطلبہ السیاسیہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

اسیامہ الامور . . . . .

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

مکتبہ ہندوستانیہ

الوقاية المستعزبان والوقاية في المنطق السياسي لعرب الاقضية

صاحبا القومية
مروة ان تكونوا حرة

١) ان قلت اسي البرية اقوى من قبلك ~~سيفك~~ سيفك اموه باعدا (١) يسبقون وويلهم سلطه . يملكون .....
اسمنا تسلطنا . سطر من ~~فهمك~~ فهمك اجمع . انك تعلم ذلك .

٢) كما قلت لكم صاعقا هذا لغتكم . ولقد زارت صياحه صام هلال بريش وهو رايت الصياحه في صلاحه
سالكه . امتنا هم لم زكن ذلك . هموا هذه برفضة لمن هو راك في حل ربطه . امتنا هم نمنن
بصانديهم مع "قوم" .

ونحناء القومية القومية من رغبنا من تحت جناحهم بعد ذلك الالف .
٣) اني بنا اوك بريش هموا الصياحه . اكنت لهم صباطوتنا مع اوراق بود . هموا اليهجه كل
في صله الجمهور من كل حل ربطه . صنفتهم . اقنطروا . ربطت مربعون كس الوقت .

انجروا القوم في الحكمة لتسقط منكم .
٤) اني بعد صدمكم صدمتكم كما يقول الصوابيان ولكن ندموا ان شكروا جدا في فهمي . "بولسا ان
بصام كان ظاهري ندم صكرانه كما يقول الصوابيان (٢) " اني سقت الامتصاصه ان في دورهم
بصام الامتصاص مع ناول زنگاري تحت سقف الامبراطور منهم .

(١) الهمك : هو المنطق السياسي القومية الاقضية والكورنقاسي - الهراكي .
(٢) ونابند : هو العلامه من مكي لعقبة الصكره الصكره القومية الصوابيان
جربنا : هو الصوابيان علقاني من الامتصاص المركزية ومسؤول المنطق الصكره الصكره الصبح

كزهر الو شيفقه رقم (٦)

الرفيعة رقم (٦)

زينة شيخو طبر
تاريخه / ٤٣٥
شماره / ٨١١٣١١

برايقه بزيروب رسميه . س عر ايليا بيرسيه

سيد كيني شرميلبيان
صديقاتي كويريليا نينج

(١) اريان سيجاه واريه له رديني برسحه طاهله مر ليستورن
بي سكوراني . سيبني دانقين هاردم شيان - ششيشينان -

هرجه . بچورن . بچيرت . بچيرت كيريدان به به انالارانه كيرين .
(٢) دهك چيشتم اياره به بريشه زريني . دورهار به صغلي
بايبرك هاربا بيرلوان دوانه نيل لاده لي بجهه ان كورد له

بالك . دهكان شيه رايحه ونايك . دوانه هوشيني وه ششينا
كرد . ان ايجه حليلين وسط . دهكان بجه لاوراويه به هره
بچرني .

ده هم برسهه با اوس الشاكراني ليه هوروا با ادر الششينا
" انعل بنا اوك مرتي ليلها الميديه اننا م شباونا مع اولان
صيرده كليده الهسته كله نجهه كين الميهن لامل رطله
شعرون بصيني ه بريشويرا ه با بيلورن كتب
الربيه ه ايلول المضربوني ليه الششيه عيني ه

بي بوه ششيه ه صيرت ه انانته . نيزم نمانه رايه زور زور
بجهه ه هوشك ناكله ظاهر جيلك غير نجات . دهال ان ايرايه ايرايه
بوتكوه كوسي جوقه نانيه كيريه . جوقه بوشيه اوك كيريه
لاوه جواليه با بوشونان هوشك كيريه ان ايرايه : لولايه كيريه

ختانی ولسوالی

الحزب الاشتراكي الكردستاني - العراق
الكتب السياسي

من الرفيق احمد في رهش المناضل (1) ولجنة محلية بالهك المناضلة

تحية مباركة

كما تعلمون اعلن الجلاليون بتحريض النظام الحرب على (جود) . بعد مقتل سرياز وشمال (2)
بد بسنركه قوة شاموس وتحطم قواتهم في سهل اربيل واستلام بعض منهم في مناطق كوسنج .
اخذوا بالتحرش عدة مرات في منطقة السليمان فاجبروا قوات (جود) يوم 27/4 كل قوى جود محصنة
ان تحريم وتحطم مركزهم الرابع وتلاطم باتجاه ورشي وتكيدهم الكثيرين القتلى . اما نحن
(جود) تكيدنا اربعة شهداء . لم يبق ولا جلال واحد في وادي السليمان ومنطقة خورشاد وسهل
اربيل ومناطق كوسنج . كانت مواضع جود موعدة جدا في معارك منطقة اربيل هذه .
ولاحل ضمان طريق آمن ومنطقة آمنة لجود يجب ان نخرجهم من ورشي وحواليها ايضا . يجب ان
نتوجه كل قواتكم مع قوة الاخوة في الحزب الشيوعي الى ليوهري دون تأخير.
لقد ارسلنا لكم رسالتين اخريتين بمدد مجيئكم . ويبدو عدم استلامكم لهما .
يرجى الاهتمام جدا بهذه الرسالة وان تحركوا دون تأخير مع قوتهم . وفي حالة عدم مسي'
الاغرة في الحزب الشيوعي او كونهم قد تحركوا قبلكم . يجب عليكم المجي' . ولعلمكم هناك (٧)
مسلمين جلاليين في الوادي الواقع خلف القرى (٧) . كونوا على حذر منهم . يجب ان تلتكوا طريقنا
آمنا في المجي' . ان تأخيركم سيهدد علينا الخطر المصعب لهذه المنطقة .
نتشاركم ان تعلموا مندنا بحرمة وسلامة انشاء الله .
ملاحظة / طريق دهركله ومانقاه فيها جلاليون . العلم .

الكتب السياسي

1982/4/28

- (1) احمد في رهش : عضو اللجنة المركزية لشك وأمر القطاع ٧ لسليمان .
(2) سرياز وشمال : ختاني قائد الفرقة ٩٢ كورسرات لانصار الاتحاد الوطني الكردستاني والاول سوارته .
انتشروا على يد مسلحي حلق وحك في 1982/4/26 .
(3) سري : قرية واقعة في منطقة فجاء جوسان

ترجمه (الويقة رقم ٧)

الاج المناضل قادرجباري المحترم

تحية اخوية

وعلمتنا الآن رسالة من الامم المتحدة
 تحياتكم يؤكده ميلادنا ما يلي :-

- ١- سحب كاشتمم والدوريات بيننا
- ٢- تأليفكم بتنفيذ الاقضية
- ٣- الامارات الثلاثة تشبه وانتم لهم
- ٤- اعتماد رموز وتحت بعض صفات
- ٥- وجواباً على برفيتنا الذي بانتم

تكرار مثل هذه الحوادث وانته ليس في
 في الرسالة لا خلقاً هو مستحق وانما خلق هو ايجباري

فذلك هو سبب الرفض من الامم المتحدة
 كزينا في الوقت الايمن اقامة علاقات المتبادر
 اضعف الايمان حتى اربع . وطبعا تبقى المسألة مرتبطة
 لوجوههم . واري عن الدورى عدم ايسم يذوق
 بصرى فردية لا تجدي نفعاً
 تياتي بانتم درناقتنا بسور
 مع مائق اختراكم ايشاد

الاج المناضل قادرجباري المحترم

تحية اخوية

وعلمتنا الآن رسالة من الاج ملزم عمر وفيها تحياتكم يؤكدها ما يلي :-

- ١- سحب كاشتمم والدوريات بيننا على طيننا .
- ٢- تأكيدهم بتنفيذ الاتفاقيات المعقودة بين الاطراف الثلاثة نحن وانتم وهم .
- ٣- امتداح حول تصرف بعض سفارهم ووعدهم بمحاسنتهم .
- ٤- وجواباً على برفيتنا اكد بانتم سيبدلون اليهود لعدم تكرار مثل هذه الحوادث وانته ليس في
 ننتهم متلقياً ورد في الرسالة "خلق جو مشغون وانما خلق جو ايجباري" .

لذلك ارجو سحب الاج محمد من الكماشن واعتقد من المفيد لبرفيتنا في الوقت الفراغ الاساسية
علاقات امتيادية الخلف الايمان حتى اربع . وطبعا تبقى المسألة مرتبطة بموقفهم . واري مسس
 ضروري عدم السماح للاج محمد بتصرفات فردية لاتجدي نفعاً .

رفيقكم

ابوماسد

١٢/١١

تحياتي لرفاقكم ورفاق بسوك .

مع مائق امتزازي

ترجمه الوسيطه رقم (٨)

الى/ المكتبة المركزية المحترم

تحية التفصال والثورة

نأمل ان تكونوا موفقين في التمثال. اننا عندما خرجنا الى الداخل للقيام بحملة. وفي الوقت الذي تلقينا فيه رسالتكم. وعلينا كيفية استفاد كاك شيركو. بادرتنا من جانبنا الى ملاحقة الجلالين بشدة. وبداننا من وادي هورتى وبالسبان بملاحقتهم ونزع السلاح عنهم. ولبعد ان نزلنا اطحة (٢٠) من الجلالين كان احدهم قد سلم كاذبة اريسي. هي مائدة للحزب الشيوعي ومن ثم التحصيل بالجلالين وهو الآن عندنا رهن الاستقال. وآخر فبرسلح. وقتلنا بنا واحد آخر مع سلاحه. وقد اطلقنا سرايم بكفالة الا الذي كان قد سلم الأريسي. هي المائدة للحزب الشيوعي. وتم ذلك بالتعاون بين قطاع ١٢ وقطاع ١٧ وفصل حسن شان. وهم الآن معنا في ساقولى كرتك ...

وكذلك في منطقة قطاع (١١) وقطاع ١٠. وقبل ان نحل اليهم. وحيث كنا قد ابلغنا القطاعين سابقا. قام رفاقنا في نازنين و وادي ساقولى بخرب الجلالين بشكل بطولي وقتل منهم ما يقارب (٤٠) شخصا و امكن نزع سلاح (٦٢) شخصا آخر منهم وملاحقة الآخرين. واطلق سراح الذين نزلت عليهم بكفالة .. والآن اتفينا كلنا : قطاع (١٢) و(١٧) و(١٠) و(١١) ونحن نحدد ملاحقتهم ..

وقد عمل عندنا سرياز ايضا.. ومعلومات البيشمركة مالمية جدا. ويطلبون جميعا باليهوم على مقرات قيادتهم والمخارجهم من هناك ايضا. واننا لي نفس الرأي.

اما بعد اوضاع سهل اريسيه فقد اصغرنا القمليات للقطاع (٨) بخرب وملاحقة الجلالين الموجودين هناك. ونحن بخورتنا قد اطقنا الطريق عليهم. طريق وادي ساقولى والآن ودهره شير وادي بلسه .. وسوف ابعث سرياز الى جهة كورسه لتقطع الطريق عليهم من هناك. وقد ارسلنا قطاع (١٧) ايضا الى منطقة سهران ودهر كه له نحو الجلالين .....

نتنظر اوامركم. اذ ان عبد القهوجر وبرهان ماهدوا طهران يحتلوا مامنده (١) بناي حسامات .. اما من جانبكم فابلغوا فيصل شاموس بان يخطوا عليهم جانب البحر .. (٢) ونلتزم حودة ماموستا سعدي الى ملكان حيث فيه مقر للحزب الشيوعي ليدبر اعمال الجبهه وان يتمكن فلينجلب معه العائلتين اي مائلتنا ايضا الى ملكان وهذا شيء جيد. اما قواتهم فقد اصابها الاربك والمنقسمين على انفسهم. حيث ان في هذه الابهام جرى شجار بين آزاد غوفشاو وماموستا ابراهيم اذ ان آزاد اجتمع مع الجبائش والمجاهرين بنفرون الى الجلالين (٣) باستثناء. وفيه شمر كه يعاهدوننا بان الانتقام لدماء الشهيد شيركو ورفاقه يتم بالقضاء على الجلالين .....

وان امكن. وبشكل مؤثر. تحية تشيكة و(٥٧) ملم في الجانب الاخر (٤) لخرب قيادة الجلالين. ان كان ذلك يحل بتأييدكم ..

وابحثوا جلال كوييما عبد الله واخيه الى منطقة سار كه لو لانها يعرفان المنطقة. وان يذهب احد سد لقي رهن ايضا الى منطقة سار كه لو فيكون ذلك جيدا جدا .

والى الاسام

سيدكاه

- (١) مامنده - اعلى كط مشرفة على مقرات قيادة الاتحاد الوطني الكردستاني .
- (٢) البحر - بقصدته بحيرة دوكان .
- (٣) الجلالين - انصار الاتحاد الوطني الكردستاني .
- (٤) الجانب الاخر - بقصد الجانب الاخر من الحدود : اي ايران .

ترجمة الوثيقة رقم (١١)

بہ لسانی دادہ کہ تہ ہوا سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر

بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر
بہ پیشانی کہ نہ تہی سفاک حالت سے نہ تہی عمر

به پانزدهمی مکتبه‌ی سیاسی به کتبی نیشتمانی کوردستان

بهرتری سرگرتسی هیزی پشمرگه کوردستانه بمر پلا ماری جا شکانی چو پور پاسدارانی د اگیرگرتسی

نیشتمانی

هاو و لا تپانی خوشمیسٔ . . . پشمرگه فارسانگان

لنگا تپکا مزه می سرگرتسی هیزی پشمرگه کوردستان بمر چمکا ارگانی شۆرش چما شدا به تیره و هموو حزیب و ریکراو و لا به د رتستانکی چولا نوری شۆرشگرتسی گیلکمان رانگمین . سوز می پاکرد نوری د ژلی بالعیان و د ژلی شمیدان و ناود مشت و زنجیره جای فعد بل لور کرگرتزه و گرتزه شۆرتانه رانگمین که بون به پشمرگی د اگیرگرتسی ئیزان له پلا ماردانی کوردستانه . به داخ و هوارو مکی زوینشوه هوالی شمید بونی دو نورمانه می هلمگرتوی هیزی پشمرگه کوردستان . هلمژی فعد پلسی سر برز کاله محمد مولودی نورمانه می تپسی ۷۸ ی کا رتخ و تشا بازی نورمان کاله ناظم حموی سلیمان نورمانه می تپسی ۱۲ ی سوزاش وه د ستمیک پشمرگه فارسانگان بی رانگمین . که له پاراستسی کوردستان و پاکرد نوری ناوچه نازاه کراوگانکی شۆرش لور هیزانه . به د مستی چمکا ارگانی جود لسه دو شیری داستان ناسادا شمید کران .

هاو و لا تپانی بهیز

هیزه شیری فوژی و کوراگان شۆرش چما شه بونیا زهی که تۆلی شکستگانی مانگی قاپاری ۱۹۸۲ ایان له ی ن ک و پشمرگه فارسانگان کوردستان بکنهوه . و سز هیزانه دی نازی د تریمان که برتی به له لساو بمری نی (ی ن ک) و (ه ب ک) ی شۆرش گیلکمان . د مرضی نورمان تۆستوه که ی ن ک به هیزی گم بونی جنکی عیزاق و ئیزان امگرتستان دا . سرگرد ایچی و بارگاگانی له زویری ناوچگانی سنسور کورتزانه بۆ قولا ی کوردستانی عیزاق . تا بارگا و هیزگانی لم ناوچاندا نمکونه بمر هیرش و پلا ماردانو بورد و مان کردنی همد و د اگیرگرتسی کوردستان . هیزگانی شۆرش چما شه که د سیک بۆ خوتان بۆ هوترش کردنه سیری ن ک ساز د کرد لور همددا هرچی توانای بشیری و مادی و به پشتیوانی تیماری ئیزان و به شداری کردنی د میان پاسداروه به هموو چمکا ارگانی ناوچگانی یاد بنانشوه بویان کرده زنجیره و جای فعد بل و ناوچگانی د ژلی بالعیان و د ژلی شمیدان و ناود مشت بۆ د اگیرگرتسی مظهره ی ۲ و پاشان پلا ماردان و د اگیرگرتسی مظهره ی ۳ وه کینجا سرگرد ایچی ی ن ک . بلام هر زو هیسمت و جوامیری پشمرگه شۆرشمانگی کوردستان لور خیماله خاوانی له میشکی پلا مارد مرگاندا بژاند . نوره بچوو پشمرگه د لورگانی بزگاری کوردستان له ۱۲ لیسر ۱۴ ی مانگی ۸ دا هیزشان برده سز کولانسه و سنگمرگانان . و طبعمگین نهمردا زویری شۆرتگانان لور گرتزه . و بهشتیگی زویری سنگمرگانان بیت چول کردن وه لهنهمردگانی د دووسین شورد . بۆزی ۸۲ / ۱ / ۱ باتی کولانه و سنگمرگانان بین چول کردن و بهررو باروشی ناوگانان له ئیزان هلیان برهین و تا لور بو سنور پماند بان .

کوردی نورمانه د جوامیر و لور د سته پشمرگه فارسانه لور شم و کچهلمدا شمید . بون که هیزگانبسی شۆرش چما شه به نیتی د اگیرگرتسی کوردستان وه به کۆمکی جا شکانی عیزاق بۆ لمری لادان و لساوردنی شۆرش نوژی گیلکمان . سهمان یاد بمری ن ک دا .

لور فارسانه نمرانه لور هلمت کم و تهمدا شمید . بون که بۆله د لورگانی هیزی پشمرگه کوردستان بۆ پاراستسی کوردستان و شۆرش دوی چمکا ارگانی د اگیرگرتسی ئیزان و هموو هیز و توانای جود . سرگرتوانه کینجایان دا . لور هلمو خاوش زانانه که به خوینی گمش خوتان نهمده و بیلانی چهلکی پلانی کۆمبهرسی ئیزان و بیاورگانان تیک شکاند . وه جای سرگرتسی فعد بلیان له قمل و داله کمرخویرگان پاکرد موه . لسم نمرانه بون :

۱ - شمید محمد مولود نورمانه می تپسی ۷۸ ی کا رتخ و هلمژی فعد بل . که لنگودی (سرگان) ی د ژلی بالعیان له سالی ۱۹۵۲ له خیزانگی کورد بهرور لدا بک بوه . هشتتا بتمین منالی بوه که له شۆرش لمرلودا هاته پیزی پشمرگه بچو موه . وه به شداری چمدین نهمردی فارسانانی تیا کرد . و کسو شمرگانی ناوچی باروان و شیری گوروی مایوسزان وه له شۆرش نوژی گیلکماندا هر له سرتسای د امیزواندی ی ن ک موه هاته پیزگانهمره له سالی ۱۹۷۶ موه بوه به پشمرگه و به شداری بان سرگرد ایچی د میان نهمردی گوروی کرد بوه . لمرانه شمرگانی وطنی و مایلان و کلکی بالعیان و گلا له شمرگانبسی سالی ۱۹۷۸ ی شپینی و شمرگانی د بوی کوردستانی ئیزان و شمرگانی فرزانقا و پشت لاشان . لم هلمو

- شمعیده دو کورود و دو کوچ و سروزی یکی گوری لپاش بچین ماوه .
- ۲ - شمعید ناظم جمعی سلیمان ، فرماندهی تپسی ۱۲ ی سوداش ، شاهازی شوان و شتیخ بزیمسی بزور له گوندی (همزه) لعدایک بووه له سالی ۱۹۶۲ وه بژته پشیمرگه ، لپهرازا پشی و لنج حاجتی همر - زوز کرا بسمیل و پاشان سراق و لصالی ۱۹۷۴ دا بوو بفرمانده هی پختا لپوسی ۵ ی هژدی ریزگاری ، وه له د میان نهمرد ی گوری شوقشی لپهل و شوقشی نوژی گلکماندا ، پشداری بان ، سرگرد اپتی کره زوز - شمعیدی نمر سرمرای عمومی که فرمانده یکی هملگرتور بووه ، ریزلپیکی خاومن هطقستی گلکمانی بووه ، نو بوو لکوتورنومه شومکی ناشینالی ۷۵ ی بنصالی بارزانی دا له پنجهین له پووی لعدایکی مکتبسی سیاسی باند ، وش ، دئمه همرو فرمانده هی عسکرین لنگر پهاونگی وکو تو سیاسی بز سر مرشیمان بکیا لمرآ چمک نری ناد مین و د ریزه به شوقشی لعد مین ، شمعیدی نمر بوو لپهرازوی وش ، تو پهاونگی هطقستی لمریش عمومی له نمخوشخانگانی لمرییا دا ، پیری و فرموو لمره بمیدان و لنگلمان و پهاوانه لمرین بمرهونگی لمر کورود ستاندا له خبات و بهرگری دا ، شمعید به ، کمپی سرگرد اپتی بارزانی لمر ناشینالی و هطقساتن بیور بیوز ، شمعیدی نمریش خزی و تپسی همر لمر خبات و بهرگری دا شمعید بوو .
  - ۳ - شمعید لپهراهم محمد لپهراهم ، ناسراوه به (برایی خزی) ، پشیمرگی گرتی ۲ ی تپسی ۷۸ ی کاروخ ، فارسانیکی نازا و دلپور بوو له چندین نهمرد ی ریزگاری نیشاندیدا ، پشداری کرد بوو .
  - ۴ - شمعید عبدالرحمن حمد نسین ، لصالی ۱۹۵۵ له گوندی (شیورمش) ای لای حاجی لپهراهم لعدایک ، بووه ، بندالپکی لپاش ، بچین ماوه .
  - ۵ - محمد جیور صالح ، خعلکی لپهراهم سیروان و پشیمرگیکی دلپور و چاپرک بوو له گرتی (۲) ی تپسی ۵۱ ی گرمیان .
  - ۶ - ناروون حمد نسین ، لصالی ۱۹۵۵ له (د پنگله) ی کتبه لعدایک بووه ، بهرگری فرمانده هی گرتی ۳ ی تپسی ۱۱ ی خنوب ، و پشیمرگیکی فارسان بوو ، لصالی ۱۹۷۸ بووه پشیمرگه بووه .
  - ۷ - حاجی مستفا ، خعلکی گوندی (ملنگان) ، خنوبی شمعید و مسان یکی نهمره ، لمره و لمره کانسسی ریزوی بیکماندا ، گمانی خزی بوو نهمرد و کورود ستان پخشسی و پشیمرگه بوو له گرتی ۱ ی تپسی ۱۱ ی خنوب .
  - ۸ - حاجی کوری محمدی ، عمولا ، خعلکی گنلالپه و برای شمعید حومه ریشه که لپهرا ی کاروخ بهد مپشی تافه خنوب ریزگیکی ق م شمعید کرا ، برای هخال حسن کوپستانی تیکوتکره ، شمعیدی لمر فرمانده هی گرتی ۵ ی گنلال بوو ، ریزلپیکی نازا ، و پشیمرگیکی فارسان بوو له چندین نهمرد ی گوریدا ، پشداری کرد وه و به د مپشی خزی چندین بارچه چکی گرتوره .
  - ۹ - شمعید مپه محمد نسینی ، خوشکه زای و مسان سیده و شمعیدی نمر سید سید هی فارسانی کورود ستان بوو که لصالی ۱۹۷۶ بووه پشیمرگه بووه .
  - ۱۰ - شمعید عمام الدین مپه ، ناسراوه به شوقشی ، خعلکی گوندی (مابله) و پشیمرگیکی نازا و پبه جبرگی گرتی یکی تپسی ۹۲ ی کتبه بووه .
  - ۱۱ - شمعید شوان محمد نسین ، فرمانده هی مغرزه لکمرتی ۴ ی شمعید سرماز له تپسی ۹۲ ی کتبه و ریزلپیکی فارسان و نازای شاری کتبه بووه .
  - ۱۲ - شمعید علی مستفا ، پشیمرگیکی جوامهیری گرتی ۵ ی تپسی ۹۲ ی کتبه و خعلکی شاری سلطانی بووه .
  - ۱۳ - شمعید عزیز نرحمان حمد ، خعلکی گوندی ، (تیمارک) ای د مپشی کتبه به و پشیمرگیکی مپه هطقستی گرتی ۴ ی شمعید سرمازی تپسی ۹۲ ی کتبه بووه .
  - ۱۴ - شمعید لپهراهم محمد رسول ، لکوندی (سرکان) ی دوش بالایی بان له دایک بووه ، لسه ۱۹۷۸ دا بژته پشیمرگه ، لپهرازا پشی و پشداری بوون له چندین نهمرد و شمریدا بوو به جبرگی فرمانده هی گرتی ۱ ی تپسی ۷۴ ی بالنگ .

نمر شمعیده ، نمرانه به خنوبی گمشی خنوبان لمر راسته میان د بووات کرد بوه که هژدیگانی شوقشی چپاوشه لمرانه ی لپاوشی د وروستانی کورود و کورود ستان نهمره هژدی شمعیده نمر هیزی پشیمرگی کورود ستان ، توانسا و زار میان همر چند تک بخت ، چمک و تقمتم میان چند ریز و لمران بهاتور بخت ، پشیموان میان هژدیگسی چند ، زل بیه ، تیکه لکمکین و بهر شوقشی همدین و لنگر نهمره باوشی تافاگانان ، هژدی پشیمرگیکی کورود ستانیش لپاوشی جمعاومری خعلکی بهر مشی کورود ستاندا توند تر بی له چمکین و لمر پشماز بیانی رپوای گلکمانی سورتر د مپه ، د باره دئمه نرحمان لاپهسه ، بوو که نمر خنوبوش و لاد مرانه لکله داگیر کردا .

کوتلی پاره‌ریزی
له دواتی شپه ناوهمدا

کوتلی کوردستان و نهک هر کومیلکی فرجهشی لم د نیا به ههک ها تو لهچمفد چین و توژی کوملا پتیرا جیا واز که هر مکمان بهی شوشن جیا وازی خوی له سیمتس بهرمس کوملا پتیرا دا . خاوشی تا زانج و د سکرت ، بیر و چون ، هیلکو جیبا نیهش تا پتیش خویش و له روانگی جیبا پتیش تا پتیش خویسه هگیری رود او مکانی کومیل نگا و لیکي له اتروه و رنگه و شوشن چار سکرگردنی به قازانجی خوی دا کنهت .

چینگانی کومیل هسبته له لملانی دان بهتا پتیش لمر مصطوی د سلاتی سیاسی له لملانوار جولانوری مگو جولانوری کوردا . ههلهته له لملانی دا نین بو نهومی همرچین وشوژی بهکی سوری قازانجی جیبا پتیش تا پتیش خوی جولانوری کورد بهروه بهات و دست بهسر سکرگرد ایتیمکی د اگری و رهباریمکی و نهومی گسار و چوار چوهری بهرمندیمکی دا بجزی و هورلی چن بهجی کورنی بدات .

وه بهکی بری جیبا نیهش خوی بهرنامکی دا بجزی و هورلی چن بهجی کورنی بدات . مصطوی بنههیش له شوشندا . نهک هر لکشوری کوردا ستاندا . هیلکو له هسو شوشنگدا له سمرانسی دنیا دا مصطوی به مستهبانی د سلاتی سیاسی به مصطوی نومی که کی سکرگرد ایتیش جولانوری که ریته دسته سترا نیج و تاکتیکنگانی بهرنامکی . دست و درزننگانی . بهرنامکی ، لوسلوسی کارگردنی و شوه جورا و جریگانی د باری نکات .

هر له پهرتی لکورد . ستاندا له فوناقی نیستادا . که جولانوری مکی پر تعویج و جوش له مهاروی کومیلی کورد دا به شمزی ناوشو نوی مکه له شیرهگانی لملانی جیبا پتیش بهی چن تیره کوملا پتیرا به جیبا وازه گانی ناو کومیلی کوردا له پاره وای بهد سهپانی . د سلاتی سیاسی به بان به واتا مکی روتنه له پاره وای بهه د سهپانی به پتیش و سکرگرد ایتیش جولانوری کوردا .

توند وتوژی یا نومی و خاوشی ناو کومیلان و تشینه به سرونمان د باریه مکی پتیش به لسه و سیمت و نارمزی کسه بهر خاوش و چهره و شوی که خاوش نومی به هیلکو بهند به ترازوی هیزی چینگا نوه له پاره وای نا پوری سیاسی . کوملا پتیش . ههله اوری به ههکن .

د مریمگی پتیش و سکرگرد ایتیش خیلکی به نارمزی خویان له شانوی میوزی کوردا دانا بهن بو چینی بورجوازی و هروا و هراسانی کور و تمسلی سکرگرد ایتیش جولانوری کورد لکبل چینی بورجوازی دا . ناکمن .

وه چینی بورجوازی و سکرگرد ایتیش زوره بورجوانیش به او شوی خویان له شانوی میوزی کوردا دانا بهن بورچینی گن کار و رشید مرانی کوردا دانا بهن و هروا بهتایانی د وور و تمسلی سکرگرد ایتیش جولانوری کوردا لکبل رشید مرانی کوردا ستاندا . ناکمن . هیلکو تا دوا ههتا به بهلغوازی یا نومی د سلاتی خویان نکمن . زهروزیه بهکاره مین . کوشت و گوشان نکمن . ناسات و سعوا نکمن . دست لکبل بهگانه و تانانت شیمان تکلا و نکمن بو نهومی یا نیکازی یا بهرمند سلاتی خویان نکمن .

جولانوری کوردا له دوا ی سعد سال شان بهطسا نوره . له دوا ی سعد سال تمجوه و لغزین له دوا ی روسا بونی سکرگرد ایتیش به سکرگرد ایتیش و خیلکی له دوا ی ناپوت بونی سکرگرد ایتیش بورجوازی . له دوا ی تا شکر بونی بهگامین هروا و جزوه سکرگرد ایتیش (خیلکی و بورجوازی) و سیمت بونی بوشی بهرنامه و بورچینی د روشنگانی و چهرتین بهاریمکی و ناواستی بورچینگانی و خاوشی چوکی د باری کورنی دست و درزننگانی .

هطلی لوسلوسی گاری و شویگانی . به بگه کیسات بونی سکرگرد ایتیش و تاکتیکنگانی به جولانوری کوردا ایتیش سکرگرد ایتیش یا به بگه کیسات بونی سکرگرد ایتیش بورجوازی و رود بورجوازی د لانا نومی . سمنگی کورگاران و خوراسان رشید مرانی زبانی کورده له ترازوی هیزی جیبا پتیش ناو کومیل بهد .

له یه لوشی لوشی بورچینی شوی له دوا ی نیکازی د تونده و درزن . له دوا ی نیکازی بهرنامه و بورچینی د رشید مرانی له دوا ی نیکازی و تاکتیکنگانی بهتایانی بهتایانی بهتایانی . کورگاری و رشید مرانی کوردا ستان لیتو تا ماد د نین له پشت د مریمگی و سکرگرد ایتیش و چینی بورجوازی به هروا و چار رمونی خویان تمسلی لمان نکمن . بهلام چینی د مریمگی و چینی بورجوازی تا ماد نین هروا به ناسانی دست له پهریگی جولانوری کوردا هسل بگرن . ههلهته لکبل گشمکردنی . نا پوری . کوملا پتیش . سیاسی به ههکن . . کوملی کوردا ستاندا .

سنوری کوملا پشی ونا بوری و سیاسی و فرهنگي چین و تویزه کوملا پشیمگانیش د با رتر و روزن ونا شکرآ تسر
بون و له قالیب حزب و ریگنراودا خوبان ریک خستوه وله شوری بهرچون و بهاز و بهرنامی جهاوازی دا
خوبان د مرئمنن که نوینرموی جیها نینیی و ناپد ولوجی جهاوازی چین و تویزه کوملا پشیه جهاوازیگانه
چین و تویزه کوملا پشیه د سلات داره کونمهرست و کونما ریزگان و شمرخواستگان له کمانبری بهمهر ریگمهک و
بهمهر شویمهک و بهمهر سات و سورا و بهمهر جوهره شمریک بی بهاریزگاری تازانجی جیها پشی خوبان و
بازیزگاری د سلاتی خوبان بکن . نهمیلان سرگرد ایشی جولانموی کورد بان لمد مس د مرچی .
چین و تویزه کوملا پشیه گمگنرد وه نوخواستگانیش له کمانبری چمتر بعد وی د مرهنگ پشی و بهرجوازیگانه
له کمانبری لهروانگی جیها نینیی خوبانموره د وست ود و زینی جولانموی کورد . بهاریزگاری ، نامانج و د روشمگان
نوسلوسی کارکردن و شوهرمگان د با ری بکن و سرگرد ایشی جولانموی کورد لمد مس د مرهنگ و سرگوسی
عمشیرت و بهرجوازی د مرچین و تملسی خاوشی راستقیمدی خوبی واته کورگاران و رنجد مرانی کورد ستانی
بکن و بهر ترقی سرگوتنی بکجاری بهمن .

شتری ناوخوی قوناشی لیستی کورد ستان لمینیی هیز و حیزب و ریگنراوه کورد یهگان دا ، نواند نموی
لهو ناوکوی و مللانی به به که له پشینی چین و تویزه کوملا پشیمگانیش بهرجوازی لکلا بکه و کورگاران و رنجد مران
لکلا بکی تروره . هه لمینیی پاشاموی زویوی د مرهنگ پشی و خیلگی لکلا بکه و جوتی رکن و رنجد مرانی لادی
دایه لکلا بکی تروره .

هیز و حیزب و ریگنراوانگانی سرگمزی کورد ستانی میراق لمانا کوملی کورد ستانموره هیل قولون و هر
بکمان بنویزمرا پشی له چین با له تویلی کوملا پشی د پاریکراوه و همانوته معدانموره و سرجاودی سان و
زیانیشی لهیوه هیل لهمنجی ، هسو کسکی تویزه پشامانی جهاوازی لمینیی بهرجونگانی ی ن ک و بهرجونه
کاتی حیزبکی و کوق م با خود حشع دا لمر هر مسلیمکی نسوری کورد ستان ، بحیراق ، ناوچکمه ،
جیها ن دا . . . لمینیی .

هر بونونه ، هملگری نالی تازادی بهر و اهر و سر پشینی کاری سیاسی و بهر و اهرانی هینانته و
د یوکراتی بهر و اهری جها جیسا له سر پشینی د امانزاندنی بکیتی نیشمانی کسور حستان
و لمر پشینی د مسیگر نی شوری حوزیرانموره له ۱۹۷۶ دا هم بکیتی بوه ، چونکه بریای بهجهاوازی چین
و تویزگانی کوملا و له لجناسی لمر شدا ، بریای بهجهاوازی تازانجی و د سکورت و جهاوازی جیها نینیی و
نویین بان هموره ، بریای به کویز نموی چند چو . تویلی کوملا پشی ناگروه بیکره نگونچا نموره لمانا و
چهارچوموی بکه تاته حزب دا ، له کاتیکدا حیزبکی و کوق پدک هر لمر پشینی د امانزاندنموره بریای به
تاته حزب و خوبان دن و بهر مگانیش و لمانا پردنی حزب و ریگنراوانگانی تر هموره وای وایوه که حیزبسی
همو چین و تویزه کوملا پشیمگانیش کوملی کورد ستانه ، مگر د سلاتی تموی لکلا مولعی د سگرد نموره و
چسرجولی هیچ کسرو تانیک تری ندادوه و هر بو کمر مهستمن چندین جا و بهای پردوته بهر بکسار
هینانی زمر و ریزنگ و پاکتا کردن و کوشتن و لمانا بردن ، هر د و زینویین ق م لمر پشینی د امانزاندنی
بکیتی و د مسیگر نی شوری حوزیرانموره همو هیز و توانای خوی ، بهر بکه و نوسلوس جها جی و له شپن
و کاتی جها جیادا ترخان کردوه بو تفر و توانا کردنی ی ن ک و بهشمرگه و لندام و کاد برنگانی ، چونکه
بریای به تازادی بهر و اهر و سر پشینی کاری سیاسی نموره .

ی ن ک هرگز له مللانی با ناپد ولوجی اختیاره ، سلی له مللانی سیاسی و زور انباری بهر و اهر
نمگرد و تهره ، چونکه لای زا و بهه یوز هر بو کورگاران و رنجد مران و بهر و اهری بهشگورتخواست و نویسه
هر له سایه ی ن ک جها ووشی ی ن ک دا بو حسک (له پیشگی نوزتتوره و لیزندی تمیزی پارتی)
به هاندان و ارمیندانی سخا برانی میرانی بکه هات و کمرته کار .
وه هر لمر پشینی ی ن ک دا بو که پاسوگ بریای به تا شکرآ بینه معدانی کاری سیاسی و چکدا ارموره و
خوی به ناسین بدات .

وه هر لمر پشینی ی ن ک دا بو که حشع لمد وای تیلدوانی له (جیبهی وطنی تقدیس . . . صدام)
دا بو د مروه و سوک کردنی زویوی کاد و لندامگانیش به اعتراف و تمجید لی و مرگرتن بخوی گوتسوره و
خوی ریک خستوه و هاتموره معدانی کاری سیاسی و چکدا ارموره .
لیمان لمر لیستا و کوق (مارکسی شیخ هموره) له کردنی ی ن ک دا بو . تاوانیک بکیتی تدا نیه ،
وه لجناسی چا له هلمستگان دن و بهرجونی ناراست نموره ، بهلکو له لجناسی و اسکی ی ن ک دا بو لکلا

کوته و بر در چون چنان خوی داد . لنگل رها ز کجای نویسی بود د یارد مکانی نا و کومل . دوه کنجاسی بر وی خوراوی
 ی ن که برده به همزنی جیا وازی له بهنی چین و تیز مکانی کوملدا . دوه له کنجاسی کنشتند ا به همزنیسی
 فازانج و د مسکونی جیا واز و همدا بونی بر ویا و مر و نمازی جیا واز و بعد روستا چنی حیزب و رنگسزوی
 جیا واز . . .

کجه ایستا که لا مان وایه . کوملی کوردستان کوملیکی نره چینه . حیزب و رنگسزوی جیا وازی کنشتند
 همدا کنی وه چهره مکانی به بی فازی جی چینا پشی نوری وله ریانگی چینا پشی خوروه سمیری رود او مکانی
 کوردستان بهر اقی . تا و چنگه به بهمان . . . لنگا و هطوبستی خوی لی د باری نکات . دوه لظونانی کنشتند ا
 لا مان وایه لملانی گوره و خوی سمریکی کورد و همو هیزه کورد یه مکان لنگل ریسی بورجوازی بهر کراتی
 عراق له پتاوی بعد به پیمانانی مانی چار ونوسی . خوی د اوه . نکه لنگل یکتیری وه زمینتو همل و مرجی بیگروه
 همل کردنی همینانه و بیگروه فانی بهنانشی و لملانی سیاسی و د بهر کراتی زور انبازی تا به ولوجسی .
 له روی با پشی موره . به خور و زبانه و زور تیره و ده لشمیری نا و زور زبکا دان و به کار همینانی زمر و زبنگه .
 تا به پشی لنگر کور هیزانه لا پشی کسب و معنی خویان لعد بیسی تصویره انی بیگانه بیارین و نینه کار تسی
 تواری باری بگردنی د بولگان له مسکنی کوردا . . .

ی ن که همولگی زوری د اوه بر تا گوری شعری نا و خوه . رنگه تنیا هیزی که زور تین فازی بکا له
 همزنی چینی د بهر کراتی بر لملانی تا به ولوجسی و زور انبازی سیاسی له کوردستان . د ا . ی ن که بی .
 همزنی لنگر کور . بهنگه کور معطوره . بیت و همیشه نالا هملگری همزنی مابوی فازی بی بر و بلور و ستر
 بهستی کاری سیاسی بوه .

رایا هوشیاریم خوروه فاسه

دوان سواد

بند و تار گدیش لنگل نامه

سیر و در حصار

نصیحة الصالحان همه رین له گه بیانه

دند فطرتا که نام بو تاسین نیم اتصاله

دندی زور پرمین و بیسی لب

دوینا خور تان همه غنایه کهنه

بو جیا فاسه سه با ساشاک و ز

بیرینه پیرین و دانه کور کهنه

دولتا وینه بیانه و زور له لعد نامه

شیر سوریاس

سید و سار زان

۸۴۱

نقدهای سیمرود بر حصار آزادی

هم و نه انبلی تری ی ن ک :

بزرگمهری شیری ناد خود

هم نو نیکی تری خانیانی - کرد ایستی بزانی بزرگمهری سانی

سرمرای لمر همو تا وانی ق م هر له ۱۹۷۵ مه تا ۱۹۸۱ بهرانهر پی ی ن ک کرد بوی لکمل لومندا له کاتیکدا که له بازی ۱۹۸۱ دا گلکومبکی سیاسی - چکداری چوار توی جا شکانی جودی تیلشکانده شمری لکمل وستاندن و ناماد می خوی نشان دا بر بیکومرانی هیمان له لکمل ق م لکورده ستانی هیرا قدا بهر مرجعی بگی توهه کورد ستانی هیرا ق و دسی له شمری شورشی کورد ستان هیلگری نومبر دوجار نوبنمری خوی ناره ه ازان (بارنگای سرکرد ایستی بازانی) بومرعی کات وشوینی چا و بیکومتی نهرانیسی هر دو لمر هر تانگی لمران لهانهری ولهمر شوینیکی لمران لهانهری د باری بکمن هکچی هر دو جارنگه نهریکمان بدستی بهتال گرا بهره هتا له بر وستیان به کنگلایی له شارنور و شارباژیره خویان بکنوره به کورد ستانی هیرا ق دا لکمل لومندا هم لسنوری سلیمانی دا وهیم لسنوری هر لیردا دو ریکومتی مهیدانیان لکمل کیزا کرا بومرعی بین شمر ویی تکمره هیزگانگی خویان له بوی لیرا نومه بهینتوره بزوا کورد ستانی هیرا ق هیلام لمران نطه هر هیزی راستغینهی خویان و سرکرد و ویرسرا و مگانی خویان لهمهیا بهره کورد ستانی هیرا ق وه نطه هیم تورسایهیکسی عسکریان لمر هیرا ق دوست تکمرد و شمران تکمرد . وه نطه هر دوستان له هیرا ق برده سر شورشی کورد ستانی لمران هل نگرته هیلکسو وستان له ریگی لمر گمبهر وگومرانه که ناره بهانوره بو شارباژیره و خیشاوشی هم سرجا بوی زیا د کرد نی بهشمری پیدا بکنن بو نارد نیان بو جاشیتی بود بوی لمران . وه هم به شویمکی زور نامردانه کورته شمر نوشتن به هیزگانگی بکنی و خصله کرد نیان به دروستکردنی رودای لا بلا وه . نومه سرمرای لمری بهه جویمکی بهر بلا کورته دسی تیکلا وگردن لکمل لمرمش یا سدا ر و بهسچی لمرانی دا بود اگور کرد لمری میجروری حانه - سرمدشت هیلاماردانی بنگگانی حیزی دیوکراتی کورد ستانی لمران و کومطعی شورشی گهری زحمهتکشانی کورد ستانی لمران . تا کار گمته لمری هیزگانگی خویان له نالورتان و دوابی تر لسه کومشک له نریک بارنگا گانی سرکرد ایستی ی ن ک مزل دا به نیازی هیلاماردانی ناوچگانگی ناویمنگه ، زلفی ، شینق که ماوی ۵ سال بپارنگا گرننگگانی سرکرد ایستی ی ن ک ای لسی جگمیر بوه و بهوه بنگی حویانهری چندین تاقی نازاد پخواری هیرا ق و کورد ستانی .

ق م ماوی چند مانگه بهشیکی گرنگی هیزگانگی ی ن ک یان بهخو نومه خه بک کرد - هر وی بهشاید گرتنی خصله لمره می میزود . سهارت به نیازی شمر نوشتانی ق م کوبتهی سرکرد ایستی . بکوتسی نهشتانی کورد ستان رونگرد نومبکی لمرهاتنی هیزی ق م بهسرکرد ایستی سو میرخان بوسرگردی بهیران له بناری جپای جاسوسان بهرانهر بارنگا گانی سرکرد ایستی بد سهیردنی تقه د برکود .

سرمرای لمرانه هموی ی ن ک هر وی دا لکمل ق م که ناگهری شمری ناخو بکات ، لمریکی دوستای سوری و لیبی و چند حزب و ریکوراری بیگانه وه لمریکی حشع و چندین کس و لا ایستی ترمه ، هر وی دا که شمر لمری دور بهخاتوه . تاراد می لمری که راستوروش بهرندی لکمل حسمو میرخان واژگی کرا بهو لمری بزانی نیاز له هانتنکی چه؟ تکمیر گومبکی بیتهوه کورد ستانی هیرا ق لمره کس ریگی لی ناگری ، خو تکمیر گومبکی هیزه چکدا رنگانی حکومتی لمران پخا وچه نازاد مگانی کورد ستانی هیرا قدا و مریکات لمره ریگی به نادر ی ، سرکرد ایستی ی ن ک ه هیشال حمدی ووشان فرماید می تویی ۶۱ ق لمری که لمرسرا وینا چوچنده بو لکمل هیشال طی ویش که راهبری سیاسی تهرانی ناسوس بورا سپارد راستوروش بهرندی لکمل حسمو بکنن و تکمیر رازی بو بیمنن و گفت وگویی لکمل بکنن و هر وی بدین لکملی بگمته نجانمایی هیمان ه .

هیشال حمد نامبکی بو حسمو نوی
 کورد ستان یان نمان
 بو/ برای بهرین کاک حسمو میرخان
 سلارنکی شورشگهرانهی گمر
 هیرادارم سرکورتوبن بوخمانی رموی کله زرد مستکمان که ساله ای ساله گلی کورد مان چا و مروانی خشی

برای خریدن و تمدن کارگ

یاجتی در رسالما بو هتکو ده بو هسو برلیست بشکر
لا کوه تا هتکو به عا . هفتیا من نه وه لا صوزی کو
هتکو ره میا بیارینت لره سو برلیا وه ردایا مه
هنرینت

نکه نه ز بی لرسینانی نه وه نه ز هاتخ مه دل
لی بو بیه تلک هتکو یاجتی لره ز لای کو ته مه
لا نه سه وه بی کهر به طراب لمن کر تکل هتکو
ده سه لره یاجته هنده لک سه وه بی کهرین
یجا بو هندی واکرینت سه وه تا صوز کهرین
ده نه گره سکه بی اجازی ده سگره لره سو
سه سه لریست خوه تا صوز سه وه کی بیسه بو
سینانی واکر سه وه تا صوز کهرین به سه سه لری
سه سه لریست دی محافظا صوا عربی کهرین ده
صوه سه سه لریست کو بیلی کهرین یاجتی نه گره
هتکو به یاجتی زانی حمله هره بیسه ناون

صا عتی یانه نه زانه لره به تکی بیسن .

ریجا دکلم رسالما لره سو برلیا کهرینت
لنای هتکو ده اجازی لوانه وه سگره
هرتا نه زده وه ره کار بی صه کهرین .

صو سکو نه گره به صا با خه لای بیست
لا نه نه گره نه زده هرت به خه لری
کهرین . نه صا هرتا نه زیم هسو فیکرا
به گره نه نتیجه یاجتی با عا نه نه نه ز صه
رلیا به مه . هفتیا مه نه وه هسو سه لری
صوزی به نه نه وه ها و کا . بیست

برای هتکو
در اینجای
۱۹۸۴/۱۱/۱۴

۱- نامی ادبی بو سه لری

بزرگمذم کالی جو سپرد خانہ

پاڻي زور سر لاما

ٺهڻو پاڻي هٿو دريوسم ده هٿي دکم لاهوري هر باجو سو نصير

اهو سو کي پڻي باجو سو لاهوري

کا نمزاهنگو پاڻو ۱/۴ | ۱۴ | ۱۹۸۴ کي ٺهڻو دوستي مه ده ٺهڻو جواب :-

۱- مسئلتي دوستانه هه ٺهڻو پاڻي من بيت ڊيئي نوکي ضرڪي سر سٺا گل هسو
مه علمن من وه عالي هارر وه نوح باسٺه ٺهڻو آهزي کوهي جا سو سان
ٺهڻو کي لاهوري سر مابدي نه بيت زور مصلحتي ته بيته گرتي وه لاهوري لانم
بيت دي بوهه تا سبه کي نه

۲- مه ناڳا سبي لاهوري تا آله تان هري وه ٺهڻو زور به لانم ڊزائين کوهي
با سٺا گل بيته کوهي ٺهڻو ترانم هيا و امکنه کوهي وه جو سپرد خان
دولوهوري هاتيانا هتا ٺهڻو به ٺهڻو کي لاهوري هاتيا کوهي کوهي
ضرتي لاهوري نه بيت زور باجو سو جو کوهي زور سر لاهوري
مه لاهوري هٿو يا لاهوري سٺي - لاهوري با عادي تنظيمي ٺهڻو سٺي
بوجوهي دي وه سر سٺا گل دي لاهوري زور به دريوي وه به
ٺهڻو دي لاهوري مه لاهوري وه هٿو کوهي مقصد بيته ٺهڻو خاڙيه
مه سو باجو ته کي ٺهڻو لاهوري

۳- لاهوري کي خافي نوکي ده زوي مه سبي باجو سو نه جو جاري ٺهڻو ده
لاهوري دنار وه هٿو به هتا ٺهڻو به لاهوري لاهوري ٺهڻو

۴- کالی موهي سر ديته وه زور باجو سو هاتيه ٺهڻو

سر لاما لاهوري لاهوري دکم وه صوري هارر کا بيت

بوهه وه هٿو

۲- نامي ادريس بوجوهي لاهوري

ٺهڻو هٿو
۱۹۸۴ | ۱۴ | ۱۹

ٺهڻو
جها ي جا سو سان لاهوري بلند مه کي لاهوري به سو ناو رنگ وڙي وڙهه موهي وڙي وڙهه ده
وات پارنگا کوهي به سو سرگودھي به کوهي نهشتاني کوهي ستان

سلاطین همه برگشت نوربراد مرانی کلا تان موجود ن
 برای همیز و مگو زانویان نه نه نزاری گمرا نورمان همه بو کورد ستانی د اگبر کزایمان بلام د ونی همنه پک
 تخمی د ورو د وور زوی د آره له نیوان همیزگانان ۰۰۰ براگیان نگر نه نه نزاری گمرا نورمان همه پهنواوی
 و نغانوی پهنوه بهمرد وک لاما ن بهرووی د ورنی د اگبر گمرا بوستین و خوتت نزاری ماری چند ساله نیمه
 د زی شعری کورد بگورد بگوشند انین ۰ وه نیستان همیشه ناماد مین بو ها وگاری ورا پختی لمرگی کورد ا پختی
 د ۱ - چا زویان بی حوشه نگر مجال همایه نوپنمکی نیمه ونوپنمکی نیمه - چا ویا ن بهمک بکوی وگتورگوله
 گل پختی بکن وه زویان کورد نومی زیاتری ونی همد ورو لاما ن - خوششان نزاریان که نیستان همیزگانی نیمه
 و نیمه له همد شوپنمگانی کورد ستان بهمگوه ها وگاری بکتر نگر لهمک سنگمردا - نچمکن د زی د ورنی
 د اگبر کزایمان لمری همد بکتر نیمه بهت و چونکه جماور چا وروانی بر ا پختی د نکات نمرک شعری
 کورد به کورد به کوشن دان وه به نوسرا و همد نمرک د نگر بلام نگر بیت و همد و لاما ن بکتر بهینن
 بگلو نجانسی زیانو زویان نیمه ویا شتر بیت ۰
 شعری نارخومان لمریز نمرک د اگبر کزایمان کورد ستانه نمرک لمریز نمرک د گلمکمانه ۰
 همد سرگمروتین

دلسوزتان محمد رحمان
 ۱۹۸۳/۲/۱۰

تی بی تی

- ۱) نیمه زویان بی حوشه لم روزاندا که بهمار کاری لمرنگمگانی
- کورد ستان دا بین و دزی د ورن چمکن ۰
- ۲) نکا به جوابان بو روانه بکنمونه په زوترین گات ۰

حشوشی ولامی نامکی به هگگری نامدا د ابروره و روانه پختی کورد بو لمر د پختی نوپنمکی بختیسی ۰
 سرگمردا پختی بکیتی برشا پختی وای بچاک زانی نوپنمکی حشوشه پشان لکل بی ، بویه هغال محمد لسه
 نامی د وندا بو حموی نوسوه که نیمه د نچمگانی ۰

کورد ستان یا نمان

برای همیز کاک حمسو میرخان

سلاطینی شورنگه رانه ۰۰۰ هیواد این سرگمروتین

برای همیز نوسراوت گمشت د ماری چا وپنمگانه ناگا داری سرگمردا پختی کورد نغانی زویان بی کاری
 باش ورا پانیمه بلام نگر بی تان باش بی نوا براد مریکی حینی تیوسی لکل خویان نهمین پوسموی
 همد لاما ن بگمونه دانیشن و تبه بکین چا نگر بی تان باش نه نمان لکل بی ناگا داریان بکنمونه
 همد خویان لکل نمرک ا کو لمریمونه ۰

وه شوپنک داری نگرین بو دانیشنکه که بو همد و لاما ن نزلک بیت ۰ هیواد این نوش رخت همدو بیت
 ها وگاری ورا پختی نزلک بکنمونه ۰ خویان د ورخیمونه لشعری لا بلا لمریز موی جماور دزی شعری نارخویه
 و بی حوشه نیمه همویان بچمگوه دزی د ورنی د اگبر کزایمان لمرک سنگمردا بین
 نکا به بهله ناگا داریان بکنمونه بگلو بیانی چا ویا ن بهمک بکوی نگر هات و پک د ورن نمرک پرمو نیمه
 هاتن نکا به ریگایان بی بد من

همد سرگمروتین

دلسوزتان محمد رحمان
 ۱۹۸۳/۲/۱۲

حمسو روانه پختی لمر د پختی نوپنمکی بکیتی و حشوشه کورد - هغالان محمد رحمان و بی و بی بی
 نوپنمکی بکیتی و ابروشان (قادر رشید ناکه) و حمودی حاجی خود به نوپنمکی حشوشه چرنسه
 د شتی ورنی و حمسو میرخان زاوژگو ، و حمید ریگانیان د بیت ۰
 نوپنمکی بکیتی لمر کورنمونه پختی به شاپدی نوپنمکی حشوشه به حمویان راگماند نگر نیمه نزاری
 هاتنموی همه بو نارخومی پک مریخورد بو همد جی بکتر کورد ستانی عراقی ، نوا بیوست به شاخ گرتن و
 نچمکن د ناگا چونکه همیزگانی بکیتی له همد کوری بکری بی تان نگرین ، پختی نمرکانه له سلیمانی وله
 همد د وریکوتی مبداتیان لکل نیمه کرا بو وه همیزگانی نمان به نازادی هاتنچایان نکورد ۰

وه نوپنمرگانی پکیتی، برمان راگماند، که لنگر نومان له هانتنره بن لغوا تا ماد من به کولوی خوبان
 پستانی و کفولیلگان نیشیان بو هلیگین بو لغو شوپنی خوبان لغوا نوری لغوا وزنگه زلی، شینی و ریزگسه،
 مارود و قلا توگان... باهر شوپنیکی تر کمنوبان سز لنگر بهورجعی هیزی نیرانی لنگل خوبان ته
 هینن.

حسرو پهنوری بی شمری بهوره گونبوی؛ لیمه قمزدارای نیرانین، بهوجی نیران لنگل خوبان نهینین-
 نیرانیش شمری عیراقمان بو لنگل... لنگر لهوری ری بکر، من بطولوی توب ریگی خوب لنگموره.
 هر بو لهوری گورگورگفته بهخوشی چار سمر بگری و جارگی، تر شمر له نیران هیزنگانی پکیتی وی م دا
 هیل نگیرسیتموه، نوپنمرانی پکیتی به زمانی سرگرد اپتی پکیتی بهوره به حسوبان راگماند بو، که پکیتی
 تا ماد مبه نوپنمری نومان له تاشی مکتبمی سیاسی یا سرگرد اپتی یا له هر تاشیکی تودا که نومان بهسه
 بهسندی لیزانین بهین بو لهوری وی شوپنی دوستا پتیکمی بههیز وی بکوبانی هینانه دانینن.

حسرو ولای داپنومه که تاگاداری سرگرد اپتی خوی نکات ولینتر دوا ی نیر کونوبوره لغوا و خپوشمکی
 خوبا له بشر و سهول بهندانی (سمری گردی بران) بو، ولای خوی مات کرد تا شوگان نئی کله کونمشکوه
 بهر بو کونکوتر بهری کوبت و لغوی سمری خوی دانا، چونکه هر بو کونک لیتا له ماد دا شتنگانی حسودا دخر
 لنگری و لغوا مکی جاشی نیشتا نفروش دا مسعود بو حسو ساغ بو ترموه، م م لنگ پیکوه زبان، بطلکو
 پیکم به اندیشتن و کونوبنوشی بهتا وان داناوه.

حسرو زاوکی دوا ی نوری لنگرندی تولی (لغوا و یکنزادان) سردانی مسعود ی کرد وه و گمراو شوره
 نه غده و لغوی لنگل چند کسانیک قسمی کرد وه، لغوا دا شتنگانی روزی ۱۹۸۲/۳/۲۱ نوسمی پتی؛
 براد مرگ به لیمه کوبت؛ زانینوتانه که لیره دپها به بلا و بهوره که کتو گپراوی لغوا یمن کاک مسعود موه
 چونکو گوا یا کتو بهی تاگاداری کاله مسعود وم... س چاوت به جماعتی جلال کتوتوه؟ نیش جواب
 داپهوه ویم کوبت؛ مالی با زبان حقبان لمر نیمه همه حفسان بکمن، د نومان بکمن، بهمان داد من.
 خوبان لیمان عاجز بکمن بلا م دروه لمانه هیز نیرنه وه.....

دولت برادرسکه به سکه کورت؛ زانینوتانه که له تیر درغان بکار
 بهورن که له تیر گپراوی له لایین کاک مسعود وه، هر کونکو گوا یا
 نه تیر بهی آقا داران کاک مسعود وم... س، چاوت به صراحت
 صلوات دوتور و... نیش جرم واپون ویم کورت؛ مالی
 مازان حقین له سر سکه که به هیزسان کون درغان
 کون بیان هاون؛ طریق لیان عاجز بکمن بهلام
 دروه نه مانه سیم نیرنه بهم جوسمی نیویه
 مناقشه مان دروزه نسا تا دره نیش شورن نه ضرورتین
 دروا زاره، که کورتی؛ ستر هیزا مایس بیت مناقشه
 ی جگنا؛ هر کونک نیرنه انه (نیرنه) مناقشه
 هر لیرا و بهشتا که حسو نوپنمرانی پکیتی دیوه مسعود نامیکمی بهتور بهورنوه بو نوسوه کوا کت و صت

داد شتنگانی ۱۳۶۲ خورشیدی

لخنو ستموه؛
 برای عزیز حسو مورخان زاوکی

پاشی سلیمان
 کافرا ته گفته من، وهر چیا ته نفیس من زانی، بههیز شومیکمی حقی نغو هتگه دگل لمران
 دانینن تمیدی نیرا بو شوان و محدود لسا لغوت دی تم دوازی نیرین، وه بروسکش کر بو کون ناس
 دگل وان دانینن، تاها چوا قف دانینتنه بهه.
 نزی چاشمری گان داریس د کم نغو لیز بهخو دی هم بو ری منطقی و لغو توتا من دگل خسو
 لیای همسی دی لیم و نقشا له همو توتا خو دی لیخینه منطقا قلمدزه و رانی، و نرکه مهم لمره
 حرا ستمگا پاشی همیت لوان جهیت حساس و بو صلیاتا و هیشتا تقد می لیز بهخو دی هم انشا الله.
 کرتتا لغو نقشا سمری جاسوسان پشتا دوزنا شانگد و لیز سوپا سا همیا دکم بیت زحمت کیشای و

انشاء الله منابع دی برتبهما معین دوش
همروگی من گوئی باشتین قوهیت خو نغان دی نیخینه وی منطقی لهر هدی بیوست ناکت زید متر
پچه ناث تفصیلات

دوای خوشیا هنگوله خودی دخانم

برای هنگوله
مسعود بازرانی
۸۲/۲/۲۸

برای عزیز صومیرضان

پاشی سه لونه

کافرا ته گهسته من . وهرجه ته نفس
من زانی . به هیچ شوره بیکی صوق نه تبر هفت
دگول ته وان رانشین قهرین ته بد ابو سوانه نمگود
تسا ته دیت دی تم ورازو ته بدیه . دم برده کوش
کتر بد که تابی دگول وان رانشین . لایا چه دا ته فی
رانشینه بریم .

تغزیا چاقه ری کاژ ادریس دگول ته طو ته
به خد دسا همم بد وی منطقی وئود فوده تا سه
نگه خد یشتای هریمی ری تینم وکفاه همو
قوه تا خودی نیخینه منطقا قله دزه ورا بی . وئوکه
سهم کوه طایسه ته کاشا هیت لغاه صیت حاس
و بد عمیایا و هیت قدیمی ته نه بخوردی قتم آت برانتر
گرتنا نه فقط سه ری چوسانه آت دورنا
شکانه وئود سه ری هیا دگول بیت زوه هم
کتابی واث براله متای دتا مرتبه کاهه زن دهی
هر دوکی سه گوئی با شتریه خوستا خدوقام
دنا نیخینه دتا منطقی نه . هتسه بیوت ناکت
زیره تر پچه ناث تفصیلات
دوای خوشیا هنگوله خودی دخانم

۵ - نامی مسعود بر حوسو زازوگی

مسعود بازرانی
۸۲/۲/۲۸

باش کانی چود :
چون ده کتبه هیزه کانی میران کین ،
بزه ده کتبه کانی عزیز کین به سر میران جهنت ؟

پیکتیک له هیزه کتبه کانی مانعوی گلی کورد به دراکوتیسی و کوردستان به ویزانی ، شوقی شترانچیسی کوردستان بوه که گمروتیسه سرچشی رنگی هاتوچوی لشکره گبرمکانی روزهلات و روزناوا و بوته مهدانسی شعر و طبلانی ، لشکرکانی بزبان و فارسی و عرب و به غول و نیرک لکوردستانه رمت بون و هموچسار کوردستانیان کوردیته مهدانی چنگه لنگل هاتن و چونی خویاندا ، کوردستانیان ویزان کوردوه ، سعومت و سامانیان تالان کوردوه کشتوکالی روزبهواج و تاویدانان کوردیته کوردیته . میزنی میوسان قی کسسه روه و نهشتا ننگمان لگومی خویاندا نوقم و له چمید و کلدای ریش کوردیوه .

شم رودایانه له میژوی ، نغموی کوردی چمیدین چار دویاره بوتهوه و ، لسموردسی دمسلاتی عوسانی و د مزلته نیرانیکاندا نغموده د پار و ناخویش بون که هم میژو لوسی پایه بهیزی کورد شرفه خانی بعلیمی له (شرفنامه) دا وه هم فلهلوسوی مغزی کورد لهحمیدی خانی له (دیباچی سم وزین) دا به چاکسی و زور بهنازاروه رونیان کوردیتهوه .

گپتیکه چار میرود مرمیگکانی کورد له پیناوی قازانچی تابهشی خویاندا و میژوهوی به یارمشی بیگانه خویان بهمیسن بهسرخلگی دا ، مشهورت لعدزی عشیهرت کورد لعدزی باوک ، برا لعدزی براو ناموزا له دزی ناموزا بونهت دسکیشی سوای داگیرکری بیگانه و لشکری ویزانکری بهانیان بهناو کوردستاندا و مرکردوه و بونهت مایه نغمهی خویانوی کورد بکورد بکوششدان و ویزانکوردی شار و ئاراییمکانی کورد سگا . میژوی میرنهنگکانی باهان و سوزان و لعدلان و بادبنان و جزیره بوئان و همگاری و ... هتد ، سپرن له نغمهی نغمه چاره دسکیشانه ، بهسکین چاره له میژوی کسبلی کوردی که گلی کورد لساوهی (۲) سالی زاوردایا بتزانی خوی له شعر و گپچهل و مانویرانی جنگی کارنگری دود مزلتی ناوچیکه (واتسه لیران و عیراق) بهایزی ، وه لساوهی شووشوه له هر دود بوی کوردستان نهمیلی رولگانی بینه سوتسهی شعر و گلمکی بهیت به زهر دسکیشی داگیرکرا نغمه و شار و ئاراییمکانی ویزان بون ، که نغمه خوی له خویاندا ! سرورسکی مزینه بو شویش .

بلام سحر نغمه له نغمهی دوسی چرخسی بهستهدا باش نغمه هر هسو د مریس و پندانی له بهسبوری د مزلتمن و پرلناتیکرد نغمهی کوردی ههمه ، هیشتا خویشوانیکه همین بو قازانچی شخصی و دسکوتیسی عشیهرتی خویان بینه نوکری رهنیل و سوگی بیگانه و دسکیشی داگیرکر بوسهر خاکی کوردستان .
حمسو میرخان زازولگی له یاد داشتگانی پنج شمه : ۱۲ ی بورداد ، بهرانهر ع ی نایب ۱۹۸۲ له کاتی سردانگی دا ، بولای لیدر هس بهزانی له (همواری سیدان) و روزی دواپی ترله (بهردمان) ی پستی (کونلاجان) لیران نویسی پستی .

... به خوم چوبه لای کاک لیدر هس بوزانی با بزانهن داخوا بهجازی نیمه نادمه ت بلام د یاروی خوی بو کاک مسعود نویسی بو د بهرامی نیمه جواب نهانتهوه بهی اکاداری کاک مسعود ایشکمی نیمه جی بهجی نمد کرد . بلام تا نیمه لوی بوین چمید بروسکه هک هاتن لیران بروسگان بیک نغمهوه که د مزلتی نیرانی هموسی چهای کورد ممد بل کرد بوه گرتیسی و د مزلتی میرانی زور شهرزه بروه . لوی لنگل جلیعت هتد هک گتروگان بیکوه کوردن دوا ی ماوهک جلیعت همستا هاتره من لعلای کاک لیدر هس مایه کوردمانه باسی لیم موضوای خویاری : کاک لیدر هس کوتی .

همدین من نغمه د مزلتی لیران ، بهالکشی وسید مکان و ناوچهی پند سری باک بکتوه وه نغمه مالا نای له لیران (هتد ، ویزه) بگونیمه بو نغمه ناوچانوی قازان کزایان نغمه مسن

۱- د مستشرق حسن زاری
 یادداشت‌های ۱۳۶۲ خورشیدی

توتام همو شتی بکم ...

در زمانه‌های توتام همو شتی بکم ...
 کیانک ...
 پنجاهه ...

...
 ...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...

...
 ...

د پورگانه به پاشی نمری لمر لمرکه ناشی فانه پان لمرود بو ننه جام دا . نینجا کورته شعری نروشن به پمکتیسی
 نوبتانی کوردستان و هیزنگانی خویان له فالوختان و کونمشک بهرانهر به بارهنگاگانی سرگردا پشی ی ن له
 لمانوزنگه زنگی هشتی . . . کورکرد موه .
 د پسان لمره چند مانگه هسو ههول و تظلا ی خویان و هسو هاو هیا نمانگانی تیران له جودا نعرخان
 کورد و بو تابع کرنی کارهید مستانی تیرانی که شعری بگوزنوه بو کوردستان به بهمانی نمری که گوا یا هسو
 کملکی کوردستان لنگل لمانه وهی بهکمشتیان هسو خعلک به پیشوازی تیران و لشکری داگور کمری
 تیرانوه لعی و چمکان بو ههل لنگن ؟
 هسو زاوکی له باد داشنگانی خوی دا لمرکانی گاتوانی ناوچی منگور پشی لمرار بهوه بهر پوانی
 نوسو پشی ۱

چوار شمه ۵ی مورداد بهرامهر ۲۷ی تهموزی ۸۴

بهانی نو همتاموه چومه سرگانی نمانشی ناوچی پشد مری و سنگسهر کرد کورکو اوپشی له پیش
 جاوان بو کورته نکرکرد نمری وری وباردی خویان که چون گاتی خوی خعلکی ثم ناچیهی کرنوش بو نیمه
 د مرد وچون دوریدر لیمان کورگور کرد بوپین لمانه ونا مکاری نمروش ثم خعلک چون خو له نیمه دور

چهارشنبه ۵ مرداد
 ۱۶ دی

۷ - دستنویس خسرو زاوکی
 یادداشتگانی ۱۳۶۲ خورشیدی

ببینم که تا چه جرمه می کنی نریزم کورده تماش
 نامی ویتکند که می کرد که مگر کوینگه له پیشانی
 بو کورته نکر کورده ههول و تظلا ی خویان و هسو هاو هیا نمانگانی تیران له جودا نعرخان
 کورد و بو تابع کرنی کارهید مستانی تیرانی که شعری بگوزنوه بو کوردستان به بهمانی نمری که گوا یا هسو
 کملکی کوردستان لنگل لمانه وهی بهکمشتیان هسو خعلک به پیشوازی تیران و لشکری داگور کمری
 تیرانوه لعی و چمکان بو ههل لنگن ؟
 هسو زاوکی له باد داشنگانی خوی دا لمرکانی گاتوانی ناوچی منگور پشی لمرار بهوه بهر پوانی
 نوسو پشی ۱

د مضمونه له خوږه گوتم ، دم خلكه و بار گرواوه زيات تر د موري انتان زمت د گبري رنگه هم جوړش و مزه ها له
 نهی الاي تد اورنگي گورود زېد مت لعنا و چې له سره سره گرامه بوئا و جماعتش با نك كړد همويان همسانه
 خويان اما د كړد نامېكم يو كاك حصو د ولسمري نويس و د وكسم زمانه كړن د بولا ي د وكسم زمانه كړن
 يو سر رنگي قلا د زه و نلشا وروشيان كه لعنا وروشيان رنگا د مروت يو ليراني خوم ماموه له چي گي خوم .

پنكگاني قباد مي خاتين لعنا و چي گاني تر گومر و مرگومر ونا و مگزا د ان و شنو ود مشتة بيل و خانه و شيانوي
 و باد پناوي و كونا جان و سلوي ونا لوبان و كونهشك و د زلي و بلكي و . . . شوي و نا و چي گاني تري نهك
 سنور لكور د ستاني ليران للاي هوج كسك شارد راوه نيه ، نيمه لكاتيكدا كه نخرانن همو همزگاني خوږه
 به خاو و شيانويه بهننموره بوئا و شمزي كور د ستاني عيراق و لعنا و كور د ستاني عيراند ا بها زادي بزبن و دزي
 زلمي عيراق بهننگن .

پار لمو هيرتندا كه ليران هينا به سر جاد مي خانه . سرد مشت و گوند و د بهات و چي گاني د مور و
 پشني ، خاتينگاني قباد ، پشدا رنگي كار گمها ن كړد له همو شمركاني ناچي خانه و سرد مشت دا له
 شمري حسين و خد راوي ، نا لوبان ، كوشتك . . . و و چي د ين چكدا اربان كوزواو بربندار كرا و زېد و يس و
 مستود خويان سر مرشي راستم خوي همزگان ونا و مگزا ريان نكردن و چي د ين ليرسراوي و كو مزلان
 عير عناق چي گول (ناسراو به ملازم عطفي) و ملازم سردار ا بويگر علاقا ناسراو به ملازم با بگر (و حمسو
 ميرمان زا لوكي و حمسو ميرمان د ولسمري و سه عبيد ي نعمند و چي د ستاني ليران بهنويان و نا و چي گاني ناچي
 پشدا ري شم و نكشوي دا گير كور د ستاني نا و چي گاني همون ، بلكو زوربا ر كمون به هاند مرود مسكش همزگاني
 ليران يو نا و چي گاني و هلكو گراندي شم و توب با ران و چول كور د ستاني گوند و نا و چي گاني (يا د ا شتگاني حصو
 شا پشني راستگوي د موري خاتينانوي لعنا نيه) .

كسانش لمو هيرتا نندا كه مروتش ، با سارا ن هينا با نه سر حاجي نومرمان ، جگه لد موري هاند مراني
 كوراني ملا مستفا بو سار داني هيرشك ، به نا شكراو به ميري بي شم موره همزگاني خويان بهتا پشني ليراني
 خلكي نا و چي گاني بون يا شامزاي شيننگان بون ، خسته زېد مشي كار بند ستاني ليراني موره بو چا و سلفي و
 ري پشندان و د طيلي شامزاي كور د ستاني همزگاني ليران له كورن و كلمه م و چي گونگ و سترا تبه چي گاني نا و چي گاني ،
 و لقم بهر و لقميري جاد مي حاجي نومرمان له چي گاني كورن و كور د موند بيل و سنيكل و لعنا و چي گاني حاجي
 نومرمان و نا زادي و زايات و با بگراوي و د مرمند و شونگاني تردا . . .

ميرخان حاجي ميرخان كه خوند ميا و نكي بهرزا ننگان و برا زاي حصو زا و كور به و نيكه بوه له ننگاني

17
 Sun
 15
 Sun

18
 Sun
 16
 Sun

نید پس و مسعود له پنکی سیلوی لای خانه بوه له یاد اشنی روزانی خوی دا گلیک راستی نویسه
 کورا هند یکی تان ونگو خوی بو لغوسنمه .

پنجم شمه ۱۲ ی تیر بهرانهر ۱۴ ی تمسوز

نصرو له قبری بوم (مهمستی پنکی سیلوی به نزهك خانه) هاننمهوار زور کبره . ننگرچی زستان
 زور بخر باری بوز وه زووش سارد بو بلام نه کو بخر ماوه و نه نمر سرما به بملکو هتا له کونستانکسان وه
 تاخامهرنگان بخر کفی کفی بوه ووز کم بومتوه :

گرا استغوی پیشمرگمکانی جووتنه دستن بی کرد وه . بکم بوشمری عیراق د ورم بوشمری جلا لنگان :

جمعه ۱۴ ی تیر بهرانهر ۱۵ تمسوز

نصرو بهمانی چوموه بو نه غد می . بو نیورو هر لمالی بوم . وماش نیورمه به ئوتوبیلی مام عوسر
 له نه غد می گرا پنمه بو قبری له سیلوی .

حکومتی لیوان هر بهرد مامه له عسکر کیشان بو نارچی خانی :

شمه ۱۵ ی تیر بهرانهر ۱۶ تمسوز

نصرو له قبری لمسیلوی بوم . نید پس بارزانی بدوای مام غزالی دانارد که بچته لای له کوبه
 لاجان ده که پاش نیورو مام غزالی لکل حسین محمد چورنه کونه لاجان بولای نید پس بارزانی .

ئوتوبیلگانی شورش کوره چمند جاوه دین به دوای پیشمرگمکانی حیزبی شیوی وه د میان بات لکوره .
 پنکشمه ۱۶ ی تیر بهرانهر ۱۷ تمسوز

نصرو له قبری بوم . نصرو بولکی رشه له مهزوی عیراق چونکه زوی به عسی هاتونه سحر حوکم .
 قوشی ملازم باهکر هات بر لیره وه تیهری بو ممشان له پاشان دهجیت بو عیراق بو نارچی چوسان وه
 بالنگانی بو لیدانی حکومتی عیراق .

دوشمه ۱۷ ی تیر بهرانهر ۱۸ تمسوز

نصرو لمقبری له سیلوی بوم : مام غزالی بهمانی لکل حسین محمد لکونلا جان هاتنوه بو مقبری
 له سیلوی . لیوان کوتیان که نید پس بارزانی لکل جماعتی خوی له کونلا جان بهری کوتین وه چورنوه

بو دیری عیراق به فندیل دا چورن . که پیشمرگمکی زور چورنه لمرلای . که کوشک د پشان جماعت
 چوره بولای عیراق .

۹ - دستنوسی مورخان حاجی مورخان
 یاد داشتگانی ۱۳۶۲ خورشیدی

تیر	شوال	تیر	شوال
۱۹	۸	۲۰	۷
۲۱	۹	۲۱	۸
۲۲	۱۰	۲۲	۹
۲۳	۱۱	۲۳	۱۰
۲۴	۱۲	۲۴	۱۱
۲۵	۱۳	۲۵	۱۲
۲۶	۱۴	۲۶	۱۳
۲۷	۱۵	۲۷	۱۴
۲۸	۱۶	۲۸	۱۵
۲۹	۱۷	۲۹	۱۶
۳۰	۱۸	۳۰	۱۷
۳۱	۱۹	۳۱	۱۸

سی ششمه ۲۸ ی تهر بهرانهر ۱۹ تصوز
 تصوز به قسمی حکومت شاری خانه چول کرا که زورمی زوری مالکان له خانی باران کرد ووه چونسه
 بو د مروهی خانی . نو تکی زوری نیرانی د بتن وه د مچته خانه که خوی تا ماد د نکات له حاجی
 نومرانهوه هیرش بهاته سمر عراق .

چوار ششمه ۲۹ ی تهر بهرانهر ۱۰ تصوز
 دوهنی شوری له سه عات . شرا بک ونجا د مچته نیران تقعی د مستی بی کرد ووه بو سمر حاجی
 نومرانی . رایات - نازادی وه د مرند وه پیشمهرگنگانان له همد ولای جاد نکه لنگل عسکر ریاسداری
 نیرانی چوریته بو سمر جاده وچهند رمبیمان له عسکری نیران ستاند ووه وه نمروش همر شمر بهرد برامه
 نروگی عراق ناوچی خانیمان بومیه باران د نکرد .

پنج ششمه ۳۰ ی تهر بهرانهر ۲۱ تصوز
 تصوز له مقری له سلوی بوم . شمری نیران و عراق لیمبری حاجی نومرانی که له شوری بهشی تهر
 د مستی بی کرد بو همر د ریزی همه . نروگی شمرگری عراق نیزیک کوند ی بهرنگانان وه نیزیک کوند ی
 خالد اران بومیه باران کرد که له خالد ار د رو کسی نیرانی برندار برونه .

چریسه ۳۱ ی تهر بهرانهر ۲۲ تصوز
 تصوز له مقری له سلوی بوم . شمری عراق و نیران همر د ریزی همه لیمبری حاجی نومرانی که
 حاجی نومرانی له لابلوقه آبه . نیواری هیرشان برده سمر عسکری عراق که له ننجابدا حاجی
 نومرانی و نازادی و ریاست ویا بهکراوی کوفته د مست عسکری نیران و پیشمهرگنگانی لیمه که سمرگرتکی
 زور گبریه .

ششمه ۱ ی مرداد بهرانهر ۲۳ تصوز
 تصوز له مقری له سلوی بوم . باش نومرو لنگل صالح عاریس به نیرانی مام عومر چونه شنواری
 لای مسعود بازانی وه له پاشان گرا بومر بو مقری . نیران سمرگرتگی که به خوشبوره له راد بو سملو
 د نکرد بوم . مسعود بازانی دوهنی له شونه هاتوته خانی . ۱۰ . د مستوسی بوزخان حاجی میرخان
 چریسه ۱۳۶۲ خورشیدی یاد داشتگانی

Handwritten text in Persian script, likely a calendar or record book, with dates and names written in cursive. The text is dense and covers several lines.

هکشمه ۲ ی مرداد بهرانهر ۲۴ تصوز
 تصوز بهمانی زور سه عات هر ۶ ی بهر لیمبانی مسعود بازانی له شنواری هاته لای نیمه شمرگنگانان
 وه بو نومرو له سلوی مایره تا نیواری روز ناوا له سلوی بو پاشان گرا بومر بو شنواری . شمری نیران و
 عراق لیمبری د مرند و نازادی و ناوچی شمر که له بهشی همر بهرد برامه .

دوشنبه ۳ یورداد
 کسری له سولوی بوم خوکگانی میرانی نومبر ماوی سی روزه که د پنه ناوچی خانوه ناوچه
 بوپاران د نیکن پلام تا کستانه که چند جاره د میرانشی کیمی داره خوشه پختانه زانی گایانی نمیره
 تشبا د و نضر له خالدار برنده آر پورته .

سی شنبه ۴ یورداد
 تصور لمقیری له سولوی بوم . شمیری ایران ویرانی هر د بهزی همه د پنی ایران د مرندی لعد مست
 میراق د مرهنا . مسعود باوزانی له کونلا جانوه و د لید رس باوزانی له قند پله . که لهر شو شمیری
 د وای ایران ویرانی جبری خویان گواستومه و هتا پشممرگی نمیش . تم شمردا بر سارزایسی
 پشداریان کرد پوه .

جمعه ۷ یورداد
 تصور لمقیری بوم بهمانی محمد خلانی هاته لیره لنگل ملا عهد وللا که بهیته میراق بر کومری نا
 و تقمضی بکمیته جملاتی ملاز با بکر وه لهری ملا عهد وللا وه عباس وعنه زحمو لنگلیان چورن
 بو میراق که چند و لاخی گوند پمان بو له خیلک و برگرتن وه شو تشبا پانمان بو گواستومه بو میراق .

یکشنبه ۹ یورداد
 تصور بهمانی مسعود باوزانی هاته سولوی که لیزنی بهزی بهرمی نیشمانی کونومری خوی له سولوی
 د مست بی کرده نومرو نام بو که لنگل چند نضر له چکد ارگانی سوشا لپستان شمیری کرد پسلام
 لیدانی خوارد . مسعود باوزانی له سولوی گرا بهرمی کونلا جان و پمان شیناری . ایران له میهران هیرسی
 برده هیزمگانی میرانی که زور له نیکی خوی له میراق و برگرتوه .

دوشنبه ۱۰ یورداد
 تصور بهمانی که سرهنگ نیگانی هات بو سولوی وه داری د مکرد که جادی له سولوی بهاتومه
 هنگورد بوه من و سالم ماری لنگل خوی برده بادگانی خانی وه لپاشان کیمه چورته شیناری وه له
 ۱۱ - دستوس میرخان حاجی میرخان
 بادداشکانی ۱۳۶۲ خورشیدی

روز	تاریخ	موضوع
دوشنبه	۳ یورداد	کسری له سولوی بوم خوکگانی میرانی نومبر ماوی سی روزه که د پنه ناوچی خانوه ناوچه بوپاران د نیکن پلام تا کستانه که چند جاره د میرانشی کیمی داره خوشه پختانه زانی گایانی نمیره تشبا د و نضر له خالدار برنده آر پورته .
سه شنبه	۴ یورداد	تصور لمقیری له سولوی بوم . شمیری ایران ویرانی هر د بهزی همه د پنی ایران د مرندی لعد مست میراق د مرهنا . مسعود باوزانی له کونلا جانوه و د لید رس باوزانی له قند پله . که لهر شو شمیری د وای ایران ویرانی جبری خویان گواستومه و هتا پشممرگی نمیش . تم شمردا بر سارزایسی پشداریان کرد پوه .
جمعه	۷ یورداد	تصور لمقیری بوم بهمانی محمد خلانی هاته لیره لنگل ملا عهد وللا که بهیته میراق بر کومری نا و تقمضی بکمیته جملاتی ملاز با بکر وه لهری ملا عهد وللا وه عباس وعنه زحمو لنگلیان چورن بو میراق که چند و لاخی گوند پمان بو له خیلک و برگرتن وه شو تشبا پانمان بو گواستومه بو میراق .
یکشنبه	۹ یورداد	تصور بهمانی مسعود باوزانی هاته سولوی که لیزنی بهزی بهرمی نیشمانی کونومری خوی له سولوی د مست بی کرده نومرو نام بو که لنگل چند نضر له چکد ارگانی سوشا لپستان شمیری کرد پسلام لیدانی خوارد . مسعود باوزانی له سولوی گرا بهرمی کونلا جان و پمان شیناری . ایران له میهران هیرسی برده هیزمگانی میرانی که زور له نیکی خوی له میراق و برگرتوه .
دوشنبه	۱۰ یورداد	تصور بهمانی که سرهنگ نیگانی هات بو سولوی وه داری د مکرد که جادی له سولوی بهاتومه هنگورد بوه من و سالم ماری لنگل خوی برده بادگانی خانی وه لپاشان کیمه چورته شیناری وه له ۱۱ - دستوس میرخان حاجی میرخان بادداشکانی ۱۳۶۲ خورشیدی

میرخان لیره پداووه لپامد داشکانی دا باسی لیره نکات که چرتنه فالوستان بنکی پشتهرمی حمید و لیزنه لنگل چند کسکی تر به گانی مزوره و هوارمگانی خوار ، کوتوبل ، بهرتهنگ ، بهرخلمهک ، تانی دوق

کودلان و گورنور و نینجا بو گوندی فاشورگه قرناقا و ۰۰۰ و روزی د وایس گمشوته لای هیزرگی مای
 (واته حسوزا لویکی) له چپای بیبه و بهم جزیره د روزه به یاد داستگانی نندا
 د رشمه ۲۱ مرداد بهرانهر ۲۲ تاب

نصرو بهانی لنگل خلیل غزالی وه حصمن لخصه عدلی له قرناقا و جزیره سمر شاخی پشت لهنزی
 وه بهرانهر به چپای نندا یل مام حسو و جماعت لوری بیون که بهرانهر به چنگد ارگانی جلال لنگل
 راوستاون که پیشمرگی عبدالرحیم جسمه وه حسو میرخان د ولسمری و محزی شیوی و محزی سوشالیست
 و جماعتی لئی یگی یان لین .

سی ششمه ۱ شهریور بهرانهر ۲۳ تاب

نصرو لسمر شاخی شعری بی بی (پشت لهنزی وه لهنزی مامره . شعر لنگل چنگد ارگانی جلال لنگل
 هر د ریزی همه . که لسمو پیشمرگانی بهری نیشانی لسمر جادی که له دلی شهیدان و قصری
 شان و باشکشان کرد . هلام لوری چه بهمه هر د ریزی همه و نطقه جار جار له بگری د نکلن هلام
 له محزی شیوی ۲ دو کوزا وه محزی سوشالیست ۲ سی کوزا یان همه .
 چهارشنبه ۲ شهریور بهرانهر ۲۴ تاب

نصرو لسمر شاخی بی بی بیوم لنگل جماعت وه مام حسو لنگل مامره . مهران غزالی وه عدلی
 حسو له قرناقا و جزیره بو له غد می . چونکه ناری مهران هاترتوره بو د مروه که بهیت بو خیندن . له
 بهانی برسو کمپکی مکتبی سیاسی یارتمان لعد وای هاتیر کبچرتوره .

روز	تاریخ	تاریخ	روز
پنجشنبه	22	22	پنجشنبه
شنبه	23	23	شنبه
یکشنبه	24	24	یکشنبه
دوشنبه	25	25	دوشنبه
سه شنبه	26	26	سه شنبه
چهارشنبه	27	27	چهارشنبه
پنجشنبه	28	28	پنجشنبه
شنبه	29	29	شنبه
یکشنبه	30	30	یکشنبه
دوشنبه	31	31	دوشنبه

یادداشتها و اخبار ۱۳۲۲ خورشیدی
 د سوشالیست بهران حاجی بهران

پنجم ششمه ۲ شهریور بهرانهر ۲۵ تاب

نصرو هر لسمر شاخی بی بی بیوم لنگل جماعت که نبوی زياتر به دست پیشمرگانی لهرمه وه
 همد یگی تر بعد مست جلال لنگل نومه که بهرانهر بکتر جمبهان بهشوره . وه روز بهروز تغه لهرمکتر د نکلن
 له بکتر د کلون لهرمش د مردی رش کورد مان د مهران ناگا . بکتر بی بی زياتر و برهند ایزر د نکات .
 جمعه ۳ شهریور بهرانهر ۲۶ تاب

نصرو لسمر شاخی بی بی بیوم لنگل جماعت وه مام حسو لنگل مامره . مهران غزالی وه عدلی
 حسو له قرناقا و جزیره بو له غد می . چونکه ناری مهران هاترتوره بو د مروه که بهیت بو خیندن . له
 بهانی برسو کمپکی مکتبی سیاسی یارتمان لعد وای هاتیر کبچرتوره .

در روز شنبه ۱۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۲۰ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۲۱ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۲۲ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۲۳ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۲۴ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز شنبه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز یکشنبه ۲۷ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز دوشنبه ۲۸ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز سه شنبه ۲۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز چهارشنبه ۳۰ شهریور ماه ۱۳۶۲
 در روز پنجشنبه ۱ شهریور ماه ۱۳۶۳

۱۲ - دستنویس میرخان حاجی میرخان آملی
 یادداشتگانی ۱۳۶۲ خورشیدی

یکشنبه ۱۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 دوشنبه ۲۰ شهریور ماه ۱۳۶۲
 سه شنبه ۲۱ شهریور ماه ۱۳۶۲
 چهارشنبه ۲۲ شهریور ماه ۱۳۶۲
 پنجشنبه ۲۳ شهریور ماه ۱۳۶۲
 شنبه ۲۴ شهریور ماه ۱۳۶۲
 یکشنبه ۲۵ شهریور ماه ۱۳۶۲
 دوشنبه ۲۶ شهریور ماه ۱۳۶۲
 سه شنبه ۲۷ شهریور ماه ۱۳۶۲
 چهارشنبه ۲۸ شهریور ماه ۱۳۶۲
 پنجشنبه ۲۹ شهریور ماه ۱۳۶۲
 شنبه ۳۰ شهریور ماه ۱۳۶۲
 یکشنبه ۱ شهریور ماه ۱۳۶۳

هر دو کرم یادداشتاندا در مریکون جاشگانی نماده له هیرشکمی حاجی تویراندا به جونگی
 راستوخونیشدا آرین ، لغناو بهشدارمکان دا جگه له ملازم عطی (عمر عثمان بچکل) و ملازم بابکسپر
 (سردار ابرو کولان) چندین همچی و همچی ویکو نجم الدین گروزنی و مستفا و حدی برای ما معندی
 مسی عطی واحد خلانی و محمد کوشخه ، قادره سووی روستایی ، رسول احمدی ناوند می : : چون
 بهجا رسای هیزگانی نیران له کؤدۆ و گرد معندی و پایات و نازاد کرد مرید ، وین به دایلی دبد بیان
 (رسد) ی تلخانه می نیرانی و همچو هیزاران خیزانی کورد له بالکابشی اواره ود مرید مرسون و
 چندین شار وشارشچی ویکو در مرید و پایات و جزبان و تهری لیمبر تو ، بارانی نیرانی چؤل کران .
 هازومان لنگل هیرشکمی نیراندا بو سر نارچه و بهومری حاجی تو ، بران و جاشگانی جود بی به
 نیاز می در کرد نی ی ن که له بعدانی خیماتی شورشگانه و مرگوتانومی : و لانومی کورد به نخشخه و
 پلانی بیگانه و همکوشه خوسازدان و کز کرد نومی جاشگانیان له مانگی حوزه برانومه خویان ناماده کرد بهر
 هاروششی لنگل نم هیرشدا که نمایش پلاماری چهای معندی و بالکابشی و ناکوشی و منگوباشی
 و پند مرید من به تابشی چونکه نمر شو تان له لیمبر سختی و دوزاری نارچه ، و همیونی کوسبی سوششی
 اوکگر چهای سخت و دولی قول و نهمی یگای هاتوچوی فاسان و نهمی جاده می هینان ویرد نی (الهات)
 ی نیرانی و نهمی هر به بهتۆ داکر بکین .
 له دوی نمر کز بکین نهمی لوزمی بالای جاشگانی جود کرد بیان بکینگه نمر بریارانی داریانه لسه .
 ناوربرد نی ی ن که بره . حصو وازوکی له یادداشتکمی دای نوسوشی ؛

چوار ششم ۱۸ ی خرداد بهرانبر ۸ ی جوزیان
 بهانی تو هستانه چومه لای براد مریکی بهم کورت ؛ شیره کی له نضدی می هاتونومو ؛ جوابی داسره
 دوشنی بهم کورت ؛ دمنگواس چی هینه ؟ جوابی دامومه کوشی : بهانی توچهک دگانه چی دوهانیش
 توچهک دیت له یگای نارد مشت و نارچه می بالکیش همیشگی کز کرد نومی تویش که روانی میرانی بکن
 واکاک مسمود واکاک نید ریس خیمکی خورنایاد کرد تن که بین بو نهمی بهم کوشی ؛ ویکو د مزانی خیمکی
 دشمن بان نه ؟ جوابی دامومه ؛ کاک گیان نومی نیمه دطوبن کاک نید ریس واکاک مسمود عینی تسمی
 د بکن و رایان واپه ننگر جلال لغناو نهمی ؛ ناتوانین شورشی بکین . . .

- ۱۴) حیزب شیعی عراق و حیزب سوسیالیستی کوردستان عراق به خوداگانن جانیان لیسر تانمی جلال (پمکنی نیشتان) د درگرد وه حیانت و جاشغیان به بالدا (له اذاعی پارتی خوند رایعه)
- ۱۵) جمعی تورکمی ۱۵ کیلومتر داخلی خاکن میرانی بوله کوردستان عراق بو سرکین کرد نسی بزوشنوهی کورد له میرانی لیسر و زمانندی د مزلتی عراق
- ۱۶) د و بهشمهگه لیسری من حیانتان کرد و التحانیان به دوزن کرد
- ۱۷) گمینهک لای تانمی قاسلوی د انزازه بو فوشی نیمه له حانمی ۷ شمعد و ۸ بهینداریان دان
- ۱۸) د مزلتی نیران به ریگای سردشت و فلا دزمی حرکشی کرد گشته سنوری عراق و تانمی قاسلوی شکاند

تعم خاکن رازدو هم تسانه هلاک نیرا ره زون
 ① قوه تی به له صوبه کوردان نیرا کورد نازک کرده کورد
 له راضی نراق وه له نازدی قوه هلاک له رازدو
 ۱۹۸۱

② همیعتیک له د مزلتی قلم جانی یک صحت و مزلتی قوه
 کورد له تی علقه نیران د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 گشت نه مزلتی قوه قلم جانی کوردان بو مزلتی قوه کورد

③ مملکتی مزلتی قوه جانی یک صحت و مزلتی قوه
 علقه مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 ته علقه مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 کورد له مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 جانی یک صحت و مزلتی قوه

④ کورد له مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 جانیان له مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه

⑤ مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 علقه مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه
 مزلتی قوه کوردان د مزلتی قوه کورد و صحت و مزلتی قوه

۱۵ - د مزلتی قوه کوردان
 یاد د مزلتی قوه کوردان ۱۳۲۲ خورشیدی

بعین به نهد نس و مسموم که بونه فرمانده و سرگموری جاشگانن جود و جاشگانن جود پیش هاری
 لنگل هوشمکی نیران ا بوسر حاجی نوبمان کورته ری بری ناوچه گانی سنور لیدرس چغدین نظر
 باسدار و نهمسرت برجدار و سرمازی لنگل هیزی جاشگانن جود نارد د دیوی کوردستانی عراق و

- ۴) جهیز شیخی عراقی و جهیزی سوسالمستی کوردستان عراق به جود آگانی بهانیان لاسمر تاقمی جلال (پمکتی نیشتمان) د و رکورد وه خمانت و جاشنتیان به بالدا (له اذاعی پارتیسی خوند رایبه)
- ۵) جهیزی تورکیه ۱۵ کیلومتر داخلی خاکی عیراتی بوله کوردستان عراقی بو سرکورد کرد نسی بزوتنوی کورد له عیراتی لاسمر و زمانندی د مولتی عراق
- ۶) د و بهسمرگه لاسمری من خمانتیان کورد و النحاتیان به دوزمن کرد
- ۷) کمینک لای تاقمی فاسلوی د انراوه بو قوشی نیمه له خانمی ۷ شهید و ۸ بریند آریان دان
- ۸) د مولتی نهران به رنگای سورد مشت و قلا د زبی حرکتی کرد گشته سنوری عراقی و تاقمی فاسلوی شکاند

بهم حالکی راجه هم شتانه خرابی نورا روداون :-
 ① قوشی به له صبروی کردتا زیاد کرد به نازه هره کن کورن
 له راهی عراق وه له نار بران قوشی جلال له راجه کرد
 ۱۳۶۲

② همیسه بیک له دهستانه خلیج فارس بیک دهستانه کوردستانه
 کوردن له دهستانه خلیج فارس بیک دهستانه کوردستانه
 گشته تداوت له دهستانه خلیج فارس بیک دهستانه کوردستانه

③ جهیز شیخی عراقی و جهیزی سوسالمستی کوردستان عراقی به جود آگانی بهانیان لاسمر تاقمی جلال (پمکتی نیشتمان) د و رکورد وه خمانت و جاشنتیان به بالدا (له اذاعی پارتیسی خوند رایبه)

④ جهیز شیخی عراقی و جهیزی سوسالمستی کوردستان عراقی به جود آگانی بهانیان لاسمر تاقمی جلال (پمکتی نیشتمان) د و رکورد وه خمانت و جاشنتیان به بالدا (له اذاعی پارتیسی خوند رایبه)

⑤ جهیز شیخی عراقی و جهیزی سوسالمستی کوردستان عراقی به جود آگانی بهانیان لاسمر تاقمی جلال (پمکتی نیشتمان) د و رکورد وه خمانت و جاشنتیان به بالدا (له اذاعی پارتیسی خوند رایبه)

۱۵ - د مستورین جهیز رازگانی
 یاد دا شکانی ۱۳۶۲ خورشیدی

بهیسه نید رسی و مسعود که بونته نهرانده و سرکوردی جاشکانی جود و جاشکانی جود بیس هابری لنگل هوسکتی نهرانده بوسر حاجی نهران کورته ری بهیرو ناوجمکانی سنور لهید رسی چندین لاسمر پاسدار و لاسمر د و مرجمدار و سهریازی لنگل هیزی جاشکانی جود ناره د بوی کوردستان عراقی و

لماود منت بارگا یکی تابیتیان بو دانا بون که کا بر ایکی بارزانی بخاوی ایوب سمید سرمرشتی زبانی
نکردن ، نیمه جگه لوانی که لئوسراوی جیباری بیتهل بون باخود لگمل تاقم ود مستکانی سرمنساج
چوبون بو کشتانی نمختی ناچهکه *

همیونی باسدار و ضمیر و سربازی نهرانی لگمل هیزکانی خودا هطهت همدئی پرسهار و گلیمی و
نازمایی لغا و همدن پکیان دا دوست کرده ، بهنا بهیتی لهای چدکا اره ساد مکان ، بویه لهای همدن پیک
انگاریان کرد بوه وشارد ویا نعهوه و لامهمندی شوئی تر بنا جاری باسیان کرد وه ؛
لمیروسکیمکدا که جیباری (سفین) رانه بیتهلمکی ملا محمد ، کوپری لئوسراوی لسی ۱ ی قصاد ه
موضه بو همیباری (باران) رانه بیتهلمکی حمسز میرحان دؤلمسری نارد وه له راستی هانتی ، ۲ باسدار
نمیرس ، حمسز دؤلمسپش له ولاد دا نعلی راست هاتون وه نمسش دغنی بروسککمهه ؛

بوسفین
له باران

کا که راسته هاتون بلام بو چمند روزیک رصدی طوبی * بو ناگاداری *

نو | سفین

له باران

لماکه راسته هانتی تو نکر (بلا) ایوب سمید روزیک کیمه کله طوبی دؤلمسری

همر لم بارمعهه ایوب سمید له ۸۲ / ۸ / ۲۹ دا ناممکی بو حمسز دوله مری نویسه کوا دفتکمی
نموسنعهه ؛

بو هضال حمسز میرحان

سلاویکی شورشگیرانه

داوا له خودای گوره د مکین که همر سرکوتوبین بصر دوزین ، جماعتی حزب شیوی برهنگیمان نویسه
د مریرای سربازگانی نهرانی گوتهیان داوا له حزبی پارتی د بیکرآه کرد بشان د بیان بکه له منطقه و
شوانیش د بیان نکرده به تابه شو برتبه بدین بیان نه ولام به بله نیمه بیمان ووتوه لاسکی راواستاره لیش
ناگات ولام ولام
براتان / ایوب سمید

همان ایوب سمید ناممکی بو حمسز نویسهه د مریرای گمبشتنی همس باسدارگان بولای شو که نیمه
دغنی ناممکبشت ؛

برای بهرز حسو میرحان

سلاویکی شورشگیرانه

داوا له خودای گوره د مکین همر سرکوتوبین بصر دوزین نهرانی وعلی نارتان بولایان همجیان لیسره
نینه د پار نینه له دوشی شو سمات ۱۰ د پار نینه هستهیان لیسره بهنویان لیسره نینه ، نهراتان و طماطه
وخیار هیزر بوتان رمانمان کرد وه د بونی روشتم بو نا تنگک همدک شتم کری ارد و بون وشکر ، سیرام
باسدارگان همسوان هانتن بولای نیمه حتی باسدارگانی ملا محمد شوانیش هانتن بولای نیمه وشتر بهسان
کرد نعهوه و نهراتم بی دان ؛

براتان / ایوب سمید ۸ / ۲۹

لقتر بخواتان نسیموم
جگه لم چمند تاقمه د دای نهری که ورتی جاشنگانی جود بهرو سنگان و خراب بون شپهشت لیسره
گورتاری هیزی بیشمهگدا تنگاتر نمون ، بویه پهتا پهتا به بروسکه لایمان لیزنه میسگری جود و لسه
لا بهن نهریاند مکانی قباد موه داوای هانتی لیسره بؤ سرکرد اپش جمبهکه و هانتی هیزگی زؤرتو نکرا
تا بتوانن خویان را بگرن و لهر شوینانندا ، بیئنهعهه ، نید رسیش ۲۰ جاشی قباد ه و ۲۰ سرباز و د موهجعداری

تر بهمانا نایعهوه نهری و حمسز زازوکی لم بارمعهه له باد دا شنگانی دا نویسوشی ؛

۲۶ ی تاب

جمسه ۱ ی شهرپور بهرانهر

نهراران تا د رنگد د موهجه کمین وه بو خومتنی د مگرمعهه بو بن بهرد مکی حوم زور د رنگیش د مضمومت
بلام زور نیش همدل مستامعهه چونکه جمبهه بو جمبههکنشان له حالاتی د پناغ بو نکه له حالاتی هجسوم

باب بهر صبر برهان

سواد یک بندگی گزانه

دارا به ضروری گزانه نه کین همه سر که تون به درون

لبه باقی دهن تارستان بولامان هینچان به بین

دولامه فینه له دوی به شعر سکت .۱۰ جابری به هسوزانه

بینه و به قضیان لیره سینه . نهرة تان و طلاله بهار و هیزر

وتان سانه مان کر . و دوی به سر ستم به با شتک صلاک

بستم کویب آهه دست ر سکر . برام با سدر کان همیان

عانت بولادی فینه صفا سانه اگاهی صلاحه توانیش صله

دلادی ضمه سقره بویان کرده ووه . نه مر آتم بجه مان

بویان شکان نغمه هم ~~بویان~~ ~~بویان~~ ~~بویان~~

بوهناک صومغان

سور یک شعرش بکرانه

دارا له فوادین گهوه نه کین که همه سر که تونین
له سر و دزین .

بهاه قف صرب شیر عی بر قلیکلیان دورین

هه باره ی سر باره کانی بزایی گیتیمان

دارا له صربی بارنی دیو کرانه کردیتیمان در بیان

بگه له ضلطفه به له برایشی در بیان نه کردیه

تایه به مو بر قفه به بین بیان نه ولام به بله

به بیان مر توه لا غلگی راوستاره بیست ناکار

ولام راک ~~بویان~~ ~~بویان~~ ~~بویان~~

هه ۱ / ۲۸۴

۱۸ - دستنویس حسن از اوگس
داداشنگانی ۱۳۶۷ خورشیدی

۱۰ قوه تک ۳۰ گاه پشور که گشته بده که برانده در بزرگی
سرمه زرد از آن پشور به ما در این صحنه ایران
و به کار ۵۰ گاه ۱۵۰۰ پشور ایران در او ۱۰۰۰ پشور ایران
26 August

۱۱
۱۲
۱۳
۱۴
۱۵
۱۶
۱۷
۱۸
۱۹
۲۰
۲۱
۲۲
۲۳
۲۴
۲۵
۲۶
۲۷
۲۸
۲۹
۳۰
۳۱
۳۲
۳۳
۳۴
۳۵
۳۶
۳۷
۳۸
۳۹
۴۰
۴۱
۴۲
۴۳
۴۴
۴۵
۴۶
۴۷
۴۸
۴۹
۵۰
۵۱
۵۲
۵۳
۵۴
۵۵
۵۶
۵۷
۵۸
۵۹
۶۰
۶۱
۶۲
۶۳
۶۴
۶۵
۶۶
۶۷
۶۸
۶۹
۷۰
۷۱
۷۲
۷۳
۷۴
۷۵
۷۶
۷۷
۷۸
۷۹
۸۰
۸۱
۸۲
۸۳
۸۴
۸۵
۸۶
۸۷
۸۸
۸۹
۹۰
۹۱
۹۲
۹۳
۹۴
۹۵
۹۶
۹۷
۹۸
۹۹
۱۰۰

تاریخ ۱۳۶۷ خورشیدی
حسن از اوگس

همه حمله کرتی و ناو پیشگیری نمود میگرفت هات و نمود میگرفت نیمه سرنا کمین علی کل زور می زودی
نیمه شبها بران کرد بو بلام لنگل کموشه ا من زورم خوش دنگرد موه ووه به براد برانم دنگرت ؛ تصانه هیچ
نمین خویان لاهیر نیمه ناگین وچی جیگای بزوجهت پروا توختکم د مبرده وی بو تویمی معنوش لمتکسر
بهرز بتموه کمپوش ونگر همو روزان زو هستاموه چوم دست و تویم هملگرت و تویم کرد گراموه چاسان
چاگ کرد حسود ولصیری جبرانان بو بانگی لای خوم کرد نانی بهانیمان خوارد دیم براد برمی شوری
د ازاری شل وبل چانوشوروی ده عارضی ریش قنای هاته لایان گوتی ؛
توتیکی ۳۰ کمپوا له ریگا دی و ننگی ۱۰ سزناز و د پریمه ار و آنسیمی لیرانی وا له ریگا دین
له برسان گوتنومه نانی بهره پیش دتا ناگنه بهره نهمش دست بهی ناناان بو روانه کردن و ابو هاتن
شعبه ۵۱ شهپور بهرانهر ۲۷ ی تاب
وابو لیواری لنگل جیامشی چوروه کمینی تا نوزیک سمات ۱۲ پوی که گراموه زو خوریم بهمانس
هیستابوره له سمات ۵ جماعت کمینی گراموه من و د وکمپتر لکمینی نمین چاین بو چاگ کرد

براد مران نانیاں خوار و چون خموتن خوش و مست دابه تلم یاد داشتگانی روزانمی رابرد وی خوم
یاد داشت کردن دواوی چمه سرشاخهکمی مایهکی تماشا می سنگمرنگانی د زمین کرد لنگل براد مران د وای
تاما شا نکمی زور کورته فکر کرد نوره و پخوم گوت ۱ د پاره لمانه (جلمانی جلال) بهورگان بهرنا د من
جا لنگر وابه حقه نیمه فکر کی و او پکنموره که لغاوی مرین ۰۰۰ لیم فکر و ضمنا لا نوره هاتونه بو شعر که
و قتیلهکی خوم لنگل براد مرانی فارس کسمرواندک بو کورته تسکدن ن سوالم کرد نوره بوچی هاتونه نوره ؟
جا بیان د اموره و گزینان بو نوشتگیانی تیخوانمی بو نموی لمد زمین بد همین منشی بوم گوتن باور ناکم
چونکو لنگر راست دمکی نمیشید بیلام هاتونه بو گوگرد نموی معلوماگان لمر نیمه که نمیش
اشتها به نوره دمکن بیلام ناوبراو انگاری کرد

۱۱) اشتراکی خاکه دلس برین که بیسه لسان
(ت) کشفی عراق و بیکران پیورده
شنبه ۱۸ دهمه
Sat 27 August

۱۱ - د سنیوس حیدر اواکی
یاد داشتگانی ۱۳۱۲ خورشیدی

۱۱) اشتراکی خاکه دلس برین که بیسه لسان
(ت) کشفی عراق و بیکران پیورده
شنبه ۱۸ دهمه
Sat 27 August

و ایستاری لنگل هاتونه میسه لمانه
کله که کورته نمیشیم و چون کورته لمانه
کورته نیمه غنچه کورته که کورته نیمه غنچه
بر اعلان نانیاں خوار و چون خموتن خوش
تاما شا نکمی زور کورته فکر کرد نوره
جا لنگر وابه حقه نیمه فکر کی و او پکنموره
که لغاوی مرین ۰۰۰ لیم فکر و ضمنا لا نوره
هاتونه بو شعر که و قتیلهکی خوم لنگل
براد مرانی فارس کسمرواندک بو کورته
تسکدن ن سوالم کرد نوره بوچی هاتونه
نوره ؟ جا بیان د اموره و گزینان بو
نوشتگیانی تیخوانمی بو نموی لمد زمین
بد همین منشی بوم گوتن باور ناکم چونکو
لنگر راست دمکی نمیشید بیلام هاتونه
بو گوگرد نموی معلوماگان لمر نیمه که
نمیش اشتها به نوره دمکن بیلام ناوبراو
انگاری کرد

۱۱ - د سنیوس حیدر اواکی یاد داشتگانی ۱۳۱۲ خورشیدی

هیزی پشمگره به کینک له لاشنگان کلاکی پاسداریک نیرانی بو به بزرگی ره سی به
 وه لمهر بهمانی ۹/۱ دلا لکاتیکدا دروا نیرانی پاککرد نعوی تاریخچه لجا شنگانی جود لای
 پشمگرگانی ی ن ک شنجام ندره حمسز میرخان دژلدنیری فرماید هی حصبهله بزنعوی نمرانه نمکونه
 دست پشمگره به پله برمانعی لای ایوب سمیدی کودون که نمیش دس نامکبه ۱
 بعیز / کاک ایوب

سلانکی گرم

له دای هوال برسن • بزرگان و ۷ حدت سرمازی تورمان ناردن بولای هنگو زور چاروان لی همین
 له جیگایکی به تنبا بن ارزانی بان بدش بلایسد و محمد خالد لکلی ایمان د مرکز وین بویه مجبورین
 نمی نیمه چاروان لی همین تاکاک ادریس نر جوی دیت و رضه مکه باشی د فتمین

حسز میرخان
 نیر خوشنایان
 ۱۹۲۳/۹/۱

به نیرالانی ایوب
 سلانکی گرم

له دوان له وولی پرین • بزرگان و ایله صفت سرمازی تورمان ناردن
 بولای هنگو زور چاروان لی همین له جیگایکی به تنبا بن ارزانی بیهی
 مداحه و محرضه لکلی ضویان ده مرکز وین بویه مجبورین که بی کیمه
 چاروان لی همین تاکاک ادریس نر جوی دیت و وه صفت که باشی د کیمه

ایر خوشنایان

صومرد
 ۹۸۳۱۹۱۱
 محمد حسن

۲۰ - نامی حسز دونه نری و ایوب سمیدی
 د میراری سرمازی، نیرانی

هعلیت حمسز نیرانی نمونه رنگه بگورین بان بگورین چا بود دیارن نایا بهله برمانعی لای نری
 کودون له لکلی نموندا کلاکی دوسرمازی و پاسداری نیرانی به بزرگی رسمیم یوه سمیدانی شوره له
 بال کلاکی جاشنگانی نری جود دا بهی مان که به کنگیا باغوی سیدعلی محمد کوری سید نخرالدین و
 ناوی خانوادهی (برقمی) له (بگانی) (علی بن) و حطکی شاری (تم - خیابان صغایه) لکلی
 بهشتک لمانعی شخصی خندان و کس و گایان بهمانی فارسی

تعلیق رود اوگانی میزو د واره لمهنوه به نام و کسجا رمان د بهمانوه د سمنس بیگنه لای
 جاشنگانی جود و بهنا بهی کورانی ملا مستغاره که له میزوی ایردوی کورد ا جعد بن جار روی داوه
 بهجورنکی تالیزور و د زیزور و خا اینا نیر له اران دیات له بهتوره جاشنگانی جود بهسرکرد ایلی کورانی
 ملا مستغاره حسز نیرانوه هملو لعد من نیری میراق - نیران بگورن بویه بزنا و خاکی کوردستان
 له لمانعی هیزیگانی نیران تابع بکیمه بیته کوردستانی میراق چونکه کوردستانی میراق بهبزرترین

کرد طرابلس ناروا بیس تدا به دوری زینش عتراق و به هیئتترین نعلای بحریرگانی صدام و دارود مستحکمتری
 حا پنجمانی حاوی خویان بهشی زوری خعلک ننگل نعراس و هر که گمبسته کورد ستانی عتراق همو گلس
 کورد به پهنوازما موه نچمن و شان بهشانی نعران و هیزهگاس نعران د مس لعد منه چهلک بو رخاند نیسی
 وزینش عتراق *

(۲) نمائندگی هیزهگاسی نعران قانع بکن که نعر شکست نورسی له جنوب و ناومراشی عتراق خوارد وپانه
 و زمزمی کپانی و مالی نعران لن کونوه بین نعرمی هیچ سرکونونک بعد مست بهینس لهجوندا بوئا و خاکس
 عتراق و پهنشوری بهرمو گمریلا و نهجف و به غذا بهمارمش نعران نعران لکورد ستاندا تولعی بکنموه و
 نعرمو بهرمو چاله نعرنگانی پهنشوری بکن و د مس بگرن بهسر شاد ساری ناووری عتراقدا *

(۳) نمائندگی هیزهگاسی نعران قانع بکن که نموانه نوکمر و نطقه له گوئی خویان و هرچی بهک نعران
 بهینس و هرچی خوزه زینگی نعران له عتراقدا به نعرمی به نابعش (جمهوری نیلاس عتراق به راهسوری
 ولا بهشی فقیه) نعرانیش نعرمان گمریکه و خویانی بو نکونیت نعد من به به نعرمانعی ن که که لای واپسه
 نعرن گلس عتراق خوی بهراوی نعر زینمه بدات که گمرکنش و (جمهوری اسلامی عتراقی بهرا بهری ولا بهشی
 فقیه) ناتوانن بهینه (تدوینا به دلیل) ی (وزینش بوزجوزی بهوزکراسی فاشیست و گنیزمرش عتراق به
 راسری صدام حسین) بلکه هر حوکمکی نهنیلانی دیورزنی نعرانسی چیکمی بکنموه *

(۴) نمائندگی ن که لعدانیش حمانی نعرنگیزانه د به بکنه چوکه لایان واپه که هتا ی ن که له
 ناو نعرن نعران ناتوانن به نعرش بکن بها بهواته بکنی تر نعرانعی ن که نعران و بهش بو: بهی کیمپراتورین بکنی
 نارنگای بازوانی به همو اوود مرگا د نعرنگاسی بارنگار باراستن و زیند انعه سمر لعدون د اینکموه و خویان
 بهسر صبا کاسی کورد ستان و به نارغوزی خویان بو: مسج رنگین بک گسه بهمسلمدی بهوزی کورد و پکاری
 به خارنوسی بزینموه بهز: کدی بکن *

۱ - موه بک به جزوی بکمنتی ناوی حاشه شانی خود له
 لیستی (زیندگان) دا

بسمه تعالی - صورت اساسی اقزبان رزمده کتیر ۱۱۹ (بناهند کرد هرق) مستقر در منطقه

ردیف	اسم	شهرت	نام پدر	شماره کارت نامبر	جدا پناگاه	تعداد سکونت در هیزهگاس	تعداد کارکنان بناهند کرد هرق	تعداد بناهند کرد هرق در هیزهگاس	ملاحظات
۱	صوبه	وزیر	میرزا		گورنه	۹	۹		
۲	جمعی	بکر	میرزا	۶۸-۶۹	۶	۵	۵	۵	
۳	محمد	محمد	محمد		۶	۶	۶	۶	
۴	محمد	محمد	محمد		۶	۶	۶	۶	
۵	محمد	محمد	محمد		۶	۶	۶	۶	
۶	محمد	محمد	محمد		۶	۶	۶	۶	
۷	محمد	محمد	محمد		۶	۶	۶	۶	
۸	محمد	محمد	محمد		۶	۶	۶	۶	

تعداد کل ۱۱۹ نفر

بسمه تعالی - صورت اساسی اقزبان رزمده کتیر ۱۱۹

چهارم پیرزوی قتل و دانه کم، هژری تیرا نابینا بود

چند روزی که راد پری د منگی جاشگانی کورد ستانی عیراق لههال زجبرمه که به مانگه شم و مریسن و گهینی بین سر و بعدا دزی ی ن هک و هژری پشمه رگه و سرگرد و نمرمانده آس . کورتوت به بلوگورد نومی همد ئ د رزو د طلسمی پر و پوچ و فشمه فیسالی جوداته و ورتیمی فاده موهمانه به تابهشی د مرمراری هاو کاروی هیزه گانی بکیتی و حکومتی فانیستی هیزاق . لهنا و نمر د رزو شاخداراندا که د و رزو لهسر به مک بلووی کرد و نمونه نومی که گوا به هژری پشمه رگه کورد ستان له ۱۲ - ۲۰ ن مانگ چند هیزه گانی بر د رزه سر جاشگانی جود لهنا و نومی نارد منت به پشتیروانی توخانی هیزانی و هژری ناسانی عیزاق . هیلته د منگی جاشگانی کورد ستانی عیزاق . و بهری بین شمروه نم د رقیانه نکا بژ باساردانی شکستگانی د را حملی لهمارجری جاشگانی جود بژ سر سنوری مطبندی ۲ و موز شارد نومی و بزرگدی نمر رساره زوی لیبان کو زراوه و بریند ار کزراه و هکله توه بم برنیموه به بیوستان : انی که حصاروی گلکمان له چند راستی بهک ناگادار بکین :

ماوی چند مانگه له دوی د مرکزانی جاشگانی شوقی جمرانه له کورد ستانی عیزاق بونا و باوش ناغاگانان له دوی لیبان لیزمی بالای جاشگانی جود له سنوئی و بژیکه . مانگان . نومی کورتلاجان . باد باوی . کرد مسور و شیناوی و ناگومان و همزایی واته ناچمگانی نیزان شیز - بهرانه هر میرانشهر - سرود مشتبان کرد رته بولگای کورکورد نومی هیزه شکار و بهرت و بلاوه رانرد و مکانان . بژ نومی سرلهنوی به بهارمش هیزه جندار و فانی نیزان (نمرتهش و پاسدار و بهسیج و جانی) خزان تیار و ناماده . بکن بهژ بهلان و هیزشکی نر بژ سر شوقی کورد ستانی عیزاق و با بهرکدی ی ن هک .

نم حاشه نیشنان نریشانه نومی می توانین بهارمش هیزه گانی نیزانان دا بو هیزش هیزان له قیل بشد مروه . دوی نمرهش لهگل هیزه گانی نیزاندا بژ سر ناچمی حاجی نوسران نمانش بون به پزمندگانی سلطانی عیزاق و لهگل هیزه گانی نیزاندا کورتنوه رقی بمری د بزی عیزاق . هر و مکر حملگی ناچمگانی سنور ناگادارین بژ نومی هیزه گانی نیزان نکرمنه بهینی بهر اشی جنگیسی عیزاق - نیزان . هیزه گانی بکیتی له دوی تیکدانی کولانی جاسوسی و بهلاگیزانی ناشوگله و فزانه . و بهشت ناشان ناچمگانی سنوری چول کرد .

جاشگانی جود بهکله و مرکزانی له نمانجاسی چولکردن ناچمگانی بهجی بهان هیزشوه لهگل هیزه بهرله و مکر نیزاندا بژ سر حاجی نوسران و جیای کورد و گرد مند بل . نمانش هیزه شعرد شریگانی خزان خر کرد بوه له کورتلا جانوه بهر بهر نمان و گومی کرسوران و ناچمگانی مند بل و له کونه شکوه بهر نو نارد منت کورتنوی . جاشگانی جود گه و گهنگی نریشان کرد که گوا با ها تونمه بژ توله مند نومه و داگیرکردنی مطبندی ۲ نیشا بهلا ماردانی مطبندی ۳ و د مرگرد نی بکیتی له کورد ستانی عیزاق و کرش و کوشتن و لهنا و بورد نیسی هیزه گانی .

جاشگانی جود بژ لم حملیه همز نوانی سیاسی و مادی و اعلامی خزان بکمر خست همزه هیزه گانی خزان کوکرتنوه . نمانت نمانده می موهته همد ئ له گهل و کوجه بهسزبانگانی باد بنان نیشان لهسر مای مانگی ناچمروه خستیره ری بهر نوسران . بکخرای محمد صالح و بکخرای ویزگاری سر به ل ن زاخو و بکخرای هوزری سر به ل ن د هوک و بکخرای محمود . بوشن سر به پارنگای لقی بهک و زیارمیک له بهنا بهر له نمانه و مکان نیزان .

شعش پش زوی فته خانی بکمان . باد بنان و هوزنریان کوکرتنوه .
حکمش ننه همزه گانی گوه ۱۶ و ۱۵ و ۱۴ و ۱۳ و ۱۲ و ۱۱ و ۱۰ همد مان چوکرد بوه .
جاشگانی جود به بزی بهاری لیزمی بالای جود له مانگی نمرنومه له سنوئی و کورتلاجان و کونده

مشکوره کورته ری بمرور گوی کریمسوزان له فئند بیل و لموتوه بمرور کورته کونه جا سوسه مکانیان له پشتمنت
ناشان و پاشان شوی بمرور بۆ دۆلی بالعی و ناوچهی ناود منت
هیزمکانی بکیتی مان ، ماهیمت و نیاز ی جا شکانی جود و هیز و توایا و دورو بمرور هیزمکانی
به چاکی نهمانی . . .

له سمرتا ی مانگی ، تاب دا هئند تک له بمرورمکانی نهمکانی سر به ملامدی ۲ بو سوسکردن و نهمان
چونه دۆلی بالعی مان و چهای فئند بیل و چهای بکریک و ناود منت همر لمر استطلاع دا چهند کسبک له
جا شکانی جود د سگورکون ملام هیزمکانی حکومتی عراق لمر پلا ماری چهای ماموریت و دۆلی خانقاه دا
که به دهان ماله بپشمرگه ی لمر بو همرورما زارگلی بۆرد و مان کرد و ۱۷ کس بپزندار کرد پلا ماردانه
کتریکدی هیزی حکومتی عیراق بو بهوری گهروا نهمی بپشمرگکانی بکیتی بۆ نهمی که ری و شویستی
پارتیگاری ناوچهکه دا هینت . جا شکانی جود کنگلیان له هیزمکانی عیراق و کتانهوی بپشمرگکانی بکیتی
له دۆلی بالعیان و چهای فئند بیل و ناوچهی ناود منت و مرگرت بۆ بپشمری کردن به تابهتی دوا ی نهمی که
پاش د و روز هیزمکانی عیراق شویستکیان بمرور و گهروا . . .

لعمری ۱۲ - ۸ / ۱۲ له هیزره دلهیزمکانی ی . که له ۲ تۆگوره بمرور نهم شویستنه کتان که جا شکان
جود ی بۆ هانوب :

تۆلی بکمی ۱ : له دۆلی بالعی مانوه کورته راوانان و پاککرد نهمی ناوچهکه و باش نهمی زمیری گیانی
نۆزی لیدان ، همر لعممان بۆردا جا شکانی جود ی راونا بمرور گوی کریمسوزان لمر فئند بیل .
تۆلی دوم : له کنگلی بالعی مانوه کورته راوانان و پاککرد نهمی ناوچهکه و باش نهمی زمیری
گیانی نۆزی لیدان همر لعممان بۆردا جا شکانی جود ی راونا بمرور مالمخ .
تۆلی سیم : لمر جاده ی حانیز - سنگسرموه لای زارگلی بمرور کورته راوانان و پاککرد نهمی
ناوچهکه و لعممان بۆردا کورته تۆلی جاده ی بکی کرد بوه و جا شکانی جود ی بمرور سنور راونا .
همر لمر کاتدا که هینتا سمرنجاسی شهریکه بپشمرای پلا بکدا نهمرتیو د و چاره به دو وجهه هالیکی نهمی
عیزاتی هاته ناسانی ناوچهکه و همر د و چاره که له شویستکیان هیزمکانی بکیتی مان دا له زنجیره چهای بیه
و بوه هزی بپزندار کردنی ۱۱ بپشمرگمان همر بوه هیزره بۆ گوا شتیموهی بپزندارمان هیزمکانی نهم هئند ئی
شویستمان بپن هینت و جا شکانی جود کنگلیان لمر فرسته و مرگرت و عیقان له تکللی مالمخ و کورته کورتر و
بمرور ی سمریرد کورته و هئند ئی سنگسره و پرمیمان تیدا دا مپزند .

له زنجیره شویستکیان نۆزی بکمی بپن مان جاش لای بینه جبار زانگانی جود له دۆلی بالعی مان له
شکانیانی فئند بیل و له کورته کورتر و له لیمۆزی و لید زنی کورزان و لا شکانیان له مپدانی شهردا بپن مان .
همرورما چهند پاسدار کورزان و مپکله له بی تله مرکز مپکانی تاده پناوی (کور و) لنگل جفره و
د شمری بویکه و بپشنگ له بپنگه مانگانی بپنگهراوی محمد سالی سر به لیمۆزی ناوچهی زاخو - لسی ا
و بپشنگ لیمۆگمانگانی لیمۆزی ناوچهی سیمین سر بلی ۲ و بپشنگ له اوزای و یاد داشتی شخصسی
چهند جاشی تاده و حیح و حیح گبران .

بمجروره هیزره تارمانگانی بکیتی مان همر لیمۆزی بکمی شهردا ۳ بۆزی بپن و پشینی لمان و جمرگه
جسب مپدا دا کورته که جا شکانی جود دا بان مپزنداره بو ، و بکورته جیکه بپن و د پناهی نهمان .
جا شکانی جود لمر بوه چهند تۆزی را بپردا چهندین هیزری ناویمد انیمان کرد و ته سمر هیزمکانی
بکیتی مان له فئند بیل و له همر هیزمکاندا شکان و به دهان کسبان لمر کورزوه و بپزندار بوه و نسا
پزاسی و مری و ناویمدی تی دا پلا بکورد و نهموه .
شایانی سمرنج راگینه که جا شکانی جود جگه لمری بمرور د این له پشیمانی و یاریستی نهمواری
حکومتی لیران و چاکی لیرانمان کرد و ته بکمی بپشمری عیقان بۆ حسانوه و لیمۆزیان و هینانی خواردن
و تقمینی و هیزره ، لعممان کاتدا جا شکانی عیراقیش بپنا بپن همراسی با بیری بالو و حاجی محمدی
زودی و حاجی حسنی مارد بپن و کورته محمدی بپنگر له سنگسره و بپشتمین و پناهی و قلا د زمره بپسه
خوارد سینی و تقمینی و د ننگه و پاس یاریستی لیران داوین .

که لعمش نهمی بکیتی تری ها و چاره و موسی همر و با بپنه جا شکانی و بۆ سلماندن تی نهمی له نهمی ۸ / ۱۲
دا لای بپکوره جا شکانی همراسی له نهمی نهم هیزمان هینا به سمر هیزمکانی بکیتی مان لای بکمی نهموه
جا شکانی جود جمرولمان تی کورته و بپکوره کورته نهم و هیزری و به جبهاز تنسیمان نهم کرد .
لم شپنداد ، له هیزمکانی کیمه له نۆزی بکمی شهردا که هیزمکانیان له ۲ تۆگوره بپن کتان و ۲

پوازی پتیمان لمارجرگی هیزمکانی نواندا د اکتاوه پشترگی د لیر و فارسانی بکشیان شمعیان

لماوی چمند شعر و نژی را برودا. جا شکانی جود تخطا یکی نژیان دواوه بزگرتنوی لمر شوتهانی
له د مسبان جوه و بز د مرکزنی هیزمکانی بکشیان پلنتماری هیزش و پلا مارکاناندا ا بهسر شوژی وشکاری
گراونتهوه

جا شکانی جود لم حمله لمار جوباندا که همو هیز و توانای سیاسی و عسکری یادی و پشترگری
تیملاسی خویان به پشترانی نژان و جا شکانی ناوچمکه له هیزان بز ترخان کرد بر چوکتین سرگرتنمان
بعد مست نهمناره و گورگنکی نژیان دواوه و بعد میان جاش و لیتوسراویان لیر کوزراوه که له پنا تا نژمکانی
تندیل دا کوزراون

له چمکد ارکانی حشع د میان چمکدار و لیتوسراوی عسکری و سیاسیان کوزراوه
له چمکد ارکانی ق م د میان چمکدار و لیتوسراویان کوزراوه
له چمکد ارکانی حشع پش چمند بین چمکدار و لیتوسراویان کوزراوه وه لاشی زور میان لعمدانسی
شردا بهچی ماون و زاریمکی که میان کوزرتیموه دست خقیان

بمجموعه حملهکی جود توشی شکانیکی تاپه جوانه بو زمزمکی گیانی و مه عنوی و سیاسی زلی له
خقیان دا جا شکانی جود نگر لایان و این به پشترانی نژان و جا شکانی پند مرتو منگورا پشی نژان
تجربوی هیلر سورمکانی تندیل له سالانی ۷۶ - ۷۸ دا دواوه بکنهوه دواوه بهمهلندا چون چونکه
تندیل بی هیزر هرگز جاش و قتل و داله کرخوژ ناتوان هیلانی نندا دابنن

الدخ المیز جوصه جاز

عینه طیبه

أر جو نکم دوام الصمد والتمنیم - رصحه جود المیز
صب قر - صود نظم الحف الدوعی من کرب
دستی سله کوزه کوثر رزلا اله الصمد حلف لوز
وادی پندره وحی الطریق العام (جوده)

لدیر حسی من لمدردز آره تیزا در متندیر لوز
قریه کوریه وان ترسوا لیا درنده خایبر لوانه مؤثر
قد رضم المولسین صلات وینج ای قرینه الصلوات علیک
لما نزهو الدلهم حوا الدوهی

کندک و اوجیح دور تیشی قود کرد د... اعجاز (سوجه
صربه لمدرد سلفند تور و انشور... رشتن رفته ای ارج
ادیس لیا در خوزه نیم الدین کورزی که حوا... لیا
من آهایک الوضو... و فقره... لیا... که العبد
العبا کور... ب... س... س... لیا... حور
بجود... حذوق للعباد لفرود المولسین و شمول...
و طیب... لیا... لیا... لیا...
رحم تاجیب الدین حسی... لیا... لیا...
عبد طیب... لیا...

توجه لایا... لیا... لیا... لیا...

Handwritten signature

۲۲ - نامی لجنه عسکری جود پخش (ملازم خدر - ابوظائف)
پوختو د ژانسی
تجهیز مهینتله (۲۰۴) ب : اداریس باژانی (و) م م ب : مسعود
باژانی

گلدی کریم شادان ، شیعی
 پشانی کهنه‌زار لندون - شادان پسران نوری
 قدرت دنیای ۵۰۰ پوج

قدرت هفتاد و شصت کانی

۵۰۰ پوج

کدو پوج ۱۰ پوج شیعی / گلدی کریم شادان

شادان پسران نوری پسران شادان

۱۰ پوج کوزی ، صلوات بر خاندان همد

نویز بنابر زبان من کهنه‌زار لندون ، ۱۰ پوج

بارت - سرلایحه شیعی / صلوات بر خاندان همد

استاد صوفی جادوی گلدی کریم شادان

شیعی ، ۵۰۰ پوج همد سوهانی شیعی

وزیر و شریک ۸/۴

۱) شریک کریم شادان شادان شادان

صدوی شادان شادان شادان ، صلوات بر خاندان همد

سارینی ، پسران شادان ، صلوات بر خاندان همد

- ① گلدی کریم شادان ، شیعی
- ② پشانی کهنه‌زار لندون - شادان پسران نوری
- ③ قدرت دنیای ۵۰۰ پوج
- ④ قدرت هفتاد و شصت کانی
- ⑤ ۵۰۰ پوج
- ⑥ کدو پوج ۱۰ پوج شیعی / گلدی کریم شادان
- ⑦ شادان پسران نوری پسران شادان
- ⑧ ۱۰ پوج کوزی ، صلوات بر خاندان همد
- ⑨ نویز بنابر زبان من کهنه‌زار لندون ، ۱۰ پوج
- ⑩ بارت - سرلایحه شیعی / صلوات بر خاندان همد
- ⑪ استاد صوفی جادوی گلدی کریم شادان
- ⑫ شیعی ، ۵۰۰ پوج همد سوهانی شیعی
- ⑬ وزیر و شریک ۸/۴
- ⑭ ۱) شریک کریم شادان شادان شادان
- ⑮ صدوی شادان شادان شادان ، صلوات بر خاندان همد
- ⑯ سارینی ، پسران شادان ، صلوات بر خاندان همد
- ⑰ معذوق شادان شادان شادان ، صلوات بر خاندان همد
- ⑱ پسران شادان شادان شادان ، صلوات بر خاندان همد

شبان بهانه کارک صحت و کتبه کارک مصلحت و کارک
عبدالرحمن و کارک فالیدی تیلد شتر
سعد و بی شتر شکره

⑤ بی نامی بزرگ و درین تیروری خدای در سر در
کینه فتنه و بی نیام که درین انشایم به شکره
ریک و بیگ و سر و کتبه و دلستان رگه
در و کتبی کارگر و باستان در بیست و شکره
که و بی نامی که بی نیامی که بی نامی در بیست
در سر و درین بیست و درین بیست و درین

⑥ بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی

بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی

بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی
بی نامی بی نامی بی نامی بی نامی

۱۲۴) نامی لجنی سکری جرد بو هند و له نوباند مکانی خندان
۱۲۵) درباری خندان آن بو هنرین هتانه سر پشمگر
۱۲۶) له شموی ۲۱ له سر ۲۲ / ۸ / ۸۲

تاریخ: ...

تاریخ: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

علائم و نشانه‌ها: ...

تاریخ: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

بیماری: ...

برای عزیز و محترم سرمدخان ملازکی

یاختی زور سه لعا

له صوابی هتگو درستم وه هیئی تکم له صوری کو ههرتبا شرموختن لسه
 ریکه کا خیری وه دیوانه له میا خیر کلت .
 لایعرا نه گهشته دهستی من . مکنه هه ریکی نه خوسنی وه به رری خوری
 له بیست جو تکو شم لاسانیه نه عیضن . له سا به رایمن تگلله خان
 له مو نه رصه تیا کوهی له زمه شکره خوری تکین جو تکو له و خالی
 شم له سو توختن بوی هه باجسه له قه له نه ههتن بو به خایه قه
 مکنه تو بقور کبکی علی عبده یاره بی ههی له مهالیه نه آیی سهری
 ناگت له قه زور دله شه . جو تکو له قه بیگ سانه مه چه میزانیه
 نینه - عالم له سه نعدا به ریشا نو برسیه . شم سهریم دکینه قه
 له عریایی هتگو له میا - مکنه مکنه باسیاسی نوکه هزاران دینارا
 قه زردارین باور تکم مه سئاله لسه ته نینه خالی مه به عاا ههتا
 نوکه له روی تریانی قه زوری خراب بو . تانه لومیدا عهدی خان
 روزا عیلاصرت بینه کرن وه له قه مطلقه بینه عمل کرن
 باشماسه .

به رایانه له قه له نه سالو نه مانه هتگی هه سو زحمتی دکیشن
 باستیره بیهینه سهر ههتا لاطان ره بیست وه ههتا خوری ره ریکی
 خیری بومه قه دکمت وه چالکزه تگلله خرابیت خو هه سو سهرطانه
 رولومری وه سعیه اصهر به رروام ههروکار یا خوکری باستیره
 وه تی گاچی لایم نینه وه مصلحت نینه نه خو نه نه جماعتی دلسار
 کبکی وه لاسخادسه خوری ههروکاره وه دوعیه ههی زور
 له سه شاکلا صل بیهی .

له وساطتی خوری وه یاره لسه مه ههی له گهر ههتا بژله کهرس
 یاری دی نه رایی بنیره تکی مه له زوری عیلاصرتی بوکرم وه
 جو عاجز نه کبکی ره سه لعا له جماعتی دکم

و تیکلا له مانه تی خوری بیهی

برای هتگو
 درسه بارونی
 کیم

۱۹۸۲/۷/۱۱

۲۸ - نامی ادیس بو خوزانوکی

جای عزیز و مصلحت خود در میان گذاشتی

با کسی زود سرگشته

زود که صدای صگو در برسم زود که لعل در بر من بیستاد و گم
و نه صفتی ز کم از خودی در پلشت و رفتی و نه به صفتی در پلشتی و در او

غیر است الحمد لله

لا فناء صگو یا زود... زود که در پلشتی در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی زود که در پلشتی

۱۹ - نامی ادیبی بزرگوار بود ... ۱۸۸۸

۳۰ - بروکنکی سعید بولجندی صکری (جود) (احتش) (ام س) (واد س)

الی الی / احتش ل. جود / ام س / ا. ب. ۱۸۸۸

من ا. م. ب. بر تنگم و الاخوان ا. ب. و ابوهکته عدو کله الفر
الی طرفتم و لا یکن مع الحق الموضوعی بالحد التي تطلبون و یجب
ان تنته ل. جود هذا القرار بر وجه لحد الموضوعی مع ا. ب. و
ابوهکته و مع الجسر و د

برای عزیزان محترم سرمد سلطان زادگی

با سلیقه و ذوق بسیار
از دیدگاه هنر و مکتب و مکتب و مکتب
تسلیم شود. تسلیم شود. تسلیم شود.
روایه هنر مکتب، به سلیقه و ذوق بسیار

۳۱ - نامی از این بخش

لا بد از اینکه در این سال ۱۳۸۸، نقیضی گذشته ده سستی من. و من باشی در خط
هر چه از هنر و سلیقه و ذوق بسیار - هنر و مکتب و مکتب و مکتب
نه هنر و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و نه هنر و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
نومین صفا - هنر و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
من بود که از هنر و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
نامی از هنر و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب

و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب

۳۲ - بروی یک سبزه بول مسکری طلای جود و نیکویی

برای عکس جود / علی احمد / ۱۰۱

۸۱ ۴۷ / ۴۸

بر قیاس و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب

در روز و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب
به راه نیکه نه گه اهل نه کرت مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب و مکتب

۴-۳-۲-۱
 ۱-۲-۳-۴
 ۵-۶-۷-۸
 ۹-۱۰-۱۱-۱۲
 ۱۳-۱۴-۱۵-۱۶
 ۱۷-۱۸-۱۹-۲۰
 ۲۱-۲۲-۲۳-۲۴
 ۲۵-۲۶-۲۷-۲۸
 ۲۹-۳۰-۳۱-۳۲
 ۳۳-۳۴-۳۵-۳۶
 ۳۷-۳۸-۳۹-۴۰
 ۴۱-۴۲-۴۳-۴۴
 ۴۵-۴۶-۴۷-۴۸
 ۴۹-۵۰-۵۱-۵۲
 ۵۳-۵۴-۵۵-۵۶
 ۵۷-۵۸-۵۹-۶۰
 ۶۱-۶۲-۶۳-۶۴
 ۶۵-۶۶-۶۷-۶۸
 ۶۹-۷۰-۷۱-۷۲
 ۷۳-۷۴-۷۵-۷۶
 ۷۷-۷۸-۷۹-۸۰
 ۸۱-۸۲-۸۳-۸۴
 ۸۵-۸۶-۸۷-۸۸
 ۸۹-۹۰-۹۱-۹۲
 ۹۳-۹۴-۹۵-۹۶
 ۹۷-۹۸-۹۹-۱۰۰

۲۴ - بروکس سمر بزل - مسکری جود

بر احوال و عهده
 ۸۱
 و صل (۱۰) من لقل مع الصوة محمد و دا ایضاً و سیرکون
 کی طرکم ظلالی (۱) سلم بعد کیمیز هم (۱)

۱ - جاشمکانی خود چکه له د مرگای هونکی نوکی لم هیزشدا (۲۰) د مرگای بختلی (بی نارس ۷۷)

- پان بهکار نعمتینا له نوان خهتان دا
- ۱۳ نوزک ۲۰ گوزم — ادنسی
 ۱۵ پهرس ۱۶ هملگورد — ملان باهیکر
 ۸ شین — ملا محمد
 ۱۱۰ یزان — حاجی محمد
 ۱۱۲ گاره — نفس حاجی خدر
 ۱۱۴ دیوار — بهرام حاجی عزیز
 ۱۱۶ نیشان — عبدالرحیم جسم
 ۱۱۸ بهار — دکتور سید
 ۱۲۰ هوار — عرف باسین
- ۲ همدین ۲ کاروخ — ملان علی
 ۱۷ روتاز — کونلاجان
 ۱۹ کورد و — محمد خالد
 ۱۱۱ شین — محمود گودا
 ۱۱۲ باران — حسو سرخان
 ۱۱۵ ناگر — حسو زازوکی
 ۱۱۷ نوزان — خالد بانس
 ۱۱۹ شرمین — دکتور بهروسی

- ۲ • خرموما چمد جمد وبل وچنری جیایا پان بهکار نعمتینا همد یگان بز بهنی هیزشکانی خهتان و نید ریس و سمود پور و همد یگان بز بهنی خهتان و هیزشکانی نوزان کوما همدی نونمی بهلگو نکه منوره که بهننی ناوید لهرسوانی ق م و نوزانی پیکره و ناوی همدی له شونه کرنگکانسی کیروستانی هیزای هتا بهنی کومانای بهشمه مرگای بهکنی ندها به نازی نسانه له هیزشکمان چاکسرون کمانوه که نمای بلا مازانی بهشمه مرگای بهکنی ق م بزین و حشع و حشک بشود پان لن ورونگرتن بهزوری نوزانی د مرگای لای لهرسوانی و یگانای ق م بزین و حشع و حشک بشود پان لن ورونگرتن بهزوری نوزانی لهرسوانی
- ۳ • حشع له بزنی نوزان ندها هغه به ناوی خرموه کارنگات بهلگو بهناوی ق م و حشک بوه نوزان و هاتوچم نکهن

۱۳۳	زچاره	۱۴۹	برینو	۱۵۵	جی به جی	۱۸۱	حقیق وایه
۱۰۴	اضتمام	۱۲۰	بچین	۱۵۶	جه موجول	۱۸۲	حقیق یانه
۱۰۵	آلوانا	۱۴۱	بو	۱۵۷	جه از	۱۸۳	حتی
۱۰۶	أصبر	۱۳۴	بیت	۱۵۸	جندی	۱۸۴	حمید افند
۱۰۷	ارتیش	۱۳۳	بین	۱۵۹	جینی	۱۸۵	حسو
۱۰۸	آزاد	۱۳۴	پ	۱۶۰	جاشن	۱۸۶	همباروسد
۱۰۹	ببین	۱۰۶	ت	۱۷۶	حی	۲۰۰	خه بو
۱۰۵	کله	۱۰۶	تی	۱۷۷	حاجی عمران	۲۰۲	خوشی

۳ بیت / شورش
 ۱ به / هیوا
 عبدالمبین / ردگار

ملک الدین / جمال
 علی عبدالله / جوهر
 خورشید شیره / زهاد

رحمتی شوره / کاروا
 علی خلیل / حسو
 حسو زازوکی / تاسه

- شه نامی (۱) ۵۰/۱۵۰
 شه نامی (۲) ۵۵/۵۰
 شه نامی (۳) ۷۰/۴۷
 شه نامی (۴) ۶۰/۴۹
 شه نامی (۵) ۵۰/۵۰
 شه نامی (۶) ۶۵/۵۵
 شه نامی (۷) ۷۵/۶۵

۲۰۰۱

FM دستور کار

سازمان رجا

پسته شمالی

دستور کار (الف - ام)

کسب و کار (الف - ام)		کسب و کار (ا - ز)	
کسب و کار	کسب و کار	کسب و کار	کسب و کار
۹۸۵	کالبد	۹۸۰	بادگان بهراند
۹۸۷	رازانسا	۹۸۴	بهراند شهر
۹۸۶	شنگان	۹۸۳	تبرستان
۹۸۸	ولایت	۹۸۸	کوه گانی خندان
۹۹۰	ماراتسا	۹۹۰	دهدگان خنجر
۹۹۴	ناو بردان	۹۹۳	مهاضوار مرزی و تبرستان
۹۹۶	بارزانسا	۹۹۲	قصرستان و مضافی
۹۹۸	قصر	۹۹۴	حاجی عسرا
۹۹۹	دلسی کسب	۹۹۸	در بند
۹۹۷	دیزه	۹۹۰	مافی مضافی
۹۹۴	ملازم باکسر	۹۹۲	چوگان مضافی
۹۹۳	ملازم طوسی	۹۹۰	حاجی عمران خاوری
۹۹۱	برادر ادیس	۹۹۸	چوگان
۹۹۰	برادر مسعود	۹۹۹	شنگان
۹۹۲	بایگه صلیاتی	۹۹۱	ایران
۹۹۱	بایگه تدارکاتی	۹۹۴	مراة
۹۹۷	نوانسا	۹۹۰	کسب و کار
۹۹۹	زارآرا	۹۹۸	کسب و کار
۹۰۰	قلمه دیزه	۹۹۸	شیرآباد
۹۰۱	ازگه	۹۹۹	آلوان
			نام سران

سازمان رجا

کسب و کار (نشانی) مشرف نشانی حروف (و) ( ) جمله انتخابی میا

الف	ب	ت	ث	ج	ح	خ	د	ذ	ر	ز	س	ش	ص	ض	ط	ظ	ع	غ	ق	ک	گ	ن	پ	ف	ب	ا	آ		
۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰

کسب و کار (الف - ام)

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹

۱۰۰	زوبو	۱۰۰	تسولت	۱۰۵	واندوگان
۱۰۱	خه لان	۱۰۱	ازام قدرانی	۱۰۶	ب / شورتن
۱۰۲	رایات	۱۰۲	مخدر	۱۰۷	ب / هیوا
۱۰۳	کودو	۱۰۳	ایواند	۱۰۸	بیدالین / زکار
۱۰۴	گورد مندی	۱۰۴	عزالی	۱۰۹	نیک لری / جمال
۱۰۵	گرده بولک	۱۰۵	سیدکاله	۱۱۰	لی عبدالله / چوهو
۱۰۶	چنگورد	۱۰۶	حاجی حاجی	۱۱۱	خورشیدستره / زرفان
۱۰۷	ده بند	۱۰۷	ایواند	۱۱۲	ای حسین / حسن
۱۰۸	چومان	۱۰۸	لاستیکا ورفی	۱۱۳	حسودوز / رشید
۱۰۹	ناو پیران	۱۰۹	زومیه	۱۱۴	سوزان / قاسم
۱۱۰	گلاله	۱۱۰	ایزان	۱۱۵	خولری اوس / فیصل
۱۱۱	سپردی گلاله	۱۱۱	جاده	۱۱۶	سوزان / مولود
۱۱۲	پودی زوبو	۱۱۲	پریوه	۱۱۷	م / زوبو / جهمیل
۱۱۳	ریوانولک	۱۱۳	ریگا	۱۱۸	م / سوزان
۱۱۴	ره شددو	۱۱۴	تسولت	۱۱۹	م / سوزان
۱۱۵	پودی حامیپ	۱۱۵	تقدو	۱۲۰	م / سوزان
۱۱۶	قهمون	۱۱۶	خادیان	۱۲۱	م / سوزان
۱۱۷	دیوان	۱۱۷	بیواوا	۱۲۲	م / سوزان
۱۱۸	یادوه نمنست	۱۱۸	سیلوه	۱۲۳	م / سوزان
۱۱۹	کاله یان	۱۱۹	سیناوه	۱۲۴	م / سوزان
۱۲۰	عمی خه لان	۱۲۰	حانه	۱۲۵	م / سوزان
۱۲۱	تینی	۱۲۱	پادشاهی خاه	۱۲۶	م / سوزان
۱۲۲	دولی شه هیوان	۱۲۲	گره لاجان	۱۲۷	م / سوزان
۱۲۳	بشت انسان	۱۲۳	حاجی عمران	۱۲۸	م / سوزان
۱۲۴	قوباقه	۱۲۴	وه لوزی	۱۲۹	م / سوزان
۱۲۵	وهرفی	۱۲۵			

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

چشمه تپه‌نیس پلک در بهاری
هزارگاری جاشگانی ق م و جاشگانی عتراق

همو کس عتراق که هر لسمرفای د سپهگردنی شویزش حوزمهراعه توانی بون به جاشی بزمسی عتراقه لومیره چمکداری ق م بون
گله جاشگانی چسچمال و پنهون و پوارتا و هلمچه و پند مرو کوه و رانیه و نهری سیروان و خوتشاریش لغوان و بناگاداری و لسمرداوی ق م بوهرنگاری لمانوردنی هتیزی پشممرگه پلک هاتس
کم راستی بانه هم جسامری گیل کمزاین و هم داورد بزگا جاسوسی عتراقی . لسمر لومه جود گمراپکس زوری لغاو جاشگانی عتراقی دا خستوه . هر بزمه همو جار که تنگاو نمین به کوتل تنسین نمینوه و پکسر نمین به جاشی . هر بزمه لمانگی نا باری ۸۲ دا کود بان و لمانگی نبله نیندا در بارمان کود بوه
له هتیزشکلی لسماری جاشگانی جودا . جاشگانی عتراقی پتا پیتی لغوانی پشد مر و منگوار پیتی و خاکون پیتی در پیتی بان نمکود لغا پیتی دانی جاشگانی جودا پتاردنی (تقصصی . خوارد نمین د منگ و باس د پلاژ کود نموی پرتا گنده ۰۰۰) تا کار گمشته زاد می نموی له بزوی ۸ / ۸۳۲ دا جاشگانی هماسی باری باقو بو خصرک کردنی هتیزی پشممرگه له جایی نین پتیموره پلا باری پشممرگانی پکیتی دا ولسه پیتی نیند زری و لغوش جاشگانی جود کونته پلا مار هتیان
په موندی د پستانی . توان بز له سمرگی جاشگانی عتراقی و جاشگانی نهاده شتگی شارد راه نیه . جسد زانزگی له تپه نیس پتا پیتی باری ۸۲ دا که هتتا له کونستکی بوه . باس هاتس نینه راونگی هماسی با پزغای جاشی نکات بولان کنایوی . ناد و غیزه و ناطد سی خوی در مریوه که ها و کاری لغوان یکسات . تا کوزیر و هتیان و بردنی تا ه لمینس . هماس و جسد دا وه لمرگی نموشوه بز کورانی بهزانی بهرگیسی احمد حسن در کونته که . سنگسره وه لمرگی وستا عملای پنا که له پستنتیه شتگی شارد راه نیه هر بزمه جسد له یاد دا شگانی ۸۲ / ۱۸ دا که ۸ نمیری خوی نیجازه دا ون له کونستکوه بگمیشوه عتراقی و مکو شتگی نا سابه . لنگل نوسینی نامدا بز مینویس شکی جش له وزگه . نوسین پیتی نامم پسر
هماسی باری نا شوران و - اجسی جشی مارده ویس نویس
صفت دونه : هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی

۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۲۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۳۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۴۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۵۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۶۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۷۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۸۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۱ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۲ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۳ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۴ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۵ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۶ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۷ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۸ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۹۹ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی
۱۰۰ " هر بزمه در این صفت طوطی و جاشی

۲۸۱ د ششمین صومعه پزان آرازی
دادن ششگانی ۱۳۶۲ خورشیدی

لہذا گیزہ زینب بی بی کو اپنے قریبی راجہ ریان بوجہ ستم
وہ لے گیا۔ لہذا لڑکے خوں بہ دوستانہ تزلزلت کر کے ہم کو لایا
تو ماہرت نے گریہ پیلوٹ کیا اور خیرا نیشی لہ بہ شیمانہ اھست
را تیانہ

دو چٹے بیورے لہ شیوہ کے نامہ کم چونکہ وہ لڑکے
نامہ کم ہم تاپنہ وہ بہ سن
وہ انتہا اعلیٰ لہ نامہ کم تراستند زور ترزیم نویسنہ
وہ گروہ کے تراست کر بوجہ ناردم وہ نامہ کم ہم
ہر بہ وردیوناردی

وہ دور بارہ کے نیز عین ہوتان نکایہ بہ درزی کے ٹاگا دارم یکم وہ
چونکہ ہم ماوہ تانے زور ٹاگا دارم وہ زعمے شیوہ نیم
وہ دور بارہ کے عیاش کافے ناویم کہ مان ہم جو بیان رویتقوہ
پورے ہاجر اھتیم ران

تیسرے دایم زور تہ ہوتان تہ یسیت وہ ہرستان لہ سیدکات

خوشیخان ناویمانہ
دلسرت

آگر عباس حاضہ

(۲۱) نامی ناگری جاش بو حسو ہوخان

۸ / ۴

پو / حسو / ا . ب بو ٹاگا داری
لہ / سکفان حسن

نکا بہ نیم نطنانی بہ حسو جیہا زمکاتی ۷۷ قوا نکاتی خوتان بد من نکا بہ زور ہشمار ہن • لسمولا نقطسی
نہش کردن بہ ناوی چنار ۷۵ / ۵۰ • ۲ - مہین ۴۸ / ۵۰ • ۲ - ہیرش ۴۷ / ۶۵
- ہیرا ۵۰ / ۲۰ • ۵ - خابور ۴۷ / ۰۰ • سپندار ۴۰ / ۴۵ • لمری ۸
دست ہن بگری

سردارک و تنگی تری هژری شهید رگه شکایتنگی تری جا شهیدانی شورشیه چه ایش!

- (۱) باش نوری جا شکانی شورشیه چه ایش لئزیمی بالای جود لعد بوی هژرانموره . بهسه بارمیش و پشتیرانی د مولتی نئزان گموتته خوشازدان و خوشاناماد کردن . هومیز لعد مهمتتیش جا شکایتن قباد هه هیزمکانی لقی ۱ و لقی ۲ و قاطمکانی هژری سرکرد اینیان کوزگرد موره .
وه جا شکانی سرکرد اینیه انتهای یکدیجین شیخی شهبهتا لئزیمکانی د هژک و نعنوما و هورلیه این کلترگرد موره .
- (۲) وه مورهها حکع همرته شق و شوکمانی خوتان خپرکرد موره سرولنوی خوتان تمارکرد بهچکی سوک و نورین بزرگروی لککل هژرتسه بهرلاوگمی نئزاند ا بز سر سنورمکانی نئزان - عیزاق له کورد ستانموره . بهسه تا بهشتی لعداچی حاجی نورمانیموره . نورمانیش هژرمکانی خوتان بهتورنموره نارجمکانی بالنگایشتی و لاکتختی . منگور ایچی و پند مروه له بزه پلا ماری مطبعتد مگانی بکیتی بد من .
- (۳) به پیتی نوره نغذ شهبهتا لئزیمی بالای جا شکانی جود دایان نابور و لعد هژرمکانی بالنگایشتی موره هژرش بهپشتی سر مطبعتد ی ۲ و داگری بکا لئنججا هژرش بهاته سر مطبعتد ی ۴ و داگری بکا و پلا بکشی ترموه هژرش بهپند سر م - ۱ .
- (۴) جا شکانی جود ملازم علی و ملازم باهکر و نجمعد بن گورونی . مامعدی د ماسی علی و احمد کشته کور جا شاکشی لککلن بون ترمخان کرابون بز چارساشی و بارمیش دایان بوی بهشاندانی هژرش و لادارانی هژرمکانی تمارگای همزه بز داگریگردنی حاجی نورمان و شازادی و بابات . . . .
- (۵) هاوریمان لککل هژرشکمی نئزاند ا جا شکانی جود پیش بهسرمهرشتی راسته خوزی نیدرسس و منصور کموته نارد نوری هژرمکانی خوتان بز نارجمکانی سنور له م - ۲ گموتته چن بهچن کردنی بلنگکانی بهلاننگانین بز داگریگردنی نارجمکه و له راستیشدا بهککلن و مرکزین له چولا بی نارجمکانی سنور توانیمان همدن بک بخری بکن بز دولتی بالشمیمان و نارد و شت و دولتی شهمیدان و گمرا نموره بز کولا بکمانی هژرتسومان له پشت تاشان و ترناق و شاقولگه . ههمورهها بز گوند مگانی کاسکان و لئند زنی و زکلی و لئوزی لعدا و شت و بز گوند مگانی خمرتیه و کوله و سرشکیمان و قلات . . . . له دولتی بالشمیمان .
- (۶) له پوزانی ۲۸ - ۲۷/۲۹ دا لئزیمی عسکری جا شکانی شورشیه چه ایش که پتک چا تیر لعدا ترموانی ۳۲ یچی جود . بهسرمهرشتی جاشی نیشتان فریشتی نیدرسس بهزانی له قعدیل کتورنموره به ناماد موهوش .
۱ - نونترمانی قباده : حجه صالح و حصد افندی ، ملا محمد کوزره و حمزه و نجمعد بن .
۲ - نونترمانی هلمهرمانی لئزیمی مرکزیه حشع ملازم خدر ، ملازم احمد جهوری ، ملازم احسان کاشمی .
- (۷) - نونترمانی حیک حاجی حاجی برابسی شهرخورد .
لعد کوزنیموردا ری و شوشی جی بهجی گردنی تزانیش بکشی نخشیدی گشتی و جوری داپشکردنی هژرمکان و نورمانه مگانیان و پوزی د مسیکردنی هیزشکیمان دایاری کرد بو .
نما ته بهنما بین له پوزی ۸/۲ دا تزانیش بکشی بهلاننگیمان جی بهجی بکن و هژرمکانی د بفاص لعد چپای قعدیل موره تا سر جاده ی گشتی حافیز - سنگسمر داپهزیندن و هژرتیک پلا مارد سر بهیننموره بهتور گرتنی شاخمکانی بئریک و دپمی و گاد مر که لئروانی بهسمرگلی بهدران و زاوگلی و ورتنی . . . . دا بهواتا بکشی تر بزگرتنی همد بهری جاده ی گشتی حافیز - سنگسمر .
- (۸) لعد هژرتسه ا جگه له جا شکانی جود چمند بن پاسدار و سرهاری نئزان لککل خوتان هژرتا بو ههمورهها هورلی هارگاری و هارونا همنگیمان د اهر لککل جا شکانی عیزاق له پند مروه و لاکتختی و منگور ایچی و بهینتی یاد د اشکمانی حوسر بیرخان و میرخان حاجی میرخان و بهینتی نامی ایوب حمود بارنگا بکشی تا بهینتان بز پاسدار و نغمسری نئزانی داناوه و لککل خوتان برد و بان بز همدن تی شوشی ستراتجی بهتور کیشانی نخشیدی نارجمکه .

۱۷) هیزمگانی م - ۲ همرزه به جرت و نرت و جمرجولی جاشمگانی جودی زانی و نموش خوری سازده
 بز بهرملشی بلا مارمکه و بز نیک شانندی پیلانمگانی دوزین ۵۰ له پشندا همدنئ هیزی ناره داوچهگانی
 سمری بیزمکه و نورو نیندی زئی و لئوژی و دولی بالئسیان بلا م همریوگوله روئگرد نوکمی پشندا باس کرا
 هیزمگانی جیشی عیزانی لمپر بلا ماری جاده ای خاشاقی دا! و سمری مامعرت و پشنی گوجا و دوپانسی
 د مرگلهی داگیرکرد و بزجوزره وستی لمبیشی هیزمگانی پمکشی ماند ا که لئاوچهگانی شمپر وشمپری جاده مکندا
 خسرکی سوسکردن و جیکیربون و دامیزان بون ووستی هیزمگان لمبله دا بپری و همر لئوژاندا بیه
 توپ و نولگی هالیکوتنر بوزد ومانی ناوچهکمی کرد و تنبا لمسرگلی نزمکی ۱۷ کسی له هاوولا تسانو
 خوزانی پشتمرگه برندا کرد . . . همرپه بهله هیزمگانی پمکشی لومبری جاده کهزانهه بزکومری لنگل
 سمرجسی هیزمگانی نری مطبندی ۲ دا بکه بگزومه و لم فرستندا جاشمگانی جود پشتمریمان کرد و
 خوزان گمانده لئوژی و لئوژدی و دولی بالئسیان . بتا بیستی دوا ی نمری هیزمگانی جیشی عیزانی هاش
 د ویزد شوشوتانهی گزیویان بریان دا .

۱۸) هیزمگانی ی ن که سمرلئوی کموتوه دانانی نخشی باکورد نمری ناوچهک بهچند توژانله
 بز جین بهجی کردنی توژانی بکم هشو هیزمگانی پمکشی لمر حبه بلاوی که دوزینی نندا دامیزان
 چمند پوزانکی پتمو دا بکوتز و چمند شوئنگی کرنگ بگری بیه له نیژامی ۸/۱۲ دا هیزمگانی ی ن که
 له ۳ توژانیه له جادمی کشت حانیز - سمنگسر بهریموه
توژنی بکم - بز باکورد نمری دولی بالئسیان وکشان بمریو جیای شندیل
توژنی دوم - له کلنگو بالئسیان نومه بو هیلکندنی سمنگری جاشمگانی جود له زنجیره جیای بیه که
 لمریانی بمر نارد مشت و دولی بالئسیان و دولی خیلان دا
توژنی سوم - بز باکورد نمری نورو و لئوژی و لئوژدی . . .

لمبرهجمانی ۸/۱۴ دا هیزه قارماغانی پمکشی دوا ی نمری زمریری گانی زویان لجا شمگانی جود دا
 همر نولنگ بمرکوتنوی نریکگانی خوری ننجام دا و جاشمگانی شوزی جواشده له دولی بالئسیان
 رازنا و له زنجیره جیای برهدا چمند شوئنی ستراچی کرنگی گرت و لغارده مشته کوزتوژنی جاده
 لئوژی و پشند زقی کرد و له چمند جیگا جیکیر بو و ۲ پوزی پتمو لئاو جمرگمی هیزمگانی دوزین دا داگتا
 و خوری قام کرد و کوته د پاشی نجایس تاگانی جین بهجی کردنی توژانگانی نری نخشی باکورد نمری ناوچهک
 سمرلئوی کوزتوژنی عیزاقی بلا ماری هیزمگانی پمکشی دا بتا بیستی له زنجیره جیای بیه ۱۱
 پشتمرگی برندا کرد که بز گز: شتمری نومه همت تک له هیزمگان چمند جیگا پمکیان برندا
 جاشمگانی جود لمجرامش سود یان له هیزش فاسانی عیزاق و مرگرت و چمند جیگا پمکی گزنگان لسه
 زنجیره جیای بیه کتوه و مکر کونکوتر و سمری خوار و چاکی کوله بهریموه . . .
 بز جین بهجی کردنی توژانی دومی نخشی باکورد نمری ناوچهک له جاشمگانی جود لمبرهجمانی ای
 لمبلولدا هیزمگانی پمکشی لمد و توژانوه کومته جولان :

توژنی بکم - به لی سورانگی نرانه هطیان کوتا به سمر سمنگمگانی دوزین له زنجیره جیای برهدا و
 له سه عات ۲۰ آرک د منفهی بهانی دا له هلمنتکی کت وری هطیان نندا لعاومینکی سه عاتنگدا
 دوا ی نمری زمریری گانی گورمان لمدوزین دا هسو سمنگمگانی زنجیره جیای بیهمان گرت ودمان
 کلای لئوسراو وچمک ارمانکی قیاده هس یاد اریان بهن بهجی هشتن و هسو چمکه قورسکانبان وده وچبانهی
 مفرکی که پمکیان بناوی (باران) هس حست د لئومری نرماند بی کشتی هیزمگمان و جیبا نکی سمر
 بناوی (توفان) هس خالده بانی و چمند نارین جی ودمان پارچه چکی سرکیان گرت و پتمواری دست
 گیرا بمر نولنگانی جیاگدا .

توژنی دوم - هاووزمان لنگل هلمتد د لئزانگی توژنی بکمدا به پانایی ناوچهی نارد مشت لسا ای
 نیند زه و لئوژا و لماروی نرینه کپوره کومه هیزمکی د لئزان و بهرلئو و هیزمگانی جودی له گوند مکاسی
 کوبتان و نیند زه و لئوسوزگان و بولان و کاسکان و پخت فاشان قزاقه ونا شوکلک . . . مرکز و پاش نمری
 زمریری گانی زویان لئاو بمریو باشوه راپان نان و هسو جاشمگانی جود له همان نیژا برندا بیه
 رنگی توژانخوزان و بهیگی کوسی کوس سوزاندا کومته واکردن و دمرارکردنی خوزان و برندا ارمانکیان .
 پاش نمری دمان گوزی گوزاوی پشویان له نیند زه و بولان و پناگردد مکندا . دوچمند بهن لاشمی
 گوزاویان له ممدانی شمدا پشیم هشتن هم جوره سمرلئوی هیزمکی جاشمگانی جود تنگ شکتی
 بز نمری حانگی نرود له کولا مکانیان و مرنگرن تنگ ویکه دران بز جانگی تیش بمری دوی لئوران

پاوهزان به برشمردی بارمندی و پشیمانان نيزان ، با خود هاوگاری و بارمندی جا شگانی عيزاق بان ها تنسی با سار و غضبمندی نيزان دادی جا شه خونری مکانی جود بدا ، چونکه ربهانی سیاسی جودت و خاندانان گزینش بر و بر بنشن له پشیمانان و بارمندی و هاوگاری کوتلانی خیلگی کوردستان له همد و د بود .

۱۹ جنگی داخه لکاتیکدا که نمبر کوردستانی نيزان بیهته قولی بی ستراتیجی شورش کوردستانی عيزاق ، هر له سمرقانی د مسنگرد نموی شورش جوربرآمده له ۱۹۲۶ بژته بنگی شورش چمراشه وهسم لمرسد می ساواک و شای گورنگور دا وهسم لمرسد می ساواکلو حوسکی ناخونده مکاند ا بژته بنگی لست نعووان و شوشی خورگورد نموه و خورنگورگستمره می شورش چمراشه و بیلانگوران بژ سر شورش کوردستانی عيزاق ، بژته داوا له حیزب و پنگهراویگانگی کوردستانی نيزان و نيزان وه همدوما داوا له جمعی و هاوگاری گلمکمان لکمکن لعد پوری نيزان که چیکه نهمیلان نیشانی نعووان بیهته تزلگای کوردنموی جا شگانی شورش چمراشه و شوشی خورنگورگستمره و بیلانگوران بژ سر شورش کوردستانی عيزاق .

۱۰ : لکته لکاتیکدا ک بود بی خورشی کم سمرگورته گوربیه می هتیری بیشمه رگ بهسمر جا شگانی جود دا به جعواوری گلمکمان و نيزب و رنگهراو و دوستمکانی بژوتنموی بزگان خواری گلمکمان و لکمکمین - لسه همان کاند ا لمرسد می کوتلانی خیلگی کوردستان و همدو هتیرمکانی ناوچمکندا ، ناماد می خورمان چند باره لکمکینموه بژ کوتای شانان بهر شمردی که جا شگانی جود به هتیری بیشمه رگ و بیکیتی نیشانی لغوشون بهو پیرجیدی ؟

- ۱ - هتیرمکانی جود سمرخوشی سیاسی خورمان بسطلمین و بهمان بد من بیارتن
- ۲ - وار بیهتن له شعرفوشتن به شورش کوردستان له همد و د پوری عيزاق و نيزان
- ۳ - لکورده تانی عيزاقدا بیکهبنانی لشکرکی چمکداری بنگرتو بسطلمین
- ۴ - نازادی کاری سیاسی و حری له سمرانمندی کوردستاندا بژ همدو لکمکین تفسیر بکرتی

شهادتنامه بی شمه رگ

۱ - له برمهانی ۱۳ / ۸ / ۸۲ که هتیرمکانی بیکیتی له ۲ قولموه کورتنه پری بژ داکوتانی آهواز لکمانا و جمرگی جبهی بلوری هتیرمکانی جودا هم شهیدانمان دا ؛

قولی بیکم

حاجی ستفا

خیلگی کوردی له لکان ۰

بیشمه رگ بوله کمرتی ۱ ک تیس ۱۲ ی نيزان

له بنعالمی شهید وسمان بگی گرموانیه

له نیوموژی ۱۳ / ۸ / ۸۲ له کانی سبی بورد می گوتی کورموروان شهید بو

قولی دوم

مینه احمد سوزی

له سالی ۱۹۵۵ له کوردی (سکران) لعدا بک بوه

له ۸ / ۲ / ۲۹ بژته بیشمه رگ

لهمر نازابیتی و پشندارونی له چندین شعر ونهمردا بو به نهمرماندی مغزوه له کمرتی ای لیبسی

۲۴ ی بالک

له ۱۳ / ۸ / ۸۲ دا له شاحی خواری شهید بو

کوپکی لماش به بیچ ماوه بناوای (رئیس)

خورشکزی تاریانی کوردستان شهید محمود سعیده وهشالی تیکوشمر وسمان سعیده

قولی سیم

۱ - شووان محمد امین

له سالی ۱۹۶۱ له شاری (کزه) له دا بک بوه

لهمر نازابیتی و پشندارونی له چندین شعر ونهمردا بو به نهمرماندی مغزوه له کمرتی ۴ ی شهید

سمرایز تیس ۱۴ ی کزه

له بنعالمی شهید سمرایز احمد و شهید کامران کاکه رمش

له برمهانی ۱۳ / ۸ / ۸۲ دا له شاحی پاونان لشتوان لئوژی - بزرگان شهید بو

۲ - عزیز فرحان

له گوندی (نیماژنگ) ی دشتی کښه لدا پاك بوه
پېشمېرگه بولمگرتی ۴ ی شمعد سمرزای تیبی ۱۲ ی کښه
لمبرمېمانی ۸۲/۸/۱۲ دا له شاخی باوطنان له نيزان لټولای - بزگرسگان شمعد بو
۳ - حلی مستفا

له سلیمان لدا پاك بوه
له سمرزای ۱۹۸۲ دا بوبه پېشمېرگه له گرتی ۵ ی تیبی ۱۲ ی کښه
لمبرمېمانی ۸۲/۸/۱۲ دا له شاخی باوطنان له نيزان لټولای - بزگرسگان شمعد بو

۴ - عصام الدین عبید ، ناسراوبه شترشی
له گوندی (ماله) ی لای سالتی له داپاك بوه
پېشمېرگه بولمگرتی ۱ ی تیبی ۱۲ ی کښه
لمبرمېمانی ۸۲/۸/۱۲ دا له شاخی باوطنان له نيزان لټولای - بزگرسگان شمعد بو
له داوړی لمر چند بزگرا که مښتا چاشگانی چود له هند ی شترشی چای بیه نارود مښت ما بون
چندین هنرشی نارود انبان کړد بو هکله دنی لمر بوزانی هنرشی پېشمېرگه لدا و چمېرگه
لما نای دای کوتا بک له هکله لمر هنرمانه چاشگانی چود لمښت ۸۲/۸/۸۲ کره پانه سهر
نیزای تیور و کنگر د مښت و سگانی ، له دای شگاندنی هنرمانه چاشگانی پکښی لکانی

پاربان و بدوگرتی هنره شگاپکدا د و شمعدی دا
۱ - حاجی کړی گانه احمدی مولای
له تشاری (گلانو) لدا پاك بوه
له ۱۹۷۶ بزگه پېشمېرگه

لمبر فا زابنی و بند اړین و سرکرده ایچی د میان شعر و نمردی قارمانان بوبه فرماده می گرتی
گلانو له هنرشی ۷ و پاشان بوبه فرماده می گرتی ۵ له تیبی ۱۲ ی سیزان
برای شمعد حمه پوه کله شگاندنی گلنگو سگرتی چولای شای چاشگانی چودا له پایزی ۱۹۸۱ دا
له بناری چای کا پوچ شمعد بو ، برای هغالی تیگوشتر حسمن کښتانی به
له ۸۲/۸/۸۲ له وارمکه له شگاندنی هنرشی چاشگانی چودا شمعد بو

۲ - ابراهیم احمد رسول
له گوندی (سمرگان) له دوتلی بالعمیرمان لدا پاك بوه
له ۱۹۷۸ دا بزگه پېشمېرگه

لمبر فا زابنی و بنده اړین لمچندین نمرد و شپردا بو بچگری فرماده می گرتی ای تیبیس
۷۴ ی بالک
له ۸۲/۸/۸۲ له وارمکه له شگاندنی هنرشی چاشگانی چودا شمعد بو
له دای توغالی باگرد لمری زبجره چای بیه و نارود مښت و د سرکرده چاشگانی چودا بزگرسگان
له پوړی ۱ ی لمر دا هنرمانی پکښی لم شمعدانی دا
تولای بکم

۱ - احمد مولود حید

لمسانی ۱۹۵۲ له گوندی سمرگان له دوتلی بالعمیرمان لدا پاك بوه
مهر بلا پکښی له توتوشی لمرلدا بو به پېشمېرگه و له بالکانی و چند ساتلکه لمر د و شکا بو
وه پشدازی چندین شعری گمردی وگو ماغیږین و هند ی له شمردگانی پارزانی کړد بو
لنگل د سیرگرد لمری شترشی سوزمواندا بوبه به پېشمېرگه و کړا به فرماده می مغزوه له لمر
تازابنی و لمپانوس بوبه فرماده می گرت و وارمکه له هنرشی ۱۴ بو
پشدازی د میان شعر و نمردی وگو شعری و لزی ، کنگلی بالعمیرمان ، شمردگانی ۷۸ ی شترشی
شمرگانی غزشتاوشی و پخت لاشانی کړد و و سرکرده ایچی چندین شعر و پوړی سرگرتوانی
کړد و و همروما پشدازی شعردگانی کړد ستانی نيزان بوه
لمبر فا زابنی و لمر و شواوسی بوبه فرماده می تیبی ۷۸ ی کا پوچ
له ۸۲/۸/۱ دا له گونگرتی بریندا بو د دای چند ساتلکه گمانی سبارد
د و کړی له پانی بچمن ماون

۲ - ابراهیم احمد ابراهیم ، ناسراو به (برای سی سالی)
له سالن ۱۹۶۲ له گوندی (لیتگاری) ی دولتی بالعمیمان له دایک بوه
پشمهگره بر لکمتری ۲ تیپ ۷۸ ی کارتن
لعمهغه بین شعر ونمهره د پشداری کرده
لعمهغه مانی ۸۲/۹/۱ دا له کونمکوتر شمهد بر
۳ کلر و ۱ گری له مانی بهجی مایون
۳ - عهد الرحمن حت امین

لسالی ۱۹۵۵ له گوندی (شوروش) ی لای حاجی نورمان له دایک بوه
له سالن ۱۹۸۲ پژه پشمهگره و پشداری چندین شعر ونمهره ی کرده
پشمهگره بر لکمتری ۱ تیپ ۷۸ ی کارتن
لعمهغه مانی ۸۲/۹/۱ دا له کونمکوتر شمهد بر
۱ - گری له مانی بهجی مایون

۴ - احمد جمور صالح
له سالن ۱۹۵۶ له مری سرمان له دایک بوه
له سالن ۱۹۸۳ پژه پشمهگره لکمتری ۳ تیپ ۵۱ ی گریمان
له پشمه مانی ۸۲/۹/۱ دا له کونمکوتر شمهد بر

۵ - فاروق حمد
لسالی ۱۹۵۵ له (دیکله) ی لای کچه له دایک بوه
له سالن ۱۹۷۸ پژه پشمهگره و پشداری چندین شعر ونمهره ی کرده و لمهره نازا مانی و لیت و مشاویسی بو
به جیگری فرماندهی کمرتی ۲ تیپ ۹۱ ی ستمین
لعمهغه مانی ۸۲/۹/۱ دا له کلکی د مری بر بندار بو مانی چند سه عاتیکه گیانی سبارد

تولی دوم

۱ - ناظم محمد سلیمان
لعمهغه مانی سی مگاندا له گوندی همزوا ی ناوچه ی شان له دایک بوه
له سالن ۱۹۶۲ له شوشی له لولد ا بو به پشمهگره و پشمه مانی له سر بله بو به ماری و له جیجا
فرماندهی پتالون .
پتالونکی شمهد ناظم کلک بو له پتالونته گوره و همزه چالا کمانی شوشی له لولد پتالونکی
له نزه کمرکوک .

پشداری د میان نمهره ی گوره و سرگرد پندی د میان شعری گوره ی سرگوتوانی کرده بهجی کلک
که نریکی تابخی همو لغا و همو به پشمهگره مانی شوشی له لولد ا .
وه لکمانی کونموی لپهرساره عسکری مانی سنوری کمرکوک و سلیمان له پتالونین له پتالونکی
فاسپتال دا . هلقه شوشی جوامیرانه ی نموتی همو تا هتا به له مگوری گلمه کماندا پشانا زیمه باس
لکری .

له د سیمکورد نموی شوشی حوزیرانه هارگاری مکتبی و شوشی لکورد و چندین کسرله خنزه و
دوستکمانی خوی هان دا بو پیزی پشمهگره پندی
بلال جلال (دلیر) که نا موزای بوله شعری مام و من دا شمهد بو
له سالن ۱۹۸۲ دا سرلنوی هاتوره پیزی پشمهگره پندی و له تیپ ۲۱ ی کمرکوک بو به فرماندهی کمرتی و
لعمهغه نازا پندی و لیت و مشاویسی بو به جیگری فرماندهی تیپ ۱ ی کمرکوک و پاشان بو به فرماندهی
تیپ ۲۲ ی سرداش

همو مگر له شوشی له لولد ا پشداری یا سرگرد پندی د میان شعری سرگوتوانی کرده . له شوشی
حوزیرانه پشدا پشداری چندین نمهره و بزمی سرگوتوانه و سرگرد پندی چندین شعری کرده و:
پشداری شعری کورد ستانی لقران بو
له مانی نموتی ۸۲/۹/۱ دا له کورد نموی له مستورگان و بولن دا شمهد بو .
۱۲ مندالی له مانی بهجی مایون

ده گانه گمانی پیشه‌گر

- ۱ - چمکی نورس و ناروضی
 ۱ - دژنگای ۱۲۷ ی روسی
 ۲ - کالهر ۵۰
 ۳ - هاروسی ۸۱ ملم
 ۴ - هاروسی ۶۰ ملم
 ۵ - تیزی ۵۷ ملم
 ۶ - تارینی جی ۷
 ب - چمکی رود
 زیاتر له ۵۰ پارچه کلاشینکوفه پیرموه ۳
 ج - ۲ دژنگای بتیسی بی فارسی ۷۷ لنگل دهمان باتری
 د - دهمان بنگله و یاد داشت و نامه
 ه - نازوقه و کلمه‌طی تر

زبانه گمانی دوشین

- ۱ - لهمانتگانی ق م
 پکنیزمی راگمانت بی راد پوکدی خوران لهبرنامه‌ی تیواری ۱/۷ و بهمانی ۱/۸ . ناوی ۱ ۴۶
 کوزاوی خقانی حوژند موه که لغا لهمانت ا چندین فرمانده و سرگرد مو ا بر سراوان تندا بو
 ب - له جاشمکانی حشع
 ۱۸ کوزاوا که چندین کادرو فرمانده میان تندا به
 ج - له جاشمکانی حشع
 ۶ کوزاوا که چند کادرو لئوسراوان تندا به
 د - سد میان برنداری سوگ و قورسی همولا بهنگان که بهکیکیان حمسو د ولسمری فرمانده می گشتیمان بو
 ه - کوزانی ۲ پاسدار
 و سگمراوعوی ۳ ق م و ۲ حشع و ۱ حشع بوزیزی متوری بهشمرکه
 ز - جاشمکانی دهمان جاشی جود و مسلم بوئوعثمان به جاشمکانی بزینی عوزاق

بانگه‌زار بنگلہ کے سرکردہ برقی پیکٹیں پیشانی کوردستان و

ہاؤنیشنمانی بہرہ

لم تونافہ کرنکی خباتی گلی عیزاتی داکہ لہ ہمو لا پکومعمل و تظلائی خیر خوازانہ تدنیت ہمو
پکختستی حیزب و پکخراو و کیمہ نیشنمانیکانی عیزاق لہمرہمکی پکگرتودا . لم کاتدا کہ ہمو چنسد
پڑیکہ ۱۹ حیزب و پکخراوی عیزاتی لوانہ پکٹیں نیشنمانی کوردستان و پارتی دہوکراتی کوردستانی
عیزاتی . ہلگنامیکہ گرنکیان نیزا کرد د ہراری پکپنمانی . ہمری پکگرتو و پراوستاند نی حملی نیکانی
و شعر لکھل پکرتدا . لم کاتدا کہ ہنوستیکانی خباتی گنکمان لہ ہمو لا پکمان لہخوانیت ناکوکسی
لا وکی ہلاوہ ہنہن و ہمریکی گتوگژی ہنہنہ گہوکرت و ناکوکیکانی ہنہن خہان چاروسر کم . لم کاتدا
کہ لہ ہمو کاتیک ہنہن ترہ ہموندی ناسایی لہہن ہنہن کوردستانیکانی سر لہزی عیزادا ہا پکرت
تا لم کاتدا ہنہنکی پارتی دہوکراتی کوردستانی عیزاق ہمرکرد اپنی حصو ہرخان ہمارہی ہنہن
چیکد ارمانی نیزان بہ ہنہنمانی شو ہپارانہی لہ ہلگنامی پڑی ۶ / ۲ / ۸۲ د . راوہ لہانوی سر
لہنوی شعری ناوحو لہ کوردستانی عیزاق دا ہلگنہنہنہ لہ پڑی ۸ / ۱ / ۸۲ وہ کورتونہ ہلا ماردانسی
پارمکانی سرکرد اپنی پکٹیں نیشنمانی کوردستان :

ہم ہونہمہ داوا لہ ہمو لہ پانہنہ لکمن کہ ہلگنامی پڑی ۶ / ۲ / ۸۲ پان نیزا کرد وہ د ہراری
پکپنمانی ہمری پکگرتو . زمت لہ پارتی دہوکراتی کوردستانی عیزاق پکمن کہ لہنہنہنہن ہکات بہ ہلگنامی
خہنہو و داوا لہ پکمن کہ ناوہری ہلگنامیکہ جی ہنہن ہکات . ہمو ہما داوا لکمن لکمانی عیزاتی و
ہنہنہ نیشنمانیکان پکشتی و لکمانی کورد و حیزب و پکخراوکانی کوردستان ہنہنہن کہ ہنہنہن شایع
ہن چ لا پک ہمول دہدات ہماہن و پکگرتن لہنا و ہنہن و حیزب و پکخراوکانی کوردستاندا چیکہ ہنہن و
چ لا پک ہمول دہدا شعری ناوحو سر لہنوی لکوردستاندا ہلگنہنہنہنہ .
ہلگنامی ہمر پڑی ہمو لہنہن و عروف و یاساہک خہنہنہن مانہ ہمو کمس و لا پکک . ہنہنہنہن ہوی
ہمر چنی لہنہنہنہن .

سرکرد اپنی پکٹیں نیشنمانی کوردستان

۱۹۸۳ / ۲ / ۱۰

تہنہنہ

کم بانگہزارہ لہ تیوارہی ۱۰ / ۲ / ۱۹۸۳ دا لہ د منگی شوہری عیزاق ہوہ خہنہنہنہنہ

مكتب وزارة الدفاع
 القاهرة - جمهورية مصر العربية

بموجب الأوامر التي الرقم ٢٣٤
 (مستقل السيد، الرقم ٣٣٤)

مكتب وزارة الدفاع - لجنة شؤون السكان

مكتب وزارة الدفاع

الجنرال / ...

٥٠٤٥
 ٥/١٥

٥/١٥
 ٥/١٥

هذا السيد ...
 ...
 ...

...

٥/١٥

التمهيد مادة بين الحركات التخريبية

١٠ اسباب المصادمات

- ٠١ آ- قرر الاتحاد الوطني الكردستاني في آذار الماضي جعل قاطع السليمانية مقفلا لليم والمدنوا بياننا طلبوه فيه من مخربي الاطراف الاخرى الاتحادي منه .
- ب- بتاريخ ١ نيسان ٨٢ اتساء توجيهه المنسوب جزائري كاتيب مسؤول لجنة محلية السليمانية مع مجموعته من مخربي السليمانية قريه جنكيهان في قاطع جوارنا اطلق عليهم ماروخ اري جي ٧/ من قبل كمين دصيه منحروا الاتحاد الوطني الذين امسكوا بانهم من مخربي الحزب الاشتراكي فقتل العوا اليه مع (١٢) من حزب وطني اشروه قامت مجموعته من مخربي (زمرة البارزاني) بامرة جلال علي وركه بنصب كمين لمخربي الاتحاد الوطني وقتلوا (١١) من حزب منهم .
- ج- وفق نهج مخطط من قبل مديريتها ولغرض زيادة شقة الخلاف بين الاطراف المتنازعه وطمس مصادماتها فقد نفذت مسدة عمليات استخباريه خاصة من قبل مديريتها وقد حققت النتائج المرجوة منها .

مخربي
هذه كانت جارية
تلك بتاريخ
٤/٤٨

٠٢ دور مديريتها في المصادمات

٠٢ آ- كان لمديريتها دورا كبيرا في اثاره واستثمار المصادمات بين الاطراف المتنازعه في المنطقة...

ب . يوم ٢٦ / ١٢ / ١٩٤٢ وتوجيه من مديريةنا بـلفظ احد صادرنا
بظنفة قبل المغرب اذ كان كان احد الكوادر اللواء
للانتماء الوطني الكردستاني في قاطع جهم
وقد روجنا اشاعه بان مخرىوا الحزب الاشتراكي مع
الذين نفذوا ذلك .

ج . في بداية نيسان ٨٢ وبعدها احد صادرنا المبرم
(من قهاديبي ومرة الطالباني في قاطع الملباني)
للتصوير على مخرىي ومرة البارزاني في قاطع باى صور
ثم العمل على زيادة حدة الصدامات .

د . نفذت هجرتها الشالية عطية خاصة ضد طرف المغرب حاجي
حاجي ابراهيم عضو (م . س) الحزب الاشتراكي في قه
صحة - قاطع كوهنق وذلك بالساعة ٢١٠٠ يوم ١٦ نيسان ٨٢
ادت الى جرح المغرب المذكور و (٤) آخرين . وتم التراجع
في حينه بان العطية بدوره من قبل مخرىي المركز الرابع للاتحاد
الوطني الكردستاني لتجدد الصدام بين الطرفين .

هـ . زدنا احد المتعاونين برمانين يدويين وكلفناه بشرب مجموعته
من المخرىين الشيوعيين في قرية طكان - قاطع خيطان بضمهم
آمر الفوج بجم الذين قامو . . يوم ٢٦ نيسان ٨٢ كان الضمان
في القرية بانتظار القصة في الوقت الذي كانت فيه مجموع من
الشيوعيين تحارب على كمن لمخرىي الاتحاد الوطني الكردستاني .
تساق الحجازي . . . . .
وحدثت قسوة في مخرىيهم ففجروا النار على مخرىي الاتحاد
الوطني وقتلت عدد من الطرفين .

اورمزا لعادرتا المتواجدين في صفوف الحركات التخريبية
(بخاصة امري عمات اوكرتات) بهذا كل التجسس ود
للحيلولة دون توقف هذه العصابات وقد روعا بتقسيم
لها وفيها هم بالمتاد سريا " لهذا الغرض .

يوم ٢ ايار ٨٢ فتحت مجموعته خاصة تربط بحدودها
التي اثار في عدد من مخربي الحزب الاشراقي في اطراف ناحية
حبر وتم قتل اقدمهم والاسلام على سلاحه وجرح ثلاثة
اخرين وقد سلحت جثة القوم الى بلدية حبر ووجدنا اناسه
لوضح مسؤوليه ذلك على مخربي الاتحاد الوطني .

سيرة الاحداث

بعد جاهدة المدو الايراني بما من بعطيات التخريب في
كردستان ايران اعلمنا " من اذار الثاني وقام من
زيرة البارزاني بمحاصرة مقر الاتحاد الوطني في ناورين
انسحب معظم مخبري الاتحاد الوطني الكردي الى داخل
الاراضي العراقية وطوروا مخبري (ح . د . ك) العراقي
من دخول طاج شهباز في السليمانية وقد تحشد
مخبري الطرفين في هذه المنطقة الحدودية .

في بداية نيسان ٨٢ وقعت أحداث عتبه بين مخبري
الاتحاد الوطني الكردي من جهة ومن اطراف جبهة
(الحزب الديمقراطي الكردستاني) من جهة اخرى
التي كانت في العراق الشمالي العراقي
والتي كانت في العراق الشمالي العراقي

في

- د على اثر الصادات اعلاه وصل الى قاطع شين بازاره اثنى عشران ٨٢ محدود (٤٠٠) مغرب من زمره المازاني وحرس خمني لتميز موقفهم في اللاطح.
- د بتاريخ ١٩٠٤ و ٢٠٤١ نيسان ٨٢ قامت زمره الاتحاد الوطني الكرديستيني بشن هجوم مكثف على مقرات زمرة المازاني وكنيا من السيطرة على مقراتهم في كبرى (محداهه ، جنازه ، درجانه وبادانه) وعلى اثر ذلك انسحب مغربوا (ج . د . ك) العراقي باتجاه الاراضي الايرانية بعد استلامهم الاوامر من اللظام الايراني خوفاً من قيام مغربي الاتحاد الوطني بمسارتهم .
- و غنكر المصنوعين في الصادات اعلاه (٢٩) فصل ، (١١) جرح والاعمال التي على (٨) الخرسن .
- ز يوم ١٧ نيسان ٨٢ حدثت صادمه بين مغربي الاتحاد الوطني من جهة واطرافعبيبه (جود) من جهة ثانيه في قرية سالن - لاطح واودوز وقد تكن مغربو الاتحاد الوطني من اللجن على (١٤) مغرب من (ج . د . ك) العراقي والحرب الاشعراكي الكرديستيني .
- ح بتاريخ ١٩ نيسان حدثت صادمه بين الاتحاد الوطني من جهة وجهه (جود) من جهة ثانيه في قرية سوربه ، ولوسا و سوسا من جهة ثالثة (٢٠) من الاتحاد الوطني و (١٢) من الطرف الاخر من اللجن على (١٤) مغربو الاتحاد الوطني من جهة ثالثة .
- ط يوم ٢٠ نيسان ٨٢ حدثت صادمه بين مغربي الاتحاد الوطني من جهة اوليه و (١٠) من الطرف الاخر من اللجن على (١٤) مغربو الاتحاد الوطني من جهة ثالثة .

يوم ٢ ايار حدثت مصادمه في قرية ديوانه في قاضي وطني
بين مخربي الاتحاد الوطني من جهة والحزب الشيعي من جهة
جهة ثانية . عناصر الشيوعيين قتلان وجرح اثنان والى
احدهم المسؤول السياسي لقاطع قسره داغ . . . عناصر
الاتحاد الوطني جرح اثنان من مخربيه .

يوم ٢٠ نيسان وصل المخرب نوشيروان مصطفي (سكرتير
الاتحاد الوطني الكرديستاني) وامرته عدد كبير من
المخربين الى حطقة قرب اقره هشته شان ومعهم عدد
من مسلحي (ج . د . ك) الايراني للهجوم على قاضي
جبهة (جود) هناك وفي يوم (١ ايار ٨٢ سطر مخربيه
الاتحاد الوطني عنها بعد مصادمات قهيه واستلام
اسر (٢٠٠) مخرب من الحزب الشيعي بعضهم
اللجنة المركزية كرم احمد واحمد بائي خياشي وشيخ
النساء والمخربين العرب واسعولوا على اربعة ايام
دونك وجهاز لا ملكي كما دمر الشيوعيين اذاجوم و
اسلحدهم قبل الانسحاب من مقراتهم .

في يوم (١ ايار) وصل الى مقر الاتحاد الوطني في قرية ( )
اسير من مخربي الحزب الا شعراكي مع اسلحتهم بعد
في قاطع بالهسان وكثيره مخرب الاتحاد الوطني (٨) قتل
واعاء هذه المصادمه عمده الى قاطع قرب اقره هشته شان
(٢٠٠) مخرب من الحزب الشيعي للاتحاد الوطني
بأمره المخرب حسن جويستاني في يوم (٢١) وظهر خابسات
اسر منهم ٧٤ اسلحتهم
وصل الى قرية ابي في قاطع قرب اقره هشته شان
كثيره من مخربي الحزب الشيعي (٢٠٠) مخرب وشي
مخربيه من الحزب الشيعي للاتحاد الوطني

٥٠٠ يوم ٤ ايار اذ بعثت كلمة المشرب نواز بوزار
فيها سيره مغربي الاتحاد الوطني في العراق
الشيوعي والحزب الاشتراكي في بقية شان وثباته
المكتمل السياسي والعسكري مع محتوياتها
الشيوعي والاسلحة الثقيلة والاصدء .

٥٠١ حاول بعض قياديي الاتحاد الوطني تجنب القتال مع
الشيوعيين في قاطبي قرة داغ وجوهين لانتقام الشعب
مع الشيوعيين وطهم ملا بهتار مسؤول المركز الاول الشيوعي
قال (اني سأهبط امر القادة بخرب الشيوعيين
معدب وسأهركه كردستان بعد ذلك)
رد عليه نوشيروان مصطفي بشيرة اهادة الشيوعيين مجما
كسلف الامير .

٥٠٢ وجه كريم احمد عضو اللجنة المركزية للحزب الشيوعي (بعد
النقض فيه) تداً بواسطة اذاعة الاتحاد الوطني الشيوعي
(ج ٥ د ٥ ك) العراقي والشيوعيين دعاهم فيه ان
يرف الدم والجور الى الطوائف التي ابدى الاتحاد الوطني
استعداداً للدخول فيها .

٥٠٣ طرح نوشيروان في كريم احمد فكرةوحيد قوات الاتحاد الوطني
والشيوعيين مع الاحتفاظ بمبدأ كل جهة فوافق الاخير على
الفكرة وفي ذلك تم توقيع اعلان القتال لمدة ثلاثة
ايام وفي اثناء القتال تم اعدام مع الاتحاد
الوطني في اثناء القتال تم اطلاق سلاح
جمع اعضاء الاتحاد الوطني .

٥٠٤ يوم ١١ ايار ١٩٦١ تم توقيع اعلان الاتحاد الوطني موقع
في كريم احمد من
٥٠٥

التفريط مع بعض عناصر مخربي (ج د هـ) العراقيين
لتفريط عطيات قبة الرصد الايراني وايران حرس خريفسي
لزعزعة نظام النظام الايراني بقيادة محمود انبارزاني •
اتحاد الاجراءات التي من شأنها تعزيز موقف (ج د هـ) ك
الايراني لعدم اعطاء زعرة البارزاني فرصة لاجاد مؤتمريه
قدم في القاطع المقابل لسردت - الاله خشية التظهير
على موقفه سلبا " في المستقبل •
التحرر على بعض العناصر القاديه التخريبه لانتظام
في العودة الى الصف الوطني •
الاتصال استخباريا " بقيادة الاتحاد الوطني الكردستاني
وتعبير السلويات لهم عن نوايا العدو الايراني وزمسة
(ج د هـ) اتجاهاهم ومدعم بالمساعدات المدججه رفاه
دقيق ومسددوس •
القيام بعملية تدروسه ومخطط لها جيدا " لغرب مقر الامس
الاول ل (ج د هـ) العراقي في حركة (قاطع زانسون)
باستخدام طائرها الخاصة وبعض سرايا الظاهر والظلمت
للصحة المسلحة ونقل الصوق مع الجانب التركمستاني
في ذلك •